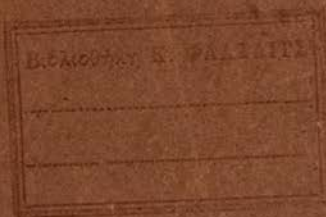

My dear Sir,
I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst.

Yours faithfully,
K. P. Galt

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ.

DIODORI

BIBLIOTHECA HISTORICA.

EX RECENSIONE ET CUM ANNOTATIONIBUS

LUDOVICI DINDORFII.

VOL. I.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXVI.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ.Ω.Μ.Τ.Α.Π.

Βιβλιοθήκη Κ. ΦΑΔΤΑΪΤΣ

O. Hermann Heymann
in der...

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO.

Diodori Bibliothecae historicae superstites de libris quadraginta partes et particulas etsi iam olim multis liberaveram vitiis, quum post accuratam Henrici Stephani de anno 1559 editionem insequutis omnibus ita editas viderem ut novissima quaeque saepe ne postremae quidem vitia sustulisset, quartum tamen mihi edenti omnia haud paullo et integriora et emendatiora exhibere licuit.

Nam praeter particulas ex Constantiniani de insidiis tituli codice Escorialensi nunc demum in ordinem receptas ex editionibus C. A. L. Federi Darmstadiensi a. 1848 et Parisina C. Mülleri in Historicorum Graecorum volumine secundo trium aliorum titulorum Constantinianorum denuo excussi aliquantum profuerunt codices. Quorum primus est Turonensis tituli de virtutibus et vitiis, ab Valesio editi Parisiis 1634, quem ab illo ita collatum ut integri interdum versus essent neglecti denuo diligentissime contulit E. Grosius eamque collationem mecum liberaliter communicavit, ab me in editione Diodori Parisina a. 1842 partim adhibitam partim in praefatione vol. 2 exhibitam. Deinde codicis Monacensis de legatis tituli n. 267 nonnihil profuit accuratior ab me ipso instituta comparatio. Denique codicis Vaticani palimpsesti n. 73 de sententiis tituli nova quam Henr. van Herwerden post A. Maium instituit et in Spicilegio Vaticano Lugduni Bat. a. 1860 edito exhibuit collatio locos plurimos, quos antea ne tangendos quidem duxeram, quippe nihil nisi operam perditurus in tentandis iis quae restitui non possent ante codicem denuo inspectum, nunc de-

num ut emendatos exhibere possem effecit. Qui de libri ab se excussi quae nunc est conditione p. XII: „Hodie antiquae scripturae conditio longe longeque miserior est quam fuit quo tempore Maius eam primus detexit. Scilicet aliquando mihi accidit ut integros versus, quos olim ille satis commode legerat, vix ullis relictis vestigiis disparuisse animadverterem. Chemica autem adiumenta, quibus ille tunc ubique locorum, et interdum, ut fit, iusto profusius usus est, fuere causa ut sensim palimpsestus fuscum colorem duxerit; quare, quo tempore eum conferebam, ioci causa *il carbonaccio* sive carbonem hunc librum Vaticanae bibliothecae praefecti vocare solebant. Quae res legendi difficultatem non mediocriter mihi auxit. Non nisi is, qui hunc aut similem codicem rescriptum manibus triverit, fidem mihi habebit affirmanti haud raro evanescentem istam scripturam ipsum Proteum superare mira diversitate formarum, in quas se singulae litterae intuenti subinde induere videantur, donec vix tandem quid revera scriptum sit lectori patefecerit. Tantum vero abfuit ut mihi quoque chemices auxilium invocare liceret, ut et bibliothecae praefecti et servitores legentem me continuo anxie observarent, ne quid scilicet detrimenti caperet carbo Vaticanus.“

Sed etiam superstites libros quindecim partim codicum ope optimorum partim accuratiori singulorum instituto examine millenis amplius locis emendatiores potui reddere. Quibus de rebus paullo explicatius est dicendum.

Atque codicum quidem tam primorum quinque librorum quam decem posteriorum etsi nullus est talis qui ceterorum possit archetypum haberi, quum optimi saepe sint ex deterioribus supplendi et corrigendi, ut hi vicissim ex illis, tamen primorum quinque praestantissimus Vindobonensis n. 79, quem descripsi praef. ed. Lips. vol. 1, p. III s., accuratius quam antea feceram expressus multorum locorum novas suppeditavit emendationes.

Mille autem annis quam codices superstites antiquiores duo duobus locis sunt testes quorum ope quae sit librorum quibus utimur fides possit coargui. Nam eundem Agatharchidem quem Diodorus compilat libro 3, c. 11—54, quum etiam Photius in Bibliothecae suae codice 250 repetat, illius comparatione quae-

dam arguuntur vitia alioqui facile latitatura, ut 3, 35, 7, ubi de animali quod vocatur ταῦρος σαρκοφάγος dicit, τῷ στόματι διεστηκὸς ἄχρι τῶν ὀμμάτων, rei naturae adversum ὀμμάτων, quod ex sequenti ὀμματα illatum, ὧτων scripsi duce Agatharchide, ut ib. 45, 6, ὑετοὶ pro νιφετοί, 48, 3, δισκοειδῇ pro κωνοειδῇ, et haud dubie etiam 13, 2, τῆς τὴν αἰδῶ περιστελλούσης ἐσθῆτος μὴ προσούσης, ex Agatharchide recipiendum μόνον pro μῆ.

Deinde quum Diodorus ipse libri secundi particulam quandam repetat libro undevigesimo, non inutilis est utriusque loci comparatio ad codicum utroque loco fidem aestimandam. Nam quae 2, 48, 7 ita sunt scripta: Αὕτη δ' ἔχει (ἡ λίμνη) τὸ μὲν μῆκος σταδίων ὡς πεντακοσίων, τὸ δὲ πλάτος ὡς ἑξήκοντα, τὸ δ' ὕδωρ δυσώδες καὶ διάπικρον, ὥστε μὴ δύνασθαι μήτε ἰχθῦν τρέφειν μήτ' ἄλλο τῶν καθ' ὕδατος εἰωθότων ζώων εἶναι. ἐμβαλλόντων δ' εἰς αὐτὴν ποταμῶν μεγάλων τῇ γλυκύτητι διαφόρων, τούτων μὲν περιγίνεται κατὰ τὴν δυσωδίαν, ἐξ αὐτῆς δὲ μέσης κατ' ἐνιαυτὸν ἐκφυσᾷ ἀσφάλτου μέγεθος ποτὲ μὲν μεῖζον ἢ τρίπλεθρον, ἔστι δ' ὅτε δυοῖν πλέθρων· ἐφ' ᾧ δὴ συνήθως οἱ περιοικοῦντες βάρβαροι τὸ μὲν μεῖζον καλοῦσι ταῦρον, τὸ δ' ἔλαττον μόσχον ἐπονομάζουσιν. ἐπιπλεούσης δὲ τῆς ἀσφάλτου πελαγίας ὁ τόπος φαίνεται τοῖς ἐξ ἀποστήματος θεωροῦσιν οἰονεῖ νῆσος. τὴν δ' ἔκπτωσιν τῆς ἀσφάλτου συμβαίνει φανεράν γίνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις πρὸ ἡμερῶν εἴκοσι· κύκλω γὰρ τῆς λίμνης ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ὁσμὴ προσπίπτει μετὰ πνεύματος, καὶ πᾶς ὁ περὶ τὸν τόπον ἄργυρός τε καὶ χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἀποβάλλει τὴν ιδιότητα τοῦ χρώματος. ἀλλ' αὕτη μὲν ἀποκαθίσταται πάλιν, ἐπειδὴν ἀναφύσηθῆναι συμβῇ πᾶσαν τὴν ἀσφαλτον· ὁ δὲ πλησίον τόπος ἔμπυρος ὢν καὶ δυσώδης ποιεῖ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων ἐπίνοσα καὶ παντελῶς ὀλιγοχρόνια. ἀγαθὴ δ' ἐστὶ φοινικίφντος ὅσην αὐτῆς συμβαίνει ποταμοῖς διειληφθαι χρησίμοις ἢ πηγαῖς δυναμέναις ἀρδεύειν. γίνεται δὲ περὶ τοὺς τόπους τούτους ἐν αὐλῶνί τινι καὶ τὸ καλούμενον βάλαμον, ἐξ οὗ πρόσθον λαμπράν λαμβάνουσιν, οὐδαμοῦ μὲν τῆς ἄλλης οἰκουμένης εὕρισκομένου τοῦ φυτοῦ τούτου, τῆς δ' ἐξ αὐτοῦ χρείας εἰς φάρμακα τοῖς ἰατροῖς καθ' ὑπερβολὴν εὐθετούσης,

eadem altero 98, sic exhibentur: Τὸ δ' ὕδωρ ἔχει διάπικρόν καὶ καθ' ὑπερβολὴν δυσώδες, ὥστε μήτ' ἰχθὺν δύνασθαι τρέφειν μήτ' ἄλλο τῶν καθ' ὕδατος εἰωθότων ζῴων εἶναι. ἐμβαλλόντων δ' εἰς αὐτὴν ποταμῶν μεγάλων τῇ γλυκύτητι διαφόρων, τούτων μὲν περιγίνεται κατὰ τὴν δυσωδίαν, ἐξ αὐτῆς δὲ μέσης ἐκφυσᾷ κατ' ἐνιαυτὸν ἀσφάλτου στερεᾶς μέγεθος ποτὲ μὲν μεῖζον ἢ τρίπλεθρον, ἔστι δ' ὅτ' οὐ πολὺ λειπόμενον πλέθρου· ἐφ' ᾧ δὴ συνήθως οἱ περιοικοῦντες βάρβαροι τὸ μὲν μεῖζον καλοῦσι ταῦρον, τὸ δ' ἑλαττόν μόσχον. ἐπιπλεούσης δὲ τῆς ἀσφάλτου πελαγίας ὁ τόπος φαίνεται τοῖς ἐξ ἀποστήματος θεωροῦσιν ὁλοεῖ τις νῆσος. τὴν δ' ἔκπτωσιν φανερὰν συμβαίνει γίνεσθαι πρὸ ἡμερῶν εἰκοσι. κύκλῳ γὰρ τῆς λίμνης ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ὁσμὴ τῆς ἀσφάλτου προσπίπτει μετὰ πνεύματος μοχθηροῦ, καὶ πᾶς ὁ περὶ τὸν τόπον ἄργυρος καὶ χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἀποβάλλει τὴν ἰδιότητα τοῦ χρώματος. ἀλλ' αὕτη μὲν ἀποκαθίσταται πάλιν, ἐπειδὰν ἀναφυσηθῇναι συμβῇ πᾶσαν τὴν ἀσφαλτον· ὁ δὲ πλησίον τόπος ἔμπυρος ὢν καὶ δυσώδης ποιεῖ τὰ σώματα τῶν περιοικούντων ἐπίνοσα καὶ παντελῶς ὀλιγοχρόνια. ἀγαθὴ δ' ἐστὶ φοινικόφυτος ὅσῃν αὐτῆς συμβαίνει διειληφθαι ποταμοῖς χρησίμοις ἢ πηγαῖς δυναμέναις ἀρδεύειν. γίνεται δὲ περὶ τοὺς τόπους τούτους ἐν αὐλῶνί τινι καὶ τὸ καλούμενον βάλσαμον, ἐξ οὗ πρόσοδον ἀδρὰν εἶναι συμβαίνει, οὐδαμοῦ μὲν τῆς ἄλλης οἰκουμένης εὐρισκομένου τοῦ φυτοῦ, τῆς δ' ἐξ αὐτοῦ χρείας εἰς φάρμακα τοῖς ἰατροῖς καθ' ὑπερβολὴν εὐθετούσης.

In quibus etiamsi nonnulla Diodorus ipse immutaverit, quaedam tamen gravissima utroque loco vitia irrepsisse prodit utriusque inter se comparatio. Nam et illud ἀδρὰν εἶναι συμβαίνει partim emendatius altero loco legi videtur quam priori, ubi μικρὰν meliores, deteriores ex infelici correctoris coniectura λαμπράν, partim graviter depravatum, quum εἶναι συμβαίνει multo minus congruat usui Diodori quam λαμβάνουσιν, quod sic est etiam 2, 48, 6: Ἐξ ἧς λαμβάνουσιν οὐκ ὀλίγας πρόσόδους: et illud quod priori legitur loco κατ' ἐνιαυτὸν ἐκφυσᾷ ἀσφάλτου μέγεθος, cum vasto hiatu, multo est deterius eo quod altero est ἐκφυσᾷ κατ' ἐνιαυτὸν ἀσφάλτου στερεᾶς μέγεθος, unde haud dubie στερεᾶς certe, ut

inter $\sigma\alpha$ et $\alpha\sigma$ interceptum, est inserendum: et inutile illud $\epsilon\pi\omicron\nu\omicron\mu\acute{\alpha}\zeta\omicron\upsilon\sigma\iota\nu$ post $\mu\acute{o}\sigma\chi\omicron\nu$, quod deest loco altero, scholii habet speciem, pariter atque $\tau\eta\varsigma \acute{\alpha}\sigma\phi\acute{\alpha}\lambda\tau\omicron\upsilon$ et $\tau\omicron\iota\varsigma \acute{\alpha}\nu\theta\rho\omega\pi\omicron\iota\varsigma$, quum vicissim quod priori optimi addunt $\delta\acute{\upsilon}\omicron$ post $\epsilon\acute{\iota}\kappa\omicron\sigma\iota$ ex sequenti $\kappa\acute{\upsilon}\kappa\lambda\omega$ nasci potuerit, quum desit altero, aut si illo est recipiendum, nulla appareat ratio cur hoc sit loco omissum, nec minus suspectum $\tau\acute{o}\upsilon\tau\omicron\upsilon$ post $\tau\omicron\upsilon \phi\upsilon\tau\omicron\upsilon$, quod omissum loco altero, quam $\tau\acute{o}\upsilon\tau\omicron\upsilon\varsigma$ post $\tau\acute{o}\pi\omicron\upsilon\varsigma$, quod est quidem altero in omnibus, sed priori omissum in optimis. Atque si quis minuta velit rimari, illud $\tau\iota\varsigma$ inter $\omicron\lambda\omicron\nu\epsilon\acute{\iota}$ et $\nu\eta\sigma\omicron\varsigma$, quod adest loco altero, deest priori, tam est Diodori consentaneum consuetudini cum particulis $\omicron\lambda\omicron\nu\epsilon\acute{\iota}$, $\kappa\alpha\theta\alpha\pi\epsilon\rho\epsilon\acute{\iota}$, $\acute{\omega}\sigma\epsilon\acute{\iota}$, $\acute{\omega}\sigma\pi\epsilon\rho\epsilon\acute{\iota}$ hoc pronomen coniungendi ut hic quoque putem revocandum.

Sed praeter gravissima in decem posterioribus maxime libris vitia et lacunas, de quibus dicam praefatione ad volumen secundum, in illis pariter atque prioribus quinque librorum negligentia et licentia plurima intulit leviora et multa ita depravavit ut exigua saepe supersint vestigia pristinae qua usus est Diodorus dialecti, de quibus consultius duxi hic potius per capita quaedam coniunctim quam ad singulos singulatim locos de iisdem carptim dicere.

Ac Diodorus etsi eo est usus sermone et dicendi genere quo omnes tum utebantur qui non veteres aemulantes suae aetatis consuetudinem relinquerent, nec magis quam Polybius, quem non solum saepe descripsit, sed etiam in multis expressit, obsoletam affectavit dialectum aut vocabula captavit archaica, quippe qui omnia ad vitae utilitatem lectorumque quibus prodesse studeret commoditatem referret, in hac tamen oratione sua quasdam sibi leges scripsit satis severas, quas nunquam ipse, saepissime vero migrasse videntur librarii quibus debemus codices mille amplius annis post eius aetatem scriptos.

Primum enim crasin Diodorum ad evitandum et in multis evitatum ab se hiatum, qui et $\eta\pi\epsilon\rho$ diceret potius quam η sequente, et $\theta\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\iota\nu$ potius et $\delta\iota\acute{o}\tau\iota$ quam $\epsilon\theta\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\iota\nu$ et $\acute{o}\tau\iota$ praecedente vocali, adhibuisse quum quaevis fere ostendat pagina, prorsus est incredibile quae haud pauca occurrunt diaeresis

iisdem in formulis exempla ipsius potius esse quam librariorum incuriae tribuenda. Veluti quod saepissime habet τᾷλλα, sed aliquoties in omnibus distractum in τὰ ἄλλα, ut 1, 2, 3; 1, 18, 4; 5, 13, 2; 16, 38, 1; et in nonnullis 1, 11, 6; 5, 45, 5; 17, 38, 5, quum secundo horum locorum ipse Eusebius Praep. vol. 1, p. 101, 9 ed. Gaisf., praebeat τᾷλλα, quamvis c. 20, 1, vicissim τὰ ἄλλα inferens pro τᾷλλα ib. 14, quibus accedunt exempla ex fragmentis, velut 9, 10, 3; 36, 2, 4; 37, 2, 4, petenda. Eodem modo τᾷδελφοῦ restitutum ex libris optimis 4, 56, 1; minusque bonis 15, 77, 5, et alibi, ut 11, 67, 4; 19, 34, 5; 19, 35, 1; 20, 16, 1; 20, 68, 3; 29, 10; 31, 20, in omnibus servatum, redarguit diaeresin in τοῦ ἀδελφοῦ 1, 21, 2; 1, 98, 6; 5, 61, 6; 15, 61, 2, quum τᾷδελφοῦ sit 15, 60, 5; ut 31, 15^a, 1, idem τοῦ ἀδελφοῦ redarguitur duplici τᾷδελφοῦ 31, 17^c; 31, 27^a, 1; et 16, 37, 1; 25, 10, 1, et, ut opinor, 4, 24, 4, ubi τοῦ ἀδελφιδου. Item τᾷδελφῶ 5, 50, 2; 11, 48, 4; 17, 34, 2; 20, 16, 1; 31, 23, redarguit τῶ ἀδελφῶ 1, 27, 1; 3, 71, 1; 4, 27, 2; 4, 68, 4; 8, 4, 1; 11, 66, 4; 17, 79, 2; 17, 83, 9, illatum in uno 17, 34, 2. Eiusdem generis sunt τὰγαθὰ 10, 7, 2, sed τὰ ἀγαθὰ 10, 9, 7 (ut 34, 18), et rursus τὰγαθὰ 8; 21, 17, 4; 31, 27, 2, et in verbis Demetrii 31, 10, 2; τὰ ἀναγκαιᾶ 19, 11, 4, quum alibi sit τὰπόρορητα, τὰδικήματα, τὰκριβές, τὰληθές, τὰργύριον; τὸ αὐτόματον 11, 21, 3; 11, 44, 6, alibi recte scriptum ταὐτόματον, ut 12, 3, 4; 12, 38, 4, ubi alii dividunt; 12, 82, 7, ut ταὐτομάτου 24, 12, 12. Et τὸ αὐτὸ 11, 63, 6; 13, 97, 4; 20, 76, 1, quod 1, 7, 1, et 14, 52, 2, ubi alii τὸ αὐτό; 14, 70, 4; 15, 54, 7; 16, 26, 3; 18, 29, 7; 19, 14, 4, ubi alii τὸ αὐτό; 20, 109, 5, recte contractum, ut ταὐτὰ 13, 59, 8; 17, 72, 6, redarguit male distractum τὰ αὐτὰ 13, 26, 1; 13, 93, 5; 34, 19; 38, 2, 2, atque etiam τοῦ αὐτοῦ 13, 109, 3, contrahendum videtur, ut 2, 26, 3, est ἐν ταὐτῶ. Et τοῦ ἀνδρός 13, 74, 1; 18, 23, 3; 19, 2, 7; 26, 16; 26, 24, 1; 31, 19, 7; 31, 27, 3, et in pluribus 13, 22, 4, et in uno 13, 84, 3; 17, 29, 4; 20, 106, 3, quod 1, 88, 4; 5, 70, 2; 13, 75, 5; 13, 84, 3; 14, 5, 6; 14, 112, 3; 16, 11, 2; 17, 29, 4; 17, 101, 6; 20, 106, 3; 23, 15, 5; 24, 12, 1; 26, 24, 2; 34, 33, 7; 37,

13, 2, recte scriptum *τάνδρός*, ut *τάνδρῃ* 19, 34, 6; 20, 93, 4; 31, 19, 7; 32, 10, 6; 32, 11, 1; 34, 2, 1: ut etiam τοῦ ἀκριβοῦς 13, 90, 7, contrahendum videatur, ut supra *τἀκριβές*.

Item τὸ ἐναντίον apud Photium 32, 12, 3, alibi semper τοῦναντίον scriptum. Et τὰ ἐναντία 16, 32, 2, quum *τάναντία* sit ib. 27, 5; 3, 40, 9; 14, 87, 1; 13, 90, 5, et *τἀκείνου* 17, 36, 5; 18, 66, 1; *τἀπίχειρα* 29, 6, 3. Τοῦργον quum ex libris optimis pro τὸ ἔργον sit restitutum 1, 61, 4, etiam 1, 64, 7, foret restituendum, nisi ibi liber optimus praeberet τὸ πᾶν ἔργον, quod est 1, 63, 9, ut certe est restituendum 1, 64, 8, sublato fortasse τοῦτο, et 3, 23, 1, ubi omnes τὸ ἔργον. Et καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς 33, 14, 1, quod mirum si scripserit qui dixit *καλοῦ ἀγαθία* 1, 2, 2, et alibi. Nam etiam recentiores hi scriptores, ut Dionysius A. R. 3, 17, p. 453, 7, qui ibidem p. 451, 12, crasin habet *τἀλάχιστα*, observarunt praeceptum Photii: *Καλὸς κ' ἀγαθὸς λέγεται κατὰ συναλοιφήν, οὐχὶ καλὸς καὶ ἀγαθός*. Ubi quod scriptum κ' librarii saepe mutarunt in *καί*, ut apud Plutarchum. Alius enim generis videtur 12, 20, 2: *Πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ καλῶν καὶ ἀγαθῶν αἰτίους*.

Contraxit etiam, non solvit, Diodorus formas adiectivorum in εος, nec scripsit *χάλκεος* 1, 96, 9, ubi *χαλκίους*; 2, 8, 7, ubi *χάλκεαι*; 12, 10, 6, ubi *χάλκεον*, sed *χαλκοῦς*, ut aliis locis multis et hoc et *ἀργυροῦς*, *σιδηροῦς*, *χρυσοῦς*, et *κνανοῦν* pro *κνάνεον* ex optimis restitutum 4, 22, 1. Idem non scripsit, ut est in libris, *βαθύπλοοι* vel adeo *βαθύπλοιοι*, sed contraxit *βαθύπλοι* 3, 40, 4, ut *αἰγιαλὸς δυσπαράπλους* 3, 44, 4 et 12, 48, 1, *πολλὰς ἄπλους*, de quo dixi ad Thes. Stephani v. *Ἀπλους*. Et haud dubie *πυρίπνοι* 4, 47, 3, ubi libri *πυρίπνοοι*, pariterque *πυρπνόω* 6, 7, ubi etiam ι modo additum modo omissum librorum coarguit malam fidem, ut *δύσπνους* contraxit 3, 17, 5. Neque curandi sunt ne apud recentiores quidem librarii haec omnia distrahere soliti, ut vel optimis in libris reperiantur depravata, velut Vaticano Dionysii A. R. 1, 59 fin., *χάλκεα*, ut 1, 79; 2, 54, 70, quum *ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς* sit 2, 23, et Vaticano Strabonis 15, p. 703, *λιβανοχροῦς* pro *λιβανόχρους*, ut

apud Demosthenem ἑτεροπλόω pro ἑτερόπλω et Thucydidem εὐνόων pro εὐνων, et alia multa huius generis, de quibus dixi praef. ad Xenoph. Anab. p X ed. Ox., ubi εὐνοοι C. pr. 2, 4, 16.

Idem Diodorus non dixit ἡιών, sed ἡών, non λήξισσθαι, quod libri constanter etiam apud Atticos praebent, sed λήξεσθαι, ut ληστής. Neque προῶι 17, 37, 3, sed προῶ, neque περιήεσαν 1, 72, 2, προήεσαν 13, 8, 6, ἀπήεσαν 19, 68, 1, et alibi, sed — ἦσαν, neque πλέειν 15, 42, 3, aut ἔθειν 16, 94, 13, sed πλεῖν et ἔθει.

Neque dubitandum quin semper contraxerit Diodorus augmentum ε cum praepositione προ coniunctum, quae crasis certe aliquoties est servata, ut in προύδωκε 11, 48, 8; 36, 3, 6; προύδωκαν 13, 66, 6; προυναλεῖτο 18, 13, 1; 26, 3, 1; προυναλοῦντο 13, 105, 1; 14, 64, 2; προύλεγε 13, 97, 5; προύλεγον 33, 25, ut προύλεγε in fragmento Demetrii Phalerei 31, 10, 1; προύπεμψε 19, 72, 6; προυτετύπωτο 31, 27, 2. Nam eadem utriusque formae alternatio est in libris Thucydidis aliorumque Atticorum, pariterque Polybii, Dionysii Halic., Dionum, quos omnes certum est una usos esse contracta. Nusquam vero apud Diodorum apparet προύχειν, ut aliquoties apud Dionysium.

Quemadmodum autem crasin et contractionem in multis diaeresi praetulit Diodorus, ita hiatui elisionem eum anteposuisse haud pauca huius ostendunt exempla, etsi alterum non ita ut Polybius aliique fugit. Quo de genere quum multa videantur apud Diodorum non minus quam apud Polybium abolita, non mirum quod pauca tantum sunt relicta eiusmodi ut προεκαλέσατ' αὐτοὺς 19, 108, 3; κατελείπειτ' αὐτοῖς 20, 93, 7; ἐδείκνυνθ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων 17, 83, 1; συνετάξαθ' ἡμέραν 20, 94, 4. Item ἅπαντ' ἐπράττετο 14, 21, 2; τάλαντ' ὀργυρίου 17, 54, 2; τραύματ' εἰληφόσι 17, 103, 6; τὰ στόματ' ἐμφράττουσι 19, 94, 8; χρήματ' εἰσέφερον 20, 84, 4; προτιμήσαντ' αὐτήν 20, 81, 3, et similia. Et saepius in numeralibus, ut δέχ' ἡμερῶν 19, 37, 3; 20, 73, 3; ὀγδοήκοντ' ἔτη 1, 5, 1; πένθ' ἡμερῶν 1, 13, 4; πένθ' ἡμέρας 2, 25, 8; 13, 39, 2; 14, 21, 6; 19, 37, 5, quum πέντε ἡμέρας sit 31, 11, 1; πέντε ἡμέραις 36, 5, 1; πεντήκοντ' ἄνδρας 17, 76, 8; πεντήκονθ' ἡμέρας 14, 31, 1; πεντήκονθ'

ἑππέων 19, 55, 5; τετταράκονθ' ἡμέραις 1, 85, 3; τριάκονθ' ἡμέραις 17, 78, 4.

Ad formas vero verborum singulorum multis modis depravatas priusquam accedam, quaedam de declinatione et coniugatione vocabulorum sunt praemittenda. Nam utraque apud Diodorum non minus in multis est corrupta quam apud veteres.

Et in declinatione quidem librarii maxime peccarunt in accusativis quibusdam, antiquiores plerumque formas in novitias mutantes. Quamobrem ego accusativos in *ν* modo recte modo male terminatos in nonnullis certe ad eam revocavi formam quae una conveniret Diodoro. Scripsi enim *Δήμητρα*, quod omnes servant 14, 77, 5, alibi inter hoc et *Δήμητραν* variantes, ut 5, 39, 4; 5, 76, 3; 5, 77, 1, in nonnullis est vel *Δημήτρα* et *Δημήτρας*. Quam formam quod ad Stephanum metro versus stabiliri dixi apud Pausan. 1, 37, 2: *Σεμνήν Δήμητραν*, ὅτε πρῶτον ὀπώρας καρπὸν ἔφηνεν, ei iam substituo versum apud Oenomaum Eusebii Praep. 5, p. 231, D: *Εἰς πάτρην φυγάδας κατάγων Δήμητραν ἀμήσεις*, quum in altero facillima sit correctio *Δήμητρ' ὀππότε*. Et vicissim ubique *Κῶν*, quod est in omnibus 19, 68, 4, alibi *Κῶ* exhibentibus aut inter hoc et illud variantibus, ut solent librarii *ν* in huiusmodi accusativis interdum negligere, ut plerique in *Κέω* 4, 82, 1, nonnulli in *Ἰλέων* 4, 24, 4; *Πηνέλεων* 4, 67, 7, et aliis. Nominum vero in *ης* tertiae declinationis accusativos etsi excepto *Εὐμένης*, cuius accentus novitius *Εὐμενής*, de quo dixi ad Thes. Stephani, excluderet *ν*, fere in *ην* terminant libri Diodori, haud pauca tamen alterius formae exempla in nonnullis certe sunt nominibus relictā, ut *Διομήδη* in omnibus praeter Vindob. 4, 15, 3, *Ἄρη* in uno 5, 74, 4, *Πολυχάρη* 8, 5, 1 — 6, *Δημοσθένη* 12, 60, 1; *Παμμένη* 16, 34, 2; *Ἀντιγένη* 19, 17, 4, ut plerique 19, 12 et 13; *Ξενοπείδη* 19, 16, 1; *Ἀριστομένη* 28, 13, quibus accedunt servata in nonnullis *Ἑρμοκράτη* 13, 4, 1; *Ἐχεκράτη* 16, 26, 6; *Λεωσθένη* 17, 111, 3; *Ἀριστοτέλη* 19, 68, 3, et quae Gemistus praebet *Λεωσθένη*, *Λακράτη*, *Εὐθυκράτη*, *Λασθένη*, ubi libri Diodori omnes *-ην*. Credo igitur his quantumvis non ita multis formae in *η* exemplis tamen alterius omnia non minus redargui quam apud Cassium Dionem dixi redargui vol. 5.

p. X, et haud dubie etiam apud Chrysostomum, de quo dixi vol. 1, p. IX.

Accusativi adiectivorum in *ης* in *η* purum desinentes etsi plerumque per *η* scripti sunt in libris, ut *αὐτοφνῇ* 3, 45, 7, *εὐφνῇ* 3, 67, 5, *ἰδιοφνῇ* 2, 57, 5, *συμφνῇ* 1, 10, 7; 1, 30, 6; *ὑπερφνῇ* 4, 22, 3; 4, 34, 2; 4, 72, 4, tamen haec exempla redarguere videntur nonnulla in *α*, ut *ἐνδεᾶ* 10, 31, 1, quum *ἐνδεῇ* 1, 45, 2, et *καταδεῇ* sit 17, 91, 5, quae correxi, et *εὐ-κλεᾶ* 16, 7, 4. Nam perpetuo sic peccant librarii etiam apud Atticos, ut dixi ad Xen. Comment. 1, 6, 13, fuitque vel multo recentiorum unus et alter quem meliores libri hoc vitio liberarent, ut Pausan. 3, 7, 11; Procop. Pers. 2, p. 157, D, qui *ὕγιᾶ*.

Accusativos pluralis nominum in *εως* etsi libri modo in *εις* modo in *εας* terminant, interdum tamen etiam inter utramque formam variant, ut unus de optimis 3, 3, 6, *βασιλέας* pro *βασιλεῖς*. In quibus quum etiam Atticorum libri saepe fallant, non indigna memoratu sunt verba Graevii ad Luciani Soloecistam c. 8, vol. 3, p. 575: „Nomina in *εως* apud medios inter Atticorum veterum et sophistarum aetatem, Polybium, Diodorum, Diogenem Laertium et eiusdem notae scriptores fere *εις* contractum habent in accusativo plurali: apud veteres Atticos, Aristophanem, Thucydidem, Xenophontem, Platonem, Lysiam, Demosthenem, Isocratem, Aristotelem, Theophrastum, et Xenophontis imitatore Arrianum, tum apud sophistas Pausaniam, Heliodorum, Libanium, Aristidem, Lucianum, alios eius aetatis scriptores, Dionem, Appianum, Herodianum, et ex nostris Chrysostomum, Basilium, Gregorium Theologum, Synesium, sine contractione fere in *εας*, quod et notavit P. Leopardus in Miscellaneis. Plutarchus et Iosephus modo *εις* modo *εας* dicunt, nisi illud quoque intempestivis emendatoribus debemus. Plethon certe Gemistus Plutarchi et Diodori verba transcribens pro *ἱππεῖς* accusativo semper *ἱππέας* habet. Plutarchus in Timol. c. 16: *Οἱ Κορίνθιοι πέμπουσιν αὐτῷ δισχιλίους ὀπλίτας καὶ διακοσίους ἱππεῖς*. Pro quo Plethon 1, 42: *Κορίνθιοι Τιμολέοντι πέμπουσι δισχιλίους μὲν ὀπλίτας, ἱππέας δὲ διακοσίους*. Diodorus 16, 39, 2: *Θηβαῖοι δ' ἀπέστειλαν πεζοὺς μὲν τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ φ'*. Gemistus

autem 2, 8: *Θηβαῖοι δ' ἀπέστειλαν πεζοὺς μὲν τετρακισχιλίους, ἱππέας δὲ πεντακοσίους*. Sic et alibi. Nempē 1, 8, *Μαντινέας*, ubi libri Diodori *Μαντινεῖς*; 2, 3, *Ἀμφισέας*, ubi libri Diodori *Ἀμφισσεῖς*, ut omnino Gemistus, etiam ubi suis utitur verbis, formam *εας* ponit, non *εις*, ut supra formam *η*, non *ην*, nominum in *ης*. His autem Graevius multa addit de utraque forma exempla partim Atticorum partim recentiorum, recte iudicans apud illos certe librariis deberi *εις* pro *εας*.

Ad coniugationem quod attinet, plurimum negotii librariis facessivit augmentum. Nam ut omittam explosum iam a Wesselingio ineptum *προετέρουν* et *προετέρησα* pro *ἐπροτέρουν* et *ἐπροτέρησα*, quod perraro servatum uno alteroque in libro, plerumque prius illud supponentibus, augmentum modo depravarunt, ut in *ἀπεκατέστησα* pro *ἀποκατέστησα* illato, et *ἀπήλανον* pro *ἀπέλανον* 13, 88, 6, *παρηνόμην* pro *παραιννόμην*, et vicissim in *ἡβουλόμην*, *ἡβουλήθην*, *ἡδυνάμην*, *ἡδυνήθην*, *ἡμελλον*, quae alibi, sed multo rarius, per *ε* scribuntur, ut solet in his etiam apud Atticos variari, sed nemo credet scriptores ipsos ita lusisse, modo omiserunt, ut aliquoties in *ὄρᾶν*, cuius etiam perfectum semper scriptum per *εω* pro *εο*, et *ὠθεῖν*, et saepissime in verbis ab *ευ* incipientibus, ut vix semel iterumque sint servatae formae quibus constanter usum esse Diodorum, quum illae vix fallant, dubitari non potest, ut *ἡύλαβήθη* 13, 87, 2; *ἡύρεθήσαν* 13, 90, 4; *ἡύρισκε* 3, 37, 4; 16, 76, 3; 30, 9, 2; *ἡύτυχάμεν* 13, 22, 8, sed ibidem *εὐγνωμόνησαν*; *ἡύχαρίστον* 14, 29, 4; 14, 74, 3; *ἡύχοντο* 14, 9, 7; 20, 16, 6; *προσηύχοντο* 13, 16, 7; et in *εὐεργέτουν* plerumque per *ε*, raro per *η* in secunda scripto; 5, 45, 4, in *γεώργηκα*, et 12, 45, 4, in *δενδροκοπημένης*, omissa reduplicatione, quod correxeram iam in editione priori, cui addendum *πειπιθαρχηκόσι*, quod pro *πειθαρχοῦσι* vel *πειθαρχηκόσι* restitui 18, 63, 2.

Plusquamperfecti saepissime partim augmentum omissum partim tertia pluralis per *ει* scribitur pro *ε*, quod raro servatum in libris, ut 11, 4, 6; 11, 53, 1; 11, 65, 1; 17, 85, 1; 33, 18, 4, ego ubique restitui. Librorum enim in hac forma

fidem vel Demosthenis coarguunt codices, qui omnes in *παρεσκευάκεισαν* consentiunt p. 305, 21.

Futurum verborum in *ἴζω* etsi satis constanter contrahitur, tamen 13, 21, 3, est *ἀγωνισομένους*, quod redarguitur forma *διαγωνιεῖσθαι* 13, 105, 3; 14, 103, 6; 17, 30, 2; 19, 29, 2; *ἀγωνιούμεθα* 14, 25, 5; *διαγωνιοῦνται* 15, 65, 4; 19, 93, 6, ut Dionysio A. R. 3, 18, *ἀγωνισομένους* illatum pro eo quod 3, 17, et aliis multis locis habet *ἀγωνιούμενους*. Pariterque *χαρίσομαι* 37, 17, pro *χαριοῦμαι*, quod est 13, 25, 4. Et *πορίσεσθαι* 38, 19, nisi hoc est pro *πορίζεσθαι*. Sic 19, 50, 2, *ἀπελπίσειν* unus pro *ἀπελπιεῖν*. Formam *ἀποπλευσεῖσθαι* 19, 58, 6, etiam in libris nonnullis recte scriptam *ἀποπλεύσεσθαι*, redarguit *συμπλεύσεσθαι* 16, 66, 4. Suspectum *παραπλεύσων* 13, 54, 5.

Eiusdem futuri forma passiva pro media supposita in verbis quibusdam satis superque probat etiam Diodoro illud fuisse illatum vitiorum genus quod antiquioribus omnibus saepissime intulerunt librarii. Quis enim dubitet, cui 4, 84, 4, ex libris optimis restitui *στερήσεσθαι* pro *στερηθήσεσθαι* *τῆς* *δράσεως*, eidem me 4, 23, 2, recte exemisse *στερηθήσεται* *τῆς* *ἀθανασίας*, et 12, 12, 5, *ἀποστερηθήσεσθαι* *τῶν* *καλλίστων ἐπιτηδευμάτων*? Ac ne Dioni Cassio quidem 41, 7, 5, *στερηθήσεσθαι* puto tribuendum, cui alia nonnulla de genere hoc quae ipse redarguit exemisse me dixi vol. 5, p. XI, quibus addendum *προθυμηθήσεσθε* 50, 28, 5, etiam apud Platonem in Phaedone interdum illatum pro legitimo *προθυμήσομαι*, sed nihilo verius quam *ἐνθυμηθήσομαι* apud Arrianum Epict. 1, 3, 1, cui etiam *δεηθησόμεθα* illatum 1, 17, 3, pro *δεησόμεθα*, et Hierocli Photii Bibl. cod. 251, p. 466, 34, *προνοηθησόμεθα* pro eo quod in altero est codice *προνοησόμεθα*. Diodoro vero etiam alia huiusmodi vitia sunt eximenda, qui 2, 18, 2: *Τὸν Ἰνδὸν πειραθήσεσθαι τῆς περὶ αὐτὸν ἀρετῆς* 12, 1, 2: *Τῆς ὁμοίας τύχης πειραθήσεσθαι*, haud dubie scripserat quod Pausanias 4, 25, 4: *Πολιορκίας πειράσεσθαι μακροτέρας*, etsi alterum est apud Iosephum Ant. I. 10, 7, 6, *οὐδενὸς κακοῦ πειραθήσεσθαι*, quod repetit Zonaras vol. 1, p. 115, B, sed ut illius quoque libros fallere putem. Et 3, 6, 2: *Λόγον οὐκ ἔχουσα τὸν ἐναντιωθησόμενον*, quod scripsi *ἐναν-*

τιωσόμενον, ut 19, 5, 4: Μηδὲν ἐναντιωθήσεσθαι τῇ δημοκρατίᾳ reposui ἐναντιώσεσθαι, abolito vulgari vitio, de quo Dionysio, Dioni Cassio, aliisque illato dixi ad Stephanum. Neque quod 11, 18, 2 est: Οὗτοι γὰρ ἐδόκουν καὶ φιλοτιμηθήσεσθαι, scripserat Diodorus, sed φιλοτιμήσεσθαι, ut Plato, Demosthenes et alii omnes, quo ipso etiam τιμηθήσεσθαι 15, 74, 1; 16, 75, 4, quamvis passiva significatione positum suspectum redditur, pariter atque 20, 3, 3; 27, 18, 3, ἡττηθήσεσθαι et ἡττηθησόμενον. Nam in utroque verbo sic peccare solent librarii, ut de priori multis ostendi exemplis ad Stephanum, de altero, etiamsi dixit Euripides, Lysias, quem p. 161, 3, ἡττηθήσονται τῶν κακῶν, sed p. 180, 19, ὧν ὑμεῖς ἡττήσεσθε, et non priori quoque loco scripsisse ἡττήσονται nemo credet. Nihilo melius ὠφεληθήσεσθαι 19, 7, 1, et, ut opinor, καταφρονηθήσομαι 12, 4, 2, quod etsi est apud Isocratem et Lucianum, tamen καταφρονήσομαι est apud Platonem, ut certe Isocrati haec forma sit restituenda. Nam incredibilis apud omnes cernitur scriptores librariorum in his formis in alteras mutandis incuria, ut apud Diodorum 13, 92, 2, vel περιαιρεθήσεσθαι illatum sit pro περιαιρήσεσθαι. Vicissim 14, 117, 5, male nonnulli ἐπιμνησόμεθα pro ἐπιμνησθησόμεθα, quae una usitata in prosa forma huius futuri, ut apud Pausaniam 5, 25, 1, ἐπιμνησόμεθα καὶ τούτων mutandum putem in ἐπιμνησθησόμεθα, quod est 8, 9, 7; 8, 15, 4, ut μνησθήσομαι 6, 1, 2, et fortasse ne Eunapio quidem Exc. p. 65, 19 ed. Nieb., ἐπιμνήσεται πάλιν τῶν συντεθειμένων, relinquendum. Inter utramque formam variant libri Demosthenis p. 432, 7, Polybii 5, 33, 3, ubi optimi μεμνήσομαι, ut non dubitem Herodoto 1, 5, 177, pro ἐπιμνήσομαι restituere quod 2, 3, habet ἐπιμνησθήσομαι. Nam etiam 1, 51, ubi libri ἐπιμνήσομαι, Photius Bibl. cod. 190, p. 150, 9, ἐπιμνησθήσομαι.

Optativorum forma tertiae pluralis in αἰεν pro εἰαν etsi apparet aliquoties in libris, ut τηρήσαιεν 2, 4, 4; προστάξαιεν 8, 3, 2; διασώσαιεν 20, 15, 1, tamen nihilo verior est apud Diodorum quam apud Atticos, quibus saepe est illata. Nam et multo plura sunt formae in εἰαν exempla, et ipsa librorum inter utramque variantium 20, 4, 4; 20, 20, 6, fides vacillat.

Eadem ratio videtur formarum illarum in *ειημεν* et *ειησαν*, quae sunt 8, 15, 1, ubi *βουληθειημεν*, quum talia etiam recentioribus illata arguant librorum in loco Attici apud Eusebium Praep. 15, p. 802, A, varietates *διακριθειμεν* praebentium pro *διακριθειημεν*, et 3, 36, 1, ubi *υποληφθειησαν*, 8, 25, 4, ubi *ειησαν*. Nam *αξιοιμεν* est 10, 21, 2, et *κληθειεν* 13, 21, 7; *ειεν* 14, 21, 3.

Secunda singularis indicativi praesentis et futuri medii vel passivi etsi constanter scribitur *η*, nihilominus Diodoro haud dubie restituendum est *ει*.

Perfectis, interdum etiam aoristis, male interpositum *σ*, ut non tantum constanter fere in *κεκλεισμαι*, semel sine *σ* scripto in nonnullis 19, 61, 6, et in uno 14, 66, 4, et *κεχρισμαι* 4, 38, 2; 17, 103, 4, sed, ut videtur, etiam in *αληλεσμαι* 3, 14, 1, etsi hoc est etiam apud Agatharchidem Photii cod. 250, p. 448, 3, et *περιεζωσμαι* 1, 72, 2; 5, 29, 2; *παρεζωσμενος* fr. Escor. p. 26 ed. Müller., nisi haec quidem veteribus fuerint peculiariora, etsi *περιζωμα* est 3, 8, 5, Diodoro autem *κεχρισμαι* relinquendum, ut 2, 2, 9, *χρισμα*, quod mihi et ipsum scribendum videtur *χοριμα*, ut *περιζωμα*. Sed *ελασθεισων* 20, 51, 3, redarguit *εξελαθεντες*, in deterioribus servatum 4, 67, 1, in plerisque 11, 23, 3.

Imperativi utramque formam ita ut 13, 32, 5, 6, fit coniunctam, ubi praecesserat *υπομενοντων* et *εχοντων*, et sequitur *παρατεισθων* — *καταμεμφεισθωσαν* — *επικαλεισθωσαν*, quum etiam libri Xenophontis, Thucydidis, Platonis saepe sic inter se coniunctam exhibeant, nemo dubitet Diodoro librariorum affinxisse, ut tollenda sit altera etiam 18, 56, 5, 6, ubi *καταδεχεςθωσαν* et *παραγενεσθωσαν*.

Praeter haec in formis vitiosa et ab librariis ad suam consuetudinem detorta multa sunt vocabula modo recte modo secus scripta, de quibus ut compendifacerem operam ad locos singulos singulatim dicendi, memoratu digniora ordine hic coniunctim recensenda et sub uno conspectu ponenda duxi.

Αμμος quum 1, 32, 4, in optimo sit libro conservatum, qui *υφ' αμμον*, et in plerisque 17, 50, 1, eundem ubique spiritum restitui, de quo dixi ad Thes. Stephani, restituendum

haud dubie etiam in nomine Ἀμμων, pro quo Hammon Cos-
pus libro 17.

Ἄν delevi, ubi cum futuri absurde coniungebatur parti-
cipio, 1, 53, 8: Διδάξαι τὸν πατέρα ῥαδίως ἂν ἐσομένην
τὴν στρατείαν, nisi praestat γενησομένην. Item, ubi cum
infinitivo futuri, 1, 76, 3: Οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα μήτε τοὺς
εὐφυνεῖς τῶν βραδυτέρων πλεονεκτήσιν. Et 18, 55, 3: Οὕτω
γὰρ ἂν μάλιστα τὸν μὲν Κάσσανδρον ταπεινώσειν, ἑαυτοῖς
δὲ μεγάλην δόξαν . . περιποιήσιν. 20, 3, 3: Πάντων διει-
ληφόντων μηδ' ἂν ἐγχειρήσιν αὐτὸν τοῖς Καρχηδονίοις ἀν-
τιπαχθῆναι, ut Polybio ad Thes. Stephani p. 294, A, et Dioni
Chrys. saepius eximendum dixi praef. p. XII. Nihilo meliora
sunt exempla cum futuro coniuncti apud Dionysium. Eadem
vero particula deesse videtur 1, 40, 3: Εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖλος
ἀνέβαινε, δῆλον ὑπῆρχεν, ἐπεὶ δὲ, ubi δῆλον ἂν ὑπῆρ-
χεν Hertleinius in progr. Werthem. a. 1865, p. 5. Sic εἰ
— ἂν — ἐπεὶ δὲ est 13, 20, 5; 15, 79, 2. Atque etiam
13, 1, 1, ubi item εἰ, — ἦν — ἐπεὶ δέ, scribendum videtur
σχεδὸν ἂν ἦν, et 1, 33, 10, post εἰ μὲν — ἂν quod sequi-
tur εἰ δὲ — ἀδύνατον ἦν, item ἂν ἦν, et 10, 7, 2, ἀπειπόν
ἂν. Simile quidem καθῆκον ἦν 1, 38, 11, ubi item sequitur
ἐπεὶ δέ, et apud Polybium 1, 1, 1, εἰ μὲν — ἀναγκαῖον ἦν,
sequente item ἐπεὶ δέ: sed utroque loco tanquam nihilo cer-
tiori, ut de Polybiano dixi praefatione vol. 1, p. XLVII, illos
non magis quam hos illis defendi facile intelligitur. Duplex e
libro optimo restitui 2, 40, 4, ut in omnibus est 13, 20, 5.

Ἀνοίγω etsi semel apparet cum augmento ab Atticistis
improbato ἐξήνοιγεν 1, 33, 11, tamen quum ceteris locis
omnibus sit ἀνεῶ —, dubium utrum libri fallant an ipse la-
psus sit Diodorus, ut Pausanias 2, 35, 7, ἡνολχθησαν, 4, 26,
8, ἡνοιγε dicens, etsi ἀνεωργμένων dixit 4, 5, 9, nisi quis putet
etiam apud hunc fallere libros, qui tamen non, ut in N. T., va-
riant inter utramque formam, quarum alteram illam per η et
οι grammatici quidem ut prorsus barbaram reiiciunt, sed prae-
bent etiam libri Xenophontis, de quibus dixi praef. ad Hist.
Gr. ed. Lips. tertiam p. XX.

Ἀνοπλος etsi nonnisi 20, 110, 1, uno in libro scriptum
ἄοπλος, tamen id ipsum constanter etiam Diodoro esse re-

stituendum vix dubitabit qui contulerit quae de utraque forma dixi ad Stephanum, et ἀοίκητος pro ἀνοίκητος 3, 38, 1, 2, his restitutum ex libris, ut est in plerisque 4, 17, 4. Quare ἄσπλος scripsi 14, 115, 2; 14, 116, 2; 16, 10, 3; 17, 8, 5; 17, 42, 2; 17, 64, 1; 17, 84, 6; 18, 9, 5; 20, 11, 2; 20, 66, 3.

Ἀντιπέρας pro ἀντιπέραν quum optimi praebeant 5, 23, 5, idem restitui 2, 47, 1; 3, 38, 4; 3, 39, 3; 3, 42, 1; 5, 60, 1; 5, 82, 1; 5, 83, 2; 13, 65, 4; 13, 79, 6, ut facien- dum dixeram ad Thes. Stephani.

Ἀνωτάτω etsi ex optimis restituendum fuit 2, 10, 3, pro ἢ δ' ἀνωτάτη σύριγξ, non sequitur tamen ex uno Gemisto ibidem τὴν ἀνωτάτω pro τὴν ἀνωτάτην ἐπιφάνειαν et ex eodem, qui etiam 2, 13, 2, solus τὸ κατωτάτω μέρος pro κατώτατον, et libro uno 2, 10, 6, τῆς ἀνωτάτω ἐπιφανείας pro τῆς ἀνωτάτης esse recipienda, quippe hiatus evitandi caussa consulto a Diodoro, ut videtur, non posita.

Ἀξιοχρέους οὔσας 11, 34, 3, et ἡγεμόνας 14, 77, 6, videtur scribendum ἀξιόχρεως, quod habet vel Pausanias 7, 6, 9: Ὡς μὴδὲ σώζειν τὰ οἰκεία ἀξιόχρεως εἶναι, etsi ἀξιόχρεα est 8, 31, 9, ubi nonnulli ω pro ο, quod ad α potius referendum, ut singulari certe libri fere semper ἀξιόχρεως. Plurali tamen etiam κατάρχου est 32, 26, 3, ut apud Polybium quoque, quamvis accusativo ἀξιόχρεως dicentem, horum compositorum etiam formae in οι apparent. In quibus tamen etiam libri variant inter formas ω et alteras, ut Plutarchi Timol. c. 11, nonnulli διάπλεω pro διάπλεαι. Dixi de his vitiis ad Thes. Stephani p. 1097, A.

Ἀπαράσκεινος tantum dixisse Diodorum, non etiam ἀπα- ρασκεύαστος, quod est in omnibus 14, 47, 3, et in uno 12, 69, 4, probat ceterorum locorum omnium in altera forma consensus, 2, 26, 5; 2, 29, 5; 3, 65, 3; 13, 36, 4; 16, 84, 2; 17, 86, 5; 18, 51, 2; 29, 3; 31, 42, eademque formam alteram apud Atticos inferendi librariorum consuetudo, de qua dixi ad Stephanum.

In formis Ἀπόλλω et Ἀπόλλωνα, sive absit articulus sive assit, etsi libri ita ludunt ut nihil in iis sit praesidii, haud dubie tamen Ἀπόλλω tantum dixerat Diodorus, etsi non dixit Ποσειδῶ, sed, in quo libri perpetuo consentiunt, Ποσειδῶνα.

Ἀπόρροια 2, 49, 4; 3, 46, 5, ne Diodorus quidem scripsisse videtur, sed, quod Phrynichus, cuius de praecepto dixi praef. ad Xenophontis Hist. Gr. p. XIX ed. tertiae, *σεμνό-τερον* iudicat, *ἀπορροάς*, ut omnes 2, 8, 2, quum *ἐκροάς* 11, 25, 3, in nonnullis item scriptum sit *ἐκροίας*, et plerisque Strabonis 15, p. 702, ubi pro *ἀπορροαίων* optimus Vaticanus *ἀπορροών*. Non melioris fidei videtur *ἐπίρροια* 2, 2, 1, ubi *εὐρροια* potius desiderari vidit Herwerdenus, et 5, 25, 3, ut Polybio 2, 32, 2, *συρροάς* restituendum pro *συρροίας*, quum huius quoque vocabuli forma *ἐπιρροή* utantur veteres, ut fallere putem exemplum Theophrasti ad Thes. Stephani citatum. Ita *περιπνοίαις* pro *περιπνοαῖς* illatum plerisque Diodori 3, 19, 4, omnibus in *ἀναπνοαῖς* convenientibus 2, 12, 2, et *πνοαῖς* vel optimo Polybii 1, 56, 4, et plerisque Strabonis 16, p. 769, et *ῥοάς* ex optimo restitui pro *ῥοιᾶς* 4, 35, 4, et *χροιά* pro *χροά* illatum 17, 75, 3, contra constantem Diodori consuetudinem, 3, 47, 8, 9; 3, 50, 2; 4, 22, 1, quod etiam aliis eximendum, ut Straboni 16, p. 779, qui *χροά* habet 17, p. 809, 823, tanquam prorsus alienum a prosa, ut vel *χρωῖα* Diodori unus pro *χροά* 2, 14, 4. Pro *πτοίας* 20, 69, 1, una ed. Basil. *πτοῆς*, quod videatur esse *πτοήσεως*, quod est 20, 66, 4.

Ἀπώθεν pro *ἀποθεν* restitui 2, 4, 2; 3, 15, 3; 4, 24, 2; 12, 10, 6; 13, 59, 6; 13, 85, 1; 20, 6, 1; 20, 16, 6, servatum in ed. Basil. 20, 6, 1, et in eadem et libro uno 20, 16, 6, et in fr. Escorialensi p. 21 ed. Müller. Saepe sic peccatum apud omnes, ut vel *ἀποτέρω* inferatur, quibus de vitiis dixi ad Thes. Stephani.

Ἀρης etsi 2, 46, 5; 11, 21, 1; 30, 15, 1; 37, 30, 2, tantum *Ἀρεος*, ceteris locis constanter in libris flectitur *Ἀρεως*, illi nihilominus perinde fallunt ut libri Dionysii, Pausaniae, cuius pauci tantum 8, 32, 3; 8, 37, 12; 9, 36, 1, 3; 9, 37, 7, *Ἀρεος*, et aliorum, ut dixi ad Thes. Stephani p. 1933, A.

Ἀρμόττω tantum, non etiam *ἀρμόζω*, dixisse Diodorum multa persuadent prioris formae exempla, ut libris eius alteram interdum inferentibus nihilo plustribuendum sit quam Xenophontis. V. *Σφάττω*.

Ἀχρη semper, non *ἄχρης*, esse scribendum dicetur in *μέχρι*.

Βότρυς. De accusativo pluralis *βότρυς*, non *βότρυνας*, v. *Ἰχθυῶς*.

Βόες qui dixit 3, 21, 2, mirum si *αἱ βοῦς* dixerit 4, 23, 2; 4, 24, 2, quod facile potuit ex praecedentibus accusativis inferri, ut apud Pausan. 4, 4, 5, *ἐγένοντο βοῦς*, ex accus. 6, *ἀποδόμενος βοῦς* et *βοῦς ἄγεσθαι*, pariterque 4, 36, 5 ex praecedentibus accusativis, etsi 5, 1, 9, iterum est *βοῦς*, quamvis nullus sit accus. in proximis. *Βοῦς* accus. apud Diodorum 3, 37, 9; 3, 64, 1; 4, 22, 6; 4, 23, 2 etc. Itaque sustuli quod Xen. Cyr. 4, 1, 9, vel optimi inferunt *βοῦς*, ut apud eundem Anab. 3, 5, 9, vicissim *βόας* deteriores inferunt pro *βοῦς*. Nam eadem librorum in his formis fides quae in formis *ναῦς* et *νηῆς*, ut ne Dionysio quidem A. R. 1, 39, p. 98, 12, relinquendum putem *βόας* post *βοῦς* ib. 8, illatum, etsi redit p. 100; 4, 10.

Βοεικὸς pro *βοϊκὸς* Diodoro quoque 2, 11, 5, ut ibidem *ὀρεικὸς* pro *ὀρικός*, et 17, 69, 8, restitui, ut aliis omnibus est restituendum quod metrum poscit apud poetas.

Γαμήσαντα 2, 39, 2, et *γαμήσας* 18, 25, 3, et Exc. Vat. 33, 7, 6, non scripsisse qui ceteris locis omnibus multo pluribus scripsit *ἐγHEMA*, non dubitabit qui contulerit quae hoc de vitio dixi praef. ad Dionem Chrys. p. IX.

Γίγνομαι et *γιννώσκω* etsi vix semel iterumque praebent meliores libri, ut 1, 52, 6; 1, 83, 4; 1, 66, 3; 5, 56, 1; 9, 4, 6; 17, 7, 5; 17, 58, 3, minime tamen negem constanter esse restituenda, quum non minus ludere soleant apud Atticos. Nulla enim ratio est cur Diodoro aut Dionysio Halic., apud quem et ipsum obtinet forma *γιν*—, non tribuatur qua non solum alii eiusdem aetatis usi sunt scriptores, ut Nicolaus Damascenus, de quo dixit Federus p. 222, sed multi etiam multo recentiores, ut uterque Dio.

Δεικνύοντων 8, 9, 2; 17, 37, 5, ubi praecedit *διανευόντων*, scribendum esse *δεικνύντων*, et 19, 26, 9, *δεικνύντες* pro *δεικνύοντες*, alterius formae probant exempla, 1, 75, 3; 3, 56, 3; 4, 6, 4; 5, 46, 3; 16, 92, 5, et *καταχωννύντες* 2, 59, 8, et *μιννύντες* 5, 17, 2; *ἀπολλύντες* 10, 9, 3; *ἀναξευγνύντος* 14, 20, 4; *σβεννύντες* 14, 90, 6; *περρισηγνύντες* 17, 25, 7; 17, 35, 7; *ἀπορρηγνύσα* 5, 27,

1. Cui ab eclogario suppositum *δεικνύοντων* non mirabitur qui ibidem viderit 9, 6, *ἀντεισῆξαν*, et *ἀφείλαντο* 9, 12, 1, *εἴλαντο* 10, 19, 3, *ἐπανείλαντο* 31, 20, ut *ἀνείλαντο* apud Photium 36, 4, 4. Nam etsi indicativi non solum praesens in *ω* saepius est apud Diodorum, et imperfecti forma tertiae singularis in *υ* pro *υε* nusquam apparet nisi apud Photium 31, 19, 8, ubi *ἐδείκνυ*, participii tamen forma illa non magis usus est quam verbi *φύω* formis *ἀναφυῆναι* et *ἀναφύεντων* 1, 7, 4; 3, 62, 10, de quibus saepe sic illatis dixi ad Thes. Stephani p. 622, C. Nam etiam Pausaniae iisdem abstinenti *ἀναφυῆναι* affinxit libri unius librarius 2, 31, 8.

Διόσκοροι quamvis semel tantum iterumque, et ne ab optimo quidem libro, servatum Diodoro constanter esse restituendum non dubitabit qui idem vel apud Pausaniam, sed semel tantum iterumve, in nonnullis certe servatum viderit. Et sic *Διοσκορίδης* 19, 62, 7, 9; 19, 68, 7, tantum non omnes, etsi consentiunt in *Διοσκοριᾶς* 13, 3, 4, de quo ubique per *ov* scripto v. Thes. Stephani.

Διώρυχος pro *διώρυγος* quum melior liber unus praebeuerit 1, 57, 2, sine libris restitui ibidem 3; 1, 52, 2, ubi duo optimi *διώρυγμα*; 1, 63, 1; 1, 65, 4; 2, 9, 2; 4, 11, 4; 4, 18, 6; 4, 35, 4; 18, 33, 2; 18, 73, 3; 19, 13, 4; 20, 94, 5, casu relicto *διώρυγος* 1, 33, 12, ubi vel *διόρυγος* scriptum in optimo. Nam etiam apud Polybium sic peccant libri deteriores et Suidas, quum *χ* servet Vaticanus, ut Strabonis 15, p. 723, optimus videtur servare Vaticanus, et cum omnibus 16, p. 737, sed vicissim deteriores tantum 16, p. 740 servant *χ*, et ne hi quidem 5, p. 244, 245; 17, p. 788, 795, 804, 805, 809, 810, 811, etsi Strabonem non est credibile deteriori usum esse forma quam Plutarchum, cuius libri non minus quam Dionis Cassii consentiunt in *χ*, nisi quod Fab. c. 1, vel *διωρυγαί* plerique pro *διώρυχες*, quod est in duobus, in uno *διώρυγες*, quum ipsi Xenophonti Anab. 1, 7, 15, unus inferat *γ*, quod credo ne Pausaniae quidem 3, 1, 1, relinquendum, quum librorum fidem prorsus nullam esse in hac forma ostendant etiam codices Zonarae, qui *διώρυγος* Ann. vol. 1, p. 298, D, ubi *διώρυχος* Iosephus B. I. 6, 1, 7, qui sic etiam A. I. 1, 9, 1, sed *διώρυγι* p. 352, A.

Δνοκαίδεκα pro *δῶδεκα* in libros nonnullos illatum 13, 42, 5; 15, 89, 3; 16, 36, 3, Photio relinquendum 36, 8, 2.

Δνοῖν an *δυεῖν* dixerit Diodorus etsi dubium videri possit, libris modo hoc modo illud praebentibus vel omnibus vel nonnullis, ego utrumque eum dixisse non credens praetuli *δυοῖν*, quod est in omnibus 3, 74, 4; 13, 19, 6; 13, 20, 1; 13, 34, 3. Etsi fieri potest ut una ei potius forma *δυεῖν* sit restituenda.

Εἰμι verbi tertiae pl. imperfecti forma *ἦσαν* etsi semper est in libris, tamen ne Diodoro quidem relinquendam duxi, pariterque eximendam Polybio et Dionysio, ut vel Dioni utrique eximendam dixi ad illos, quum sit etiam multo recentioribus ex libris restituta, in libris autem saepe vel pro *ἦσαν* illata omninoque nusquam fere servata nisi ubi pro *ἦσαν* habuerunt librarii.

Εἰς etsi constanter dicit Diodorus, *ἔσωθεν* tamen habet 2, 16, 10. Quod etiam apud alios omnes, qui *εἰς* dicunt potius quam *ἐς*, obtinere dixi ad Thes. Steph. vol. 3, p. 344, B.

Ἐλαία scribendum videri *ἐλάα* dicam in *Καίω*.

Ἐμπί(μ)πλαμαι quum sit ceteris locis omnibus, *ἐνεπιμ-πλῶντο* 34, 2, 29, eclogarii esse apparet aut librarii, ut *ἐμπιπλᾶσθαι* est in uno 2, 45, 2, et *πιμπρᾶται* vel in optimo 2, 12, 2. Duplex autem *μ* fere abolitum in libris et in simplex mutatum, in uno 5, 39, 4, in nonnullis servatum 18, 28, 1, constanter restitui, de quo dixi ad Xen. Cyr. 4, 2, 41 in ed. Ox.

Formarum *ἐνιαύσιος* et *ἐνιαυσιαῖος* priori sola usus Diodorus alteram saepe accepit ab librariis, a me ubique sublatam.

Ἐπίθεμα 3, 14, 3, scripsi *ἐπίθημα*, ut est 5, 30, 4, et *εὗρεμα* sublatum 5, 5, 3, restituto hic et 17, 44, 1, *εὗρημα*, quod est in omnibus 3, 62, 10, et 12, 16, 4, *εὗρησιλογίαις* pro *εὗρεσιλογίαις*.

Ἐπιμέλομαι quum sit in omnibus 1, 62, 5; 1, 67, 8, et in uno 1, 15, 4, et in optimo 2, 45, 4, Diodoro constanter esse reddendum apparet, etsi *ἐπιμελοῦνται* omnes 3, 42, 4; *ἐπιμελούμενοι* 1, 83, 2; 11, 87, 4; *ἐπιμελεῖσθαι* 19, 95, 7, ut omittam 8, 1, 2, ubi reliqui *ἐπιμελεῖσθαι*, tanquam ab eclogario aliter haec conformante positum, etsi sustuli *ἐπιμελῶνται* ib. 3.

Composita cum ἔτος etsi servant plerumque α interpositum, tamen quod 2, 55, 3, in melioribus est τριάκοντ' ἔτη pro τριακονταετούς, prodere videtur τριακοντέτους, ut πεντετηρίδα pro πενταετηρίδα est in uno 5, 32, 6.

Εὐθηνεῖν 4, 80, 3, scribendum esse εὐθενεῖν ipsae librorum varietates ita produnt ut apud alios plerosque quibus illatum η. De quo dixi ad Stephanum.

Ἔως quum sit ubique, ferri non potuit semel illatum 1, 32, 5, τὴν ἡῶ.

Ἡλίου πόλις, non Ἡλιούπολις, scripsisse videri Diodorum dicetur infra in Νέα πόλις.

Ἡρακλεωτῶν quum sit 15, 81, 5; 18, 56, 5; 20, 56, 3; 20, 109, 6, ferri non potuit Ἡρακλειῶται 14, 31, 1, ubi alterum est in libris nonnullis, aut Ἡρακλειωτικῶν 26, 13, 1.

Θάμνος etsi genere feminino est 2, 49, 3, χόρτοι καὶ θάμνοι βαθεῖαι τοσαῦται πεφύκασιν, ubi vel θάμναι Vindob., tamen quum 4, 20, 3, εἷς τινὰς θάμνους, ἐν αἷς τεκοῦσα, idem cum alio de melioribus praebeat οἷς, altero quoque loco fortasse latet vitium, quum mire dictum sit βαθεῖαι τοσαῦται, et scribendum βάθει τοσοῦτοι. Feminini enim generis quam suspecta sit fides etiam Themistii ostendit se ipsum refellens exemplum quod allatum in Thes. Stephani.

Θραῦμα quum 3, 12, 6, ex libris quattuor, inter quos optimi duo, et Agatharchidem describentis Photii Bibl. p. 448, 17, codice optimo a pr. manu, restituissem, idem sine libris 17, 20, 5, scripsi pro θραῦσμα, quod etiam Aesch. Pers. 425 tollit codex Mediceus, et meliores Pausaniae 5, 20, 8, et Luciani Hist. c. 25, unus qui θανμάτων, ut nemo sit dubitaturus de expungendo apud illum quoque σ. Ita κονιάσμασι unus pro κονιάμασι 20, 8, 3, et saepe scribitur κροῦσμα pro κροῦμα, et quae sunt alia huius generis, ut κρίσμα, de quo dixi supra ubi de perfecto κέχρισμαι.

Ἰππάρχην 11, 30, 3, bis scribendum ἵππαρχον, ut est 12, 64, 1; 12, 80, 7; 14, 93, 2; 15, 85, 7; 19, 72, 6; 19, 76, 3, ut 20, 7, 4, male illatum τριηραρχῶν pro τριηράρχων, quod est 20, 51, 3, et 13, 71, 2; 13, 77, 6, τριηράρχαις, pro τριηράρχοις, quod est in uno 20, 7, 4. Neutrum enim

illorum dixit Diodorus, quantumvis diceret *βοιωτάρχης*, etsi in hoc quoque variant libri 15, 62, 4, et *νομάρχης*.

Ἰχθυῖς nominativum pluralis praebent libri optimi 3, 15, 4, ubi deteriores cum Agatharchide p. 449, 7, *ἰχθύες*, sed *ἰχθύες* iidem 1, 35, 5, ubi ceteri *ἰχθυῖς*. Et quanquam *ἰχθύες* est etiam apud Atticos, tamen apud Diodorum haud dubie utroque praestat loco *ἰχθυῖς*, quum etiam apud Pausaniam, qui *ἰχθυῖς* habet 4, 34, 1, 2; 8, 21, 2 bis; 9, 24, 2, unus tantum altero loco praebat *ἰχθύες*. *Ἰχθυῖς* accus. omnes 2, 4, 3; 3, 22, 3; 11, 25, 4; 17, 75, 3, pro quo male *ἰχθύας* meliores 5, 3, 5, ut meliores apud Agatharchidem p. 449, 17. Ita *βότρυας* 3, 63, 3, haud dubie scribendum *βότρυς*, ut est 4, 35, 4. Sic *τοὺς στάχυν* 1, 14, 2; 5, 21, 5.

Καθαίρω, quod semel in omnibus 12, 58, 6, aoristum habet scriptum per *η ἐκάθηραν*, et in duobus 20, 91, 8, *ἀνεκάθηρε*, redarguit quae sunt 4, 13, 3 bis; 4, 31, 4; 4, 69, 4, *καθαῖραι*, 4, 13, 3, *ἐκκαθάρας*, 13, 56, 4; 18, 71, 2, 4, *ἀνακαθάρας*. Nam recta vel multo recentiores usos esse forma ostendunt libri Athenagorae p. 315, E, *προκαθήρας* praebentes ubi editi — α. Conf. dicenda in *Σημάλω*.

Καθάριον 5, 33, 5, et *καθαριότης* 5, 46, 2, restitui pro *καθάριοι* et *καθαριότης*, quae nihili sunt.

Καίω, aliquoties in libris recte scriptum *κάω*, ubique sustuli, ut *κλαίω* 17, 66, 5; 20, 15, 5; 33, 14, 5; 37, 12, 3, quemadmodum *αἰετὸς* deteriores 4, 15, 2, et aliquoties *αἰεῖ* illatum pro *αἰέ*. Quibus nihilo verius videtur *ἐλαία*, constanter sic scriptum in libris.

Καλχηδὼν etsi omnibus in libris est in *Χαλκηδὼν* mutatum 12, 82, 2; 13, 64, 3; 13, 66, 3; 19, 60, 3, Diodorum tamen, ut Polybium, scripsisse *Καλχηδὼν* prodit argumenti scriptor l. 12, ν, ubi libri *Καλχηδόνιοι* vel *Καρχηδόνιοι*. Non dubitavi igitur restituere ei quod aegre servatum apud Xenophontem librarii vel Thucydidi et Demostheni eripuerunt, nisi quod apud hunc semel servarunt nonnulli et vix ipse optimus S.

Καταρράκτης qui scripsit 17, 97, 2: *Τῆς δὲ ναναρχίδος καταρράκτη μεγάλῳ περιπεσοῦσης*, etiam Nili cataractas libro 1, non ut Latini et recentiores Graeci, simplici, sed du-

plici scripsisse videtur ϱ, ut Strabo, apud quem contra libros plerosque illatum simplex ϱ, alique, de quibus dictum ad Thes. Stephani. Atque etiam 1, 41, 9, ὄμβροι καταράττοντες, et 17, 75, 2, ποταμὸς καταράττων μετὰ πολλοῦ ψόφου duplici videntur scribenda littera ϱ, ut apud Polyb. 10, 48, 7.

Κερασθεῖς 2, 26, 7, redarguitur forma recta 20, 72, 5, libris omnibus servata κραθεῖσαν, et 4, 3, 4, κεκραμένους. Nec dubium non minus fallere exemplum Xenophontis Anab. 5, 4, 29, ubi deteriores κραθεῖς, et pauca Platonica de κερασθεῖς et ἀνακερασθεῖς, atque duplo pluribus formae κραθεῖς redargui, quum vel apud Plutarchum et Philonem sit ἀνακραθεῖς et κεκραμένος, ut mirum sit si ἐπικερασθεῖς scripserit Dionysius A. R. 1, 29, p. 76, 6, potius quam quod propemodum vel apud Galenum ad Thes. Stephani citatum superest ἐπικραθεῖς, idemque 1, 60, ἀνακερασθέντες, quomodo Hesychius interpretatur formam ἀνακραθεῖς, et 1, 89, συγκερασθέντων, quum 2, 46, pro συνεκράσθησαν ἀλλήλοις ipse Vaticanus praebeat συνεκράσθησαν, unde intelligitur quomodo ortae sint formae illae toties alteris suppositae, et idem Dionysius scripserit ἀνακεκραμένης 1, 77 med., ἐγκεκραμένης 2, 22 med., κεκραμένην 2, 24, 34, ut Luciano Dial. Mer. 4, 4, appareat eximendum esse κεκεράσθαι vel adeo κεκεράσθαι, restituto κεκράσθαι.

Κρίβανος an improbatum Atticistis κλίβανος dixerit Diodorus 2, 49, 3, incertum faciunt libri optimi λ praebentes. Sed iidem fere 2, 58, 5, περιναύσια pro περιναύτια, quod refellit ναντία 4, 47, 4, ut Polybio quoque 31, 22, 1, perperam putem illatum ἐπιναύσια. Itaque non duxi consultum deteriorem formam ex melioribus saepe sic fallentibus recipere.

Κυεῖν, non κύειν, scripsi 2, 42, 1. De quo dixi ad Xen. Cyrop. 5, 4, 35.

Κυλινδεῖσθαι potius Diodorum dixisse quam κυλίνδεσθαι duobus exemplis 3, 16, 4, ubi κυλινδεῖται, 13, 13, 6, ubi κυλινδουμένης, etsi formae barytonae nullum apud eum est exemplum, non magis probatur quam formae contractae apud Atticos exemplis. Κυλίνδονται libri omnes Pausaniae 10, 13, 2, προκυλινδομένων unus Plut. Sull. c. 14, cuius libri alibi aut κυλινδεῖσθαι exhibent aut καλινδεῖσθαι, quorum aut hoc

sequente verbi indicativo, quum idem saepe usus sit nudo ἄχρη sine οὗ, ut omnino latissime patet hoc vitium additi post ἄχρη, μέχρη, ἕως genitivi οὗ vel ὅτου, pariter atque omissione ante coniunctivum cum iis coniunctum particulae ἄν. Quis enim credat Platonem Protag. p. 325, C, scripsisse quod omnibus est in libris: Μέχρη οὗ περ ἄν ζῶσι, non quod ceteris locis omnibus habet μέχρη περ ἄν? Neque Menex. p. 245, A: Ἐλευθέρους εἶναι μέχρη οὗ πάλιν αὐτοὶ αὐτοὺς κατεδουλώσαντο scripserat cum genitivo, sed solum μέχρη, aut Plutarchus Caes. c. 7 extr.: Μέχρη οὗ καταπολεμηθῆ Κατιλίνης, sed μέχρη ἄν καταπολεμηθῆ, ut solet, addito ἄν, omisso autem οὗ, neque Mor. p. 688, E: Μέχρη οὗ πάλιν ἐπιρροὴ γένηται, sed μέχρη ἄν, ut ib. C: Ἀχρη ἄν ἐκστῇ. Itaque Pyrrh. c. 19: Μέχρη δὲ οὗ πάρεστιν ἐν ὅπλοις, πολεμήσειν αὐτῷ Ῥωμαίους et Mor. p. 736, B: Μέχρη οὗ συνεσταλμένοι ἐστίν, pariterque aliis locis omnibus, ubi ἄχρη vel μέχρη sequitur illud οὗ, quod tot aliis recte abest, non videtur addidisse Plutarchus. Atque sic etiam Diodoro 2, 9, 2: Μέχρη ὅτου τὸ πάχος τοῦ χρίσματος ἐποίησε πηγῶν τετάρων, ubi alii μέχρης ὅτου, alii μέχρη τοῦ, simplex restituendum videtur μέχρη, et 2, 33, 6: Μέχρη οὗ Κῦρος εἰς Πέρσας μετέστησε τὴν ἡγεμονίαν, ubi deteriores ὅτου, et 17, 92, 3: Ἐμενεν ἕως ὅτου γενόμενος ἕξαιμος ἐπαπέθανε τῷ θηρίῳ, delendi videntur genitivi οὗ vel ὅτου. De quibus sic additis ab librariis dixi ad Thes. Stephani in Ἀχρη, Μέχρη et Ἐως, etsi de recentioribus quidem anceps saepe est iudicium, quos dixisse alienum a veteribus ἄχρη οὗ ἄν vel κα certis constat inscriptionum testimoniis, ut illud tantum certum sit neminem dixisse aut potuisse dicere αχρη aut μέχρη ἄν οὗ. Quanquam hoc ipso multo etiam mirabilius est illud μέχρης οὗ vel ὅτου, quod cum genitivo coniunctum apud Herodotum omnes inde ab H. Stephano in Thes. v. μέχρη, p. 952, B, C, ad hunc usque diem illius potius quam librariorum esse crediderunt. Quod graecum esse credam tum quum melioris quam sunt libri Herodoti, omni vitiorum genere contaminati, fidei testis confirmatum videro testimonio hoc omnis rationis expers genus loquendi.

Μίγνυμι, quum aoristum secundum passivi alibi ex libris

receperit, fortasse etiam 4, 37, 2, ubi *αναμιχθέντες*, et 5, 33, 1, ubi *μιχθέντων*, 5, 55, 4, ubi *μιχθέντα*, sequente mox altera forma, quae tot aliis est locis, et 5, 80, 1, ubi *ἐπιμιχθέντων*, libri fallunt, ut *ἐκδαρθέντος* vel optimi pro *ἐκδαρέντος* 4, 47, 5, et unus *ἀρπαχθεῖσα* pro *ἀρπαγεῖσα* 4, 72, 2, etsi non est cur in hoc quidem verbo non duplex Diodoro concedatur forma aequae usitata.

Μικρὸς tantum, non *σμικρὸς* quum dixerit Diodorus, *σμικρολογίαν* 30, 21, 3, corrigendum videtur.

Μίνως Diodorum flexisse *Μίνω*, *Μίνω*, *Μίνω*, non ut saepe fit in libris *Μίνωος*, *Μίνωι*, *Μίνωα*, non est dubitandum, etsi libri ita in utraque forma ludunt ut in formis *Ἀπόλλω* et *Ἀπόλλωνα*, sed saepius consentiunt in forma recta, quam vel in argumento libri 4, *ιέ*, servarunt optimi.

Μόγης, non *μόλῃς*, dixisse Diodorum ita probant ipsae librorum varietates, ut haud dubie Photii sit *μόλῃς* 36, 2, 2; 36, 6; 37, 2, 3, et librarii 5, 33, 1.

Μολυβᾶς, quod est in optimis 2, 10, 5, etiam alibi hoc vocabulum et quae ab eo ducuntur persuadet per *υ*, quod interdum praebet liber unus et alter, ut 3, 14, 3, potius esse scribendum quam per *ι*.

Ναῦς pro *νηὲς* illatum 11, 19, 3, per praecedens 2, *πολλὰς ναῦς*, et ib. 24, 2; 13, 13, 4; 13, 46, 1; 13, 77, 6; 13, 78, 3; 13, 100, 3; 14, 60, 6; 14, 62, 2; 14, 72, 4, 5; 15, 41, 3; 17, 97, 1; 22, 8, 5; 23, 15, 4, plurima redarguunt formae rectae exempla, et ipsae librorum 2, 17, 1, ubi *νηὲς* plures de melioribus; 11, 60, 8; 12, 54, 6; 19, 62, 7; 19, 103, 5; 20, 52, 5; 20, 61, 6, varietates.

Νέα πόλις qui alibi semper divisit, non scripsit 26, 13, 1, *Νέας πόλεως*; 32, 12, 1, *Νεαπόλει*, sed *Νέας πόλεως* et *Νέα πόλει*, quod ex libris restitutum 20, 44, 1. Atque sic etiam *Ἡλιούπολις* 1, 57, 4; 1, 59, 4; 5, 57, 2, scribendum erit *Ἡλίου πόλις*, ut 1, 84, 4, reapse scribit Eusebius Praep. 2, p. 51, B, quum libri optimi 1, 75, 3, *ἐξ Ἡλίου γὰρ πόλεως* praebeant pro *ἐξ Ἡλιουπόλεως γὰρ*, ut Stephani quoque Byz. codex Rehdigeranus dividit et Strabo, qui dicit etiam *ἡ τοῦ Ἡλίου πόλις*, et recte nunc dividitur apud Herodotum, sed gentile *Ἡλίου πολίτης*, quod apud Stephanum scri-

bitur *Ἡλιοπολίτης*, restituendum est Herodoto, eademque scriptura divisa restituenda etiam Iosepho aliisque omnibus antiquioribus, quae saepe vel apud Zonaram servata. Ita *Λεόντων πόλει* meliores praebuerunt pro *Λεοντοπόλει* 1, 84, 4, etsi fieri potest ut talia utroque modo scriberentur, quemadmodum *Μινώταυρος* interdum vocabulo interposito dividitur.

Νεοττεύειν, non *νοττεύειν* dixisse Diodorum, ut 2, 4, 4, libri *ἐννοττεύοντος* vel per *σσ*, nonnisi Gemisto servante interceptum *ε*, nedum quod 5, 43, 2, est in libris *ἐννοσσεύοντας*, ipsae eorum ostendunt varietates.

Νῆσος in formula *ἐπὶ τῶν νήσων* 13, 47, 6: *Τὸν πλοῦν ἐπὶ τῶν νήσων ἐποιήσατο*, Diodorum quoque, ut alios, de quibus dixi ad Thes. Stephani, sine articulo dixisse non dubitabit qui 20, 100, 5; 20, 111, 3, ex libris correctum *διὰ τῶν νήσων* pro *διὰ νήσων* animadverterit, nedum ut vel contra libros inferat Polybio 4, 16, 8: *Ὁρμησεν ἐπὶ νήσων*. Simile est vitium 13, 67, 1, *περὶ μέσας τὰς νύκτας*, quod semper sine articulo dicit Diodorus, male in nonnullis interposito etiam 19, 95, 2.

Οἷμαι in *οἶμαι* mutavi 3, 14, 5, ut est 1, 2, 4; 8, 12, 6; 10, 10, 2; 13, 24, 2; 13, 90, 7; 14, 68, 2; 20, 13, 3; 20, 43, 5; 21, 17, 4; 26, 1, 3; 27, 1, 2; 27, 13; 28, 16, 2; 31, 3, 3; 34, 18.

Ὀλισθάνω pro *ὀλισθαίνω* 1, 30, 9; 5, 25, 5, scripsisse Diodorum nemo dubitabit, quum vel Pausaniae libri nonnulli 5, 27, 4, servant *ἀπολισθάνουσι*, et 6, 14, 8, *ὀλισθάνουσι*, et omnes 10, 23, 4, *ἀπολισθάνουσαι*.

Ὀλυμπιακός optimi 3, 74, 4, sed *Ὀλυμπικός* 1, 95, 2; 4, 14, 1; 4, 53, 6; 15, 78, 2, quos fallere ubi *Ὀλυμπικός* praebent similia persuadent vitia, ut in uno de ipsis 4, 6, 1, est *Διονυσικαῖς*, etsi eodem modo quaerentem ultra verior sit ludificant apud Pausaniam, Strabonem et alios.

Ὅστᾱ quum sit in omnibus 2, 22, 5; 2, 56, 2; 4, 79, 4; 13, 75, 2; 18, 36, 1; 19, 44, 2; 26, 16, neque *ὀστέα* ex melioribus 4, 62, 4, fuit recipiendum, neque ferendum quod 4, 38, 5, est in omnibus, *ὀστέον*, quam formam reiiciunt Atticistae, quum *ὀστοῦν* item in omnibus sit 5, 33, 4, et *ὀστών* 3, 21, 6; 3, 35, 10; 5, 11, 4; 13, 75, 5; 17, 88, 1; 19, 59,

3. Quo redarguitur *ὀστέων* 10, 36, 3, *ὀστέα* 32, 8, tanquam eclogario relinquenda. Saepe sic peccatum etiam apud alios, ut Strabonem 16, p. 775, ubi *ὀστέων*, quibus formis constanter utuntur novitii scriptores, nunquam antiquiores.

Ὅστισοῦν in accusativo singularis masculini et feminini α abiicere ita alia ostendunt exempla ut 23, 15, 2, *ὄντιναοῦν* corrigendum sit *ὄντινοῦν*, quemadmodum 1, 59, 1; 1, 61, 1; 13, 55, 7, *ἤντινοῦν* ex libris restitui pro *ἤντιναοῦν*, et est in omnibus 13, 102, 3.

Παλαιότερος et *παλαιότατος* etsi constanter praebent libri, tamen haud dubie non minus fallunt quam apud alios plerosque, ut vel Eusebii nonnulli Praep. 3, p. 96, B, servant *παλαιτέρα* et 4, p. 169, D, *παλαιτάτης*, et apud Pausaniam quamvis constanter scribatur *παλαιότερος*, tamen hoc pariter atque *σχολαιότερος* 7, 12, 9, redarguit duorum optimorum scriptura *σχολαιτέρα*, ut *παλαιτέρα* Dionysii A. R. 1, 40, p. 101, 13; 2, 47, p. 335, 7; 8, 74, p. 1689, 4, redarguit quod est 1, 8, 9, 12, 68; 2, 12, *παλαιότατος*, et 13, *παλαιότερον*; 2, 4, p. 244, 3, *παλαιοτέρων*, ut 4, 1, *πάλαι* Reiskius optime correxerit *παλαιάτα*.

Παλαιστή, quod est 1, 55, 9, et in *διπάλαιστος* 5, 30, 4; 18, 26, 5, Diodoro non magis puto relinquendum quam Polybio, cuius libri constanter, ut Xenophontis in Cynegetico, servant αi pro confirmato inscriptionibus α.

Παρανομεῖν quum 3, 5, 2, flectatur *παρανενομηκότα*; 4, 37, 1, *παρανενομηκέναι*; 12, 16, 5, *παρανενομηκότων*; 17, 106, 2, *παρανενομήκασι*, et ibidem et 32, 8, 1, *παρανενομηκότας*, ferri non potuit 1, 78, 3, *παρηνομηκόσι*, quum vel apud Pollucem 7, 78, pro *παρηνομημένα* alius liber praebeat *παρανενομημένα*, etsi in altero augmento consentiunt libri Dionis Cassii, non tantum in Xiphilini epitome, sed etiam in superstite operis Dionei parte, fortasse apud hunc quoque non minus fallentes quam apud alios, de quibus v. Thes. Stephani.

Nihil ineptius fingi potest formarum *πεζικός* et *πεζός* alternatione, quae ut apud veteres, etiam apud Diodorum ita obtinet in libris ut horum apud eum ego exemplum sequi non minoris duxerim superstitionis quam apud Xenophontem aut

Polybium. Nemo enim credat Diodorum 11, 16, 2: Τὸ πεζικὸν στρατόπεδον, sed 11, 17, 2: Τοῖς πεζοῖς στρατοπέδοις, aut 11, 20, 2: Πεζικάς τε καὶ ναυτικάς δυνάμεις, sed continuo πεζὴν δύνανται. ib. 3: Τῷ πεζῷ στρατεύματι, τῇ δὲ ναυτικῇ δυνάμει. 13, 47, 2: Βοηθείας πεζῆς τε καὶ ναυτικῆς, sed 15, 2, 1, scripsisse: Συνεστήσατο δύνανται ναυτικὴν τε καὶ πεζικὴν μεγάλην. τὸ μὲν γὰρ πεζὸν στρατεύμα μυριάδων ἦν τριάκοντα στρατηγούς δ' ἀπέδειξε τῆς πεζῆς δυνάμεως Ὀρόντην, τῆς δὲ ναυτικῆς Τιρίβαζον, nec priori quoque loco πεζὴν, ut est 11, 5, 1, τῇ πεζῇ στρατιᾷ, et 11, 59, 2, τὴν πεζὴν δύνανται, et 11, 61, 4, στρατιάν, et 11, 68, 2, 4; 11, 77, 1, bis; 11, 81, 2; 13, 13, 1, 7; 13, 14, 4; 13, 17, 4; 13, 45, 6; 13, 46, 5; 13, 67, 1 bis; 13, 100, 5; 14, 48, 4, et altero unus πεζικῆς pro πεζῆς, ut 15, 4, 2, omnes, et vicissim 20, 45, 1, omnes praeter unum πεζικὴν τε καὶ ναυτικὴν, quod etiam aliis est locis multis, quum librarii vel pro adverbio πεζῇ interdum intulerint πεζικῇ, ut apud Pausaniam 1, 29, 14.

Πειραιᾷ quum sit 11, 41, 2; 12, 49, 2 seq.; 13, 68, 2; 13, 107, 2; 14, 3, 5; 18, 65, 1, 3; 18, 66, 2; 18, 68, 1, 2; 18, 69, 2; 18, 75, 1; 20, 45, 2, 3, neque Πειραιέα 11, 60, 3; 14, 32, 4; 14, 33, 2, 4; 14, 85, 2; 15, 29, 5; 15, 34, 4; 15, 35, 2; 18, 64, 4, neque Πειραιέως 11, 41, 2; 14, 33, 4; 14, 85, 2; 18, 64, 4; 18, 65, 5; 18, 68, 2, ferendum, sed utrumque contrahendum, ut Πειραιᾷ et Πειραιῶς est 13, 3, 1, 3; 13, 107, 4, et libri inter utramque formam variant, ut inter Πειραιᾷ et Πειραιέα 14, 3, 5; 18, 65, 68, 69; 20, 45, 2. Nihil enim perversius perpetua inter has formas fluctuatione, quae vel in libris Atticorum, ut Thucydidis, de quo dixi ad Thes. Stephani v. Ἐρέτρια, conspicitur et ab defensoribus eius ipsis scriptoribus imputatur.

Περσεφόνη, quod Vindobonensis Φερσεφόνη scribit 4, 4, 1; 4, 22, 1; 4, 25, 1; 4, 26, 1; 5, 2, 3; 5, 68, 2; 5, 75, 4, non solum 3, 64, 1, ex alio etiam 5, 68, 2, cum illo bis praebente, sed etiam 27, 4, 1, ita esse scribendum, non Περσεφόνη, ostendit quod ibidem 7, est Φέρσεως, ut apud Appianum, de quo fallitur Schweighaeuserus ad Hannib. c. 56, semper scribendum Φερσεφόνη, non modo hoc modo illud, quum

etiam Dionysii A. R. 2, 19, codex Vaticanus servet Φ . Itaque sic etiam 6, 2, 9, scripsi pro eo quod apud Eusebium est $\Pi\epsilon\rho\sigma\epsilon\phi\acute{o}\nu\eta$.

$\Pi\eta\chi\omega\tilde{\nu}$ etsi plerumque omnibus est in libris, tamen 1, 57, 5, semel in tribus, semel in duobus libris scriptum $\pi\eta\chi\acute{\epsilon}\omega\tilde{\nu}$, quamvis vitioso accentu, idem et hic et alibi, ut 2, 7, 4; 2, 9, 2; 2, 10, 3, ubi Gemistus $\pi\acute{\eta}\chi\epsilon\omega\tilde{\nu}$, prodere videtur esse restituendum. Eodem modo Polybio nunc hoc nunc illud tribuerunt librarii. Quibus relinquendum esse repudiatum ab Atticistis $\pi\eta\chi\omega\tilde{\nu}$ non solum apud veteres, sed etiam apud recentiores, hodie de his non magis fortasse dubitaret Lobeckius ad Phryn. p. 246, quam de Xenophonte Piersonus ad Moerin p. 327. Neque $\acute{\alpha}\nu\theta\omega\tilde{\nu}$ scripserat Diodorus 5, 3, 2, sed quod ib. 3, ex melioribus recepi $\acute{\alpha}\nu\theta\acute{\epsilon}\omega\tilde{\nu}$, ut praecipiant Atticistae, quorum maior certe auctoritas quam librorum utramque formam promiscue exhibentium.

$\Pi\acute{\lambda}\epsilon\omicron\tilde{\nu}$ tantum, non $\pi\lambda\epsilon\iota\omicron\tilde{\nu}$, dixisse Diodorum satis multa modo omnibus modo melioribus in libris prioris formae conservata ostendunt exempla, librariis tamen saepissime etiam substituentibus non solum $\pi\lambda\epsilon\iota\omicron\tilde{\nu}$, sed etiam soloecum illud $\pi\lambda\epsilon\iota\omega$, de quo quae alio loco dixi repetita sunt in Thes. Stephani. Summa constantia $\pi\acute{\lambda}\epsilon\omicron\tilde{\nu}$ servatum in libris Pausaniae, temere modo hoc modo $\pi\lambda\epsilon\iota\omicron\tilde{\nu}$ ponentibus librariis apud Xenophontem, Polybium, aliosque.

$\Pi\acute{\lambda}\eta\theta\omega$ quum sit in omnibus 2, 40, 6: $\tau\acute{\eta}\nu \text{Ἰνδικὴν} \pi\acute{\lambda}\eta\theta\omicron\upsilon\sigma\alpha\nu \pi\omicron\lambda\lambda\omega\tilde{\nu} \kappa\alpha\iota \pi\alpha\nu\tau\omicron\delta\alpha\pi\omega\tilde{\nu} \theta\eta\rho\iota\omega\tilde{\nu}$ 4, 17, 4: $\tau\acute{\eta}\nu \text{Λιβύην} \pi\acute{\lambda}\eta\theta\omicron\upsilon\sigma\alpha\nu \acute{\alpha}\gamma\rho\iota\omega\tilde{\nu} \zeta\omega\tilde{\nu}$ 15, 5, 3: $\Pi\acute{\lambda}\eta\theta\omicron\upsilon\sigma\alpha\nu \acute{\alpha}\nu\delta\rho\omega\tilde{\nu} \acute{\alpha}\lambda\kappa\acute{\iota}\mu\omega\tilde{\nu}$, et ubi eadem verba 18, 22, 2, et in optimis 3, 50, 2: $\Pi\acute{\lambda}\eta\theta\epsilon\iota \pi\alpha\nu\tau\omicron\iota\omega\tilde{\nu} \omicron\phi\epsilon\omega\tilde{\nu}$, et in uno de optimis 3, 68, 3: $\Gamma\acute{\eta}\nu \pi\alpha\nu\tau\omicron\delta\alpha\pi\omicron\iota\varsigma \kappa\alpha\rho\pi\omicron\iota\varsigma \pi\acute{\lambda}\eta\theta\omicron\upsilon\sigma\alpha\nu$, et in duobus 17, 50, 1, idem pro $\pi\lambda\eta\theta\acute{\upsilon}\omega$ restituendum 3, 16, 6: $\text{Ἐπὲν ἐπὶ} \pi\lambda\epsilon\iota\omicron\nu\alpha \chi\rho\acute{o}\nu\omicron\nu \pi\lambda\eta\theta\acute{\upsilon}\epsilon\iota\nu \sigma\upsilon\mu\beta\alpha\iota\acute{\nu}\eta\tau\omicron\nu \text{Ῥκεανόν}$ 5, 19, 4: $\text{Διὰ τὸ} \phi\acute{\upsilon}\sigma\epsilon\iota \tau\omicron\nu \text{Ῥκεανόν} \pi\alpha\nu\tau\alpha\chi\eta\tilde{\nu} \pi\lambda\eta\theta\acute{\upsilon}\epsilon\iota\nu \pi\alpha\nu\tau\omicron\delta\alpha\pi\omega\tilde{\nu} \iota\chi\theta\acute{\upsilon}\omega\tilde{\nu}$ 5, 25, 2: $\Pi\acute{\alpha}\gamma\omicron\iota\varsigma \acute{\epsilon}\xi\alpha\iota\sigma\iota\omicron\iota\varsigma \pi\lambda\eta\theta\acute{\upsilon}\epsilon\iota$ 5, 43, 1: $\Pi\lambda\eta\theta\acute{\upsilon}\omicron\nu\tau\omicron\varsigma \tau\omicron\upsilon \tau\omicron\pi\omicron\upsilon \nu\alpha\mu\alpha\tau\iota\alpha\iota\omega\tilde{\nu} \acute{\upsilon}\delta\acute{\alpha}\tau\omega\tilde{\nu}$ quum vel $\pi\lambda\eta\theta\upsilon\sigma\eta\varsigma \acute{\alpha}\gamma\omicron\rho\acute{\alpha}\varsigma$ sit apud Athen. 6, p. 270, D, et in libro optimo Xen. Anab. 2, 1, 7, a prima manu $\pi\lambda\eta\theta\acute{\upsilon}\omicron\upsilon\sigma\alpha\nu$, ut in Vaticano Dionysii A. R. 3, 3, p. 411, 6, $\pi\lambda\eta\theta\acute{\upsilon}\omicron\upsilon\sigma\alpha\nu$.

θυούσης, quod nemo dixisse videtur, sed πληθούσης, ut τοῦ θεάτρον πλήθοντος est apud Diodorum 13, 97, 6, qui πληθούσης 13, 104, 5. Nec dubium etiam apud alios multos sic esse peccatum, quum Herodianus certe *Περὶ μόν.* λ. p. 5, 2: *Εἰ μὴ πληθύνον πανταχοῦ ὥς ἡμαρτημένον ἐλέγχειν ἐπιχειρήσαιμεν*, manifesto scripserit quod scripsit p. 3, 1: *Τῶν λέξεων αἱ μὲν πληθύνουσι καθ' ὁμοιότητα, αἱ δὲ οὐ· καὶ τῶν μὲν πληθουσῶν κτλ.*, et p. 5, 24, *ἔσθ' ὅτε πλήθει ἐν ὁμοιώμασιν*, ὅπως διὰ τοῦ πληθύνοντος .. ἐλέγχωμεν, haud dubie πλήθοντος, neque aliter, ut opinor, Pausanias 6, 25, 5: *Καθότι δὲ Ἠλείων ἡ πόλις πληθύνει μάλιστα ἀνθρώποις*, ubi liber optimus πληθύη, alius πληθείη, supra scripto *vei*, alius πληθύνει, ut Polybii 5, 44, 11: *Πεδία πληθύνοντα πόλεσι*, deteriores inferunt *πληθύνοντα*, ut unus Athenaei loco citato, Polybius autem, opinor, scripserat *πλήθοντα*.

Πλημύρειν et *πλημυρῖς* etsi duplici μ scripta exhibent libri Diodori, tamen etiam huic alteram ego restitui formam, ut simplex μ semel servat liber optimus Vaticanus Strabonis 15, p. 742.

Πλησίος adiectivum 18, 38, 2, *τῶν πλησίων πόλεων*, in adverbium esse mutandum ipse ostendit liber optimus Vindob. 4, 66, 3, idem praeiens pro *πλησίων πόλεων*.

Ποιεῖσθαι ῥοπήν etsi his est, 15, 32, 1: *Μεγάλας ποιεῖται ῥοπὰς ἐν ταῖς παρατάξεσι*, et 19, 15, 5: *Ὡς γὰρ τῶν στασιαζόντων οὗτος πρόσθοιτο, μεγίστην ἐποιεῖτο ῥοπήν*, tamen his exemplis certius est activi exemplum 15, 85, 5: *Μεγάλην ῥοπήν ποιεῖν εἰώθεσαν ἐν ταῖς μάχαις*, quod veteres certe ipseque Polybius in hac formula semper usurpant.

Πόμα etsi non minori librorum consensu legitur locis omnibus quam vicissim *ἔκπωμα*, tamen qui *ἔκπωμα* scripsit, non scripsit *πόμα*, sed *πῶμα*, etiam apud Atticos saepe in libris omnibus in alterum depravatum, ut solet etiam in accentu huiusmodi vocabulorum peccari, et *χύμα* scriptum erat 17, 75, 7, pro *χῦμα*, et *χρίσματος* pro *χρίματος* scriptum videtur 2, 9, 2. Librarios haec omnia pervertentes arguit vel *ἔκπομα* scriptum in optimis Xenophontis *Cyrop.* 1, 3, 9, et apud Pausaniam, cuius libri omnes *πῶμα* servant 2, 13, 8, alterum vel ubi operculum significat illatum 4, 26, 8.

Ποσειδῶν in accusativo semper in omnibus scriptum Ποσειδῶνα notavi in Ἀπόλλων, etsi apud alios variant, ut Plut. Rom. c. 14.

Πραεὺς 1, 36, 3, improbatum Photio et inusitatum veteribus, redarguit πράως 34, 2, 32.

Πυρίπνοοι ταῦροι 4, 47, 3, et πυρπνόφ Χιμαίρα 6, 7, vix videntur ab eodem sic scripta, etsi difficile dictum est utrum sit Diodori. Quem certe utrumque contraxisse videri πνοι et πνω dixi supra p. IX.

Ῥίπτω, quod 5, 39, 8, duo optimi, qui ἑαυτοὺς ῥίπτοῦντες εἰς ἀβυσσὸς κινδύνους, mutant in ῥίπτω, rursus tollunt 3, 16, 2, optimi duo praebentes ῥίπτόμεναι pro ῥίπτόμεναι, quod est 19, 99, 2, et vicissim 14, 27, 6, ῥίπτόμενα, ubi alii ῥίπτόμενα, sed 17, 59, 1, omnes ῥίπτόμενα, ut 3, 13, 1, τὴν ῥίπτουμένην κατὰ μικρὸν πέτραν, unus ῥίπτομένην, ἀναρριπτεῖται omnes 5, 37, 4, ἐπερρίπτουν 14, 5, 5, etsi ἐπιρρίπτων in eadem formula est 14, 12, 3; lib. 30, 5, sed τὰς ἐπιβάθρας ἐπιρριπτοῦντες 14, 51, 7, et δίκτυα ἐπιρριπτοῦντες 17, 43, 10, et ἐπερρίπτουν 17, 44, 2, 4, sed ἐπέρριπτον 13, 78, 7, et τὰ σώματα παραρριπτόντων 13, 79, 2; et 14, 114, 7, ῥίπτοῦντες τὰ ὄπλα, et 15, 48, 2, καταρριπτούμεναι, 18, 34, 2, τὰς ἐπάλξεις ἐρρίπτουν, ubi unus ἐρριπτον, 19, 49, 4, ὑπὲρ τῶν τειχῶν ἐξερρίπτουν, et 36, 4, 7, τὰ ὄπλα ῥίπτούντων et ῥίπτοῦντες, sed κατὰ τῶν τειχῶν ῥίπτοντες ἑαυτοὺς 19, 8, 1, et παρερρίπτει τοῖς θηρίοις 25, 3, 1, ἐρρίπτουν τὰ χρήματα 27, 4, 3, et συγκαταρριπτεῖν 29, 32. Credibile igitur etiam alibi formam contractam alteri esse substituendam, ut 2, 26, 6, ex Gemisto recepi ἑαυτοὺς ῥίπτειν εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμόν, velut 1, 83, 3, κρέα τοῖς λέραξι πετομένοις ἀναρρίπτουσι, et 2, 58, 5, τὰ δὲ θάμβους πληρούμενα ῥίπτουσιν· 3, 15, 6, ῥίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν.

Σαλπικτῆς pro σαλπικτῆς restitui 3, 37, 3, ubi libri praebent, et 13, 45, 8; 13, 77, 6; 13, 99, 1; 15, 87, 2; 16, 84, 9; 17, 33, 4; 17, 58, 1; 17, 86, 5; 19, 4, 6; 19, 6, 5; 19, 30, 1; 19, 41, 3; 20, 7, 4; 31, 9, 9, ubi non praebent, ut φάρυγα pro φάρυγα 2, 58, 3.

Σημαίνω aoristum apud Diodorum habet per η, non per

α, quod est interdum in libris, scriptum, ut supra dixi de *Καθαίρω*.

Σφάττω quum sit 3, 18, 5; 19, 8, 5; 37, 20, 3, *ἀποσφάζει* 11, 48, 8, librarii, *σφάζω* 34, 2, 22, Photii esse apparet, ut ibidem *ἅμα τεττάρων* pro *τέτταρσι*, et eclogarii aut librarii *ἐγκατέσφαξε* 34, 12; 34, 31. Ambiguum 9, 29, 1, *ἐπικατασφάζειν*, quod est in codice, utrum sit pro *-σφάττειν* an pro *-σφάζειν* an pro *-σφάζαι*, ut 20, 72, 2, idem codex Peirescianus *ἀποσφάζειν* pro *ἀποσφάζαι*. Conf. dicta in *Ἀρμόττω*.

Τελέως pro *τελείως* ab libris suppeditatum 1, 3, 8, 2, 15, 4; 19, 45, 8, et alibi constanter restitui.

Τετραπόδοις ζώοις 2, 42, 1, redarguitur forma recta *τετράποσι* 20, 73, 3, ut apud Polybium 4, 75, 7, quod est *τῆς τετράποδος λείας* redarguit *τῆς τετραπόδου λείας* 1, 29, 7, quod scripsi *τετράποδος*, etsi ita peccarunt scriptores novitii, ut Georgius ante Malalam dicens p. 3, 8, *τοῖς τετραπόδοις*.

Τοσοῦτον ante vocales et *τοσοῦτο* ante consonantes quum dixisse videatur Diodorus, quod 14, 23, 2, est *τοσοῦτ' ἐπ' αὐτούς*, haud dubie scribendum *τοσοῦτον*.

Υἱεῖς quum sit in omnibus tantum 12, 12, 5, ut 2, 26, 8, Gemistus *υἱεῖς*, ceteris locis omnibus iisque permultis *υἱούς*, credibile est formae *υἱεῖς* non maiorem apud Diodorum quam apud Polybium esse fidem, ut *υἱούς* semper dixit Dionysius.

Φάρυγα 2, 58, 3, scripsi pro *φάρυγγα*. Quod nihili esse hodie nemo dubitat.

Φέρω verbi aoristos inter primum et secundum activi in participio maxime ita variat scriptura ut modo omnibus modo melioribus in libris sit aut prior aut alter, et nemo dixerit secundo tantum an priori promiscue cum illo usus sit Diodorus. Sed verbi *φορέω* aoristo novitio *φορέσασα* 16, 64, 2, Diodorum liberat *ἐμφορήσας* 16, 93, 7, et medium ib.; 19, 70, 5.

Χρίσμα, quod est 2, 9, 2, Diodorum scripsisse videri *χρῖμα* dixi supra, ubi de perfecto *κέχρισμαι*, et in *Πόμα*.

Nomina Spartana in *ας*, quae in *ης* saepe terminantur in libris, ut *Λεωνίδης*, plerumque sic, raro per *α*, et *Λεωνυχίδης* modo sic modo *Λεωνυχίδας* scriptum, *Καλλικρατίδης* 13, 76, 2, sequente ib. 4, et 13, 78, 4, et 5; 79, 4 seq.;

97, 3 seq.; 98, 1 seq.; 99, 3 seq. *Καλλικρατίδας*, semper scribenda esse per *ας* non minus certum quam Boeotica, ut *Ἐπαμεινώνδας* et *Πελοπίδας*. Nec *Δημάρατος* 11, 6, 1, scripserat Diodorus, sed *Δαμάρατος*, ut est in uno.

Haec igitur praecipua sunt de hoc genere, in quo Diodori quoque, ut aliorum omnium scriptorum, libri ita fallunt et et vacillant ut qui illorum vestigia sequatur, saepissime non solum inops consilii sit haesitaturus, sed etiam inuriam facturus Diodoro, non indigno qui non minorem certe quam ipse orationi suae impendit curam experiatur eius qui reliquias operis ampli multisque rebus memorabilibus quas ex optimis excerpsit scriptoribus referti ad pristinam studeat formam revocare. Quibus quae addenda sunt alia haud pauca eiusdem generis et quae praeterea libris permulta graviora illata sunt vitia, de iis in annotationibus erit agendum.

C. G. HEYNE
DE FONTIBUS ET AUCTORIBUS
HISTORIARUM DIODORI
ET DE EIUS AUCTORITATE
EX AUCTORUM, QUOS SEQUITUR, FIDE AESTIMANDA

COMMENTATIO PRIMA
AD LIBROS TRES PRIORES.

[Ex Comment. Soc. Gotting. ad a. 1782. vol. V. p. 89 s.]

Ad Diodori fidem et auctoritatem quam multa in antiquis historiis, in populorum religionibus et institutis, omninoque in doctiore antiquitate referantur, quae vel aliunde comperta non sint, vel ab aliis minus diserte tradita, satis constat. Nec minus constat laudari eum plerumque sic, ut rerum narratarum fides et auctoritas penes ipsum esse putetur; solere illum cum Herodoto, Thucydide, Xenophonte, similibusque scriptoribus nominari ac comparari, dubitarique interdum, iisne an illi maior fides sit habenda; denique totum eius opus historicum, etsi tam variis ac diversis partibus compositum, una laude ac reprehensione seu commendari seu elevari; non aliter ac si ea, quae ex innumeris scriptoribus hausta tradidit, de suo attulerit, fidemque adeo narratarum rerum eodem modo praestet ac Thucydides aut Xenophon. Quae res non satis intellecta cum me ipsum olim in fraudem induxerit,

cumque in docta antiquitate multa iudicia pepererit prava et iniqua: rem nec inutilem nec cognitu iniucundam suscepisse videor, si in scriptoris, qui tot rerum gestarum, tot institutorum ac religionum memoriam servavit, omninoque magnam antiquitatis partem unicus sospitator ab interitu vindicavit, si *in eius fidem et auctoritatem* paullo diligentius inquiram.

¶ Omnino Diodorus, cum historiam catholicam condere omniumque temporum res uno opere comprehendere vellet, rerum narratarum auctor haberi nequit, nisi quatenus eas ab aliis traditas accepit; fides et auctoritas eorum, quae narrat, redit ad eos, unde sua hausit. Quae a Diodoro postulari iure poterant, haec sunt: ut in scriptoribus conquirendis diligentiam, in dilectu eorum, quos sequeretur, et rerum quas exponeret, iudicium, consilium et fidem praestaret; expositarum vero rerum auctor ipse haberi nequit, nisi quatenus de suis copiis aliquid interposuit, quod haud raro factum; in reliquis videndum est, quam auctoritatem ac fidem ipse sequutus sit; de qua ubi nihil indagari poterit, iudicium nostrum de re a Diodoro tradita ita circumscribi ac finiri necesse erit: „tradi hoc vel illud a Diodoro ex fide nescio cuius, iudicio tamen eius et auctoritate suffragante.“ Diversum ab hoc iudicium est, quod quis de universo hoc historiae catholicae genere, de operis descriptione, de rerum narratarum dilectu faciat: nec vero hoc ad meae aetatis genium faciam, nec ad consilia scribendi diversa ab iis, quae Diodori erant, et quae illa aetate esse poterant; itaque non discedam in eorum partes, qui pragmaticam historiam a Diodoro scriptam vellent, quos sane non meminisse apparet in historia catholica partes quidem, non vero universum corpus, materiem et argumentum ei consilio idoneum habere; nec philosophicam historiam requiram, hoc est, cum philosophica subtilitate super hominum ingeniis, moribus, institutis, religionibus, harumque rerum caussis institutam disputationem; quam equidem et ipse in votis habeo, quoties, copiis historicis satis locupletibus in aliquo genere suppetentibus, materies et locus illi erit; enimvero cum tot sint historiarum partes, in quibus super indole et caussis rerum disputandi materies iusta deficit, ad somnia et vanas hariolationes inaneque acumen, id quod ipsa res docet, eius-

modi consilia redire necesse est; neque iniri consilium hoc et suscipi rite potest, nisi ante omnia rerum notatio accurata et narratio facta fuerit. In Diodoro itaque non laudandum fuisset, sed reprehendendum adeo simile consilium, quandoquidem ipse primus erat auctor, qui omnium aetatum historias uno opere complecteretur, idque adeo unum spectandum haberet, non ut super his subtiliter disputaret et argutaretur, verum ut iusto dilectu facto graviorum rerum nullam omitteret, ea autem, quae afferret, iusto ordine disponderet et oratione simplici ac perspicua rerumque argumentis accommodata exponeret. Quanto cum studio, qua cura et industria. ille in hoc consilio exsequendo versatus sit, hoc saltem docere potest, quod XXX annos in opere parando se consumsisse et multis cum periculis et aerumnis magnam Asiae et Europae partem obisse profitetur, ut pleraque loca oculis ipse cognosceret; quo sibi contigisse ait, ut multa perperam a superioribus tradita, inprimis ex locorum inscitia, ipse emendaret; magnas vero ad haec perficienda opportunitates partim imperii Romani per tot terras ac provincias propagati magnitudinem, partim commorationem Romae et sermonis Romani peritiam subministrasse. (lib. I, 4.)

Ex his intelligitur, in Diodori historiis *ea, quae ipse de suo interposuit, tanquam visu audituque cognita, sedulo discernenda esse ab aliis, quae ex aliorum auctorum fide tradit*. In illo vero genere ipse auctor habendus est gravis et summae fidei, in iis utique quae visu cognovit; nec dum enim quicquam huius generis ab eo traditum deprehendi, quod falsum fictumve haberi possit. Spectant autem ea fere ad locorum faciem et naturam, populorum ingenia, mores, instituta, opera, monumenta. Si qua sunt, quae in his perperam perhibita occurrant, ex naturalis historiae inscitia aut ex falsa opinione, qua illa aetas imbuta erat, non a scriptoris seu levitate seu fraude sunt repetenda. Ad ea autem, quae ex aliorum auctorum fide erant tradenda, quantas historiae scribendae copias conquisiverit, quantumque in iis excutiendis, digerendis et disponendis studium adhibuerit, etsi vel illud arguat, quod XXX annorum spatium ei rei impendit, multo vero magis ipsa res docet: esse enim ea, quae a Diodoro perscripta

sunt, ex pluribus auctoribus deprompta et certo aliquo iudicio selecta, fidem facit et auctorum quos laudat recenset, et narrationis in multis rebus discrepantia ab scriptoribus illis qui servati sunt, quosque adeo cum eo comparare in promptu est. *Dilectus* autem, quem fecit, *fundamentum ac principium* quale fuerit, ante omnia exponendum est: hoc enim nisi recte teneatur, nullum *verum de Diodoro iudicium* institui potest.

Scilicet respuere se meram delectationem, tot aliis Graecis scriptoribus propositam, pluribus locis profitetur Diodorus: *sequi se in omnibus utilitatem*, et propter hoc ipsum praeferre historias plurium aetatum ac populorum res complexas, quoniam paratior inde et uberior utilitas expectari possit, quae ad vitam cum publicam tum privatam salubribus consiliis exemplisque instruendam vim habeat. (lib. I, c. 3 et 4.) Eandem professionem in multis locis repetit; et ex ea iudicium faciemus in nonnullis rebus, quae diversis modis tradi solent, quas ipse partes amplexus, quas rationes sequutus sit, in aliis vero, quid illud fuerit quod eum a recto rerum iudicio transversum egerit. Etenim cum in scriptorum, quos sequeretur, tum in rerum narratarum dilectu, narrationisque instituendae modo ac ratione, *utilitatem spectavit*, adeoque reliquis *praetulit ea, quae ad vitam regendam animosque bonis monitis consiliisque vitaeque praeceptis imbuendos usum haberent*. Praeclarum consilium, quis neget? modo ne *summa ac princeps historiae scribendae lex* intercedat, *ut vera et explorata scribantur*. Multa autem a multis *ad utilitatem ficta et exornata* sunt: neque omnes historiae partes ita sunt comparatae, ut multa in iis salubriter moneri praecipique possint, quandoquidem multorum eventuum summa tantum ad nos pervenit; magna historiarum pars notitiis rerum, quae contigerunt, ieiunis per fastos et annales ad memoriam propagatis absolvitur; nec raro id, quod fama acceptum aut ex litterarum naufragio servatum est, seu ad nudas temporum, locorum, hominumque notationes, seu ad subtiles litterarias et criticas quaestiones redit. Quae si quis dixerit sive a scriptore sive ab historiarum studioso esse relinquenda et seponenda, nolo repugnare; sed si tractare susceperis, eaque ad pragmaticam rationem ornare, mentiri te et falsa tradere vel

invitum necesse est. Hoc illud est, quod toties peccari videas a scriptoribus recentioribus, partim bellulis illis, qui nullo iudicio adhibito omnia ornare allaborant, etsi ornatum vel maxime respuentia, partim acuminis et iudicii famam aucupantibus; itaque fit ut, dum [historias scribunt, fabulas Romanenses narrent, resque tradant, *quales forte evenire potuissent*, imprimis *si nostro seculo evenirent*, num vero ita evenerint, uti affirmare nemo ausit, ita tutius negare possis. Diodorus igitur, quatenus in iis temporibus versatur, in quibus rerum gestarum plenior et instructior est narratio scriptorumque pragmaticorum copia, praeclare illo consilio, utilia tradendi, utitur: in aliis eum hoc consilio abreptum non minus a vero aberrasse videbimus quam eos, quos obiurgat, quod delectationem unice in scribendo propositam habuerint. Omnino quaestio de ratione historias scribendi inter eas est, in quibus suum quisque genium et sui animi impetum aut libidinem sequi mavult, quam subtile animi indicium adhibere, quo rerum discrepans natura, generum diversitas, id quod cuique proprium est, quae cuiusque utilitas, discernatur et definiatur. Primaria res, quam in historiis requiro, non est ut intelligam, quid de rebus iudicandum sit, aut quid scriptor de aliqua re senserit ac iudicaverit, sed omnium *primum est, ut cognoscam qualis res fuerit*. Quod si res ita narratur, ut mihi ipsi de ea iudicium facere in proclivi sit, malo hoc, quam ut scriptor iudicium suum legenti obtrudat, eoque ipso meum iudicium interdum forte regat, forte tamen in aliis inflectat et corrumpat. Qui itaque res gestas simpliciter quales evenerint accurate ac diserte enarrat, is scriptoris munere optime fungi putandus; praestabit sane haud dubie ceteris historiis narratio ea, cuius auctor res gestas, eosque qui eas gessere, et loca ac tempora, penitus aliis novit, et iudicio perspicaci et incorrupto in iis notandis ac perscribendis utitur. Diversa ratio et secta est eorum, qui plures scriptores inter se comparando maius historiarum corpus conformant: aliud iudicii acumen, alia prudentia requiritur in his. Secernenda est ea laus scriptoris, quae ab eius oratione et arte proficiscitur; alia quae a philosophico acumine, aut a prudentia politica. Omnino eiusdem scriptoris et operis partes

sunt diversae: philosophari et argutari licet tum, cum in praecipuo aliquo argumenti capite ac loco exstantiore in disputationes exspatiari licet, forte in iis operis partibus, in quibus de rerum summa, de populorum legibus et institutis, et quae alia sunt, traditur.

Hoc igitur *primum* est, quod in Diodoro reprehendi iure posse arbitror, *quod optimo consilio* in scribenda historia, cum utilitatem ad vitam redundantem unice sectandam esse putaverit, *prave usus est*. *Alterum*, quod vitio dandum esse videri debet, est, *quod*, cum historiam suam per tot temporum decursum detextam ex variis auctoribus contexuerit, *nec tamen ille recensum aut conspectum auctorum, quos seu universe seu in singulis partibus sequutus sit, apposuit*: quod si factum esset, in multis de narratarum rerum fide, deque Diodori ipsius diligentia et acumine accuratius iudicium facere liceret; iucundum esset, comparatione cum eorum inter se, tum cum aliis scriptoribus facta, assequi et indagare multarum rerum et opinionum origines ac fontes, principia et causas, primosque auctores, falso traditorum ac commentorum primordia et incrementa, eruere, et sic porro. In hoc tamen sunt, quae ad excusationem Diodori commemorari possunt. Omnino ea non Diodori sed totius vetustatis reprehensio est, quod in auctoritatibus, quas sequebantur, apponendis tam parci ac parum diligentes sunt scriptores: nec nisi studii historici et critici diplomaticique expolitione meliore intellectum est nullam narrationem probari posse, nisi de eius veritate constet, eam autem non ex eius, qui ab aliis narrata reponat, sed ex primi auctoris fide et gravitate esse diiudicandam: itaque in iis omnibus, de quibus aliunde non constat, auctoritatem authenticam ne quis apponere refugiat, prima scriptoris lex esto. Interea Diodorus in nonnullis operis partibus auctores, quos ante oculos habuit, adscripsit; complurium haud dubie nomina in libris deperditis adscripta fuere; uti vel ex fragmentis intelligere licet (v. c. lib. VI, n. 1); in ceteris sagacitati nostrae relictum est ut investigemus et indagemus quos maxime ille scriptores in opere suo catholicae historiae condendo sequutus sit, saltem, quo ingenio, qua lege, qua fide illi res narratas perscripserint.

Habuit autem Diodorus primo magnum numerum scriptorum, qui et ipsi historias catholicas condere velle videri volebant; eos itaque legisse eum et exscripsisse quidni credamus? plerosque ait ipse „unius tantum urbis aut gentis bella integra recitare, paucos a priscis temporibus exorsos res pluribus gentibus communes ad suam usque aetatem litteris mandasse: eorum tamen alios tempora singulis sua non adiunxisse, alios res barbarorum transiliisse; porro alios priscas fabulas propter tractationis difficultatem respuisse, alios mortis interuentu operam non absolvisse; omnino neminem eorum, qui haec aggressi sint, infra Macedonum tempora historiam deduxisse.“ Hi enim, inquit, „ad Philippi, illi ad Alexandri res gestas, isti ad successores aut posteros deductam historiae telam abruperunt, res autem ab iis temporibus gestas, et numero et magnitudine haud inferiores, nemo scriptionis unius ambitu complexus est, sed sunt eae per plura volumina, cum summa temporum, rerum et scriptorum diversitate dispersae, adeoque cognitu difficillimae.“ (lib. I, 3.) Quid igitur noster? *singulorum tractationibus ad examen revocatis historiam contexere decrevit, quae lectoribus et plurimum conduceret et molestiae exhiberet minimum.*

Quod si Diodorus non tam generatim hos auctores memorasset; etsi hoc modestia adductus videtur fecisse, ne alios reprehendere in operis sui principio videri posset; sed potius singulos nominasset: rem utique nobis fecisset gratissimam. Nunc coniectando quantum assequi licet, adscribam eorum nomina, quos omnino in historia scribenda sequutus esse videtur: quos in singulis partibus auctores habuerit, cum ad eas perventum erit, annotabo.

In geographia quidem Asiae et Europae *Agatharchidem Cnidium et Artemidorum* ipse aliquoties laudat, in temporum notatione *Apollodorum Atheniensem* (I, 5), graves utique et intelligentes auctores. Ex iis, qui antiquissimas res perscribere, *Cadmm, Hecataeum, Hellanicum et id genus alios priscos* scriptores ipse nominatim memorat (de Nilo, I, 37). *Hellanicum* in antiquissimis rebus Graeciae adhibuerat, ut in Munychiae origine, verbis eius appositis (Fr. lib. VI, n. 7); nec tamen in eo ac similibus praecipuam aliquam operae par-

tem posuisse videtur; si recte iudico, non ipsos fontes ille adiit, sed exscripsit potius eos, qui ex istis historias suas composuerant, inprimis *Anaximenem Lampsacenum*, quem ipse narrat (XV, 89), a Deorum ortu et humani generis primordiis exorsum ad Epaminondae mortem et pugnam ad Mantineam historiam deduxisse; tum *Dionysium Milesium*, quem in nonnullis diserte profitetur auctorem, ut de Amazonibus (III, 52), et de Baccho (65). Sed de his infra accuratius erit tradendum. *Herodotum* aliquoties laudat nomine; eum curiose multa rescivisse, sed repugnantes sententias de Nilo esse amplexum censet (I, 37, 38). *Ephorum* habuit auctorem in temporibus post Heraclidarum descensum in Peloponnesum, a quo ille historiae initium fecerat; in aliis *Callisthenem et Theopompum*, qui veteres mythos omiserant (IV pr.). *Eue-merum* libro sexto exscripserat (v. Fragm. p. 633). Sed eundem est ad singula; quod nisi fecerimus, nihil satis recte tradi posse video.

Cum res a summa origine repetere vellet Diodorus, in fronte libri mythos persequi instituit. Nihil in hoc quod recte reprehendas. Perperam enim multi, si fabulas audiunt, intelligunt esse commentitias et fictas. Immo vero mythi seu fabulae antiquissimam rerum memoriam constituunt, sermone antiquorum hominum, et carminum suavitate redditam: cumque ii mythi non unius generis et naturae sint; eos quidem, qui ultimam generis originem adumbrabant, recte ab historicis, ubi de originibus populorum agendum esset, repeti, tanquam narrationes a maioribus acceptas, nemo neget; at sunt alia, quae reprehendi forte possint: primum quod ea, quae de unius populi origine narrata acceperant, uti de primis Graeciae incunabulis a vita silvestri ac ferina repetendis, ad communem generis humani originem referre solebant; tum quod eos quoque mythos, qui ab antiquorum hominum opinionibus de rerum origine sermone prisco et carmine expositis profecti erant, historiis suis praefigebant; quo factum est ut historici, qui populorum origines ultimas repetere vellent, fabulas omnis generis in fronte historiarum apponerent, inque his eas, quae antiquissimorum hominum physiologiam et historiam naturalem continerent; quemadmodum nostri viri

docti historiam catholicam exposituri ab rerum primordiis, interdum quoque a philosophorum opinionibus super mundi origine, initium institutionis facere solent¹⁾. Recepit itaque et has fabulas Diodorus in historiarum corpus, in eo saltem laudandus, quod non magnam scriptionis partem in iis consumsit. Nam admodum breviter (I, 6, 7, 8), ea, quae a physiologis tradita essent, repetit; tum viri prudentis iudicium et in hoc se prodit, quod fabulis cosmogonicis placita philosophorum Graecorum substituit. Anaxagorea enim ea esse, quae commemoravit, etsi auctore non apposito, facile assequi licet; quamvis recte mireris mentis divinae rerum formas fingentis mentionem eum facere nullam. Nec vero ex ipso Anaxagora haec repetita esse suspicor, sed ex aliquo scriptore, qui iam ante Diodorum haec eadem in historiarum ordinem redegerat.

Tres libros historiis barbarorum populorum se destinare iam ab initio professus Diodorus nescio an *Ephorum* in hoc auctorem habuerit; eum saltem barbaras gentes Graecis antiquiores existimasse et narrat et improbat; se de iis narrata praemittere, ut deinceps Graecorum historias persequentem nihil ad aliena avocet (c. 9).

1) Conf. not. in Apollodor. p. III, inde a pr.

SECTIO I.

AD LIB. I.

AEGYPTIACA COMPLEXUM.

Interponitur iudicium de omni historia Aegyptiaca, eius fontibus et causis et de modo ac ratione eam interpretandi.

Inde de *Aegyptiis* primo omnium loco agere instituit: de quibus plerumque ita statui video, ut eodem modo, quo Herodotus, credatur Diodorus a sacerdotibus et interpretibus Aegyptiis accepta in suas historias retulisse; qua quidem re nihil magis perturbavit sanum de rebus Aegyptiacis iudicium, nisi forte altera illa opinio, qua modo omnes veteris Aegypti historias, quarum penes ipsos Aegyptios esse potuit memoria, ab his duobus auctoribus ex asse repraesentatas esse autumarunt, modo duos hos solos rerum Aegyptiarum et unicos, quos Graecae litterae habuere, fuisse fontes. Hinc manarunt iudicia illa partim vana partim falsa modo ad deprimendam et elevandam Aegyptiorum famam, modo ad extollenda immodicis laudibus populi ingenia et litteras. Ante omnia enim teneri debebantur haec: primum, eorum, quae de Aegyptiis olim historiarum fide tradita erant, partem nos habere exiguam; nullum ex eo tempore, quo Aegyptii suis legibus, religionibus institutisque utebantur, auctorem ac librum; omnia accepta esse fama seriore, et eorum, qui antiqua mirarentur et cupide amplificarent, iudicio inflexa; iudicium tamen de multis fieri posse sanius et rectius ex reliquiis antiquitatis Aegyptiacae cum historiis comparatis. Ante Herodotum adierat Aegyptum *Hecataeus Milesius*, ipso Herodoto teste (II, 143), dubitarique vix potest, quin is in suis historiis (forte in *περιήγησιν Ἀσίας*) de Aegypto egerit. Porro *Hippys Rheginus*, qui Darii et Xerxis tempore vixit, praeter res Siculas ediderat

Chronica, origines (κρίσιν) Italiae, Argolica; eundem quoque *Aegyptiaca* attigisse, ex eo colligo, quod de Aegyptiorum antiquitate summa, et de natura Nili ad fecunditatem egregie comparata, tradiderat, quodque Aegyptios dixerat fuisse primos, qui *temperaturam aeris perspexissent*¹⁾: quod quale fuerit, ex ipso Diodoro nos assequi posse puto (I, 10), tradidisse eum inter primos Aegyptum ob benignam coeli temperiem omnium optime terrarum ad generandas res fuisse idoneam, iure itaque animantium origines ad eam referri²⁾.

Inter eos qui post Herodotum vivere, invenio *Philistum* Syracusanum, nobilissimum scriptorem, qui primus ex artis praeceptis historiam condidisse fertur, Dionysiorum aetate; scripserat is praeter res Siculas Aegyptiaca XII libris, etiam librum de Syria et Libya: quae absque notitiis in Suida servatis prorsus ignoraremus; secundum hunc, *Theopompum*, qui in Hellenicis seu in Philippicis historiarum Aegyptiarum memoratorem fecerat; nam in libro tertio de Sesostride egerat³⁾; eundem de Nilo disputantem laudat Diodorus (I, 37), item (eod. l. et 39), *Ephorum*, quos tamen locorum ignorantia ait peccasse; hunc quidem libro XI historiarum in hanc narrationem incidisse colligo e Theone Sophista⁴⁾. Nilum quoque memoraverant et fabulosa de eo tradiderant *Hellanicus*, *Cadmus*, *Hecataeus* (ibid.); ut taceam physicos, *Anaxagoram*, *Democritum*, *Aristonem*, alios, qui de causis incrementorum Nili varia erant hariolati (v. Schol. Apollon. IV, 279). *Dicaearchus de institutis Graeciae* (ἐν τῷ περὶ τῆς

1) Schol. Apollon. IV, 262, in praeclaro scholio: Ἰππυς δὲ τοὺς Αἰγυπτίους ἀρχαιοτάτους γεγονέναι λέγει· καὶ πρώτους στοχάσασθαι τῆς τοῦ ἀέρος κράσεως· καὶ γονιμώτατον εἶναι τὸ τοῦ Νεῖλου ὕδωρ. [V. Add. ad h. l.]

2) Diod. I, 10: Φασὶ τοίνυν Αἰγύπτιοι, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων γένεσιν, πρώτους ἀνθρώπους γενέσθαι κατὰ τὴν Αἴγυπτον. διὰ τε τὴν εὐκρασίαν τῆς χώρας καὶ διὰ τὴν φύσιν τοῦ Νεῖλου. τοῦτον γὰρ πολὺγονον ὄντα καὶ τὰς τροφὰς ἀντοφρεῖς παρεχόμενον ῥαδίως ἐκτρέφειν τὰ ζωογονηθέντα etc.

3) Schol. Apollon. IV, 272.

4) Progymnasm. c. 2, p. 16.

Ελλάδος βίου) etiam de Sesostride egerat, temporibus quoque diligenter adscriptis (ibid. ad v. 272, 276). In primis vero qui *periplos* scripserunt, de Aegypto plura accuratius investigasse videri debent; in his *Eudoxus Cnidius*, Platoni aetate suppar, γῆς περίοδον ediderat, in qua de Aegypto narratum fuisse e Plutarcho discas (T. II, p. 353 et 359, c.). *Agatharchides* autem Cnidius geographicum opus περὶ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης condiderat, e quo veriore de Nili incrementorum causis opinionem recitat Diodorus (I, 41); eundem cum *Artemidoro*, Geographiae auctore, veriora tradidisse de Aegypto et Aethiopia, cum alii voluptatis caussa sua finxissent, testatur Diodorus (III, 11). Alios in Indice Stephani Byz. eruere in promptu est.

Successere tempora, quibus victa ab Alexandro Aegyptus mox in Ptolemaeorum potestatem cessit. Fuit in his primo loco *Hecataeus Abderita*, Ptolemaei Lagi comes, qui praeter alia, uti de Iudaeis, etiam *Aegyptiacas historias* reliquerat. Meminit eius Diodorus ipse partim in iis, quae de Nilo disputantur (I, 37), partim eo loco (I, 46 extr.), quo sepulcra regum Thebanorum memorasse ait e Graecis multos, qui Ptolemaei Lagi aetate Thebas profecti historias Aegyptiacas condiderunt; in quibus, inquit, Hecataeus est. Sub Philadelpho *Manetho* floruit, de quo quidem, quae senserit collega coniunctissimus *Meiners*, nec ignoro nec reprehendo; nolim tamen ex spuria praefatione et ex locis truncatis et interpolatis ab iis, qui caussae consiliove suo inservientia inde eruere volebant, necdum ad saniolem criticam exactis, apud Syncellum, eum nimis cupide damnare, et mendacis scriptoris ei notam inurere. *Lynceum Samium*, Duridis historici, qui Philadelphi tempore vixit, fratrem, ἐν Ἀλγυπτιακοῖς laudatum videas apud Athenaeum (IV, 13, p. 150, B.). Fuere praeterea Ἀλγυπτιακὰ *Alexandri Polyhistoris*, qui Sullae aetate vixit, aliquoties Stephano Byz. laudata. Hi scriptores omnes anteverterunt Diodorum aetate; nam nolo commemorare eos, qui aequales fere eius fuere, *Chaeremonem*, vanum hominem, qui Aelium Gallum in Aegyptum secutus erat, cuius historia Aegyptiaca exstabat, nec *Ptolemaeum Mendesium*, qui regum Aegypti historias tribus libris complexus erat; cui successit

Apio Grammaticus, ex Iosepho notus, qui Aegyptiaca quinque libris exposuerat¹⁾.

Aegre utique ferendum est Diodorum non monuisse quem potissimum auctorem in Aegyptiacis sequutus sit, ne illud

1) Multo minus in hunc censum vocabo scriptores incertae aetatis: Asclepiadem, cuius Aegyptiacorum librum LX, numero parum probabili, in Athenaeo laudatum videas lib. III, p. 83 C. de aureis malis; nescio an eundem cum Asclepiade Mendesio, cuius *Θεολογούμενα* Sueton. Aug. 94 excitat. Alter Asclepiades ex Procli schola prodierat superstitionibus Aegyptiacis, quales illa aetate erant, imbutus, et *Αἰγυπτίων Ὠνυγίων* scriptor, quem cum Heraisco comparatum videas e Damascio ap. Phot. et Suid. in *Ἡραῖσκος*. *Cosmen*, ap. Schol. Apollon. IV, 262, memoratum super antiquitate gentis Aegyptiacae: *Κόουης ἐν πρώτῳ Αἰγυπτιακῶν*. Leo quoque Aegyptiacas res perscripserat, sec. Hygin. Astron. II, 20, Tertull. de Cor. Mil. 7, et alios: v. Worth. ad Tatian. adv. Gr. c. 44, p. 96, qui etiam ex Arnobio conficit Leonem Pellaeum fuisse. Videtur esse idem quem Schol. Apollon. IV, 262. laudat *ἐν πρώτῳ τῶν πρὸς τὴν μητέρα*. Ex eodem Hygino intelligitur eum fabulas ad historicam veritatem redigere voluisse, verborum tamen rerumque lusu adhibito, adeoque a Tatiano, Arnobio, Tertulliano inter eos refertur, qui Gentilium fabulas de diis ipsi exploserint. Leonem Byzant. qui Philippi aetate vixit, vix pro eodem habeo cum Voss. de H. Gr. *Aristagorae Αἰγυπτιακά* meminit Stephanus Byzant. *Euagoras* Lindius condidit historiam regna Aegyptiorum complexam, teste Suida, et *Lyceas* Nauratita *Αἰγυπτιακά*, ut cognoscimus ex Athen. XIV, 1, p. 616, D. Alios scriptores, qui Aegypti et Aegyptiorum memoriam fecerant, v. in Schol. Apollon. IV, 259. add. scriptt. de Nilo v. 269, cum *Castore*, qui de eodem egerat, et de Pyramidibus apud Plin. Ind. lib. XXXVI, de quibus egi in *Antiquar. Abhandl.* P. II, p. 112 sq. De Babyloniorum in Aegypto sedibus nonnulla *Ctesias* tradiderat (Diod. I, 56). Commemoro haec maxime eo consilio, ut, si fieri possit, animis infigam penitus illud: pauca esse ex antiquitate, de quibus asseverate ac fidenter satis pronuntiare liceat; deficere nos in plerisque testium et tabularum auctoritatem idoneam; pauca esse ex omni memoria, quae in historias relata fuere; multo pauciora ex iis, quae olim tradita fuere, ad nos pervenisse; disceptanda esse pleraque opinione et coniectura, quae supra probabilitatem assurgere nequit. Ipse itaque, dum haec scripsi, non nisi, quae mihi probabilia viderentur, afferre bene memineram.

quidem, unumne an plures. Nam ut ipsum a sacerdotibus, quibuscum congressus sit, ea accepisse, quae narravit, statuamus, vetant plura; primo quidem, quod ipse scriptor, quantum invenire potui, nusquam hoc profitetur; contra vero se ab Aegyptiis narrata repetere, sexcenties monet; repetit autem sic ut satis appareat eum ex maiore rerum copia utiliora delibasse (c. 69 extr.). Ex ipsis libris sacris repetere sua non potuit, quos nec legere nec interpretari potuisset, quosque tum superstites non fuisse vel ex hoc colligas, quod tanquam de re praeteriti temporis loquitur, ubi de iis agit (εἶλον. v. c. cap. 44). Est etiam in toto libro perpetuus respectus philosophiae et mythologiae Graecae, maiorque eius scientia quam superstitionis Aegyptiacae. Fit quoque parum probabile, illa aetate, qua Aegyptum adiit, ullum superfuisse sacerdotem Aegyptium satis doctum et patriae et Graecae religionis. Etsi nolim negare mansisse etiam in mediocri illa sacrorum Aegyptiorum conditione sacerdotum collegia et in iis nonnullos, qui de religionibus et historiis commentarentur. Ita, nisi Tacitus hoc ad priscum narrandi morem deflexisse videri debet (Ann. II, 60), Germanico Aegyptum peragranti *iussus e senioribus sacerdotum patrium sermonem interpretari, referebat etc.* Poterant vero etiam scriptores ex libris sacris repetita dicere ea, quae ex scriptoribus hauserant, qui sacros libros sequi se dixerant. Neque in his mentiendi libidinem statuere necesse est. Hecataeum Abderitam Diodoro esse inspectum, supra docui; potuit eum in religionibus quoque sequi, quas ille ex sacerdotum fide exposuerat (conf. Plutarch. T. II, p. 354 C. D. super Amun.). Ad antiquiores scriptores aliquo loco provocat (c. 66), et alio loco *se Herodotum et nonnullos scriptores* narrationum portenta tradentes deserrere velle ait (c. 69 f.). Quicquid est, eum scriptores Graecos sequutum esse, qui ad Graecas religiones Aegyptiaca deflexerant, manifestum fit. Quod antequam disertius exponam, pauca omnino *de fabularum Aegyptiarum origine et caussis, et de earum interpretatione* praemittam; quibus de rebus etsi a multis viris doctis, etiam a collega nostro *Meiners* erudite actum est, litterarum tamen humanitas, quam profiteamur, animorumque benevolentia, intercedere non potest quo minus

in argumento, in quo ultra probabilitatem procedi nequit, sui quisque animi iudicium exponat; ad ipsam autem litterarum utilitatem, quam unice propositam habere videri volumus, nihil potest esse gravius, nihil salubrius, quam ut ii, qui a diversis principiis profecti in diversas sententias discesserint, de eadem re disputata in medium proferant. Ad obtrectationem autem et invidentiam nec ipse referre hoc soleo, si quis diversa ab iis, quae ipse statuo, attulerit, et meo iure postulare videor ut et mihi, quae sentio, in medium proponere liceat. Ita tandem licebit aliis, forte et mihi ipsi, exactiore iudicii trutina pensitatis rebus, iudicium facere subtilius.

In promptu quidem est Aegyptios dicere de sacris, religionibus ac literis suis, absurda et ridicula tradidisse; accusare seu scriptorum seu sacerdotum fraudes et mendacia. Neque is ego sum, qui caussam eorum agendam suscipiam. Licet tamen forte agere cum iis clementius ac liberalius, si sequentia recte a me ponuntur: Primo sapientia Aegyptiorum antiquiorum esse potuit alia nulla, quam infantiae generis humani; opiniones adeo et placita illa complecti debuit ad nostros sensus vulgaria et vel pueris obvia, physicas autem rationes, ut rudium hominum, vanas plerasque et superstitiosas. Sermone porro usi sunt in infantia generis humani nato, et scriptura hieroglyphica, quae non minus incunabula illa arguit, et vel sagacissimorum hominum acumen obtundit. Hoc sermone, his hieroglyphis animi iudicia in multis deflecti, et omnis cogitandi, commentandi et eloquendi, ratio proprio aliquo ac diverso a nostris sensibus modo constitui debuit.

Iam ab initio itaque facile intelligi potest (I) Aegyptios nobis in multis nugari videri debere, partim suarum opinionum vanitate, partim nostra ignorance eorum, quae signis notionibusque a nostro more alienis tradiderant. Si tamen vera et aequa de iis iudicare volumus, primo loco quid ipsi senserint, quidve eorum animis in quaque re obiectum aut fuerit aut esse potuerit, ut assequamur, elaborandum erit; sin assequi non licuerit, saltem nostrum iudicium erit inhibendum. Quae Aegyptii tanquam antiquitus tradita acceperant, monumentis antiquis erant consignata, hieroglyphicis quidem characteribus, in quibus interpretandis consumi sacer-

dotum doctioris aevi operam necesse fuit. Exarati de his libri sacri seu commentarii sacerdotum litteris Aegyptiacis, in quibus accessere mox alia serioris aevi. (II) Omnis porro religio Aegyptiorum a sacris ritibusque singulis, ut ipsa rerum natura fert, processit; a singulis familiis ac stirpibus ad urbes et nomos singulos sacra transiere: in his praecipuarum nonnullarum urbium sacra et numina, eaque adeo patria a maioribus accepta, principatum obtinuerunt; de quibus supererat forte fama aliqua et narratio cum iisdem a patribus accepta; similiter etiam singularum urbium ac regnorum per Aegyptum memoriae habebantur. (III) Omnia igitur haec, ut in aliis priscis populis, sigillatim sparsa et de rebus singulis; nusquam corpus aliquod ac systema seu religiosae doctrinae seu historiae seu philosophiae; nam et hoc docet omnium populorum historia, a singulis philosophematibus omnem sapientiam procedere, et serioris aevi rem esse plura corpore ac systemate complecti; nec nisi per Graecorum studia notitiae hae per Aegyptum sparsae colligi coepisse videntur. Secundum haec quis non intelligat Aegyptiorum non minus quam Graecorum aliorumque populorum historiam et philosophiam, adeoque religiosam opinionem, progressam esse a *mythis*, conceptis antiquo sermone et charactere hieroglyphico? (IV) Successu temporum collegia sacerdotum in templis nonnullis potioribus coaluere numero et doctrina insigniora: inque his primo loco Thebis. Omnino facto incolendi initio ab Aegypto superiore, maturiora quoque ut opum et potentiae, ita etiam litterarum incrementa fuere in Thebaide; in qua monumenta quoque maiorem antiquitatem spirant. Quid? quod antiquiora quaeque de Aegypto narrata ad agrum Thebanum fere referenda sunt (conf. Herod. II, 15). Memphis, quippe serius exstructa, omnia habuit seriora, pyramides quoque. In his, quae dixi, sacerdotum collegiis multa super historiarum ex antiquis monumentis et hieroglyphis, tum super sacrorum et rituum origine, disputata esse probabile fit, et quidem diversis opinionum diverticulis. Ea igitur quae ad nos pervenere de antiqua Aegypto tradita, pauca ex antiquis monumentis, pleraque ex sacerdotum disputationibus et interpretationibus monumentorum, diversorum quidem temporum, et collegiorum,

profecta esse manifestum fit; quae ut in corpus redigerentur, non nisi a Graecis interpretibus periclitatio facta esse videtur.

Non male nobiscum actum dicerem, si modo disputationes illas sacerdotum antiquiorum haberemus. At horum omnium nihil sincerum et incorruptum ad posteritatem pervenit, sed omnia utique per Graecam interpretationem corrupta, modo a Graecis interpretibus, modo ab Aegyptiis graece doctis¹⁾. Quo quidem alveo ad nos derivata tantum non omnia plurimam labem traxisse necesse est; (graecissant enim omnes, qui de Aegyptiis tradiderunt, ut nec tamen mendacii et fraudis nota iis inurenda, sed ex saeculi genio venia danda sit) eaque per-scripta eo tempore, quo Aegyptii suis legibus et institutis uti desierant. Iam primum ipso temporum successu, regum imperiis saepe mutatis, et tandem in dominatum superbissimum versis, ipsa sacra, litteras, religiones, quas vicissitudines expertas esse putabimus! de quibus omnibus nihil scitur. Tandem ad ultimam servitutem depressos cum servitute bonarum rerum ignorationem et foedam superstitionem Aegyptios induisse mirabimur? Ex hac tamen ultima aetate populum per XX fere saecula opibus florentem aestimare et metiri velle aequumne est? Ex ultimis tamen his saeculis fluxere ea, quae de Aegypto narrata accepimus, etiam ea, quae ex antiquioribus monumentis petita feruntur. Saeviente in Aegyptios Cambyse vetera monumenta magnam partem erant igni ferroque eversa, vastata aut mutilata, sacerdotum collegia magnam partem sublata cum ipsis sacris, religionibus et templis, in clarioribus utique urbibus, ut Heliopoli (v. c. Strab. XVII, p. 1158, C. qui ibidem narrat nullos tum sacerdotes, nulla philosophiae et religionum superesse studia). Memphi regia aedificia Strabo visebat diruta et deserta (p. 1161, B.). Thebae autem primo a Cambyse direptae et eversae, mox ex seditione

1) Inoleverat Aegyptiis adeo illa interpretatio antiquitatis suae ex Graecis literis, ut sub Ptolemaeis et Romanis vix aliam ullam nossent. Ita Germanico Aegyptum invisenti eandem expositionem factam videas ap. Tacit. Ann. II, 60. Accessere mox innumera et incredibilia philosophorum somnia, ad quae tamen priscas Aegyptias religiones nemo puto exigit; et egit de his docte collega amantissimus *Meiners*.

solo aequatae fuerant a Ptolemaeo Lathuro (Strabo p. 1170, C. Pausan. I, 9). Inter haec an non prisca instituta, litteras, divina humanaque interiisse et ex hominum memoriis abolita fuisse credibile fit? quae autem in egena plebecula manserant, ad miseras pleraque superstitiones abiisse? Gratia tamen vel sic magna habenda est scriptoribus, qui nobis aliquam saltem gentis huius ad omne aevum memorabilis memoriam servarunt.

Fontes eorum, quae de antiquitate Aegyptiaca traduntur, valde diversos esse, adeoque etiam rerum narratarum auctoritates, nunc declarabo curatius. Ea quidem, quae ab eo inde tempore, quo Graeci Aegyptum adiere, gesta sunt, ad vulgarem historiarum Graecarum ordinem redeunt. Antiquiora dixi partim ex antiquissimis monumentis hieroglyphis insignitis, partim ex sacerdotum interpretatione esse petita. Quae si sedulo distinxeris, de multis iam iudicium ferri poterit et aequius et verius. Antiquissima igitur manifestum fit priscis monumentis fuisse memoriae hominum tradita; de quo nemo ambiget. Monumenta et extitisse olim, et extare adhuc, hieroglyphis insignita, satis puto constat¹). Iam hieroglyphica

1) Non prorsus improbabile esse arbitror, si hieroglyphorum, quae adhuc cum in obeliscis tum in aliis monumentis, multo magis quae in hypogaeis atque in ruinis inprimis Thebaïdis supersunt, corpus aliquod recte dispositum habereamus, ipsa eorum comparatione multa erui et mutua forte luce collustrari posse. Uti nunc quidem Aegyptia antiquitas se habet, nihil satis diligenter curatum est. Ingens reliquiarum per Thebaïdem neglectus iacet cumulus; in agro Memphitico quam multa lateant abdita, docuere recentissimis temporibus dux *de Chaulnes* et *Montagu*; haud contemnendum antiquitatis Aegyptiacae apparatus per Musea et per libros ita sparsum videas, ut difficile sit iustam comparationem facere aut in diversissima temporum intervalla, ad quae referenda sunt, ea referre. Uno verbo: ipsis fundamentis et initiis eorum, quibus historia Aegyptia superstrui possit, caremus, seu scripta seu artis opera ea esse malis. In caeteris habet plerumque res se hunc in modum: partim habemus textum, quem vulgo diceret, cuius interpretatio periit, partim commentarium, cuius textus nullus ad manum est; nam *ἱεροὶ λόγοι* hieroglyphorum, h. e. eorum, quae hieroglyphis tradita erant, expositionem continebant. At hieroglyphica illa aut periire aut nondum in comparationem venere.

nemo interpretari potest nisi is qui cum signis signorum vim et mentem acceperit: quod nisi factum fuerit, ad coniecturam redeunt omnia, eamque incertam et lubricam. Quo tempore inter sacerdotes Aegyptios hieroglyphorum notitia exoleverit, equidem non dicam; satis tamen intelligitur litterarum ductibus admodum antiquo aevo repertis, mature eam interiisse. Consignata inde fuere litteris nonnulla ex hieroglyphica antiquitate iam ab initio; alia coniectando et divinando assequi voluit serior aetas: omnia haec *libris sacris* perscripta esse verisimile fit; de quibus quidnam mihi ex rerum ipsa ratione statuendum esse videatur, nunc paucis aperiam.

Igitur non mera mentiendi libidine sacerdotes libros sacros fraudibus et mendaciis consarcinasse statuo: sed a quo inde tempore litterae erant inventae, necesse fuit ea quae extabant veteris aevi monumenta, hieroglyphis insculpta, transcribere; quae ipsa res interpretandi studium afferre debuit; rationes itaque antiqua tradendi subnasci debuere variae ac diversae, per diversi aevi tempora, et pro diversorum ingeniorum, diversorumque collegiorum sacerdotalium consilio et opinione. Hinc tanta varietas in annis, quos adscripserant sacerdotes nominibus regum ex monumentis descriptis, pro diversis diversorum computis. Quod autem intra sacerdotum claustra se continuerunt omnia, quae ad doctam antiquitatem spectabant, hoc non ad calumniandam aut elevandam horum hominum fidem trahendum esse censeo. Magno humanitatis beneficio id factum, quod in nonnullis populis ordo aliquis sacerdotum modo, modo magorum, modo Brachmanum extitit, qui litteris ac disciplinis vacarent; ita saltem earum elementa reperta et aliis tradita fuere; cum contra in iis populis, qui hoc hominum ordine carerent, barbaries et litterarum ignoratio pertinaciter mentibus insederit. Porro supererant, quantum intelligo, narrationes antiquae, quae ad quemnam ex priscis regibus referendae essent, ambigebatur. Hinc una eademque narratio interdum ad diversa regum nomina adscribi passim coepit. Occurrebant autem in monumentis alia ad gentis antiquitatem, res gestas, fata et facta, alia ad religiones ritusque spectantia. Subnasci adeo opinionum dissidia coepere non modo super historiis, verum etiam super religionibus,

earumque caussis: quae tanto maiora esse debuere, quo maior erat per Aegyptum religionum diversitas. Quae si teneris, unde Graecis advenis tam varia ac discrepantia seu de historiis seu de religionibus ex libris sacris recitata fuerint, facile licet assequi. Fundus aliquis debuit esse plerisque omnibus: antiqui alicuius monumenti auctoritas, sed obscura plerumque illa et incertae interpretationis; multo magis obscurata hominum, qui interpretari voluerunt, opinionibus; ita ut cum facto antiquo teneamus plerumque commenta seriorum hominum; adeoque antiquior historia Aegyptia comparari possit hactenus cum historia antiquiore Graecorum a mythis profecta; inest et huic aliquis fundus, aliqua ratio, sed plerumque tam obscurata, tam lubrica et incerta, ut de vero nihil pronuntiare liceat.

Nec tamen hoc unum librorum sacrorum argumentum fuisse apparet, ut antiqua traderent; perscribi mox coepere res proximae cuiusque aetatis, ita ut pro annalibus Aegyptiorum iidem libri sacri essent; hoc tamen non nisi serius factum esse, ipsa narrationum ratio et indoles docet. Quam diversae auctoritatis et fidei illos annales fuisse credere licet! e quibus tamen ne fragmenta quidem, sed tanquam ex paludosis rivulis derivatas lacunas habemus. Alii libri disputationes de rebus sacris complexi sunt, alii alia; sed de his disputare, nihil nunc attinet. Illud modo declarandum esse arbitror, librorum horum sacrorum auctoritatem esse debuisse admodum diversam; potuere enim alii habere maiorem antiquitatem¹⁾, alii maiorem doctrinam, fidem, aliis.

Potuere quoque inter sacerdotes haberi, quae fama vetere essent accepta (*alte Sagen*): quae eadem tamen libris sacris consignata fuisse probabile fit, saltem tum, cum Herodotus Aegyptum adiret, v. c. de Aegypto inferiore ab initio aquis submersa (II, 4 et 10); aut ubi scriptor praeclare ex testaceis

1) Satis magnam auctoritatem habuisse libros nonnullos sacros probabile fit, in tam antiqua scribendi litteris origine et inventa materia domestica, papyro. Quid quod iam in antiquissimo monumento, Osymandyaee sepulcro, volumina erant efficta, v. Diod. I, 49.

in montibus et ex saxis pyramidum conchyliatis argumentatur c. 12 (sagacius, quam Strabo XVII, p. 1162, B.), et de soli alluvie c. 13. In iis igitur libris computi regum ex iis monumentis, antiquiores utique, confecti continebantur: unde praelectos eos transcripsit Herodotus (II, 100). Ergo antiquiora redibant omnia ad monumenta eorumque interpretationem. Neque adeo aut mirandum, aut, nisi alia causa adfuerit, de fraude est cogitandum, si multa ex antiquis columnis ac cippis (στήλαις), in quorum numero obelisci fuere, petita afferuntur; inscripta iis putabimus fuisse hieroglyphica, non interpretationes ipsas, quas forte libri sacri continebant. In nonnullis locis etiam nonnulla servare potuit hominum memoria, qua ii, qui arabilem Aegypti partem incolebant, adeoque, ut probabile fit, vitae cultu et institutione alios anteibant, mirum in modum excelluisse narrantur ab Herodoto II, 77. Interea nec hoc a vero abhorret, exstitisse quoque lapides, in quos ea, quae ex antiquis hieroglyphis intelligi posse putabantur, litteris Aegyptiis erant transcripta. Ita apud Tacit. Ann. II, 60, Germanico invisente Aegyptum: *et manebant* (Thebis) *structis molibus litterae Aegyptiae priorem opulentiam complexae*: potuit tamen scriptor his ipsis nihil aliud quam hieroglyphica, cuiusmodi v. c. in obeliscis sunt, intelligere. Unum adhuc subiungam, quod ad antiquiores historias spectat, in quibus saepe aegre ferre viros doctos video, quod ad simplicem regum enumerationem factorumque recensum eae redeunt. Atqui ipsa materia scribendique vetus ratio in saxis, hieroglyphorum quoque indoles, vix disertiore expositionem admittere potuit. Quaecunque ex priscis monumentis etiam a Mose descripta sunt, breviter rerum tantum summas comprehendere quis miretur? Indiculos itaque regum Aegyptiorum, quos habemus, ex priscis monumentis descriptos esse negare nolim; sed annos additos ex sacerdotum interpretatione et computatione probabile fit. Omnino antiquissima quaeque brevissima esse autumandum est, et, si volumina audimus, singulis foliis nostris perscribi forte posse, quae olim in volumine habita essent, meminimus.

Non itaque falli me arbitror, si dixero, partem aliquam historiarum fabulosarum ex monumentis male acceptis, aliam

ex hieroglyphis, quorum vis et sensus ignorabatur, ductam esse. Ita, ut uno et altero exemplo utar, Phoenicis notio ex nulla alia re quam ex pictura hieroglyphica, qua adumbrabatur Cyclus magnus anni solaris et lunaris ad idem initium redeuntis, ducta est (Herod. II, 73), ut dudum docuere viri docti. Quae de mortuorum iudicio narrantur, si quem fundum habent, ex priscis sculpturis ea petita esse suspicor; occurrunt adhuc vestigia in tenuissimis his reliquiis, quae supersunt, v. c. in sarcophagis (ap. Com. *Caylus Recueil T. V*, pl. 8). Fabulas de Osiridis virilibus ab Iside consecratis ortas esse puto a phallo, symbolice in parietibus picto et in pompis deorum portato. (Diod. II, 22; conf. Plutarch. T. II, p. 358, B.)

Verum ea, quae sentio, uno eoque palmario exemplo declarabo sculpturarum sepulcri Osymandyaе (Diod. I, 48, 49). Regi pugnanti ad latus erat leo (haud dubie ad fortitudinem pugnantis alludente, re tamen mox in rem gestam versa), ducti in triumpho captivi sine virilibus et sine manibus (en originem fabulae de Sesostridis statuīs in terris victarum gentium positis: Diod. I, 55, et ipse Herod. II, 102), tum XXX iudicum consessus in pariete exsculptus, cui ex adverso in media aede stabant multae statuæ ex ligno factae, quae adumbrabant litigantium et de iure disceptantium turbam. Inter iudices unus erat praecipuo inter ceteros loco (Romanus Praetorem dixisset), appensam ex collo Veritatis seu Iustitiae icunculam habens clausis oculis insignem. (Symbolicum hoc fuisse quis neget? ab hoc tamen aut simili simulacro petita est haud dubie narratio de priscarum aetatum iudicibus hoc insigni instructis. conf. Plutarch. T. II, p. 358, B.). Circa illum magistratum voluminum multitudo dispersa iacebat. Ipse rex Diis dona ferebat. His accedebat circulus aureus CCCLXV cubitis divisus Solis cursum designans. Omnino Osymandyas in historias relatus esse videtur a senioribus, cum in monumentis Solis symbolum seu hieroglyphum ille fuisset. Idem in Sesostride factum suspicatus sum alio loco. Ornata haec forte sunt iis, quae in pluribus ac diversis monumentis passim occurrebant. Contra quae de imprecatione Menae, inventoris luxus, narrantur (Diod. I, 45), ex columna ducta sunt, cui imprecatio erat inscripta (conf. Plutarch. p. 354, A.).

In historiis porro illud tenendum, quod obvium est, et a multis observatum, veteres observationes astronomicas et physicas, per hieroglyphica et symbola traditas, praefixas esse historiis, eodem more, quo idem apud Graecos, Phoenices, et alios populos factum. Itaque nec in numeris annorum haerendum esse arbitror; omnem enim in iis cum historiis comparandis operam lubricam esse necesse est; inprimis cum computi illi astronomici vix integri et incorrupti ad scriptores Graecos perlati fuerint; alii autem computandi modi fundo idoneo careant. Quod numerantur apud Herodotum II, 144, usque ad Sethonem, Vulcani sacerdotem, CCCXLI generationes a primo rege, qua tandem re nititur? quod is numerus colossorum ligneorum visebatur in templo Iovis Thebani, iique sacerdotes summos referre dicebantur. At gratis sumebatur hoc, quod omnes perpetua progenie, filius quisque patri succedens, prognati esse ferebantur.

Praeterea tamen, in historiis non secus quam in sacrorum ritibus, de quibus mox dicam, fabulas, quibus plebecula delectari solet, comprehendere nemo neget, nonnullasque inventas, saltem ornatas ad salubre aliquod monitum seu ad religionem populo commendandam. Ita quae de Sesostridis filio excaecato et sanato prostat narratiuncula: Herodot. II, 111; Diod. I, 59. Excaecatus narratur, quod Nilum sagitta petierit; cui rei locum dare potuit, quod exstabat signum eo statu (c. 59); potuit quoque uxoris castitas celebrata esse admixtis fabulis. Verbo, relegenda talia sunt in suum ordinem et locum; non vero ex his iudicium de aliis prorsus disparibus faciendum.

Hactenus de historiis. Quae de religionibus et ritibus sacris narrata accepimus, alia ad ritus religiosos spectant, qui aut tum fuere, cum a scriptoribus traderentur, aut quos olim fuisse ipsi traditum acceperant; alia ad causas et origines, adeoque ad opiniones seu sacerdotum seu interpretum seu ipsorum scriptorum. Alienum a consilio esset singulatim haec persequi: sed in iis ipsis, quae de religionibus memorantur, licet alia recentiora alia antiquiora internoscere. Nolum ad argutias delabi, sed tria saltem antiquarum religionum genera discernere mihi videor; quorum recentissimum est

illud, quo ad Isidem et Osiridem referuntur omnia; praecesserat aliud, ut ita dicam, systema VIII, aliud XII deorum. (v. c. Herod. II, 46, 145.) Subesse iis magnam notionum physicarum simplicitatem, obvia res est; nec dubitare licet a sensibus religiones quasque antiquas petitas fuisse. Multa ad ea, quae libris sacris perscripta erant, redire manifestum fit, alia ad *λόγους ἱερούς*, h. e. interpretationes sacerdotum, quas diversae aetatis, auctoritatis, fidei, esse debuisse in aprico est. Antiquissimas quasque Aegyptiorum religiones simplicissimas fuisse credere licet; etiam eas, quae symbolici quid haberent; easdem, diversarum urbium et locorum, fuisse origine diversas, supra innuere memini. Per tantum aetatum numerum etsi in populo antiquitatis tenacissimo fieri tamen non potuit quin multa novarentur; quam multa per tot saeculorum decursum ex memoria hominum exolescere debuere! substitutae sunt opiniones et coniecturae, variae et incertae et a diversis sacerdotum collegiis, in diversis Aegypti nomis, in tanta religionum et institutorum diversitate. Mox cum Graecorum forte exemplo super religionum originibus et caussis disputare inciperent, in tam remota antiquitate ad opinionem pleraque abire necesse fuit, etiam ubi hieroglyphorum in monumentis fides esset advocanda. Ut uno et altero exemplo haec declarem: quae symbolice olim de Iside et Osiride narrata fuerant, ea, ac si vere gesta essent, acceperunt: ita etiam quae de Thot, inventorum symbolo, dicta erant. Memoratum est morem fuisse antiquitus ut imperium domesticum apud feminas esset (Diod. I, 27); atqui is mos, si animum advertas, nullus alius fuit quam aliorum barbarorum, ut omnis familiae et rei domesticae cura penes matrem familias sit, marito interea in domo otiose desidente. Adeo Aegyptii seriores sua instituta antiqua ignorarunt ipsi. Eodem spectat quod Herodotus feminas in foro versari et mercaturae vacare, viros domi desiderare narrat (II, 35).

Iam ut summatim apponam tanquam in tabula delineationem historiae Aegyptiorum, quam quidem utinam aliquis doctior me et otio abundantior perficiat, haec tanquam pro principio et fundo ponenda esse arbitror: Seiungendae sunt ab initio statim scriptorum interpretationes et opiniones; adeo-

que omnia ea, quae Graecas rationes redolent; et revocanda, quantum fieri licet, omnis narratio ad ipsa Aegyptiorum verba et sensus; tum et in his indagandum, e quo fonte unumquodque manaverit, utrum ex vulgari fama, an ex sacerdotum narratione, et ex cuius collegii opinione; discernenda quoque tempora, nec antiquiora habenda eodem loco et ordine, quo recentiora; discrimen porro faciendum inter ea, quae uni et alteri Nomo et urbi in more habita aut narrata fuisse dicuntur, ab iis, quae toti Aegypto: inprimis omnino dirimenda ea, quae de Thebaïde et de inferiore Aegypto traduntur; restant ea, quae ex monumentis antiquis dicuntur esse petita, quae utique pleraque ad hieroglyphorum interpretationem redeunt, cuius auctoritas non ubique esse videtur satis gravis, inprimis cum plerumque ad systema religionum cuiusque collegii facta ea sit; qua quidem via ipsa mythorum doctrina adeo fuit perturbata, cum v. c. seriores ad Isidem et Osiridem omnia traherent. Sunt tamen ipsa monumenta, hoc est, aedificiorum ruinae, signa, anaglypha, picturae, obelisci, pro argumento multarum rerum, quas narratas videmus; partim ea alia super ingeniis, institutis et religionibus Aegyptiorum supeditant, pauca quidem satis explorata, ex quibus tamen iudicium facere licet, prorsus diversam per tot aetates fuisse populi ad omnem hominum memoriam memoratu digni fortunam, nec litteras easdem, nec religiones, nec instituta, nec eundem omnino humanitatis ingeniorumque cultum per omnia secula obtinuisse.

Iam ut ad Diodorum redeam, quem historias Aegyptiorum ex Graecis fontibus hausisse dixi, cum in iis pleraque ad Graecas rationes essent inflexa, in eo tamen in diversa abirent scriptores, ut alii mythice, alii physice Aegyptiacas historias explicarent, alii politicas et pragmaticas narrationes instituerent; Diodorus ad singula fere genera narrationem de Aegyptiis accommodatam scriptis suis consignavit; inprimis vero ad ultimum genus, *pragmaticum* illud dicas, narrata refinxisseprehenditur, idque pro operae suae consilio, cum ad utilitatem vitae omnem historiam referret. Ita factum est, ut Aegyptias historias ex suis, non ex Aegyptiorum notionibus digereret.

Primo quidem loco (I, 11, 12), sententiam de primis, praeter Osiridem et Isidem, quinque Aegyptiorum diis proponit, quos sane physicum systema constituere manifestum fit. Modo illud Diodorus non ad fabulas Graecas revocare maluisset: nam cum Solem et Lunam in Osiride et Iside recte invenisset, aetherem in Iovem, ignem in Vulcanum, terram in Demeterem, τὸ ὕγρὸν in Oceanum, τὸ ξηρὸν in Athenen transformat; nec illud quidem monet, quibus nominibus ab Aegyptiis haec insignita fuerint. At in sequentibus seu Diodorus, seu is, quem sequutus est, auctor, alterum fabularum systema ab interpretatione profectum ingreditur, ut ad historicam rationem revocet ea, quae veteres erant philosophati per hieroglyphica super rerum humanitatisque cultus origine. Itaque, cum Solis cursus per Osiridis projectionem per terrarum orbem antiquitus fuisset declaratus, Osiridis et Isis res gestae exponuntur, tanquam ex annalibus, contextae partim ex antiquis mythis, hieroglyphorum expositionibus, partim admixtis fabulis de Baccho e Graecia translatis (a. c. 17 sq.). Quam multa physici argumenti in his latuerint, ex frequenti phallorum usu in vetere Aegypti religione, imprimisque ex pudendis Osiridis repertis ac diligenter servatis, colligi potest; nam naturae virtutisque generatricis symbolum antiquitatis commune fuisse phallum satis constat. Quae de Osiridis morte, corpore disiecto, et iterum reperto, et similia narrantur, a symbolica expositione rerum nescio quarum profecta esse verisimile fit. Quam diversae habeantur numinum Aegypti interpretandorum rationes ipse Diodorus observat (c. 25); nec tamen ei in mentem venit damnandum esse omnino totum hoc consilium interpretandi deos ac mythos Aegyptiorum per Graeca nomina et fabulas. Ceterum in toto hoc loco de diis (usque ad c. 29), non tam Graeci scriptoris vestigia pressisse quam potius Aegyptium aliquem scriptorem graecissantem, h. e. religiones Aegyptias ex Graecis illustrantem, expressisse videtur; nec satis scio an *Asclepiades* ille fuerit, cuius theologumena supra e Suetonio memoravi. Saltem ipse Diodorus caput illud ita absolvit: καὶ περὶ μὲν τῶν θεολογουμένων παρ' Αἰγυπτίοις τοιαῦτ' εἰπεῖν ἔχομεν. Quod c. 27 se non ignorare monet, *scriptores nonnullos de sepulcris Osi-*

ridis et Isidis ad Nysam Arabiae narrare, spectat forte ad *Euemerum* et ad *Leonem Mendesium* (v. not. p. L), si modo ille antiquior Diodoro fuit. Dum vero narrationes (c. 28) de coloniis Aegyptiorum repudiat, pungit forte *Istrum* Callimachi discipulum, qui de Aegyptiorum coloniis scripserat, fabulas Graecas persequutus, ut ex vestigiis, quae supersunt, colligo (conf. Voss. de H. Gr. IV, 12).

Sequitur locus de situ *Aegypti et de Nilo* eiusque natura (c. 30—41), in quo multa de suo tradere potuit; nam ipse Aegyptum adierat sub Ptolemaeo neo Dionyso s. Aulete circa Olymp. CLXXX, 1, U. 694; qui tamen itineris terminus fuerit non aequè constat. Quousque enim in Aegypti superiora penetraverit nusquam declarat. At Herodotus usque ad Elephantinen loca oculis cognoverat (II, 29). Sane quidem tanquam de rebus, quas ipse auditu, non visu acceperit, *φασί, λέγουσιν*, addit, ubi de Nili parte superiore et de Meroë agit. Etsi de Nili fontibus et incrementis, de quibus multi multa scripserant, ea apponit, quae post aliorum lectionem ipse diligentius exploraverat, *Agatharchidis Cnidii* sententiam, tanquam veriore amplexus, qui ab imbribus aestivis per Aethiopiam ingruere solitis inundationem petierat¹). In eos auctores, quibus Strabo ad eandem fere fidem utitur (XVII, p. 1139), *Posidonium* et alios non incidit. Romanum ob felem necatam interfectum a turba ipse viderat (c. 83 f.). Memphi se suo adhuc tempore sacellum Isidis in templo (*τεμένει*) Vulcani (I, 22), vidisse ait. De monumentis autem antiquis, quae in iis locis, quae adierat, non amplius supererant, addit plerumque *φασί*, ut de Osymandyaee sepulcro, et de templis quatuor, quae Thebis olim fuisse narrantur²); regum sepulcra omnino

1) Pupugit me quod Herodotus II, 19, 20, de Nili incrementorum caussa nihil ex Aegyptiis sacerdotibus comperire potuerat; at Diodorus (c. 37, p. 45, 39.) eos ex Oceano terram circumfluente causam repetiisse tradit: quod idem Herodotus inter hariolationes Graecorum sapientum refert c. 21; et sane Homerum iam ea opinione imbutum esse constat, conf. c. 23. Num post Herodotum inquirendis causis physicis diligentior operam dederant? an Graecam sapientiam ipsi Aegyptii adoptaverant? hoc alterum vereor ne verius sit.

2) Pococke tamen huius sepulcri ruinas superesse nar-

olim XLVII fuisse, Ptolemaei quidem Lagi tempore non superfuisse nisi XVII, fide scriptorum, qui tum adierant Thebas, narrat; suo autem tempore pleraque intercidisse et corruisse. Omnino quae de Thebis narrat c. 46 seq. pleraque non nisi ex scriptoribus aliis hausta esse potuere. Nam ruinas tum cernere erat, non urbem. Adeo Cambyses (tum Lathurus) igni ferroque saevierat (c. 46). Quo exemplo intelligi potest quam exitiosum Aegypto Persarum imperium fuerit, siquidem per CXXXV annos, quibus Persae Aegyptum tenuere, tot praeclara monumenta corruerant, non utique temporis vi, sed hominum barbarie, ut probabile fit. Inde a Ptolemaeo Lagi ad Diodorum anni fere CCLX effluxerant; facta erat monumentorum strages alia minor quidem, sed strages tamen. Quam nunc hominum, fortunarum, institutorum, religionum, mutationem per eadem tempora factam esse putabimus! et nos ex hominum, qui post haec tempora vixere, fide et auctoritate de veteri illa Aegypto statuere audebimus.

In ea parte, qua *regum historias* complexus est Diodorus (c. 43—68), (sunt autem, Thebanis paucis praemissis, Memphitae tantum, non Thebani, nec aliter ap. Herodotum) auctorem utique diversum ab Herodoto sequutus est, eumque qui non vera et explorata nude tradere, sed historiam pragmaticam scribere voluit; quae ab antiquioribus narrata erant, ad philosophicas rationes exacta sunt, exque iis ipse *utilia tantum* et memoratu digna tradere velle profitetur (c. 44, et de Amaside c. 69, τὰ μάλιστα ὠφελῆσαι δυνάμενα). De Sesostride ipse ait (c. 93) se eorum, quae non modo a Graecis scriptoribus, sed et a sacerdotibus Aegyptiis (nec tamen addit suae an superiorum temporum) miro cum dissensu narrentur, dilectum facere velle eorum, quae et verisimillima sint, et cum monumentis, quae adhuc supersint, maxime consentanea. Atqui verisimilem rationem et probabilitatem ille non nisi ex iudicio scriptoris pragmatici definiit; id quod ab antiquis historiis ac mythis alienum est, qui ad longe alios sensus ac notio-

rat p. 106 seq., sed falli arbitror virum doctum nec in aliis satis subtilem, qui etiam de hoc aedificio alia minus exporate tradit.

nes veterum aetatum exigendi sunt. Itaque ille regem rerum gestarum et victoriarum fama celebrem, moxque victoriarum fructibus ad ornandos regni sui agros usum, exhibere studet; opera publica plura, quorum verus auctor ignorabatur, ei tribuuntur (c. 56, 7, 8). Omnino in *Sesostride* haec duo mihi liquere videntur: primo quae de Osiride iam supra diximus a nonnullis in historiarum modum fuisse interpretata, ea ab aliis translata esse in Sesostridem, (apud Tacitum Ann. II, 60, Rhamses nominatur), eique adeo expeditionem assignatam in terras longinquas; cum proprie haec de Solis cursu olim narrata fuissent: alterum est, ut Semiramidem et Belum in Oriente, Solomonem in Palaestina, in aliis terris alia nomina, ita Sesostrin pro auctore veterum operum, quorum verus auctor ignorabatur, ut aggerum, fossarum, magnae molis aedificiorum, esse venditatum.

In *moribus et institutis Aegyptiorum* exponendis inde a. c. 69 seq. ipse profitetur *se narrationum portentis, quae Herodotus et alii nonnulli rerum Aegyptiacarum scriptores delectandi caussa amplexi sint, missis factis, ea esse expositurum, quae a sacerdotibus Aegypti in commentarios relata accurratè examinaverit*. Primo libros sacerdotum sacros ipse utique non inspexit, quomodo enim Graecus homo illos legere potuisset? etsi nec illo tempore exstitisse eos credere licet; sed sequutus est Diodorus scriptorem, gente Aegyptium, qui idem hoc professus erat, se sua e sacris libris hausisse; quis ille fuerit, ipso tacente quis pronuntiare ausit? De *Manethone* sane obvia est suspicio. Forte et *Hecataeum Abderitam* adhibuerat; nam eum ea, quae de regum vitaarrantur, simili modo narrasse, ex Plutarcho (T. II, p. 353, B.) colligere licet. Arripuit illa aut ipse Diodorus, aut scriptor, quem ante oculos habuit, et ita tractavit, ut praeceptis philosophicis ac politicis, monitisque, quibus regum ac principum vita regi posset, narratione sua auctoritatem faceret, dum praecepta in facta mutaret et ad ultimam antiquitatem ea retraheret; verbo, fuisse suspicor scriptores, qui ad Cyropaediae exemplum aut ad librorum nonnullorum Romanensium morem, quibus praecepta vitae et morum in Cyri vel Sethos historias relata et digesta sunt, de regum officiis ac

muniis, de reipublicae et iudiciorum administratione ita tradidissent, ut veterum Aegyptiorum mores et instituta eundem in modum comparata exponerent. Ita regi Aegypti, quod Britannii de suo rege praedicare solent, non licuit male quid facere; recte faciendi potestas latissime patuit; illud tamen humana natura, multo magis regum ingenia detrectabant, quod ne recta quidem et honesta pro lubitu facere licuit, sed ad praescripta loci, modi ac temporis. In multis eum, qui haec primo commentatus erat, occurrere voluisse arbitror regnorum corruptelis, pravisque regum moribus. Latent igitur in his nonnulla antiquitas apud Aegyptios in hunc morem instituta, sed exornata ista pro consilii ratione, et ad eam notionem amplificata, quam auctor animo suo circumferebat. Ita recte narratur, quod c. 74 de populo in tres ordines diviso traditur; in tertio aratores et pastores habebantur; qui mercede constituta sacerdotum, regis et militum, agros colere, armenta pascere putandi sunt; tum opifices et artifices.

In caussis *superstitiosi bestiarum cultus* reddendis (c. 83—90) auctores utique Graecos super Aegyptiacis superstitionibus argutantes exscribit; nec videt veram causam et rationem esse petendam ab antiquitate temporum successu corrupta. In religionibus, quae symbolis et hieroglyphis continebantur, quorum interpretatio non nisi certo hominum ordini, sacerdotibus inquam, institutione per manus tradita, innotescebat, fieri aliter non potuit quam ut vulgi animi hieroglyphis adhaerescerent, tandemque, depressis ad servitutem, ignorantiam ac metum mentibus, ad supersticiosam opinionem, nulla ratione substructam, omnia revocarent. Nam ne statuas inde ab incunabulis per omnia saecula gentem Aegyptiacam eodem, ut nostri Negri, more animantia pro numinibus adorasse, velat cum antiquior rerum apud Mosen memoria, tum reliqua, quae de sapientia Aegyptiorum memorata ita sunt ut refelli nequeant. Firmatam esse superstitionem mox aliis rationibus non negem: potuere enim alia animantia servari, alia diligenter curari, propter utilitatem aliquam insignem; cadavera potuere condi, ne proiecta aerem corrumperent; omnia haec ab iustis caussis profecta in religionem verti potuere propter rerum cognationem (conf. Herod. II, 67).

Quae de more sepeliendi et condiendi mortuos narrat (c. 91, 92), non ex visu audituve habet, verum ex scriptoribus utique petiit, qui alia vidissent, alia antiquiorum narrata accepissent. Multa itaque tradit, quae si severius ipse exegisset, in tabulas suas vix retulisset. Etiam in loco de *sapientibus Graeciae*, qui Aegyptum adiisse et multa hinc instituta reportasse feruntur, scriptorem Aegyptium graecissantem ante oculos habuisse videtur; id quod arguunt repetita ab Aegyptiis sacra Graecorum, tum mysteria et res inferae; quodque in his parum verisimiliter traditur, ad locorum apud Memphim situm loca infera Graecorum fabulis esse descripta. Immo vero, cum istae fabulae ex naturali rerum specie ad probabilem aliquam rationem a Graecis ingeniis essent inventae et ornatae, fuit Aegyptius aliquis graece doctus, qui loca circa Memphim iis assimilavit et fabulas ipsas ad ea retulit. Caret enim omni ratione funera quotidie in eum morem ducta et corpora iudicio habito trans Acherontem esse vecta.

Illud nunc ex his manifestum factum arbitror, *Diodori auctoritatem in Aegyptiacis*, in iis quae ipse vidit, esse satis gravem, in ceteris, quae ex aliis auctoribus transtulit, esse levem aut nullam, ita ut nisi severiore iudicio adhibito in Aegyptiacis ad Diodorum vix recte provocari possit; nec omnino cum eo comparandam esse *Herodoti* fidem, quae omnibus modis potior est, modo recte de praeclaro hoc scriptore statuatur. Primo aetate omnes antecedit, et propius attingit ea tempora, quibus Aegyptii suis legibus uti desierant; adiisse enim Aegyptum videri debet ante medium Artaxerxis Longimani regnum. Potuere eo tempore superesse inter sacerdotes, qui res antiquas memoria tenerent, librorum sacrorum usum haberent; exstabant adhuc monumenta vetera, quae mox, cum alii sub Ptolemaeis et Romanis loca inviserent, interciderant. Narrat aut visa aut audita; narrat cum fide, diligenter discernens, quae ipse viderit, quae ex sua sententia memoret, et quae ab Aegyptiis narrata acceperit, et a quibus: vid. c. 99, 123. Nominet mihi aliquis ex recentioribus scriptoribus terrarum et peregrinationum ullum aliquem, qui non dicam equiparari ei, sed secundo ab eo loco collocari possit? Nec tamen altera ex parte exspectare licet eum omnia rescivisse,

quae Aegyptii de suis religionibus tradiderant; nolimque adeo eo argumento uti, ut omnia pro recentibus commentis habeam, quae, ab Herodoto non memorata, a Diodoro et aliis forte traduntur. Si Thot non ipsi innotuerat, quem Plato memoravit, potuit ille aliis hominibus, quam quibuscum versatus est Herodotus, dudum notus esse; quandoquidem satis constat nihil aliud esse eum quam notionem abstractam inventi litterarum in personam mutatam; nam quid Platonici Alexandrini fabulati sint, in censum veterum historiarum non referimus.

Premunt tamen inter haec Herodotum multa. An enim Aegyptii sermonis peritus fuerit dubitari potest; etsi eum verba Aegyptia interpretantem video in signo Aegyptio, quod in Ionia deprehendisse sibi visus erat: c. 106. Adhibuit igitur interpretes, seu Graecos Aegyptiacis imbutos seu Aegyptios, qui Graecas litteras tenerent. Alterum hoc verius; nam unde in Aegypto suppetierint interpretes Graeca docti, ab ipso Herodoto aliquo loco expositum est; scilicet a Psammeticho Ionibus et Caribus receptis pueros Aegyptios erudiendos traditos, et ab iis, qui Graecam linguam addidicerant, procedere eos, qui tum erant, interpretes¹); ab hoc inde, inquit, tempore Graecis cum Aegyptiis permistis res Aegyptias liquido teneri. Recte hoc monitum quis neget? Nec tamen minus moneri debebat illud, ab hoc inde tempore homines Graecis litteris imbutos, cum interpretari Graecis Aegyptiaca videri vellent, ad Graecas notiones et religiones omnia revocasse. Ad hunc tanquam scopum dirigitur omnis antiquitatis interpretatio, quam ille a sacerdotibus interpretibus acceperat: statim c. 4. Pro exemplis sint narrationes de Proteo et de Helena (Herod. II, 113, 120. in quibus et hominum illorum vanitas, popularibus suis gloriam ex rebus Graecis comparantium et fabulas in eum finem interpretantium, tum Herodoti praeconcepta his de rebus opinio apprimis intelligi potest, Add. de Hercule c. 43 seq. de comparatione religionum Grae-

1) C. 154: Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν ἐκμαθόντων τὴν γλῶσσαν οἱ νῦν ἐρμηνεῖς ἐν Αἰγύπτῳ γέγονασι. Quid? quod inter VII Aegyptiorum classes Herodotus c. 164 numerat interpretes.

carum cum Aegyptiis 49—58. de Lino 79. de vestis laneae interdicto usu in sacris 81; de diebus 82; ubi Hesiodum respicere videtur; de Perseo 91; de deorum temporibus 145, 6). Nec itaque mirum ab ipso scriptore idem institutum servatum, ut et ipse audita graece redderet, et ad patrios deos et religiones sacerdotum narrationes referret; etsi uno et altero loco ipse sui est interpres, v. c. c. 156; quibus locis inter se comparatis, aliaque multa et varia doctrina adhibita, egregiam religionum Aegyptiarum illustrationem dedit Iablonskius. Praeter ea, quae ab interpretibus acceperat, alia narrat Herodotus tradita a sacerdotibus, seu et ipsis graece loquentibus, seu interprete graece docto adhibito. Quae autem hac via accepta memorat, diversi utique ab aliis generis sunt habenda. Magna pars a sacerdotibus diversorum templorum narrata similis est iis narrationibus, quas v. c. faciunt monachi vel sacerdotes parochiani seu pagani de Sanctis viris, quibus aedes sunt dicatae, inprimis ut rituum origines et causas reddant: v. c. c. 122. et de bove Saitica lignea 130. (Mirum in his exemplis adeo exolevisse memoriam sacrorum rituum, unde ducti essent; ad Isidem enim illam spectasse manifestum fit c. 132.) Sunt etiam nonnullorum templorum sacerdotes multo indoctiores ceteris: itidem ut nostro tempore fieri videas in diversis templis aut monasteriis; solent immiscere lepidas narrationunculas ingeniose pro illa aetate et pro plebis ingenio inventas, ut de sollertia architectorum thesauri Rhampsiniti (Herod. II, 121.), de pyramide a Cheopis filia ex quaestu corporis exstructa c. 126.

Sacerdotes Vulcani Memphi, alios sacerdotes Thebis, Iovis puta, c. 143, seu Amun, IV, 181. alios Heliopoli, Herodotus memorat II, 3. quorum hos habitos ait doctissimos; alio loco *γοραμματιστήν τῶν ἱερῶν χορημάτων* Minervae Saiticae de Nili fontibus narrantem: c. 28. add. 122, 123. Sunt in his, quae memorantur, nonnulla physica, nec prorsus absurda, ut quae de Nili alluvie sacerdotes exposuerant c. 5 seqq. [V. Add. ad h. l.]

Idem a sacerdotibus distinguit Graecos, a quibus narrata accepit, v. c. II, 3, qui non alii esse possunt quam partim qui urbes maritimas, inprimis Naucratin, insederant (c. 178, 9), partim qui ab Ionibus et Caribus, sub Psammeticho rece-

ptis, erant oriundi, a Pelusio Memphim traducti c. 134. qui in urbibus passim mercatus caussa versabantur; quorum magnus tum numerus fuisse videtur. v. Herod. II, 39. Valde absurda ab iis narrata, ut de pyramide a Rhodopide exstructa c. 134.

Quod tandem vana religione contactus Herodotus multa eloqui noluit, non tam initiatum eum esse mysteriis arguere iudico, quam potius inde constare hominem, qui omnia assimilabat Graecis, (adeoque Osiridem Baccho, Cereri Isidem,) arcanas doctrinas a sacerdotibus acceptas eodem loco habuisse cum initiis Graecorum, adeoque eloqui ausum non esse. Vid. c. 81. 171. Igitur nomina tantum numinum se profari velle ait, arbitratum omnes eodem modo de his nominibus statuere, ut pro iisdem nimirum diis cum Aegyptiis habeant¹⁾. Religiosum quoque ei habitum, idem quod Pindarus de se aliquoties testatur, de diis turpia eloqui; itaque non effari vult fabulas de Pane Aegyptiorum c. 64. nec cur suem plenilunio immolent c. 47. nec de phallis c. 48 extr. nec de caussa plactus in sacris Isidis (hoc enim esse *τύπτειν* iam olim monitum ad Tibull. I, 7, 28). c. 61, 13. nec de caussa lucernarum ardentium in sacris Minervae Saitidis c. 62, de causis, cur animantia Aegyptiis sacra habeantur c. 65. quis sit is, quem melior condiendi ratio referebat c. 86. et cuius sepulcrum in templo deae Saiticae erat c. 170, 171. etsi valde obvium est de Osiride eum agere.

Verum haec in Aegyptiaca exspatiandi libido a Diodoro ita me abduxit, ut reliqua de Assyriis ceterisque barbaris gentibus qua fide et auctoritate a Diodoro tradita sint, contractionibus velis exsequenda, in aliud tempus mihi differenda esse intelligam.

1) *Νομίζων πάντας ἀνθρώπους ἴσον περὶ αὐτέων* (antec. τὰ ὀνόματα αὐτέων sc. τῶν θεῶν) *ἐπίστασθαι*. Herod. II, 3. pergit: quae autem de ipsis diis meminero, non nisi re ita postulante in medium afferam. *τὰ δ' ἂν ἐπιμνησθῶ αὐτέων, ὑπὸ τοῦ λόγου ἐξαναγκασζόμενος ἐπιμνησθήσομαι*. Ita locum satis impeditum accipio. Nec alia Herodotus ratione in his utitur, ipso loco c. 51; conf. c. 65.

COMMENTATIO ALTERA

AD LIBROS II.—V.

[Ex Comment. Soc. Gotting. ad a. 1784. 1785. vol. VII. p. 75 s.]

Quam scriptionem me gravibus de caussis suscepisse professus sum, ut, cum magna pars veterum historiarum, quae in nostris libris historicis exponuntur, ex Diodoro petita sit et peti soleat, aliis auctoribus ex antiquitate nos deficientibus, in huius hominis fidem et auctoritatem paullo accuratius inquirerem, eam nunc ita persequar, ut quae libris quatuor priorem excipientibus tradita sint, fabulosa pleraque, ex quibus fontibus ducta sint, indagando exquiram. Complectuntur autem libri hi historias fere eas, quarum cognoscendarum maxime avidi esse solemus, inprimis in puerili aetate, et de quibus, ubi mente et animo confirmati sumus, vel maxime ambigimus; *res* inquam *Assyriorum*, *Babyloniorum*, *Chaldaeorum*, *Medorum*, tum de *India*, *Scythia*, de *Amazonibus* et *Hyperboreis*, inde de *Arabia* et *Taprobane* libro SECUNDO; TERTIO autem de *Aethiopia*, *Troglodytis*, *Arabia*; inde de *Amazonibus Libyae*, de *Atlanteis* et de *Dionysi* rebus *narrationes* quas appellat *Libycas*; tandem libro QUARTO et QUINTO *mythos Graecanicos*. Nec vero, cum in his excutiendis et trutina expendendis collocavi operam, rem me parum fructuosam et auditu cognituve tantum iucundam, agere putavi: quandoquidem non modo multarum rerum, de quibus liberum esse potest in utrum modum statuas, fides per illa aut elevatur aut firmatur, verum et multarum rerum auctoritas inde pendet, quae vel ad librorum sacrorum, inprimis prophetarum effata et oracula, vel ad philosophicorum placitorum originem et vetustatem, aliae ad historiam litterarum, naturae, terrarum inprimis, hoc est ad geographicas notitias, ad locorum situs et naturas, animantium hominumque mores, iis inprimis terris, quae nostra aetate parum adiri so-

lent, ut Africae et Asiae interiora, spectant. Ita multa sunt, quae de homine in conditione et statu, quem vocant, non modo silvestri, sed et belluino constituto, hoc est de populis quibusdam Africae in primis humanitatis incunabulis versantibus, a Diodoro narrantur: quae utrum veris an falsis similia sint, ad historiam, quam nostri vocant, hominis, hoc est vicissitudinum conditionis modorumque, quibus eae humanam naturam afficiunt, haud parum interest. Multa sunt alia fabulose tradita, quae si pro veris habeantur, ut haberi solent, generis humani historiam rerumque humanarum progressum turbant et evertunt. Nota sunt, quae cum superioribus saeculis a Rudbeckio et aliis, nostro autem a Curtio Gebelino aliisque in medium prolata sint, ad condendum novum historiarum systema ad certas novellas hypotheses accommodatum, quae quidem magna parte nituntur narrationibus his Diodori parum subtiliter, veraene an commentitiae essent, exploratis. An acutissimus homo *Bailly* astronomus commenta sua de primitivo aliquo populo in boreali Asia rerum potito prolaturus fuisset, si ille tenuisset veterum historiarum ambitum populorumque origines et successiones scriptorumque fidem quibus in rerum generibus amplecti, in quibus deserre fas sit? An Atlanteos iactabit aliquis, qui assequutus sit ea, quae de Atlanteis in Platone et in Diodoro tradita sunt, non historica niti fide, sed ab primis auctoribus partim mythorum vetustiorum interpretandorum caussa, partim ut disputationibus philosophicis pro vehiculo essent, esse inventa et excognita? Audire saltem debebant viri docti ipsum Diodorum, qui „se praemittere velle populorum historiis τὰ μυθολογούμενα¹⁾ ex more aliorum antiquiorum scriptorum, qui mythos historiis a se scriptis praemittere instituerant,“ proficitur²⁾. In quo quidem per se nihil erat, quod repreh-

1) Diod. I, 4: Πεποιήμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν μυθολογούμενων παρ' Ἑλλήσι τε καὶ βαρβάροις, ἐξετάσαντες τὰ παρ' ἑκάστοις ἱστορούμενα κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐφ' ὅσον ἡμῖν ἡ δύναμις· hoc quidem postremum parum sollerter parumque diligenter. Add. lib. IV pr.

2) Actum de hoc ad Apollodor. T. III. p. 926 seq. ubi ei, quem primum mythos historiis praefixisse dixi, Anaximeni praeces-

deres; modo mythi, hoc est, ea, quae antiqua fama a maioribus accepta, plerumque a poetis ornata sunt, accurate satis ab historiarum fide secernantur. Non igitur parvam gratiam me virorum doctorum initurum esse arbitratus sum, si uno in loco ex vetere historia quae exturbanda sint, tanquam fabulose tradita, quae retinenda utpote cum fide et auctoritate narrata, exponerem, ut tandem aliquando desinant, qui quidem nos audire volent, Diodori fide promiscue uti, tanquam in omnibus et singulis eodem modo aut deprimentia et aspernanda, aut mirifice extollenda et celebranda.

Exorditur autem Diodorus *libro secundo res Assyriacas*, quas quidem unde hauserit, expedita res est, cum ipse se, relicto Herodoto, *Ctesiam* auctorem habere professus sit¹⁾: etsi et alios, quos se ante oculos habere ait, memorat. Ita (c. 20) de discessu e vita Semiramidis contra *Ctesiam Athenaeum* laudat et alios: in quibus forte *Dinon* fuit, nam et is iis, quae ibi narrantur, similia tradiderat, etsi non minus fa-

sisse dicendus erat *Dionysius Milesius* in *Cyelo*, de quo mox dicam.

1) Diodor. II, 2, nomina populorum a Nino victorum se ἀπολούθως Κτησίᾳ τῷ Κνιδίῳ apponere. c. 5, de numero copiarum Nini in Bactrianos ducendarum ὡς Κτησίας ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀναγγέλλει, c. 7. de Nini monumento, et de Babylonis moenibus; c. 15. in Semiramidis expeditione in Aegyptum et Aethiopiam, quo et spectat locus lib. I. c. 56 extr. de Aethiopum sepultura adversus Herodotum; et c. 20. sub finem eorum, quae de Semiramide narraverat: Κτησίας μὲν οὖν ὁ Κνιδίος περὶ Σεμιράμιδος τοιαῦθ' ἱστόρηκεν. c. 21 fin. de annis imperii Assyriorum. Inprimis vero c. 32. post ea, quae de Medorum regno ex Herodoto attulerat, de Ctesia agit, qui XVII annis apud Artaxerxem Mnemonem medicinam exercuerat: οὗτος οὖν φησιν ἐκ τῶν βασιλικῶν διαφθερῶν. Ipsa Ctesiae verba observarunt viri docti c. 23. de Sardanapalo, ex comparatione Athenaei XII, 7. et c. 26. de missis ab eo liberis in Paphlagoniam; comparato eod. loco. In Ms. Scorialensi Excerptorum, ad calc. Polyaeni, de quo inf., commemorantur Γυναικες ἐν πολέμοις συνεταὶ καὶ ἀνδρεῖαι, in his primo loco Semiramis: de ea ex Ctesia narratio fit. Ibi pastor appellatur *Simois* (pro Simma, ut ap. Diod. II, 4 f.). *Menones* autem praefectus, qui eam duxit secundum Diod. ib. c. 5, *Onneus*: ut adeo in Diodoro legendum sit: οὗτος δὲ ἐκαλεῖτο μὲν Ὀννης, quod et codd. habent.

bulosa, quam quae a Ctesia erant perscripta¹⁾. Fuere etiam alii rerum Assyriacarum scriptores²⁾. Verum eorum, quae a Diodoro tradita sunt, summa, ad Ctesiae fidem redire videtur. Iam subtiliore virorum doctorum iudicio³⁾ satis diligenter ea eum in modum constituta est, ut etsi fabulose multa, nonnulla forte in maius aucta quam ipse acceperat, in physicis inprimis et in Indicis tradere potuerit, non tamen commentitia prorsus commemoravisse videri debeat. Scilicet ferebantur, ut apud ceteras gentes, sic inter populos orientis narrationes heroum veterum mythicae variis modis exornatae: in his nomina clara, quae per Ninum, Semiramidem et sic porro reddita sunt: de his si commemoravit auditu et lectu accepta Ctesias, non erat cur fraudis factae ipse accusaretur. Potuere in iis esse multi multorum populorum etiam Indorum mythi in unum populum cumulati. Si haud pauca, ex eo quidem aliorum opera repetita (nam si ipse Ctesias superstes foret, de multis expeditius iudicium foret), non satis conveniunt cum

1) Vid. Wessel. c. 1.

2) In his *Cephalion*, e quo locus est apud Syncell. p. 167. Ad fabularum Graecarum calculos is Assyriaca revocaverat; diversus ab eo Cephalo Gergithius, antiquus scriptor: at alter ille *σύντομον ιστορικόν* a Nino ad Alexandrum scripserat, libris IX Musarum nomina inscripta habentibus, Photio lectum c. 68. Eius quoque mentio fit in Mose Chorenensi lib. I, 17. *Bionem* et *Alexandrum Polyhistorum* laudat idem Syncell. p. 359. Egerant praeterea de Assyriis antiquiores *Berosus*, posthac *Thalylus*, *Castor*, *Apollodorus*.

3) Ctesias Xenophonti fere aequalis, et ab hoc iam laudatus, ex XXIII libb. rer. Persicarum tres priores rebus Assyriacis, tres sequentes Medicis consumserat. Rerum Persicarum narratio deducta erat usque ad Ol. 95, 3. qui est annus septimus Artaxerxis II, Mnemonis dicti. v. Diod. XIV, 46. De eius fide post Henr. Stephanum iudicia meliora prostant multorum virorum doctorum, qui res Assyriorum, Medorum ac Persarum aut narrando aut excutiendo et comparando cum aliis historicis attigerunt: secundum Freretum *Hist. de l'Acad. des Inscr. Mem.* Tom. V. p. 350 seqq. et alios, quos Baumgarteniana diligentia notavit, addam *Bougainvillium* Tom. XXIII, init. Quae ex Ctesiae Persicis depromserat Diodorus, lib. IX et X comprehensa fuere; at illi sunt inter libros Diodori deperditos; conf. inf. de his libb.

Herodoto et aliis: primum in rebus ex tam remota antiquitate repetitis et fama hominum per plures populos et aetates acceptis mirationem id non habet; tum nomina provinciarum, regum, satraparum permutata in multis turbas intulisse videntur: at Diodoro vitio dare licet hoc, quod in exscribendo Ctesia parum diligenter ac subtiliter versatur, in temporibus notandis inprimis negligentissimus; quodque idem narrationes diversorum scriptorum interdum adiunxit, nec tamen in causas dissensus ulla cura adhibita inquirere maluit. De *Babylone* porro *Clitarchum et qui cum Alexandro in Asiam traiecere*¹⁾ commemorat (c. 7): verum non magis illi alia, quam quae fama erant tradita, narrare potuere; interierant enim iam tum vulgata illa antiquitatis miracula (c. 9 extr.) in his inprimis, quod omnia superabat, Beli templum. De Memnone Tithoni f. Priamo opitulatum misso iam Ctesias narraverat: saltem eo in loco (c. 22 extr.) *in regis commentariis illa descripta a barbaris asservari tradit*²⁾: scilicet comparatione temporum facta similem heroem in Assyriis reppererat Ctesias, in quem narrata quodammodo convenirent; forte et nomen simile in Asia celebratum fuit: ita Susis Memnonium in Strabone commemoratum legimus.

Locus interpositus est de *Chaldaeis* (c. 29, 30, 31), haud dubie ex alio auctore, et, quantum quidem ex postremis verbis c. 31 intelligere licet, uno ex scriptoribus post Alexandrum. Agnoscas tamen facile scriptorem, qui rhetorice illa, quae de Chaldaeis acceperat, ornavit, partim in scientia horum hominum ad miraculum usque evehenda, partim in laudando eo instituto, quod eodem genere et ordine nati homines a patribus acceptam philosophiam suis liberis ipsi mandabant. Omnino locus de Chaldaeis in veteris historiae cognitione vixatissimus ex Diodoro parum lucis accipit. Ista quidem aetate, de qua scriptor agit, eo nomine ordo hominum certae stirpis et familiae litterarum studiis vacantium veniebat: eae autem

1) Ex Clitarcho et ex iisdem plura inf. lib. XVII in rebus Alexandri petita videbimus: v. Wesseling. p. 218, 2, ubi conf. Schneider. ad Demetr. de Elocut. sub. f. item p. 230.

2) *Περὶ μὲν οὖν τοῦ Μέμνονος τοιαῦτ' ἐν ταῖς βασιλικαῖς ἀναγραφαῖς ἱστορεῖσθαι φασιν οἱ βάρβαροι.*

litterae inprimis astrologiae studio continebantur. Si a priscis illis Chaldaeis, quos Babylonem occupasse constat, originem duxere, varia fortuna hos quidem usos esse necesse est; ita ut inter Babylonios Babyloniorum artibus eruditi, ingeniis et moribus expolitis, haberent inter se philosophorum ordinem certas familias aut stirpes complexum, qui, reliqua post Babylonios Chaldaeorum gente extincta, ipsi superessent, et sapientium collegium aliquod constituerent¹). Post Alexandri tempora defecisse illud videtur, Babylone vacuefacta, incolis a Seleuco Seleuciam abductis; etsi ille iis vicum urbis circa Beli templum habitandum reliquerat. (Paus. I, 16 extr.) Strabo de iis (in praeclaro loco XVI, p. 1071) loquitur, tanquam adhuc diversas urbes tenentibus, nec alio modo Plinius (VI, 26, s. 30), sed hic antiquiorem aliquem exscripsit.

Redit inde Diodorus ad *Clesiam* in iis quae de *Medorum* imperio (c. 32—34) et mox de *India* (c. 35—42) tradit; videtur tamen e *Megasthene* et aliis, qui post Alexandrum de India scripsere, fabulas de Dionyso et Hercule inseruisse; quarum forte fundus aliquis esse potuit hactenus, quod Indi de aliquo prisco heroe narrare solebant, qui meliorem vitae cultum per gentes circumtulisset. Iam ista, quippe iis similia, quae de Baccho vel Hercule ferebantur, transferebant ad eos Graeci. Ceterum in his admittendis iudicium parum subtile adhibuit Diodorus.

Quae inde de *Scythis* (c. 43. 44.) et de *Amazonibus* (c. 45, 46.) sequuntur, quem auctorem habeant, nondum reperio; etsi eum levissimum hominem fuisse satis certum habeo: quae enim de Amazonibus narrantur, ex Graecis poetarum fabulis conficta sunt; de Scythis autem deserto Herodoto, qui in hoc loco scriptor erat gravissimus, Graeculo obsequutus est, qui partim mera commenta de gentis origine tradere, partim ea, quae de una et altera Scytharum tribu memorata erant, ad totam gentem referre maluit. Unum illud notatione dignum est, quod de duabus coloniis per Scythas ex Asia ductis, ap-

1) Nam Chaldaeos philosophos e Babyloniorum stirpe Aramaea fuisse, nomine Chaldaeorum in hos translato, vix probabile fit.

posuit, altera Assyriorum in Paphlagoniam, altera Medorum ad loca circa Tanaim, quae Sarmatarum origo fuit.

Nec magis iudicii acuti historicum declarant illa, quae de *Hyperboreis* subiungit: nisi in eo, quod auctorem, quo usus erat, subiungit, *Hecataeum* ex numero eorum, qui *veteres mythologias scripto tradiderant*¹⁾. Fuit is Abderita, Alexandri et Ptolemaei Lagidae aequalis: quem *περὶ τῶν Ὑπερβορέων* commentatum esse satis constat. Si ea, quae Diodorus affert, eodem modo ab ipso exposita fuere, illum diversorum hominum, temporum rerumque, fabulas in unum miscuisse manifestum fit. Scilicet ea, quae principio de populis ad septentrionem et occidentem Graeciae habitantibus narrata erant, geographicae rationis ignoratione varie tradita et ornata fuerunt a poetis²⁾, male mox eadem inferri coepta in historiarum libros. Quo latius autem longiusque modo septentrionem modo occidentem Europae habitari innotuerat, eo longius Hyperboreorum sedes variis modis prorogatae sunt; cumque omni Europa in notitiam adducta nullus locus iis superesset, ecce ad insulas versus septentrionem sitas deducti sunt Hyperborei. Fabularum igitur ad tempora, terras et homines diversissimos spectantium congeriem Hecataeus in insulam aliquam Galliae ex adverso positam importavit.

Scriptorem, qui post Alexandrum vixit, auctorem habuit quoque Diodorus in iis, quae de *Arabia*, de animantibus frugibusque in ea nascentibus, subiunxit (c. 48—54), forte tamen non unum eundemque. Partem quidem priorem ex *Hieronymo Cardiano* haustam esse suspicor ex loco de Petra et de Asphaltite, qui iterum insertus legitur lib. XIX, 97. 98. 99. comparato c. 100, et XVIII, 42³⁾; in caeteris *Agatharchi-*

1) C. 47: *Τῶν γὰρ τὰς παλαιὰς μυθολογίας ἀναγεγραφότων Ἑκαταῖος καὶ τινες ἕτεροί φασιν.* Conf. Wessel. e. l.

2) Conf. Notae ad Apollodor. p. 409 seq.

3) Conf. Spicilegium antiquitatis numiar. Commentat. Soc. R. Sc. Tom. III, p. 92. Firmantur haec verbis libelli inediti, quem descriptum a se in Bibliotheca Scorialensi, ad calcem Polyaei Ms. adiectum, *Κοῦναι καὶ Αἶμναι καὶ Πηγαὶ καὶ Ποταμοὶ ὅσοι θαυμάσια τινα ἐν αὐτοῖς ἔχουσιν*, communicavit mecum Tychsen, in quo legitur: *Ἰερώννμος ἱστόρη-*

dem praevisse conicere licet, forte et *Artemidorum*, ut ex Strabone assequaris (XVI, p. 1120 seq.) verum de his tutiora tradere licebit, si quis hoc in rerum genere cum maxime versatus scriptores alios de metallis, lapidibus ac feris Arabiae, inque his de struthocamelis et camelopardalibus agentes contulerit; nam mihi ad haec descendere nunc non licuit.

Tandem narratio fabulosa de *Taprobane* insula subiicitur, ex *Iambulo*, quod ipse praefatur (c. 55 ad f.) At sunt in ea nonnulla, quae fundum veritatis habent; imprimis hoc, quod ista insula (Ceylan s. Zelan nostri appellant), quae nunc unius hominis dominationis lubrici et impotentiae subiecta est, illo tempore incolas habuit per tribus ac vicis distributos¹⁾; nec enim alia regiae dominationis arbitrio unius relictæ origo facile fuit.

In iis itaque, ut summatim dicam, quae hoc libro pertractavit Diodorus, vix aut diligentis dilectus aut subtilis et acuti iudicii laudem meretur; multo minus consentaneum est eum tanquam principem auctorem eorum, quae ex aliis isto quo diximus modo concinnavit, celebrare, et super iis, quae non sua, sed aliorum fide tradit, D aut M annis ante se gesta, ad eius fidem provocare.

LIBER TERTIUS Diodori rebus *Africae* partem maximam occupatur: qui quidem terrarum tractus ut accuratiore notitia nobis cognitus esset, si quid aliud in votis habendum

σεν ἐν τῇ Ναβαταίων χώρα τῶν Ἀράβων εἶναι λίμνην πικράν, ἐν ᾗ οὐτ' ἰχθύς οὐτ' ἄλλο τι τῶν ἐνύδρων ζώων γίνεσθαι. ἀσφάλτον δὲ πλίνθους ἐξ αὐτῆς αἴρεσθαι ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων.

1) Cosmae Indopleustae tempore duo reges erant sibi mutuo infesti lib. XI, p. 397. Ferunt adhuc nostra aetate duas diversae originis gentes insulam tenere, alteram Singalesium, qui dominatui regio, nonnunquam crudelissimorum tyrannorum, obnoxii sunt, alteram Braminorum et Malabaricae stirpis ex India profectam, quae et ipsa aliquando reges suos habuit; huic admixti sunt Arabes, vulgo Mauri dicti, Muhammedicae religioni addicti, tum ex Hollandia advenae, qui Lusitanis expulsis, terras versus aquilonem sitas tenent. Gentem aliam Singalesibus antiquiorem aliquando insulam tenuisse, suspicari licet ex antiquis monumentis, quae supersunt; conf. *Wolf Reise nach Zeilan*, T. II, p. 39. *Knox* p. 165.

erat. Non enim nos aut rerum naturae, aut humani generis scientiam habituros esse satis perfectam et absolutam arbitror, nisi Africae interiora melius cognita habuerimus, neque ullam historiae naturalis partem recte sibi constare posse, ante quam aut Aethiopiae montes superaverint aut deserta pereraverint viri intelligentes ac fide digni. Multarum enim rerum, ut ita dicam, officinam in his terris constituisse videtur natura, quas aliis terris invidit; inprimis animantium naturis et infinitis generibus proprium illud solum et tanquam natale patriumque esse voluit; de caeli vero solique vi in humana ingenia disputatio omnis erit manca et imperfecta, quamdiu de diversis Afrorum ingeniis, moribus, institutisque tam pauca recte tenebimus. Ideoque cum veteres plura de Africa traderint quam quidem recentiores, cum aditus ad multa loca olim liberior fuerit, veterum de Africa narrata inprimis cognitu utilia arbitror, in votisque habeo maxime duo: primo, ut existat aliquis, qui naturae cognitione humanique generis historiis satis instructus omnia de Africa ex antiquis iuxta ac recentibus libris colligat, ad rerum fidem aut probabilitatem et ad critices historicae canones exigat, eaque adeo, quae aut fidem aut probabilitatem habeant, seiungat a falsis ac commentitiis; alterum est, ut existant inter reges et principes Europae, qui peregrinationum in interiora Africae, ab oriente non minus quam ab occidente et aliis partibus, studia incendant, sua liberalitate sustentent, eaque re litteris opportunitatem eam afferant, ut lacuna illa, quae in ingenti illa naturae tabula studium omne tanquam hiatu intercipit, et rationes a viris doctis subduci solitas turbat, tandem aliquando expleatur; quibus ubi accesserit interior aliqua notitia terrarum ultra Gangem sitarum, pauca erunt, quae ad globi nostri terraquei, animantiumque in eo degentium humanique generis historiam praeterea requiri debeant. [V. Add. ad h. l.]

De *Aethiopibus* quae narrat Diodorus, non unius eiusdemque auctoritatis ea sunt: nam primo de eorum rebus et origine nonnulla apponit, opinione potius et coniectura, quam idonea aliorum fide et auctoritate; inde (a c. 12) geographica subiicit, quae praeclara sunt et ex *Agatharchide* petita, ut statim videbimus.

Primo igitur (a c. 1—10) Aethiopes non modo indigenas esse tradit, id quod condonari poterat, verum et Aegyptios ab iis ductos esse: qua in re auctorem, quem quidem sequutus sit, non edit; Graeculum eum fuisse nescio quem manifestum fit, qui non fide hominum narrata haec acceperat, sed sophistice ac rhetorice Aethiopum origines Aegyptiacis primordiis antetulerat: intelligitur hoc ex rationibus, quas affert de animantibus ex terra calore solis generatis, tum de Aethiopum pietate ab Homero celebrata; porro Aegyptiaca inventa et instituta, cum Aethiopibus communicata (conf. Herod. II, 30, et v. paulo post) ad Aethiopes tanquam auctores transfert: inter quae parum docte litteras hieroglyphis antiquiores fuisse censet. Similia somnia etiam leguntur apud scriptorem libelli Luciani de Astrologia. Verum abiicienda haec de Aethiopum antiquitate et ex libellis historicis eiicienda esse, statuet mecum, quisquis ea fundo idoneo destituta et ab hypothesis temere concepta esse profecta cognoverit.

Meliora argumenta aliunde duci forte poterant; et primo quidem probabile admodum esse ex editioribus Aethiopiae locis homines descendisse ad Aegypti campos: quod quis neget? modo illos homines barbaros fuisse concedas, non vero cultus humanioris inter Aegyptios auctores. Ex superiore Aegypto ad inferiorem incolendam progressum factum esse nemo dubitet; fuere quoque Aethiopum regum dynastiae in Elephantine constitutae: nec tamen ex his cogitur illos cultum et religiones Aegyptiorum secum intulisse; etsi ritus et instituta forte nonnulla vicinis Aegyptiis communicari potuere. Fraudem porro in nomine Aethiopum obici memineris, tam parum finito eo et constituto, ut modo in ulteriore austro, modo ad Aegypti fines, modo in Aegypti finibus incolentes advenas ex austro, eo nomine designatos videas, nulla ceteroquin originis verae ratione habita.

Subiicit inde (a c. 5) alia Aethiopum instituta, quae tamen ad unum tantum ex iis populum, qui *Meroën* insulam et urbem in Nilo sitam incoluit, sunt revocanda; quod et ipse (sub c. 7 f.) tandem monet, quodque comparatione Strabonis (lib. XVII, p. 1177, C) facta intelligitur. Quem auctorem sequutus sit discere licet ex c. 11, *Agatharchidem* scilicet *Cnidium* lib. II

rerum Asiaticarum (τὸν περὶ τὴν Ἀσίαν), et *Artemidorum Ephesium* libro VIII *Geographiarum*; ut tamen ea deligeret, quae ipse, cum in Aegypto versaretur, auditu acceperat tum a sacerdotibus Aegyptiis tum a legatis Aethiopum. Interspersa forte nonnulla sunt ex *Ctesia*, qui ubi de Semiramidis in Aethiopes expeditione agebat, res Aethiopicas attigerat, saltem sepulturam corporum vitro obductorum, (hoc est bitumine, seu gummi, vernicem nos appellamus)¹); nisi eundem, tanquam popularem suum, iam Agatharchides adhibuerat. Putes tamen plura Diodorum de Aethiopibus his rescire potuisse; nam Romani eo tempore Petronio duce in Aethiopiam usque ad Napata progressi erant, sub a. U. C. 731, 2, (v. Strabo l. c. p. 1175) ipse autem Diodorus tertio hinc anno adiit Aegyptum (a. 734), ut adeo legatos, de deditioe a regina Candace missos, fuisse eos ipsos, quos Diodorus convenisse narrat, credere liceat²).

Aethiopiae notio apud Homerum iam occurrit, etsi fabulosa, hactenus tamen memorabilis, quod alios orientem versus, alios ad occidentem Aethiopes agnoscere videtur, de quibus multa disputat Strabo (I, p. 58 et al.) Agnoscit quoque utrosque, Asrae alios, Indis similiores, alios Africae, Herodotus (VII, 70). Idem Herodotus iam de Meroe audierat, et XII dierum itinere ab Elephantine facto Aegyptios transfugas, qui sub Psammeticho recesserant, inter Aethiopes consedissee norat: qua ipsa re hoc Aethiopum genus Aegyptia instituta adscivisse quis miretur? ipse quoque Herodotus iam tum mansuetiores Aethiopes receptis his accolis factos narrat (II, 30). Habitant quoque permixti cum Aethiopibus Aegyptii in ipsis confiniis circa Elephantinen insulam Nili (II, 29). Acceperat idem fabulam de Sesostride illa loca cum copiis pervagato (II, 102; add. Strab. XVII, p. 1114, A.), et de Aethiopibus ab eo victis (II, 110). Mox narrat Cambysen Aethiopes subiugare voluisse

1) Vid. Diod. II, 15, ubi conf. Wesseling. post Herod. III, 24. add. Strab. XVII, p. 1178, A. B. p. 1125, B.

2) Successisse alia bella post haec tempora in his locis, quibus facies eorum immutata est, intelligitur e Plinio VI, 29, s. 25, ubi missi a Nerone principe renuntiavere solitudines usque ad Meroen.

(III, 17 seq.): *macrobios* eos appellat, sedē ultra conterminos Aegypto Aethiopes assignata (add. III, 97); viros proceris ac pulchris corporibus (III, 20). Miserat ad eos Cambyses legatos ex Ichthyophagis ab Elephantine arcessitos, qui linguam callebant. Quam infeliciter res regi cesserit ut exponam opus non est. In Strabone (XVII, p. 1176, A.) locus, quo exercitus perierit, memoratur inter Pselchen et Premnin, parvam putā; nec dum adeo ad Catarractam maiorem pervenerat. Suspiciari adeo licet *macrobios* illos nullos alios fuisse quam eos qui Aethiopiam proprie dictam circa Meroen habitabant, adeoque Abessinios, qui inter vetustissimas humani generis stirpes referendi esse videntur¹⁾. Tandem Herodotus inter eos, qui dona Persarum regibus, saltem Dario, miserant, memorat Aethiopes, primo Aegyptiis conterminos, tum qui Nyssam supra Aegyptum incolerent (III, 97; II, 146); eos ex Troglodytis fuisse ex eodem loco (III, 97) colligo, forte ex plagis littoralibus maris rubri: conveniunt munera, aurum, eburnum, ebur cum pueris, missa: et diserte idem Aethiopiam Arabiae ex adverso positam alio loco agnoscit (III, 114).

Verum de ceteris Aethiopiae partibus diserta narratio non nisi Ptolemaeorum regum studiis debetur, a quibus, inprimis a Philadelpho, missi sunt, partim qui elephantis venandis operam darent, partim qui alia animantia cognoscerent, maxime in finibus orientalibus versus mare rubrum. Ad posteritatem ea scripto prodidit *Agatharchides*, quem sub Ptolemaeo Physcone et Lathuro vixisse declaratum est²⁾; hinc *Artemidorus*, qui illum sequutus est³⁾. Auctor uterque gravissimus, a quibus quae tradita sunt, maximam utique habent auctoritatem.

1) Si Plinium exentias, contra Meroen in occidentali parte habitarunt: in orientali Megabari; lib. VI, 30, s. 35, p. 346.

2) A Dodwello: add. Wesseling. ad Diod. III, 11.

3) Ut intelligitur v. c. si Strabonem compares p. 1114, B. C. ubi etiam docemur Eratosthenem iam antea, ubi de Arabia agebat, haec loca attigisse, sed strictim. Add. p. 1120, 21; inpr. lib. XVII pr. Omnino hoc ordine virorum doctorum opera progressa est, ut Eratosthenes, cui Timosthenes praeluxerat, pro fundo esset geographiae, cui superstruerent sua Agatharchides, tum alii. Videtur tamen et harum narrationum fundus aliquis in Ctesia fuisse (v. paullo sup. p. LXXXII). Aelianus qui

Et noster quidem Agatharchide maxime est usus, homine Cnidio, regis Ptolemaei pueri tutore, sive Alexander ille fuit, sive Soter II, seu Lathurus. Inter alia ille scripserat ad suum pupillum *libros V de rubro mari*, e cuius libro primo et quinto nonnulla servavit Photius¹⁾ quae cum Diodoro a viris docti comparata sunt. Scriptorem gravem, veritatis studiosum facile agnoscas; usum se profitetur narrationibus ad reges missis ab iis, quibus navigatio in haec loca mandata fuerat, maxime ut elephantos venarentur; idemque subsistere se sub finem operis significat, commentariis propter Aegyptiorum defectiones et ipsis deficientibus²⁾. Artemidorum Ephesium, qui eadem fere aetate (fuit enim Agatharchide natu minor) opus geographicum XI libris conscripserat, quemque ipse (III, 11) in iis, quae de Aegypto et Aethiopia tradita sint, inter praestantiores scriptores refert, vix in iis, quae de Troglodytice

dem H. A. XVI, 31, de Cynamolgis laudat e Ctesia similia iis, quae Agatharchides habuit. Quae ab aliis praeter illos tradita fuerint, v. ap. Plin. VI, 29, s. 33 seq. ubi inprimis Timosthenes et Bion, idem qui a Syncello p. 359 cum Polyhistore laudatur, notandi, cum Iuba, qui diligentissime de Troglodytice quae narrantur persequutus esse dicitur. Alia fabulosa de orientali parte tradita idem Plinius apponit s. 35: *Ferunt certe etc.*

3) V. fragm. p. 14 Geogr. min.

4) Ad quem annum defectiones illae referendae sint, definire non ausim, cum plures numero fuerint; illa autem, quae Thebae deletae sunt, Ol. CLXXIV, 2, a. C. 83, nescio an serior fuerit. Fuerat Agatharchidis maius opus τῶν περὶ Ἀσίας libris X, et τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην libris XLIX. Ex priore illo, Asiaticis inquam, librum II laudat Diodorus lib. III, 11, cum Artemidori libro VIII, tanquam optimum fontem eorum, quae de Aegypto et Aethiopia tradantur; ut adeo probabile fiat sequutum et ipsum esse eos scriptores in his, quae de Aegypto et Aethiopia exposuit. Si tamen recte iudico, spectarunt illa non tam ad historias, quam ad locorum descriptiones et ad geographica. His enim finibus omnino continebatur Agatharchidis quoque opera, qui post Lycum et Timaeum, Hecataeum et Basilidem, Diophantum et Demetrium, (qui reliquas orbis terrarum partes descripserant,) austrum persequendo absolvere descriptionem voluit (p. 41, 42.) Omnino illo loco (c. 11) paullo perturbatior est Diodori oratio, ut non explicitum satis sit respiciatne illa quoque, quae libro I. de Aegypto tradiderat.

et Aethiopia exposuit, adhibuisse videtur; conveniunt enim omnia cum Agatharchide. Hunc tamen ipsum expresserat in hac parte Artemidorus, ut comparatione Strabonis, qui eum ante oculos habuit, facta intelligitur; nisi quod Artemidorus alia adiecerat, et totum terrarum orbem erat persequutus. Epitome ex eo ab Marciano Heracleota facta superest; omissa tamen a se in epitome ea quae ad Aethiopiam spectant ipse epitomator faletur (sub init.)

Ex *Agatharchide* igitur hausit Diodorus ea, quae (inde a. c. 12. ad 37.) sequuntur: et primo quidem locus praeclarus *de metallis auri in finibus Arabiae ab Aegypti regibus exquiri solitis*; (III, 12. 13. 14.) inde de *Ichthyophagis*, h. e. de populis non certae alicuius stirpis eo nomine appellatae, sed de diversis populis piscario victu utentibus, quos tamen late per littus Oceani orientalis, Gedrosiae et Caramaniae, hinc per oram Arabiae, quae Persidi obversa est, et per oram australem sinus Arabici sparsos memorari tenendum est. (Diod. III, 15. Agatharch. p. 27. Geogr. min. T. I.) Diodori autem et fragmentorum Agatharchidis comparatione facta intelligo eos, de quibus maxime agit Diodorus, Ichthyophagos esse in ipsa Troglodytica passim habitantes, inde a sinu immundo versus orientem. (conf. Strab. p. 1115, B. 1118, B. 1119, B. 1113, D.) quid? quod partem eorum, quae narrat Diodorus (c. 15. 16.), Strabo ad Troglodyticam circa Deiras revocat (p. 1118). Omnino Diodorus parum diligens fuit in locorum, quae singuli populi incolerent, situ declarando: quem Strabone duce, qui et ipse Agatharchidem (cum Artemidoro tamen) ante oculos habuit, (XVI, p. 1114 seq.) curiosius notando, non male me de Diodoro mereri arbitrabor.

Primo quidem, quae ab initio (c. 15. 16. 17.) de Ichthyophagis aestum maris observantibus et quaternis diebus esu piscium consumptis quinto quoque die ad potum se conferentibus narrantur, haud dubie ad incolas littoris australis maris rubri, qua Troglodytice vulgo dicta patet, spectant; et quidem ad loca intra fauces eius maris, Deiras dictas a Geographis; (conf. c. 18 pr. Agatharchid. p. 31.) circa Deiras quoque eosdem populos memorat Strabo (p. 1118.) Procedit inde narratio ad oram exteriorem, h. e. Troglodyticen extra fauces

maris rubri, in qua occurrunt Aethiopes ἀπαθείς¹⁾, ab incredibili stupore, quo et vulnera et mortes suis infligi videbant, appellati (c. 18. Agatharch. p. 33.) Habitabant ii partim in specubus, partim in tuguriis, ceterum spinis et ossibus factis, alii sub contextis arborum ramis, alii sub aggesto fuco marino (c. 19. Agatharch. p. 32. 33. Strab. p. 1118 f.) Tandem genus fuit in abruptis rupibus degentium (c. 20. Agatharch. p. 33. 34.) Inde *Chelonophagi* (c. 21.), qui et victum et habitacula sua e testudine marina petebant, in insulis Sporadibus quaerendi sunt cum in ipsis faucibus sinus Arabici (Strabo p. 1118, B. 1114, A. B.): tum extra eas (id. p. 1119, A. Agatharch. p. 34 et 56.) Subiicit Diodorus modum victus parandi, quo Ichthyophagi Babyloniae utuntur (c. 22), ad ostia Euphratis (Strab. XVII. p. 1082, B.) siti. Ceterum in horum populorum rebus cognoscendis interdum miratio subiit conditionis et naturae humanae, quatenus homines belluino more viventes, solo et coelo, quo illi nati sunt, non aliter quam ferarum genera, tanquam dei alicuius imperio ac natu, adscripti et assignati esse videntur, ut natale solum evagari non liceat. In tanta enim victus egestate, rerum comestibilium penuria, soli coelique inclementia et asperitate, quis non expectet eos populos finibus suis egressos fertiliores agros et meliorem victus potusque copiam esse circumspecturos? Hoc tamen haud in animos admittunt populi per tribus ac stirpes habitantes; magna vero rerum conversione facta opus est, ut a belluina vita ad venatoriam aut pastoritiam progrediantur. Hactenus bella et praelia, quae incidunt, ingens generi humano magisterium et disciplina esse solent, qua ex naturali sopore et stupore excitati et expergefacti homines animi corporisque viribus uti in incipiunt.

A littore hinc Diodorus ad loca procedit mediterranea; quos enim commemorat *Aethiopes* radicum palustrum arborum, seminumque victu se sustentantes, (*Rhizophagos*, *Hylophagos* et *Spermatophagos* appellat c. 23, 24) ad loca spectant circa fluvios Astapum, Astaboram et Astosobam, nisi hic unus idemque cum Astapo est. (conf. Strab. p. 1116, A. B. 1177, B.

1) Iidem dicti ἄδιφοι.

1134, B. Agatharch. p. 36 extr. 37) adeoque ad regnum, cuius caput Meroe erat; iisdem annumerandi *Venatores* et qui versus occidentem remotiores sunt *Elephantomachi* (c. 25. 26. 27. Agath. p. 39. 40. 41). In his numerat Aethiopes *Simos*, at versus meridiem *Struthophagos* (c. 28), et parum ab his remotos *Acridophagos* (c. 29), qui locustis vescuntur, in deserti confiniis, unde nubes locustarum advolant: his ait praetendi terras immensas, sed serpentibus et reptilibus ab incolis vetustis relictas; in extremis australibus partibus *Cynamolgos*, homines feros, haerere ait, qui boum silvestrium venatu et canino lacte vivunt (31). Nec ab his recedunt fragmenta ex Agatharchide apud Photium (p. 32. 43. 44); conveniunt et in iis, quae de *Troglodytis* commemorantur (p. 45—48, et Diod. l. c. c. 32. 33. 34), nullo locorum situ declarato: quae tamen constitui forte possunt paullo accuratius e Strabone, qui Artemidorum auctorem adhibuit (p. 1114, B. C.). Troglodytarum quidem nomen parum idoneum ad geographicam subtilitatem, cum habitandi morem, non populorum stirpem declaret, late patet et ad plures populos per Arabiam, Libyam et Aethiopiam spectat, qui in speluncis et terrarum cavis degunt; est autem magna specuum copia in multis terrarum regionibus partim ignium subterraneorum vi, partim aquarum eluvie aliisque de causis. Sed qui *proprio* aliquo nomine *Troglodytae* appellantur, sunt Aethiopes in littore maris rubri, quod Arabiae obversum est, habitantes. Fuere quidem recentioribus saeculis Lusitani alique, qui in eam plagam littoralem passim escenderent, sed vix illi loca deserta adeuntes, verum emporia; videntur tamen vitae humanioris cultum aliquem in multa saltem loca intulisse Arabes, a Mohammedicis inde temporibus¹⁾, qui passim emporia tenent, tum etiam Habessinii; et forte iam antiquis temporibus Graeci a Ptolemaeis missi ad elephantos parandos; ab his hominibus totum hoc littus adiri et passim castellis intercepti coepit; (v. Strab. p. 1114 seq.) ut Euergetae expeditio-

1) Arabes tamen iam antiquis temporibus in alterum continentem ex Arabia traiecissee nemo dubitet. Et commemorat Arabes in Troglodytica Plin. VI, 29, s. 33 f.

nem in haec loca, de qua monumentum Adulitanum (apud Cosmam Indopleusten T. II, p. 141 seqq.) testabatur, taceam. Sed in Troglodytis his, qui littus dictum inhabitant, ex Strabonis accuratiore descriptione *Colobi*, h. e. ii qui praepudia non circumcidunt ut ceteri, sed praecidunt (p. 1114 C. et Diod. meminit c. 32 f.), iuxta fauces sinus Arabici habitant: his subiacebant versus austrum *Cynamolgi* (p. 1116 C.) At paullo supra inter Sabas et Deiras, seu fauces sinus Arabici, *Elephantophagi*, (p. 1117, A.) longius versus austrum *Struthophagi*, (B. C.) finitimi his Sili s. Simi (ibid. D.) et his finitimi *Acridophagi* (p. 1118, A.) ab austro vero contigua deserta ab reptilibus obsessa (ib. B.). Ita satis patet omnia, quae narrata sunt de Aethiopiae populis, non nisi *ad orientalem plagam* sinui Arabico subiectam spectare.

Pergit Diodorus *de animantibus Aethiopiae*, hoc est eiusdem tractus quem modo dixi, commemorare (c. 34—37), quae et ipsa *ex Agatharchide* transcripta sunt; (conf. fragm. p. 49—56) ex quo sua hauserat quoque, etsi nonnullis de suo forte additis, Artemidorus, ut comparato Strabone (p. 1120, r.) suspicari licet. Eodem modo uterque, et Diodorus et Strabo, versantur in *Arabiae ora maritima* persequenda; nam hic Artemidoro duce usus (p. 1122—25) non multum diversa narrat a Diodoro, qui Agatharchidea presse sequitur, inde ab intimo sinu navigatione facta usque ad Arabes Sabaeos (c. 38—48): uti comparatione cum fragmentis ex Agatharchide intelligitur (p. 56—69); etsi ipse Diodorus (c. 38) profitetur se tradere *alia ex regiis Alexandriae commentariis, alia auditu ex his qui ea viderint accepta*¹⁾. Quod quidem ultimo loco dictum est, hactenus verum esse potest, quia ex Aelii Galli expeditione in Arabiam illa aetate suscepta (U. C. 730) esse poterant seu Alexandriae seu Romae, qui rebus gerendis interfuerant; at quod de commentariis regiis ait, ad Agatharchidem spectat, quem exscripsit. Pauca, quae hinc sequuntur (c. 49. 50. 51), *de Libya* non minus ex Agatharchide petita

2) Ποιησόμεθα τὴν ἀναγραφὴν, τὰ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βασιλικῶν ὑπομνημάτων ἐξειληφότες, τὰ δὲ παρὰ τῶν αὐτοπτῶν πεπυσμένοι.

esse videntur per digressionem ab eo narrata; est enim idem narrationis color; nisi in his Artemidorum expressum esse credere licet, qui post Eratosthenem de Libya tradiderat in opere geographico, ut vel ex Strabone (XVII, p. 1181, C. 1185, B.), colligas.

Quae adhuc a Diodoro commemorata sunt, gravissimae sunt auctoritatis; at quae hinc sequuntur, levissimae. Nam de *Amazonibus Libyae* tradita apponit (c. 52—55), quae Graeci scriptoris veteres fabulas in historiarum formam mutantis commenta esse primo statim oculorum coniectu percipias: cum enim vulgata fabularum de Amazonibus sedes esset Asia Ponto Euxino finitima, fuit homo, qui aut narrata de insula hirtarum feminarum in occidentali Africae littore acceperat¹⁾, aut in veterem aliquem poetam inciderat, aut cum in iisdem Africae locis, praeter Neptuni religionem et Palladis natales ad Tritonidem paludem, collocatae essent a poetis Gorgones, Perseique et Herculis profectiones, omnibus his ita usus est, ut Amazonum res ad ea loca revocaret, et cum iisdem fabulis in unum conglutinet. In quibus vix a Diodoro expectasses ut is sibi imponi pateretur: profitetur autem se ea repetere ex *Dionysio*²⁾: *Milesius* ille est, *Cyclicus* quoque dictus, quoniam Cyclum partim mythicum partim historicum scripserat, in quo origines historiarum, hoc est mythos, ita persequutus est, ut verae historiae eos praemitteret, improbo tamen studio in hoc, quod fabulas ad historiarum formam revocare, rerum vere gestarum speciem iis induere, mythosque scriptoris pragmatici more tractare instituit, ita ut ad verisimilitudinem et ad probabilitatis historicae legem exigeret ea, quae a poetis seu antiquis scriptoribus essent

1) Etsi enim de Hannonis Periplo nihil definire ausim, sitne ille, graece factus, qualem nunc habemus, ad eadem tempora, quibus navigatio facta est (in sextum an in quartum ante C. N. saeculum) revocandus: mature tamen inter Graecos fabula illa de feminis toto corpore hirsutis et sine coitu marium sponte foecundis (Mela III, 9) vulgari potuit.

2) C. 52: *Ἀναγράφειν τὰς πράξεις πειρασόμεθα ἐν κεφαλαίοις, ἀκολουθῶς Διονυσίῳ τῷ συντεταγμένῳ τὰ περὶ τοὺς Ἀργοναύτας καὶ τὸν Διόνυσον καὶ ἕτερα πολλὰ τῶν ἐν τοῖς παλαιοτάτοις χρόνοις πραχθέντων.*

narrata. Quo quidem consilio nihil poterat esse ineptius, nihil ad ipsas historias perniciosius. Itaque Amazonum ille, tanquam populi, magni imperii conditoris et orbis terrarum victoris, res gestas condidit. Vixit autem ille sub extrema Hecataei tempora, paullo ante Herodotum, aut hoc adhuc puero, aetate ultra Darii mortem protracta¹⁾, quandoquidem ipse τὰ μετὰ Δαρεῖον quinque libris conscripserat, una cum Persicis, si modo haec diversa fuere; sed inprimis Cyclus ille paullo ante commemoratus celebritatem nominis ei comparavit²⁾.

Quod vero multo minus ignoscam Diodoro, est, quod fabulosam de *Atlanteis* narrationem, tanquam populi in extrema Africa olim florentissimi, intexuit (c. 56—61; add. c. 54), qua quidem ille narratione multis viris doctis, ex recentibus quoque aetatibus, fraudem fecit, eosque induxit ut multarum hypotheseon fundum facerent fabulam historiae severitate et auctoritate prorsus indignam. Fundum ei fecisse videntur partim antiquus fabulandi mos, quo Solis, Noctis, Somni,

1) Haud diffiteor mihi vix satis probabile visum iam Herodotea aetate de fabulis veterum scriptorem aliquem arguta hac subtilitate agere instituisse. Rerum tamen argumentis et scriptorum auctoritati refragari non licet.

2) Actum de hoc homine Not. ad Apollodor. T. III. p. 980. Virgil. T. II. p. 221. A Schol. Pindari ad Isthm. IV, 104. Dionysius ἐν πρώτῳ κύκλῳ laudatur, quae si vera lectio est, plures Cyclos, saltem Cyclum duplicem μυθικὸν et ἱστορικὸν, extitisse recte statuas; sed forte vitium est pro κύκλῳ, uti apud Schol. Eurip. ad Phoen. 1123 legitur, ubi ex lib. I. Cycli de Argo Ius custode fabula repetitur; potuit quoque idem Cyclus, cum et mythica et historica comprehenderet, modo pro uno modo pro duobus diversis libris haberi. Mythicum cyclum bene declarat Diodor. paullo post de Dionyso c. 65: Διονύσιῳ τῷ συνταξαμένῳ τὰς παλαιὰς μυθοποιίας. οὗτος γὰρ τὰ τε περὶ τὸν Διόνυσον καὶ τὰς Ἀμαζόνας, ἔτι δὲ τοὺς Ἀργοναύτας, καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰλιακὸν πόλεμον παραχθέντα, καὶ πόλλ' ἕτερα συνέταξε, παρατιθεὶς τὰ ποιήματα τῶν ἀρχαίων τῶν τε μυθολόγων καὶ τῶν ποιητῶν. Erant adeo in eo comprehensae res Bacchi Amazonum, Argonautarum, bellum Troianum (quae singulatim ab aliis tanquam volumina separatim scripta enumerantur) cum aliis multis, et in iis ea, quae in veterum mythologorum et poetarum carminibus ac scriptis tradita erant, exhibuerat: hoc est παρατιθέναι, non adiungere, ut vertitur h. l. [V. Müller. Fr. Hist. vol. 2, p. 5—11.]

Tartari, Titanum, et rerum inferarum aliorumque mythorum sedes ad extremum occidentem collocatur, in rebus Persei inprimis et Herculis; partim Homeri loca de Aethiopicibus; partim fabulae de Crono, de Atlante, et alia. Unde haec hauserit Diodorus, expressis verbis non declaravit, patescit tamen ex toto narrationis ordine etiam in his *Dionysium Milesium* ei ante oculos fuisse; quem auctorem quoque in iis, quae sequuntur, habuit, de Dionyso (62 ad libri f.), de quo, praemis- sis philosophicis interpretationibus nonnullorum apponit nar- rationes tanquam rerum vere a Dionyso seu Baccho triplici gestarum¹⁾, tum subiicit narrationes, quas Libycas vocat, ex eodem *Dionysio* diserte appellato, similes prorsus et cognatas cum illis, quas de Amazonibus et Atlanteis in superioribus exposuerat²⁾. Quod autem in his mirationem mihi fecit, erat quod, ad Euhemeri fere rationem, in deorum ordinem trans- iisse narrantur homines, qui aliquando rerum gestarum fama clari et de genere humano bene meriti fuerant: ut adeo iam

1) C. 64. Antimachum excitat, qui cum aliis poetis Lycur- gum non Thraciae, sed Arabiae regem ediderat.

2) Fuere tamen et alii qui Dionysio consona traderent: eod. loc. c. 65 extr. *διέξιμεν ἐν κεφαλαίοις τὰ παρὰ τοῖς Ἀί- βυσι λεγόμενα* (vana professio primi auctoris) *καὶ τῶν Ἑλλη- νικῶν συγγραφέων ὅσοι τούτοις σύμφωνα γεγράφασι καὶ Διονυσίῳ τῷ συνταξαμένῳ* etc. v. paullo sup. not. Quam pa- rum critici acuminis huic homini fuerit intelligas ex eo quod c. 66 narrat Linum, allatis a Cadmo litteris primum usum, statim res Dionysi perscripsisse, (*τὸν δ' οὖν Λίνον φασὶ τοῖς Πελασγικοῖς γράμμασι συνταξαμένον τὰς τοῦ πρώτου Διονύ- σον πράξεις καὶ τὰς ἄλλας μυθολογίας ἀπολιπεῖν ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν*); iisdem litteris usum Orpheum et Pronapidem, Homeri magistrum, nec non Thymoetam, Laomedontis nepo- tem et Orphei aequalem, qui Libyam et Nysam montem in ex- tremo occidente, in quo Bacchus educatus sit, adierit; eundem inde reducem scripsisse carmen, quod vocant *Phrygiam poesin*: *καὶ τὰς κατὰ μέρος τούτου τοῦ θεοῦ πράξεις μαθόντα παρὰ τῶν Νυσαίων, συνταξαμένον τὴν Φρυγίαν ὀνομαζομένην ποίησιν, ἀρχαῖκῶς τῇ τε διαλέκτῳ καὶ τοῖς γράμμασι χρησά- μενον*. Fuit igitur aut fingitur fuisse *vetus carmen*, quo Libycae hae narrationes continerentur, quae cum fabulis Cybeles coa- gmentatae erant, ut ex his capp. apparet, ut ab homine sacro- rum Phrygiorum caussas tradere volente profectae eae videri debeant.

integro saeculo ante Euhemerum eandem opinionem non a philosophis modo, verum etiam a scriptoribus nonnullis probatam fuisse manifestum sit. Debuit vero mature in eam incidere paullo sagacior quisque, si Herculis et Bacchi similiumque heroum inter deos receptorum exemplum ad deos ita transferebat, ut et de iis eorumque origine eodem modo statueret.

Eundem *Dionysium Milesium* sequi putandus Diodorus LIBRO QUARTO in *fabulis Graecis* exponendis; et primo quidem de Dionysio seu Baccho, interpositis nonnullis de Priapo et de Musis (c. 6 et 7), inde c. 8—39 de Hercule, intertextis fabulis Orphei, Atlantis et Amazonum, tum (40—56) de Argonautarum expeditione, adeoque de Iasone et Medea, inde de Heraclidis usque ad Hylli mortem (c. 57, 58), et de Theseo (59—63). Subiiciuntur narrata de rebus Thebanis (c. 64—67). *Dionysium Milesium* in his ante oculos fuisse, primo, rerum ad cycli instar constituto ordine et toto orationis colore, narrationisque prava illa ratione intelligitur, qua ad historiarum ordinem revocat res fama obscura acceptas, a poetis narratas et ornatas et inter eos homines gestas, quibus ea consilia ac studia, quae iis tribuuntur, illo utique aevo esse non potuere; quid enim molestius quam narratum legere Bacchum, Herculem aut Theseum, magni ducis more exercitum ducere, praeclara de hominibus ad meliorem vitae cultum adducendis consilia agitare, et sic alia; tum vero id docent nonnulla loca cum iis comparata, quae passim ex Dionysio Milesio laudantur, primo in Argonauticis, tum in rebus Thebanis¹⁾.

1) Non latuere loca doctum Diodori interpretem Wess. primo c. 41 extr. quod Argonautarum dux editur Hercules: id quod a Dionysio traditum ait Apollodor. I, 9, 19, p. 59. Porro c. 48, quod Iphin Stheneli f. Eurysthei fratrem ab Aeeta in Colchis caesum edit, ab eodem Dionysio acceptum memorat Schol. Apollonii Rh. IV, 223, 229. Utque c. 49 Byzantium apulisse Argonautas narrat Diodorus: ita in ea urbe nuptias Medae et Iasonis factas Dionysius ap. Schol. eund. IV, 1154. Omnino reditus Argonautarum tam diversis modis memoratus (v. ad Apollodor. Not. p. 206) ad historicam fidem expositus erat a Dionysio Milesio, ita ut duce Hercule; per Bosporum,

Interea tamen alios quoque auctores Diodorum non neglexisse si quis contendat, non repugnem; etsi quoties aliorum auctoritate utitur, id Dionysii verbis factum esse potuit. Ita de diversis Bacchis disputat; cum scilicet, praeter Bacchum ex Osiride effictum, Thebanus alius, alius Sabazius¹⁾ haberetur. De Priapo (c. 6) etiam ad veteres provocat; nec tamen valde antiqua sunt, quae inde profert. In Hercule (c. 8) antiquissimos poetas et mythographos se sequi velle profitetur, irascens iis, qui in narrationibus antiquis veritatem nimis subtiliter exquirunt. Quo vel uno loco homo iudicii parum subtilis et superstitiosae levitatis veterum mythorum naturam et originem prorsus a se ignorari prodidisse videri debet²⁾. Ubi Hercules ad Ligures, inde in Italiam pervenisse narratur (c. 20. 21), interposita nonnulla sunt a Diodoro, aliunde accepta, primo de mira Ligurum laboris patientia, etiam in feminis parturientibus notabili, qui locus e *Posidonio* petitus est, tum de accessu ad Tiberim et sacro ibi instituto: quae in Romanis quoque scriptoribus occurrunt. De Gigantibus ad Phlegram internecione deletis cum ad alios, tum ad *Timaeum* provocat (c. 21 extr.) Ceterum Dionysium Milesium, modo ille non pravo narrandi consilio in transversum raptus fuisset, diligen-

Propontidem et Hellespontum reduces Troiam expugnarent. Etiam Herodorus eadem via rediisse, qua profecti erant, Argonautas ediderat. De bello Epigonorum conf. ad Apollod. p. 638; hoc cum bello Thebano ex Dionysio transcriptum esse ut paullo confidentius suspicer, faciunt ipsa loca Diodori III, 52, 65, quibus cyclographum eximia laude ornat. Tandem et illud cum Dionysii genio convenit, quod vetustiores poetas comparatos vides c. 65, 66. Cum itaque eum certis in locis ducem ipsi fuisse liquido constet, reliqua iis simillima ex eodem fonte fluxisse credibile est.

1) In hoc Philochori locum Diodoro ante oculos fuisse censebat Scaliger; quod tamen parum probabile, etiam Wesselingio iudice ad c. 4, n. 52.

2) Matridem Diodoro ad manus fuisse suspicatus eram in Notis ad Apollodor. To. I. p. 340. Scripserat *Matris* Encomium Herculis, in quo rhetorice eius res et facta exornaverat. Mentionem tamen hominis a nemine factam memini, praeterquam ab Athenaeo X, p. 412, B. et idem aliud Herculis Encomium laudat *Caucati* Chii, rhetoris, qui frater Theopompi historici fuit.

tissimum fabularum scriptorem fuisse agnoscas maxime in Herculis rebus et in Argonautarum expeditione. Diodorum in his nonnulla sive de suo sive ex aliis interposuisse non negem, ut cum c. 56 de fabularum de Medea inter tragoedos varietate monet, et quam falsa sint de Argonautarum reditu tradita. Secundum superiora suspicari licet propter argumenti vicinitatem narrationisque genium, non minus ex Dionysio mutuata esse, quae extremam libri quarti partem constituunt, fabulas miscellas et per saturam appositas: de reliquis ex Aeoli stirpe prognatis (67—70), de Lapithis et Centauris (c. 71), de Aesculapio (c. 72), de Asopi et Aeaci stirpe (c. 72). Inde de Pelopis stirpe (c. 73. 74), de Ili stirpe (c. 75), de Daedalo et Minotauro Minoisque in Siciliam expeditione (c. 76—80), interpositis tamen de suo a Diodoro, utpote Agyrio, Siciliae urbe, oriundo, iis quae de Engyinorum in Sicilia Deabus matribus leguntur; hinc de Aristaeo (c. 81. 82), et tandem (c. 83) de Eryce et Daphnide: in quibus de Veneris Erycinae templo nonnulla adiecta sunt ab ipso Diodoro: et c. 85 de Orione.

Quod si haec a me partim ex fide aliqua scriptorum, partim cum opinionis probabilitate recte dicta sunt: licebit in tanta narrationum varietate fundum aliquem quasi substruere mythis, ut ea, quae Diodori narrationi consentanea sint, ad unum auctorem Dionysium Milesium cyclographum referantur; secernanturque adeo ab aliis, quae et ipsa, simili exemplo, ad alios auctores referri poterunt. Ita tandem eo perveniri poterit, ut in mythorum expositione ea, quae vetere fama accepta erant, a poetarum ornamentis tum a mythographorum commentis liberentur. Quae vero Dionysii auctoritas habenda sit, supra, cum de eius consilio interpolandi fabulas agerem, expositum est; subscribeturque adeo a viris harum rerum intelligentibus iudicio meo, fabularum Graecarum nec narrationes nec rationes a Diodoro recte peti posse.

EPIMETRUM.

[Ex ed. Bipont. a. 1793. vol. I. p. XCII s.]

Cum sub a. LXXXII et III *de Diodori fide et auctoribus*, quos sequutus est, commentarer: id maxime propositum habebam, ut multorum in auctoritate veterum scriptorum adhibenda iudicium, si possem, regerem, simulque impetum eorum retunderem, qui, nulla in re modeste sibi dubitandum esse arbitrati, uno sui iudicii tanquam ictu omnia prostrata atque eversa esse volunt, atque adeo victorum more irascuntur iis, qui imperata facere, si non recusant, saltem cunctantur, et re diligentius perpensa nondum omnia ad liquidum esse perducta statuunt.

Fidem scriptorum antiquorum promiscue modo laudari modo elevari videram; Herodoto, Diodoro, Plutarcho, Livio, Dionysio, Appiano, modo servile obsequium praestari, modo omnem auctoritatem detrahi, iudicio certo nullo, plerumque pro caussae et opinionis, quas quisque animo conceperat, studio et patrocinio. Diodori exemplo declarare volebam quam diversae auctoritatis sint ea, quae in eius libris comprehensa sunt, ut eodem iudicio in aliis quoque scriptoribus utendum esse appareret, utque omnino ex antiquitatis studiis proscriberentur iudicia illa sive cum superbia et arrogantia coniuncta, sive a re parum subtiliter perspecta profecta, quibus hunc vel illum scriptorem, quantus quantus sit, esse mendacem, nullius fidei, nullius usus, pronuntiatur. Meliora vero! nihil in his pronuntiandum est universe. In uno eodemque scriptore multa sunt diversae prorsus naturae et indolis, sive de rebus ad philosophiam aliamve disciplinam spectantibus ille disputet, sive de rebus gestis tradat; in his quidem ad fidem et auctoritatem eorum, quae tradit, est redeundum; quod si res diversorum temporum et hominum ille memoriae tradiderit, ipsa res docet non unius eiusdemque auctoritatis ea

omnia, quippe a diversis auctoribus accepta, esse posse; aliter censendum esse de iis, quibus quis ipsum se interfuisse, aliter de iis, quae auditu aut ex actis publicis accepisse, quae ex aliis scriptoribus hausisse, profiteatur. Subtilius etiam iudicium est adhibendum in iis, quae ex ultima antiquitate repetita sunt; haec ad nostrum scribendi et historias condendi morem revocare velle iniquum esset, maxime ea, quae a symbolis, hieroglyphis, mythis petita, aut populorum narratione, maiorum fide per plures aetates et homines propagata sunt. Exuendus in his est habitus animi nostri ac sensus, induenda ingenia priscorum hominum, cum sermone eorum omnique arte et modo, quo animorum sensa reddi aliis solebant: ita apparebit non tam consulto mentiri et fraudem facere voluisse homines quam redire pleraque ad indolem et naturam rudioris sermonis et antiqui moris, quo rerum memoria fuit servata.

In Herodoto, Ctesia et Diodoro interdum de iisdem rebus multa diversis modis tradi videmus. Proclive est dicere hunc vel illum esse mentitum, eaque, quae traderet, confinxisse; at possunt plures inter se diversa tradere, nec tamen mala fide. Fuit haud dubie aetas et genus scriptorum, qui solo delectandi studio ducti ea quae narrarent fingerent: at isti, quos memoravi, scriptores diversam auctorum fidem erant sequuti, quam ipsi cum fide scriptis quisque suis reddere voluerunt; quod diversa tradunt, ipsis temporibus summisque difficultatibus resciscendi peregrina et antiqua est imputandum. Qui ea tradit, quae diligenti investigatione facta acceperat, potest minus vera narrare, nec tamen aut mendacii aut levitatis argui, imprimis si profitetur se perscribere ea, quae acceperit; qui autem profitetur se ex aliis auctoribus conguessisse ea, quae apposuit, non pro auctore eorum, quae tradidit, est habendus, sed redeundum est ad primos auctores, et videndum qua fide et auctoritate illi fuerint. Qui Plutarchum in libro de Iside et Osiride mythorum veteris Aegypti auctorem et interpretem ita laudare voluerit, ut ex eius ipsius fide et auctoritate ista censenda esse statuatur: nae eum egregie falli necesse est.

Simili cum pudore ac modestia versandum esse aiebam in

iis historiis, quarum nil praeterquam fragmenta habemus, eaque servata in iis scriptoribus, qui ex scriptoribus dudum perditis sua petierant. Iudicium de his utique fieri recte non potest, nisi animum intendamus ad eos auctores, qui primi res perscripserant, ut assequamur, qua fide et auctoritate isti illa tradiderint, ut porro fragmenta ista pro auctorum diversitate ad diversas classes et ordines redigamus, nec antiqua permisceamus cum sequioribus, fide digniores ac graves cum levioribus, argutias aut opiniones suique saeculi iudicia sequentibus, fontes cum rivulis, nunquam autem dimittamus animis nos non nisi fragmenta, eaque diversorum temporum et hominum, tenere, neque adeo iudicium ferri posse nisi circumscriptum, incedendum esse pede suspenso, de partibus forte nonnullis, vix de universa re nobis aliquid constare, modeste ac pudenter versandum esse in omnibus.

Ex quo tempore meliore hac critica uti coepimus, antiquae doctrinae copias tanquam diffuentes nimium et late per innumeros meatus serpentes ad certum aliquem alveum revocare licuit; rescissis enim ac reiectis vanarum opinionum ludibriis, disputationibus argutis quidem, ipsas tamen rerum naturas haud attingentibus, maximeque remotis iis, quae ab hominum, temporum et scriptorum indole, vita, sensu, sunt aliena, omnis historiae litteraturaeque antiquae penus paucioribus quidem; at tanto melioribus, certioribus et utilioribus coepit opibus esse instructus; redibit ita *antiquior eruditio* ad numerum certum *rerum*, non *opinionum* ac *disputationum* levium et inutilium, et habebimus *doctrinam* aliquam *suis finibus circumscriptam*, intra quos sedem figere et habitare possis, cum adhuc quaerenti nemo facile respondere possit quam late tandem pateat doctrinae antiquae orbis et quae sit antiquitatis doctrina encyclicia.

Urget autem necessitas eius rei tanto gravior, quo magis ingruunt ea tempora, quibus in aprico est conversis hominum animis ad disciplinas mathematicas ac physicas, cum vitae usibus et necessitatibus multo magis coniunctas quam disputationes metaphysicas ac litterarias et antiquarias, inprimis finibus omnium litterarum in immensum prorogatis, patriis quoque litteris excultis, patrioque sermone expolito, fieri non

posse quin *litterarum antiquarum studia sensim frigescant*, ipsoque neglectu ac situ tandem exarescant, quandoquidem una ex parte ea, quae communiter utilia ac necessaria sunt, satis sunt exposita et in vulgares litteras popularemque institutionem admissa, ex parte altera humanitatis et antiquitatis studia adeo in immensum orbem excreverint, ut difficile sit ulli homini, etiam vita integra huic uni studio consecrata, totum campum et ambitum emetiri. Partim itaque, desperato successu, inprimis nullis satis dignis praemiis tantae operae constitutis, omittentur haec humanitatis studia, partim inde nonnulla tantum delibari et flores forte decerpi videbimus. Quodsi igitur antiquitatis studio, quo nec sacrae nec profanae litterae, nisi summo cum detrimento suo, carere possunt, providere volumus, satius erit et consultius, eiectis quisquiliis, tricis ac spinis, fructuosa retinere, veram ac certam rerum utilium penum parare, inanes coniecturas, ariolationes, inutiles disputationes et opiniones resecare, hypotheses vanas ex nostri aevi, vitae, litterarum, sensu et indole in antiquitatem temere illatas, suis auctoribus remittere, nec nisi simplicissima ac verissima quaeque, de quibus liquido constat, admittere. Appositis proximo loco, seiunctis tamen iis, quae tantum probabilitate aliqua ex antiquorum hominum ac temporum sensu ducta nituntur, memorabimus ea, quae vere antiqua sunt et habentur, non autem quae pro sua quisque ariolatione antiqua fuisse opinatur. Haec equidem tanquam *futuri providus auspex*, ab omni inde tempore, ex quo in his studiis habitavi, ante oculos posita habui, utque litterarum integritati et perpetuitati pro virili consulerem, hoc egi, ut studia humanitatis ad certam formam ac systema revocare, quae in ingenti hac librorum farragine dispersa sunt, sub unum obtutum conferre, viam ad litteras bonas comparandas expeditiorem facere, inprimisque certa et explorata interpretationis ac critices principia constituere, veterisque mythologiae et artis operum veram rationem tradere anniterer.

Redeunt haec ad saniora ac certiora de rebus iudicia, ad criticam, quae non vocolas et litterarum apices, sed rerum rationes, hominum naturas temporumque diversitates ac vicissitudines diligenter rimatur; qua si recte utimur, ad iustam

aliquam molem redigi poterunt antiquae litterae, et iusto suo ambitu inclusae ac circumscriptae retinebunt suos custodes et περιπόλους, suamque laudem et existimationem, etiam aliis litteris, ipsisque patriis, in immensum efflorescentibus.

Nec tamen haec ita accepta sunt, ac si, a qua quidem sententia longissime absum, studia antiquarum litterarum non ulterius procedere, nihil tentari seu coniectura et hypothesi aliqua substrata, nihil subtilius inquiri aut exponi velim; hoc volo et in votis habeo, ne minuta ac tenuia singula persequendo, summam rerum et complexum certum constituere, vera, comperta ac liquida et sincera ab opinatis, probabilia a mere possibilibus, vana et inania ab utilibus, discernere negligamus; ne quae fundo idoneo destituta sunt, ex edicto pronuntiemus, tanquam non opinione sed rerum veritate essent nixa, ita ut iis refellendis et evertendis iterum nova opera impendatur, iis quae graviora et ad liquidum perducta sunt, posthabitis, aut utrisque habitis eodem loco, eadem dignitate.

Haec mihi videor secutus esse in iis, quae ad Diodori librum primum de Aegyptiacis interpretandis exposueram, ut certam rationem, vera principia et elementa omnis disputationis super rebus antiquis hoc exemplo proposito propinarem. Sunt ea ita comparata, ut nullos habeamus scriptores domesticos, nullos rebus gestis iisque, qui eas gesserunt, aetate aequales; ne quidem famam maiorum ad posteritatem traditam, ac serius certis auctoribus perscriptam: fuere tamen scriptores de rebus Aegyptiacis magno numero, sed qui vixere populo, republica et religionibus Aegyptiacis partim eversis ac sublatis, partim per advenas et sub alieno imperio mutatis; nec tamen hos ipsos scriptores, excepto uno et altero, habemus superstites, ex ceteris non nisi excerpta seu loca seu sententias, plerasque sine auctore et auctoris nomine¹). Quam

1) Quantus numerus scriptorum de rebus Aegyptiacis olim exstiterit, et in ipsa Commentatione de Diodoro docui, et pluribus enumeratis declarare possis. Ita Demetrius ἐν τῷ περὶ τῶν κατ' Αἴγυπτον laudatur apud Athenaeum XV. p. 680. A. Fuere *Lysimachi Αἰγυπτιακά*, e quibus nobilem de Iudaeis locum transcripsit Iosephus in Apion. Fuit *Ister*, Callima-

caute ac modeste in his constituendis versandum sit, facile patet. Sunt omnino ea, quorum memoria ad nos pervenit, non modo aetate, verum et genere rerum valde diversa: sunt alia physica, alia historica, alia pro antiquis mythis habenda, alia pro hieroglyphis, alia ab hieroglyphorum interpretatione ducta; haec ipsa interpretatio quam diversi generis! alia antiquiorum, alia seriorum, qui mythos et hieroglyphica ignorant, coniectando tamen assequi vellent; sunt vulgares superstitiones et fabulae aniles seu sacerdotum seu vulgi, permixtae philosophematibus acutis sed mytho et hieroglypho implicitis et obscuratis; alia superstitio est antiquior, alia serior, a Graeculis maximam partem, qui Aegyptum obsederunt, profecta; tenendum praeterea diversorum nomorum ac civitatum religiones et memorias antiquas a Graecis pro una eademque Aegyptiaca antiquitate habitas esse. Facies nova et insolita inest plerisque, quod, cum litterae apud Aegyptios, ut et apud Iudaeos, Indos, Persas, Babylonios, *unius tantum tribus, classis seu ordinis* studiis haberentur, qui idem solus religionum et sacrorum curam et studia haberet, omnia, quae nos ad litterarum studia et disciplinas recte referimus, illi religionibus annumerabant; ita ut litterae, quales tum erant, inprimis historiae, ipsa geometria, astronomia, philosophia, pro religionibus, saltem religiosiis studiis haberentur, et religiosam quoque indolem et habitum induerent. Ea itaque omnia, tam diversa inter se, uno eodemque loco habere, inprimis in populo, qui per aliquot millia annorum diversissima conditione usus est, hoc est iniuriam facere et antiquitati et iudicio humano.

Ante omnia itaque diversae rerum auctoritates pro earum naturis ac temporum indole, criticesque historicae legibus sunt dispescendae; quae clara ac indubitata sunt, normam aliquam iudicii in incertis et dubiis constituent; intelligenda et interpretanda quaeque non modo pro sensu scriptoris, qui antiquiora enotavit, verum pro sensu et iudicio eius auctoris, e quo ista petita sunt; antiquiora secernantur a serioribus, ex fide aliqua, seu monumento, seu memoria quacunque, vere

chi discipulus, qui περὶ ἀποικιῶν Αἰγύπτου scripserat, laudatus a Stephano Byz. et Clemente Alexandrino.

tradita a iudiciis et interpretamentis scriptorum, ea quorum habemus vestigia notis expressa praeferamus merae ariolationi eius, quod, ad nostrum morem ac sensum, forte esse potuerit, etsi vere id fuisse, argumento declarari potest nullo: quo facto omnino retundetur impetus ariolandi temere et coniectandi sine fundo idoneo. Vera enim ubique sunt simplicissima, modo simplicissima nostrum quisque amplecti vellet! Inprimis autem, quod parum accurate adhuc factum video, discrimen observandum est inter mythos et hieroglyphica seu symbola, eorumque interpretamenta; mythi enim, seu λόγοι ἱεροὶ, pro involucris rei alicuius seu antiqua fide narratae seu doctrina traditae sunt habendi; similia declarantur per hieroglyphica; ab iis longissime differunt sacerdotum interpretationes Graecis se adeuntibus propinatae. Quae ad nos pervenere sub religionum Aegyptiacarum nomine, non sunt nisi miscella farrago superstitionum variarum, ex diversis, maxime novissimis, aetatibus, quae Graecis partim ex vulgi narratione, partim ex scriptorum suorum lectione, innotuerant. Quo ipso adeo intelligitur difficillimam esse quaestionem de religionum Aegyptiarum originibus; etsi probabile fiat a crassioribus superstitionibus cum cultu vitae meliore et sacerdotum studiis ad meliora eas esse progressas, et ab his iterum descivisse ad deteriora, Aegypto primum regum iniqua dominatione, hostilibus incursibus, sacerdotum impotentia, opibus suis deiecta, mox per Persarum immanitatem opibus suis, simulque religionibus, cum libertate exuta, tandem sub Graecis et Romanis moribus et institutis priscis partim oblitteratis partim corruptis. Parum enim probabile fit aut ab antiquissimis inde temporibus notiones rerum divinarum sanas ac veras inter Aegyptios omnium rerum rudes fuisse, easque postea dolo malo et artibus sacerdotum fuisse corruptas et obscuratas, aut a symbolicis notionum abstractarum designationibus cultus divini elementa esse profecta, adeoque animantium cultum a symbolis eorum, quae numini tribuuntur, aut propria esse creduntur, processisse. Seriora haec omnia et vitae iam excultae incrementa esse debuisse, ipsa rerum natura docet.

Magnam historiarum partem *ex hieroglyphis et mythis* derivatam esse probabile fit, aliam, eamque maximam, *ex eo-*

rum interpretatione: quae ipsa alia *antiquior*, alia *recentior* fuit; huius quidem auctoritas nulla esse potest, nisi quam veritas aut proxima vero probabilitas parit. Similis religionum fortuna fuisse videtur, vix uno loco ac tempore natarum aut ab uno auctore profectarum aut eodem habitu sibi constantium. Ferorum fuere ab initio hominum ac barbarorum convenarum superstitiones diversae, varias res sibi in vita obvias, et in his animantia, venerantium (ut solet humano generi insita esse necessitas aliqua colendi aliquid, partim a metu partim ab cupiditatis caeco impetu profecta). Fac subinde illata esse a sacerdotum ordine sacra nova, exstructa templa, novos deos publice coli coeptos; *cum populi nulla esset institutio religiosa*, mansere plebis superstitiones inter sacerdotum religiones. Iam cum hi soli litteras haberent, cumque inter hieroglyphica etiam animantium formae referri coepissent: facile fieri potuit ut variae miscerentur superstitiones, utque interpretantium postea studiis multo magis confunderentur.

Ipsa hieroglyphica nec omnibus aetatibus eadem, nec eiusdem significatus et notionis fuisse, sed a simpliciore sensu ad compositum, exquisitum, variatum, processisse facile credas. Ab initio credere licet fuisse paucissima nec nisi marmoribus incisa, parietibus templorum, obeliscis aliisque saxis; facta quoque signa hominum et animantium, ut essent pro hieroglyphis, tandem et aedificia quae pro hieroglyphis essent, astronomicis saltem cum agri colendi praescripto coniunctis. Quid factum putabimus, posteaquam litterarum characteribus receptis eadem hieroglyphica reddi coeperunt? ¹⁾ Quid mox, cum succedentibus aetatibus verae et antiquae notiones oblitteratae essent? Non adeo nec hieroglyphica nec eorum interpretamenta nisi per tempora et per genera constitui posse putamus; ut adeo primo loco describenda et comparanda esse videantur hieroglyphica obeliscorum et monumentorum per Thebaidem aliaque Aegypti loca; ²⁾ inde demum altero loco in

1) Diserte haec exposita videas a Tyehseno in *Bibliotheca ant. Litt. et Art. fasc. VI. 1789.*

2) Facta est spes iucunda et exspectatio, Zoegam virum doctissimum cuius sagacitatem e *numis Aegyptiis Imperatoris* notam habemus, obeliscorum accuratam notitiam esse vulga-

censum venire possunt hieroglyphia in mumiis, laminis, fictilibus, aliisque reliquiis prisci operis obvia; in ultimum locum detrudenda sunt superstitionis seriorum aetatum per Ptolemaeorum et Romanorum tempora maxime in gemmis occurrentia vestigia. Numorum ad prisca hieroglyphia indaganda exiguus usus esse potest, quandoquidem ab antiquo usu illa multiplici modo, pro hominum, qui tum erant, ingeniis, fuere deflexa et variata. Etenim Adriani aetate prisca hieroglyphia prisco sensu et notione adhibita esse haud facile credam. Ex Graecis scriptoribus omnino vix alia addisci possunt, quam quomodo hi homines, pro suo quisque sensu, antiqua acceperint et interpretati sint. Eo enim tempore, quo sacerdotes graecissantes et Graeci Graecas litteras in Aegyptiaca inferentes de hieroglyphis, symbolis, mythis disputabant, omnis dudum verior doctrina Aegyptia antiqua interierat. Ad hoc genus spectant pleraque, quae de Sphinge, de Iside et Osiride, de Canopo, nuper disputata sunt.

Interea persuasum mihi esse significavi, fieri posse ut, si quis cum recto iudicio et industria idonea hac in re versetur, hieroglyphorum sententias ille magna ex parte recuperet, modo is non nisi paucas easque simplicissimas quasvis notitias, imprimis astronomicas, in iis quaerat, et primum in ea ipsa mentem suam insinuet, quae cum iis notitiis, tum quae cum natura rerum per Aegyptum coelo, terra et Nilo coniuncta fuere. Nam hoc, si quid aliud, ipsa rerum ratio persuadet, paucissimas notiones principio fuisse per hieroglyphia notatas; aucto quoque numero intra orbem angustum eas se continuisse; verum ut solent ea, quae a rerum imaginibus seu animo seu figura expressis, multis modis variatas. Poterit tamen evenire ut, si vel maxime sensum hieroglyphorum aliquis teneat, difficile ei sit ullo alio sermone ea commode eloqui et reddere, veluti Sinae dicuntur suas notiones non nisi suo sermone et suis characteribus reddere posse. Omnino ab astronomiae rudimentis omnem Aegyptiorum doctrinam et doctrinae laudem processisse censeo; idque ita se habere

turum; recte enim ab hoc, tanquam primario genere, procedit omnis Aegyptiorum antiquitas. [Factum Romae 1797.]

multo magis patet ex doctissimis Gattereri nostri Commentationibus¹⁾.

Adiiciam adhuc nonnulla sigillatim:

Pag. XLVIII in nota 1 in Schol. Apollonii IV, 262. recte quidem interpretatus sum assertum Hippyos Rhegini; verba tamen de Aegyptiis καὶ πρώτους στοχάσασθαι τῆς τοῦ ἀέρος κράσεως pleniora dare licet e Cod. Reg. Paris. καὶ Ἴππων δὲ (immo Ἴππυς) τό τε τοῦ Νείλου ὕδωρ γόνιμον εἶναι φησι, καὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἀρχαιοτάτους ὁμολογεῖ, λέγων πρώτους αὐτοὺς ἄλλων τε (del. τε) στοχάσασθαι φύσεως καὶ κράσεως ἀέρος ὅπως ἔχει.

Inter auctores, qui de rebus Aegyptiorum egerant, fuit *Hellanicus*, Herodoto aetate par aut paullo maior; fuisse eius Αἰγυπτιακὰ trinis locis Athenaei constat XI, p. 470, D. XV, p. 679, F. et p. 680, B. adde locum Photii Cod. 161; quos diligenter inter Hellanici fragmenta retulisse video Sturzium p. 39 f.

Utinam *Hecataeum Abderitam*²⁾, saltem et *Manethonem* haberemus, utpote antiquissimos inter Graecos saeculi Ptole-

1) *De theogonia Aegyptiorum* in Commentationibus Soc. R. Gott. Vol. VII. et *de metempsychosi Aegyptiorum* Vol. IX. Ingeniose nonnulla addidit acutissimi ingenii vir, *Vogel*, über die Religion der alten Aegyptier. Astronomiae prima elementa sapientiae Aegyptiorum fundum constituisse nullus dubito. Dicti adeo illi fabulose ante sidera exstitisse, quippe quae ab ipsis primo fuere signis notata; ut Arcades ante Lunam: conf. Apollon. IV, 261. de quibus actum in *Opusc.* Vol. II. p. 332. Hieroglyphorum itaque antiquiorem et praecipuum usum in astronomicis fuisse suspicari licet; inde ea traducta ad philosophemata et theologiae capita.

2) Eundem Hecataeum in iis, quae de Hyperboreis tradit, sequitur Diodorus infra II, 47. Hecataei liber *de Aegyptiorum philosophia* non bene laudatur ex Diogene Laërt. prooem. Nam verba: Hecataeus ἐν τῇ πρώτῃ περὶ τῆς Αἰγυπτίων φιλοσοφίας, sunt ita accipienda; ἐν τῇ πρώτῃ, in primo libro sc. τῶν Αἰγυπτιακῶν tradit *de Aegyptiorum philosophia*. Exponit eo loco Diogenes plura, quae vulgo Aegyptiorum philosophemata fuisse narrantur; et provocat in nonnullis ad Manethonem ἐν τῇ τῶν φυσικῶν ἐπιτομῇ, quae forte pars τῆς ἑρῶς βίβλου fuit, ad Hecataeum, mox et ad *Aristagoram*, cuius Αἰγυπτιακὰ Stephanus Byzant. quoque laudat.

maeorum! Collegerant enim hi et perscripserant accepta a sacerdotibus de rebus Aegyptiacis, etsi eorum, quae perscripserant, aut non satis accuratam eos, aut ad Graecas historias et religiones deflexam plerumque notionem habuisse facile concesserim. De fide Manethonis ex nobili loco de columnis in terra Seriadica apud Euseb. et Syncellum praecipitare iudicium nolim, nam est ille ab exscriptoribus interpolatus et corruptellis contaminatus. Quantum tamen ex Diodori verbis lib. III. 11. colligere licet, ex *Agatharchide* et *Artemidoro* maxime pendet Diodori fides in rebus Aegyptiacis non minus quam in Aethiopicis. Sunt autem illi e primis Ptolemaeorum aetatibus, et diligentes, in geographicis saltem, scriptores.

Plutarchum eorum, quae in libro de Iside et Osiride modo commentatur, modo argutatur, tam parum diligenter auctoritatem, quam sequitur, apponere aegre ferimus. Diver-sae auctoritatis ea esse, et hieroglyphica ipsa antiquosque mythos (λόγους ἱερῶν) cum interpretationibus modo antiquiorum modo somniantium Graeculorum permixtim apponi facile odororis.

Quod p. LXX. partem fabulose narratorum ad sacerdotes templorum aedituos retuli, qui antiquorum in templis monumentorum rationem reddere vellent, egregie illustrari potest libello, qui inter Lucianea habetur, de Dea Syria; refertus ille est eiusmodi fabulosis narratiunculis sacerdotum, qui veras suarum religionum origines ipsi ignorabant.

Quae p. LXXX. ad lib. III. Diodori de rebus Africae in votis habueram, inter ea sunt, quorum ab eo inde tempore (1784) iam aliqua ex parte compotes facti sumus. Obtigerunt praemio e Regia liberalitate in Academia nostra ornatae commentationes *Io. Frid. Hennicke* de Geographia Africae Herodotea 1788. et *Io. Melch. Hartmann* de Geographia Africae Edrisiana 1791. Vulgata praeterea est *Io. Brucii* narratio de Abyssinia, et coit *Societas* inter Britannos *projectionibus*

Contra mentio Aegyptiacarum rerum v. c. ap. Athenaeum X, p. 418 D. E. ab Hecataeo ἐν περιηγήσει facta ad antiquiorem, Milesium, referenda erit, siquidem περιήγησις eius laudatur: vid. tamen Valcken. nota ad Herodot. 2, 77.

*per Africae interiora parandis et tuendis*¹⁾; quorum vestigiis insistens, comparatione cum iis, quae ab Herodoto tradita sunt, facta, veterum mercatorum idem et per easdem terras iter fuisse, quod nunc tentatur, acute et docte docuit A. H. L. Heeren noster in libro nuper edito gravissimi argumenti²⁾.

Inter scriptores, qui Diodoro haud ignoti esse potuere, p. LXXX. esse debuit Philo, ὁ συγγράψας τὸν εἰς Αἰθιοπίαν πλοῦν, quippe Eratosthene antiquior. Eius Strabo mentionem facit lib. II. p. 130. A. Et Antigonus Carystius c. 160. excitat Philonis Αἰθιοπικά.

Ad p. LXXX. Secundu mea, quae ab Heerenio nostro disputata sunt de commerciis antiquissimis per Aethiopiam, non improbabile fieri video, quod hic difficile ad assequendum mihi visum erat: potuisse ipsos Aethiopes cultum aliquem et humanitatis et religionum in Aegyptum inducere habitatam iam a populis diversarum tribuum seu gentium, sed ferocibus et incultis; siquidem tribus in Meroe iam antiquioribus aetatibus fuisse videtur certarum religionum cultrix, adeoque super ceteras tribus ac populos eminens auctoritate et dignitate. Dicis quidem nec minus ex Thebaide in Meroen illam penetrare potuisse. Sunt tamen plura, quae alterum potius factum arguere possint, ut ex Meroe ad inferiorem Nilum commerciis hominum et rerum ita ducentibus deferrentur homines; etsi vel sic fieri potuit ut sequentibus aetatibus iterum per Aegyptios Aegyptiacae religiones in Aethiopiam inferrentur, ut factum constat per militum transfugarum agmen Psammetichi regis aetate. Herodot. II. 30. Aegyptios a Nigritis originem duxisse dubitari vix potest etiam post ea quae Meiners de veterum Aegyptiorum origine docte et acute disputavit. Utinam antiqua monumenta coram intueri liceret! forte enim declarari ex iis possit diversas a vulgo facies ac vultus

1) Cuius etiam prodit narratio conatum hac in re: *Proceedings of the Association for discovering the interior Parts of Africa.* (Gel. Anzeig. 1790. p. 1870.) et nuper *Additional Observations* (Gentlemans Magazine May 1793. p. 405. sqq.)

2) *Ideen über die Politik, den Verkehr und den Handel der vornehmsten Völker der alten Welt.* 1793.

fuisse sacerdotum; ita omni dubitatione supersederemus, diversaene originis ista tribus fuerit, adeoque Aethiopicae, non Nigriticae.

Aethiopes *Macrobios* in ipsa *Meroe* sedes habuisse coniectabam p. LXXXII. Memineram quidem apud Herodotum dici eos habitasse ἐπὶ νοτίῃ θαλάσῃ, et ἐς τὰ ἔσχατα τῆς γῆς expeditionem factam. Verum nec minus his vocibus notionem valde latam et laxam subesse bene memineram; νοτίῃ θάλασσᾳ est sane mare orientale Africae lib. II. 42., ubi Phoenices ἐκ τῆς ἑρυθρῆς θαλάσσης ἐπλεον τὴν νοτίην θάλασσαν; adde III. 11.: nec minus tamen νοτίῃ θάλασσᾳ de sinu Arabico accipienda est aliis locis, ut lib. II. 158. 159. Vix autem assequi licet quomodo homini, vesano quoque, in animum venire potuisset, exercitum ducere itinere XX fere graduum, et quidem partim per deserta, partim per terras frequentia magna hominum habitatas; nam adeunda fuisset Meroë, cum omnibus terris, quae nunc Abessiniam et Adel regnum constituunt. Quae nisi essent, nihil videri posset accommodatius coniectura Heerenii, ad extremam oram Africae orientalis, circa Soffala, auri metalli divitem, expeditionem paratam fuisse. Non quidem me movet, quod apud Diodor. II. 33. et Strab. XVII. p. 1139, A. Meroe a Cambyse condita ab eius sorore nomen accepisse dicitur. Fabulosum hoc est; Aethiopes, quos ille in profectioe ad Macrobios subegerat, ipsis Aegypti finibus insidebant: lib. III. 97. Nec tamen Meroe Macrobiorum sedes esse potuit; ut ipse mea vineta caedam; nam de Meroe ipse Herodotus diserte agit II. 29.; nec Macrobiorum in ea meminit. Cum propior Aegypti finibus terra sit circumspicienda, videtur illa quaeri posse¹⁾ in locis ad sinum Arabicum sitis; totus ille tractus iam inde ab Aegypti finibus metallis insignis fuit; finitimas inhabitabant terras Ichthyophagi, litus sinus Arabici inhabitantes, quibus adeo communis cum Macrobiis sermonis

1) Et in hac sententia iam alios viros doctos fuisse video, etiam Meiners. Ducit eo ipse Herodot. III. 114. quod Macrobiorum terra obiecta esse narratur Arabiae. In Edrisio terra Boga montibus auri argentique fodinis clara cum urbe Adam in his locis memoratur. Vid. Hartmann. Commentat. p. 53.

usus esse potuit, etsi diversae ab iis stirpis fuisse videntur. Incoluerunt enim, uti nunc, ita olim, diversarum stirpium homines Africam, et ipsas terras orientales, in quibus Abessinia sita est; alii Nigritarum, alii Macrobiorum similes. Quod vix quinta profectionis parte confecta de reditu cogitandum fuisse Cambysi ait Herodotus, non de ipso reditu dictum est, sed sub ipsum deserti ingressum, *iam tum commeatum defecisse*, perstitisse tamen Cambysen in agmine ulterius ducendo. Convenit cum his, quod apud Strabonem inter Pselchen et Premnin exercitus interiisse diserte memoratur.

Ad ea, quae p. LXXXV. ex Diodoro, consentientibus Agatharchide et Strabone, memoravimus de populis secundum Astaboram fl. habitantibus, multa nunc memorabilia leguntur in Brucio lib. IV., quae cum antiquis conveniunt; neque Shangalla, qui nunc iisdem locis nomadum more vivunt, alia vitae instituta sequuntur, neque *Agazi* et *Agows*, specus inhabitantes eodem more, quo *Troglodytae* dicti veteribus. Enotavit inde nonnulla Heeren (l. c. p. 240 sq.)

DIODORI BIBLIOTHECAE EPITOME.

LIB. I.

- Cap. I. II. Prooemium operis. Historiae momentum ad vitam humanam.
- Cap. III. Historia universalis ante Diodorum a nemine scripta. Eius idea.
- Cap. IV. Primus historiam universalem scribere aggressus Diodorus 30 annorum operam impendit. Operis adiumenta, oeconomia et partes tres: prioribus sex libris continetur fabulosa historia usque ad Troiam captam, sequentibus libris undecim res per orbem gestae ad Alexandri M. obitum, postremis denique libris viginti tribus usque ad orbem terrarum per Romanos subactum enarrantur.
- Cap. V. Chronologica ratio operis.
- Cap. VI. VII. Pars prima mythica incipit. De rerum hominumque ortu disputatio.
- Cap. VIII. Prima hominum vita rudis et inculta describitur. Usus et necessitas docuit linguam, artes, vitae commoda.
- Cap. IX. Quae gens ortu prima fuerit incertum.
- Cap. X. Aegyptiorum historia incipit. Causae cur multis primi homines in Aegypto provenisse videantur.
- Cap. XI. Theologia Aegyptiorum. Dii coelestes. Antiquissimi Sol et Luna seu Osiris et Isis.
- Cap. XII. Singulis Universi partibus deos praefecere singulos Aegyptii: Iovem, Vulcanum, Demetra s. Terram matrem, Oceanen s. Nilum, Minervam.
- Cap. XIII. Dii terrestres coelestibus ex parte cognomines: Sol, Saturnus, Rhea, Iuppiter, Iuno, Vulcanus, Vesta, Mercurius. Saturnus genuit Iovem et Iunonem. Ex his nati quinque dii: Osiris, Isis, Typhon, Apollo, Venus.
- Cap. XIV. Osiridis et Isidis merita de genere humano.

- Cap. XV. Osiris et Isis artium inventoribus favent et agriculturam colunt. Inprimis meritis de mortalibus Mercurius.
- Cap. XVI. Mercurius linguam et literas homines docuit. Idem palaestrae, lyrae, oleae inventor.
- Cap. XVII. Osiris peregrinando omne genus humanum ad vitam cultiorem perducere constituit, Isidi relicto Mercurio tanquam socio et consiliario.
- Cap. XVIII. Osiridi itineris comites erant filii Anubis et Macedo, tum Pan, Maron, Triptolemus. Primum iter in Aethiopiam. Ibi Satyrorum gentem assumit.
- Cap. XIX. Eo tempore Aegypti pars inundatione mersa. Osiris per Arabiam ad Indos proficiscitur.
- Cap. XX. Osiris Asiam peragrat totam; per Hellespontum in Europam traiecit, primum in Thraciam. Macedoniae regem reliquit Macedonem, a quo regio nomen accepit. In Attica agrorum culturam Triptolemo mandat. Reversum in patriam eum inter deos retulere Aegyptii.
- Cap. XXI. Occisus Osiris est a Typhone. Caedem ulta Isis. Collecta corporis frusta sacerdotibus sepelienda traduntur. Eius honori tauros tum Apin tum Mneuin consecrant.
- Cap. XXII. Isis sola regnat: ipsa quoque post obitum divinis culta honoribus. Osiridis pudenda phalli nomine consecrata: haec Graeci etiam in orgiorum sacris venerantur.
- Cap. XXIII. Sunt qui Osiridem Thebis ex Semele et Iove natum dicant: huius erroris origo et occasio. Graeci plures Aegyptiorum deos falso suos iactant, ut Herculem.
- Cap. XXIV. Sed Graecorum Hercules Aegyptio multo iunior.
- Cap. XXV. Confusa plura Graecorum et Aegyptiorum deorum nomina. Isidis inventa et facta commemorantur, inprimis ars medica. Reperto pharmaco Horum, qui ultimus deorum regnavit, in vitam revocavit et immortalitate donavit.
- Cap. XXVI. Immensi annorum numeri et chronologiae apud Aegyptios ratio redditur: anni quatuor mensium erant, ob id horae vel hori appellati. In Isidis aetatem cadunt qui Graecis gigantes dicuntur.
- Cap. XXVII. Mores in Isidis honorem recepti, ut sororis matrimonium, feminarum imperium. Isidis columnae. Osiridis columnae cum inscriptionibus.
- Cap. XXVIII. Coloniae ex Aegypto deductae in Babyloniam, in Colchidem, Arabiam, Graeciam.
- Cap. XXIX. Erechtheus Athenarum rex genere Aegyptius.
- Cap. XXX. Chorographia Aegypti. Fines mediterranei.
- Cap. XXXI. Pars Aegypti maritima. Figura, magnitudo, incolarum urbiumque numerus.
- Cap. XXXII. Nili descriptio incipit. Cataractae.
- Cap. XXXIII. Insulae Nili: Meroe maxima. Ostia Nili et fossae.

- Cap. XXXIV. Delta; eius situs ac proventus varii.
- Cap. XXXV. Animalia quae Nilus alit: crocodilus, ichneumon, hippopotamus.
- Cap. XXXVI. Piscium in Nilo copia. Nili exundatio.
- Cap. XXXVII. Qui de Nili inundatione scripserint recensentur. Fontes Nili ignoti, deque iis variorum opiniones.
- Cap. XXXVIII. Inundationis causae propositae a Thalete, Herodoto.
- Cap. XXXIX. Democriti Abderitae et Ephori de causis inundationis Nili sententiae.
- Cap. XL. Philosophorum quorundam Memphiticorum de causis Nili exundationis opinio.
- Cap. XLI. Oenopidae Chii et Agatharchidis Cnidii de causis inundationis Nili opinio.
- Cap. XLII. Libri primi pars posterior.
- Cap. XLIII. Victus Aegyptiorum antiquissimus describitur.
- Cap. XLIV. Regum Aegyptiorum classes et periodi diversae.
- Cap. XLV. Menas ex hominibus primus rex. Tnephactus et 52 successores ex eadem familia. Busiris et 8 ex posteris. Thebarum urbs tunc exstructa describitur.
- Cap. XLVI. Thebarum divitiae regumque sepulcra.
- Cap. XLVII—XLIX. Osymandya monumentum describitur.
- Cap. L. Thebis astrologia inventa annusque primum ad solis cursum accommodatus. Uchoreus Memphin condidit, quae describitur.
- Cap. LI. LII. Moeris lacum sui nominis extruendum curavit.
- Cap. LIII. LIV. Sesoosis (Sesostris) unaque educati sodales. Parat expeditionem ad subigendum terrarum orbem.
- Cap. LV. Sesoosis Aethiopes superat, mare rubrum pervagatur, et primus naves longas exstruit, Asiam totam subiugat. Europam adit: positus in Thracia columnis in patriam redit.
- Cap. LVI. Peregrinorum quos Sesoosis in regnum adduxit sedes et opera.
- Cap. LVII. Sesoosis aggeres Nilo opponit et ex eo novas fossas ducit. Murus contra Syros. Navis aurea. Obelisci et statuae.
- Cap. LVIII. Sesoosis superbia erga victos. Mors voluntaria. Darii de Sesoosi iudicium.
- Cap. LIX. Sesoosis filius.
- Cap. LX. Amasis: sub quo Aegyptus Actisani Aethiopum regi subiicitur. Praedonum oppidum Rhinocolura ab Actisane constitutum.
- Cap. LXI. Recuperant Aegyptii regnum. Mendes sive Marthus labyrinthi auctor.
- Cap. LXII. Cetes sive Proteus tempore belli Troiani regnat. Remphis.

- Cap. LXIII. Reges Aegypti ignavi. Nileus. Chemmis. Hic pyramidum maximam construxit.
- Cap. LXIV. Cephren vel Chabryes rex pyramidem alteram statuit. Mycerinus tertiam pyramidem condidit. Plures pyramides commemorantur.
- Cap. LXV. Bocchoris rex Aegypti. Sabaco rex genere Aethiops poenas capitales abrogat reosque ad opera publica condemnat.
- Cap. LXVI. Dodecarchia. Commune inchoant 12 principes mausoleum ad lacus Moeridis ostium. Sed Psammetichus assumpto ex Caria et Ionia milite solus regnum occupat.
- Cap. LXVII. Ducenta millia Aegyptiorum militem externum non ferentium a Psammeticho deficiunt. Rex benignus in externos, praecipue in Graecos.
- Cap. LXVIII. Apries rex bello in Phoenices, Cyprios etc. clarus. Amasis. Mox Cambyses Aegyptum Persarum regno subiicit.
- Cap. LXIX. Aegyptiorum instituta. Obiter Graeci commemorantur qui Aegyptum adierunt.
- Cap. LXX. Regum Aegyptiorum vita, instituta et officia. Regum victus.
- Cap. LXXI. Regum arbitrio et libidini nihil permissum.
- Cap. LXXII. Luctus ob mortuum regem. Iudicium publicum de regum vita.
- Cap. LXXIII. Nomi Aegyptiorum et nomarchae, incolarum classes: sacerdotes, reges, milites.
- Cap. LXXIV. Agricolae, pastores, artifices et opifices.
- Cap. LXXV. Iudiciorum apud Aegyptios ratio. Dicasterium supremum 30 virorum. Praesidis insigne Veritas. Litigantes scripto agere oportebat.
- Cap. LXXVI. Causidicos Aegyptii non admittunt.
- Cap. LXXVII. Leges Aegyptiorum de criminibus.
- Cap. LXXVIII. LXXIX. Aegyptiorum leges de commerciis.
- Cap. LXXX. Aegyptiorum leges de furto. Leges de statu domestico.
- Cap. LXXXI. Literarum apud Aegyptios studia. Astrologiae studium. Chaldaei in Babylonia Aegyptiorum coloni et alumni. Palaestram et musicam haud curant Aegyptii.
- Cap. LXXXII. Ars medica Aegyptiorum.
- Cap. LXXXIII. Animalia sacra publice alunt Aegyptii. Eorum caedes mortis poena vindicatur.
- Cap. LXXXIV. Apim, Mneum, hircum, crocodilum, leonem etc. Aegyptii praecipua cura alunt et venerantur.
- Cap. LXXXV. LXXXVI. Causa religiosi bestiarum cultus mythica. Causae aliae.
- Cap. LXXXVII. LXXXVIII. Hircus foecundae generationis symbolum. Boves rufos immolare licuit. Lupi Aegyptiis sacri.

- Cap. LXXXIX. XC. Inprimis crocodili apud Aegyptios coluntur. Sanctitatis bestiarum aliae probabiles causae.
- Cap. XCI. Funerum apud Aegyptios ritus. Corporum mortuorum secandorum et condiendorum ratio.
- Cap. XCII. Iudicium publicum de mortuis Aegyptii instituunt.
- Cap. XCIII. Religiosus defunctorum cultus et in maiores verecundia quam vim habuerit ad animum et ad morum sanctitatem.
- Cap. XCIV. XCV. Aegyptiorum legislatores Mneuis, Sasychis, Sesoosis, Bocchoris, Amasis, Darius.
- Cap. XCVI. Graeci qui discendi studio in Aegypto peregrinati sunt. Graecorum mythi de inferis ex Aegypto.
- Cap. XCVII. Rerum aliarum exempla ex Aegypto in Graeciam advectarum.
- Cap. XCVIII. Legumlatores, philosophi et artifices Graecorum ab Aegyptiis sua inventa acceperunt.

LIB. II.

- Cap. I. Repetitio brevis historiae Aegypti. Succedit Asia. *Assyriorum* historia. Primus rex Ninus: delectos iuvenes armat et cum Ariaeo rege Arabiae societatem init. Primo Babyloniam, deinde Armeniam subigit.
- Cap. II. Tum totam Asiam intra Tanain et Nilum imperio subiicere parat. Debellatorum populorum recensens.
- Cap. III. Ninus urbem ingentem ad Euphratem condere constituit, Ninum appellatam.
- Cap. IV. Ninus Bactrianos bello petit, apud quos Semiramidem uxorem ducit. Semiramidis mirabilis ortus et miraculo servata vita. Educata a Simma pastore regio.
- Cap. V. Semiramidem Onnes consilii regii princeps primo in matrimonio habuerat. Nini incredibilis contra Bactrianos copiarum numerus, comparatus cum aliorum populorum exercitibus.
- Cap. VI. Primus impetus in Bactra, ubi Oxyartes rex sedem habuit, irritus. In Nini castris aderat Onnes eumque secuta Semiramis, cuius consilio et audacia arx tandem capta est. Mulieris et pulchritudinem et virtutem admiratus Ninus cogit maritum ut regi cedat uxorem.
- Cap. VII. Nino mortuo Semiramis succedit. Marito monumentum ponit eiusque opera aemulans Babylonem condere instituit. Urbis magnitudo, muri.
- Cap. VIII. Pons Euphrati impositus iungit Babylonem urbem. Regiae duae, castella duo, turres, muris impressa animalium simulacra, venationes, portae cum aedibus regiis.

- Cap. IX. Fossa Babylonis ingens. Beli templum cum specula siderum. Deorum statuae, mensa aurea, vasa.
- Cap. X. Babylonis horti pensiles.
- Cap. XI. Urbes aliae et emporia multa ad Euphratem et Tigrin constructa. Obeliscus ingens in via nobilissima.
- Cap. XII. Immensa bituminis in Babylonia copia. Lacus mortifer.
- Cap. XIII. Horti in Media apud Bagistanum montem a Semiramide apparati. Petris insculptae inscriptiones Syriae. Horti alii ad urbem Chauonem, ingentem petram includentes. Semiramidis vaga libido. Via per montem Zarcacum structa. Ecbatanis regiam condit, eoque per montem Orontem aquas ducit.
- Cap. XIV. Semiramidis itinera in Persiam et reliquam Asiam et opera ubique exstructa. Iter per Aegyptum in Libyam ad Iovem Ammonem et in Aethiopiam.
- Cap. XV. Obiter Aethiopum sepeliendi ritus describitur.
- Cap. XVI. Causae quibus permota Semiramis bellum Indiae intulit. Apparatus belli Indici, praesertim elephantorum simulacra.
- Cap. XVII. Indorum regis in bellum contra Semiramidem gerendum ab adversa parte apparatus, praecipue 4000 naves ex arundine.
- Cap. XVIII. Indorum rex admonitione et minis reginam nequidquam detertere studet. Prima navalis pugna, qua Semiramis vicit.
- Cap. XIX. Pugna terrestres. Indi iterum in fugam acti, sed Stabrobates rex aciem restituit. Regina vulnere accepto vix cum tertia exercitus parte evasit.
- Cap. XX. Semiramis ob insidias factas et memor oraculi Iovis Ammonis Ninyae filio regnum tradit. Confestim evanuit, ab Assyriis deinde inter deos relata et sub columbae imagine culta. Scriptores recensentur qui de Semiramide diversa narrant.
- Cap. XXI. Ninyae et successorum omnium per 30 aetates vita desidiosa. Sardanapallus ultimus. Tunc Assyria Medis subiecta.
- Cap. XXII. E tot obscuris Assyriorum regibus Teutamus memorabilis, qui copias ad bellum Troianum misit. Harum dux Memnon, a quo Memnonia i. e. aedes regiae Susis exstructae.
- Cap. XXIII. Sardanapalli vita luxuriosa.
- Cap. XXIV. Arbaces et Belesys defectionis consilia ineunt. Insurgentium contra Sardanapallum coactae copiae et socii advocati.
- Cap. XXV. Tribus proeliis rebelles vincit Sardanapallus.
- Cap. XXVI. Sardanapallo novae copiae e Bactriana missae. Sed hae interceptae et ad defectionem illectae. Sardana-

pallus triplici victoria elatus et novae defectionis ignarus ad pristinam ignaviam se convertit. Regii noctu oppressi funduntur.

Cap. XXVII. Sardanapallus in tertium annum obsidione clausus tenetur. Euphrates facta exundatione muri partem diruit. Tum rex abiecta spe incendio omnia delet et semet ipsum perimit. Arbaces confestim rex appellatus.

Cap. XXVIII. Arbaces rex pietatis specimina in amicos exhibet et indulgentiae praecipuae in Belesyn, qui magnam vim auri sub cinere absconditam fraude abstulerat. Regni sedes Ecbatana, Nino deleta.

Cap. XXIX. De Chaldaeis Babyloniorum sacerdotibus et eruditis. Eorum officia et disciplinae. Comparantur cum Graecorum philosophis.

Cap. XXX. Chaldaeorum sacerdotum doctrina de mundo, deo, providentia. Planetarum et stellarum fixarum systema.

Cap. XXXI. Chaldaeorum sacerdotum ex astrologia sumtae praedictiones. 12 stellas extra zodiacum viventibus, 12 stellas mortuis destinatas putant. De luna, terra. Chronologia infinita.

Cap. XXXII. Medorum historia. Auctores Herodotus et Ctesias sub examen vocantur. Regum successiones usque ad Artaeum.

Cap. XXXIII. Artaei Medorum regis bellum cum Cadusiis.

Cap. XXXIV. Artynes et Astibaras Medorum reges. Parthi deficiunt ad Sacas. Inde bellum cum Sacis. Sacae mulierum ferocia clari. Regina Zarina sapientia et virtute nobilissima. Monumentum sepulchrale ei publice consecratum. Aspadas (Astyages) ultimus Medorum rex a Cyro victus: Media Persarum provincia.

Cap. XXXV. India. Regionis situs et magnitudo.

Cap. XXXVI. Proventus Indiae multiplices et copiosi.

Cap. XXXVII. Flumina Indiae, inprimis Ganges et Indus.

Cap. XXXVIII. Indi omnes indigenae. Antiquissimae historiae fragmenta: Bacchus eo duxit exercitum, agri, vini culturam, artes, religiones, leges docuit: Indiaeque regnum per 52 annos tenuit.

Cap. XXXIX. Post Bacchum regnum Indiae Hercules occupavit et pro numero natorum in plura regna divisit.

Cap. XL. XLI. Populi in India ordines septem: philosophi, agricolae, pastores, artifices, milites, ephori, senatores.

Cap. XLII. Elephantorum Indicorum brevis historia. Advenarum peculiaris tutela.

Cap. XLIII. Scytharum historia. Prima eorum sedes ad Araxem perexigua fuit. Reges conditores, praesertim Scythia ab Iove genitus. Inde orti Pali et Napae, et per hos occupatae terrae. Sacae, Massagetae, Arimaspi.

Cap. XLIV. Anarchia, deinde gynaeocratia apud Scythas.

- Cap. XLV. Mulierum apud Scythas exercitus, coalescens adeo Amazonum natio. Themiscyra Amazonum urbs ad ostia Thermodontis. Amazonum res fortiter gestae et victoriae.
- Cap. XLVI. Herculis adversus Amazones expeditione fractae earum opes. Paulatim a vicinis debellatae et extinctae. Penthesilea ultima Amazonum regina, tempore belli Troiani.
- Cap. XLVII. Hyperborei. Terrae situs ex Hecataeo. Latona ibi nata ideoque Apollinis cultus praecipuus. Eximia eorum in Graecos amicitia. Luna ipsis proxima. Apollinis epiphania et annus Metonis. Imperium est penes Boreadas.
- Cap. XLVIII. *Arabes*. Regionis situs. Orientem versus *Nabataei* terram sterilem (Arabiam desertam et Petraeam) incolunt, ipsi latrociniis nobiles. Petra ingens, lacus bitumen procreans, balsamum stirps indigena.
- Cap. XLIX. *Arabia felix*. Stirpium fructiferarum et odoriferarum genera.
- Cap. L. LI. Aurum apyrum Arabiae felicis. Pecorum abundantia. Struthocameli. Camelopardales, tragelaphi et bubali.
- Cap. LII. Lapidés Arabiae felicis: crystallus, smaragdus, beryllia. De generatione gemmarum in Arabia per solis calorem philosophumena.
- Cap. LIII. Aliae proprietates terrarum orientalium a maiore solis calore.
- Cap. LIV. Arabes scenitae s. Pastores meridiem versus. Agricolae et mercatores Syriam versus. Animalium recens: praesertim elephanti, cameli varii generis.
- Cap. LV. *Insulae incognitae* in Oceano meridionali ab *Iambulo* descriptae. Iambulus ab Aethiopibus captus inter devotos ad insulas beatas ablegatur.
- Cap. LVI. Incolarum in insulis incognitis statura, corporis proprietates, lingua gemina. Coeli temperies mitis, arborum fructus per totum annum.
- Cap. LVII. Annona in insulis incognitis copiosa. Litterarum studia, maxime astrologia. Aetas longissima. Scriptura deorsum ducta. Vita lege definita.
- Cap. LVIII. Mulieres in insulis Oceani incognitis communes. Animalia plane peculiariora. Puerorum ingenia per volucres explorant. Natu maximus rex in singulis tribubus. Insulae sunt septem.
- Cap. LIX. Victus ratio in insulis Oceani incognitis frugalitas. Dii. Terrae proventus et animalia. Vestitus. Sacrorum et funerum ratio.
- Cap. LX. Iambuli reditus in Graeciam.

LIB. III.

- Cap. I. Duorum priorum librorum brevis complexio.
- Cap. II. *Aethiopum* historia. Hi primi homines fuisse videntur, utpote autochthones solique proximi. Primi deos coluerunt, ideoque diis grati et tuti ab externorum populorum imperio.
- Cap. III. Ex *Aethiopia* in *Aegyptum* colonia ab *Osiride* deducta. Leges et ritus iisdem. Idem scripturae genus, nempe hieroglyphicum. Sacra etiam regumque insignia eadem.
- Cap. IV. De literis *Aethiopicis* sive hieroglyphicis.
- Cap. V. Leges *Aethiopum* singulares: reges e sacerdotibus ac per sacerdotes leguntur: iidem arbitrio suo nihil, omnia e legibus decernunt. Mortis poena non infertur, sed nuntiatur. Exsilium abominantur.
- Cap. VI. Regi sacerdotes *Aethiopum* misso nuntio mortem imperant. *Ergamenes* primus hanc potestatem aspernatus.
- Cap. VII. Regis amici apud *Aethiopes* iisdem quibus rex naevis insignes, mors etiam communis.
- Cap. VIII. *Aethiopes* extra *Aethiopiae* fines. *Aethiopum* corpora et ingenia. Arma. Vestitus. Victus.
- Cap. IX. *Aethiopum* supra *Meroen* insulam theologumena. Insunt quoque athei. Ritus sepeliendi varii. Reges creant vel formosissimos vel pastores optimos vel opulentissimos vel fortitudine probatissimos.
- Cap. X. De regione fertilissima et amoenissima certant *Afri* et *Aethiopes*. Elephantum et draconum certamina.
- Cap. XI. Recensus scriptorum de rebus *Aethiopum*.
- Cap. XII. XIII. Fodinae aurariae in confiniis *Aegypti* et *Aethiopiae* describuntur. Damnatorum ad metalla ingens numerus et aerumnosa vita. Operae in metallis singulae.
- Cap. XIV. Auri secernendi et praeparandi in *Aethiopia* reliqua ratio. *Aethiopes* ad sinum *Arabicum* in *Troglodytica* et *australes*:
- Cap. XV. *Ichthyophagi*. Inculta et horrida eorum vita. Piscandi ratio.
- Cap. XVI. *Ichthyophagorum* e piscibus parati et asservati cibi.
- Cap. XVII. *Ichthyophagorum* in humido vita continua, concubitus vagus, vox incondita, vita morborum experts, sed brevis.
- Cap. XVIII. Gens a sinu *Arabico* remotior *Aethiopibus* agrestior. *Apathia* incredibilis. Non lingua sed manibus colloquitur. Cum *phocis* consortium habet.
- Cap. XIX. Habitatio multiplex vel in speluncis vel sub costis balaenarum alga obtectis vel sub congestarum arbo-

- rum umbraculo vel sub tumulis musci marini. Mortuos proiiciunt piscibus.
- Cap. XX. Incolunt nonnulli valles praeruptis petris et mari inclusas, quamobrem aborigines habentur.
- Cap. XXI. Aethiopes Chelonophagi. Testudines venandi ratio describitur. Carne et testis utuntur. Cetophagi.
- Cap. XXII. Piscandi modus in ora Babyloniae obiecta.
- Cap. XXIII. Aethiopes Rhizophagi. Admodum a leonibus infestantur.
- Cap. XXIV. Aethiopes Hylophagi et Spermatophagi. Horum mores agrestes.
- Cap. XXV. Aethiopes Venatores. Venatus ferarum describitur.
- Cap. XXVI. XXVII. Elephantum venatio.
- Cap. XXVIII. Aethiopes Simi et Struthophagi; struthionum, quod avium genus est, descriptio.
- Cap. XXIX. Aethiopes Acridophagi. Locustas aucupandi modus et e locustis paratus cibus. Gens ipsa pediculorum morbo affligi solita.
- Cap. XXX. Acridophagis propinqua regio ob magnam phalangiorum et scorpionum vim desolata.
- Cap. XXXI. Aethiopes Cynamolgi. Boum Indicorum venatio per canes.
- Cap. XXXII. Aethiopes Troglodytae. Mulieres communes, victus a pecore, quod parentum loco est. Potus, habitus. Circumcidunt genitalia.
- Cap. XXXIII. XXXIV. Species Troglodytarum Megabari. Peculiaris funerum et proeliorum ratio. Infirmi sponte finiunt vitam. His turpe vitae amore teneri. Tanta ingeniorum morumque diversitas e coeli discrimine explicanda.
- Cap. XXXV. Animalia Aethiopiae; rhinoceros, sphinx, cynocephalus, cepus, taurus sarcophagus, crocotta.
- Cap. XXXVI. Serpentes Aethiopiae. Maximi generis serpentes capiendi et domandi difficultas.
- Cap. XXXVII. Nova capiendi serpentes ratio describitur. Monstrosi corporis serpens Ptolemaeo oblatus et mansuefactus.
- Cap. XXXVIII. Aethiopum historia finitur. *Sinus Arabici* descriptio, eaque primo generalis. Termini longitudinis et latitudinis. Deinde sequitur descriptio particularis orae dextrae.
- Cap. XXXIX. Portus in ora dextra sinus Arabici et insulae praesertim serpentaria lapide topazio clara.
- Cap. XL. Ichthyophagorum et Troglodytarum gentes dextram sinus Arabici oram accolunt. Mare profundum in superficie viride ob algam. Navigatio difficilis et periculosa.

- Cap. XLI. Ulterior pars orae ac maris deinceps profundissimi et belluarum plenissimi.
- Cap. XLII. Ora sinus Arabici obiecta Arabiae: Neptunium, palmetum, phocarum insula.
- Cap. XLIII. Maranei et Garyndanei, orae accolae, horumque sacra quinquennalia in palmeto. Laeanitarum sinus: accolunt Arabes Nabataei.
- Cap. XLIV. Banizomenum sinus: adiacent tres insulae, prominent petrae immensae. Arabes Thamudeni. Congeries insularum. Peninsula amoenissima cum pulchro portu Charmuthae.
- Cap. XLV. Quinque montium promontorium. Arabes Debae. Amnis aurifer. Alilaei et Gasandae Arabes, quorum regio aurum nativum profert.
- Cap. XLVI. Carbae et Sabaei Arabes, qui Arabiam felicem incolunt. Huius regionis suavissimi odores.
- Cap. XLVII. Serpentum perniciosorum in Carbarum et Sabaeorum regione abundantia. Bitumen et barba hirci, contra morbos remedia. Sabae, urbs regia. Regum conditio. Gens libera et beata, summa auri argentique copia, supellex magnifica. Insulae beatae.
- Cap. XLVIII. Singularia in coelo, in ortu siderum ac solis praesertim observata. Venti his regionibus familiares.
- Cap. XLIX. *Afri* Aegypto proximi: Nasamones, Auschisae, Marmaridae, Macae: horum alii agricolae alii nomades alii latrones. Arma et mores.
- Cap. L. Agrorum in Africa Aegypto proxima proventus. Serpentum multae species, praesertim cerastae. Vanae species per aera volantes.
- Cap. LI. Earum causae physicae ex aere immoto derivatae.
- Cap. LII. *Amazones Afrae*. Ob summam antiquitatem in dubium vocatae. Species erant Gorgones.
- Cap. LIII. Amazonum gnyaecocratia. Virorum inter eas conditio servilis. Ab adustis mammis nomen habent. Sedes erat insula Hespera in palude Tritonide, arboribus, pecore, lapidibus pretiosis clara.
- Cap. LIV. Amazones hinc profectae arma inferunt: 1) Atlantiis: regina Amazonum tum erat Myrina. 2) Gorgonibus.
- Cap. LV. Gorgones bello superstites Medusa regnante Perseus perdomuit, sicut et ipsas Amazones Hercules delevit. 3) Bellum inferunt Africae populis inita cum Horo in amicitia. 4) Arabibus. 5) Syris ac Cilicibus. 6) nationibus ad Taurum. Urbes occupatas Myrina a copiarum ducibus cognominavit. 7) insulis. 8) subiugant Samothracen.
- Cap. LVI. *Atlantiorum* historia, quos ortus deorum memorabiles et insignes fecit. Uranus primus rex. Is astrologia clarus.
- Cap. LVII. Uxores Uranus plures habuit. Liberi e Titaea

Titanes appellati. Filiae Basilea et Rhea s. Pandora. Ex Basilea et fratre Hyperione suscepti Helius et Selene. Post interitum ut dii inter coeli sidera relati.

Cap. LVIII. De Basilea Phrygum mythologumena: nata e Maeone et Dindyma exposita est in monte Cybelo: inde appellata Cybele et mater montana: fistulam, cymbala, tympana etc. invenit.

Cap. LIX. Vitiata Cybele furibunda aufugit, ac cum Marsya comite et amico ad Bacchum et Apollinem pervenit. Marsyae et Apollinis certamina. Apollinis cum Cybele errores. Cybele ipsa in Phrygia ex oraculi responso pro dea culta.

Cap. LX. Urani filii Atlas et Saturnus regnum inter se dividunt. Atlantis filius Hesperus, filiae septem Atlantides, singulae illustribus natis clarae.

Cap. LXI. Saturni et Iovis ab eo oriundi mythologia.

Cap. LXII. Bacchi mythica historia supra commemorata copiose explicatur. Physica explicatio. Bis natus dicitur ob vitem Deucalionis diluvio exstinctam ac velut renatam.

Cap. LXIII. Historica narratio qua tres Bacchi exstitisse dicuntur. Antiquissimus Indus.

Cap. LXIV. Alter Bacchus Iovis et Cereris filius. Eius inventa memorantur. Tertius est Thebanus Iovis et Semeles filius, ob Iunonis invidiam per abortum natus et in Iovis femore ad maturitatem perductus. Baccharum agmina per terrarum orbem ducit.

Cap. LXV. Impii Bacchi contemtores puniuntur, inter quos nobilissimi Pentheus, Myrrhanus, Lyeurgus. Charopi praemii loco Thraciae regnum et mysteria tradita. Orpheus mysteriorum praeses. Bacchi reditus cum spoliis.

Cap. LXVI. Regiones et urbes commemorantur de Bacchi patria certantes. Afrorum de Baccho narrationes a Graecis scriptoribus servatae.

Cap. LXVII. Antiquissimus scriptor Linus, cuius triumque discipulorum, Herculis, Thamyrae, Orphei, literaria notitia exhibetur.

Cap. LXVIII. Quae Linus de Ammone rege Libyae relata habeat. Ex virgine Amalthea casu oblata genuit filium (Bacchum), clam in urbem Nysam translatum, ut tutus esset ab uxoris Rheae insidiis. Insulae amoenissimae in qua Nysa sita erat descriptio.

Cap. LXIX. Antrum Nysaeum.

Cap. LXX. Bacchus in antro custodiebatur ab Aristaeo et Minerva, quae in eadem insula ad amnem Tritonem nata erat. Obiter Minervae facinora memorantur, inprimis aegidis monstri caedes, ob quam vindicandam eius mater tellus Gigantes peperit, deorum acerrimos hostes. Bacchi prima studia, praecipue vitis cultura.

Cap. LXXI. Rhea noverca ad Titanes revertitur, et Saturno iuncta bellum in Ammonem movet. Ammon superatus in Cretam insulam fugit. Sed Bacchus adiunctis Amazonibus et Minerva Titanes debellat. Quo facto deus pronuntiat, cui primo vino libant.

Cap. LXXII. Belli socii Baccho etiam Sileni erant, qui describuntur. Expeditionis militaris reliqua memoranda: in urbe Zabirna campen monstrum horrendum occidit; ubique beneficus, impiis gravis, in ipsos hostes victos, Saturnum Rheamque, pius ac lenis.

Cap. LXXIII. Bacchus Ammonis oraculum instituit. Aegypto Iovem regem praeficit vinique culturam impertit; similiter reliquas orbis partes artibus suis cultiores reddit. Ad immortales abit, quo facto Iuppiter universi mundi rex constitutus est.

Cap. LXXIV. Afrorum de Baccho altero et tertio traditiones.

LIB. IV.

Cap. I. Exordium quo historiae antiquae difficultates explicantur. Adiungitur libri argumentum. Exterorum antiquitati Graecorum antiquissima historia nunc adiungenda. Bacchi utpote et antiquissimi et beneficentissimi fabula primo loco enarranda.

Cap. II. Bacchi natales. Ab Iove et Semele prognatus nymphis in antro Nysae traditur, unde Dionysi nomen habet. Vini et zythi inventor. Itinera usque in Indiam instituit.

Cap. III. Redeunti ex India Baccho sacra constituuntur in Graecia: ritus solemnes describuntur.

Cap. IV. Bacchus antiquior, Sabazius, Proserpinae filius. Reliqua Bacchi referuntur; ingenium, forma, comites Musae, Silenus paedagogus et socius, habitus.

Cap. V. Bacchi cognomina eorumque causae. Causae redditae cur biformis sit, cur Satyri et Musae in eius comitatu.

Cap. VI. *Priapus* Bacchi et Veneris filius. Origines cultus vel a propagatione generis humani vel ab Osiridis historia derivandae. *Ithyphallus* et *Tychon* sunt cognomina. *Hermaphroditi* ortus.

Cap. VII. *Musae*: earum parentes, numerus, nomina nominumque ratio.

Cap. VIII. *Hercules*: mythus de eo multa continet impedita et quae fidem excedant, quod rei mythicae proprium est.

Cap. IX. Immensae vires cum per ipsam portentosam procreationem Herculi infusae tum per Iunonem, quae mammas inscia ei praebuerat.

Cap. X. Herculis in cunis pericula et facinora, quibus Herculis nomen consecutus est, ante Alcaeus nominatus. The-

bis educatus ab Ergini tributo et tyrannide urbem liberat, Orchomeniorum Minyarumque oppidum destruit. Eurystheus per invidiam Herculi duodecim certamina imponit.

Cap. XI. Hercules in animi aegritudinem et furorem incidit, quo liberatus singulos adit labores. 1) Leo in Nemea occisus. 2) Hydra Lernaëa.

Cap. XII. 3) Aper Erymanthius. Tum idem Centauros devicit. Caesorum nomina.

Cap. XIII. 4) Cerva aureis cornibus et velocitate insignis capta. 5) Aves e Stympthalide palude abactae. 6) Augiæ stabulum expurgatum. 7) Taurus e Cræta in Peloponnesum traductus.

Cap. XIV. Defunctus hoc certamine ludos Olympicos Iovi instituit Hercules. Ipse in omni certaminum genere victor a diis deabusque munera accipit. Obiter commemorat historicus Nioben primam, Alcmenam vero postremam mortalem fuisse ab Iove compressam.

Cap. XV. Bello a Gigantibus in deos moto Hercules diis auxilio venit, et ita coelestium deorum honores consequitur. Prometheus igne rapto bene de genere humano meritum poena liberat. 8) Inde Diomedis equas carnivoras rapuit. Tunc Iasonis ad Colchos comes fuit.

Cap. XVI. 9) Expeditio ad Amazones ad rapiendam Hippolytæ zonam. Nomina Amazonum devictarum.

Cap. XVII. 10) Iter in Iberiam ad abducendos Geryonis boves. Congregatis in Cræta insula, quam bestiis purgat, militibus primo in Libyam traiecit, ubi Antæum in certamine conficit, terramque a feris et tyrannis liberat.

Cap. XVIII. Iter Hercules convertit in Aegyptum et Busiridem occidit. Inde in Libya Hecatompylon condit, post a Carthaginensibus expugnatam: tandem ad Oceanum Gaditanum columnas statuit. Victis Chrysaoris filiis boves abigit. Columnæ Herculis et fretum ab eo mutatum cum similibus operum in Thessalia et Boeotia commemoratione.

Cap. XIX. Transitus Herculis in Celticam, ubi Alesiam urbem exstruit, inde per Alpes in Italiam.

Cap. XX. Ligurum ager ingratus et duri labores.

Cap. XXI. Hercules ad Tiberim benigno hospitio exceptus; decimæ Herculi votæ templumque exstructum. In campum Cumæum s. Phlegræum progressus Gigantes perdomuit.

Cap. XXII. Herculis ad lacum Avernum opera. Via Heraclæa. Venator in Dianam impius supplicio affectus. Cicadæ ob Herculis pietatem deletæ. Nando Hercules cum bobus in Siciliam traiecit.

Cap. XXIII. Thermis Himeræis et Eggestanis recreatus Hercules Erycem certamine vincit et Siciliam præmium re-

portat, quam unus e posteris, Dorieus, obtinet, et in ea Heracleam exstruit, deinde a Carthaginensibus dirutam. Syracusis sacra Cereri et Proserpinae instituit. Sicanos infesta acie obvios caedit. Ducum nomina.

Cap. XXIV. Leontini et Agrinaei divinos Herculi honores exhibent. Pro his monumenta relictæ: lacus sui nominis, Geryonis lucus, fanum Iolai ludis celebratum. Tum Hercules boves retro in Italiam agit, Lacinium ob furtum obtruncat, Crotoni monumentum ponit.

Cap. XXV. Herculis reditus in Epirum. 11) Cerberus ex inferis protactus. Ante Hercules sacris Eleusiniis erat initiandus, quæ occasionem præbent narrationis de Orpheo.

Cap. XXVI. Hercules apud inferos. 12) Rapta Hesperidum aurea mala. Diversae de his opiniones.

Cap. XXVII. Atlas et Hesperus, Atlantides et Hesperides describuntur. Hesperides Busiridi raptas Hercules Busiride et raptoribus occisis Atlanti restituit. Inter munera Hercules ab Atlante astrologiam accepit, ab ipso Graecis traditam.

Cap. XXVIII. Amazones, quæ ob illata per Herculem damna raptamque Antiopen Graecis bellum intulerant, proelio victæ a Theseo.

Cap. XXIX. Perfunctus Hercules laboribus oraculi iussu sobolem e Thespiadibus procreatam duce Iolao in Sardiniam mittit ab ipsis occupandam. Thespiadum et natorum historia. Sardinia ab Iolao expugnata et deinde ex-culta.

Cap. XXX. Advocatus e Sicilia Daedalus opera in Sardinia exstruit. Iolaus deinde in Graeciam redit. Colonia nova in Sicilia. Condita in Sardinia colonia bello nunquam victa.

Cap. XXXI. De sobole sollicitus Hercules pro Megara, quam Iolao permittit, Iolen petit. Accepta repulsa, Euryti patris equas abigit, huiusque filium Iphitum insequentem de turri præcipitat. Tum Hercules expiationis causa Omphalæ Maeonum reginae in servitutem traditus, regno a Cercopibus liberato, reginae coniugium consequitur.

Cap. XXXII. Reversus in Peloponnesum Hercules navibus Troiam petit, iniurias a Laomedonte olim illatas ulturus. Proelio commisso Laomedontem occidit regnumque Priamo tradit.

Cap. XXXIII. Herculis bellum in Augeam ob recusatam mercedem. Centauro obtruncato in Hippolytae nuptiis primo Tirynthem, deinde Pheneum in Arcadia fugit. Eurytus et Augeas caesi, regnum Phyleo traditur. Tyndareus Sparta pulsus in regnum restituitur. Auge ab Her-

cule grvida damnata ut submergeretur, servatur cum filio Telepho.

Cap. XXXIV. Relicta Peloponneso Hercules Calydonem Aetoliae urbem petit et Deianiram uxorem ducit. Apri Calydonii a Meleagro eius fratre confecti historia.

Cap. XXXV. De Calydoniorum agro Hercules bene meruit facto novo Acheloi alveo, unde orta fabula de cornu Amaltheae.

Cap. XXXVI. Calydoniorum in bello contra Thesprotos socius Hercules Ephyram vi capit regeque Phyleo occiso ex eius filia Tlepolemum procreat. Ob Eurynomum casu ab eo interemtum una cum Deianira fugam capessit. Deianiram per flumen Euenum Nessus Centaurus portat, sagitta transfixus dum eam stupro vitare conatur, relicto Deianirae philtro. Deinde Hercules cum sociis Ceycem Trachiniae regem hospes adit.

Cap. XXXVII. Dryopes in Delphos impii ab Hercule sedibus expulsi, eorumque rex Phylas occisus. E Phylantis filia Antiochum progeniuit. Nati e Deianira. Dryopum expulsum novae sedes resque gestae. Dorienses ab Hercule contra Lapithas defensi. Cygnus certamine victus. Astydamia subacto Ormenii rege, eius patre, bello capta, e qua Ctesippus natus. Iole etiam rapta occisis fratribus. Inde ad promontorium Cenaeum Hercules discedit.

Cap. XXXVIII. Ad celebrandum sacrum vestes solemnes per Licham Herculi allatae, quas Deianira amoris in Iolen certior facta philtro tingit per Centaurum oblato. Insecutus est Herculis exitialis morbus. Eius rogos in Oeta.

Cap. XXXIX. Herculi instituta sacra.

Cap. XL. *Argonautae*. Horum enim Hercules socius erat. Iasonis consilium.

Cap. XLI. Itineris Argonautarum apparatus. Itineris socii.

Cap. XLII. Argonautarum in itinere fata. Ad oram Troadis Hesionen devotam Hercules liberat et infestam balaenam conficit. Praemii loco accipit is Hesionen et equos regios, quos interea regi custodiendos relinquit.

Cap. XLIII. Argonautae tempestate agitati diis in Samothrace praeunte Orpheo vota faciunt. Samothraces dii, Dioscuri. Inde in Thraciam progressi duo regis Phinei filios ob novercae criminationes crudelissimo supplicio affectos vindicant.

Cap. XLIV. Phineus repugnans a Dioscuris occisus; regnum filiis traditum. Eadem fabula ab aliis aliter narrata. Inde in Pontum profecti Argonautae appellant ad Chersonesum Tauricam, ignari hic more barbarorum hospites immolari.

Cap. XLV. Cruenti in Taurica Chersoneso cultus origo simulque res Colchicae narrantur. Aeetes Colchidis. Per-

- ses Tauricae rex, fratres. Hecate Persae filia venena invenit, patrem veneno perimit, hospitem immolationem instituit. Aeetae nupta Circe, Medeam et Aegialum peperit. Circe matris artem inhumanam colit. Circaeum.
- Cap. XLVI. Medea mitioris ingenii servat appulsos peregrinos. Suspecta patri fugit et obviam fit Argonautis. Iason data matrimonii fide ea comite cum sociis vellus aureum occupare parat.
- Cap. XLVII. Fabula de Phrixo, aureo vellere apud Colchos in templo Martis servato, eiusque custodibus draconibus aliisque rebus ad id pertinentibus.
- Cap. XLVIII. Caesis custodibus raptoque vellere aureo Argonautae ad naves confugiunt. Aeetes eos persecutus in pugna perit. Argonautarum reditus. Glaucus itineris comes et adiutor.
- Cap. XLIX. Reversis in Troadem Argonautis ob Hesionen equosque recusatos pugna ineunda erat cum Laomedonte, quo occiso regnum Priamo traditur. In Samothrace diis Samothracibus vota reddita.
- Cap. L. Pelias Iasonem in Ponto periisse putans extincta Iasonis stirpe regnum occupaverat. Iason redux iniurias ulcisci parat, usus Medae consiliis et insidiis.
- Cap. LI. Assumta sagae persona Medea Iolci urbem et regiam ingreditur, magica ministeria senectae transformandae in iuvenilem vigorem offert et approbat.
- Cap. LII. Pelias Medae fraude occisus. Dato signo Argonautae regiam invadunt et recuperant.
- Cap. LIII. Iason in superstitem Peliae familiam benignus; Acasto filio regnum tradit, filias viris principibus collocat. Argonautae novum foedus in futuros casus iungunt et ludos celebrant Iovi Olympio sacros.
- Cap. LIV. Iasonis reliqua historia. Nati e Medea 3 filii. Medea repudiata; novum coniugium cum Glaucē. Ira furens Medea igne et caedibus grassatur, in ipsos filios impia, insuper Herculem vindicem contra Iasonem invocat.
- Cap. LV. Iasonis mors voluntaria. Regni heres Thessalus, superstes Iasonis filius, unde Thessali dicti. Medae errores, susceptus ab Aegeo filius Medus Medorum rex.
- Cap. LVI. Narrationes aliae de Medea et Medo. Argonautarum reditus per aliam viam a nonnullis traditam, adverso Tanai et per aliud flumen in Oceanum, inde vero in mare mediterraneum, eiusque rei opinata vestigia.
- Cap. LVII. Heraclidae, Herculis filii. Trachine apud Ceycem regem educati, ab Atheniensibus contra Eurystheum in tutelam recepti.
- Cap. LVIII. Victo Eurystheo Heraclidae duce Hyllo Peloponnesum et Mycenarum regnum recuperare parant. Res

singulari certamine dirempta. Hyllo caeso Heraclidæ ad 50 annos regno et Peloponneso exclusi. Eorum reliqua facta.

Cap. LIX. *Theseus*, *Herculis* æmulus. Eius genus. Prima virtutis specimina in *Coryneten*, *Sinin*, aprum *Crommyonensem*, *Scironem*, *Cercyonem*, *Procrusten*. *Athenas* petit, ubi ab *Aegæo* certis signis agnoscitur.

Cap. LX. Fabula de *Minotauro*. *Praemissa* *Cretæ* historia et regum *Cretensium* recensio. *Androgeos* *Minois* filius per insidias ab *Aegæo* tum *Atheniensium* rege interemptus.

Cap. LXI. *Attica* a *Minoe* propterea bello et fame pressa. Oraculo iussi *Athenienses* poenam dant 7 pueros puellasque quotannis *Minotauro* proiciendos. *Theseus* *Ariadnae* ope adiutus *Minotauro* confecto *Athenas* poena liberat. *Ariadne* in reditu in insula *Naxo* a *Baccho* rapta. *Dolore* correptus *Theseus* candida vela pro nigris substituere obliviscitur; quibus visis *Aegæus* vitam finit. Succedens *Theseus* legibus et institutis patriam auget.

Cap. LXII. *Phaedra* *Thesei* coniux *Hippolytum* privignum impuro amore prosequitur. *Utriusque* interitus. *Theseus* exul.

Cap. LXIII. *Helena* per *Theseum* et *Pirithoum* rapta. Simile ausum in regno *Plutonis* in *Proserpinam*. *Pirithoi* ob id poena.

Cap. LXIV. *Septem ad Thebas*. *Laius* *Thebarum* rex et *Iocasta*. Filius *Oedipus*, quem pater oraculo monitus exposuerat, inscius patrem occidit. *Sphinx*. *Iocastæ* coniugium et regnum præmii loco propositum, si quis eius ænigma solvat. *Oedipus* solvit, et matrem inscius uxorem ducit, e qua *Eteoclem* et *Polynicen* procreat.

Cap. LXV. *Oedipo* incluso filii regno potiti. *Polynices* a fratre regno pulsus ab *Adrasto* auxilium impetrat. *Adrastus* et *Polynices* cum *Tydeo* et quatuor aliis sociis *Thebis* bellum inferunt. Cadunt omnes præter *Adrastum*.

Cap. LXVI. *Septem ducum* filii *Epigoni* dicti duce *Alcmaeone* bellum in *Thebas* renovant. *Thebani* victi suasu *Tiresiæ* in agrum *Tilphossæum* in *Boeotia* migrant. *Thebæ* ab *Epigonis* captæ, *Daphne* *Tiresiæ* filia *Delphos* missa *Sibyllæ* nomen meruit.

Cap. LXVII. *Thebani* deinde *Doriensium* terras occupant. Obiter *Doriensium*, *Æolum*, *Boeotorum* origines.

Cap. LXVIII. *Æoli* progenies *Salmonæus* et *Tyro*: horum posterius usque ad *Nestorem* et bellum *Troianum*.

Cap. LXIX. *Lapithæ* et *Centauri*. Genus eorum.

Cap. LXX. *Centaurorum* bellum adversus *Lapithas* horumque reliquias.

- Cap. LXXI. *Aesculapius*. Eius parentes, merita de vita hominum. Plutonis de eius arte querelae. Filii Machaon et Podalirius.
- Cap. LXXII. *Penei* et *Asopi* genus cum posteris.
- Cap. LXXIII. *Pelopis*, *Tantali*, *Oenomai* historia. Oenomaus oraculo territus Hippodamiae unicae filiae procis certamina proponit cum vitae periculo. Pelops Myrtili auxilio adiutus victor consequitur puellae coniugium. Peloponnesus ab eo nomen habet.
- Cap. LXXIV. *Pelopis* pater *Tantalus* ob opes in ipsos deos superbus apud inferos cruciatibus affectus. *Niobe* eius filia liberorum numero superbiens orbitate punita. *Tantalum* regno expulit *Ilus* *Trois* filius.
- Cap. LXXV. *Trois* stirps a *Teucro* repetita et usque ad *Priamum* deducta.
- Cap. LXXVI. *Daedalus* statuarius et architectus ingenio et arte praestans. *Talum* ex sorore nepotem artis aemulum et ministrum habuit novis inventis clarum. Hunc *Daedalus* invidia commotus dolo interemit. Capitis damnatus fuga in *Atticam* vitam servat.
- Cap. LXXVII. Fuga delatus in *Cretam* *Daedalus* construxit bovis machinam ad explendam *Pasiphaeae* libidinem. *Minotaurus* inde ortus. *Labyrinthus*. Ob *Minois* iram *Daedalus* cum *Icaro* in *Siciliam* fugit. Ab hoc et mare *Icarium* et insula *Icaria* nomen habent. Fabula de alis e cera factis.
- Cap. LXXXVIII. *Daedali* opera in *Sicilia* effecta.
- Cap. LXXXIX. Bellum ob receptum *Daedalum* a *Minoe* *Siculis* illatum. *Minois* mors et monumentum sepulcrale. *Cretenses* in *Sicilia* relictis urbem *Minoam* et *Engyum* condunt, templumque deabus matribus exstruunt.
- Cap. LXXX. *Dearum* matrum in *Sicilia* cultus describitur. Templum sumtibus maximis constructum.
- Cap. LXXXI. *Aristaeus*. *Apolline* et *Cyrene* ortus nymphis traditur nutriendus, a quibus apum, olivarum, lactis culturam accepit. *Thebas* profectus ex *Antonoe* *Cadmi* filia *Actaeonem* procreavit, deinde a canibus dilaceratum.
- Cap. LXXXII. In *Ceam* insulam vectus *Aristaeus* *Graeciam* pestilentia liberat. Relicta ibi sobole ipse *Sardiniam*, *Siciliam* aliasque insulas adit. Suisque eas beneficiis cultiores reddit. His divinos honores consecutus.
- Cap. LXXXIII. *Daphnis* et *Eryx*. *Eryx* *Butae* et *Veneris* filius in *Sicilia* regulus, conditor urbis sui nominis et in eius arce templi *Veneris* *Erycinae*; quod post *Erycem* *Aeneas*, *Siculi*, *Carthaginenses*, *Romani*, donis et religioso cultu amplissimum reddiderunt.
- Cap. LXXXIV. *Daphnis* *Mercurio* et *nympha* genitus in amoenissima convalle montium *Heraeorum*: quorum de-

scriptio inseritur. Regionis fertilitate et amoenitate invitatus Daphnis, rei pastoritiae cultor, fistulae pastoritiae, carminis pastoritii inventor exstitit. Ab irata nympa visu orbatus.

Cap. LXXXV. Fabula de *Orione*, qui venatione magnique roboris operibus inclaruit. Acte eius opus. Digreditur historicus in quaestionem an Sicilia olim chersonesus fuerit. Orion inter astra relatus.

1 Τάδε περιέχει ἡ πρώτη τῶν Διοδώρου βίβλων.

α'. Προοίμιον τῆς ὅλης πραγματείας.

β'. Περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις λεγομένων περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως.

5 γ'. Περὶ τῶν θεῶν ὅσοι πόλεις ἔκτισαν κατ' Αἴγυπτον.

δ'. Περὶ τῶν πρώτων γενομένων ἀνθρώπων καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου.

ε'. Περὶ τῆς τῶν ἀθανάτων τιμῆς καὶ τῆς τῶν ναῶν κατασκευῆς.

10 ς'. Περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς κατ' Αἴγυπτον χώρας καὶ τῶν

2 περὶ τὸν Νεῖλον ποταμὸν παραδοξολογουμένων, τῆς τε τούτου πληρώσεως τὰς αἰτίας καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ φιλοσόφων ἀποφάσεις.

ζ'. Περὶ τῶν πρώτων γενομένων κατ' Αἴγυπτον βασιλέων καὶ

15 τῶν κατὰ μέρος αὐτῶν πράξεων.

η'. Περὶ κατασκευῶν τῶν πυραμίδων τῶν ἀναγεγραμμένων ἐν τοῖς ἑπτὰ θαυμαζομένοις ἔργοις.

θ'. Περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν δικαστηρίων.

ι'. Περὶ τῶν ἀφιερωμένων ζώων παρ' Αἰγυπτίοις.

20 ια'. Περὶ τῶν νομίμων τῶν περὶ τοὺς τετελεντηκότας παρ' Αἰγυπτίοις γενομένων.

ιβ'. Περὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι τῶν ἐπὶ παιδείᾳ θαυμαζομένων παραβαλόντες εἰς Αἴγυπτον καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων μαθόντες μετήνεγκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

3

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΟΣ ΠΡΩΤΗ.

1 Τοῖς τὰς κοινὰς ἱστορίας πραγματευσαμένοις
μεγάλας χάριτας ἀπονέμειν δίκαιον πάντας ἀνθρώ-
πους, ὅτι τοῖς ἰδίοις πόνοις ὠφελῆσαι τὸν κοινὸν
2 βίον ἐφιλοτιμήθησαν· ἀκίνδυνον γὰρ διδασκαλίαν
τοῦ συμφέροντος εἰσηγησάμενοι καλλίστην ἐμπει- 5
ρίαν διὰ τῆς πραγματείας ταύτης περιποιοῦσι τοῖς
ἀναγινώσκουσιν. ἡ μὲν γὰρ ἐκ τῆς πείρας ἐκάστου
μάθησις μετὰ πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων ποιεῖ τῶν
χρησίμων ἕκαστα διαγινώσκειν, καὶ διὰ τοῦτο τῶν
ἡρώων ὁ πολυπειρότατος μετὰ μεγάλων ἀτυχημάτων 10
πολλῶν ἀνθρώπων ἶδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω·
ἡ δὲ διὰ τῆς ἱστορίας περιγινομένη σύνεσις τῶν ἀλ-
λοτριῶν ἀποτευγμάτων τε καὶ κατορθωμάτων ἀπεί-
3 ρατον κακῶν ἔχει τὴν διδασκαλίαν. ἔπειτα πάντας
ἀνθρώπους, μετέχοντας μὲν τῆς πρὸς ἀλλήλους συγ- 15
γενείας, τόποις δὲ καὶ χρόνοις διεστηκότας, ἐφιλοτι-
μήθησαν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀγαγεῖν,
ὥσπερ τινὲς ὑπουργοὶ τῆς θείας προνοίας γενηθέν-
τες. ἐκείνη τε γὰρ τὴν τῶν ὁρωμένων ἀστρῶν διακό-
σμησιν καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων φύσεις εἰς κοινὴν ἀνα- 20
λογίαν συνθεῖσα κυκλεῖ συνεχῶς ἅπαντα τὸν αἰῶνα, 4
τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστοις ἐκ τῆς πεπωμένης μερί-
ζουσα, οἳ τε τὰς κοινὰς τῆς οἰκουμένης πράξεις κα-
θάπερ μιᾶς πόλεως ἀναγράψαντες ἓνα λόγον καὶ
κοινὸν χρηματιστήριον τῶν συντετελεσμένων ἀπέ- 25

4 δειξαν τὰς ἑαυτῶν πραγματείας. καλὸν γὰρ τὸ δύ-
 νασθαι τοῖς τῶν ἄλλων ἀγνοήμασι πρὸς διόρθωσιν
 χρῆσθαι παραδείγμασι, καὶ πρὸς τὰ συγκυροῦντα
 ποικίλως κατὰ τὸν βίον ἔχειν μὴ ζήτησιν τῶν πρα-
 5 τομένων, ἀλλὰ μίμησιν τῶν ἐπιτετευγμένων. καὶ
 γὰρ τοὺς πρεσβυτάτους ταῖς ἡλικίαις ἅπαντες τῶν
 νεωτέρων προκρίνουσιν ἐν ταῖς συμβουλίαις διὰ τὴν
 ἐκ τοῦ χρόνου περιγεγενημένην αὐτοῖς ἐμπειρίαν.
 10 ἥς τοσοῦτον ὑπερέχειν συμβέβηκε τὴν ἐκ τῆς ἱστο-
 ρίας μάθησιν ὅσον καὶ τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων
 προτεροῦσαν αὐτὴν ἐπεγνώκαμεν. διὸ καὶ πρὸς
 ἀπάσας τὰς τοῦ βίου περιστάσεις χρησιμωτάτην ἄν
 5 τις εἶναι νομίσαιε τὴν ταύτης ἀνάληψιν. τοῖς μὲν
 γὰρ νεωτέροις τὴν τῶν γεγηρακότων περιποιεῖ σύν-
 15 εσιν, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις πολλαπλασιάζει τὴν ὑπάρ-
 χουσαν ἐμπειρίαν, καὶ τοὺς μὲν ἰδιώτας ἀξιόους ἡγε-
 μονίας κατασκευάζει, τοὺς δ' ἡγεμόνας τῷ διὰ τῆς
 δόξης ἀθανατισμῷ προτρέπεται τοῖς καλλίστοις τῶν
 20 ἔργων ἐπιχειρεῖν, χωρὶς δὲ τούτων τοὺς μὲν στρα-
 τώτας τοῖς μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπαίνοις ἐτοιμοτέ-
 ρους κατασκευάζει πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κιν-
 δύνους, τοὺς δὲ πονηροὺς τῶν ἀνθρώπων ταῖς αἰωνί-
 οῖς βλασφημίαις ἀποτρέπει τῆς ἐπὶ τὴν κακίαν ὁρ-
 25 μῆς. καθόλου δὲ διὰ τὴν ἐκ ταύτης ἐπ' ἀγαθῷ μνή-
 μην οἱ μὲν κτίσται πόλεων γενέσθαι προεκλήθη-
 σαν, οἱ δὲ νόμους εἰσηγήσασθαι περιέχοντας τῷ
 κοινῷ βίῳ τὴν ἀσφάλειαν, πολλοὶ δ' ἐπιστήμας καὶ
 τέχνας ἐξευρεῖν ἐφιλοτιμήθησαν πρὸς εὐεργεσίαν
 τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. ἐξ ἁπάντων δὲ συμ-
 30 πληρουμένης τῆς εὐδαιμονίας, ἀποδοτέον τῶν ἐπαί-
 νων τὸ πρωτεῖον τῇ τούτων μάλιστ' αἰτίᾳ ἱστορίᾳ.
 ἡγητέον γὰρ εἶναι ταύτην φύλακα μὲν τῆς τῶν ἀξιο- 2

λόγων ἀρετῆς, μάρτυρα δὲ τῆς τῶν φανύλων κακίας,
 εὐεργέτιν δὲ τοῦ κοινοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. εἰ
 γὰρ ἡ τῶν ἐν ἄδου μυθολογία τὴν ὑπόθεσιν πε- 5
 πλασμένην ἔχουσα πολλὰ συμβάλλεται τοῖς ἀνθρώ-
 ποις πρὸς εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην, πόσῳ ὑπο- 5
 ληπτέον τὴν προφητικὴν τῆς ἀληθείας ἱστορίαν, τῆς
 ὅλης φιλοσοφίας οἶονεῖ μητρόπολιν οὖσαν, ἐπισκευ-
 άσαι δύνασθαι τὰ ἥθη μᾶλλον πρὸς καλοκάγαθίαν;
 3 πάντες γὰρ ἄνθρωποι διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀσθέ-
 νειαν βιοῦσι μὲν ἀκαριαῖόν τι μέρος τοῦ παντὸς αἰ- 10
 ῶνος, τετελευτήκασι δὲ πάντα τὸν ὕστερον χρόνον,
 καὶ τοῖς μὲν ἐν τῷ ζῆν μηδὲν ἀξιόλογον πράξασιν
 ἅμα ταῖς τῶν σωματίων τελευταῖς συναποθνήσκει
 καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον, τοῖς δὲ δι'
 ἀρετὴν περιποιησαμένοις δόξαν αἱ πράξεις ἅπαντα 15
 τὸν αἰῶνα μνημονεύονται, διαβωόμεναι τῷ θειοτάτῳ
 4 τῆς ἱστορίας στόματι. καλὸν δ', οἶμαι, τοῖς εὖ φρο-
 νοῦσι θνητῶν πόνων ἀντικαταλλάξασθαι τὴν ἀθά-
 νατον εὐφημίαν. Ἡρακλῆς μὲν γὰρ ὁμολογεῖται
 πάντα τὸν γενόμενον αὐτῷ κατ' ἀνθρώπους χρόνον 20
 ὑπομεῖναι μεγάλους καὶ συνεχεῖς πόνους καὶ κιν-
 δύνους ἐκουσίως, ἵνα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων εὐ-
 εργετήσας τύχῃ τῆς ἀθανασίας· τῶν δὲ ἄλλων ἀγα-
 θῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν ἡρωικῶν, οἱ δὲ ἰσοθέων τιμῶν
 ἔτυχον, πάντες δὲ μεγάλων ἐπαίνων ἡξιώθησαν, τὰς 25
 5 ἀρετὰς αὐτῶν τῆς ἱστορίας ἀπαθανατιζούσης. τὰ
 μὲν γὰρ ἄλλα μνημεῖα διαμένει χρόνον ὀλίγον, ὑπὸ
 πολλῶν ἀναιρούμενα περιστάσεων, ἡ δὲ τῆς ἱστο-
 ρίας δύναμις ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διήκουσα
 τὸν πάντα τᾶλλα λυμαινόμενον χρόνον ἔχει φύλακα 30
 τῆς αἰωνίου παραδόσεως τοῖς ἐπιγινομένοις. συμ-
 βάλλεται δ' αὕτη καὶ πρὸς λόγου δύναμιν, οὗ

κάλλιον ἕτερον οὐκ ἂν τις θαδίως εὔροι. τούτῳ 6
 γὰρ οἱ μὲν Ἕλληνες τῶν βαρβάρων, οἱ δὲ περαι-
 δευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν προέχουσιν, πρὸς δὲ τού-
 τοις διὰ μόνου τούτου δυνατόν ἐστιν ἓνα τῶν πολ-
 5 λῶν περιγενέσθαι· καθόλου δὲ φαίνεται πᾶν τὸ
 προτεθέν τοιοῦτον ὅποιον ἂν ἡ τοῦ λέγοντος δύ-
 ναμις παραστήσῃ, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἀξιόους
 λόγου προσαγορεύομεν, ὥς τοῦτο τὸ πρωτεῖον
 τῆς ἀρετῆς περιπεποιημένους. εἰς πλείω δὲ μέρη 7
 10 τούτου διηρημένου, συμβαίνει τὴν μὲν ποιητικὴν
 τέρειν μᾶλλον ἢ περ ὠφελεῖν, τὴν δὲ νομοθεσίαν
 6 κολάζειν, οὐ διδάσκειν, παραπλησίως δὲ καὶ τᾶλλα
 μέρη τὰ μὲν μηδὲν συμβάλλεσθαι πρὸς εὐδαιμο-
 νίαν, τὰ δὲ μεμιγμένην ἔχειν τῷ συμφέροντι τὴν
 15 βλάβην, ἓνια δὲ κατεψεῦσθαι τῆς ἀληθείας, μόνην
 δὲ τὴν ἱστορίαν, συμφωνούντων ἐν αὐτῇ τῶν λό-
 γων τοῖς ἔργοις, ἅπαντα τᾶλλα χρήσιμα τῇ γραφῇ
 περιειληφέναι. ὁρᾶσθαι γὰρ αὐτὴν προτρεπομένην 8
 ἐπὶ δικαιοσύνην, κατηγοροῦσαν τῶν φάŷλων, ἐγκω-
 20 μιᾶζουσαν τοὺς ἀγαθοὺς, τὸ σύνολον ἐμπειρίαν με-
 γίστην περιποιοῦσαν τοῖς ἐντυγχάνουσιν.

Διὸ καὶ θεωροῦντες ἡμεῖς δικαίας ἀποδοχῆς 3
 τυγχάνοντας τοὺς ταύτην πραγματευσαμένους προή-
 χθημεν ἐπὶ τὸν ὅμοιον τῆς ὑποθέσεως ζῆλον. ἐπι-
 25 στήσαντες δὲ τὸν νοῦν τοῖς πρὸ ἡμῶν συγγραφεῦσιν
 ἀπεδεξάμεθα μὲν ὥς ἐνι μάλιστα τὴν προαίρεσιν
 αὐτῶν, οὐ μὴν ἐξειργάσθαι πρὸς τὸ συμφέρον καὶ
 τὸ δυνατόν τὰς πραγματείας αὐτῶν ὑπελάβομεν.
 κειμένης γὰρ τοῖς ἀναγινώσκουσι τῆς ὠφελείας ἐν 2
 30 τῷ πλείστας καὶ ποικιλωτάτας περιστάσεις λαμβά-
 νειν, οἱ πλείστοι μὲν ἐνὸς ἔθνους ἢ μιᾶς πόλεως
 αὐτοτελεῖς πολέμους ἀνέγραψαν, ὀλίγοι δ' ἀπὸ τῶν

ἀρχαίων χρόνων ἀρξάμενοι τὰς κοινὰς πράξεις ἐπε-
 χείρησαν ἀναγράφειν μέχρι τῶν καθ' αὐτοὺς και-
 ρῶν, καὶ τούτων οἱ μὲν τοὺς οἰκείους χρόνους ἐκά-
 στοις οὐ παρέξεν, οἱ δὲ τὰς τῶν βαρβάρων πράξεις
 ὑπερέβησαν, ἔτι δ' οἱ μὲν τὰς παλαιὰς μυθολογίας 5
 διὰ τὴν δυσχέρειαν τῆς πραγματείας ἀπεδοκίμασαν,
 οἱ δὲ τὴν ὑπόστασιν τῆς ἐπιβολῆς οὐ συνετέλεσαν,
 3 μεσολαβηθέντες τὸν βίον ὑπὸ τῆς πεπωμένης. τῶν
 δὲ τὴν ἐπιβολὴν ταύτης τῆς πραγματείας πεποιημέ-
 νων οὐδεὶς προεβίβασε τὴν ἱστορίαν κατωτέρω τῶν 10
 Μακεδονικῶν καιρῶν· οἱ μὲν γὰρ εἰς τὰς Φιλίππου
 πράξεις, οἱ δ' εἰς τὰς Ἀλεξάνδρου, τινὲς δ' εἰς τοὺς
 διαδόχους ἢ τοὺς ἐπιγόνους κατέστρεψαν τὰς συν-
 τάξεις· πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων τῶν μετὰ ταῦτα
 πράξεων ἀπολελειμμένων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου 15
 τῶν ἱστοριογράφων οὐδεὶς ἐπεβάλετο αὐτὰς μιᾶς
 συντάξεως περιγραφῇ πραγματεύεσθαι διὰ τὸ μέ-
 4 γεθος τῆς ὑποθέσεως. διὸ καὶ ἐρριμμένων τῶν τε
 χρόνων καὶ τῶν πράξεων ἐν πλείοσι πραγματεῖαις
 καὶ διαφόροις συγγραφεῦσι δυσπερίληπτος ἢ τού- 7
 5 των ἀνάληψις γίνεται καὶ δυσμνημόνευτος. ἐξετά-
 σαντες οὖν τὰς ἐκάστου τούτων διαθέσεις ἐκρί-
 ναμεν ὑπόθεσιν ἱστορικὴν πραγματεύεσθαι τὴν
 πλεῖστα μὲν ὠφελῆσαι δυναμένην, ἐλάχιστα δὲ τοὺς
 6 ἀναγινώσκοντας ἐνοχλήσουσαν. εἰ γὰρ τις τὰς εἰς 25
 μνήμην παραδεδομένας τοῦ σύμπαντος κόσμου πρά-
 ξεις, ὥσπερ τινὸς μιᾶς πόλεως, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν
 ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀναγράψαι κατὰ τὸ δυνατόν
 μέχρι τῶν καθ' αὐτὸν καιρῶν, πόνον μὲν ἂν πο-
 λὺν ὑπομείναι δῆλον ὅτι, πραγματείαν δὲ πασῶν 30
 εὐχρηστοτάτην συντάξαιτο τοῖς φιλαναγνωστοῦσιν.
 7 ἔξέσται γὰρ ἐκ ταύτης ἕκαστον πρὸς τὴν ἰδίαν ὑπό-

στασιν ἐτοίμως λαμβάνειν τὸ χρήσιμον, ὥσπερ ἐκ
 μεγάλης ἀρνούμενον πηγῆς. τοῖς μὲν γὰρ ἐπιβαλ- 8
 λομένοις διεξιέναι τὰς τῶν τοσούτων συγγραφέων
 ἱστορίας πρῶτον μὲν οὐ ῥάδιον εὐπορῆσαι τῶν εἰς
 5 τὴν χρεῖαν πιπτουσῶν βίβλων, ἔπειτα διὰ τὴν ἀνω-
 μαλίαν καὶ τὸ πλῆθος τῶν συνταγμάτων δυσκατά-
 ληπτος γίνεται τελέως ἢ τῶν πεπραγμένων ἀνάλη-
 ψις· ἢ δ' ἐν μιᾷ συντάξεως περιγραφῇ πραγματεία
 τὸ τῶν πράξεων εἰρόμενον ἔχουσα τὴν μὲν ἀνάγνω-
 10 σιν ἐτοίμην παρέχεται, τὴν δ' ἀνάληψιν ἔχει παν-
 τελῶς εὐπαρακολούθητον. καθόλου δὲ τῶν ἄλλων
 τοσοῦτον ὑπερέχειν ταύτην ἡγητέον ὅσῳ χρησι-
 μώτερόν ἐστι τὸ πᾶν τοῦ μέρους καὶ τὸ συνεχὲς
 τοῦ διεσπρηγμένου, πρὸς δὲ τούτοις τὸ διηκριβωμέ-
 15 νον τοῖς χρόνοις τοῦ μηδὲ γινωσκομένου τίσιν ἐπρά-
 χθη καιροῖς.

Διόπερ ἡμεῖς ὁρῶντες τὴν ὑπόθεσιν χρησιμωτά- 4
 τὴν μὲν οὖσαν, πολλοῦ δὲ πόνου καὶ χρόνου προσ-
 δεομένην, τριάκοντα μὲν ἔτη περὶ αὐτὴν ἐπραγμα-
 20 τεύθημεν, μετὰ δὲ πολλῆς κακοπαθείας καὶ κινδύ-
 νων ἐπῆλθομεν πολλὴν τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐ-
 ρώπης, ἵνα τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ πλείστων μερῶν
 αὐτόπται γενηθῶμεν· πολλὰ γὰρ παρὰ τὰς ἀγνοίας
 τῶν τόπων διήμαρτον οὐχ οἱ τυχόντες τῶν συγγρα-
 25 φέων, ἀλλὰ τινες καὶ τῶν τῇ δόξῃ πεπρωτενκότων.
 ἀφορμῇ δὲ πρὸς τὴν ἐπιβολὴν ταύτην ἐχρησάμεθα μά- 2
 λιστα μὲν τῇ πρὸς τὴν πραγματείαν ἐπιθυμίᾳ, δι' ἣν
 πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ δοκοῦν ἀπορον εἶναι τυγχάνει
 συντελείας, ἔπειτα καὶ διὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ χορηγίαν τῶν
 30 πρὸς τὴν ὑποκειμένην ὑπόθεσιν ἀνηκόντων. ἢ γὰρ
 8 ταύτης τῆς πόλεως ὑπεροχὴ, διατείνουσα τῇ δυνά- 3
 μει πρὸς τὰ κέρατα τῆς οἰκουμένης, ἐτοιμοτάτας

καὶ πλείστας ἡμῖν ἀφορμὰς παρέσχετο παρεπιδη-
 4 μῆσαι ἐν αὐτῇ πλείῳ χρόνον. ἡμεῖς γὰρ ἐξ Ἀγυ-
 ρίου τῆς Σικελίας ὄντες, καὶ διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τοῖς
 ἐν τῇ νήσῳ πολλὴν ἐμπειρίαν τῆς Ῥωμαίων διαλέ-
 κτου περιπεποιημένοι, πάσας τὰς τῆς ἡγεμονίας 5
 ταύτης πράξεις ἀκριβῶς ἀνελάβομεν ἐκ τῶν παρ'
 ἐκείνοις ὑπομνημάτων ἐκ πολλῶν χρόνων τετηρη-
 5 μένων. πεποιήμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας ἀπὸ
 τῶν μυθολογουμένων παρ' Ἑλλησὶ τε καὶ βαρβά-
 ροις, ἐξετάσαντες τὰ παρ' ἐκάστοις ἱστορούμενα κατὰ 10
 τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἐφ' ὅσον ἡμῖν δύναμις.
 6 Ἐπεὶ δ' ἡ μὲν ὑπόθεσις ἔχει τέλος, αἱ βίβλοι δὲ μέ-
 χρι τοῦ νῦν ἀνέκδοτοι τυγχάνουσιν οὔσαι, βούλομαι
 βραχέα προδιορίσαι περὶ ὅλης τῆς πραγματείας. τῶν
 γὰρ βιβλίων ἡμῖν ἑξ μὲν αἱ πρῶται περιέχουσι τὰς πρὸ 15
 τῶν Τρωικῶν πράξεις καὶ μυθολογίας, καὶ τούτων
 αἱ μὲν προηγούμεναι τρεῖς τὰς βαρβαρικάς, αἱ δ'
 ἑξῆς σχεδὸν τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας· ἐν δὲ
 ταῖς μετὰ ταύτας ἑνδεκα τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν κοι-
 νὰς πράξεις ἀναγεγράφαμεν ἕως τῆς Ἀλεξάνδρου 20
 7 τελευτῆς· ἐν δὲ ταῖς ἑξῆς εἴκοσι καὶ τρισὶ βίβλοις
 τὰς λοιπὰς ἀπάσας κατετάξαμεν μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ
 συστάντος πολέμου Ῥωμαίοις πρὸς Κελτοὺς, καθ'
 ὃν ἡγούμενος Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς πρά-
 ξεις προσαγορευθεὶς θεὸς κατεπολέμησε μὲν τὰ 25
 πλείστα καὶ μαχιμώτατα τῶν Κελτῶν ἔθνη, προε-
 βίβασε δὲ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ῥώμης μέχρι τῶν Βρετ-
 τανικῶν νήσων· τούτου δ' αἱ πρῶται πράξεις ἐπε-
 τελέσθησαν ὀλυμπιάδος τῆς ἑκατοστῆς καὶ ὀγδοηκο-
 στῆς κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησιν 30
 Ἡρώδου.

5 Τῶν δὲ χρόνων τούτων περιειλημμένων ἐν ταύτῃ 9

τῇ πραγματείᾳ τοὺς μὲν πρὸ τῶν Τρωικῶν οὐ διο-
 ριζόμεθα βεβαίως διὰ τὸ μηδὲν παράπηγμα παρει-
 ληφέναι περὶ τούτων πιστευόμενον, ἀπὸ δὲ τῶν
 Τρωικῶν ἀκολουθῶς Ἀπολλοδώρῳ τῷ Ἀθηναίῳ τί-
 5 θεμεν ὀγδοήκοντ' ἔτη πρὸς τὴν κάθοδον τῶν Ἡρα-
 κλειδῶν, ἀπὸ δὲ ταύτης ἐπὶ τὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα
 δυσὶ λείποντα τῶν τριακοσίων καὶ τριάκοντα, συλ-
 λογιζόμενοι τοὺς χρόνους ἀπὸ τῶν ἐν Λακεδαίμονι
 βασιλευσάντων, ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος εἰς
 10 τὴν ἀρχὴν τοῦ Κελτικοῦ πολέμου, ἣν τελευτήν πε-
 ποιήμεθα τῆς ἱστορίας, ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα·
 ὥστε τὴν ὅλην πραγματείαν ἡμῶν τετταράκοντα
 βίβλων οὕσαν περιέχειν ἔτη δυσὶ λείποντα τῶν χι-
 λίων ἑκατὸν τετταράκοντα χωρὶς τῶν χρόνων τῶν
 15 περιεχόντων τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις.

Ταῦτα μὲν οὖν ἀκριβῶς προδιωρισάμεθα, βουλό- 2
 μενοι τοὺς μὲν ἀναγινώσκοντας εἰς ἔννοιαν ἀγαγεῖν
 τῆς ὅλης προθέσεως, τοὺς δὲ διασκευάζειν εἰωθότας
 τὰς βίβλους ἀποτρέψαι τοῦ λυμαίνεσθαι τὰς ἄλλο-
 20 τρίας πραγματείας. ἡμῖν δὲ παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν
 τὰ μὲν γραφέντα καλῶς μὴ μετεχέτω φθόνου, τὰ
 δὲ ἀγνωθῆντα τυγχανέτω διορθώσεως ὑπὸ τῶν δυ-
 νατωτέρων. διεληλυθότες δὲ ὑπὲρ ὧν προηρού- 3
 μεθα τὴν ἐπαγγελίαν τῆς γραφῆς βεβαιοῦν ἐγχει-
 25 ρήσομεν.

Περὶ μὲν οὖν θεῶν τίνας ἐννοίας ἔσχον οἱ πρῶ- 6
 τοι καταδείξαντες τιμᾶν τὸ θεῖον, καὶ τῶν μυ-
 θολογούμενων περὶ ἐκάστου τῶν ἀθανάτων, τὰ μὲν
 πολλὰ συντάξασθαι πειρασόμεθα κατ' ἰδίαν διὰ τὸ
 30 τὴν ὑπόθεσιν ταύτην πολλοῦ λόγου προσδεῖσθαι,
 ὅσα δ' ἂν ταῖς προκειμέναις ἱστορίαις εὐοικότα δό-
 ξωμεν ὑπάρχειν, παραθήσομεν ἐν κεφαλαίοις, ἵνα

2 μηδὲν τῶν ἀκοῆς ἀξίων ἐπιζητῆται. περὶ δὲ τοῦ 10
 γένους τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων καὶ τῶν πραχθέν-
 των ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης,
 ὥς ἂν ἐνδέχεται περὶ τῶν οὕτω παλαιῶν, ἀκριβῶς
 ἀναγράψομεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀρξά- 5
 3 μενοι. περὶ τῆς πρώτης τοίνυν γενέσεως τῶν ἀν-
 θρώπων διτταὶ γεγόνασιν ἀποφάσεις παρὰ τοῖς νο-
 μιμωτάτοις τῶν τε φυσιολόγων καὶ τῶν ἱστορικῶν.
 οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον ὑποστη-
 σάμενοι τὸν κόσμον ἀπεφήναντο καὶ τὸ γένος τῶν 10
 ἀνθρώπων ἐξ αἰῶνος ὑπάρχειν, μηδέποτε τῆς αὐ-
 τῶν τεκνώσεως ἀρχὴν ἐσχηκνίας· οἱ δὲ γεννητὸν καὶ
 φθαρτὸν εἶναι νομίσαντες ἔφησαν ὁμοίως ἐκείνοις
 τοὺς ἀνθρώπους τυχεῖν τῆς πρώτης γενέσεως ὠρι-
 σμένοις χρόνοις. 15

7 Κατὰ γὰρ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων σύστασιν μίαν
 ἔχειν ἰδέαν οὐρανόν τε καὶ γῆν, μεμιγμένης αὐτῶν
 τῆς φύσεως· μετὰ δὲ ταῦτα διαστάντων τῶν σωμά-
 των ἀπ' ἀλλήλων, τὸν μὲν κόσμον περιλαβεῖν ἄπα-
 σαν τὴν ὁρωμένην ἐν αὐτῷ σύνταξιν, τὸν δ' ἀέρα 20
 κινήσεως τυχεῖν συνεχοῦς, καὶ τὸ μὲν πυρῶδες αὐ-
 τοῦ πρὸς τοὺς μετεωροτάτους τόπους συνδραμεῖν,
 ἀνωφεροῦς οὔσης τῆς τοιαύτης φύσεως διὰ τὴν κου-
 φότητα· ἀφ' ἧς αἰτίας τὸν μὲν ἥλιον καὶ τὸ λοι-
 πὸν πλῆθος τῶν ἄστρον ἐναποληφθῆναι τῇ πάσῃ 25
 δίνῃ· τὸ δὲ ἰλυῶδες καὶ θολερὸν μετὰ τῆς τῶν
 ὑγρῶν συγκρίσεως ἐπὶ ταὐτὸ καταστῆναι διὰ τὸ βρά-
 2 ρος· εἰλούμενον δ' ἐν ἑαυτῷ καὶ συστρεφόμενον
 συνεχῶς ἐκ μὲν τῶν ὑγρῶν τὴν θάλατταν, ἐκ δὲ
 τῶν στερεμνιωτέρων ποιῆσαι τὴν γῆν πηλώδη καὶ 30
 3 παντελῶς ἀπαλήν. ταύτην δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοῦ
 περὶ τὸν ἥλιον πυρὸς καταλάμπσαντος πῆξιν λαβεῖν,

ἔπειτα διὰ τὴν θερμασίαν ἀναξυμουμένης τῆς ἐπι-
 φανείας συνοιδῆσαι τινα τῶν ὑγρῶν κατὰ πολλοὺς
 τόπους, καὶ γενέσθαι περὶ αὐτὰ σηπεδόνας ὑμέσι
 λεπτοῖς περιεχομένας· ὅπερ ἐν τοῖς ἔλεσι καὶ τοῖς
 5 λιμνάζουσι τῶν τόπων ἔτι καὶ νῦν ὁραῖσθαι γινό-
 μενον, ἐπειδὴ τῆς χώρας κατεψυγμένης ἄφνω διὰ-
 11 πυρος ὁ ἀήρ γένηται, μὴ λαβὼν τὴν μεταβολὴν ἐκ
 τοῦ κατ' ὀλίγον. ζωογονουμένων δὲ τῶν ὑγρῶν 4
 διὰ τῆς θερμασίας τὸν εἰρημένον τρόπον τὰς μὲν
 10 νύκτας λαμβάνειν αὐτίκα τὴν τροφήν ἐκ τῆς πι-
 πτούσης ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ὁμίχλης, τὰς δ' ἡμέ-
 ρας ὑπὸ τοῦ καύματος στερεοῦσθαι· τὸ δ' ἔσχατον
 τῶν κυοφορουμένων τὴν τελείαν αὔξησιν λαβόντων,
 καὶ τῶν ὑμένων διακαυθέντων τε καὶ περιοραγέν-
 15 των, ἀναφῦναι παντοδαποὺς τύπους ζώων. τούτων 5
 δὲ τὰ μὲν πλείστης θερμασίας κεκοινωνηκότα πρὸς
 τοὺς μετεώρους τόπους ἀπελθεῖν γενόμενα πτηνά,
 τὰ δὲ γεώδους ἀντεχόμενα συγκρίσεως ἐν τῇ τῶν
 ἑρπετῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιγείων τάξει κατα-
 20 ριθμηθῆναι, τὰ δὲ φύσεως ὑγράς μάλιστα μετειλη-
 φοτα πρὸς τὸν ὁμογενῆ τόπον συνδραμεῖν, ὀνομα-
 σθέντα πλωτά. τὴν δὲ γῆν αἰὲ μᾶλλον στερεομε- 6
 νην ὑπὸ τε τοῦ περὶ τὸν ἥλιον πυρὸς καὶ τῶν πνευ-
 μάτων τὸ τελευταῖον μηκέτι δύνασθαι μηδὲν τῶν
 25 μειζόνων ζωογονεῖν, ἀλλ' ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα μί-
 ξεως ἕκαστα γεννᾶσθαι τῶν ἐμψύχων. ἔοικε δὲ περὶ 7
 τῆς τῶν ὅλων φύσεως οὐδ' Εὐριπίδης διαφωνεῖν
 τοῖς προειρημένοις, μαθητὴς ὢν Ἀναξαγόρου τοῦ
 φυσικοῦ· ἐν γὰρ τῇ Μελανίππῃ τίθησιν οὕτως,
 30 ὥς οὐρανός τε γαῖά τ' ἦν μορφή μία·
 ἐπεὶ δ' ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων δίχα,
 τίκτουσι πάντα κἀνέδωκαν εἰς φάος,

δένδρῳ, πετηνᾷ, θήρᾳ, οὓς θ' ἄλμῃ τρέφει,
γένος τε θνητῶν.

- 8 Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης τῶν ὅλων γενέσεως
τοιαῦτα παρειλήφαμεν, τοὺς δὲ ἐξ ἀρχῆς γεννηθέν-
τας τῶν ἀνθρώπων φασὶν ἐν ἀτάκτῳ καὶ θηριώδει 5
βίῳ καθεστῶτας σποράδην ἐπὶ τὰς νομὰς ἐξιέναι,
καὶ προσφέρεσθαι τῆς τε βοτάνης τὴν προσηνεστά-
την καὶ τοὺς αὐτομάτους ἀπὸ τῶν δένδρων καρ-
2 πούς. καὶ πολεμουμένους μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων ἀλ-
λήλοισι βοηθεῖν ὑπὸ τοῦ συμφέροντος διδασκομέ- 10
νους, ἀθροιζομένους δὲ διὰ τὸν φόβον ἐπιγινώσκειν
3 ἐκ τοῦ κατὰ μικρὸν τοὺς ἀλλήλων τύπους. τῆς
φωνῆς δ' ἀσήμου καὶ συγκεχυμένης οὔσης ἐκ τοῦ
κατ' ὀλίγον διαρθροῦν τὰς λέξεις, καὶ πρὸς ἀλλή- 12
λους τιθέντας σύμβολα περὶ ἐκάστου τῶν ὑποκει- 15
μένων γνώριμον σφίσιν αὐτοῖς ποιῆσαι τὴν περὶ
4 ἀπάντων ἐρμηνείαν. τοιούτων δὲ συστημάτων γι-
νομένων καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, οὐχ ὁμόφω-
νον πάντας ἔχειν τὴν διάλεκτον, ἐκάστων ὥς ἔτυχε
συνταξάντων τὰς λέξεις· διὸ καὶ παντοίους τε ὑπάρ- 20
ξαι χαρακτηῖρας διαλέκτων καὶ τὰ πρῶτα γενόμενα
συστήματα τῶν ἀπάντων ἔθνων ἀρχέγονα γενέσθαι.
5 τοὺς οὖν πρώτους τῶν ἀνθρώπων μηδενὸς τῶν
πρὸς βίον χρησίμων εὗρημένου ἐπιπόνως διάγειν,
γυμνοὺς μὲν ἐσθῆτος ὄντας, οἰκήσεως δὲ καὶ πυρὸς 25
ἀήθεις, τροφῆς δ' ἡμέρου παντελῶς ἀνευνοήτους.
6 καὶ γὰρ τὴν συγκομιδὴν τῆς ἀγρίας τροφῆς ἀγνο-
οῦντας μηδεμίαν τῶν καρπῶν εἰς τὰς ἐνδείας ποι-
εῖσθαι παρὰθεσιν· διὸ καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀπόλλυ-
σθαι κατὰ τοὺς χειμῶνας διὰ τε τὸ ψῦχος καὶ τὴν 30
7 σπάνιν τῆς τροφῆς. ἐκ δὲ τοῦ κατ' ὀλίγον ὑπὸ τῆς
πείρας διδασκομένους εἰς τε τὰ σπήλαια καταφεύ-

γειν ἐν τῷ χειμῶνι καὶ τῶν καρπῶν τοὺς φυλάτ-
 τεσθαι δυναμένους ἀποτίθεσθαι. γνωσθέντος δὲ τοῦ 8
 πυρὸς καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων κατὰ μικρὸν
 καὶ τὰς τέχνας εὗρεθῆναι καὶ τᾶλλα τὰ δυνάμενα
 5 τὸν κοινὸν βίον ὠφελῆσαι. καθόλου γὰρ πάντων 9
 τὴν χρεῖαν αὐτὴν διδάσκαλον γενέσθαι τοῖς ἀνθρώ-
 ποις, ὑφηγουμένην οἰκείως τὴν ἐκάστου μάθησιν
 εὐφυεῖ ζῳῇ καὶ συνεργοὺς ἔχοντι πρὸς ἅπαντα χει-
 ρας καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀγχίνοιαν.

10 Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης γενέσεως τῶν ἀν- 10
 θρώπων καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου τοῖς ῥηθεῖ-
 σιν ἀρκεσθησόμεθα, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας.
 περὶ δὲ τῶν πράξεων τῶν παραδεδομένων μὲν 9
 εἰς μνήμην, γενομένων δὲ ἐν τοῖς γνωριζομένοις
 15 τόποις τῆς οἰκουμένης, διεξιέναι πειρασόμεθα. τοὺς 2
 μὲν οὖν πρώτους ὑπάρξαντας βασιλεῖς οὗτ' αὐτοὶ
 λέγειν ἔχομεν οὔτε τῶν ἱστορικῶν τοῖς ἐπαγγελλο-
 μένοις εἰδέναι συγκατατιθέμεθα· ἀδύνατον γὰρ
 τὴν εὖρεσιν τῶν γραμμάτων οὕτως εἶναι παλαιὰν
 20 ὥστε τοῖς πρώτοις βασιλεῦσιν ἡλικιώτιδα γενέσθαι·
 εἰ δέ τις καὶ τοῦτο συγχωρήσαι, τό γε τῶν ἱστο-
 ριογράφων γένος παντελῶς φαίνεται νεωστὶ τῷ
 κοινῷ βίῳ συνεσταμένον. περὶ δὲ τῆς τοῦ γένους 3
 13 ἀρχαιότητος οὐ μόνον ἀμφισβητοῦσιν Ἕλληνες, ἀλλὰ
 25 καὶ πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἑαυτοὺς αὐτόχθονας λέ-
 γοντες καὶ πρώτους τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων εὖ-
 ρετὰς γενέσθαι τῶν ἐν τῷ βίῳ χρησίμων, καὶ τὰς
 γενομένας παρ' αὐτοῖς πράξεις ἐκ πλείστων χρόνων
 ἀναγραφῆς ἡξιῶσθαι. ἡμεῖς δὲ περὶ μὲν τῆς ἐκά- 4
 30 στων παλαιότητος τὰκριβὲς καὶ τίνων προτερεῖ τὰ
 ἔθνη τῶν ἄλλων τοῖς χρόνοις καὶ πόσοις ἔτεσιν οὐκ
 ἂν διορισαίμεθα, τὰ δὲ λεγόμενα παρ' ἐκάστοις

- περὶ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν παλαιῶν πράξεων ἐν κεφαλαίοις ἀναγράφομεν, στοχαζόμενοι τῆς συμμε-
 5 τρίας. περὶ πρώτων δὲ τῶν βαρβάρων διέξιμεν, οὐκ ἀρχαιοτέρους αὐτοὺς ἡγούμενοι τῶν Ἑλλήνων, καθάπερ Ἐφορος εἶρηκεν, ἀλλὰ προδιελθεῖν βουλό- 5
 μενοι τὰ πλείστα τῶν περὶ αὐτούς, ὅπως ἀρξάμε-
 νοι τῶν παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἱστορουμένων μηδεμίαν ἐν ταῖς ἀρχαιολογίαις ἑτερογενῇ πράξιν παρεμβά-
 6 λωμεν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον θεῶν τε γενέ-
 σεις ὑπάρξαι μυθολογοῦνται, αἱ τε τῶν ἄστρον ἀρ- 10
 χαιοτάται παρατηρήσεις εὖρησθαι λέγονται, πρὸς δὲ
 τούτοις πράξεις ἀξιόλογοι καὶ πολλὰ μεγάλων ἀν-
 δρῶν ἱστοροῦνται, ποιησόμεθα τῆς ἱστορίας τὴν ἀρ-
 χὴν διὰ τῶν κατ' Αἴγυπτον πραχθέντων.
- 10 Φασὶ τοίνυν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν 15
 ὄλων γένεσιν πρώτους ἀνθρώπους γενέσθαι κατὰ
 τὴν Αἴγυπτον διὰ τε τὴν εὐκρασίαν τῆς χώρας καὶ
 διὰ τὴν φύσιν τοῦ Νείλου. τοῦτον γὰρ πολύγο-
 νον ὄντα καὶ τὰς τροφὰς αὐτοφυεῖς παρεχόμενον
 ῥαδίως ἐκτρέφειν τὰ ζωογονηθέντα· τὴν τε γὰρ τοῦ 20
 καλάμου ῥίζαν καὶ τὸν λωτόν, ἔτι δὲ τὸν Αἰγύπτιον
 κύαμον καὶ τὸ καλούμενον κορσαῖον καὶ πολλὰ τοι-
 αῦθ' ἕτερα τροφὴν ἐτοίμην παρέχεσθαι τῷ γένει
 2 τῶν ἀνθρώπων. τῆς δ' ἐξ ἀρχῆς παρ' αὐτοῖς ζωογο-
 νίας τεκμήριον πειρῶνται φέρειν τὸ καὶ νῦν ἔτι τὴν 25
 ἐν τῇ Θηβαΐδι χώραν κατὰ τινὰς καιροὺς τοσοῦτους
 καὶ τηλικούτους μῦς γεννᾶν ὥστε τοὺς ἰδόντας τὸ
 γινόμενον ἐκπλήττεσθαι· ἐνίοις γὰρ αὐτῶν ἕως μὲν
 τοῦ στήθους καὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν διατετυ-
 πῶσθαι καὶ κίνησιν λαμβάνειν, τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ 30
 σώματος ἔχειν ἀδιατύπτωτον, μενούσης ἔτι κατὰ φύ-
 3 σιν τῆς βώλου. ἐκ τούτου δ' εἶναι φανερόν ὅτι

κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου σύστασιν τῆς γῆς
 14 εὐκράτου καθεστῶσης μάλιστα ἂν ἔσχε τὴν γένεσιν
 τῶν ἀνθρώπων ἢ κατ' Αἴγυπτον χώρα· καὶ γὰρ
 νῦν, οὐδαμοῦ τῆς ἄλλης γῆς φουούσης οὐδὲν τῶν
 5 τοιούτων, ἐν μόνῃ ταύτῃ θεωρεῖσθαι τινα τῶν ἐμ-
 ψύχων παραδόξως ζωογονούμενα. καθόλου δὲ λέ- 4
 γουσιν, εἴτε κατὰ τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος γενόμενον
 κατακλυσμὸν ἐφθάρη τὰ πλεῖστα τῶν ζώων, εἰκὸς
 μάλιστα διασεσῶσθαι τοὺς κατὰ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ
 10 τὴν μεσημβρίαν κατοικοῦντας, ὥς ἂν τῆς χώρας αὐ-
 τῶν οὔσης ἀνόμβρου κατὰ τὸ πλεῖστον, εἴτε, καθ-
 ἄπερ τινὲς φασί, παντελοῦς γενομένης τῶν ἐμψύ-
 χων φθορᾶς ἢ γῇ πάλιν ἐξ ἀρχῆς καινὰς ἤνεγκε
 τῶν ζώων φύσεις, ὅμως καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον
 15 πρέπειν τὴν ἀρχηγὸν τῶν ἐμψύχων γένεσιν προσ-
 ἅπτειν ταύτῃ τῇ χώρᾳ. τῆς γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις 5
 ἐπομβρίας τῷ παρ' αὐτοῖς γινομένῳ καύματι μιγεί-
 σης εἰκὸς εὐκρατότατον γενέσθαι τὸν ἄερα πρὸς
 τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν πάντων ζωογονίαν. καὶ γὰρ ἐν 6
 20 τοῖς καθ' ἡμᾶς ἔτι χρόνοις κατὰ τὴν ἐπὶ κλυστον
 Αἴγυπτον ἐν τοῖς ὀψίμοις τῶν ὑδάτων φανερώς ὄρα-
 σθαι γεννωμένας φύσεις ἐμψύχων· ὅταν γὰρ τοῦ 7
 ποταμοῦ τὴν ἀναχώρησιν ποιουμένου τὴν πρώτην
 τῆς ἰλύος ὁ ἥλιος διαξηράνῃ, φασὶ συνίστασθαι ζῶα,
 25 τινὰ μὲν εἰς τέλος ἀπηρτισμένα, τινὰ δὲ ἡμιτελῆ
 καὶ πρὸς αὐτῇ συμφυῇ τῇ γῇ.

Τοὺς δ' οὖν κατ' Αἴγυπτον ἀνθρώπους τὸ πα- 11
 λαιὸν γενομένους, ἀναβλέψαντας εἰς τὸν κόσμον
 καὶ τὴν τῶν ὅλων φύσιν καταπλεγέντας καὶ θαν-
 30 μάσαντας, ὑπολαβεῖν εἶναι δύο θεοὺς αἰδίους τε
 καὶ πρώτους, τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, ὧν τὸν
 μὲν Ὅσιριν, τὴν δὲ Ἴσιν ὀνομάσαι, ἀπό τινος ἐτύμου

2 τεθείσης ἑκατέρας τῆς προσηγορίας ταύτης. μεθερ-
 μηννευομένων γὰρ τούτων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν τῆς
 διαλέκτου τρόπον εἶναι τὸν μὲν Ὅσιριν πολυόφθαλ-
 μον, εἰκότως· πανταχῇ γὰρ ἐπιβάλλοντα τὰς ἀκτί-
 νας ὥσπερ ὀφθαλμοῖς πολλοῖς βλέπειν ἅπασαν γῆν 5
 καὶ θάλατταν. καὶ τὸν ποιητὴν δὲ λέγειν σύμφωνα
 τούτοις

ἡέλιός θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.

3 τῶν δὲ παρ' Ἑλλησι παλαιῶν μυθολόγων τινὲς τὸν
 Ὅσιριν Διόνυσον προσονομάζουσι καὶ Σείριον πα- 10
 ρωνύμως· ὧν Εὐμολπος μὲν ἐν τοῖς Βακχικοῖς ἔπεσί 15
 φησιν

ἀστροφαῖ Διόνυσον ἐν ἀκτίνεσσι πυρῶπόν,
 Ὅρφεὺς δὲ

τὸν ἐκά μιν καλέουσι Φάνητά τε καὶ Διόνυσον. 15

4 φασὶ δέ τινες καὶ τὸ ἔναμμα αὐτῷ τὸ τῆς νεβρίδος
 ἀπὸ τῆς τῶν ἀστρων ποικιλίας περιῆφθαι. τὴν δὲ
 Ἴσιν μεθερμηνευομένην εἶναι παλαιάν, τεθειμένης
 τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς αἰδίου καὶ παλαιᾶς γενέ-
 σεως. κέρατα δ' αὐτῇ ἐπιτιθέασιν ἀπὸ τε τῆς ὄψεως 20
 ἣν ἔχουσα φαίνεται καθ' ὃν ἂν χρόνον ὑπάρχη μη-
 νοειδῆς, καὶ ἀπὸ τῆς καθιερωμένης αὐτῇ βοδὸς παρ'
 5 Αἰγυπτίοις. τούτους δὲ τοὺς θεοὺς ὑφίστανται τὸν
 σύμπαντα κόσμον διοικεῖν τρέφοντάς τε καὶ αὔξον-
 τας πάντα τριμερέσιν ὥραις ἀοράτῳ κινήσει τὴν 25
 περίοδον ἀπαρτιζούσαις, τῇ τε ἑαρινῇ καὶ θερινῇ
 καὶ χειμερινῇ· ταύτας δ' ἐναυτιωτάτην ἀλλήλαις τὴν
 φύσιν ἐχούσας ἀπαρτίζειν τὸν ἐνιαυτὸν ἀρίστη συμ-
 φωνία· φύσιν δὲ συμβάλλεσθαι πλείστην εἰς τὴν
 τῶν ἀπάντων ζωογονίαν τῶν θεῶν τούτων τὸν μὲν 30
 πυρῶδους καὶ πνεύματος, τὴν δὲ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ,
 κοινῇ δ' ἀμφοτέρους ἄερος· καὶ διὰ τούτων πάντα

γενναῖσθαι καὶ τρέφεσθαι. διὸ καὶ τὸ μὲν ἅπαν 6
 σῶμα τῆς τῶν ὅλων φύσεως ἐξ ἡλίου καὶ σελήνης
 ἀπαρτίζεσθαι, τὰ δὲ τούτων μέρη πέντε τὰ προειρη-
 μένα, τό τε πνεῦμα καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ξηρόν, ἔτι δὲ
 5 τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ τελευταῖον τὸ ἀερῶδες, ὥσπερ ἐπ'
 ἀνθρώπου κεφαλὴν καὶ χεῖρας καὶ πόδας καὶ τᾶλλα
 μέρη καταριθμοῦμεν, τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ σῶμα
 τοῦ κόσμου συγκεῖσθαι πᾶν ἐκ τῶν προειρημένων.
 τούτων δ' ἕκαστον θεὸν νομίσαι καὶ προσηγο- 12
 10 ρίαν ἰδίαν ἑκάστῳ θεῖναι κατὰ τὸ οἰκεῖον τοὺς πρώ-
 τους διαλέκτῳ χρησαμένους διηρθρωμένη τῶν κατ'
 Αἴγυπτον ἀνθρώπων. τὸ μὲν οὖν πνεῦμα Δία προσ- 2
 αγορεῦσαι μεθερμηνευομένης τῆς λέξεως, ὃν αἴτιον
 ὄντα τοῦ ψυχικοῦ τοῖς ζώοις ἐνόμισαν ὑπάρχειν
 15 πάντων οἰονεῖ τινα πατέρα. συμφωνεῖν δὲ τούτοις
 φασὶ καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν παρ' Ἑλλήσι ποι-
 ητῶν ἐπὶ τοῦ θεοῦ τούτου λέγοντα

πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

16 τὸ δὲ πῦρ μεθερμηνευόμενον Ἥφαιστον ὀνομάσαι, 3
 20 νομίσαντας μέγαν εἶναι θεὸν καὶ πολλὰ συμβάλλε-
 σθαι πᾶσιν εἰς γένεσίν τε καὶ τελείαν αὔξησιν. τὴν 4
 δὲ γῆν ὥσπερ ἀγγεῖόν τι τῶν φρομένων ὑπολαμ-
 βάνοντας μητέρα προσαγορεῦσαι· καὶ τοὺς Ἑλληνας
 δὲ ταύτην παραπλησίως Διμήτρη καλεῖν, βραχὺ
 25 μετατεθείσης διὰ τὸν χρόνον τῆς λέξεως· τὸ γὰρ
 παλαιὸν ὀνομάζεσθαι γῆν μητέρα, καθάπερ καὶ τὸν
 Ὅρφέα προσμαρτυρεῖν λέγοντα

Γῆ μήτηρ πάντων, Διμήτηρ πλουτοδότειρα.

τὸ δ' ὑγρὸν ὀνομάσαι λέγουσι τοὺς παλαιοὺς Ὠκε- 5
 30 ἄνην, ὃ μεθερμηνευόμενον μὲν εἶναι τροφὴν μητέρα,
 παρ' ἐνίοις δὲ τῶν Ἑλλήνων Ὠκεανὸν ὑπάρχειν
 ὑπειλῆφθαι, περὶ οὗ καὶ τὸν ποιητὴν λέγειν

Ὠκεανὸν τε θεῶν γενέσιν καὶ μητέρα Τηθύν.
 6 οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι νομίζουσιν Ὠκεανὸν εἶναι τὸν
 παρ' αὐτοῖς ποταμὸν Νεῖλον, πρὸς ᾧ καὶ τὰς τῶν
 θεῶν γενέσεις ὑπάρξαι· τῆς γὰρ πάσης οἰκουμένης
 κατὰ μόνην τὴν Αἴγυπτον εἶναι πόλεις πολλὰς ὑπὸ 5
 τῶν ἀρχαίων θεῶν ἐκτισμένας, οἷον Διὸς, Ἡλίου,
 Ἑρμοῦ, Ἀπόλλωνος, Πανός, Εἰλειθυίας, ἄλλων
 7 πλείονων. τὸν δ' ἄερα προσαγορευθαί φασιν Ἀθη-
 νᾶν μεθερμηνευομένης τῆς λέξεως, καὶ Διὸς θυγα-
 τέρα νομίσαι ταύτην, καὶ παρθένον ὑποστήσασθαι 10
 διὰ τε τὸ ἄφθορον εἶναι φύσει τὸν ἄερα καὶ τὸν
 ἀκρότατον ἐπέχειν τόπον τοῦ σύμπαντος κόσμου·
 διόπερ ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Διὸς μυθολογηθῆναι
 8 ταύτην γενέσθαι. ὠνομάσθαι δὲ αὐτὴν Τριτογένειαν
 ἀπὸ τοῦ τρεῖς μεταβάλλειν αὐτῆς τὴν φύσιν κατ' 15
 ἐνιαυτόν, ἔαρος καὶ θέρους καὶ χειμῶνος. λέγεσθαι
 δ' αὐτὴν καὶ Γλανκῶπιν, οὐχ ὥσπερ ἔνιοι τῶν
 Ἑλλήνων ὑπέλαβον, ἀπὸ τοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχειν
 γλανκούς· τοῦτο μὲν γὰρ εὐήθες ὑπάρχειν· ἀλλ' ἀπὸ
 9 τοῦ τὸν ἄερα τὴν πρόσοψιν ἔχειν ἑγγλανκον. φασὶ δὲ 20
 τοὺς πέντε θεοὺς τοὺς προειρημένους πᾶσαν τὴν οἰ-
 κουμένην ἐπιπορεύεσθαι, φανταζομένους τοῖς ἀνθρώ-
 ποις ἐν ἱερῶν ζώων μορφαῖς, ἔστι δ' ὅτε εἰς ἀνθρώπων
 ιδέας ἢ τινων ἄλλων μεταβάλλοντας· καὶ τοῦτο μὴ
 μυθῶδες ὑπάρχειν, ἀλλὰ δυνατόν, εἴπερ οὗτοι πρὸς 25
 ἀλήθειάν εἰσιν οἱ πάντα γεννῶντες. καὶ τὸν ποιητὴν
 10 δὲ εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα, καὶ μετασχόντα παρὰ
 τῶν ἱερέων τῶν τοιούτων λόγων θεῖναι που κατὰ
 τὴν ποιήσιν τὸ προειρημένον ὥς γινόμενον,
 καὶ τε θεοὶ ξείνοισιν ἑοικότες ἄλλοδαποῖσι
 παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστροφῶσι πόλῃας,
 ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἑσορῶντες.

περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν καὶ γένεσιν αἰ-
διον ἐσχηκότων τοσαῦτα λέγουσιν Αἰγύπτιοι.

Ἄλλους δ' ἐκ τούτων ἐπιγείους γενέσθαι φασίν, 13
ὑπάρξαντας μὲν θνητούς, διὰ δὲ σύνεσιν καὶ κοι-
5 νὴν ἀνθρώπων εὐεργεσίαν τετευχότας τῆς ἀθανα-
σίας, ὧν ἐνίους καὶ βασιλεῖς γεγονέναι κατὰ τὴν
Αἴγυπτον. μεθερμηνευομένων δ' αὐτῶν τινὰς μὲν 2
ὁμωνύμους ὑπάρχειν τοῖς οὐρανίοις, τινὰς δ' ἰδίαν
ἐσχηκέναι προσηγορίαν, Ἥλιόν τε καὶ Κρόνον καὶ
10 Ῥέαν, ἔτι δὲ Δία τὸν ὑπὸ τινων Ἀμμωνα προσαγο-
ρευόμενον, πρὸς δὲ τούτοις Ἡραν καὶ Ἥφαιστον, ἔτι
δ' Ἐστίαν καὶ τελευταῖον Ἐρμῆν. καὶ πρῶτον μὲν
Ἥλιον βασιλεῦσαι τῶν κατ' Αἴγυπτον, ὁμώνυμον
ὄντα τῷ κατ' οὐρανὸν ἄστρῳ. ἐνιοι δὲ τῶν ἱερέων 3
15 φασὶ πρῶτον Ἥφαιστον βασιλεῦσαι, πυρὸς εὐρετὴν
γενόμενον καὶ διὰ τὴν εὐχρηστίαν ταύτην τυχόντα
τῆς ἡγεμονίας· γενομένου γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσι κε-
ραυνοβόλου δένδρου καὶ τῆς πλησίον ὕλης καομέ-
νης προσελθόντα τὸν Ἥφαιστον κατὰ τὴν χειμέριον
20 ὥραν ἡσθῆναι διαφερόντως ἐπὶ τῇ θερμασίᾳ, λή-
γοντος δὲ τοῦ πυρὸς αἰὲς τῆς ὕλης ἐπιβάλλειν, καὶ
τούτῳ τῷ τρόπῳ διατηροῦντα τὸ πῦρ προκαλεῖσθαι
τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πρὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ γινο-
μένην εὐχρηστίαν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Κρόνον ἄρ- 4
25 ξαι, καὶ γήμαντα τὴν ἀδελφὴν Ῥέαν γεννῆσαι κατὰ
μὲν τινὰς τῶν μυθολόγων Ὅσιριν καὶ Ἴσιν, κατὰ
δὲ τοὺς πλείστους Δία τε καὶ Ἡραν, οὓς δι' ἀρε-
τὴν βασιλεῦσαι τοῦ σύμπαντος κόσμου. ἐκ δὲ τού-
των γενέσθαι πέντε θεούς, καθ' ἐκάστην τῶν ἐπα-
30 γομένων παρ' Αἰγυπτίοις πένθ' ἡμερῶν ἐνὸς γεν-
νηθέντος· ὀνόματα δὲ ὑπάρξαι τοῖς τεκνωθεῖσιν
Ὅσιριν καὶ Ἴσιν, ἔτι δὲ Τυφῶνα καὶ Ἀπόλλωνα καὶ

5 Ἀφροδίτην· καὶ τὸν μὲν Ὅσιριν μεθερμηνευόμενον εἶναι Διόνυσον, τὴν δὲ Ἴσιν ἔγγιστά πως Δήμητρα. ταύτην δὲ γήμαντα τὸν Ὅσιριν καὶ τὴν βασιλείαν διαδεξάμενον πολλὰ πράξαι πρὸς εὐεργεσίαν τοῦ κοῖνου βίου.

- 14 Πρῶτον μὲν γὰρ παῦσαι τῆς ἀλληλοφαγίας τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, εὐρούσης μὲν Ἰσιδος τὸν τε τοῦ πυροῦ καὶ τῆς κριθῆς καρπὸν, φνόμενον μὲν ὥς ἔτυχε κατὰ τὴν χώραν μετὰ τῆς ἄλλης βοτάνης, 18 ἀγνοούμενον δὲ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ δὲ Ὀσί- 10 ριδος ἐπινοησαμένου καὶ τὴν τούτων κατεργασίαν τῶν καρπῶν, ἡδέως μεταθέσθαι πάντας τὴν τροφήν διὰ τε τὴν ἡδονὴν τῆς φύσεως τῶν εὐρεθέντων καὶ διὰ τὸ φαίνεσθαι συμφέρον ὑπάρχειν ἀπέ- 2 χεσθαι τῆς κατ' ἀλλήλων ὠμότητος. μαρτύριον δὲ 15 φέρουσι τῆς εὐρέσεως τῶν εἰρημένων καρπῶν τὸ τηρούμενον παρ' αὐτοῖς ἐξ ἀρχαίων νόμιμον· ἔτι γὰρ καὶ νῦν κατὰ τὸν θερισμὸν τοὺς πρώτους ἀμηθέντας στάχυν θέντας τοὺς ἀνθρώπους κόπτεσθαι πλησίον τοῦ δράγματος καὶ τὴν Ἴσιν ἀνακαλεῖσθαι, 20 καὶ τοῦτο πράττειν τιμὴν ἀπονέμοντας τῇ θεῷ τῶν εὐρημένων κατὰ τὸν ἐξ ἀρχῆς τῆς εὐρέσεως καιρὸν.
- 3 παρ' ἐνίαις δὲ τῶν πόλεων καὶ τοῖς Ἰσείοις ἐν τῇ πομπῇ μετὰ τῶν ἄλλων φέρεσθαι καὶ πυθμένας πυρῶν καὶ κριθῶν, ἀπομνημόνευμα τῶν ἐξ ἀρχῆς 25 τῇ θεῷ φιλοτέχνως εὐρεθέντων. θεῖναι δέ φασι καὶ νόμους τὴν Ἴσιν, καθ' οὓς ἀλλήλοις διδόναι τοὺς ἀνθρώπους τὸ δίκαιον καὶ τῆς ἀθέσμου βίας καὶ ὕβρεως παύσασθαι διὰ τὸν ἀπὸ τῆς τιμωρίας 4 φόβον· διὸ καὶ τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας τὴν Δή- 30 μητρα θεσμοφόρον ὀνομάζειν, ὥς τῶν νόμων πρῶτον ὑπὸ ταύτης τεθειμένων.

Κτίσαι δέ φασι τοὺς περὶ τὸν Ὀσίριν πόλιν ἐν 15
 τῇ Θηβαίδι τῇ κατ' Αἴγυπτον ἐκατόμυλον, ἣν ἐκεί-
 νους μὲν ἐπάνυμον ποιῆσαι τῆς μητρός, τοὺς δὲ
 μεταγενεστέρους αὐτὴν ὀνομάζειν Διὸς πόλιν, ἐνί-
 5 οὺς δὲ Θήβας. ἀμφισβητεῖται δ' ἡ κτίσις τῆς πό- 2
 λεως ταύτης οὐ μόνον παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν,
 ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἱερεῦσι·
 πολλοὶ γὰρ ἱστοροῦσιν οὐχ ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὀσί-
 ριν κτισθῆναι τὰς Θήβας, ἀλλὰ πολλοῖς ὕστερον
 10 ἔτεσιν ὑπὸ τινος βασιλείας, περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος
 ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν. ἰδρύσασθαι 3
 δὲ καὶ ἱερὸν τῶν γονέων Διὸς τε καὶ Ἥρας ἀξιό-
 λογον τῷ τε μεγέθει καὶ τῇ λοιπῇ πολυτελείᾳ, καὶ
 ναοὺς χρυσοῦς δύο Διὸς, τὸν μὲν μέλζονα τοῦ οὐ-
 15 ρανίου, τὸν δὲ ἐλάττονα τοῦ βεβασιλευκότος καὶ
 19 πατρὸς αὐτῶν, ὃν τινες Ἀμμωνα καλοῦσι. κατα- 4
 σκευάσαι δὲ καὶ τῶν ἄλλων θεῶν τῶν προειρημέ-
 νων ναοὺς χρυσοῦς, ὧν ἐκάστῳ τιμὰς ἀπονείμει
 καὶ καταστῆσαι τοὺς ἐπιμελομένους ἱερεῖς. προ-
 20 τίμᾶσθαι δὲ παρὰ τῷ Ὀσίριδι καὶ τῇ Ἰσιδι τοὺς τὰς
 τέχνας ἀνευρίσκοντας ἢ μεθοδεύοντάς τι τῶν χρη-
 σίμων· διόπερ ἐν τῇ Θηβαίδι χαλκουργείων εὗρε- 5
 θέντων καὶ χρυσείων ὅπλα τε κατασκευάσασθαι,
 δι' ὧν τὰ θηρία κτείνοντας καὶ τὴν γῆν ἐργαζομέ-
 25 νους φιλοτίμως ἐξημερῶσαι τὴν χώραν, ἀγάλματά
 τε καὶ χρυσοῦς ναοὺς κατασκευάσασθαι τῶν θεῶν
 διαπρεπεῖς. γενέσθαι δὲ καὶ φιλογέωργον τὸν 6
 Ὀσίριν, καὶ τραφῆναι μὲν τῆς εὐδαίμονος Ἀρα-
 βίας ἐν Νύσῃ πλησίον Αἰγύπτου Διὸς ὄντα παῖδα,
 30 καὶ τὴν προσηγορίαν ἔχειν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἀπό
 τε τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ τόπου Διόνυσον μετονομα-
 σθέντα. μεμνηῆσθαι δὲ τῆς Νύσῃς καὶ τὸν ποιητὴν 7

ἐν τοῖς ὕμνοις, ὅτι περὶ τὴν Αἴγυπτον γέγονεν, ἐν οἷς λέγει

ἔστι δέ τις Νύση, ὕπατον ὄρος ἀνθέον ὕλη, τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτιοιο ῥοάων.

8 εὔρετὴν δ' αὐτὸν γενέσθαι φασὶ τῆς ἀμπέλου περὶ 5
τὴν Νῦσαν, καὶ τὴν κατεργασίαν τοῦ ταύτης καρ-
ποῦ προσεπινοήσαντα πρῶτον οἶνω χρῆσασθαι, καὶ
διδάξαι τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὴν τε φυτείαν τῆς
ἀμπέλου καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ οἴνου καὶ τὴν συγκο-
9 μιδὴν αὐτοῦ καὶ τήρησιν. τιμᾶσθαι δ' ὑπ' αὐτοῦ 10
μάλιστα πάντων τὸν Ἑρμῆν, διαφόρῳ φύσει κεχο-
ρηγημένον πρὸς ἐπίνοϊαν τῶν δυναμένων ὠφελῆσαι
τὸν κοινὸν βίον.

16 Ὑπὸ γὰρ τούτου πρῶτον μὲν τὴν τε κοινὴν διά-
λεκτον διαρθρωθῆναι καὶ πολλὰ τῶν ἀνωνύμων τυ- 15
χεῖν προσηγορίας, τὴν τε εὔρεσιν τῶν γραμμάτων
γενέσθαι καὶ τὰ περὶ τὰς τῶν θεῶν τιμὰς καὶ θυ-
σίας διαταχθῆναι· περὶ τε τῆς τῶν ἀστρῶν τάξεως
καὶ περὶ τῆς τῶν φθόγγων ἁρμονίας καὶ φύσεως
τοῦτον πρῶτον γενέσθαι παρατηρητὴν, καὶ παλαι- 20
στρας εὔρετὴν ὑπάρχειν, καὶ τῆς εὐρυθυμίας καὶ τῆς 20
περὶ τὸ σῶμα προεπούσης πλάσεως ἐπιμεληθῆναι.
λύραν τε νευρίνην ποιῆσαι τρίχορδον, μιμησάμενον
τὰς κατ' ἐνιαυτὸν ὥρας· τρεῖς γὰρ αὐτὸν ὑποστή-
σασθαι φθόγγους, ὅξυν καὶ βαρὺν καὶ μέσον, ὅξυν 25
μὲν ἀπὸ τοῦ θέρους, βαρὺν δὲ ἀπὸ τοῦ χειμῶνος,
2 μέσον δὲ ἀπὸ τοῦ ἔαρος. καὶ τοὺς Ἕλληνας δι-
δάξαι τοῦτον τὰ περὶ τὴν ἐρμηνείαν, ὑπὲρ ὧν Ἑρ-
μῆν αὐτὸν ὠνομάσθαι. καθόλου δὲ τοὺς περὶ
τὸν Ὅσιριν τοῦτον ἔχοντας ἱερογραμματεῖα ἅπαντ' 30
αὐτῷ προσανακοινοῦσθαι καὶ μάλιστα χρῆσθαι τῇ
τούτου συμβουλίᾳ. καὶ τῆς ἐλαίας δὲ τὸ φυτὸν

αὐτὸν εὐρεῖν, ἀλλ' οὐκ Ἀθηναῖν, ὥσπερ Ἕλληνες
φασι.

Τὸν δὲ Ὅσιριν λέγουσιν, ὥσπερ εὐεργετικὸν 17
ὄντα καὶ φιλόδοξον, στρατόπεδον μέγα συστήσα-
5 σθαι, διανοοῦμενον ἐπελθεῖν ἅπασαν τὴν οἰκουμέ-
νην καὶ διδάξαι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τὴν τε
τῆς ἀμπέλου φυτεῖαν καὶ τὸν σπόρον τοῦ τε πυρί-
νου καὶ κριθίνου καρποῦ· ὑπολαμβάνειν γὰρ αὐ- 2
τὸν ὅτι παύσας τῆς ἀγριότητος τοὺς ἀνθρώπους καὶ
10 διαίτης ἡμέρου μεταλαβεῖν ποιήσας τιμῶν ἀθανά-
των τεύξεται διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας. ὅπερ
δὴ καὶ γενέσθαι· οὐ μόνον γὰρ τοὺς κατ' ἐκείνους
τοὺς χρόνους τυχόντας τῆς δωρεᾶς ταύτης, ἀλλὰ
καὶ πάντας τοὺς μετὰ ταῦτα ἐπιγενομένους διὰ τὴν
15 ἐν ταῖς εὐρεθείσαις τροφαῖς χάριτα τοὺς εἰσηγγησα-
μένους ὡς ἐπιφανεστάτους θεοὺς τιμηκέναι. τὸν 3
δ' οὖν Ὅσιριν φασι τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον κατα-
στήσαντα, καὶ τὴν τῶν ὄλων ἡγεμονίαν Ἰσιδι τῇ
γυναικὶ παραδόντα, ταύτῃ μὲν παρακαταστῆσαι σύμ-
20 βουλὸν τὸν Ἑρμῆν διὰ τὸ φρονήσει τοῦτον διαφέ-
ρειν τῶν ἄλλων φίλων, καὶ στρατηγὸν μὲν ἀπολι-
πεῖν ἀπάσης τῆς ὑφ' αὐτὸν χώρας Ἡρακλέα γένει
τε προσήκοντα καὶ θαυμαζόμενον ἐπ' ἀνδρείᾳ τε
καὶ σώματος ὁμῶμη, ἐπιμελητὰς δὲ τάξαι τῶν μὲν
25 πρὸς Φοινίκην κεκλιμένων μερῶν καὶ τῶν ἐπὶ θα-
λάττῃ τόπων Βούσιριν, τῶν δὲ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν
καὶ Λιβύην Ἀνταῖον, αὐτὸν δ' ἐκ τῆς Αἰγύπτου
μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναγεῦξαι πρὸς τὴν στρατείαν,
30 ἔχοντα μεθ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφόν, ὃν οἱ Ἕλληνες
Ἀπόλλωνα καλοῦσιν. εὐρετὴν δὲ καὶ τοῦτον φασι 4
γενέσθαι τοῦ φυτοῦ τῆς δάφνης, ἣν καὶ περιτιθέασι
τούτῳ τῷ θεῷ μάλιστα πάντες ἄνθρωποι. τοῦ δὲ

κιττοῦ τὴν εὐρεσιν ἀνατιθέασιν Ὀσίριδι, καὶ καθιε-
 ροῦσιν αὐτὸν τούτῳ τῷ θεῷ, καθάπερ καὶ οἱ Ἑλ-
 ληνες Διονύσῳ, καὶ κατὰ τὴν Αἴγυπτίων διάλεκτον
 5 ὀνομάζεσθαι φασὶ τὸν κιττὸν φυτὸν Ὀσίριδος. προ-
 κεκρίσθαι δὲ τῆς ἀμπέλου τοῦτον πρὸς τὴν ἀφιέ- 5
 ρωσιν διὰ τὸ τὴν μὲν φυλλορροεῖν, τὸν δὲ πάντα
 τὸν χρόνον ἀειθαλῆ διαμένειν· ὅπερ τοὺς παλαιοὺς
 καὶ ἐφ' ἑτέρων φυτῶν ἀεὶ θαλλόντων πεποιηκέ-
 ναι, τῇ μὲν Ἀφροδίτῃ τὴν μυρσίνην, τῷ δ' Ἀπόλ-
 λωνι τὴν δάφνην προσάψαντας, τῇ δ' Ἀθηνᾷ τὴν 10
 ἐλαίαν.

- 18 Τῷ δ' οὖν Ὀσίριδι συνεστρατεῦσθαι δύο λέγου-
 σιν υἱοὺς Ἄνουβιν τε καὶ Μακεδόνα, διαφέροντας
 ἀνδρεία. ἀμφοτέρους δὲ χρῆσασθαι τοῖς ἐπισημοτά-
 τοις ὅπλοις ἀπὸ τινων ζώων οὐκ ἀνοικείων τῇ περὶ 15
 αὐτοὺς εὐτολμία· τὸν μὲν γὰρ Ἄνουβιν περιθέσθαι
 κυνῆν, τὸν δὲ Μακεδόνα λύκου προτομήν· ἀφ' ἧς
 αἰτίας καὶ τὰ ζῶα ταῦτα τιμηθῆναι παρὰ τοῖς Αἰ-
 2 γυπτίοις. παραλαβεῖν δ' ἐπὶ τὴν στρατείαν καὶ
 τὸν Πᾶνα, διαφερόντως ὑπὸ τῶν Αἴγυπτίων τιμώ- 20
 μενον· τούτῳ γὰρ τοὺς ἐγχωρίους οὐ μόνον ἀγάλ-
 ματα πεποιηκέναι κατὰ πᾶν ἱερὸν, ἀλλὰ καὶ πόλιν
 ἐπώνυμον κατὰ τὴν Θηβαΐδα, καλουμένην μὲν ὑπὸ
 τῶν ἐγχωρίων Χεμμῷ, μεθερμηνευομένην δὲ Πανὸς
 πόλιν. συνέπεσθαι δὲ καὶ τῆς γεωργίας ἐμπειρίαν 25
 ἔχοντας, τῆς μὲν περὶ τὴν ἀμπελον φυτείας Μά-
 ρωνα, τοῦ δὲ κατὰ τὸν σῖτον σπόρου καὶ τῆς ὅλης
 3 συγκομιδῆς Τριπτόλεμον. πάντων δ' εὐτρεπῶν γε-
 νομένων τὸν Ὀσίριν, εὐξάμενον τοῖς θεοῖς θρέψειν
 τὴν κόμην μέχρι ἂν εἰς Αἴγυπτον ἀνακάμψῃ, τὴν 30
 πορείαν ποιεῖσθαι δι' Αἰθιοπίας· δι' ἣν αἰτίαν μέχρι
 τῶν νεωτέρων χρόνων ἐνισχῦσαι τὸ περὶ τῆς κόμης

νόμιμον παρ' Αἰγυπτίοις, καὶ τοὺς ποιουμένους τὰς
 ἀποδημίας μέχρι τῆς εἰς οἶκον ἀνακομιδῆς κομποτρο-
 22 φεῖν. ὄντι δ' αὐτῷ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν ἀχθῆναι 4
 λέγουσι πρὸς αὐτὸν τὸ τῶν Σατύρων γένος, οὓς
 5 φασιν ἐπὶ τῆς ὁσφύος ἔχειν κόμας. εἶναι γὰρ τὸν
 Ὅσιριν φιλογέλωτά τε καὶ χαίροντα μουσικῇ καὶ χο-
 ροῖς· διὸ καὶ περιάγεσθαι πλήθος μουσουργῶν, ἐν
 οἷς παρθένους ἐννέα· δυναμένας ᾄδειν καὶ κατὰ τὰ
 ἄλλα πεπαιδευμένας, τὰς παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ὀνο-
 10 μαζομένας Μούσας· τούτων δ' ἡγεῖσθαι τὸν Ἀπόλ-
 λωνα λέγουσιν, ἀφ' οὗ καὶ Μουσηγέτην αὐτὸν ὠνο-
 μάσθαι. τοὺς τε Σατύρους πρὸς ὄρχησιν καὶ με- 5
 λωδίαν καὶ πᾶσαν ἄνεσιν καὶ παιδιὰν ὄντας εὐθέτους
 παραληφθῆναι πρὸς τὴν στρατείαν· οὐ γὰρ πολε-
 15 μικὸν εἶναι τὸν Ὅσιριν οὐδὲ παρατάξεις συνίστα-
 σθαι καὶ κινδύνους, ἅτε παντὸς ἔθνους ὥς θεὸν
 ἀποδεχομένου διὰ τὰς εὐεργεσίας. κατὰ δὲ τὴν Αἰ- 6
 θιοπίαν διδάξαντα τοὺς ἀνθρώπους τὰ περὶ τὴν
 γεωργίαν καὶ πόλεις ἀξιολόγους κτίσαντα καταλι-
 20 πεῖν τοὺς ἐπιμελησομένους τῆς χώρας καὶ φόρους
 πρᾶξομένους.

Τούτων δ' ὄντων περὶ ταῦτα, τὸν Νεῖλόν φασι 19
 κατὰ τὴν τοῦ σειρίου ἄστρου ἐπιτολήν, ἐν ᾧ καιρῷ
 μάλιστα εἶωθε πληροῦσθαι, ῥαγέντα κατακλύσαι
 25 πολλὴν τῆς Αἰγύπτου, καὶ μάλιστα τοῦτο τὸ μέρος
 ἐπελθεῖν οὗ Προμηθεὺς εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν· δια-
 φθαρέντων δὲ σχεδὸν ἀπάντων τῶν κατὰ ταύτην
 τὴν χώραν τὸν Προμηθεῖα διὰ τὴν λύπην κινδυ-
 νεύειν ἐκλιπεῖν τὸν βίον ἐκουσίως. διὰ δὲ τὴν ὀξύ- 2
 30 τητα καὶ τὴν βίαν τοῦ κατενεχθέντος ῥεύματος τὸν
 μὲν ποταμὸν Ἀετὸν ὀνομασθῆναι, τὸν δ' Ἡρακλέα,
 μεγαλεπίβολον ὄντα καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐξηλωκότα,

τό τε γενόμενον ἔκρηγμα ταχέως ἐμφράξαι καὶ τὸν
 ποταμὸν ἐπὶ τὴν προϋπάρξασαν ὄυσιν ἀποστρέψαι.
 3 διὸ καὶ τῶν παρ' Ἑλλησι ποιητῶν τινες εἰς μῦθον
 ἀγαγεῖν τὸ πραχθέν, ὥς Ἡρακλέους τὸν ἄετὸν ἀνη-
 4 ρηκότος τὸν τὸ τοῦ Προμηθέως ἥπαρ ἐσθίοντα. τὸν 5
 δὲ ποταμὸν ἀρχαιότατον μὲν ὄνομα σχεῖν Ὠκεάνην,
 ὅς ἐστιν ἑλληνιστὶ Ὠκεανός· ἔπειτα διὰ τὸ γενόμε-
 νον ἔκρηγμά φασιν Ἀετὸν ὀνομασθῆναι, ὥστερον
 δ' Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ βασιλεύσαντος τῆς χώρας προσ- 23
 αγορευθῆναι· μαρτυρεῖν δὲ καὶ τὸν ποιητὴν λέγοντα 10
 στήσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας.
 κατὰ γὰρ τὴν καλουμένην Θῶνιν ἐμβάλλοντος εἰς
 θάλατταν τοῦ ποταμοῦ, τοῦτον τὸν τόπον ἐμπόριον
 εἶναι τὸ παλαιὸν τῆς Αἰγύπτου· τελευταίας δὲ τυ-
 χεῖν αὐτὸν ἥς νῦν ἔχει προσηγορίας ἀπὸ τοῦ βασι- 15
 5 λεύσαντος Νειλέως. τὸν δ' οὖν Ὅσιριν παραγενό-
 μενον ἐπὶ τοὺς τῆς Αἰθιοπίας ὄρους τὸν ποταμὸν ἐξ
 ἀμφοτέρων τῶν μερῶν χώμασιν ἀναλαβεῖν, ὥστε
 κατὰ τὴν πλήρωσιν αὐτοῦ τὴν χώραν μὴ λιμνάζειν
 παρὰ τὸ συμφέρον, ἀλλὰ διὰ τινων κατεσκευασμέ- 20
 νων θυρῶν εἰσαφίεσθαι τὸ ῥεῦμα πρῶως καθ' ὅσον
 6 ἂν ᾖ χρεῖα. ἔπειτα ποιήσασθαι τὴν πορείαν δι' Ἀρα-
 βίας παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν ἕως Ἰνδῶν καὶ
 7 τοῦ πέρατος τῆς οἰκουμένης. κτίσαι δὲ καὶ πόλεις
 οὐκ ὀλίγας ἐν Ἰνδοῖς, ἐν αἷς καὶ Νῦσαν ὀνομάσαι, 25
 βουλόμενον μνημεῖον ἀπολιπεῖν ἐκείνης καθ' ἣν
 ἐτράφη κατ' Αἴγυπτον. φυτεῦσαι δὲ καὶ κιττὸν
 ἐν τῇ παρ' Ἰνδοῖς Νύσῃ, καὶ διαμένειν τοῦτο τὸ
 φυτὸν ἐν ἐκείνῳ μόνῳ τῷ τόπῳ τῶν τε κατὰ τὴν
 8 Ἰνδικὴν καὶ τὴν ὁμορον χώραν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα 30
 σημεῖα τῆς ἐαυτοῦ παρουσίας ἀπολελοιπέναι κατ'
 ἐκείνην τὴν χώραν, δι' ὧν προαχθέντας τοὺς μετα-

γενεστέροους τῶν Ἰνδῶν ἀμφισβητῆσαι τοῦ θεοῦ, λέγοντας Ἰνδὸν εἶναι τὸ γένος.

Γενέσθαι δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν ἐλεφάντων θή- 20
ραν, καὶ στήλας καταλιπεῖν πανταχοῦ τῆς ἰδίας
στρατείας. ἐπελθεῖν δὲ καὶ τᾶλλα τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν
ἔθνη, καὶ περαιωθῆναι κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον εἰς
τὴν Εὐρώπην. καὶ κατὰ μὲν τὴν Θράκην Λυκοῦρ- 2
γον τὸν βασιλέα τῶν βαρβάρων ἐναντιούμενον τοῖς
ὑπ' αὐτοῦ πραττομένοις ἀποκτεῖναι, Μάρωνα δὲ
γῆραιὸν ἥδη καθεστῶτα καταλιπεῖν ἐπιμελητὴν τῶν
ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ φυτευομένων, καὶ κτίστην αὐτὸν
ποιῆσαι τῆς ἐπωνύμου πόλεως, ἣν ὀνομάσαι Μα-
ρώνειαν. καὶ Μακεδόνα μὲν τὸν υἱὸν ἀπολιπεῖν 3
βασιλέα τῆς ἀπ' ἐκείνου προσαγορευθείσης Μακε-
δονίας, Τριπτολέμῳ δ' ἐπιτρέψαι τὰς κατὰ τὴν Ἀτ-
τικὴν γεωργίας. τέλος δὲ τὸν Ὅσιριν πᾶσαν τὴν
οἰκουμένην ἐπελθόντα τὸν κοινὸν βίον τοῖς ἡμερω-
τάτοις καρποῖς εὐεργετῆσαι. εἰ δέ τις χώρα τὸ φυ- 4
τὸν τῆς ἀμπέλου μὴ προσδέχοιτο, διδάξαι τὸ ἐκ τῆς
κρίθης κατασκευαζόμενον πόμα, λειπόμενον οὐ πολὺ
τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας τε καὶ δυνάμεως. ἐπα- 5
νελθόντα δ' εἰς τὴν Αἴγυπτον συναποκομίσαι δῶρά
τε πανταχόθεν τὰ κράτιστα καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν
εὐεργεσιῶν συμπεφωνημένην λαβεῖν παρὰ πᾶσι τὴν
ἀθανασίαν καὶ τὴν ἴσιν τοῖς οὐρανίοις τιμὴν. μετὰ 6
δὲ ταῦτα ἐξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεταστάντα τυ-
χεῖν ὑπὸ Ἰσίδος καὶ Ἑρμοῦ θυσιῶν καὶ τῶν ἄλλων
τῶν ἐπιφανεστάτων τιμῶν. τούτους δὲ καὶ τελε-
τὰς καταδείξαι καὶ πολλὰ μυστικῶς εἰσηγήσασθαι,
30 μεγαλύνοντας τοῦ θεοῦ τὴν δύναμιν.

Τῶν δ' ἱερέων περὶ τῆς Ὀσίριδος τελευτῆς ἐξ 21
ἀρχαίων ἐν ἀπορρήτοις παρεληφότων, τῷ χρόνῳ

ποτὲ συνέβη διὰ τινων εἰς τοὺς πολλοὺς ἐξενεχθῆ-
 2 ναι τὸ σιωπώμενον. φασὶ γὰρ νομίμως βασιλεύ-
 οντα τῆς Αἰγύπτου τὸν Ὅσιριν ὑπὸ Τυφῶνος ἀναι-
 ρεθῆναι τοῦ ἀδελφοῦ, βιαίου καὶ ἀσεβοῦς ὄντος·
 ὃν διελόντα τὸ σῶμα τοῦ φονευθέντος εἰς ἕξ καὶ 5
 εἴκοσι μέρη δοῦναι τῶν συνεπιθεμένων ἐκάστῳ με-
 ρίδα, βουλόμενον πάντας μετασχεῖν τοῦ μύσους,
 καὶ διὰ τοῦτο νομίζοντα συναγωνιστὰς ἕξιν καὶ
 3 φύλακας τῆς βασιλείας βεβαίους. τὴν δὲ Ἴσιν ἀδελ-
 φὴν οὖσαν Ὀσίριδος καὶ γυναῖκα μετελθεῖν τὸν φό- 10
 νον, συναγωνιζομένου τοῦ παιδὸς αὐτῆς Ὄρουν· ἀνε-
 λοῦσαν δὲ τὸν Τυφῶνα καὶ τοὺς συμπράξαντας
 4 βασιλεῦσαι τῆς Αἰγύπτου. γενέσθαι δὲ τὴν μάχην
 παρὰ τὸν ποταμὸν πλησίον τῆς νῦν Ἀνταίου κώ-
 μης καλουμένης, ἣν κεῖσθαι μὲν λέγουσιν ἐν τῷ 15
 κατὰ τὴν Ἀραβίαν μέρει, τὴν προσηγορίαν δ' ἔχειν
 ἀπὸ τοῦ κολασθέντος ὑφ' Ἡρακλέους Ἀνταίου, τοῦ
 5 κατὰ τὴν Ὀσίριδος ἡλικίαν γενομένου. τὴν δ' οὖν
 Ἴσιν πάντα τὰ μέρη τοῦ σώματος πλὴν τῶν αἰδοίων
 ἀνευρεῖν· βουλομένην δὲ τὴν τάνδρὸς ταφὴν ἄδη- 20
 λον ποιῆσαι καὶ τιμωμένην παρὰ πᾶσι τοῖς τὴν Αἴ-
 γυπτον κατοικοῦσι, συντελέσαι τὸ δόξαν τοιῷδέ τι
 τρόπον. ἐκάστῳ τῶν μερῶν περιπλάσαι λέγουσιν
 αὐτὴν τύπον ἀνθρωποειδῆ, παραπλήσιον Ὀσίριδι τὸ
 6 μέγεθος, ἕξ ἀρωμάτων καὶ κηροῦ· εἰσκαλεσαμένην 25
 δὲ κατὰ γένη τῶν ἱερῶν ἐξορκίσαι πάντας μηδενὶ
 δηλώσειν τὴν δοθησομένην αὐτοῖς πίστιν, κατ' ἰδίαν
 δὲ ἐκάστοις εἰπεῖν ὅτι μόνοις ἐκείνοις παρατίθεται 25
 τὴν τοῦ σώματος ταφὴν, καὶ τῶν εὐεργεσιῶν ὑπο-
 μνήσασαν παρακαλέσαι θάψαντας ἐν τοῖς ἰδίαις τό- 30
 ποις τὸ σῶμα τιμᾶν ὥς θεὸν τὸν Ὅσιριν, καθιε-
 ρῶσαι δὲ καὶ τῶν γινομένων παρ' αὐτοῖς ζώων ἐν

ὁποῖον ἂν βουλευθῶσι, καὶ τοῦτ' ἐν μὲν τῷ ζῆν
τιμᾶν, καθάπερ καὶ πρότερον τὸν Ὅσιριν, μετὰ δὲ
τὴν τελευτὴν τῆς ὁμοίας ἐκείνῳ κηδείας ἀξιοῦν.
βουλομένην δὲ τὴν Ἴσιν καὶ τῷ λυσιτελεῖ προτρέ- 7
5 ψασθαι τοὺς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς προειρημένους τιμὰς, τὸ
τρίτον μέρος τῆς χώρας αὐτοῖς δοῦναι πρὸς τὰς
τῶν θεῶν θεραπείας τε καὶ λειτουργίας. τοὺς δὲ 8
ἱερεῖς λέγεται, μνημονεύοντας τῶν Ὀσίριδος εὐερ-
γεσιῶν καὶ τῇ παρακαλούσῃ βουλομένους χαρίζε-
10 σθαι, πρὸς δὲ τούτοις τῷ λυσιτελεῖ προκληθέντας,
πάντα πρᾶξαι κατὰ τὴν Ἰσιδος ὑποθήκην. διὸ καὶ 9
μέχρι τοῦ νῦν ἐκάστους τῶν ἱερέων ὑπολαμβάνειν
παρ' ἑαυτοῖς τεθάφθαι τὸν Ὅσιριν, καὶ τὰ τε ἐξ
ἀρχῆς καθιερωθέντα ζῶα τιμᾶν, καὶ τελευτησάντων
15 αὐτῶν ἐν ταῖς ταφαῖς ἀνανεοῦσθαι τὸ τοῦ Ὀσίριδος
πένθος. τοὺς δὲ ταύρους τοὺς ἱερούς, τὸν τε ὄνο- 10
μαζόμενον Ἄπιν καὶ τὸν Μνεῦιν, Ὀσίριδι καθιερω-
θῆναι, καὶ τούτους σέβεσθαι καθάπερ θεοὺς κοινῇ
καταδειχθῆναι πᾶσιν Αἰγυπτίοις· ταῦτα γὰρ τὰ ζῶα 11
20 τοῖς εὐρουῦσι τὸν τοῦ σίτου καρπὸν συνεργῆσαι μά-
λιστα πρὸς τε τὸν σπόρον καὶ τὰς κοινὰς ἀπάντων
ἐκ τῆς γεωργίας ὠφελείας.

Τὴν δὲ Ἴσιν φασὶ μετὰ τὴν Ὀσίριδος τελευτὴν 22
ὁμόσαι μηδενὸς ἀνδρὸς ἔτι συνουσίαν προσδέξασθαι,
25 διατελέσαι δὲ τὸν λοιπὸν τοῦ βίου χρόνον βασιλεύ-
ουσαν νομιμώτατα καὶ ταῖς εἰς τοὺς ἀρχομένους
εὐεργεσίαις ἅπαντας ὑπερβαλλομένην. ὁμοίως δὲ 2
καὶ ταύτην μεταστᾶσαν ἐξ ἀνθρώπων τυχεῖν ἀθα-
νάτων τιμῶν, καὶ ταφῆναι κατὰ τὴν Μέμφιν, ὅπου
30 δείκνυται μέχρι τοῦ νῦν ὁ σηκός, ὑπάρχων ἐν τῷ
τεμένει τοῦ Ἡφαίστου. ἔνιοι δὲ φασιν οὐκ ἐν Μέμ- 3
φει κεῖσθαι τὰ σώματα τούτων τῶν θεῶν, ἀλλ' ἐπὶ

τῶν ὄρων τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Αἰγύπτου κατὰ
 τὴν ἐν τῷ Νείλῳ νῆσον, κειμένην μὲν πρὸς ταῖς
 καλουμέναις Φίλαις, ἔχουσιν δὲ προσήγορίαν ἀπὸ
 4 τοῦ συμβεβηκότος ἱεροῦ πεδίου. σημεῖα δὲ τούτου
 δεικνύουσιν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ διαμένοντα τὸν τε 5
 τάφον τὸν κατεσκευασμένον Ὀσίριδι, κοινῇ τιμώ-
 μενον ὑπὸ τῶν κατ' Αἴγυπτον ἱερέων, καὶ τὰς περὶ
 5 τοῦτον κειμένας ἐξήκοντα καὶ τριακοσίας χοάς· ταύ-
 τας γὰρ καθ' ἐκάστην ἡμέραν γάλακτος πληροῦν 26
 τοὺς πρὸς τούτοις ταχθέντας ἱερεῖς, καὶ θορνεῖν 10
 3 ἀνακαλουμένους τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα. διὰ ταύ-
 την δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τὴν νῆσον ταύτην ἄβατον
 εἶναι πλὴν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ πάντας τοὺς τὴν Θη-
 βαῖδα κατοικοῦντας, ἥπερ ἐστὶν ἀρχαιοτάτη τῆς Αἰ-
 γύπτου, μέγιστον ὄρκον κρίνειν, ὅταν τις τὸν Ὀσι- 15
 ριν τὸν ἐν Φίλαις κείμενον ὁμόσῃ.

Τὰ μὲν οὖν ἀνευρεθέντα τοῦ Ὀσίριδος μέρη ταφῆς
 ἀξιωθῆναι φασὶ τὸν εἰρημένον τρόπον, τὸ δὲ αἰδοῖον
 ὑπὸ μὲν Τυφῶνος εἰς τὸν ποταμὸν ριφῆναι διὰ τὸ
 μηδένα τῶν συνεργησάντων αὐτὸ λαβεῖν βουληθῆ- 20
 ναι, ὑπὸ δὲ τῆς Ἰσιδος οὐδὲν ἦττον τῶν ἄλλων
 ἀξιωθῆναι τιμῶν ἰσοθέων· ἐν τε γὰρ τοῖς ἱεροῖς
 εἰδωλον αὐτοῦ κατασκευάσασαν τιμᾶν καταδείξαι
 καὶ κατὰ τὰς τελετὰς καὶ τὰς θυσίας τὰς τῷ θεῷ
 τούτῳ γινομένας ἐντιμώτατον ποιῆσαι καὶ πλείστου 25
 7 σεβασμοῦ τυγχάνειν. διὸ καὶ τοὺς Ἕλληνας, ἐξ Αἰ-
 γύπτου παρειληφότας τὰ περὶ τοὺς ὀργιασμοὺς καὶ
 τὰς Διονυσιακὰς ἐορτάς, τιμᾶν τοῦτο τὸ μῶριον ἐν
 τε τοῖς μυστηρίοις καὶ ταῖς τοῦ θεοῦ τούτου τελε-
 ταῖς τε καὶ θυσίαις, ὀνομάζοντας αὐτὸ φαλλόν. 30
 23 Εἶναι δὲ ἔτη φασὶν ἀπὸ Ὀσίριδος καὶ Ἰσιδος ἕως
 τῆς Ἀλεξάνδρου βασιλείας τοῦ κτίσαντος ἐν Αἰ-

γύπτῳ τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ πόλιν πλείω τῶν μυ-
 ρίων, ὥς δ' ἔνιοι γράφουσι, βραχὺ λείποντα τῶν
 δισμυρίων καὶ τρισχιλίων. τοὺς δὲ λέγοντας ἐν Θή- 2
 ραις τῆς Βοιωτίας γεγονέναι τὸν θεὸν ἐκ Σεμέλης
 5 καὶ Διὸς φασὶ σχεδιάζειν. Ὀρφέα γὰρ εἰς Αἴγυπτον
 παραβαλόντα καὶ μετασχόντα τῆς τελετῆς καὶ τῶν
 Διουνυσιακῶν μυστηρίων μεταλαβόντα, τοῖς τε Καδ-
 μείοις φίλον ὄντα καὶ τιμώμενον ὑπ' αὐτῶν, μετα-
 θεῖναι τοῦ θεοῦ τὴν γένεσιν ἐκείνοις χαριζόμε-
 10 νον· τοὺς δ' ὄχλους τὰ μὲν διὰ τὴν ἄγνοιαν, τὰ δὲ
 27 διὰ τὸ βούλεσθαι τὸν θεὸν Ἑλληνα νομίζεσθαι,
 προσδέξασθαι προσηυνῶς τὰς τελετὰς καὶ τὰ μυστή-
 ρια. ἀφορμὰς δ' ἔχειν τὸν Ὀρφέα πρὸς τὴν μετά- 3
 θεσιν τῆς τοῦ θεοῦ γενέσεώς τε καὶ τελετῆς τοιαύ-
 15 τας. Κάδμου ἐκ Θηβῶν ὄντα τῶν Αἰγυπτίων γεν- 4
 νῆσαι σὺν ἄλλοις τέκνοις καὶ Σεμέλην, ταύτην δὲ
 ὑφ' ὅτου δήποτε φθαρεῖσαν ἔγκυνον γενέσθαι, καὶ
 τεκεῖν ἑπτὰ μηνῶν διελθόντων βρέφος τὴν ὄψιν
 οἶόνπερ οἱ κατ' Αἴγυπτον τὸν Ὀσίριον γεγονέναι νο-
 20 μίζουσιν· ζωογονεῖσθαι δ' οὐκ εἰσθέναι τὸ τοιοῦτον,
 εἴτε τῶν θεῶν μὴ βουλομένων εἴτε τῆς φύσεως μὴ
 συγχωρούσης. Κάδμου δὲ αἰσθόμενον τὸ γεγονός, 5
 καὶ χρησμὸν ἔχοντα διατηρεῖν τὰ τῶν πατέρων νό-
 μιμα, χρυσῶσαί τε τὸ βρέφος καὶ τὰς καθηκούσας
 25 αὐτῷ ποιήσασθαι θυσίας, ὥς ἐπιφανείας τινὸς κατ'
 ἀνθρώπους Ὀσίριδος γεγεννημένης. ἀνάψαι δὲ καὶ 6
 τὴν γένεσιν εἰς Δία, σεμνύνοντα τὸν Ὀσίριον καὶ
 τῆς φθαρείσης τὴν διαβολὴν ἀφαιρούμενον· διὸ καὶ
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἐκδοθῆναι λόγον ὥς ἡ Κάδμου
 30 Σεμέλῃ τέτοκεν ἐκ Διὸς Ὀσίριον. ἐν δὲ τοῖς ὕστε-
 ρον χρόνοις Ὀρφέα, μεγάλην ἔχοντα δόξαν παρὰ
 τοῖς Ἑλλήσιν ἐπὶ μελωδίᾳ καὶ τελεταῖς καὶ θεολο-

γίαις, ἐπιξενωθῆναι τοῖς Καδμείοις καὶ διαφερόν-
 7 τως ἐν ταῖς Θήβαις τιμηθῆναι. μετεσχηκότα δὲ τῶν
 παρ' Αἰγυπτίοις θεολογουμένων μετενεγκεῖν τὴν
 Ὀσίριδος τοῦ παλαιοῦ γένεσιν ἐπὶ τοὺς νεωτέρους
 χρόνους, χαριζόμενον δὲ τοῖς Καδμείοις ἐνστήσα- 5
 σθαι καινὴν τελετὴν, καθ' ἣν παραδοῦναι τοῖς μυ-
 ουμένοις ἐκ Σεμέλης καὶ Διὸς γεγεννησθαι τὸν Διό-
 νυσον. τοὺς δὲ ἀνθρώπους τὰ μὲν διὰ τὴν ἄγνοιαν
 ἔξαπατωμένους, τὰ δὲ διὰ τὴν Ὀρφέως ἀξιοπιστίαν
 καὶ δόξαν ἐν τοῖς τοιούτοις προσέχοντας, τὸ δὲ μέ- 10
 γιστον ἡδέως προσδεχομένους τὸν θεὸν Ἑλληνα νο-
 μιζόμενον, καθάπερ προείρηται, χρήσασθαι ταῖς τε-
 8 λεταῖς. ἔπειτα παραλαβόντων τῶν μυθογράφων καὶ 28
 ποιητῶν τὸ γένος, ἐμπεπλήσθαι τὰ θέατρα, καὶ τοῖς
 ἐπιγινομένοις ἰσχυρὰν πίστιν καὶ ἀμετάθετον γε- 15
 νέσθαι.

Καθόλου δέ φασι τοὺς Ἑλληνας ἐξειδιάζεσθαι τοὺς
 ἐπιφανεστάτους ἡρώας τε καὶ θεούς, ἔτι δ' ἀποικίας
 24 τὰς παρ' ἑαυτῶν. καὶ γὰρ Ἡρακλέα τὸ γένος Αἰγύ-
 πτιον ὄντα, δι' ἀνδρείαν ἐπελθεῖν πολλὴν τῆς οἴκου- 20
 μένης, καὶ τὴν ἐπὶ τῆς Λιβύης θέσθαι στήλην· ὑπὲρ
 2 οὗ πειρῶνται τὰς ἀποδείξεις παρὰ τῶν Ἑλλήνων λαμ-
 βάνειν. ὁμολογουμένου γὰρ ὄντος παρὰ πᾶσιν ὅτι
 τοῖς Ὀλυμπίοις θεοῖς Ἡρακλῆς συνηγωνίσατο τὸν πρὸς
 τοὺς γίγαντας πόλεμον, φασὶ τῇ γῇ μηδαμῶς ἀρμόττειν 25
 γεγεννηκέναι τοὺς γίγαντας κατὰ τὴν ἡλικίαν ἣν οἱ
 Ἕλληνες φασιν Ἡρακλέα γεγενῆσθαι, γενεᾷ πρότε-
 ρον τῶν Τρωικῶν, ἀλλὰ μᾶλλον, ὥς αὐτοὶ λέγουσι,
 κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν τῶν ἀνθρώπων· ἀπ'
 ἐκείνης μὲν γὰρ παρ' Αἰγυπτίοις ἔτη καταριθμεῖ- 30
 σθαι πλείω τῶν μυρίων, ἀπὸ δὲ τῶν Τρωικῶν
 3 ἐλάττω τῶν χιλίων καὶ διακοσίων. ὁμοίως δὲ τό

τε ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντὴν τῷ παλαιῷ πρόπειν
 Ἡρακλεῖ διὰ τὸ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους μήπω
 τῶν ὅπλων εὗρημένων τοὺς ἀνθρώπους τοῖς μὲν
 ξύλοις ἀμύνεσθαι τοὺς ἀντιταττομένους, ταῖς δὲ
 5 δοραῖς τῶν θηρίων σκεπαστηρίοις ὅπλοις χρῆσθαι.
 καὶ Διὸς μὲν νῦν αὐτὸν ἀναγορεύουσι, μητρὸς δὲ
 ἧς ἔστιν οὗ φασι γινώσκειν. τὸν δὲ ἐξ Ἀλκμήνης 4
 γενόμενον ὕστερον πλείοσιν ἔτεσιν ἢ μυρίοις, Ἀλ-
 καῖον ἐκ γενετῆς καλούμενον, ὕστερον Ἡρακλέα
 10 μετονομασθῆναι, οὐχ ὅτι δι' Ἡραν ἔσχε κλέος, ὥς
 φησιν ὁ Μᾶτρις, ἀλλ' ὅτι τὴν αὐτὴν ἐξηλωκὼς προ-
 αἶρεσιν Ἡρακλεῖ τῷ παλαιῷ τὴν ἐκείνου δόξαν ἄμα
 καὶ προσηγορίαν ἐκληρονόμησε. συμφωνεῖν δὲ τοῖς 5
 ὑφ' ἑαυτῶν λεγομένοις καὶ τὴν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν
 15 ἐκ πολλῶν χρόνων παραδεδομένην φήμην, ὅτι κα-
 θαρὰν τὴν γῆν τῶν θηρίων ἐποίησεν Ἡρακλῆς· ὅπερ
 μηδαμῶς ἀρμόττειν τῷ γεγονότι σχεδὸν κατὰ τοὺς
 29 Τρωικοὺς χρόνους, ὅτε τὰ πλεῖστα μέρη τῆς οἰκου-
 μένης ἐξημέρωτο γεωργίαις καὶ πόλεσι καὶ πλήθει
 20 τῶν κατοικούντων τὴν χώραν πάνταχού. μᾶλλον οὖν 6
 πρόπειν τῷ γεγονότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τὴν
 ἡμέρωσιν τῆς χώρας, κατισχυομένων ἔτι τῶν ἀνθρώ-
 πων ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν θηρίων, καὶ μάλιστα κατὰ
 τὴν Αἴγυπτον, ἧς τὴν ὑπερκειμένην χώραν μέχρι τοῦ
 25 νῦν ἔρημον εἶναι καὶ θηριώδη. εἰκὸς γὰρ ταύτης 7
 ὡς πατρίδος προνοηθέντα τὸν Ἡρακλέα, καὶ καθα-
 ρὰν τὴν γῆν τῶν θηρίων ποιήσαντα, παραδοῦναι τοῖς
 γεωργοῖς τὴν χώραν, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν τυχεῖν
 ἰσοθέου τιμῆς. φασὶ δὲ καὶ τὸν Περσέα γεγονέναι 8
 30 κατ' Αἴγυπτον, καὶ τῆς Ἰσίδος τὴν γένεσιν ὑπὸ τῶν
 Ἑλλήνων εἰς Ἄργος μεταφέρεισθαι, μυθολογούντων
 τὴν Ἰὼ τὴν εἰς βοὸς τύπον μεταμορφωθείσαν.

25 Καθόλου δὲ πολλή τις ἐστὶ διαφωνία περὶ τού-
 των τῶν θεῶν. τὴν αὐτὴν γὰρ οἱ μὲν Ἴσιν, οἱ δὲ
 Ἀήμητρα, οἱ δὲ Θεσμοφόρον, οἱ δὲ Σελήνην, οἱ
 δὲ Ἥραν, οἱ δὲ πάσαις ταῖς προσηγορίαις ὀνομά-
 2 ζουσι. τὸν δὲ Ὅσιριν οἱ μὲν Σάραπιν, οἱ δὲ Διό- 5
 νυσον, οἱ δὲ Πλούτωνα, οἱ δὲ Ἀμμωνα, τινὲς δὲ
 Δία, πολλοὶ δὲ Πᾶνα τὸν αὐτὸν νενομίκασι· λέ-
 γουσι δὲ τινες Σάραπιν εἶναι τὸν παρὰ τοῖς Ἑλλήσι
 Πλούτωνα ὀνομαζόμενον. φασὶ δ' Αἰγύπτιοι τὴν
 5 Ἴσιν φαρμάκων τε πολλῶν πρὸς ὑγίειαν εὐρέτιν γε- 10
 γονέναι καὶ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης μεγάλην ἔχειν
 3 ἐμπειρίαν· διὸ καὶ τυχοῦσαν τῆς ἀθανασίας ἐπὶ
 ταῖς θεραπαίαις τῶν ἀνθρώπων μάλιστα χαίρειν,
 καὶ κατὰ τοὺς ὕπνους τοῖς ἀξιούσι διδόναι βοηθή-
 15 ματα, φανερώς ἐπιδεικνυμένην τὴν τε ἰδίαν ἐπιφά- 15
 νειαν καὶ τὸ πρὸς τοὺς δεομένους τῶν ἀνθρώπων
 4 εὐεργετικόν. ἀποδείξεις δὲ τούτων φασὶ φέρειν ἑαν-
 τοὺς οὐ μυθολογίας ὁμοίως τοῖς Ἑλλήσιν, ἀλλὰ πρά-
 ξεις ἐναργεῖς· πᾶσαν γὰρ σχεδὸν τὴν οἰκουμένην
 μαρτυρεῖν ἑαυτοῖς, εἰς τὰς ταύτης τιμὰς φιλοτιμου- 20
 5 μένην διὰ τὴν ἐν ταῖς θεραπαίαις ἐπιφάνειαν. κατὰ
 γὰρ τοὺς ὕπνους ἐφισταμένην διδόναι τοῖς κάμνουσι
 βοηθήματα πρὸς τὰς νόσους, καὶ τοὺς ὑπακούσαν-
 τας αὐτῇ παραδόξως ὑγιάζεσθαι· καὶ πολλοὺς μὲν 30
 ὑπὸ τῶν ἰατρῶν διὰ τὴν δυσκολίαν τοῦ νοσήματος 25
 ἀπελπισθέντας ὑπὸ ταύτης σώζεσθαι, συχνοὺς δὲ
 παντελῶς πηρωθέντας τὰς ὁράσεις ἢ τινα τῶν ἄλ-
 λων μερῶν τοῦ σώματος, ὅταν πρὸς ταύτην τὴν
 θεὸν καταφύγωσιν, εἰς τὴν προϋπάρξασαν ἀποκα-
 6 θίστασθαι τάξιν. εὐρεῖν δ' αὐτὴν καὶ τὸ τῆς ἀθα- 30
 νασίας φάρμακον, δι' οὗ τὸν υἱὸν Ὁρον, ὑπὸ τῶν
 Τιτάνων ἐπιβουλευθέντα καὶ νεκρὸν εὐρεθέντα καθ'

ὕδατος, μὴ μόνον ἀναστῆσαι, δοῦσαν τὴν ψυχὴν,
 ἀλλὰ καὶ τῆς ἀθανασίας ποιῆσαι μεταλαβεῖν. δοκεῖ 7
 δὲ ὕστατος τῶν θεῶν οὗτος βασιλεῦσαι μετὰ τὴν
 τοῦ πατρὸς Ὀσίριδος ἐξ ἀνθρώπων μετὰστασιν.
 5 τὸν δὲ Ὄρον μεθερμηνευόμενόν φασιν Ἀπόλλωνα
 ὑπάρχειν, καὶ τὴν τε ἰατρικὴν καὶ τὴν μαντικὴν
 ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἴσιδος διδαχθέντα διὰ τῶν χρησμῶν
 καὶ τῶν θεραπειῶν εὐεργετεῖν τὸ τῶν ἀνθρώπων
 γένος.
 10 Οἱ δ' ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων τὸν χρόνον ἀπὸ τῆς 26
 Ἥλιου βασιλείας συλλογιζόμενοι μέχρι τῆς Ἀλεξάν-
 δρου διαβάσεως εἰς τὴν Ἀσίαν φασὶν ὑπάρχειν ἑτῶν
 μάλιστα πῶς δισμυρίων καὶ τρισχιλίων. μυθολο- 2
 γοῦσι δὲ καὶ τῶν θεῶν τοὺς μὲν ἀρχαιοτάτους βα-
 15 σιλεῦσαι πλείω τῶν χιλίων καὶ διακοσίων ἑτῶν, τοὺς
 δὲ μεταγενεστέρους οὐκ ἐλάττω τῶν τριακοσίων.
 ἀπίστου δ' ὄντος τοῦ πλήθους τῶν ἑτῶν, ἐπιχει- 3
 ροῦσιν τινες λέγειν ὅτι τὸ παλαιόν, οὕτω τῆς περὶ
 τὸν ἥλιον κινήσεως ἐπεγνωσμένης, συνέβαινε κατὰ
 20 τὴν τῆς σελήνης περίοδον ἄγεσθαι τὸν ἐνιαυτόν.
 διόπερ τῶν ἑτῶν τριακονθήμερων ὄντων οὐκ ἀδύ- 4
 νατον εἶναι βεβιωκέναι τινὰς ἔτη χίλια καὶ διακό-
 σια· καὶ γὰρ νῦν δωκαιδεκαμήνων ὄντων τῶν ἐνι-
 αυτῶν οὐκ ὀλίγους ὑπὲρ ἑκατὸν ἔτη ζῆν. παρα- 5
 25 πλήσια δὲ λέγουσι καὶ περὶ τῶν τριακόσια ἔτη
 δοκούντων ἄρξαι· κατ' ἐκείνους γὰρ τοὺς χρόνους
 τὸν ἐνιαυτὸν ἀπαρτίζεσθαι τέτταρσι μῆσιν τοῖς γινο-
 μένοις κατὰ τὰς ἐκάστων τῶν χρόνων ὥρας, οἷον
 ἕαρος, θέρους, χειμῶνος· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ παρ'
 30 ἐνίοις τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐνιαυτοὺς ὥρους καλεῖ-
 σθαι καὶ τὰς κατ' ἔτος ἀναγραφὰς ὥρογραφίας προσ-
 αγορεύεσθαι.

6 Οἱ δ' οὖν Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσι κατὰ τὴν Ἴσι- 31
 7 δος ἡλικίαν γεγονέναι τινὰς πολυσωμάτων τοὺς ὑπὸ
 μὲν τῶν Ἑλλήνων ὀνομαζομένους γίγαντας, ὑφ' ἑαυ-
 τῶν δὲ διακοσμουμένους τερατωδῶς ἐπὶ τῶν ἱερῶν
 7 καὶ τυπτομένους ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὀσίριν. ἔνιοι 5
 μὲν οὖν αὐτοὺς γηγενεῖς φασιν ὑπάρξαι, προσφάτου
 τῆς τῶν ζώων γενέσεως ἐκ τῆς γῆς ὑπαρχούσης, ἔνιοι
 δὲ λέγουσι σώματος ῥώμῃ διενεγκόντας καὶ πολλὰς
 8 πράξεις ἐπιτελεσάμενους ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος μυ-
 θολογηθῆναι πολυσωμάτων. συμφωνεῖται δὲ παρὰ 10
 τοῖς πλείστοις ὅτι τοῖς περὶ τὸν Δία καὶ τὸν Ὀσίριν
 θεοῖς πόλεμον ἐνστησάμενοι πάντες ἀνῆρέθησαν.

27 Νομοθετῆσαι δὲ φασὶ τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὸ
 κοινὸν ἔθος τῶν ἀνθρώπων γαμεῖν ἀδελφὰς διὰ τὸ
 γεγονὸς ἐν τούτοις τῆς Ἰσιδος ἐπίτευγμα· ταύτην 15
 γὰρ συνοικήσασαν Ὀσίριδι τῷ ἀδελφῷ, καὶ ἀποθα-
 νόντος ὁμόσασαν οὐδενὸς ἔτι συνουσίαν ἀνδρὸς
 προσδέξεσθαι, μετελθεῖν τὸν τε φόνον τὰνδρὸς καὶ
 διατελέσαι βασιλεύουσαν νομιμώτατα, καὶ τὸ σύνο-
 λον πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίαν γενέ- 20
 2 σθαι πᾶσιν ἀνθρώποις. διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας
 καταδειχθῆναι μείζονος ἐξουσίας καὶ τιμῆς τυγχά-
 νειν τὴν βασίλισσαν τοῦ βασιλέως, καὶ παρὰ τοῖς
 ἰδιώταις κυριεύειν τὴν γυναικὰ τὰνδρός, ἐν τῇ τῆς
 προικὸς συγγραφῇ προσομολογούντων τῶν γαμούν- 25
 των ἅπαντα πειθαρχήσειν τῇ γαμουμένῃ.

3 Οὐκ ἄγνωσθ δὲ διότι τινὲς τῶν συγγραφέων ἀπο-
 φαίνονται τοὺς τάφους τῶν θεῶν τούτων ὑπάρχειν
 ἐν Νύσῃ τῆς Ἀραβίας, ἀφ' ἧς καὶ Νυσαῖον τὸν Διό-
 νυσον ὠνομάσθαι. εἶναι δὲ καὶ στήλην ἑκατέρου τῶν 30
 4 θεῶν ἐπιγεγραμμένην τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν. ἐπὶ μὲν
 οὖν τῆς Ἰσιδος ἐπιγεγράφθαι „Ἐγὼ Ἰσίς εἰμι ἡ βασι-

λισσα πάσης χώρας, ἡ παιδευθεῖσα ὑπὸ Ἑρμοῦ, καὶ
 ὅσα ἐγὼ ἐνομοθέτησα, οὐδεὶς αὐτὰ δύναται λῦσαι.
 ἐγὼ εἰμι ἡ τοῦ νεωτάτου Κρόνου θεοῦ θυγάτηρ πρε-
 σβυτάτη· ἐγὼ εἰμι γυνὴ καὶ ἀδελφὴ Ὀσίριδος βα-
 5 σιλέως· ἐγὼ εἰμι ἡ πρώτη καρπὸν ἀνθρώποις εὐ-
 ροῦσα· ἐγὼ εἰμι μήτηρ Ὄρου τοῦ βασιλέως· ἐγὼ
 32 εἰμι ἡ ἐν τῷ ἄστρῳ [τῷ κυνί] ἐπιτέλλουσα· ἐμοὶ
 Βούβαστος ἡ πόλις ὠκοδομήθη. χαῖρε χαῖρε Αἴ-
 γυπτε ἡ θρέψασά με.“ ἐπὶ δὲ τῆς Ὀσίριδος ἐπι- 5
 10 γεγράφθαι λέγεται „Πατὴρ μὲν ἐστὶ μοι Κρόνος
 νεώτατος θεῶν ἀπάντων, εἰμὶ δὲ Ὀσίρις ὁ βασι-
 λεύς, ὁ στρατεύσας ἐπὶ πᾶσαν χώραν ἕως εἰς τοὺς
 ἀοικήτους τόπους τῶν Ἰνδῶν καὶ τοὺς πρὸς ἄρκτον
 κεκλιμένους, μέχρι Ἰστροῦ ποταμοῦ πηγῶν, καὶ πᾶ-
 15 λιν τᾶλλα μέρη ἕως Ὠκεανοῦ. εἰμὶ δὲ υἱὸς Κρόνου
 πρεσβύτατος, καὶ βλαστὸς ἐκ καλοῦ τε καὶ εὐγε-
 νοῦς ὥου σπέρμα συγγενὲς ἐγεννήθην ἡμέρας. καὶ
 οὐκ ἔστι τόπος τῆς οἰκουμένης εἰς ὃν ἐγὼ οὐκ ἀφ᾽-
 γμαι, διαδοὺς πᾶσιν ὧν ἐγὼ εὐρετὴς ἐγενόμην.“
 20 τοῖς αὐτοῖς τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς στήλαις φασὶ δὴ 6
 νασθαι ἀναγνῶναι, τὰ δ' ἄλλα ὄντα πλείω κατε-
 φθάρθαι διὰ τὸν χρόνον. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς τα-
 φῆς τῶν θεῶν τούτων διαφωνεῖται παρὰ τοῖς πλεί-
 στοις διὰ τὸ τοὺς ἱερεῖς ἐν ἀπορρήτοις παρειληφότας
 25 τὴν περὶ τούτων ἀκρίβειαν μὴ βούλεσθαι τάληθες
 ἐκφέρειν εἰς τοὺς πολλούς, ὥς ἂν καὶ κινδύνων
 ἐπικειμένων τοῖς τᾰπόρρητα περὶ τῶν θεῶν τούτων
 μηνύσασιν εἰς τοὺς ὄχλους.

Οἱ δ' οὖν Αἰγύπτιοι φασὶ καὶ μετὰ ταῦτα ἀποι- 28
 30 κίας πλείστας ἐξ Αἰγύπτου κατὰ πᾶσαν διασπαρῆ-
 ναι τὴν οἰκουμένην. εἰς Βαβυλῶνα μὲν γὰρ ἀγα-
 γεῖν ἀποίκους Βῆλον τὸν νομιζόμενον Ποσειδῶνος

εἶναι καὶ Αἰβύης· ὃν παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν
 καθιδρυθέντα τοὺς τε ἱερεῖς καταστήσασθαι παρα-
 πλησίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἀτελεῖς καὶ πάσης λει-
 τουργίας ἀπολελυμένους, οὓς Βαβυλώνιοι καλοῦσι
 Χαλδαίους, τὰς τε παρατηρήσεις τῶν ἄστρον τού- 5
 τους ποιεῖσθαι, μιμουμένους τοὺς παρ' Αἰγυπτίοις
 2 ἱερεῖς καὶ φυσικούς, ἔτι δὲ ἀστρολόγους. λέγουσι
 δὲ καὶ τοὺς περὶ τὸν Δαναὸν ὀρμηθέντας ὁμοίως
 ἐκεῖθεν συνοικίσαι τὴν ἀρχαιοτάτην σχεδὸν τῶν παρ' 35
 Ἑλλησι πόλεων Ἄργος, τό τε τῶν Κόλχων ἔθνος ἐν 10
 τῷ Πόντῳ καὶ τὸ τῶν Ἰουδαίων ἀνὰ μέσον Ἀραβίας
 καὶ Συρίας οἰκίσαι τινὰς ὀρμηθέντας παρ' ἐαυτῶν.
 3 διὸ καὶ παρὰ τοῖς γένεσι τούτοις ἐκ παλαιοῦ παρα-
 δεδόσθαι τὸ περιτέμνειν τοὺς γεννωμένους παῖδας,
 4 ἐξ Αἰγύπτου μετενηνεγμένου τοῦ νομίμου. καὶ τοὺς 15
 Ἀθηναίους δὲ φασιν ἀποίκους εἶναι Σαῖτῶν τῶν ἐξ
 Αἰγύπτου, καὶ πειρῶνται τῆς οἰκειότητος ταύτης
 φέρειν ἀποδείξεις· παρὰ μόνοις γὰρ τῶν Ἑλλήνων
 τὴν πόλιν ἄστνυ καλεῖσθαι, μετενηνεγμένης τῆς προσ-
 ηγορίας ἀπὸ τοῦ παρ' αὐτοῖς Ἄστεως. ἔτι δὲ τὴν 20
 πολιτείαν τὴν αὐτὴν ἐσχηκέναι τάξιν καὶ διαίρεσιν
 τῇ παρ' Αἰγυπτίοις, εἰς τρία μέρη διανεμηθείσῃ·
 5 καὶ πρώτην μὲν ὑπάρχει μερίδα τοὺς εὐπατρίδας
 καλουμένους, οἵτινες ἱεροποιοὶ ὑπῆρχον, ἐν παι-
 δεῖα μάλιστα διατετριφότες καὶ τῆς μεγίστης ἡξίω- 25
 μένοι τιμῆς παραπλησίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἱε-
 ρεῦσι· δευτέραν δὲ τάξιν γενέσθαι τὴν τῶν γεωμό-
 ρων τῶν ὀφειλόντων ὅπλα κεκτηῖσθαι καὶ πολεμεῖν
 ὑπὲρ τῆς πόλεως ὁμοίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ὀνο-
 μαζομένοις γεωργοῖς καὶ τοὺς μαχίμους παρεχομέ- 30
 νοις· τελευταίαν δὲ μερίδα καταριθμηθῆναι τὴν τῶν
 δημιουργῶν τῶν τὰς βαναύσους τέχνας μεταχειρι-

ζομένων καὶ λειτουργίας τελούντων τὰς ἀναγκαιο-
 τάτας, τὸ παραπλήσιον ποιούσης τῆς τάξεως ταύτης
 παρ' Αἰγυπτίοις. γεγονέναι δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων 6
 τινὰς Αἰγυπτίους παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις· τὸν γὰρ
 5 Πέτην τὸν πατέρα Μενεσθέως τοῦ στρατεύσαντος
 εἰς Τροίαν φανερῶς Αἰγύπτιον ὑπάρξαντα τυχεῖν
 ὕστερον Ἀθήνησι πολιτείας τε καὶ βασιλείας. δι- 7
 φνουὺς δ' αὐτοῦ γεγονότος, τοὺς μὲν Ἀθηναίους μὴ
 δύνασθαι κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ἀποδοῦναι περὶ
 10 τῆς φύσεως ταύτης τὰς ἀληθεῖς αἰτίας, ἐν μέσῳ κει-
 34 μένου πᾶσιν ὅτι δυοῖν πολιτειῶν μετασχών, Ἑλλη-
 νικῆς καὶ βαρβάρου, διφυῆς ἐνομίσθη, τὸ μὲν ἔχων
 μέρος θηρίου, τὸ δὲ ἀνθρώπου.

Ὅμοίως δὲ τούτῳ καὶ τὸν Ἐρεχθεά λέγουσι τὸ 29
 15 γένος Αἰγύπτιον ὄντα βασιλεῦσαι τῶν Ἀθηναίων, τοι-
 αύτας τινὰς φέροντες ἀποδείξεις· γενομένων γὰρ
 ὁμολογουμένως αὐχμῶν μεγάλων κατ' πᾶσαν σχε-
 δὸν τὴν οἰκουμένην πλὴν Αἰγύπτου διὰ τὴν ιδιό-
 τητα τῆς χώρας, καὶ φθορᾶς ἐπιγενομένης τῶν τε
 20 κάρπῳ καὶ πλήθους ἀνθρώπων, ἐξ Αἰγύπτου τὸν
 Ἐρεχθεά κομίσαι διὰ τὴν συγγένειαν σίτου πλήθους
 εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀνθ' ὧν τοὺς εὖ παθόντας βασι-
 λέα καταστήσαι τὸν εὐεργέτην. τοῦτον δὲ παρα- 2
 λαβόντα τὴν ἡγεμονίαν καταδείξαι τὰς τελετὰς τῆς
 25 Διμήτρος ἐν Ἐλευσίνι καὶ τὰ μυστήρια ποιῆσαι,
 μετενεγκόντα τὸ περὶ τούτων νόμιμον ἐξ Αἰγύπτου.
 καὶ τὴν τῆς θεοῦ δὲ παρουσίαν εἰς τὴν Ἀττικὴν γε-
 γονυῖαν κατὰ τούτους τοὺς χρόνους παραδεδοσθαι
 κατὰ λόγον, ὥς ἂν τῶν ἐπωνύμων ταύτης καρπῶν
 30 τότε κομισθέντων εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ διὰ τοῦτο
 δόξαι πάλιν ἐξ ἀρχῆς τὴν εὐρεσιν γεγονέναι τοῦ
 σπέρματος, δωρησαμένης τῆς Διμήτρος. ὁμολογεῖν 3

δὲ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ὅτι βασιλεύοντος Ἐρεχθέως,
 καὶ τῶν καρπῶν διὰ τὴν ἀνομβρίαν προσηφανισμέ-
 νων ἢ τῆς Δήμητρος ἐγένετο παρουσία πρὸς αὐ-
 τοὺς καὶ ἡ δωρεὰ τοῦ σίτου. πρὸς δὲ τούτοις αἱ
 τελεταὶ καὶ τὰ μυστήρια ταύτης τῆς θεοῦ τότε κα- 5
 4 τεδείχθησαν ἐν Ἐλευσίνι. τὰ τε περὶ τὰς θυσίας
 καὶ τὰς ἀρχαιότητας ὡσαύτως ἔχειν Ἀθηναίους καὶ
 τοὺς Αἰγυπτίους· τοὺς μὲν γὰρ Εὐμολπίδας ἀπὸ
τῶν κατ' Αἴγυπτον ἱερέων μετενηνέχθαι, τοὺς δὲ
Κήρυκας ἀπὸ τῶν παστοφόρων. τὴν τε Ἴσιν μόνους 10
 τῶν Ἑλλήνων ὁμνύειν, καὶ ταῖς ιδέαις καὶ τοῖς ἡθε-
 5 σιν ὁμοιοτάτους εἶναι τοῖς Αἰγυπτίοις. πολλὰ δὲ
 καὶ ἄλλα τούτοις παραπλήσια λέγοντες φιλοτιμότε-
 ρον ἢ περ ἀληθινώτερον, ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται, τῆς
 ἀποικίας ταύτης ἀμφισβητοῦσι διὰ τὴν δόξαν τῆς 15
 πόλεως. καθόλου δὲ πλείστας ἀποικίας Αἰγύπτιοί
 φασιν ἐκπέμψαι τοὺς ἑαυτῶν προγόνους ἐπὶ πολλὰ
 μέρη τῆς οἰκουμένης διὰ τε τὴν ὑπεροχὴν τῶν βα-
 σιλευσάντων παρ' αὐτοῖς καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν
 6 τῆς πολυανθρωπίας· ὑπὲρ ὧν μήτε ἀποδείξεως φε- 20
 ρομένης μηδεμιᾶς ἀκριβοῦς μήτε συγγραφέως ἀξιο-
 πίστου μαρτυροῦντος, οὐκ ἐκρίναμεν ὑπάρχειν τὰ
 λεγόμενα γραφῆς ἄξια. καὶ περὶ μὲν τῶν θεολο- 30
 γουμένων παρ' Αἰγυπτίοις τοσαῦθ' ἡμῖν εἰρήσθω,
 στοχαζομένοις τῆς συμμετρίας· περὶ δὲ τῆς χώρας 25
 καὶ τοῦ Νείλου καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀκοῆς ἀξίων ἐν
 κεφαλαίοις ἕκαστα διεξιέναι πειρασόμεθα.
 30 Ἡ γὰρ Αἴγυπτος κεῖται μὲν μάλιστα πῶς κατὰ
 μεσημβρίαν, ὀχυρότητι δὲ φυσικῇ καὶ κάλλει χώρας
 οὐκ ὀλίγῳ δοκεῖ προέχειν τῶν εἰς βασιλείαν ἀφω- 30
 2 ρισμένων τόπων. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς δύσεως ὠχύ-
 ρωκεν αὐτὴν ἡ ἔρημος καὶ θηριώδης τῆς Λιβύης,

ἐπὶ πολὺ μὲν παρεκτείνουσα, διὰ δὲ τὴν ἀννυδρίαν
 καὶ τὴν σπάνιν τῆς ἀπάσης τροφῆς ἔχουσα τὴν διέξ-
 οδον οὐ μόνον ἐπίπουνον, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἐπι-
 κίνδυνον· ἐκ δὲ τῶν πρὸς νότον μερῶν οἷ τε κα-
 5 τάρακται τοῦ Νείλου καὶ τῶν ὁρῶν τὰ συνορίζοντα
 τούτοις· ἀπὸ γὰρ τῆς Τρωγλοδυτικῆς καὶ τῶν ἐσχά- 3
 των τῆς Αἰθιοπίας μερῶν ἐντὸς σταδίων πεντακισ-
 χιλίων καὶ πεντακοσίων οὔτε πλεῦσαι διὰ τοῦ πο-
 ταμοῦ ῥάδιον οὔτε πεζῇ πορευθῆναι μὴ τυχόντα
 10 βασιλικῆς ἢ παντελῶς μεγάλης τινὸς χορηγίας. τῶν 4
 δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν νεύοντων μερῶν τὰ μὲν ὁ
 ποταμὸς ὠχύρωκε, τὰ δ' ἔρημος περιέχει καὶ πεδιά-
 τελματώδη τὰ προσαγορευόμενα Βάραθρα. ἔστι γὰρ
 ἀνὰ μέσον τῆς Κόλλης Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου
 15 λίμνη τῇ μὲν πλάτει στενὴ παντελῶς, τῇ δὲ βάθει
 θαυμάσιος, τὸ δὲ μῆκος ἐπὶ διακοσίους παρήκουσα
 σταδίους, ἣ προσαγορεύεται μὲν Σερβωνίς, τοῖς δ'
 ἀπείροις τῶν προσπελαζόντων ἀνελπίστους ἐπιφέ-
 ρει κινδύνους. στενοῦ γὰρ τοῦ ρεύματος ὄντος καὶ 5
 20 ταινίᾳ παραπλησίον, θινῶν τε μεγάλων πάντῃ πε-
 ρικεχυμένων, ἐπειδὰν νότοι συνεχεῖς πνεύσωσιν,
 ἐπισείεται πλῆθος ἄμμου. αὕτη δὲ τὸ μὲν ὕδωρ 6
 κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ἄσημον ποιεῖ, τὸν δὲ τῆς λί-
 μνης τύπον συμφυῇ τῇ χέρσῳ καὶ κατὰ πᾶν ἀδιό-
 25 γνωστον. διὸ καὶ πολλοὶ τῶν ἀγνοούντων τὴν ιδιό-
 τητα τοῦ τόπου μετὰ στρατευμάτων ὅλων ἠφανί-
 σθησαν τῆς ὑποκειμένης ὁδοῦ διαμαρτόντες. ἡ μὲν 7
 γὰρ ἄμμος ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον πατουμένη τὴν ἐν-
 δοσιν λαμβάνει, καὶ τοὺς ἐπιβάλλοντας ὥσπερ προ-
 30 νοίᾳ τινὶ πονηρᾷ παρακρούεται, μέχρι ἂν ὅτου λα-
 βόντες ὑπόνοιαν τοῦ συμβησομένου βοηθήσωσιν
 ἑαυτοῖς, οὐκ οὔσης ἔτι φυγῆς οὐδὲ σωτηρίας. ὁ γὰρ 8

ὑπο τοῦ τέλματος καταπινόμενος οὔτε νήχεσθαι δύ-
 νатаι, παραιρουμένης τῆς ἰλῦος τὴν τοῦ σώματος
 κίνησιν, οὔτ' ἐκβῆναι κατισχύει, μηδὲν ἔχων στε-
 ρέμνιον εἰς ἐπίβασιν· μεμιγμένης γὰρ τῆς ἄμμου
 τοῖς ὕγροις, καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἐκατέρων φύσεως 5
 ἡλλοιωμένης, συμβαίνει τὸν τόπον μήτε πορευτὸν 30
 9 εἶναι μήτε πλωτόν. διόπερ οἱ τοῖς μέρεσι τούτοις
 ἐπιβάλλοντες φερόμενοι πρὸς τὸν βυθὸν οὐδεμίαν
 ἀντίληψιν βοηθείας ἔχουσι, συγκατολισθανούσης
 τῆς ἄμμου τῆς παρὰ τὰ χεῖλη. τὰ μὲν οὖν προει- 10
 ρημένα πεδία τοιαύτην ἔχοντα τὴν φύσιν οἰκείας
 ἔτυχε προσηγορίας, ὀνομασθέντα Βάραθρα.
 31 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ περὶ τῶν ἀπὸ τῆς χέρσου τριῶν
 μερῶν τῶν ὀχυροῦντων τὴν Αἴγυπτον διήλθομεν,
 2 προσδήσομεν τοῖς εἰρημένοις τὸ λειπόμενον. ἡ τε- 15
 τάρτη τοίνυν πλευρὰ πᾶσα σχεδὸν ἀλιμένῳ θαλάττῃ
 προσκυλζομένη προβέβληται τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος,
 ὃ τὸν μὲν παράπλου ἔχει μακρότατον, τὴν δ' ἀπό-
 βασιν τὴν ἐπὶ τὴν χώραν δυσπροσόρμιστον· ἀπὸ
 γὰρ Παραιτουίου τῆς Αιβύης ἕως Ἰόπης τῆς ἐν τῇ 20
 Κοίλῃ Συρία ὄντος τοῦ παράπλου σταδίων σχεδὸν
 πεντακισχιλίων, οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἀσφαλῆ λιμένα
 3 πλὴν τοῦ Φάρου. χωρὶς δὲ τούτων ταινία παρ'
 ὅλην σχεδὸν τὴν Αἴγυπτον παρῆκει τοῖς ἀπείροις
 4 τῶν προσπλεόντων ἀθεώρητος· διόπερ οἱ τὸν ἐκ 25
 πελάγους κίνδυνον ἐκπεφενγέναι νομίζοντες, καὶ διὰ
 τὴν ἄγνοιαν ἄσμενοι πρὸς τὴν γῆν καταπλέοντες,
 ἐξαίφνης ἐποκελλόντων τῶν σκαφῶν ἀνελπίστως
 5 ναυαγοῦσιν· ἐνιοι δὲ διὰ τὴν ταπεινότητα τῆς χώ-
 ρας οὐ δυνάμενοι προῖδέσθαι τὴν γῆν λανθάνου- 30
 σιν ἑαυτοὺς ἐκπίπτοντες οἱ μὲν εἰς ἑλώδεις καὶ
 6 λιμνάζοντας τόπους, οἱ δ' εἰς χώραν ἔρημον.

Ἡ μὲν οὖν Αἴγυπτος πανταχόθεν φυσικῶς ὠχύρω-
 ται τὸν εἰρημένον τρόπον, τῷ δὲ σχήματι παραμῆκης
 οὔσα δισχιλίων μὲν σταδίων ἔχει τὴν παραθαλάττιον
 πλευράν, εἰς μεσόγειον δ' ἀνῆκει σχεδὸν ἐπὶ σταδίου
 5 ἑξακισχιλίους. πολυανθρωπία δὲ τὸ μὲν παλαιὸν
 πολὺν προέσχε πάντων τῶν γνωριζομένων τόπων
 κατὰ τὴν οἰκουμένην, καὶ καθ' ἡμᾶς δὲ οὐδενὸς
 τῶν ἄλλων δοκεῖ λείπεσθαι· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀρ- 7
 χαίων χρόνων ἔσχε κώμας ἀξιολόγους καὶ πόλεις
 10 πλείους τῶν μυρίων καὶ ὀκτακισχιλίων, ὥς ἐν ταῖς
 ἱεραῖς ἀναγραφαῖς ὁρᾶν ἔστι κατακεχωρισμένον, ἐπὶ
 δὲ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου πλείους τῶν τρισμυρίων
 ἡριθμῆθησαν, ὧν τὸ πλῆθος διαμεμένηκεν ἕως τῶν
 καθ' ἡμᾶς χρόνων. τοῦ δὲ σύμπαντος λαοῦ τὸ μὲν 8
 15 παλαιὸν φασι γεγονέναι περὶ ἑπτακοσίας μυριάδας,
 καὶ καθ' ἡμᾶς δὲ οὐκ ἐλάττους εἶναι. διὸ καὶ τοὺς 9
 37 ἀρχαίους βασιλεῖς ἱστοροῦσι κατὰ τὴν Αἴγυπτον
 ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστά διὰ τῆς πολυχειρίας
 κατασκευάσαντας ἀθάνατα τῆς ἑαυτῶν δόξης ἀπο-
 20 λιπεῖν ὑπομνήματα. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ
 μέρος μικρὸν ὕστερον ἀναγράψομεν, περὶ δὲ τῆς
 τοῦ ποταμοῦ φύσεως καὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἰδιω-
 μάτων νῦν διέξιμεν.

Ὁ γὰρ Νεῖλος φέρεται μὲν ἀπὸ μεσημβρίας ἐπὶ 32
 25 τὴν ἄρκτον, τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ τόπων ἀοράτων, οἱ
 κεῖνται τῆς ἐσχάτης Αἰθιοπίας κατὰ τὴν ἔρημον,
 ἀπροσίτου τῆς χώρας οὔσης διὰ τὴν τοῦ καύματος
 ὑπερβολήν. μέγιστος δ' ὧν τῶν ἀπάντων ποταμῶν 2
 καὶ πλείστην γῆν διεξιὼν καμπὰς ποιεῖται μεγάλας,
 30 ποτὲ μὲν ἐπὶ τὴν ἀνατολήν καὶ τὴν Ἀραβίαν ἐπι-
 στρέφων, ποτὲ δ' ἐπὶ τὴν δύσιν καὶ τὴν Λιβύην
 ἐκκλίνων· φέρεται γὰρ ἀπὸ τῶν Αἰθιοπικῶν ὁρῶν

μέχρῃ τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς στάδια μάλιστα πῶς
 3 μύρια καὶ δισχίλια σὺν αἷς ποιεῖται καμπαῖς. κατὰ
 δὲ τοὺς ὑποκάτω τόπους συστέλλεται τοῖς ὄγκοις
 αἰὲ μᾶλλον, ἀποσπώμενου τοῦ ρεύματος ἐπ' ἀμφοτέ-
 4 ρας τὰς ἡπείρους. τῶν δ' ἀποσχιζομένων μερῶν τὸ 5
 μὲν εἰς τὴν Διβύην ἐκκλῖνον ὑφ' ἄμμου καταπίνε-
 ται τὸ βάθος ἐχούσης ἄπιστον, τὸ δ' εἰς τὴν Ἀρα-
 βίαν ἐναντίως εἰσχεόμενον εἰς τέλματα παμμεγέθη
 καὶ λίμνας ἐκτρέπεται μεγάλας καὶ περιοικουμένας
 5 γένεσι πολλοῖς. εἰς δὲ τὴν Αἴγυπτον ἐμβάλλει τῇ 10
 μὲν δέκα σταδίων, τῇ δ' ἔλαττον τούτων, οὐκ ἐπ'
 εὐθείας φερόμενος, ἀλλὰ καμπὰς παντοίας ποιού-
 μενος· ποτὲ μὲν γὰρ ἐλλίττεται πρὸς τὴν ἕω, ποτὲ
 δὲ πρὸς τὴν ἐσπέραν, ἔστι δ' ὅτε πρὸς τὴν μεσημ-
 6 βρίαν, εἰς τοῦπίσω λαμβάνων τὴν παλίσροϊαν. ὄρη 15
 γὰρ ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῦ ποταμοῦ παρήκει, πολ-
 λὴν μὲν τῆς παραποταμίας ἐπέχοντα, διειλημμένα
 δὲ φάραγξι καὶ κρημνοῖς στενοπόροις, οἷς ἐμπίπτον
 τὸ ρεῦμα παλισσυνεῖ διὰ τῆς πεδιάδος, καὶ πρὸς
 τὴν μεσημβρίαν ἐφ' ἱκανὸν τόπον ἐνεχθὲν πάλιν 20
 7 ἐπὶ τὴν κατὰ φύσιν φορὰν ἀποκαθίσταται. τηλι-
 καύτην δ' ἔχων ὑπεροχὴν ἐν πᾶσιν ὁ ποταμὸς οὗ-
 τος μόνος τῶν ἄλλων ἄνευ βίας καὶ κυματώδους
 ὁρμῆς τὴν φύσιν ποιεῖται, πλὴν ἐν τοῖς καλουμέ-
 8 νοις καταράταις. τόπος γὰρ τίς ἐστι μήκει μὲν 25
 ὡς δέκα σταδίων, κατάντης δὲ καὶ κρημνοῖς συγ-
 κλειόμενος εἰς στενὴν ἐντομήν, ἅπας δὲ τραχὺς καὶ 38
 φαραγγώδης, ἔτι δὲ πέτρους ἔχων πυκνοὺς καὶ με-
 γάλους ἐοικότας σκοπέλοις· τοῦ δὲ ρεύματος περὶ
 τούτους σχιζομένου βιαιότερον καὶ πολλάκις διὰ τὰς 30
 ἐγκοπὰς ἀνακλωμένου πρὸς ἐναντίαν τὴν καταφο-
 9 ρὰν συνίστανται δῖναι θαυμασταί· πᾶς δ' ὁ μεσάζων

τόπος ὑπὸ τῆς παλιρροίας ἄφρου τε πληροῦται καὶ τοῖς προσιοῦσι μεγάλην παρέχεται κατάπληξιν· καὶ γὰρ ἡ καταφορὰ τοῦ ποταμοῦ οὕτως ἐστὶν ὀξεῖα καὶ βίαιος ὥστε δοκεῖν μηδὲν βέλους διαφέρειν. 10
 5 κατὰ δὲ τὴν πλήρωσιν τοῦ Νείλου, τῶν σκοπέλων κατακλυζομένων καὶ παντὸς τοῦ τραχύνοντος τόπου τῷ πλήθει τοῦ ρεύματος καλυπτομένου, καταπλέουσι μὲν τινες κατὰ τοῦ καταράκτου λαμβάνοντες ἐναντίους τοὺς ἀνέμους, ἀναπλεῦσαι δὲ οὐδεὶς δύ-
 10 νатаι, νικώσης τῆς τοῦ ποταμοῦ βίας πᾶσαν ἐπινοίαν ἀνθρωπίνην. καταράκται μὲν οὖν εἰσι τοι- 11
 οὔτοι πλείους, μέγιστος δ' ὁ πρὸς τοῖς μεθορίοις τῆς Αἰθιοπίας τε καὶ τῆς Αἰγύπτου.

Περιεΐληφε δ' ὁ ποταμὸς καὶ νήσους ἐν αὐτῷ, 33
 15 κατὰ μὲν τὴν Αἰθιοπίαν ἄλλας τε πλείους καὶ μίαν εὐμεγέθη, τὴν ὀνομαζομένην Μερόην, ἐν ἣ καὶ πόλις ἐστὶν ἀξιόλογος ὁμώνυμος τῇ νήσῳ, κτίσαντος αὐτὴν Καμβύσου καὶ θεμένου τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μερόης. ταύτην δὲ τῷ μὲν σχή- 2
 20 ματί φασιν ὑπάρχειν θυρεῶ παραπλησίαν, τῷ δὲ μεγέθει πολὺν προέχειν τῶν ἄλλων νήσων τῶν ἐν τούτοις τοῖς τόποις· τὸ μὲν γὰρ μῆκος αὐτῆς εἶναι λέγουσι σταδίων τρισχιλίων, τὸ δὲ πλάτος χιλίων. ἔχειν δ' αὐτὴν καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας, ὧν ἐπιφα-
 25 νεστάτην ὑπάρχειν τὴν Μερόην. παρήκειν δὲ τῆς 3
 νήσου τὸν περικλυζόμενον πάντα τόπον ἀπὸ μὲν τῆς Αἰβύης θίνας ἔχοντας ἄμμου μέγεθος ἄεριον, ἀπὸ δὲ τῆς Ἀραβίας κρημνοὺς κατερρωγότας. ὑπάρχειν δ' ἐν αὐτῇ καὶ μέταλλα χρυσοῦ τε καὶ ἀργύ-
 30 ρου καὶ σιδήρου καὶ χαλκοῦ· πρὸς δὲ τούτοις ἔχειν πλῆθος ἐβένου, λίθων τε πολυτελῶν γένη παντο-
 δαπά. καθόλου δὲ τοσαύτας νήσους ποιεῖν τὸν 4

ποταμὸν ὥστε τοὺς ἀκούοντας μὴ ῥαδίως πιστεῦσαι·
χωρὶς γὰρ τῶν περικλυζομένων τόπων ἐν τῷ καλου- 39
μένῳ Δέλτα τὰς ἄλλας εἶναι νήσους πλείους τῶν ἑπτα-
κοσίων, ὧν τὰς μὲν ὑπὸ Αἰθιοπῶν ἐπαντλουμένας
γεωργεῖσθαι κέγχρω, τὰς δὲ πλήρεις ὑπάρχειν ὄφεων 5
καὶ κυνοκεφάλων καὶ ἄλλων θηρίων παντοδαπῶν,
καὶ διὰ τοῦτο ἀπροσίτους εἶναι τοῖς ἀνθρώποις.

5 Ὁ δ' οὖν Νεῖλος κατὰ τὴν Αἴγυπτον εἰς πλείω
μέρη σχιζόμενος ποιεῖ τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ σχή-
6 ματος Δέλτα. τούτου δὲ τὰς μὲν πλευρὰς κατα- 10
γράφει τὰ τελευταῖα τῶν ρευμάτων, τὴν δὲ βά-
σιν ἀναπληροῖ τὸ δεχόμενον πέλαγος τὰς ἐκβολὰς
7 τοῦ ποταμοῦ. ἐξίησι δ' εἰς τὴν θάλατταν ἑπτὰ στό-
μασιν, ὧν τὸ μὲν πρὸς ἑὼ κεκλιμένον καὶ πρῶτον
καλεῖται Πηλουσιακόν, τὸ δὲ δεύτερον Τανιτικόν, 15
εἶτα Μενδήσιον καὶ Φατνιτικόν καὶ Σεβεννυτικόν,
ἔτι δὲ Βολβίτινον, καὶ τελευταῖον Κανωβικόν, ὃ
8 τινες Ἡρακλεωτικὸν ὀνομάζουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερα
στόματα χειροποίητα, περὶ ὧν οὐδὲν κατεπείγει
γράφειν. ἐφ' ἑκάστῳ δὲ πόλις τετείχισται διαιρου- 20
μένη τῷ ποταμῷ καὶ καθ' ἑκάτερον μέρος τῆς ἐκ-
βολῆς ζεύγμασι καὶ φυλακαῖς εὐκαίροις διειλημ-
μένη. ἀπὸ δὲ τοῦ Πηλουσιακοῦ στόματος διῶρux
ἔστι χειροποίητος εἰς τὸν Ἀράβιον κόλπον καὶ τὴν
9 Ἐρυθρὰν θάλατταν. ταύτην δ' ἐπεβάλετο πρῶτος 25
κατασκευάζειν Νεκῶς ὁ Ψαμμητίχου, μετὰ δὲ τοῦτον
Δαρεῖος ὁ Πέρσης, καὶ προκόψας τοῖς ἔργοις ἕως
10 τινὸς τὸ τελευταῖον εἶασεν αὐτὴν ἀσυντέλεστον· ἐδι-
δάχθη γὰρ ὑπὸ τινων ὅτι διορύξας τὸν ἰσθμὸν αἰ-
τιος ἔσται τοῦ κατακλυσθῆναι τὴν Αἴγυπτον· με- 30
τεωροτέραν γὰρ ἀπεδείκνυν ὑπάρχειν τῆς Αἰγύπτου
11 τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν. ὕστερον δὲ ὁ δεύτερος

Πτολεμαῖος συνετέλεσεν αὐτήν, καὶ κατὰ τὸν ἐπικαιρότατον τόπον ἐμηχανήσατό τι φιλότεχνον διάφραγμα. τοῦτο δ' ἐξήνοιγεν, ὅποτε βούλοιτο διαπλεῦσαι, καὶ ταχέως πάλιν συνέκλειεν, εὐστόχως
 5 ἐκλαμβανομένης τῆς χρείας. ὁ δὲ διὰ τῆς διώρυγος 12 ταύτης ῥέων ποταμὸς ὀνομάζεται μὲν ἀπὸ τοῦ κατασκευάσαντος Πτολεμαῖος, ἐπὶ δὲ τῆς ἐκβολῆς πόλιν ἔχει τὴν προσαγορευομένην Ἀρσινόην.

40 Τὸ δ' οὖν Δέλτα τῇ Σικελίᾳ τῷ σχήματι παρα- 34
 10 πλησίον ὑπάρχον τῶν μὲν πλευρῶν ἑκατέραν ἔχει σταδίων ἑπτακοσίων καὶ πεντήκοντα, τὴν δὲ βάσιν θαλάττῃ προσκλυζομένην σταδίων καὶ τριακοσίων. ἡ δὲ νῆσος αὕτη πολλαῖς διώρυξι χειροποιήτοις δι- 2
 εἴληπται καὶ χώραν περιέχει καλλίστην τῆς Αἰγύ-
 15 πτου. ποταμόχωστος γὰρ οὕσα καὶ κατάρρυτος πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἐκφέρει καρπούς, τοῦ μὲν ποταμοῦ διὰ τὴν κατ' ἔτος ἀνάβασιν νεαρὰν ἰλὺν αἰεὶ καταχέοντος, τῶν δ' ἀνθρώπων ῥαδίως ἅπασαν ἀρδεύοντων διὰ τινος μηχανῆς, ἣν ἐπενόησε μὲν
 20 Ἀρχιμήδης ὁ Συρακόσιος, ὀνομάζεται δὲ ἀπὸ τοῦ σχήματος κοχλίας. πρᾶεῖαν δὲ τοῦ Νείλου τὴν ῥύσιν 3
 ποιουμένου, καὶ γῆν πολλὴν καὶ παντοδαπὴν καταφέροντος, ἔτι δὲ κατὰ τοὺς κοίλους τόπους λιμνάζοντος, ἔλη γίνεται πάμπορα. ῥίζαι γὰρ ἐν αὐ- 4
 25 τοῖς φύονται παντοδαπαὶ τῇ γεύσει καὶ καρπῶν καὶ καυλῶν ἰδιάζουσαι φύσεις, πολλὰ συμβαλλόμεναι τοῖς ἀπόροις τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῖς ἀσθενέσι πρὸς ἀντάρκειαν. οὐ γὰρ μόνον τροφὰς παρέχονται ποι- 5
 κίλας καὶ πᾶσι τοῖς δεομένοις ἐτοίμας καὶ δαψιλεῖς,
 30 ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὸ ζῆν ἀναγκαίων οὐκ ὀλίγα φέρουσι βοηθήματα· λωτός τε γὰρ φύε- 6
 ται πολὺς, ἐξ οὗ κατασκευάζουσιν ἄρτους οἱ κατ'

- Αἴγυπτον δυναμένους ἐκπληροῦν τὴν φυσικὴν τοῦ
 σώματος ἔνδειαν, τό τε κιβώριον δαψιλέστατον ὑπάρ-
 7 χον φέρει τὸν καλούμενον Αἰγύπτιον κύαμον. ἔστι
 δὲ καὶ δένδρων γένη πλείονα, καὶ τούτων αἱ μὲν
 ὀνομαζόμεναι περσαῖαι καρπὸν διάφορον ἔχουσι τῇ 5
 γλυκύτητι, μετενεχθέντος ἐξ Αἰθιοπίας ὑπὸ Περ-
 σῶν τοῦ φυτοῦ καθ' ὃν καιρὸν Καμβύσης ἐκράτη-
 8 σεν ἐκείνων τῶν τόπων· τῶν δὲ συκαμίνων αἱ μὲν
 τὸν τῶν μόρων καρπὸν φέρουσιν, αἱ δὲ τὸν τοῖς
 σύκοις ἔμφερῃ, καὶ παρ' ὅλον σχεδὸν τὸν ἐνιαυτὸν 10
 αὐτοῦ φανομένου συμβαίνει τοὺς ἀπόρους καταφυ-
 9 γὴν ἐτοίμην ἔχειν τῆς ἐνδείας. τὰ δὲ βάτα καλού-
 μενα συνάγεται μὲν κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ πο-
 ταμοῦ, διὰ δὲ τὴν γλυκύτητα τῆς φύσεως αὐτῶν ἐν
 10 τραγήματος μέρει καταναλίσκεται. κατασκευάζουσι 15
 δὲ καὶ ἐκ τῶν κριθῶν Αἰγύπτιοι πόμα λειπόμενον 41
 οὐ πολὺ τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας, ὃ καλοῦσι
 11 ζῦθος. χρωῶνται δὲ καὶ πρὸς τὴν τῶν λύχνων καῦ-
 σιν ἐπιχέοντες αὐτ' ἐλαίου τὸ ἀποθλιβόμενον ἐκ
 τινος φυτοῦ, προσαγορευόμενον δὲ κίκι. πολλὰ δὲ 20
 καὶ ἄλλα τὰ δυνάμενα τὰς ἀναγκαίας χρείας παρέ-
 χεσθαι τοῖς ἀνθρώποις δαψιλῇ φύεται κατὰ τὴν Αἴ-
 γυπτον, ὑπὲρ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν.
- 35 Θηρία δὲ ὁ Νεῖλος τρέφει πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα
 ταῖς ιδέαις ἐξηλλαγμένα, δύο δὲ διάφορα, τὸν τε 25
 2 κροκόδειλον καὶ τὸν καλούμενον ἵππον. τούτων
 δ' ὁ μὲν κροκόδειλος ἐξ ἐλαχίστου γίνεται μέγιστος,
 ὥς ἂν ᾧ μὲν τοῦ ζώου τούτου τίκτοντος τοῖς χη-
 νείοις παραπλήσια, τοῦ δὲ γεννηθέντος αὐξομένου
 3 μέχρι πηχῶν ἐκκαίδεκα. καὶ μακρόβιον μὲν ἔστιν 30
 ὥς κατ' ἄνθρωπον, γλωτταν δὲ οὐκ ἔχει. τὸ δὲ
 σῶμα θαναμαστῶς ὑπὸ τῆς φύσεως ὠχύρωται· τὸ

μὲν γὰρ δέρμα αὐτοῦ πᾶν φολιδωτόν ἐστι καὶ τῇ
 σκληρότητι διάφορον, ὀδόντες δ' ἐξ ἀμφοτέρων τῶν
 μερῶν ὑπάρχουσι πολλοί, δύο δὲ οἱ χαυλιόδοντες
 πολὺ τῷ μεγέθει τῶν ἄλλων διαλλάττοντες. 4
 5 κοφαγεῖ δὲ οὐ μόνον ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τῶν
 ἄλλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζώων τὰ προσπελάζοντα τῷ
 ποταμῷ. καὶ τὰ μὲν δῆγματα ποιεῖ ἄδρᾶ καὶ χα-
 λεπά, τοῖς δ' ὄννυξι δεινῶς σπαράττει, καὶ τὸ διαι-
 ρεθὲν τῆς σαρκὸς παντελῶς ἀπεργάζεται δυσίατον.
 10 ἐθηρεύετο δὲ ταῦτα τὰ ζῷα τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ 5
 τῶν Αἰγυπτίων ἀγκίστροις ἔχουσιν ἐπιδεδελεασμέ-
 νας ὑείας σάρκας, ὕστερον δὲ ποτὲ μὲν δικτύοις
 παχέσιν ὥσπερ εἰ τινες ἰχθύες, ποτὲ δὲ ἐμβολίοις
 σιδηροῖς ἐκ τῶν ἀκάτων τυπτόμενα συνεχῶς εἰς τὴν
 15 κεφαλὴν. πλήθος δ' αὐτῶν ἀμύθητόν ἐστι κατὰ 6
 τε τὸν ποταμὸν καὶ τὰς παρακειμένας λίμνας, ὥς
 ἂν πολυγόνων τε ὄντων καὶ σπανίως ὑπὸ τῶν ἀν-
 θρώπων ἀναιρουμένων· τῶν μὲν γὰρ ἐγγχωρίων τοῖς
 πλείστοις νόμιμόν ἐστιν ὥς θεὸν σέβεσθαι τὸν κρο-
 20 κόδειλον, τοῖς δ' ἄλλοφύλοις ἀλυσιτελής ἐστιν ἡ
 θήρα παντελῶς, οὐκ οὔσης ἐδωδίμου τῆς σαρκός.
 ἀλλ' ὅμως τοῦ πλήθους τούτου φνομένου κατὰ τῶν 7
 ἀνθρώπων ἡ φύσις κατεσκεύασε μέγα βοήθημα· ὁ
 γὰρ καλούμενος ἰχνεύμων, παραπλήσιος ὢν μικρῷ
 25 κυνί, περιέρχεται τὰ τῶν κροκοδείλων ῥᾶ συντρι-
 42 βων, τίκτοντος τοῦ ζῴου παρὰ τὸν ποταμόν, καὶ
 τὸ θανμασιώτατον, οὔτε κατεσθίων οὔτε ὠφελού-
 μενος οὐδὲν διατελεῖ φυσικὴν τινα χρεῖαν καὶ κα-
 τηναγκασμένην ἐνεργῶν εἰς ἀνθρώπων εὐεργεσίαν.
 30 ὁ δὲ καλούμενος ἵππος τῷ μεγέθει μὲν ἐστὶν οὐκ 8
 ἐλάττων πηχῶν πέντε, τετράπους δ' ὢν καὶ δίχη-
 λος παραπλησίως τοῖς βουσι τοὺς χαυλιόδοντας ἔχει

- μείζους τῶν ἀγρίων ὕδων, τρεῖς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν
μερῶν, ὅτα δὲ καὶ κέρκον καὶ φωνὴν ἵππῳ παρεμ-
φερῇ, τὸ δ' ὅλον κύτος τοῦ σώματος οὐκ ἀνόμοιον
ἐλέφαντι, καὶ δέρμα πάντων σχεδὸν τῶν θηρίων
9 ἰσχυρότατον. ποτάμιον δὲ ὑπάρχον καὶ χερσαῖον 5
τὰς μὲν ἡμέρας ἐν τοῖς ὕδασι ποιεῖ γυμναζόμενον
κατὰ βάθους, τὰς δὲ νύκτας ἐπὶ χώρας κατανέμεται
τόν τε σίτον καὶ τὸν χόρτον, ὥστε εἰ πολύτεκνον ἦν
τοῦτο τὸ ζῷον καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἐτικτεν, ἐλυμαί-
νετ' ἂν ὅλοσχερῶς τὰς γεωργίας τὰς κατ' Αἴγυπτον. 10
- 10 ἀλίσκεται δὲ καὶ τοῦτο πολυχειρὶά τῶν τυπτόντων
τοῖς σιδηροῖς ἐμβολίοις· ὅπου γὰρ ἂν φανῇ, συνά-
γουσιν ἐπ' αὐτὸ πλοῖα, καὶ περιστάντες κατατραυ-
ματίζουνσιν ὥσπερ τισὶ κοπεῦσιν ἐπὶ σιδηροῖς ἀγκί-
στοις, εἰδ' ἐνὶ τῶν ἐμπαγέντων ἐνάπτουντες ἀρχὰς 15
στυπνίνας ἀφιαῖσι, μέχρι ἂν ὅτου παραλυθῇ γενό-
11 μενον ἑξαιμον. τὴν μὲν οὖν σάρκα σκληρὰν ἔχει
καὶ δύσπεπτον, τῶν δ' ἐντοσθεν οὐδὲν ἐδώδιμον,
οὔτε σπλάγχχνον οὔτ' ἐγκοίλιον.
- 36 Χωρὶς δὲ τῶν εἰρημένων θηρίων ὁ Νεῖλος ἔχει 20
παντοῖα γένη ἰχθύων καὶ κατὰ τὸ πλῆθος ἄπιστα·
τοῖς γὰρ ἐγγχωρίοις οὐ μόνον ἐκ τῶν προσφάτως
ἀλίσκομένων παρέχεται δαψιλῇ τὴν ἀπόλαυσιν, ἀλλὰ
2 καὶ πλῆθος εἰς ταριχεῖαν ἀνίησιν ἀνέκλειπτον. κα-
θόλου δὲ ταῖς εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίαις ὑπερβάλ- 25
λει πάντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην ποταμούς.
τῆς γὰρ πληρώσεως τὴν ἀρχὴν ἀπὸ θερινῶν τρο-
πῶν ποιούμενος αὖξεται μὲν μέχρι τῆς ἰσημερίας
τῆς μετοπωρινῆς, ἐπάγων δ' αἰὲν νέαν ἱλὺν βρέχει
τὴν γῆν ὁμοίως τὴν τε ἀργὴν καὶ σπόριμον καὶ φυ- 30
τεύσιμον τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἂν οἱ γεωργοῦντες
3 τὴν χώραν ἐθελήσωσι. τοῦ γὰρ ὕδατος πρᾶεως φε-

ρομένου ῥαδίως ἀποτρέπουσιν αὐτὸν μικροῖς χώ-
 μασι, καὶ πάλιν ἐπάγουσιν εὐχερῶς ταῦτα διαιροῦν-
 τες, ὅταν δόξῃ συμφέρειν. καθόλου δὲ τοσαύτην 4
 43 τοῖς μὲν ἔργοις εὐκοπίαν παρέχεται, τοῖς δ' ἀνθρώ-
 5 ποις λυσιτέλειαν, ὥστε τοὺς μὲν πλείστους τῶν
 γεωργῶν τοῖς ἀναξηραιομένοις τῆς γῆς τόποις ἐφι-
 σταμένους καὶ τὸ σπέρμα βάλλοντας ἐπάγειν τὰ βο-
 σκήματα, καὶ τούτοις συμπατήσαντας μετὰ τέττα-
 ρας ἢ πέντε μῆνας ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸν θερισμόν, ἐνί-
 10 οὺς δὲ κούφοις ἀρότροις ἐπαγαγόντας βραχέως τὴν
 ἐπιφάνειαν τῆς βεβρεγμένης χώρας σωροὺς ἀναιρεῖ-
 σθαι τῶν καρπῶν χωρὶς δαπάνης πολλῆς καὶ κακο-
 παθείας. ὅλως γὰρ πᾶσα γεωργία παρὰ μὲν τοῖς 5
 ἄλλοις ἔθνεσι μετὰ μεγάλων ἀναλωμάτων καὶ τα-
 15 λαιπωριῶν διοικεῖται, παρὰ δ' Αἰγυπτίοις μόνοις
 ἐλαχίστοις δαπανήμασι καὶ πόνοις συγκομίζεται. ἢ
 τε ἀμπελόφυτος ὁμοίως ἀρδευομένη δαψίλειαν οἴνου
 τοῖς ἐργωροῖς παρασκευάζει. οἱ δὲ χερσεύειν ἐάσαν- 6
 τες τὴν χώραν τὴν ἐπικεκλυσμένην καὶ τοῖς ποι-
 20 μνίοις ἀνέντες μηλόβοτον διὰ τὸ πλῆθος τῆς νομῆς
 δις τεκόντα καὶ δις ἀποκαρέντα τὰ πρόβατα καρ-
 ποῦνται.

Τὸ δὲ γινόμενον περὶ τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νεῖ- 7
 λου τοῖς μὲν ἰδοῦσι θαυμαστὸν φαίνεται, τοῖς δ'
 25 ἀκούσασι παντελῶς ἄπιστον. τῶν γὰρ ἄλλων πο-
 ταμῶν ἀπάντων περὶ τὰς θερινὰς τροπὰς ἐλατ-
 τουμένων καὶ κατὰ τὸν ἐξῆς χρόνον τοῦ θερούς
 αἰὲ μᾶλλον ταπεινουμένων, οὗτος μόνος τότε ἀρ-
 χὴν λαβὼν τῆς πληρώσεως ἐπὶ τοσοῦτον αὖξεται
 30 καθ' ἡμέραν ὥστε τὸ τελευταῖον πᾶσαν σχεδὸν ἐπι-
 κλύζειν τὴν Αἰγύπτου. ὡσαύτως δὲ πάλιν εἰς τοῦ- 8
 ναντίον μεταβάλλων τὸν ἴσον χρόνον καθ' ἡμέραν

ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ταπεινοῦται, μέχρι ἂν εἰς τὴν
 προὔπαρξασαν ἀφίκηται τάξιν. καὶ τῆς μὲν χώρας
 οὔσης πεδιάδος, τῶν δὲ πόλεων καὶ τῶν κωμῶν,
 ἔτι δὲ τῶν ἀγροικιῶν κειμένων ἐπὶ χειροποιήτων
 χωμάτων, ἡ πρόσοψις ὁμοία γίνεται ταῖς Κυκλάσι 5
 9 νήσοις. τῶν δὲ χειρσαίων θηρίων τὰ πολλὰ μὲν
 ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ περιληφθέντα διαφθείρεται βα-
 πτιζόμενα, τινὰ δ' εἰς τοὺς μετεωροτέρους ἐκφεύ-
 ροντα τόπους διασώζεται, τὰ δὲ βοσκήματα κατὰ
 τὸν τῆς ἀναβάσεως χρόνον ἐν ταῖς κώμαις καὶ ταῖς 10
 ἀγροικίαις διατρέφεται, προπαρασκευαζομένης αὖ-
 10 τοῖς τῆς τροφῆς. οἱ δ' ὄχλοι πάντα τὸν τῆς πλη-
 ρώσεως χρόνον ἀπολελυμένοι τῶν ἔργων εἰς ἄνεσιν 44
 τρέπονται, συνεχῶς ἐστιώμενοι καὶ πάντων τῶν
 πρὸς ἡδονὴν ἀνηκόντων ἀνεμποδίστως ἀπολαύον- 15
 11 τες. διὰ δὲ τὴν ἀγωνίαν τὴν ἐκ τῆς ἀναβάσεως
 τοῦ ποταμοῦ γινομένην κατεσκευάσται Νειλοσκο-
 πεῖον ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐν τῇ Μέμφει· ἐν τούτῳ
 δὲ τὴν ἀνάβασιν ἀκριβῶς ἐκμετροῦντες οἱ τὴν τού- 20
 του διοίκησιν ἔχοντες ἑξαποστέλλουσιν εἰς τὰς πό-
 λεις ἐπιστολάς, διασαφοῦντες πόσους πήχεις ἢ δα-
 κτύλους ἀναβέβηκεν ὁ ποταμὸς καὶ πότε τὴν ἀρχὴν
 12 πεποιήται τῆς ἐλαττώσεως. διὰ δὲ τοῦ τοιούτου
 τρόπου τῆς μὲν ἀγωνίας ἀπολύεται πᾶς ὁ λαός, πν-
 θόμενος τὴν τῆς αὐξήσεως εἰς τοῦναντίον μεταβο- 25
 λήν, τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἐσομένων καρπῶν εὐθὺς
 ἅπαντες προεπεγνώκασιν, ἐκ πολλῶν χρόνων τῆς
 παρατηρήσεως ταύτης παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἀκρι-
 βῶς ἀναγεγραμμένης.
 37 Μεγάλης δ' οὔσης ἀπορίας περὶ τῆς τοῦ ποτα- 30
 μοῦ πληρώσεως, ἐπικεχειρήκασιν πολλοὶ τῶν τε φι-
 λосоφῶν καὶ τῶν ἱστορικῶν ἀποδοῦναι τὰς ταύτης

αἰτίας, περὶ ὧν ἐν κεφαλαίοις ἐροῦμεν, ἵνα μήτε
 μακρὰς ποιώμεθα τὰς παρεκβάσεις μήτε ἄγραφον
 τὸ παρὰ πᾶσιν ἐπιζητούμενον ἀπολείπωμεν. ὅλως 2
 γὰρ ὑπὲρ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Νείλου καὶ τῶν πη-
 5 γῶν, ἔτι δὲ τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς καὶ τῶν ἄλ-
 λων ὧν ἔχει διαφορῶν παρὰ τοὺς ἄλλους ποταμούς,
 μέγιστος ὢν τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, τινὲς μὲν
 τῶν συγγραφέων ἀπλῶς οὐκ ἐτόλμησαν οὐδὲν εἰ-
 πεῖν, καίπερ εἰωθότες μηκύνειν ἐνίοτε περὶ χειμάρ-
 10 ρου τοῦ τυχόντος, τινὲς δ' ἐπιβαλόμενοι λέγειν περὶ
 τῶν ἐπιζητουμένων πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον.
 οἱ μὲν γὰρ περὶ τὸν Ἑλλάνικον καὶ Κάδμον, ἔτι δ' 3
 Ἑκαταῖον, καὶ πάντες οἱ τοιοῦτοι, παλαιοὶ παντά-
 πασιν ὄντες, εἰς τὰς μυθώδεις ἀποφάσεις ἀπέκλι-
 15 ναν. Ἡρόδοτος δὲ ὁ πολυπράγμων, εἰ καὶ τις ἄλ- 4
 λος, γεγυνώς καὶ πολλῆς ἱστορίας ἔμπειρος ἐπικε-
 χεῖρηκε μὲν περὶ τούτων ἀποδιδόναι λόγον, ἡκο-
 λουθηκῶς δὲ ἀντιλεγομέναις ὑπονοίαις εὐρίσκεται.
 Ξενοφῶν δὲ καὶ Θουκυδίδης, ἐπαινούμενοι κατὰ τὴν
 20 ἀλήθειαν τῶν ἱστοριῶν, ἀπέσχοντο τελέως κατὰ τὴν
 γραφὴν τῶν τόπων τῶν κατ' Αἴγυπτον· οἱ δὲ περὶ
 τὸν Ἐφορον καὶ Θεόπομπον μάλιστα πάντων εἰς
 45 ταῦτα ἐπιταθέντες ἥμισυ τῆς ἀληθείας ἐπέτυχον.
 καὶ διεσφάλησαν οὗτοι πάντες οὐ διὰ τὴν ἀμέλειαν,
 25 ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς χώρας ἰδιότητα. ἀπὸ γὰρ τῶν 5
 ἀρχαίων χρόνων ἄχρι Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου
 προσαγορευθέντος οὐχ ὅπως τινὲς τῶν Ἑλλήνων
 ὑπερέβαλον εἰς Αἰθιοπίαν, ἀλλ' οὐδὲ μέχρι τῶν
 ὄρων τῆς Αἰγύπτου προσανέβησαν· οὕτως ἄξενα
 30 πάντα ἦν τὰ περὶ τοὺς τόπους τούτους καὶ παντε-
 λῶς ἐπικίνδυνα· τοῦ δὲ προειρημένου βασιλέως μεθ'
 Ἑλληνικῆς δυνάμεως εἰς Αἰθιοπίαν πρώτου στρα-

τεύσαντος ἐπεγνώσθη τὰ κατὰ τὴν χώραν ταύτην
 6 ἀκριβέστερον ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων. τῆς μὲν
 οὖν τῶν προτέρων συγγραφέων ἀγνοίας τοιαύτας
 τὰς αἰτίας συνέβη γενέσθαι· τὰς δὲ πηγὰς τοῦ Νεί-
 λου, καὶ τὸν τόπον ἐξ οὗ λαμβάνει τὴν ἀρχὴν τοῦ
 5 ρεύματος, ἔορακέναι μὲν μέχρι τῶνδε τῶν ἱστοριῶν
 γραφομένων οὐδεὶς εἴρηκεν οὐδ' ἀκοὴν ἀπεφήνατο
 7 παρὰ τῶν ἔορακέναι διαβεβαιουμένων. διὸ καὶ τοῦ
 πράγματος εἰς ὑπόνοιαν καὶ καταστοχασμὸν πιθα-
 νὸν καταντῶντος, οἱ μὲν κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς ἀπὸ 10
 τοῦ περιρρέοντος τὴν οἰκουμένην Ὠκεανοῦ φασιν
 αὐτὸν τὴν σύστασιν λαμβάνειν, ὕγριες μὲν οὐδὲν
 λέγοντες, ἀπορία δὲ τὴν ἀπορίαν λύοντες καὶ λό-
 γον φέροντες εἰς πίστιν αὐτὸν πολλῆς πίστεως
 8 προσδεόμενον· τῶν δὲ Τρωγλοδυτῶν οἱ μετανα- 15
 στάντες ἐκ τῶν ἄνω τόπων διὰ καῦμα, προσαγο-
 ρευόμενοι δὲ Μόλγιοι, λέγουσιν ἐμφάσεις τινὰς εἶ-
 ναι περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους, ἐξ ὧν ἂν τις συλ-
 λογίσαιτο διότι πολλῶν πηγῶν εἰς ἓνα τόπον ἀθροι-
 ζομένων συνίσταται τὸ ρεῦμα τοῦ Νείλου· διὸ καὶ 20
 πολυγονώτατον αὐτὸν ὑπάρχειν πάντων τῶν γνωρι-
 9 ζομένων ποταμῶν. οἱ δὲ περιοικοῦντες τὴν νῆσον
 τὴν ὀνομαζομένην Μερόην, οἷς καὶ μάλιστα ἂν τις
 συγκατάθοιτο, τῆς μὲν κατὰ τὸ πιθανὸν εὐρησιλο-
 γίας πολὺ κεχωρισμένοις, τῶν δὲ τόπων τῶν ζητου- 25
 μένων ἔγγιστα κειμένοις, τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ
 λέγειν τι περὶ τούτων ἀκριβῶς ὥστε καὶ τὸν πο-
 ταμὸν Ἀστιάπουν προσηγορεύκασιν, ὅπερ ἐστὶ με-
 θερμηνευόμενον εἰς τὴν Ἑλλήνων διάλεκτον ἐκ τοῦ
 10 σκότους ὕδαρ. οὗτοι μὲν οὖν τῷ Νείλῳ τῆς ἐν 30
 τοῖς τόποις ἀθεωρησίας καὶ τῆς ἰδίας ἀγνοίας οἰ-
 κείαν ἔταξαν προσηγορίαν· ἡμῖν δ' ἀληθέστατος

46 εἶναι δοκεῖ λόγος ὁ πλεῖστον ἀπέχων τοῦ προσποι-
ήματος. οὐκ ἄγνοῶ δὲ ὅτι τὴν πρὸς τὴν ἕω τοῦ 11
ποταμοῦ τούτου καὶ τὴν πρὸς ἑσπέραν Λιβύην ἀφο-
ρίζων Ἡρόδοτος ἀνατίθῃσι Λίβυσι τοῖς ὀνομαζομέ-
5 νοις Νασαμῶσι τὴν ἀκριβῆ θεωρίαν τοῦ ῥείθρου,
καὶ φησιν ἐκ τινος λίμνης λαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν
τὸν Νεῖλον φέρεσθαι διὰ χώρας Αἰθιοπικῆς ἀμυ-
θήτου· οὐ μὴν αὐτόθεν οὔτε τοῖς εἰποῦσι Λίβυσιν,
εἶπερ καὶ πρὸς ἀλήθειαν εἰρήκασιν, οὔτε τῷ συγ-
10 γραφεῖ προσεκτέον ἀναπόδεικτα λέγουσι.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ τῶν πηγῶν καὶ τῆς ῥύσεως αὐ- 38
τοῦ διεληλύθαμεν, πειρασόμεθα τὰς αἰτίας ἀποδι-
δόναι τῆς πληρώσεως. Θαλῆς μὲν οὖν, εἰς τῶν 2
ἐπὶ σοφῶν ὀνομαζόμενος, φησὶ τοὺς ἐτησίαις ἀν-
15 τιπνέοντας ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ κωλύειν εἰς
θάλατταν προχεῖσθαι τὸ ῥεῦμα, καὶ διὰ τοῦτ' αὐ-
τὸν πληρούμενον ἐπικλύζειν ταπεινὴν οὖσαν καὶ
πεδιάδα τὴν Αἴγυπτον. τοῦ δὲ λόγου τούτου, καί- 3
περ εἶναι δοκοῦντος πιθανοῦ, ῥᾶδιον ἐξελέγξαι τὸ
20 ψεῦδος. εἰ γὰρ ἦν ἀληθὲς τὸ προειρημένον, οἱ πο-
ταμοὶ πάντες ἂν οἱ τοῖς ἐτησίαις ἐναντίας τὰς ἐκβο-
λὰς ἔχοντες ἐποιοῦντο τὴν ὁμοίαν ἀνάβασιν· οὐ μὴ-
δαμοῦ τῆς οἰκουμένης συμβαίνοντος ζητητέον ἑτέραν
αἰτίαν ἀληθινὴν τῆς πληρώσεως. Ἀναξαγόρας δ' ὁ 4
25 φυσικὸς ἀπεφήνατο τῆς ἀναβάσεως αἰτίαν εἶναι τὴν
τηκομένην χιόνα κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, ᾧ καὶ ὁ ποιη-
τῆς Εὐριπίδης μαθητῆς ὢν ἠκολούθηκε· λέγει γοῦν
Νεῖλου λιπὼν κάλλιστον ἐκ γαίας ὕδαρ,
ὃς ἐκ μελαμβρότοιο πληροῦται ῥοᾶς
30 Αἰθιοπίδος γῆς, ἥνικ' ἂν τακῇ χιών.
καὶ ταύτην δὲ τὴν ἀπόφασιν οὐ πολλῆς ἀντιρρή- 5
σεως δεῖσθαι συμβέβηκε, φανεροῦ πᾶσιν ὄντος ὅτι

διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν καυμάτων ἀδύνατον χιόνα
 6 πίπτειν περὶ τὴν Αἰθιοπίαν· καθόλου γὰρ περὶ
 τοὺς τόπους τούτους οὔτε πάγος οὔτε ψυχὸς οὔθ'
 ὅλως χειμῶνος ἔμφασις γίνεται, καὶ μάλιστα περὶ
 τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νείλου. εἰ δέ τις καὶ συγχωρή- 5
 σαι χιόνος εἶναι πλῆθος ἐν τοῖς ὑπὲρ Αἰθιοπίαν
 τόποις, ὅμως ἐλέγχεται τὸ ψεῦδος τῆς ἀποφάσεως·
 7 πᾶς γὰρ ποταμὸς ἀπὸ χιόνος ῥέων ὁμολογουμένως
 αὔρας ἀναδίδωσι ψυχρὰς καὶ τὸν ἀέρα παχύνει·
 περὶ δὲ τὸν Νεῖλον μόνον τῶν ποταμῶν οὔτε νέ- 10
 φους ὑποστάσεις ὑπάρχουσιν οὔτ' αὔραι ψυχραὶ
 8 γίνονται οὔθ' ὁ ἀήρ παχύνεται. Ἡρόδοτος δέ φησι
 τὸν Νεῖλον εἶναι μὲν φύσει τηλικοῦτον ἡλίκος γί-
 νεται κατὰ τὴν πλήρωσιν, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸν
 ἥλιον κατὰ τὴν Λιβύην φερόμενον ἐπισπᾶσθαι πρὸς 15
 ἑαυτὸν πολλὴν ὑγρασίαν ἐκ τοῦ Νείλου, καὶ διὰ
 τοῦτο περὶ τοὺς καιροὺς τούτους παρὰ φύσιν ἐλάτ-
 9 τωνα γίνεσθαι τὸν ποταμόν· τοῦ δὲ θεροῦς ἐπι-
 στάντος ἀποχωροῦντα τῇ φορᾷ τὸν ἥλιον πρὸς τὰς 47
 ἄρκτους ἀναξηραίνειν καὶ ταπεινοῦν τοὺς τε περὶ 20
 τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἄλλην χώ-
 10 ραν τὴν ὁμοίως ἐκείνῃ κειμένην. οὐκέτ' οὖν εἶναι
 παράδοξον τὸ γινόμενον περὶ τὸν Νεῖλον· οὐ γὰρ
 ἐν τοῖς καύμασιν αὔξεσθαι, κατὰ τὸν χειμῶνα δὲ
 11 ταπεινοῦσθαι διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν. ζητέον 25
 οὖν καὶ πρὸς τοῦτον ὅτι καθῆκον ἦν, ὥσπερ ἀπὸ
 τοῦ Νείλου τὴν ὑγρασίαν ὁ ἥλιος ἐφ' ἑαυτὸν ἐπι-
 σπᾶται κατὰ τοὺς τοῦ χειμῶνος καιροὺς, οὕτω καὶ
 ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ὄντων πο-
 12 τῶν ἀναλαμβάνειν τι τῶν ὑγρῶν καὶ ταπεινοῦν 30
 τὰ φερόμενα ῥεύματα. ἐπεὶ δ' οὐδαμοῦ τῆς Λιβύης
 οὐδὲν τοιοῦτον γινόμενον θεωρεῖται, περιφανῶς ὁ

συγγραφεὺς σχεδιάζων εὐρίσκεται· καὶ γὰρ οἱ περὶ
 τὴν Ἑλλάδα ποταμοὶ τὴν αὐξήσιν ἐν τῷ χειμῶνι
 λαμβάνουσιν οὐ διὰ τὸ μακρότερον ἀφίστασθαι τὸν
 ἥλιον, ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος τῶν γινομένων ὀμβρων.
 5 Δημόκριτος δὲ ὁ Ἀβδηρίτης φησὶν οὐ τὸν περὶ 39
 τὴν μεσημβρίαν τόπον χιονίζεσθαι, καθάπερ εἴρη-
 κεν Εὐριπίδης καὶ Ἀναξαγόρας, ἀλλὰ τὸν περὶ τὰς
 ἄρκτους, καὶ τοῦτο ἐμφανὲς εἶναι πᾶσι. τὸ δὲ πλῆ- 2
 θος τῆς σωρευομένης χιόνος ἐν τοῖς βορείοις μέρεσι
 10 περὶ μὲν τὰς τροπὰς μένειν πεπηγός, ἐν δὲ τῷ θέ-
 ρει διαλυομένων ὑπὸ τῆς θερμασίας τῶν πάγων
 πολλὴν τηκεδόνα γίνεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ
 γεννᾶσθαι καὶ παχέα νέφη περὶ τοὺς μετεωροτέ-
 ρους τῶν τόπων, δαψιλοῦς τῆς ἀναθυμιάσεως πρὸς
 15 τὸ ὕψος αἰρομένης. ταῦτα δ' ὑπὸ τῶν ἐτησίων 3
 ἐλαύνεσθαι, μέχρι ἂν ὅτου προσπέσῃ τοῖς μεγίστοις
 ὄρεσι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἃ φησὶν εἶναι περὶ
 τὴν Αἰθιοπίαν· ἔπειτα πρὸς τοῦτοις οὖσιν ὑψηλοῖς
 βιαίως θρανόμενα παμμεγέθεις ὄμβρους γεννᾶν, ἐξ
 20 ὧν πληροῦσθαι τὸν ποταμὸν μάλιστα κατὰ τὴν τῶν
 ἐτησίων ὥραν. ῥᾶδιον δὲ καὶ τοῦτον ἐξελέγξαι τοὺς 4
 χρόνους τῆς αὐξήσεως ἀκριβῶς ἐξετάζοντα· ὁ γὰρ
 Νεῖλος ἄρχεται μὲν πληροῦσθαι κατὰ τὰς θερινὰς
 τροπὰς, οὐπω τῶν ἐτησίων πνεόντων, λήγει δ'
 25 ὕστερον ἰσημερίας φθινοπωρινῆς, πάλαι προπεπau-
 μένων τῶν εἰρημένων ἀνέμων. ὅταν οὖν ἡ τῆς 5
 πείρας ἀκρίβεια κατισχύῃ τὴν τῶν λόγων πιθανό-
 τητα, τὴν μὲν ἐπίνοϊαν τάνδρὸς ἀποδεκτέον, τὴν
 δὲ πίστιν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις οὐ δοτέον.
 30 παρήμι γὰρ καὶ διότι τοὺς ἐτησίας ἰδεῖν ἔστιν οὐ- 6
 δέν τι μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἄρκτου πνέοντας ἢ περ τῆς
 ἐσπέρας· οὐ βορέαι γὰρ οὐδ' ἀπαρκτίαι μόνοι, ἀλλὰ

καὶ οἱ πνέοντες ἀπὸ θερυνῆς δύσεως ἀργέσται κοι-
 νωνοῦσι τῆς τῶν ἐτησίων προσηγορίας. τό τε λέ-
 γειν ὥς μέγιστα συμβαίνει τῶν ὁρῶν ὑπάρχειν τὰ
 περὶ τὴν Αἰθιοπίαν οὐ μόνον ἀναπόδεικτόν ἐστιν,
 ἀλλ' οὐδὲ τὴν πίστιν ἔχει διὰ τῆς ἐναργείας συγχω-⁵
 7 ρομένην. Ἐφορος δὲ καινοτάτην αἰτίαν εἰσφέρων
 πιθάνολογεῖν μὲν πειρᾶται, τῆς δ' ἀληθείας οὐδα-
 μῶς ἐπιτυχάνων θεωρεῖται. φησὶ γὰρ τὴν Αἴγυ-
 πτον ἅπασαν οὔσαν ποταμόχωστον καὶ χαύνην, ἔτι
 δὲ κισηρωδὴ τὴν φύσιν, ῥαγάδας τε μεγάλας καὶ 10
 διηνεκεῖς ἔχειν, διὰ δὲ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμ-
 βάνειν ὑγροῦ πλήθος, καὶ κατὰ μὲν τὴν χειμερινὴν
 ὥραν συνέχειν ἐν ἑαυτῇ τοῦτο, κατὰ δὲ τὴν θερι-
 νὴν ὥσπερ ἰδρωτάς τινας ἐξ αὐτῆς πανταχόθεν ἀνιέ-
 8 ναι, καὶ διὰ τούτων πληροῦν τὸν ποταμόν. ὁ δὲ 15
 συγγραφεὺς οὗτος οὐ μόνον ἡμῖν φαίνεται μὴ τε-
 θεαμένος τὴν φύσιν τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον τό-
 πων, ἀλλὰ μηδὲ παρὰ τῶν εἰδότων τὰ κατὰ τὴν
 9 χώραν ταύτην ἐπιμελῶς πεπυσμένος. πρῶτον μὲν
 γὰρ, εἴπερ ἐξ αὐτῆς τῆς Αἰγύπτου ὁ Νεῖλος τὴν αὔ- 20
 ξησιν ἐλάμβανει, οὐκ ἂν ἐν τοῖς ἀνωτέρω μέρεσιν
 ἐπληροῦτο, διὰ τε πετρώδους καὶ στερεᾶς χώρας
 φερόμενος· νῦν δὲ πλείω τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων
 διὰ τῆς Αἰθιοπίας ῥέων τὴν πλήρωσιν ἔχει πρὶν ἢ
 10 ψαῦσαι τῆς Αἰγύπτου. ἔπειτ' εἰ μὲν τὸ ῥεῦμα τοῦ 25
 Νείλου ταπεινότερον ἦν τῶν κατὰ τὴν ποταμόχω-
 στον γῆν ἀραιωμάτων, ἐπιπολαίους ἂν εἶναι τὰς
 ῥαγάδας συνέβαινε, καθ' ἃς ἀδύνατον ἦν διαμένειν
 τοσοῦτο πλήθος ὕδατος· εἰ δ' ὑψηλότερον τόπον
 ἐπεῖχεν ὁ ποταμὸς τῶν ἀραιωμάτων, ἀδύνατον ἦν 30
 ἐκ τῶν ταπεινοτέρων κοιλωμάτων εἰς τὴν ὑψηλοτέ-
 ραν ἐπιφάνειαν τὴν τῶν ὑγρῶν σύρουσιν γίνεσθαι.

καθόλου δὲ τίς ἂν δυνατόν ἡγήσαιο τοὺς ἐκ τῶν 11
κατὰ τὴν γῆν ἀραιωμάτων ἰδρῶτας τοσαύτην αὖ-
ξησιν τοῦ ποταμοῦ ποιεῖν ὥστε ὑπ' αὐτοῦ σχε-
δὸν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον ἐπικλύζεσθαι; ἀφίημι
5 γὰρ καὶ τὸ ψεῦδος τῆς τε ποταμοχώστου γῆς καὶ
τῶν ἐν τοῖς ἀραιώμασι τηρουμένων ὑδάτων, ἐμ-
φανῶν ὄντων τῶν ἐν τούτοις ἐλέγχων. ὁ μὲν
γὰρ Μαίανδρος ποταμὸς κατὰ τὴν Ἀσίαν πολλὴν 12
χώραν πεποίηκε ποταμόχωστον, ἐν ᾗ τῶν συμβαι-
10 νόντων περὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ Νείλου τὸ σύν-
ολον οὐδὲν θεωρεῖται γινόμενον. ὁμοίως δὲ τούτῳ 13
περὶ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν ὁ καλούμενος Ἀχελῷος
ποταμός, περὶ δὲ τὴν Βοιωτίαν ὁ Κηφισὸς φερό-
μενος ἐκ τῶν Φωκέων προσκέχωνκεν οὐκ ὀλίγην χῶ-
15 ραν, ἐφ' ᾧ ἀμφοτέρων ἐλέγχεται φανερῶς τὸ ψεῦ-
δος τοῦ συγγραφέως. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἂν τις παρ'
Ἐφόρῳ ζητήσκειν ἐκ παντὸς τρόπου τὰκριβές, ὁρῶν
49 αὐτὸν ἐν πολλοῖς ὀλιγωρηκότα τῆς ἀληθείας. τῶν 40
δ' ἐν Μέμφει τινὲς φιλοσόφων ἐπεχείρησαν αἰτίαν
20 φέρειν τῆς πληρώσεως ἀνεξέλεγκτον μᾶλλον ἢ πι-
θανήν, ἣ πολλοὶ συγκατατέθενται. διαιρούμενοι 2
γὰρ τὴν γῆν εἰς τρία μέρη φασὶν ὑπάρχειν ἐν μὲν
τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην, ἕτερον δὲ τὸ
τούτοις τοῖς τόποις ἀντιπεπονθὸς ταῖς ὥραις, τὸ δὲ
25 τρίτον μεταξὺ μὲν κεῖσθαι τούτων, ὑπάρχειν δὲ διὰ
καῦμα ἀοίκητον. εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖλος ἀνέβαινε 3
κατὰ τὸν τοῦ χειμῶνος καιρόν, δῆλον ὑπῆρχεν ὥς
ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς ζώνης λαμβάνει τὴν ἐπίρρυσιν
διὰ τὸ περὶ τούτους τοὺς καιροὺς μάλιστα γίνεσθαι
30 παρ' ἡμῖν τὰς ἐπομβρίας· ἐπεὶ δὲ τοῦναντίον περὶ
τὸ θέρος πληροῦται, πιθανὸν εἶναι κατὰ τοὺς ἀν-
τικειμένους τόπους γεννᾶσθαι τοὺς χειμῶνας, καὶ

τὸ πλεονάζον τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ὑδά-
 4 των εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην φέρεσθαι. διὸ
 καὶ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου μηδένα δύνασθαι
 παρελθεῖν, ὥς ἂν ἐκ τῆς ἐναντίας ζώνης διὰ τῆς
 ἀοικήτου φερομένου τοῦ ποταμοῦ. μαρτυρεῖν δὲ 5
 τούτοις καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς γλυκύτητος τοῦ κατὰ
 τὸν Νεῖλον ὕδατος· διὰ γὰρ τῆς κατακεκαυμένης
 αὐτὸν ῥέοντα καθέψεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο γλυκύτα-
 5 τον εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν, ἅτε φύσει τοῦ
 πυρῶδους πᾶν τὸ ὑγρὸν ἀπογλυκαίνοντος. οὗτος δ' 10
 ὁ λόγος ἔχει μὲν τινα φανεράν καὶ πρόχειρον ἀν-
 τίρρησιν, ὅτι παντελῶς ἀδύνατον εἶναι δοκεῖ ποτα-
 μὸν ἐκ τῆς ἀντικειμένης οἰκουμένης εἰς τὴν ἡμετέ-
 ραν ἀναφέρεσθαι, καὶ μάλιστα εἴ τις ὑπόθοιτο σφαι-
 ροειδῇ τὴν γῆν ὑπάρχειν. καὶ γὰρ ἐάν τις τοῖς λό- 15
 γοις κατατολμήσας βιάζηται τὴν ἐνάργειαν, ἥ γε
 φύσις τῶν πραγμάτων οὐδαμῶς συγχωρήσει. κα-
 θόλου μὲν γὰρ ἀνεξέλεγκτον ἀπόφασιν εἰσηγούμε-
 νοι, καὶ τὴν ἀοίκητον χώραν μεταξὺ τιθέμενοι,
 ταύτῃ διαφεύξεσθαι τοὺς ἀκριβεῖς ἐλέγχους νομί- 20
 6 ζουσι· δίκαιον δὲ τοὺς περὶ τινων διαβεβαιουμέ-
 νους ἢ τὴν ἐνάργειαν παρέχεσθαι μαρτυροῦσαν ἢ
 τὰς ἀποδείξεις λαμβάνειν ἐξ ἀρχῆς συγκεχωρημέ-
 νας. πῶς δὲ μόνος ὁ Νεῖλος ἐξ ἐκείνης τῆς οἰκου-
 μένης φέρεται πρὸς τοὺς καθ' ἡμᾶς τόπους; εἰκὸς 25
 γὰρ εἶναι καὶ ἑτέρους ποταμούς, καθάπερ καὶ παρ'
 7 ἡμῖν. ἢ τε τῆς περὶ τὸ ὕδωρ γλυκύτητος αἰτία
 παντελῶς ἄλογος. εἰ γὰρ καθεψόμενος ὑπὸ τῶν
 καυμάτων ὁ ποταμὸς ἐγκλυκαίνετο, πολύγονος οὐκ
 ἂν ἦν οὐδὲ ποικίλας ἰχθύων καὶ θηρίων ιδέας εἶχε· 30
 πᾶν γὰρ ὕδωρ ὑπὸ τῆς πυρῶδους φύσεως ἄλλοι-
 8 ωθὲν ἀλλοτριώτατόν ἐστι ζωογονίας. διόπερ τῇ 50

παρεισαγομένη καθεψήσει τῆς φύσεως τοῦ Νείλου
 παντάπασιν ἐναντιουμένης ψευδεῖς τὰς εἰρημένους
 αἰτίας τῆς πληρώσεως ἡγητέον. Οἰνοπίδης δὲ ὁ Χιός 41
 φησι κατὰ μὲν τὴν θερινὴν ὥραν τὰ ὕδατα κατὰ
 5 τὴν γῆν εἶναι ψυχρά, τοῦ δὲ χειμῶνος τοῦναντίον
 θερμά, καὶ τοῦτο εὐδηλον ἐπὶ τῶν βαθέων φρεά-
 των γίνεσθαι· κατὰ μὲν γὰρ τὴν ἀκμὴν τοῦ χει-
 μῶνος ἥκιστα τὸ ὕδωρ ἐν αὐτοῖς ὑπάρχειν ψυχρόν,
 κατὰ δὲ τὰ μέγιστα καύματα ψυχρότατον ἐξ αὐτῶν
 10 ὑγρὸν ἀναφέρεσθαι. διὸ καὶ τὸν Νεῖλον εὐλόγως 2
 κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μικρὸν εἶναι καὶ συστέλλε-
 σθαι, διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν θερμοσίαν τὸ πολὺ
 τῆς ὑγρᾶς οὐσίας ἀναλίσκειν, ὄμβρους δὲ κατὰ τὴν
 Αἴγυπτον μὴ γίνεσθαι· κατὰ δὲ τὸ θέρος μηκέτι
 15 τῆς κατὰ γῆν ἀπαναλώσεως γινομένης ἐν τοῖς κατὰ
 βάθος τόποις πληροῦσθαι τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ
 δύσιν ἀνεμποδίστως. ζητέον δὲ καὶ πρὸς τοῦτον 3
 ὅτι πολλοὶ ποταμοὶ τῶν κατὰ τὴν Αἰβύην ὁμοίως
 μὲν κείμενοι τοῖς στόμασι, παραπλησίους δὲ τὰς
 20 δύσεις ποιούμενοι, τὴν ἀνάβασιν οὐκ ἔχουσιν ἀνά-
 λογον τῷ Νείλῳ· τοῦναντίον γὰρ ἐν μὲν τῷ χει-
 μῶνι πληρούμενοι, κατὰ δὲ τὸ θέρος λήγοντες,
 ἐλέγχουσι τὸ ψεῦδος τοῦ πειρωμένου τοῖς πιθανοῖς
 καταμάχεσθαι τὴν ἀλήθειαν. ἔγγιστα δὲ τῇ ἀλη- 4
 25 θεῖᾳ προσελήλυθεν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος. φησὶ
 γὰρ κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ὄρεσι
 γίνεσθαι συνεχεῖς ὄμβρους ἀπὸ θερινῶν τροπῶν
 μέχρι τῆς μετοπωρινῆς ἰσημερίας· εὐλόγως οὖν τὸν 5
 Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, τὴν κατα
 30 φύσιν ἔχοντα δύσιν ἀπὸ μόνων τῶν πηγῶν, κατὰ
 δὲ τὸ θέρος διὰ τοὺς ἐκχεομένους ὄμβρους λαμβά-
 νειν τὴν αὔξησιν. εἰ δὲ τὰς αἰτίας μηδεὶς ἀπο-

δοῦναι δύναται μέχρι τοῦ νῦν τῆς τῶν ὑδάτων γε-
 νέσεως, οὐ προσήκειν ἀθετεῖσθαι τὴν ἰδίαν ἀπό-
 φασιν· πολλὰ γὰρ τὴν φύσιν ἐναντίως φέρειν, ὧν
 τὰς αἰτίας οὐκ ἐφικτὸν ἀνθρώποις ἀκριβῶς ἐξευ-
 7 ρεῖν. μαρτυρεῖν δὲ τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ λεγομένοις καὶ 5
 8 τὸ γινόμενον περὶ τινὰς τόπους τῆς Ἀσίας· πρὸς
 μὲν γὰρ τοῖς ὄροις τῆς Σκυθίας τοῖς πρὸς τὸ Καν-
 κάσιον ὄρος συνάπτουσι, παρεληλυθότος ἤδη τοῦ
 χειμῶνος, καθ' ἑκαστον ἔτος νιφετοὺς ἐξαισίους γί-
 νεσθαι συνεχῶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐν δὲ τοῖς πρὸς 10
 βορρᾶν ἐστραμμένοις μέρεσι τῆς Ἰνδικῆς ὠρισμένοις
 καιροῖς καὶ χάλαζαν ἀπιστον τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλη- 51
 θος καταράττειν, καὶ περὶ μὲν τὸν Ὑδάσπην ποτα-
 μὸν ἀρχομένου θέρους συνεχεῖς ὄμβρους γίνεσθαι,
 κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν μεθ' ἡμέρας τινὰς ταυτό 15
 συμβαίνειν, καὶ ταύτην τὴν περίστασιν κυκλουμέ-
 9 νην αἰεὶ τοὺς συνεχεῖς τόπους χειμάζειν. οὐδὲν οὖν
 εἶναι παράδοξον εἰ καὶ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν κει-
 μένην ὑπὲρ Αἰγύπτου συνεχεῖς ἐν τοῖς ὄρεσιν ὄμ-
 βροι καταράττοντες ἐν τῷ θέρει πληροῦσι τὸν πο- 20
 ταμόν, ἄλλως τε καὶ τῆς ἐναργείας αὐτῆς μαρτυ-
 ρουμένης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τόπους οἰκούντων βαρ-
 10 βάρων. εἰ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις ἐναντίαν
 ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ τοῦτ' ἀπιστητέον·
 καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν εἶναι χειμέριον, 25
 περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἰθριον ὑπάρχειν, καὶ τὰς
 βορείους πνοὰς περὶ μὲν τὴν Εὐρώπην εὐτόνους εἶ-
 ναι, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν χώραν βληχεῖς καὶ ἀτόνους.
 11 Καὶ περὶ μὲν τῆς πληρώσεως τοῦ Νεῖλου, δυ-
 νάμενοι ποικιλώτερον ἀντειπεῖν πρὸς ἅπαντας, ἀρ- 30
 κεσθησόμεθα τοῖς εἰρημένοις, ἵνα μὴ τὴν ἐξ ἀρχῆς
 12 ἡμῖν προκειμένην συντομίαν ὑπερβαίνωμεν. ἐπεὶ

δὲ τὴν βίβλον ταύτην διὰ τὸ μέγεθος εἰς δύο διη-
ρήκαμεν μέρη, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας, τὴν
πρώτην μερίδα τῶν ἱστορουμένων αὐτοῦ περιγρά-
ψομεν, τὰ δὲ συνεχῇ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἱστο-
5 ρουμένων ἐν τῇ δευτέρᾳ κατατάξομεν, ἀρχὴν ποι-
ησάμενοι τὴν ἀπαγγελίαν τῶν γενομένων βασιλέων
τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου παρ' Αἰ-
γυπτίοις.

[ΜΕΡΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ
ΒΙΒΛΟΥ.]

42 Τῆς πρώτης τῶν Διοδώρου βίβλων διὰ τὸ μέ-
γεθος εἰς δύο βίβλους διηρημένης ἡ πρώτη μὲν πε-
ριέχει προοίμιον περὶ ὅλης τῆς πραγματείας καὶ τὰ
λεγόμενα παρ' Αἰγυπτίοις περὶ τῆς τοῦ κόσμου γε-
νέσεως καὶ τῆς τῶν ὅλων ἐξ ἀρχῆς συστάσεως, πρὸς 5
δὲ τούτοις περὶ τῶν θεῶν, ὅσοι πόλεις ἐκτίσξαν
κατ' Αἴγυπτον ἐπωνύμους ἑαυτῶν ποιήσαντες, περὶ
τε τῶν πρώτων γενομένων ἀνθρώπων καὶ τοῦ πα-
λαιολαοῦ βίου, τῆς τε τῶν ἀθανάτων τιμῆς καὶ
τῆς τῶν νῶν κατασκευῆς, ἐξῆς δὲ περὶ τῆς τοπο- 10
θεσίας τῆς κατ' Αἴγυπτον χώρας καὶ τῶν περὶ τὸν 52
Νεῖλον ποταμὸν παραδοξολογουμένων, τῆς τε τού-
του πληρώσεως τὰς αἰτίας καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ
φιλοσόφων ἀποφάσεις, ἔτι δὲ τὰς πρὸς ἕκαστον
2 τῶν συγγραφέων ἀντιρρήσεις· ἐν ταύτῃ δὲ τῇ βί- 15
βλῳ τὰ συνεχῇ τοῖς προειρημένοις διέξιμεν. ἀρχό-
μεθα δὲ ἀπὸ τῶν γενομένων πρώτων κατ' Αἴγυ-
πτον βασιλέων, καὶ τὰς κατὰ μέρος αὐτῶν πράξεις
ἐκθησόμεθα μέχρι Ἀμάσιδος τοῦ βασιλέως, προεκ-
θέμενοι κεφαλαιωδῶς τὴν ἀρχαιοτάτην ἀγωγὴν τῶν 20
κατ' Αἴγυπτον.

43 Βίω γὰρ τὸ παλαιὸν Αἰγυπτίους φασὶ χρῆσθαι
τὸ μὲν ἀρχαιοτάτον πόαν ἐσθλόντας καὶ τῶν ἐν τοῖς
ἐλεσι γινομένων τοὺς καυλοὺς καὶ τὰς ῥίζας, πείραν

ἡμεῖς
τοιαύτα

διὰ τῆς γεύσεως ἐκάστου λαμβάνοντας, πρώτην δὲ
 καὶ μάλιστα προσενέγκασθαι τὴν ὀνομαζομένην ἄγρω-
 στιν διὰ τὸ καὶ τῇ γλυκύτητι διάφορον εἶναι καὶ τὴν
 τροφήν ἀρκοῦσαν παρέχεσθαι τοῖς σώμασι τῶν ἀν-
 5 θρώπων· καὶ γὰρ τοῖς κτήνεσι ταύτην θεωρεῖσθαι 2
 προσηνῇ καὶ τάχῃ τοὺς ὄγκους αὐτῶν προσανατρέ-
 φειν. διὸ καὶ τῆς εὐχρηστίας τῆς περὶ τὴν βοτάνην
 ταύτην μνημονεύοντας τοὺς ἀνθρώπους μέχρι τοῦ
 νῦν, ὅταν πρὸς θεοὺς βαδίζωσι, τῇ χειρὶ ταύτης λαμ-
 10 βάνοντας προσεύχεσθαι· οἶονται γὰρ τὸν ἀνθρώπον
 ἔλειον καὶ λιμνωδὲς εἶναι ζῶον, ἀπὸ τε τῆς λειό-
 τητος τεκμαιρόμενοι καὶ τῆς φυσικῆς ποιότητος, ἔτι
 δὲ τοῦ προσδεῖσθαι τροφῆς τῆς ὑγρᾶς μᾶλλον ἢ τῆς
 ξηρᾶς. | δευτέραν δὲ λέγουσιν ἔχειν διαγωγὴν τοὺς 3
 15 Αἰγυπτίους τὴν τῶν ἰχθύων βρωσιν, πολλὴν δα-
 ψίλειαν παρεχομένου τοῦ ποταμοῦ, καὶ μάλιστα ὅτε
 μετὰ τὴν ἀνάβασιν ταπεινούμενος ἀναξηραίνοιτο.
 ὁμοίως δὲ καὶ τῶν βοσκημάτων ἕνια σαρκοφαγεῖν, 4
 καὶ ταῖς δοραῖς τῶν κατεσθιομένων ἐσθῆσι χρῆ-
 20 σθαι, καὶ τὰς οἰκῆσεις ἐκ τῶν καλάμων κατασκευά-
 ζεσθαι. | Ἰχνη δὲ τούτων διαμένειν παρὰ τοῖς νο-
 μεῦσι τοῖς κατ' Αἰγυπτον, οὓς ἅπαντάς φασι μέχρι
 τοῦ νῦν μηδεμίαν ἄλλην οἰκῆσιν ἢ τὴν ἐκ τῶν κα-
 λάμων ἔχειν, δοκιμάζοντας ἀρκεῖσθαι ταύτη. πολ- 5
 25 λούς δὲ χρόνους τούτῳ τῷ βίῳ διεξαγαρόντας τὸ
 τελευταῖον ἐπὶ τοὺς ἐδωδίμους μεταβῆναι κάρπους,
 53 ὧν εἶναι καὶ τὸν ἐκ τοῦ λωτοῦ γινόμενον ἄρτον.
 καὶ τούτων τὴν εὕρεσιν οἱ μὲν εἰς τὴν Ἰσιν ἀνα-
 φέρουσιν, οἱ δὲ εἰς τινα τῶν παλαιῶν βασιλέων τὸν
 30 ὀνομαζόμενον Μηνᾶν. οἱ δ' ἱερεῖς εὕρετὴν τῶν μὲν 6
 παιδειῶν καὶ τῶν τεχνῶν μυθολογοῦσι τὸν Ἑρμῆν
 γεγονέναι, τῶν δ' εἰς τὸν βίον ἀναγκαίων τοὺς

βασίλεις· διὸ καὶ τὸ παλαιὸν παραδίδοσθαι τὰς βασιλείας μὴ τοῖς ἐκγόνοις τῶν ἄρξάντων, ἀλλὰ τοῖς πλεῖστα καὶ μέγιστα τὸ πλῆθος εὐεργετοῦσιν, εἴτε προκαλουμένων τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐφ' ἑαυτῶν βασιλεῖς ἐπὶ τὴν κοινὴν εὐεργεσίαν, εἴτε καὶ κατ' 5 ἀλήθειαν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀναγραφαῖς οὕτω παρελληφότες.

- 44 Μυθολογοῦσι δ' αὐτῶν τινες τὸ μὲν πρῶτον ἄρξαι τῆς Αἰγύπτου θεοὺς καὶ ἥρωας ἔτη βραχὺ λείποντα τῶν μυρίων καὶ ὀκτακισχιλίων, καὶ θεῶν 10 ἔσχατον βασιλεῦσαι τὸν Ἰσιδος Ὡρον· ὑπ' ἀνθρώπων δὲ τὴν χώραν βεβασιλευσθαί φασιν [ἀπὸ Μοιριδος] ἔτη βραχὺ λείποντα τῶν πεντακισχιλίων μέχρι τῆς ἑκατοστῆς καὶ ὀγδοηκοστῆς Ὀλυμπιάδος, καθ' ἣν ἡμεῖς μὲν παρεβάλομεν εἰς Αἴγυπτον, ἐβασίλευσε 15 2 δὲ Πτολεμαῖος ὁ νέος Διόνυσος χρηματίζων. τούτων δὲ τὰ μὲν πλεῖστα κατασχεῖν τὴν ἀρχὴν ἐργωρίους βασιλεῖς, ὀλίγα δὲ Αἰθίοπας καὶ Πέρσας καὶ Μακεδόνας. Αἰθίοπας μὲν οὖν ἄρξαι τέτταρας, οὐ κατὰ τὸ ἐξῆς, ἀλλ' ἐκ διαστήματος, ἔτη τὰ πάντα 20 3 βραχὺ λείποντα τῶν ἑξ καὶ τριάκοντα· Πέρσας δ' ἡγήσασθαι Καμβύσου τοῦ βασιλέως τοῖς ὅπλοις καταστρεψαμένου τὸ ἔθνος πέντε πρὸς τοῖς ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἔτεσι σὺν ταῖς τῶν Αἰγυπτίων ἀποστάσεσιν, ἃς ἐποίησαντο φέρειν οὐ δυνάμενοι τὴν 25 τραχύτητα τῆς ἐπιστάσεως καὶ τὴν εἰς τοὺς ἐργωρίους θεοὺς ἀσέβειαν. ἔσχατους δὲ Μακεδόνας ἄρξαι καὶ τοὺς ἀπὸ Μακεδόνων ἑξ ἔτη πρὸς τοῖς διακοσίοις καὶ ἐβδομήκοντα. τοὺς δὲ λοιποὺς χρόνους ἅπαντας διατελέσαι βασιλεύοντας τῆς χώρας ἐργω- 30 ρίους ἄνδρας μὲν ἐβδομήκοντα πρὸς τοῖς τετρακοσίοις, γυναῖκας δὲ πέντε· περὶ ὧν ἀπάντων οἱ μὲν

ἱερεῖς εἶχον ἀναγραφὰς ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις ἐκ πα-
 λαιῶν χρόνων ἀεὶ τοῖς διαδόχοις παραδεδομένας,
 54 ὁπλήλικος ἕκαστος τῶν βασιλευσάντων ἐγένετο τῷ
 μεγέθει καὶ ὁποῖός τις τῇ φύσει καὶ τὰ κατὰ τοὺς
 5 ἰδίους χρόνους ἑκάστῳ πραχθέντα· ἡμῖν δὲ περὶ 5
 ἑκάστου τὰ κατὰ μέρος μακρὸν ἂν εἴη καὶ περιέρ-
 γον γράφειν, ὥς ἂν τῶν πλείστων ἀχρηστων πε-
 ριειλημμένων. διόπερ τῶν ἀξίων ἱστορίας τὰ κυ-
 ριώτατα συντόμως διεξιέναι πειρασόμεθα.

10 Μετὰ τοὺς θεοὺς τοίνυν πρῶτόν φασι βασιλεῦ- 45
 σαι τῆς Αἰγύπτου Μηνᾶν, καὶ καταδεῖξαι τοῖς λαοῖς
 θεοὺς τε σέβεσθαι καὶ θυσίας ἐπιτελεῖν, πρὸς δὲ
 τούτοις παρατίθεσθαι τραπέζας καὶ κλῖνας καὶ στρω-
 μνῇ πολυτελεῖ χρῆσθαι, καὶ τὸ σύνολον τρυφὴν καὶ
 15 πολυτελῆ βίον εἰσηγήσασθαι. διὸ καὶ πολλαῖς ὕστε- 2
 ρον γενεαῖς βασιλεύοντα Τνέφαχθον τὸν Βοκχό-
 ριδος τοῦ σοφοῦ πατέρα λέγουσιν εἰς τὴν Ἀραβίαν
 στρατεύσαντα, τῶν ἐπιτηδείων αὐτὸν διὰ τε τὴν
 ἐρημίαν καὶ τὰς δυσχωρίας ἐκλιπόντων, ἀναγκα-
 20 σθῆναι μίαν ἡμέραν ἐνδεᾶ γενόμενον χρῆσασθαι
 διαίτῃ παντελῶς εὐτελεῖ παρὰ τισι τῶν τυχόντων
 ἰδιωτῶν, ἥσθέντα δὲ καθ' ὑπερβολὴν καταγινῶναι
 τῆς τρυφῆς καὶ τῷ καταδείξαντι τὴν πολυτέλειαν ἐξ
 ἀρχῆς βασιλεῖ καταρᾶσθαι· οὕτω δ' ἐγκάρδιον αὐτῷ
 25 τὴν μεταβολὴν γενέσθαι τὴν περὶ τὴν βρωσιν καὶ πό-
 σιν καὶ κοίτην ὥστε τὴν κατάραν ἀναγράψαι τοῖς ἱε-
 ροῖς γράμμασιν εἰς τὸν τοῦ Διὸς ναὸν ἐν Θήβαις·
 ὃ δὴ δοκεῖ μάλιστα αἴτιον γενέσθαι τοῦ μὴ διαμεῖ-
 ναι τὴν δόξαν τοῦ Μηνᾶ καὶ τὰς τιμὰς εἰς τοὺς
 30 ὕστερον χρόνους. ἐξῆς δὲ ἄρξαι λέγεται τοῦ προ- 3
 ειρημένου βασιλέως τοὺς ἀπογόνους δύο πρὸς τοῖς
 πεντήκοντα τοὺς ἅπαντας ἔτη πλείω τῶν χιλίων

καὶ τετταράκοντα· ἐφ' ὧν μηδὲν ἄξιον ἀναγραφῆς
 4 γενέσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα κατασταθέντος βασιλέως
 Βουσίριδος καὶ τῶν τούτου πάλιν ἐκγόνων ὀκτώ,
 τὸν τελευταῖον ὁμώνυμον ὄντα τῷ πρώτῳ φασὶ κτί-
 σαι τὴν ὑπὸ μὲν Αἴγυπτίων καλουμένην Διὸς πό- 5
 λιν τὴν μεγάλην, ὑπὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων Θήβας. τὸν
 μὲν οὖν περίβολον αὐτὸν ὑποστήσασθαι σταδίων
 ἑκατὸν καὶ τετταράκοντα, οἰκοδομήμασι δὲ μεγά-
 λοις καὶ ναοῖς ἐκπρεπέσι καὶ τοῖς ἄλλοις ἀναθήμασι
 5 κοσμήσαι θαυμαστῶς· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς τῶν ἰδιω- 10
 τῶν οἰκίας, ἃς μὲν τετρωρόφους, ἃς δὲ πεντωρό-
 φους κατασκευάσαι, καὶ καθόλου τὴν πόλιν εὐδαι-
 μονεστάτην οὐ μόνον τῶν κατ' Αἴγυπτον, ἀλλὰ 55
 6 καὶ τῶν ἄλλων πασῶν ποιῆσαι. διὰ δὲ τὴν ὑπερ-
 βολὴν τῆς περὶ αὐτὴν εὐπορίας τε καὶ δυνάμεως 15
 εἰς πάντα τόπον τῆς φήμης διαδεδομένης ἐπιμεμνη-
 σθαι καὶ τὸν ποιητὴν αὐτῆς φασιν ἐν οἷς λέγει
 οὐδ' ὅσα Θήβας

Αἴγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐνὶ κτήματα κεῖται,
 αἷθ' ἑκατόμυυλοι εἰσι, διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην 20
 ἄνδρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν.

7 ἐνιοι δὲ φασιν οὐ πύλας ἑκατὸν ἐσχηκέναι τὴν πό-
 λιν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεγάλα προπύλαια τῶν ἱερῶν,
 ἀφ' ὧν ἑκατόμυυλον ὠνομάσθαι, καθάπερ εἰ πολύ-
 πυλον. δισμύρια δ' ἄρματα πρὸς ἀλήθειαν ἐξ αὐ- 25
 τῆς εἰς τοὺς πολέμους ἐκπορεύεσθαι· τοὺς γὰρ ἵπ-
 πῶνας ἑκατὸν γεγονέναι κατὰ τὴν παραποταμίαν
 τὴν ἀπὸ Μέμφεως ἄχρι Θηβῶν τῶν κατὰ τὴν Λι-
 βύην, ἑκάστου δεχομένου ἀνὰ διακοσίους ἵππους,
 ὧν ἔτι νῦν τὰ θεμέλια δείκνυσθαι. 30

46 Οὐ μόνον δὲ τοῦτον τὸν βασιλέα παρειλήφαμεν,
 ἀλλὰ καὶ τῶν ὕστερον ἀρξάντων πολλοὺς εἰς τὴν

αὐξήσιν τῆς πόλεως πεφιλοτιμῆσθαι. ἀναθήμασί τε
 γὰρ πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἄργυροῖς καὶ χρυσοῖς, ἔτι
 δ' ἐλεφαντίνοις, καὶ κολοττικῶν ἀνδριάντων πλή-
 θει, πρὸς δὲ τούτοις κατασκευαῖς μονολίθων ὀβε-
 5 λίσκων, μηδεμίαν τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον οὕτω κεκο-
 σμησθαι. τεττάρων γὰρ ἱερῶν κατασκευασθέντων 2
 τό τε κάλλος καὶ τὸ μέγεθος θαυμαστῶν ἐν εἶναι
 τὸ παλαιότατον, τρισκαίδεκα μὲν σταδίῳ τὴν πε-
 ρίμετρον, πέντε δὲ καὶ τετταράκοντα πηχῶν τὸ
 10 ὕψος, εἴκοσι δὲ καὶ τεττάρων ποδῶν τὸ πλάτος τῶν
 τοίχων. ἀκόλουθον δὲ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ ταύτῃ καὶ 3
 τὸν ἐν αὐτῷ κόσμον τῶν ἀναθημάτων γενέσθαι, τῇ
 τε θαπάνῃ θαυμαστὸν καὶ τῇ χειρουργίᾳ περιττῶς
 εἰργασμένον. τὰς μὲν οὖν οἰκοδομὰς διαμεμενηκέ- 4
 15 ναι μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων, τὸν δ' ἄργυρον
 καὶ χρυσὸν καὶ τὴν δι' ἐλέφαντος καὶ λιθείας πο-
 λυτέλειαν ὑπὸ Περσῶν σεσυλῆσθαι καθ' οὓς και-
 ροὺς ἐνέπρησε τὰ κατ' Αἴγυπτον ἱερὰ Καμβύσης·
 ὅτε δὴ φασὶ τοὺς Πέρσας μετενεγκόντας τὴν εὐπο-
 20 ρίαν ταύτην εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τεχνίτας ἐξ Αἰγύ-
 πτου παραλαβόντας κατασκευάσαι τὰ περιβόητα βα-
 σίλεια τὰ τε ἐν Περσεπόλει καὶ τὰ ἐν Σούσοις καὶ
 56 τὰ ἐν Μηδίᾳ. τοσοῦτο δὲ πλήθος χρημάτων ἀπο- 5
 φαίνουσι γεγονέναι τότε κατ' Αἴγυπτον ὥστε τῶν
 25 κατὰ τὴν σύλησιν ἀπολειμμάτων κατακαυθέντων τὰ
 συναχθέντα κατὰ μικρὸν εὐρεθῆναι χρυσίου μὲν
 πλείω τῶν τριακοσίων ταλάντων, ἄργυροῦ δ' οὐκ
 ἐλάττω τῶν δισχιλίων καὶ τριακοσίων ταλάντων.
 εἶναι δέ φασὶ καὶ τάφους ἐνταῦθα τῶν ἀρχαίων βα- 6
 30 σιλέων θαυμαστοὺς καὶ τῶν μεταγενεστέρων τοῖς
 εἰς τὰ παραπλήσια φιλοτιμουμένοις ὑπερβολὴν οὐκ
 ἀπολείποντας. οἱ μὲν οὖν ἱερεῖς ἐκ τῶν ἀναγραφῶν 7

ἔφασαν εὐρίσκειν ἐπὶ πρὸς τοῖς τετταράκοντα τά-
 φους βασιλικούς· εἰς δὲ Πτολεμαῖον τὸν Λάγου δια-
 μεῖναι φασιν ἑπτακαίδεκα μόνον, ὧν τὰ πολλὰ κα-
 τέφθαρτο καθ' οὓς χρόνους παρεβάλομεν ἡμεῖς εἰς
 ἐκείνους τοὺς τόπους, ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς καὶ ὀγδοῆ- 5
 8 κοστῆς ὀλυμπιάδος. οὐ μόνον δ' οἱ κατ' Αἴγυ-
 πτον ἱερεῖς ἐκ τῶν ἀναγραφῶν ἱστοροῦσιν, ἀλλὰ
 καὶ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν παραβαλόντων μὲν
 εἰς τὰς Θήβας ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, συντα-
 ξαμένων δὲ τὰς Αἰγυπτιακὰς ἱστορίας, ὧν ἔστι καὶ 10
 Ἑκαταῖος, συμφωνοῦσι τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένοις.
 47 ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων τάφων, ἐν οἷς παραδέδοται
 τὰς παλλακίδας τοῦ Διὸς τεθάρθαι, δέκα σταδίων
 φασὶν ὑπάρχει βασιλέως μνημα τοῦ προσαγορευ-
 θέντος Ὄσυμανδύου. τούτου δὲ κατὰ μὲν τὴν εἰς- 15
 οδὸν ὑπάρχειν πυλῶνα λίθου ποικίλου, τὸ μὲν μῆ-
 νος δίπλεθρον, τὸ δ' ὕψος τετταράκοντα καὶ πέντε
 2 πηχῶν· διελθόντι δὲ αὐτὸν εἶναι λίθινον περιστυ-
 λον τετράγωνον, ἐκάστης πλευρᾶς οὔσης τεττάρων
 πλέθρων· ὑψηρεῖσθαι δ' ἀντὶ τῶν κιόνων ζώδια 20
 πηχῶν ἑκκαίδεκα μονόλιθα, τὸν τύπον εἰς τὸν ἀρ-
 χαῖον τρόπον εἰργασμένα· τὴν ὀροφὴν τε πᾶσαν ἐπὶ
 πλάτος δυοῖν ὀργυιῶν ὑπάρχειν μονόλιθον, ἀστέρας
 ἐν κυανῷ καταπεποικιλμένην· ἐξῆς δὲ τοῦ περιστύ-
 λου τούτου πάλιν ἑτέραν εἴσοδον καὶ πυλῶνα τὰ μὲν 25
 ἄλλα παραπλήσιον τῷ προειρημένῳ, γλυφαῖς δὲ
 3 παντοίαις περιττότερον εἰργασμένον· παρὰ δὲ τὴν
 εἴσοδον ἀνδριάντας εἶναι τρεῖς ἐξ ἑνὸς τοὺς πάν-
 τας λίθου μέλανος τοῦ Συηνίτου, καὶ τούτων
 ἓνα μὲν καθήμενον ὑπάρχειν μέγιστον πάντων τῶν 30
 κατ' Αἴγυπτον, οὗ τὸν πόδα μετρούμενον ὑπερ-
 βάλλειν τοὺς ἐπὶ πῆχεις, ἑτέρους δὲ δύο πρὸς τοῖς 57

γόνασι, τὸν μὲν ἐκ δεξιῶν, τὸν δὲ ἐξ εὐωνύμων, θυ-
 γατρός καὶ μητρός, τῷ μεγέθει λειπομένους τοῦ προ-
 ειρημένου. τὸ δ' ἔργον τοῦτο μὴ μόνον εἶναι κατὰ 4
 τὸ μέγεθος ἀποδοχῆς ἄξιον, ἀλλὰ καὶ τῇ τέχνῃ θαυ-
 5 μαστὸν καὶ τῇ τοῦ λίθου φύσει διαφέρον, ὥς ἂν ἐν
 τηλικούτῳ μεγέθει μήτε διαφυάδος μήτε κηλίδος μη-
 δεμιᾶς θεωρουμένης. ἐπιγεγράφθαι δ' ἐπ' αὐτοῦ
 „Βασιλεὺς βασιλέων Ὀσυμανδύας εἰμί. εἰ δέ τις εἰ-
 δέναι βούλεται πηλίκος εἰμί καὶ ποῦ κεῖμαι, νικάτω
 10 τι τῶν ἐμῶν ἔργων.“ εἶναι δὲ καὶ ἄλλην εἰκόνα τῆς 5
 μητρός αὐτοῦ καθ' αὐτὴν πηγῶν εἴκοσι μονόλιθον,
 ἔχουσαν δὲ τρεῖς βασιλείας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἃς δια-
 σημαίνειν ὅτι καὶ θυγάτηρ καὶ γυνὴ καὶ μήτηρ βα-
 σιλέως ὑπῆρξε. μετὰ δὲ τὸν πυλῶνα περίστυλον 6
 15 εἶναι τοῦ προτέρου ἀξιολογώτερον, ἐν ᾧ γλυφὰς
 ὑπάρχειν παντοίας δηλούσας τὸν πόλεμον τὸν γε-
 νόμενον αὐτῷ πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Βάκτροις ἀποστάν-
 τας· ἐφ' οὓς ἐστρατεῦσθαι πεζῶν μὲν τετταράκοντα
 μυριάσιν, ἵππεῦσι δὲ δισμυρίοις, εἰς τέτταρα μέρη
 20 διηρημένης τῆς πάσης στρατιᾶς, ὧν ἀπάντων υἱοὺς
 τοῦ βασιλέως ἐσχηκέναι τὴν ἡγεμονίαν. καὶ κατὰ 4
 μὲν τὸν πρῶτον τῶν τοίχων τὸν βασιλέα κατεσκευά-
 σθαι πολιορκοῦντα τεῖχος ὑπὸ ποταμοῦ περικυρτού
 καὶ προκινδυνεύοντα πρὸς τινὰς ἀντιτεταγμένους
 25 μετὰ λέοντος, συναγωνιζομένου τοῦ θηρίου κατα-
 πληκτικῶς· ὑπὲρ οὗ τῶν ἐξηγουμένων οἱ μὲν ἔφα-
 σαν πρὸς ἀλήθειαν χειροῇθη λέοντα τρεφόμενον ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως συγκινδυνεύειν αὐτῷ κατὰ τὰς μάχας
 καὶ τροπὴν ποιεῖν τῶν ἐναντίων διὰ τὴν ἀλκὴν,
 30 τινὲς δ' ἰστόρουν ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἀνδρεῖος ὢν
 καὶ φορτικός, ἑαυτὸν ἐγκωμιάζειν βουλόμενος διὰ
 τῆς τοῦ λέοντος εἰκόνης τὴν διάθεσιν ἑαυτοῦ τῆς

2 ψυχῆς ἐσήμεινεν. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τοίχῳ τοὺς
 αἰχμαλώτους ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀγομένους εἰργά-
 σθαι τὰ τε αἰδοῖα καὶ τὰς χεῖρας οὐκ ἔχοντας, δι'
 ὧν δοκεῖν δηλοῦσθαι διότι ταῖς ψυχαῖς ἀνάνδρῳι
 καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς δεινοῖς ἐνεργείας ἄχειρες ἦσαν. 5
 3 τὸν δὲ τρίτον ἔχειν γλυφὰς παντοίας καὶ διαπρε-
 πεῖς γραφάς, δι' ὧν δηλοῦσθαι βουθυσίας τοῦ βα- 58
 σιλέως καὶ θρίαμβον ἀπὸ τοῦ πολέμου καταγόμε-
 4 νον. κατὰ δὲ μέσον τὸν περιστύλον ὑπαίθριον
 βωμὸν ὠκοδομῆσθαι τοῦ καλλίστου λίθου τῇ τε χει- 10
 5 ρουργίᾳ διάφορον καὶ τῷ μεγέθει θαυμαστόν. κατὰ
 δὲ τὸν τελευταῖον τοῖχον ὑπάρχειν ἀνδριάντας κα-
 θημένους δύο μονολίθους ἑπτὰ καὶ εἴκοσι πηχῶν,
 παρ' οὓς εἰσόδους τρεῖς ἐκ τοῦ περιστύλου κατε-
 σκευάσθαι, καθ' ἃς οἶκον ὑπάρχειν ὑπόστυλον, 15
 ὥδείου τρόπον κατεσκευασμένον, ἐκάστην πλευρὰν
 6 ἔχοντα δίπλεθρον. ἐν τούτῳ δ' εἶναι πλῆθος ἀν-
 δριάντων ξυλίνων, διασημαῖνον τοὺς τὰς ἀμφισβη-
 τήσεις ἔχοντας καὶ προσβλέποντας τοῖς τὰς δίκας
 κρίνουσι. τούτους δ' ἐφ' ἑνὸς τῶν τοίχων ἐγγεγλύ- 20
 φθαι τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν, καὶ κατὰ τὸ μέσον
 τὸν ἀρχιδικαστήν, ἔχοντα τὴν ἀλήθειαν ἐξηγοτημέ-
 νην ἐκ τοῦ τραχήλου καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιμύ-
 οντα, καὶ βιβλίῳ αὐτῷ παρακείμενον πλῆθος.
 ταύτας δὲ τὰς εἰκόνας ἐνδείκνυσθαι διὰ τοῦ σχή- 25
 ματος ὅτι τοὺς μὲν δικαστὰς οὐδὲν δεῖ λαμβάνειν,
 τὸν ἀρχιδικαστήν δὲ πρὸς μόνην βλέπειν τὴν ἀλή-
 49 θειαν. ἐξῆς δ' ὑπάρχειν περίπατον οἰκῶν παντο-
 δαπῶν πλήρη, καθ' οὓς παντοῖα γένη βρωτῶν κα-
 2 τεσκευάσθαι τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἡδίστων. καθ' ὃν 30
 δὴ γλυφαῖς ἐντυχεῖν εἶναι καὶ χρώμασιν ἐπηνητι-
 σμένον τὸν βασιλέα, φέροντα τῷ θεῷ χρυσὸν καὶ

ἄργυρον, ὃν ἐξ ἀπάσης ἐλάμβανε τῆς Αἰγύπτου κατ'
 ἑνιαυτὸν ἐκ τῶν ἀργυρείων καὶ χρυσείων μετάλ-
 λων· ὑπογεγράφθαι δὲ καὶ τὸ πλῆθος, ὃ συγκεφα-
 λαιούμενον εἰς ἀργυρίου λόγον εἶναι μυνῶν τριςχι-
 5 λίας καὶ διακοσίας μυριάδας. ἐξῆς δ' ὑπάρχειν τὴν 3
 ἱερὰν βιβλιοθήκην, ἐφ' ἧς ἐπιγεγράφθαι Ψυχῆς ἱα-
 τρείον, συνεχεῖς δὲ ταύτῃ τῶν κατ' Αἴγυπτον θεῶν
 ἀπάντων εἰκόνας, τοῦ βασιλέως ὁμοίως δωροφο-
 ροῦντος ἃ προσῆκον ἦν ἐκάστοις, καθάπερ ἐνδει-
 10 κνυμένου πρὸς τε τὸν Ὅσιριν καὶ τοὺς κάτω παρέ-
 δρους ὅτι τὸν βίον ἐξετέλεσεν εὐσεβῶν καὶ δικαιο-
 πραγῶν πρὸς τε ἀνθρώπους καὶ θεούς. ὁμότοιχον 4
 59 δὲ τῇ βιβλιοθήκῃ κατεσκευάσθαι περιττῶς οἶκον
 εἰκοσίκλινον, ἔχοντα τοῦ τε Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, ἔτι
 15 δὲ τοῦ βασιλέως εἰκόνας, ἐν ᾧ δοκεῖν καὶ τὸ σῶμα
 τοῦ βασιλέως ἐντεθάφθαι. κύκλῳ δὲ τούτου πλῆ- 5
 θος οἰκημάτων κατεσκευάσθαι γραφὴν ἐχόντων ἐκ-
 πρεπῇ πάντων τῶν καθιερωμένων ἐν Αἰγύπτῳ ζώων·
 ἀνάβασιν τε δι' αὐτῶν εἶναι πρὸς ὅλον τὸν τάφον·
 20 ἣν διελθοῦσιν ὑπάρχειν ἐπὶ τοῦ μνήματος κύκλον
 χρυσοῦν τριακοσίων καὶ ἐξήκοντα καὶ πέντε πηχῶν
 τὴν περίμετρον, τὸ δὲ πάχος πηχυαῖον· ἐπιγεγρά-
 φθαι δὲ καὶ διηροῆσθαι καθ' ἕκαστον πῆχυν τὰς
 ἡμέρας τοῦ ἑνιαυτοῦ, παραγεγραμμένων τῶν κατὰ
 25 φύσιν γινομένων τοῖς ἄστροις ἀνατολῶν τε καὶ δύ-
 σεων καὶ τῶν διὰ ταύτας ἐπιτελουμένων ἐπισημα-
 σιῶν κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἀστρολόγους. τοῦτον
 δὲ τὸν κύκλον ὑπὸ Καμβύσου καὶ Περσῶν ἔφασαν
 σεσυλῆσθαι καθ' οὓς χρόνους ἐκράτησεν Αἰγύπτου.
 30 Τὸν μὲν οὖν Ὀσυμανδύου τοῦ βασιλέως τάφον 6
 τοιοῦτον γενέσθαι φασίν, ὃς οὐ μόνον δοκεῖ τῇ κατὰ
 τὴν δαπάνην χορηγία πολὺ τῶν ἄλλων διενεγκεῖν,

- 50 ἄλλὰ καὶ τῇ τῶν τεχνιτῶν ἐπινοίᾳ. οἱ δὲ Θηβαῖοί
 φασιν ἑαυτοὺς ἀρχαιοτάτους εἶναι πάντων ἀνθρώ-
 πων, καὶ παρ' ἑαυτοῖς πρώτοις φιλοσοφίαν τε εὖ-
 ρῆσθαι καὶ τὴν ἐπ' ἀκριβὲς ἀστρολογίαν, ἅμα καὶ
 τῆς χώρας αὐτοῖς συνεργούσης πρὸς τὸ τηλαυγέστε- 5
 ρον ὄραν τὰς ἐπιτολάς τε καὶ δύσεις τῶν ἄστρον.
- 2 ἰδίως δὲ καὶ τὰ περὶ τοὺς μῆνας αὐτοῖς καὶ τοὺς
 ἐνιαυτοὺς διατέτακται· τὰς γὰρ ἡμέρας οὐκ ἄγουσι
 κατὰ σελήνην, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἥλιον, τριακονθήμε-
 ρους μὲν τιθέμενοι τοὺς μῆνας, πέντε δ' ἡμέρας 10
 καὶ τέταρτον τοῖς δώδεκα μηνσὶν ἐπάγουσι, καὶ τοῦτω
 τῷ τρόπῳ τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἀναπληροῦσιν. ἐμ-
 βολίμους δὲ μῆνας οὐκ ἄγουσιν οὐδ' ἡμέρας ὑφαι-
 ροῦσι, καθάπερ οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων. περὶ
 δὲ τῶν ἐκλείψεων ἡλίου τε καὶ σελήνης ἀκριβῶς 15
 ἐπεσκέφθαι δοκοῦσι, καὶ προρρήσεις περὶ τούτων
 ποιοῦνται, πάντα τὰ κατὰ μέρος γινόμενα προλέγον-
 τες ἀδιαπτώτως.
- 3 Τῶν δὲ τούτου τοῦ βασιλέως ἀπογόνων ὄγδοος
 ὁ ἀπὸ τοῦ πατρὸς προσαγορευθεὶς Οὐχορεὺς ἐκτίσε 20
 πόλιν Μέμφιν, ἐπιφανεστάτην τῶν κατ' Αἴγυπτον.
 ἐξελέξατο μὲν γὰρ τόπον ἐπικαιρότατον ἀπάσης τῆς
 χώρας, ὅπου σχιζόμενος ὁ Νεῖλος εἰς πλείονα μέρη
 ποιεῖ τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ σχήματος Δέλτα· διὸ
 καὶ συνέβη τὴν πόλιν εὐκαίρως κειμένην ἐπὶ τῶν 25
 κλείθρων εἶναι κυριεύουσαν τῶν εἰς τὴν ἄνω χώ-
 4 ραν ἀναπλεόντων. τὸν μὲν οὖν περίβολον τῆς πό-
 λεως ἐποίησε σταδίῳ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, τὴν
 δὲ ὀχυρότητα καὶ τὴν εὐχρηστίαν θαυμαστήν, τοιῷδὲ
 5 τινι τρόπῳ κατασκευάσας. ῥέοντος γὰρ τοῦ Νεῖ- 30
 λου περὶ τὴν πόλιν καὶ κατὰ τὰς ἀναβάσεις ἐπικλύ-
 ζοντος, ἀπὸ μὲν τοῦ νότου προεβάλετο χῶμα παμ-

μέγεθες, πρὸς μὲν τὴν πλήρωσιν τοῦ ποταμοῦ προ-
 βλήματος, πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς πολεμίους
 ἀκροπόλεως ἔχον τάξιν· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν
 πανταχόθεν ὥρυξε λίμνην μεγάλην καὶ βαθεῖαν,
 5 ἢ τὸ σφοδρὸν τοῦ ποταμοῦ δεχομένη καὶ πάντα τὸν
 περὶ τὴν πόλιν τόπον πληροῦσα, πλὴν ἢ τὸ χῶμα
 κατεσκεύαστο, θαυμαστὴν ἐποίει τὴν ὀχυρότητα.
 οὕτω δὲ καλῶς ὁ κτίσας αὐτὴν ἐστοχάσατο τῆς τῶν 6
 τόπων εὐκαιρίας ὥστε τοὺς ἐξῆς βασιλεῖς σχεδὸν
 10 ἅπαντας καταλιπόντας τὰς Θήβας τὰ τε βασίλεια
 καὶ τὴν οἰκῆσιν ἐν ταύτῃ ποιεῖσθαι. διόπερ ἀπὸ
 τούτων τῶν χρόνων ἤρξατο ταπεινοῦσθαι μὲν τὰ περὶ
 τὰς Θήβας, αὕξεσθαι δὲ τὰ περὶ τὴν Μέμφιν, ἕως
 Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως· τούτου γὰρ ἐπὶ θαλάττῃ
 15 τὴν ἐπώνυμον αὐτῷ πόλιν οἰκίσαντος οἱ κατὰ τὸ
 ἐξῆς βασιλεύσαντες τῆς Αἰγύπτου πάντες ἐφιλοτι-
 μήθησαν εἰς τὴν ταύτης αὕξησιν. οἱ μὲν γὰρ βα- 7
 σιλείοις μεγαλοπρεπέσιν, οἱ δὲ νεωρίοις καὶ λιμέ-
 σιν, οἱ δ' ἑτέροις ἀναθήμασι καὶ κατασκευάσμασιν
 20 ἀξιολόγοις ἐπὶ τοσοῦτον ἐκόσμησαν αὐτὴν ὥστε
 παρὰ τοῖς πλείστοις πρώτην ἢ δευτέραν ἀριθμεῖσθαι
 τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην πόλεων. ἀλλὰ περὶ μὲν
 ταύτης τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις ἀνα-
 γράψομεν. ὁ δὲ τὴν Μέμφιν κτίσας μετὰ τὴν τοῦ 51
 25 χῶματος καὶ τῆς λίμνης κατασκευὴν ὠκοδόμησε βα-
 σίλεια τῶν μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις οὐ λειπόμενα, τῆς
 δὲ τῶν προβασιλευσάντων μεγαλοψυχίας καὶ φιλο-
 καλίας οὐκ ἄξια. οἱ γὰρ ἐγγῶριοι τὸν μὲν ἐν τῷ 2
 ξῆν χρόνον εὐτελεῖ παντελεῶς εἶναι νομίζουσι, τὸν
 30 δὲ μετὰ τὴν τελευταίην δι' ἀρετὴν μνημονευθησόμε-
 νον περὶ πλείστου ποιοῦνται, καὶ τὰς μὲν τῶν ζών-
 των οἰκῆσεις καταλύσεις ὀνομάζουσιν, ὥς ὀλίγον

χρόνον ἐν ταύταις οἰκούντων ἡμῶν, τοὺς δὲ τῶν
 τετελευτηκότων τάφους αἰδίους οἴκους προσαγορεύ- 61
 ουσιν, ὥς ἐν ἄθου διατελούντων τὸν ἄπειρον αἰ-
 ῶνα· διόπερ τῶν μὲν κατὰ τὰς οἰκίας κατασκευῶν
 ἦττον φροντίζουσι, περὶ δὲ τὰς ταφὰς ὑπερβολὴν 5
 4 οὐκ ἀπολείπουσι φιλοτιμίας. τὴν δὲ προειρημένην
 πόλιν ὀνομασθῆναί φασιν ἀπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ
 κτίσαντος αὐτὴν βασιλέως. ταύτης δὲ μυθολογοῦ-
 σιν ἐρασθῆναι τὸν ποταμὸν Νεῖλον ὁμοιωθέντα
 ταύρῳ, καὶ γεννῆσαι τὸν ἐπ' ἀρετῇ θαυμασθέντα 10
 παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις Αἴγυπτον, ἀφ' οὗ καὶ τὴν σύμ-
 5 πασαν χώραν τυχεῖν τῆς προσηγορίας. διαδεξάμε-
 νου γὰρ τοῦτον τὴν ἡγεμονίαν γενέσθαι βασιλέα
 φιλάνθρωπον καὶ δίκαιον καὶ καθόλου σπουδαῖον ἐν
 πᾶσι· διὸ καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ἀξιούμενον ὑπὸ πάν- 15
 των διὰ τὴν εὖνοιαν τυχεῖν τῆς προειρημένης τιμῆς.
 6 Μετὰ δὲ τὸν προειρημένον βασιλέα δώδεκα γε-
 νεαῖς ὕστερον διαδεξάμενος τὴν κατ' Αἴγυπτον
 ἡγεμονίαν Μοῖρις ἐν μὲν τῇ Μέμφει κατεσκεύασε
 τὰ βόρεια προπύλαια, τῇ μεγαλοπρεπείᾳ πολὺ τῶν 20
 ἄλλων ὑπερέχοντα, ἐπάνω δὲ τῆς πόλεως ἀπὸ δέκα
 σχοίνων λίμνην ὥρυξε τῇ μὲν εὐχρηστία θαυμα-
 στήν, τῷ δὲ μεγέθει τῶν ἔργων ἄπιστον· τὴν μὲν
 γὰρ περὶμέτρον αὐτῆς φασιν ὑπάρχειν σταδίων τρισ-
 χιλίων καὶ ἑξακοσίων, τὸ δὲ βάθος ἐν τοῖς πλεί- 25
 στοῖς μέρεσιν ὀργυιῶν πεντήκοντα· ὥστε τίς οὐκ
 ἂν ἀναλογιζόμενος τὸ μέγεθος τοῦ κατασκευάσμα-
 τος εἰκότως ζητήσαι πόσαι μυριάδες ἀνδρῶν ἐν πό-
 7 σοις ἔτεσι τοῦτο συνετέλεσαν; τὴν δὲ χρεῖαν τὴν
 ἐκ ταύτης καὶ κοινωφελίαν τοῖς τὴν Αἴγυπτον οἰ- 30
 κοῦσιν, ἔτι δὲ τὴν τοῦ βασιλέως ἐπίνοιαν, οὐκ ἄν
 τις ἐπαινέσειε τῆς ἀληθείας ἀξίως.

Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Νεῖλος οὐχ ὠρισμένης ἐποιεῖτο 52
 τὰς ἀναβάσεις, ἡ δὲ χώρα τὴν εὐκαρπίαν παρε-
 σκεύαζεν ἀπὸ τῆς ἐκείνου συμμετρίας, εἰς ὑποδο-
 χὴν τοῦ πλεονάζοντος ὕδατος ὥρουξε τὴν λίμνην,
 5 ὅπως μῆτε διὰ τὸ πλῆθος τῆς ῥύσεως ἐπικλύζων
 ἀκαίρως τὴν χώραν ἔλη καὶ λίμνας κατασκευάξῃ,
 μῆτ' ἐλάττω τοῦ συμφέροντος τὴν πλήρωσιν ποι-
 ούμενος τῇ λειψυδρίᾳ τοὺς καρποὺς λυμαίνεται.
 καὶ διώρουχα μὲν ἐκ τοῦ ποταμοῦ κατεσκεύασεν εἰς 2
 10 τὴν λίμνην ὀρδοῇκοντα μὲν σταδίω τὸ μῆκος, τρι-
 πλεθρον δὲ τὸ πλάτος· διὰ δὲ ταύτης ποτὲ μὲν δε-
 χόμενος τὸν ποταμόν, ποτὲ δ' ἀποστρέφων, παρεί-
 χετο τοῖς γεωργοῖς τὴν τῶν ὑδάτων εὐκαιρίαν, ἀνοι-
 γομένου τοῦ στόματος καὶ πάλιν κλειομένου φιλο-
 15 τέχνως καὶ πολυδαπάνως· οὐκ ἐλάττω γὰρ τῶν
 62 πεντήκοντα ταλάντων δαπανᾷν ἦν ἀνάγκη τὸν ἀνοι-
 ξαι βουλόμενον ἢ κλεῖσαι τὸ προειρημένον κατα-
 σκεύασμα. διαμεμένηκε δ' ἡ λίμνη τὴν εὐχρηστίαν 3
 παρεχομένη τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς
 20 χρόνων, καὶ τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ κατασκευά-
 σαντος ἔχει, καλουμένη μέχρι τοῦ νῦν Μοίριδος λίμνη.
 ὁ δ' οὖν βασιλεὺς ὀρύττων ταύτην κατέλιπεν ἐν 4
 μέσῃ τόπον, ἐν ᾧ τάφον ὠκοδόμησε καὶ δύο πυ-
 ραμίδας, τὴν μὲν ἑαυτοῦ, τὴν δὲ τῆς γυναικός,
 25 σταδιαίας τὸ ὕψος, ἐφ' ᾧν ἐπέστησεν εἰκόνας λι-
 θίνας καθημένας ἐπὶ θρόνου, νομίζων διὰ τούτων
 τῶν ἔργων ἀθάνατον ἑαυτοῦ καταλείψειν τὴν ἐπ'
 ἀγαθῷ μνήμην. τὴν δ' ἐκ τῆς λίμνης ἀπὸ τῶν 5
 ἰχθύων γινομένην πρόσοδον ἔδωκε τῇ γυναικὶ πρὸς
 30 μύρα καὶ τὸν ἄλλον καλλωπισμόν, φερούσης τῆς
 θήρας ἀργυρίου τάλαντον ἐκάστης ἡμέρας· εἴκοσι 6
 γὰρ καὶ δύο γένη τῶν κατ' αὐτὴν φασιν ἰχθύων

εἶναι, καὶ τοσοῦτον αὐτῶν ἀλίσκεσθαι πλῆθος ὥστε τοὺς προσκαρτεροῦντας ταῖς ταριχείαις ὄντας παμπληθεῖς δυσχερῶς περιγίνεσθαι τῶν ἔργων. περὶ μὲν οὖν Μοίριδος τοσαῦθ' ἱστοροῦσιν Αἰγύπτιοι.

- 53 Σεσόωδιν δὲ φασιν ὕστερον ἐπὶ γενεαῖς βασι- 5
λέα γενόμενον ἐπιφανεστάτας καὶ μεγίστας τῶν πρὸ αὐτοῦ πράξεις ἐπιτελέσασθαι. ἐπεὶ δὲ περὶ τούτου τοῦ βασιλέως οὐ μόνον οἱ συγγραφεῖς οἱ παρὰ τοῖς Ἕλλησι διαπεφωνήκασιν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ τῶν κατ' Αἴγυπτον οἳ τε ἱερεῖς καὶ οἱ διὰ τῆς ᾠδῆς 10 αὐτὸν ἐγκωμιάζοντες οὐχ ὁμολογούμενα λέγουσιν, ἡμεῖς πειρασόμεθα τὰ πιθανώτατα καὶ τοῖς ὑπάρχουσιν ἔτι κατὰ τὴν χώραν σημείοις τὰ μάλιστα 2 συμφωνοῦντα διελθεῖν. γεννηθέντος γὰρ τοῦ Σεσοώσιος ὁ πατὴρ αὐτοῦ μεγαλοπρεπές τι καὶ βα- 15 σιλικὸν ἐποίησε· τοὺς γὰρ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν γεννηθέντας παῖδας ἐξ ὅλης τῆς Αἰγύπτου συναγαγὼν καὶ τροφούς καὶ τοὺς ἐπιμελησομένους ἐπιστήσας τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν καὶ παιδείαν ὥρισε τοῖς παῶσιν, ὑπολαμβάνων τοὺς μάλιστα συντραφέντας καὶ 20 τῆς αὐτῆς παρρησίας κεκοινωνηκότας εὐνουσιτάτους καὶ συναγωνιστάς ἐν τοῖς πολέμοις ἀρίστους ἔσεσθαι.
- 3 πάντα δὲ θαυσιλῶς χορηγήσας διεπόνησε τοὺς παῖδας ἐν γυμνασίοις συνεχέσι καὶ πόνοις· οὐδενὶ γὰρ αὐτῶν ἐξῆν προσενέγκασθαι τροφήν, εἰ μὴ πρότε- 25 4 ρον δράμοι σταδίους ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα. διὸ καὶ πάντες ἀνδρωθέντες ὑπῆρξαν ἀθληταὶ μὲν τοῖς σώ- 63 μασιν εὐρωστοί, ἡγεμονικοὶ δὲ καὶ καρτερικοὶ ταῖς ψυχαῖς διὰ τὴν τῶν ἀρίστων ἐπιτηδευμάτων ἀγω- 5 γήν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὁ Σεσόωσις ἀποσταλὲς 30 ὑπὸ τοῦ πατρὸς μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἀραβίαν, συστρατευομένων καὶ τῶν συντρόφων, περὶ τε τὰς

θήρας διεπονήθη καὶ ταῖς ἀννυδρίαις καὶ σπανοσι-
 τiais ἐγκαρτερήσας κατεστρέψατο τὸ ἔθνος ἅπαν
 τὸ τῶν Ἀράβων, ἀδούλωτον τὸν πρὸ τοῦ χρόνου
 γεγονός· ἔπειτα εἰς τοὺς πρὸς τὴν ἐσπέραν τόπους 6
 5 ἀποσταλὲς τὴν πλείστην τῆς Λιβύης ὑπήκοον ἐποιή-
 σατο, παντελῶς νέος ὢν τὴν ἡλικίαν. τοῦ δὲ πα- 7
 τρὸς τελευτήσαντος διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν καὶ
 ταῖς προκατεργασθεῖσαις πράξεσι μετεωρισθεὶς, ἐπε-
 βάλετο τὴν οἰκουμένην κατακτῆσασθαι. ἔνιοι δὲ λέ- 8
 10 γουσιν αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἰδίας θυγατρὸς Ἀθύρτιος
 παρακληθῆναι πρὸς τὴν τῶν ὅλων δυναστείαν, ἣν
 οἱ μὲν συνέσει πολὺ τῶν ἄλλων διαφέρουσάν φρασι
 διδάξαι τὸν πατέρα ῥαδίως ἐσομένην τὴν στρα-
 τείαν, οἱ δὲ μαντικῇ χρωμένην καὶ τὸ μέλλον ἔσε-
 15 σθαι προγινώσκουσιν ἔκ τε τῆς θυτικῆς καὶ τῆς
 ἐγκοιμήσεως τῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἔτι δὲ τῶν κατὰ
 τὸν οὐρανὸν γινομένων σημείων. γεγράφασι δέ 9
 τινες καὶ διότι κατὰ τὴν γένεσιν τοῦ Σεσοώσιος ὁ
 πατὴρ αὐτοῦ καθ' ὕπνον δόξαι τὸν Ἡφαιστον αὐτῷ
 20 λέγειν ὅτι πάσης τῆς οἰκουμένης ὁ γεννηθεὶς παῖς
 κρατήσῃ. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν τὸν μὲν πα- 10
 τέρα τοὺς ἡλικιώτας τοῦ προειρημένου ἀθροῖσαι
 καὶ βασιλικῆς ἀγωγῆς ἀξιῶσαι, προκατασκευαζόμε-
 νον εἰς τὴν τῶν ὅλων ἐπίθεσιν, αὐτὸν δ' ἀνδρω-
 25 θέντα καὶ τῇ τοῦ θεοῦ προρρήσει πιστεύσαντα κα-
 τενεχθῆναι πρὸς τὴν εἰρημένην στρατείαν. πρὸς 54
 δὲ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν πρῶτον μὲν τὴν πρὸς αὐ-
 τὸν εὐνοίαν κατεσκεύασε πᾶσι τοῖς κατ' Αἴγυπτον,
 ἡγούμενος δεῖν τοὺς μὲν συστρατεύοντας ἐτοίμως
 30 ὑπὲρ τῶν ἡγουμένων ἀποθνήσκειν, τοὺς δὲ ἀπο-
 λειπομένους ἐπὶ τῶν πατρίδων μηδὲν νεωτερίζειν,
 εἰ μέλλει τὴν προαίρεσιν ἐπὶ τέλος ἄξειν. διὸ καὶ 2

πάντας ἐκ τῶν ἐνδεχομένων εὐηργέτει, τοὺς μὲν
 χρημάτων δωρεαῖς ἐκθεραπεύων, τοὺς δὲ χώρας δό-
 σει, τινὰς δὲ τιμωρίας ἀπολύσει, πάντας δὲ ταῖς
 ὁμιλίαις καὶ τῇ τῶν τρόπων ἐπιεικείᾳ προσήγετο·
 τῶν τε γὰρ βασιλικῶν ἐγκλημάτων ἅπαντας ἀθώους 5
 ἀφῆκε καὶ τοὺς πρὸς ἀργύριον συγκεκλειμένους ἀπέ-
 λυσε τοῦ χρέους, ὅντος πολλοῦ πλήθους [ἀνθρώπων] 64
 3 ἐν ταῖς φυλακαῖς. τὴν δὲ χώραν ἅπασαν εἰς ἑξ καὶ
 τριάκοντα μέρη διελών, ἃ καλοῦσιν Αἰγύπτιοι νομούς,
 ἐπέστησεν ἅπασιν νομάρχας τοὺς ἐπιμελησομένους 10
 τῶν τε προσόδων τῶν βασιλικῶν καὶ διοικήσοντας
 4 ἅπαντα τὰ κατὰ τὰς ἰδίας μερίδας. ἐπελέξατο δὲ
 καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς ταῖς ῥώμας διαφέροντας καὶ
 συνεστήσατο στρατόπεδον ἄξιον τοῦ μεγέθους τῆς
 ἐπιβολῆς· κατέγραψε γὰρ πεζῶν μὲν ἑξήκοντα μυ- 15
 ριάδας, ἱππεῖς δὲ δισμυρίους καὶ τετρακισχιλίους,
 ζεύγη δὲ πολεμιστήρια δισμύρια καὶ ἑπτακισχίλια.
 5 ἐπὶ δὲ τὰς κατὰ μέρος ἡγεμονίας τῶν στρατιωτῶν
 ἔταξε τοὺς συντρόφους, ἐνηθληκότας μὲν ἤδη τοῖς
 πολέμοις, ἀρετὴν δ' ἐξηλωκότας ἐκ παίδων, εὐνοίαν 20
 δὲ ἀδελφικὴν ἔχοντας πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ πρὸς
 ἀλλήλους, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πλείους τῶν χιλίων
 6 καὶ ἑπτακοσίων. πᾶσι δὲ τοῖς προειρημένοις κατε-
 κληρούχησε τὴν ἀρίστην τῆς χώρας, ὅπως ἔχοντες
 ἱκανὰς προσόδους καὶ μηδενὸς ἐνδεεῖς ὄντες ἀσκῶσι 25
 55 τὰ περὶ τοὺς πολέμους. κατασκευάσας δὲ τὴν δύ-
 ναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ πρῶτους Αἰθίοπας τοὺς πρὸς
 τῇ μεσημβρίᾳ κατοικοῦντας, καὶ καταπολεμήσας
 ἠνάγκασε τὸ ἔθνος φόρους τελεῖν ἔβενον καὶ χρυ-
 2 σὸν καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς ὀδόντας. ἔπειτ' εἰς 30
 μὲν τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν ἀπέστειλε στόλον νεῶν
 τετρακοσίων, πρῶτος τῶν ἐγχωρίων μακρὰ σκάφη

ναυπηγησάμενος, καὶ τὰς τε νήσους τὰς ἐν τοῖς τό-
 ποις κατεκτήσατο καὶ τῆς ἡπείρου τὰ παρὰ θάλατ-
 ταν μέρη κατεστρέψατο μέχρι τῆς Ἰνδικῆς· αὐτὸς
 δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως περὶ τὴν πορείαν ποιησάμε-
 5 νος κατεστρέψατο πᾶσαν τὴν Ἀσίαν. οὐ μόνον γὰρ 3
 τὴν ὕστερον ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνης κα-
 τακτηθεῖσαν χώραν ἐπῆλθεν, ἀλλὰ καὶ τινὰ τῶν
 ἔθνων ὧν ἐκεῖνος οὐ παρέβαλεν εἰς τὴν χώραν.
 καὶ γὰρ τὸν Γάγγην ποταμὸν διέβη καὶ τὴν Ἰν 4
 10 δικὴν ἐπῆλθε πᾶσαν ἕως Ὠκεανοῦ καὶ τὰ τῶν Σκυ-
 θῶν ἔθνη μέχρι Ταναΐδος ποταμοῦ τοῦ διορίζοντος
 τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας· ὅτε δὴ φασι τῶν Αἰ-
 γυπτίων τινὰς καταλειφθέντας περὶ τὴν Μαιῶτιν
 λίμνην συστήσασθαι τὸ τῶν Κόλχων ἔθνος. ὅτι δὲ 5
 15 τοῦτο τὸ γένος Αἰγυπτιακὸν ἐστὶ σημεῖον εἶναι τὸ
 περιτέμνεσθαι τοὺς ἀνθρώπους παραπλησίως τοῖς
 κατ' Αἴγυπτον, διαμένοντος τοῦ νομίμου παρὰ τοῖς
 65 ἀποίκους, καθάπερ καὶ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις. ὁμοίως 6
 δὲ καὶ τὴν λοιπὴν Ἀσίαν ἅπασαν ὑπήκοον ἐποιή-
 20 σατο καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων τὰς πλείους. δια-
 βὰς δ' εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ διεξιὼν ἅπασαν τὴν Θρά-
 κην ἐκινδύνευσεν ἀποβαλεῖν τὴν δύναμιν διὰ σπά-
 νιν τροφῆς καὶ τόπων δυσχωρίας. διόπερ ὅρια τῆς 7
 στρατείας ποιησάμενος ἐν τῇ Θράκῃ, στήλας κατε-
 25 σκεύασεν ἐν πολλοῖς τόποις τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατα-
 κτηθέντων· αὗται δὲ τὴν ἐπιγραφὴν εἶχον Αἰγυ-
 πτίους γράμμασι τοῖς ἱεροῖς λεγομένοις, „Τήνδε τὴν
 χώραν ὅπλοις κατεστρέψατο τοῖς ἑαυτοῦ βασιλεὺς
 βασιλέων καὶ δεσπότης δεσποτῶν Σεσώσις.“ τὴν 8
 30 δὲ στήλην κατεσκεύασεν ἔχουσαν αἰδοῖον ἐν μὲν
 τοῖς μαχίμοις ἔθνεσιν ἀνδρός, ἐν δὲ τοῖς ἀγεννέσι
 καὶ δειλοῖς γυναικός, ἀπὸ τοῦ κυριωτέρου μέρους

τὴν διάθεσιν τῆς ἐκάστων ψυχῆς φανερωτάτην τοῖς
 9 ἐπιγινομένοις ἔσεσθαι νομίζων. ἐν ἐνίοις δὲ τόποις
 καὶ τὴν ἑαυτοῦ κατεσκεύασεν εἰκόνα λιθίνην, τόξα
 καὶ λόγχην ἔχουσαν, τῷ μεγέθει τέτταρσι παλαι-
 σταῖς μείζονα τῶν τεττάρων πηχῶν, ἡλίκος ὢν καὶ 5
 10 αὐτὸς ἐτύγγανεν. ἐπιεικῶς δὲ προσενεχθεὶς ἅπασι
 τοῖς ὑποτεταγμένοις καὶ συντελέσας τὴν στρατείαν
 ἐν ἔτεσιν ἐννέα, τοῖς μὲν ἔθνεσι κατὰ δύναμιν
 προσέταξε δωροφορεῖν κατ' ἐνιαυτὸν εἰς Αἴγυπτον,
 αὐτὸς δὲ ἀθροίσας αἰχμαλώτων τε καὶ τῶν ἄλλων 10
 λαφύρων πλῆθος ἀνυπέροβλητον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν
 πατρίδα, μερίστας πράξεις τῶν πρὸ αὐτοῦ κατειρ-
 11 γασμένος. καὶ τὰ μὲν ἱερὰ πάντα τὰ κατ' Αἴγυ-
 πτον ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις καὶ σκύλοις ἐκόσμησε,
 τῶν δὲ στρατιωτῶν τοὺς ἀνδραγαθήσαντας δωρεαῖς 15
 12 κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτίμησε. καθόλου δὲ ἀπὸ ταύτης
 τῆς στρατείας οὐ μόνον ἢ συνανδραγαθήσασα δύ-
 ναμις μεγάλην εὐπορίαν κτησαμένη τὴν ἐπάνοδον
 ἐποίησατο λαμπράν, ἀλλὰ καὶ τὴν Αἴγυπτον ἅπα-
 σαν συνέβη παντοίας ὠφελείας ἐμπλησθῆναι. 20
 56 Ὁ δὲ Σεσόωσις ἀποστήσας τὰ πλήθη ἀπὸ τῶν
 πολεμικῶν ἔργων τοῖς μὲν συνανδραγαθήσασι συν-
 εχώρησε τὴν ῥαστώνην καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν κα-
 τακτηθέντων ἀγαθῶν, αὐτὸς δὲ φιλόδοξος ὢν καὶ
 τῆς εἰς τὸν αἰῶνα μνήμης ὀρεγόμενος κατεσκεύα- 25
 σεν ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστὰ ταῖς ἐπινοίαις καὶ
 ταῖς χορηγίαις, ἑαυτῷ μὲν ἀθάνατον περιποιοῦντα
 δόξαν, τοῖς δ' Αἰγυπτίοις τὴν εἰς ἅπαντα τὸν χρό-
 2 νον ἀσφάλειαν μετὰ ῥαστώνης. πρῶτον μὲν γὰρ 66
 ἀπὸ θεῶν ἀρξάμενος ὠκοδόμησεν ἐν πάσαις ταῖς 30
 κατ' Αἴγυπτον πόλεσιν ἱερὸν θεοῦ. τοῦ μάλιστα
 παρ' ἐκάστοις τιμωμένου. πρὸς δὲ τὰς ἐργασίας τῶν

μὲν Αἰγυπτίων οὐδένα παρέλαβε, δι' αὐτῶν δὲ τῶν
 αἰχμαλώτων ἅπαντα κατεσκεύασε· διόπερ ἐπὶ πᾶσι
 τοῖς ἱεροῖς ἐπέγραψεν ὥς οὐδεὶς ἐγγώριος εἰς αὐτὰ
 μεμόχθηκε. λέγεται δὲ τῶν αἰχμαλώτων τοὺς ἐκ 3
 5 τῆς Βαβυλωνίας ἀλόντας ἀποστῆναι τοῦ βασιλέως,
 μὴ δυναμένους φέρειν τὰς ἐν τοῖς ἔργοις ταλαιπω-
 ρίας· οὓς καταλαβομένους παρὰ τὸν ποταμὸν χω-
 ρίου καρτερόν διαπολεμεῖν τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ τὴν
 σύνεγγυς χώραν καταφθείρειν, τέλος δὲ δοθείσης
 10 ἀδείας αὐτοῖς κατοικῆσαι τὸν τόπον, ὃν καὶ ἀπὸ
 τῆς πατρίδος Βαβυλῶνα προσαγορεύσαι. δι' αἰτίας 4
 δὲ παραπλησίους φασὶν ὠνομάσθαι καὶ τὴν Τροίαν
 τὴν ἔτι καὶ νῦν οὖσαν παρὰ τὸν Νεῖλον· τὸν μὲν
 γὰρ Μενέλαον ἐξ Ἰλίου πλέοντα μετὰ πολλῶν αἰχμα-
 15 λῶτων παραβαλεῖν εἰς Αἴγυπτον, τοὺς δὲ Τρῶας
 ἀποστάντας αὐτοῦ καταλαβέσθαι τινὰ τόπον καὶ
 διαπολεμῆσαι μέχρι ὅτου συγχωρηθείσης αὐτοῖς τῆς
 ἀσφαλείας ἔκτισαν πόλιν, ἣν ὁμώνυμον αὐτοὺς λέ-
 γουσι ποιῆσαι τῇ πατρίδι. οὐκ ἄγνοῶ δ' ὅτι περὶ 5
 20 τῶν εἰρημένων πόλεων Κτησίας ὁ Κνίδιος διαφό-
 ρως ἰστόρησε, φήσας τῶν μετὰ Σεμιράμιδος παρα-
 βαλόντων εἰς Αἴγυπτόν τινας ἐκτικέναι ταύτας, ἀπὸ
 τῶν ιδίων πατρίδων θεμένους τὴν προσηγορίαν.
 περὶ δὲ τούτων τὸ μὲν ἀληθὲς ἐκθέσθαι μετὰ ἀκρι- 6
 25 βείας οὐ ῥάδιον, τὸ δ' ἀναγραφῆς ἀξιῶσαι τὰ δια-
 φωνούμενα παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν ἀναγκαῖον,
 ὅπως ἀκέραιος ἢ περὶ τῆς ἀληθείας κρίσις ἀπολεί-
 πηται τοῖς ἀναγινώσκουσιν.

Ὅ δ' οὖν Σεσόωσις χώματα πολλὰ καὶ μεγάλα 57
 30 κατασκευάσας τὰς πόλεις εἰς ταῦτα μετῴκισεν, ὅσαι
 μὴ φυσικῶς τὸ ἔδαφος ἐτύγγανον ἐπηρμένον ἔχου-
 σαι, ὅπως κατὰ τὰς πληρώσεις τοῦ ποταμοῦ κατα-

φυγὰς ἔχουσιν ἀκινδύνους οἳ τε ἄνθρωποι καὶ τὰ
 2 κτήνη. κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν χώραν τὴν ἀπὸ Μέμ-
 φεως ἐπὶ θάλατταν ὥρουξε πυκνὰς ἐκ τοῦ ποταμοῦ
 διώρουχας, ἵνα τὰς μὲν συγκομιδὰς τῶν καρπῶν
 ποιῶνται συντόμως καὶ ῥαδίως, ταῖς δὲ πρὸς ἀλ- 5
 λήλους τῶν λαῶν ἐπιμιξίαις καὶ πᾶσι τοῖς τόποις
 ὑπάρχῃ ῥαστώνῃ καὶ πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν 67
 πολλὴν δαψίλειαν· τὸ δὲ μέγιστον, πρὸς τὰς τῶν πο-
 λεμίῳ ἐφόδους ὀχυρὰν καὶ δυσέμβολον ἐποίησε
 3 τὴν χώραν· τὸν γὰρ πρὸ τοῦ χρόνον ἡ κρατίστη 10
 τῆς Αἰγύπτου πᾶσα σχεδὸν ἱππάσιμος οὖσα καὶ ταῖς
 συνωρίσιν εὐβάτος ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ διωρούχων δυσεφοδω-
 4 τάτῃ γέγονεν. ἐτείχισε δὲ καὶ τὴν πρὸς ἀνατολὰς
 νεύουσαν πλευρὰν τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς 15
 Συρίας καὶ τῆς Ἀραβίας ἐμβολὰς ἀπὸ Πηλουσίου
 μέχρι Ἡλιουπόλεως διὰ τῆς ἐρήμου, τὸ μῆκος ἐπὶ
 5 σταδίου χιλίους καὶ πεντακοσίους. ἐναυπηγήσατο
 δὲ καὶ πλοῖον κέδρινον τὸ μὲν μῆκος πηχῶν δια-
 κοσίῳ καὶ ὀγδοήκοντα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔχον 20
 τὴν μὲν ἑξῶθεν ἐπίχρυσον, τὴν δ' ἐνδοθεν κατηρ-
 γυρωμένην· καὶ τοῦτο μὲν ἀνέθηκε τῷ θεῷ τῷ μά-
 λιστα ἐν Θήβαις τιμωμένῳ, δύο τε λιθίνους ὀβε-
 λίσκους ἐκ τοῦ σκληροῦ λίθου πηχῶν τὸ ὕψος εἴ-
 κοσι πρὸς τοῖς ἑκατόν, ἐφ' ὧν ἐπέγραψε τό τε 25
 μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ τὸ πλῆθος τῶν προσό-
 δων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν καταπολεμηθέντων ἐθ-
 νῶν· ἐν Μέμφει δ' ἐν τῷ τοῦ Ἡφαίστου ἱερῷ μο-
 νολίθους εἰκόνας ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς γυναικὸς τὸ
 ὕψος τριάκοντα πηχῶν, τῶν δ' υἱῶν εἴκοσι πηχῶν, 30
 6 διὰ σύμπτωμα τοιόνδε. ἐκ τῆς μεγάλης στρατείας
 ἀνακάμψαντος εἰς Αἴγυπτον τοῦ Σεσοῳσίου καὶ δια-

τρίβοντος περὶ τὸ Πηλούσιον, ἐστιῶν αὐτὸν ὁ ἀδελ-
 φὸς μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων ἐπιβουλὴν
 συνεστήσατο· ἀναπαυσάμενων γὰρ αὐτῶν ἀπὸ τῆς
 μέθης, ἔχων καλάμου ξηροῦ πλῆθος ἐκ χρόνου πα-
 5 ρεσκευασμένον, καὶ τοῦτο νυκτὸς τῇ σκηνῇ περι-
 θείς, ἐνέπρησεν. ἄφνω δὲ τοῦ πυρὸς ἐκλάμψαντος 7
 οἱ μὲν ἐπὶ τῆς θραπειᾶς τοῦ βασιλέως τεταγμένοι
 παρεβόηθουν ἀγεννῶς ὥς ἂν οἰνωμένοι, ὁ δὲ Σε-
 σόωσις ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας ἀνατείνας καὶ ὑπὲρ
 10 τῆς σωτηρίας τῶν τε παίδων καὶ τῆς γυναικὸς τοῖς
 θεοῖς εὐξάμενος διεξέπεσε διὰ τῆς φλογός. σω- 8
 θείς δὲ παραδόξως τοὺς τε ἄλλους θεοὺς ἐτίμησεν
 ἀναθήμασι, καθότι προείρηται, πάντων δὲ μάλι-
 στα τὸν Ἥφαιστον, ὥς ὑπὸ τούτου τετευχῶς τῆς
 15 σωτηρίας.

Πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων περὶ τὸν Σεσόωσιν 58
 ὑπαρξάντων δοκεῖ μεγαλοπρεπέστατον αὐτῷ γεγο-
 68 νέναι τὸ συντελούμενον ἐν ταῖς ἐξόδοις περὶ τοὺς
 ἡγεμόνας. τῶν γὰρ καταπεπολεμημένων ἐθνῶν οἷ 2
 20 τέ τὰς συγκεχωρημένας βασιλείας ἔχοντες καὶ τῶν
 ἄλλων οἱ τὰς μεγίστας ἡγεμονίας παρειληφότες
 ἀπῆντων εἰς Αἴγυπτον ἐν τακτοῖς χρόνοις φέροντες
 δῶρα· οὗς ὁ βασιλεὺς ἐκδεχόμενος ἐν μὲν τοῖς ἄλ-
 λοις ἐτίμα καὶ διαφερόντως προῆγεν, ὅποτε δὲ πρὸς
 25 ἱερὸν ἢ πόλιν προσιέναι μέλλοι, τοὺς ἵππους ἀπὸ
 τοῦ τεθρίππου λύων ὑπεξεύγνυνεν ἀντὶ τούτων κατὰ
 τέτταρας τοὺς τε βασιλεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἡγεμό-
 νας, ἐνδεικνύμενος, ὥς ᾤετο, πᾶσιν ὅτι τοὺς τῶν
 ἄλλων κρατίστους καὶ δι' ἀρετὴν ἐπιφανεστάτους
 30 καταπολεμήσας εἰς ἄμιλλαν ἀρετῆς οὐκ ἔχει τὸν δυ-
 νάμενον συγκριθῆναι. δοκεῖ δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς 3
 πάντας τοὺς πώποτε γενομένους ἐν ἐξουσίαις ὑπερ-

βεβηκέναι ταῖς τε πολεμικαῖς πράξεσι καὶ τῷ μεγέ-
 θει καὶ τῷ πλήθει τῶν τε ἀναθημάτων καὶ τῶν
 ἔργων τῶν κατεσκευασμένων κατ' Αἴγυπτον. ἔτη
 δὲ τρία πρὸς τοῖς τριάκοντα βασιλεύσας ἐκ προαι-
 ρέσεως ἐξέλιπε τὸν βίον, ὑπολιπόντων αὐτὸν τῶν 5
 ὁμμάτων· καὶ τοῦτο πράξας οὐ μόνον παρὰ τοῖς
 ἱερεῦσιν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις
 ἐθαυμάσθη, δόξας τῇ μεγαλοψυχίᾳ τῶν πεπραγμέ-
 νων ἀκόλουθον πεποιῆσθαι τὴν τοῦ βίου κατα-
 4 στροφὴν. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ ἰσχυσε καὶ διέτεινε τοῖς 10
 χρόνοις ἢ δόξα τούτου τοῦ βασιλέως ὥστε τῆς Αἰ-
 γύπτου πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον πεσούσης ὑπὸ τὴν
 ἐξουσίαν τῶν Περσῶν, καὶ Δαρείου τοῦ Ξέρξου
 πατρὸς σπουδάσαντος ἐν Μέμφει τὴν ἰδίαν εἰκόνα
 στήσαι πρὸ τῆς Σεσοώσιος, ὁ μὲν ἀρχιερεὺς ἀντεῖπε 15
 λόγου προτεθέντος ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν ἱερέων, ἀπο-
 φηνάμενος ὡς οὐπω Δαρεῖος ὑπερβέβηκε τὰς Σε-
 σοώσιος πράξεις, ὁ δὲ βασιλεὺς οὐχ ὅπως ἡγανάκτη-
 σεν, ἀλλὰ καὶ τὸναντίον ἡσθεὶς ἐπὶ τῇ παρρησίᾳ
 σπουδάσειν ἔφησεν ὅπως κατὰ μηδὲν ἐκείνου λει- 20
 φθεῖν βιώσας τὸν ἴσον χρόνον, καὶ παρεκάλει συγ-
 κρίνειν τὰς ἡλικιώτιδας πράξεις· τοῦτον γὰρ δικαιο-
 5 τατον ἔλεγχον εἶναι τῆς ἀρετῆς. περὶ μὲν οὖν Σε-
 σοώσιος ἀρκεσθησόμεθα τοῖς λόγοις τοῖς ῥηθεῖσιν.
 59 Ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν καὶ 25 69
 τὴν τοῦ πατρὸς προσηγορίαν ἑαυτῷ περιθέμενος
 πράξιν μὲν πολεμικὴν ἢ μνήμης ἀξίαν οὐδ' ἦντι-
 νοῦν συνετελέσατο, συμπτώματι δὲ περιέπεσεν ἰδιά-
 2 ζοντι. ἐστερήθη μὲν γὰρ τῆς ὀράσεως εἴτε διὰ τὴν
 πρὸς τὸν πατέρα τῆς φύσεως κοινωνίαν εἶθ', ὥς 30
 τινες μυθολογοῦσι, διὰ τὴν εἰς τὸν ποταμὸν ἀσέ-
 βειαν, ἐν ᾧ χειμαζόμενός ποτε τὸ φερόμενον ῥεῦμα

κατηκόντισε· διὰ δὲ τὴν ἀτυχίαν ἀναγκασθεὶς κα-
 ταφυγεῖν ἐπὶ τὴν τῶν θεῶν βοήθειαν, ἐπὶ χρόνους
 ἱκανοὺς πλείσταις θυσίαις καὶ τιμαῖς τὸ θεῖον ἐξι-
 λασκόμενος οὐδεμιᾶς ἐτύγχανε πολυωρίας· τῷ δε- 3
 5 κᾶτῳ δ' ἔτει μαντείας αὐτῷ γενομένης τιμῆσαί τε
 τὸν θεὸν τὸν ἐν Ἡλιουπόλει καὶ γυναικὸς οὕρῳ
 νύξεσθαι τὸ πρόσωπον ἣτις ἑτέρου πείραν ἀνδρὸς
 οὐκ εἴληφε, τῶν μὲν γυναικῶν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἀρ-
 ξάμενος καὶ πολλὰς ἐξετάσας οὐδεμίαν εὗρεν ἀδιά-
 10 φθορον πλὴν κηπουροῦ τινος, ἦν ὑγιὲς γενόμενος
 ἔργημε· τὰς δ' ἄλλας ζώσας ἐν κώμῃ τινὶ κατέκαυ-
 σεν, ἦν Αἰγύπτιοι διὰ τὸ σύμπτωμα τοῦτο προση-
 γόρευσαν Ἱερὰν βῶλον· τῷ δ' ἐν Ἡλιουπόλει θεῷ 4
 τὰς χάριτας ἀπονέμων τῆς εὐεργεσίας κατὰ τὸν
 15 χρησμὸν ὀβελίσκους ἀνέθηκε δύο μονολίθους, τὸ μὲν
 πλάτος ὀκτώ, τὸ δὲ μῆκος πηχῶν ἑκατόν.

Μετὰ δὲ τοῦτον τὸν βασιλέα συχνοὶ τῶν διαδε- 60
 ξαμένων τὴν ἀρχὴν τινες οὐδὲν ἔπραξαν ἀναγρα-
 φῆς ἄξιον. πολλὰς δ' ὕστερον γενεαῖς Ἀμασις γε-
 20 νόμενος βασιλεὺς ἦρχε τῶν ὅχλων βιαίότερον· πολ-
 λούς μὲν γὰρ παρὰ τὸ δίκαιον ἐτιμωρεῖτο, συχνοὺς
 δὲ τῶν οὐσιῶν ἐστέρισκε, πᾶσι δ' ὑπεροπτικῶς καὶ
 κατὰ πᾶν ὑπερηφάνως προσεφέρετο. μέχρ' οὖν 2
 τινος οἱ πάσχοντες ἐκαρτέρουν, οὐ δυνάμενοι κατ'
 25 οὐδένα τρόπον ἀμύνασθαι τοὺς πλέον ἰσχύοντας·
 ἐπεὶ δὲ Ἀκτισάνης ὁ τῶν Αἰθιοπῶν βασιλεὺς ἐστρά-
 τευσεν ἐπ' αὐτόν, τότε τοῦ μίσους καιρὸν λαβόν-
 τος ἀπέστησαν οἱ πλείστοι. διόπερ ῥαδίως αὐτοῦ 3
 χειρωθέντος ἡ μὲν Αἴγυπτος ἔπεσεν ὑπὸ τὴν τῶν
 30 Αἰθιοπῶν βασιλείαν, ὁ δ' Ἀκτισάνης ἀνθρωπίνως
 ἐνέγκας τὴν εὐτυχίαν ἐπιεικῶς προσεφέρετο τοῖς
 ὑποτεταγμένοις· ὅτε δὴ καὶ συνετέλεσεν ἰδιὸν τι 4

περὶ τοὺς ληστὰς, οὔτε θανατώσας τοὺς ἐνόχους 70
 5 οὔτε ὀλοσχερῶς ἀφεῖς ἀτιμωρήτους· συναγαγὼν γὰρ
 ἐξ ἀπάσης τῆς χώρας τοὺς ἐν ἐγκλήμασιν ὄντας κα-
 κουργίας, καὶ τὴν διάγνωσιν αὐτῶν δικαιοτάτην
 ποιησάμενος, ἤθροισεν ἅπαντας τοὺς καταδεδικα- 5
 σμένους, ἀποτεμῶν δ' αὐτῶν τοὺς μυκτῆρας κα-
 τώκισεν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῆς ἐρήμου χώρας, κτίσας
 πόλιν τὴν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος τῶν οἰκητόρων
 6 Ῥινοκόλουρα προσαγορευθεῖσαν. αὕτη δὲ κειμένη
 πρὸς τοῖς μεθορίοις τῆς Αἰγύπτου καὶ Συρίας οὐ 10
 μακρὰν τοῦ παρήκοντος αἰγιαλοῦ πάντων σχεδὸν
 τῶν πρὸς ἀνθρωπίνην δίαιταν ἀνηκόντων ἐστέρη-
 7 ται· περιέχει μὲν γὰρ αὐτὴν χώρα πλήρης ἀλμυρί-
 δος, ἐντὸς δὲ τοῦ τείχους ὀλίγον ἐστὶν ὕδωρ ἐν
 φρέασι, καὶ τοῦτο διεφθαρμένον καὶ παντελῶς τῇ 15
 8 γεύσει πικρόν. κατῶκισε δ' αὐτοὺς εἰς ταύτην τὴν
 χώραν, ὅπως μήτε τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπιτηδευθέντας
 βίους διατηροῦντες λυμαίνωνται τοὺς μηδὲν ἀδι-
 κοῦντας, μήτε κατὰ τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιμι-
 9 ξίας ἀγνοοῦμενοι λανθάνωσιν. ἀλλ' ὅμως ἐκριφέν- 20
 τες εἰς χώραν ἐρημον καὶ πάντων σχεδὸν τῶν χρη-
 σίμων ἄπορον ἐπενόησαν βίον οἰκεῖον τῆς περὶ
 αὐτοὺς ἐνδείας, ἀναγκαζούσης τῆς φύσεως πρὸς τὴν
 10 ἀπορίαν πάντα μηχανᾶσθαι. καλάμην γὰρ κείρον-
 τες ἐκ τῆς ὁμόρου χώρας, καὶ ταύτην σχίζοντες, 25
 λῖνα παραμήκη κατεσκεύαζον, ταῦτα δὲ παρὰ τὸν
 αἰγιαλὸν ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ἰστάντες τὰς θήρας
 τῶν ὀρτύγων ἐποιοῦντο· φέρονται γὰρ οὔτοι κατ'
 ἀγέλας μείζοντας ἐκ τοῦ πελάγους· οὓς θηρεύοντες
 ἤθροισον πλῆθος ἱκανὸν εἰς διατροφὴν ἑαυτοῖς. 30
 61 Τοῦ δὲ βασιλέως τούτου τελευτήσαντος ἀνεκτή-
 σαντο τὴν ἀρχὴν Αἰγύπτιοι, καὶ κατέστησαν ἐγχώ-

ριον βασιλέα Μένδην, ὃν τινες Μάρρον προσονο-
 μάζουσιν. οὗτος δὲ πολεμικὴν μὲν προᾶξιν οὐδ' ἦν- 2
 τινούν ἐπετελέσατο, τάφον δὲ αὐτῷ κατασκεύασε
 τὸν ὀνομαζόμενον λαβύρινθον, οὐχ οὕτω κατὰ τὸ
 71⁵ μέγεθος τῶν ἔργων θαυμαστὸν ὥς πρὸς τὴν φιλο-
 τεχνίαν δυσμύμητον· ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς αὐτὸν οὐ
 δύναται ῥαδίως τὴν ἐξοδὸν εὑρεῖν, ἐὰν μὴ τύχη
 τινὸς ὁδηγοῦ παντελῶς ἐμπείρου. φασὶ δὲ τινες 3
 καὶ τὸν Δαίδαλον εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα καὶ
 10 θαυμάσαντα τὴν ἐν τοῖς ἔργοις τέχνην κατασκευά-
 σαι τῷ βασιλεύοντι τῆς Κρήτης Μίνῳ λαβύρινθον
 ὅμοιον τῷ κατ' Αἴγυπτον, ἐν ᾧ γενέσθαι μυθολο-
 γοῦσι τὸν λεγόμενον Μινώταυρον. ἀλλ' ὁ μὲν κατὰ 4
 τὴν Κρήτην ἠφανίσθη τελέως, εἴτε θυνάστου τινὸς
 15 κατασκάψαντος εἴτε τοῦ χρόνου τοῦργον λυμνη-
 μένου· ὁ δὲ κατ' Αἴγυπτον ἀκέραιον τὴν ὅλην κα-
 τασκευὴν τετήρηκε μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου.

Μετὰ δὲ τὴν τοῦ βασιλέως τούτου τελευτὴν ἐπὶ 62
 γενεὰς πέντε γενομένης ἀναρχίας τῶν ἀδόξων τις
 20 ἠρέθη βασιλεύς, ὃν Αἰγύπτιοι μὲν ὀνομάζουσιν Κέ-
 τηνα, παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλήσιν εἶναι δοκεῖ Πρωτεὺς
 ὁ κατὰ τὸν Ἰλιακὸν γεροντὸς πόλεμον. τούτου δὲ 2
 παραδεδομένου τῶν τε πνευμάτων ἔχειν ἐμπειρίαν
 καὶ τὴν μορφὴν μεταβάλλειν ὅτε μὲν εἰς ζώων τύ-
 25 πους, ὅτε δὲ εἰς δένδρον ἢ πῦρ ἢ τι τῶν ἄλλων,
 ὁμολογούμενα τούτοις συμβαίνει καὶ τοὺς ἱερεῖς λέ-
 γειν περὶ αὐτοῦ. ἐκ μὲν γὰρ τῆς μετὰ τῶν ἀστρο- 3
 λόγων συμβιώσεως, ἣν ἐποιεῖτο συνεχῶς, ἐμπειρίαν
 ἐσχηκέναι τὸν βασιλέα τῶν τοιούτων, ἐκ δὲ τοῦ νο-
 30 μίμου τοῦ παραδεδομένου τοῖς βασιλεῦσι τὸ περὶ
 τὰς μεταβολὰς τῆς ιδέας μυθολογηθῆναι παρὰ τοῖς
 Ἑλλήσιν. ἐν ἔθει γὰρ εἶναι τοῖς κατ' Αἴγυπτον 4

δυνάσταις περιτίθεσθαι περὶ τὴν κεφαλὴν λεόντων καὶ ταύρων καὶ δρακόντων προτομάς, σημεῖα τῆς ἀρχῆς· καὶ ποτὲ μὲν δένδρα, ποτὲ δὲ πῦρ, ἔστι δ' ὅτε καὶ θυμιαμάτων εὐωδῶν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς οὐκ ὀλίγα, καὶ διὰ τούτων ἅμα μὲν ἑαυτοὺς εἰς 5 εὐπρέπειαν κοσμεῖν, ἅμα δὲ τοὺς ἄλλους εἰς κατὰ-πληξιν ἄγειν καὶ δεισιδαίμονα διάθεσιν.

5 Μετὰ δὲ τὴν Πρωτέως τελευτὴν διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς Ῥέμφις διετέλεσε πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον ἐπιμελόμενος τῶν προσόδων καὶ ¹⁰₇₂ σωρεύων πανταχόθεν τὸν πλοῦτον, διὰ δὲ μικρο-ψυχίαν καὶ φιλαργυρίαν ἦθους οὔτε εἰς ἀναθήματα θεῶν οὔτε εἰς εὐεργεσίαν ἀνθρώπων οὐδὲν ἀνή-
6 λωσε. διὸ καὶ γενόμενος οὐ βασιλεὺς ἀλλ' οἰκονό-
μος ἀγαθὸς ἀντὶ τῆς ἐπ' ἀρετῇ δόξης ἀπέλιπε πλείστα ¹⁵ χρήματα τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων· ἀργυρίου γὰρ καὶ χρυσίου παραδέδοται συναγαγεῖν αὐτὸν εἰς τετταράκοντα μυριάδας ταλάντων.

63 Τούτου δὲ τελευτήσαντος ἐπὶ γενεᾷς ἑπτὰ διε-
δέξαντο τὴν ἀρχὴν βασιλεῖς ἀργοὶ παντελῶς καὶ ²⁰ πρὸς ἄνεσιν καὶ τρυφῇν ἅπαντα πράττοντες. διό-
περ ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀναγραφαῖς οὐδὲν αὐτῶν ἔργον πολυτελὲς οὐδὲ πρᾶξις ἱστορίας ἀξία παραδέδοται πλὴν ἐνὸς Νειλέως, ἀφ' οὗ συμβαίνει τὸν ποτα-
μὸν ὠνομάσθαι Νεῖλον, τὸ πρὸ τοῦ καλούμενον ²⁵ Αἴγυπτον· οὗτος δὲ πλείστας εὐκαίρους διώρυχας κατασκεύασας καὶ πολλὰ περὶ τὴν εὐχρηστίαν τοῦ
Νεῖλου φιλοτιμηθεὶς αἴτιος κατέστη τῷ ποταμῷ ταύτης τῆς προσηγορίας.

2 "Ογδοος δὲ βασιλεὺς γενόμενος Χέμμις ὁ Μεμ- ³⁰
φίτης ἥρξε μὲν ἔτη πεντήκοντα, κατεσκεύασε δὲ
τὴν μεγίστην τῶν τριῶν πυραμίδων τῶν ἐν τοῖς

ἐπὶ τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἔργοις ἀριθμουμένων. αὐ- 3
 ται δὲ κείμεναι κατὰ τὴν Λιβύην τῆς Μέμφεως ἀπέ-
 χουσι σταδίους ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, τοῦ δὲ Νείλου
 πέντε πρὸς τοῖς τετταράκοντα, τῷ δὲ μεγέθει τῶν
 5 ἔργων καὶ τῇ κατὰ τὴν χειρουργίαν τέχνη θαυμαστήν
 τινα κατάπληξιν παρέχονται τοῖς θεωμένοις. ἡ μὲν 4
 γὰρ μεγίστη τετράπλευρος οὕσα τῷ σχήματι τὴν ἐπὶ
 τῆς βάσεως πλευρὰν ἑκάστην ἔχει πλέθρων ἑπτὰ,
 τὸ δ' ὕψος πλεόν τῶν ἑξ πλέθρων· συναγωγὴν δ'
 10 ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον λαμβάνουσα μέχρι τῆς κορυφῆς
 ἑκάστην πλευρὰν ποιεῖ πηγῶν ἑξ. πᾶσα δὲ στερεοῦ 5
 λίθου κατεσκευάζεται, τὴν μὲν ἐργασίαν ἔχοντος
 δυσχερῆ, τὴν δὲ διαμορφήν αἰώνιον· οὐκ ἐλαττόνων
 γὰρ ἢ χιλίων ἐτῶν, ὥς φασι, διεληλυθότων εἰς τὸν
 15 καθ' ἡμᾶς βίον, ὥς δὲ ἔνιοι γράφουσι, πλειόνων
 ἢ τρισχιλίων καὶ τετρακοσίων, διαμένουσι μέχρι τοῦ
 νῦν οἱ λίθοι τὴν ἐξ ἀρχῆς σύνθεσιν καὶ τὴν ὅλην
 κατασκευὴν ἄσηπτον διαφυλάττοντες. λέγεται δὲ 6
 73 τὸν μὲν λίθον ἐκ τῆς Ἀραβίας ἀπὸ πολλοῦ διαστή-
 20 ματος κομισθῆναι, τὴν δὲ κατασκευὴν διὰ χωμά-
 των γενέσθαι, μήπω τῶν μηχανῶν εὑρημένων κατ'
 ἐκείνους τοὺς χρόνους· καὶ τὸ θαυμασιώτατον, τη- 7
 λικούτων ἔργων κατεσκευασμένων καὶ τοῦ περιέ-
 χοντος τόπου παντὸς ἀμώδους ὄντος οὐδὲν ἔχνος
 25 οὔτε τοῦ χώματος οὔτε τῆς τῶν λίθων ξεστουργίας
 ἀπολείπεται, ὥστε δοκεῖν μὴ κατ' ὀλίγον ὑπ' ἀν-
 θρώπων ἐργασίας, ἀλλὰ συλλήβδην ὥσπερ ὑπὸ θεοῦ
 τινος τὸ κατασκευάσμα τεθῆναι πᾶν εἰς τὴν περιέ-
 χουσαν ἄμμον. ἐπιχειροῦσι δέ τινες τῶν Αἰγυπτίων 8
 30 τερατολογεῖν ὑπὲρ τούτων, λέγοντες ὥς ἐξ ἀλῶν
 καὶ νίτρον τῶν χωμάτων γεγονότων ἐπαφεθεῖς ὁ
 ποταμὸς ἔτηξεν αὐτὰ καὶ παντελῶς ἠφάνισεν ἄνευ

9 τῆς χειροποιήτου πραγματείας. οὐ μὴν καὶ τάληθες οὕτως ἔχει, διὰ δὲ τῆς πολυχειρίας τῆς τὰ χόματα βαλούσης πάλιν τὸ πᾶν ἔργον εἰς τὴν προϋπάρχουσαν ἀποκατεστάθη τάξιν· τριάκοντα μὲν γὰρ καὶ ἑξ μυριάδες ἀνδρῶν, ὥς φασι, ταῖς τῶν ἔργων λει- 5 τουργίαις προσήδρευσαν, τὸ δὲ πᾶν κατασκεύασμα τέλος ἔσχε μόγισ ἐτῶν εἴκοσι διελθόντων.

64 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως τούτου διεδέ-
ξατο τὴν ἀρχὴν ὁ ἀδελφὸς Κεφρὴν καὶ ἤρξεν ἔτη
ἑξ πρὸς τοῖς πεντήκοντα· ἔνιοι δὲ φασιν οὐκ ἀδελ- 10
φόν, ἀλλ' υἱὸν παραλαβεῖν τὴν ἀρχὴν, ὀνομαζόμε-
2 νον Χαβρύην. συμφωνεῖται δὲ παρὰ πᾶσιν ὅτι ζη-
λώσας ὁ διαδεξάμενος τὴν τοῦ προβασιλεύσαντος
προαίρεσιν κατεσκεύασε τὴν δευτέραν πυραμίδα, τῇ
μὲν κατὰ τὴν χειρουργίαν τέχνη παραπλησίαν τῇ 15
προειρημένῃ, τῷ δὲ μεγέθει πολὺ λειπομένην, ὥς
ἂν τῆς ἐν τῇ βάσει πλευρᾷς ἐκάστης οὔσης σταδι-
3 αίας. ἐπιγέγραπται δ' ἐπὶ τῆς μείζονος τὸ πλήθος
τῶν ἀναλωθέντων χρημάτων ὥς εἰς λάχανα καὶ συρ-
μαίαν τοῖς ἐργάταις, καὶ μηνύεται διὰ τῆς γραφῆς 20
τάλαντα δεδαπανῆσθαι πλείω τῶν χιλίων καὶ ἑξα-
4 κοσίων. ἡ δ' ἐλάττων ἀνεπίγραφος μὲν ἔστιν, ἀνά-
βασιν δ' ἔχει διὰ μιᾶς τῶν πλευρῶν ἐγκεκολαμμέ-
νην. τῶν δὲ βασιλέων τῶν κατασκευασάντων αὐ-
τὰς ἑαυτοῖς τάφους συνέβη μηδέτερον αὐτῶν ταῖς 25
5 πυραμίσιν ἐνταφῆναι· τὰ γὰρ πλήθη διὰ τε ταλαι-
πωρίαν τὴν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ διὰ τὸ τούτους τοὺς
βασιλεῖς ὤμᾳ καὶ βίαια πολλὰ πρᾶξαι δι' ὀργῆς 74
εἶχε τοὺς αἰτίους, καὶ τὰ σώματα ἠπείλει διασπά-
σειν καὶ μεθ' ὕβρεως ἐκρίψειν ἐκ τῶν τάφων· διὸ 30
καὶ τελευτῶν ἐκάτερος ἐνετείλατο τοῖς προσήκουσιν
ἐν ἀσήμεν τόπῳ καὶ λάθρα θάψαι τὸ σῶμα.

Μετὰ δὲ τούτους ἐγένετο βασιλεὺς Μυκερῖνος,
 ὃν τινες Μεγχερῖνον ὀνομάζουσιν, υἱὸς ὢν τοῦ ποιή-
 σαντος τὴν προτέραν πυραμίδα. οὗτος δ' ἐπιβα- 7
 λόμενος τρίτην κατασκευάζειν, πρότερον ἐτελεύ-
 5 τησε πρὶν ἢ τὸ πᾶν ἔργον λαβεῖν συντέλειαν. τῆς
 μὲν γὰρ βάσεως ἐκάστην πλευρὰν ὑπεστήσατο πλέ-
 θρων τριῶν, τοὺς δὲ τοίχους ἐπὶ μὲν πεντεκαίδεκα
 δόμους κατεσκεύασεν ἐκ μέλανος λίθου τῷ Θηβαϊκῷ
 παραπλησίον, τὸ δὲ λοιπὸν ἀνεπλήρωσεν ἐκ λίθων
 10 ὁμοίων ταῖς ἄλλαις πυραμίσιν. τῷ δὲ μεγέθει λει- 8
 πόμενον τοῦτο τὸ ἔργον τῶν προειρημένων τῇ κατὰ
 τὴν χειρουργίαν τέχνῃ πολὺ διαλλάττει καὶ τῇ τοῦ
 λίθου πολυτελείᾳ· ἐπιγέγραπται δὲ κατὰ τὴν βό-
 ρειον αὐτῆς πλευρὰν ὁ κατασκευάσας αὐτὴν Μυ-
 15 κερῖνος. τοῦτον δὲ φασὶ μισήσαντα τὴν τῶν προ- 9
 βασιλευσάντων ὁμότητα ζηλῶσαι βίον ἐπιεικῇ καὶ
 πρὸς τοὺς ἀρχομένους εὐεργετικόν, καὶ ποιεῖν αὐ-
 τὸν συνεχῶς ἄλλα τε πλείω δι' ὧν ἦν μάλιστα ἐκ-
 καλέσασθαι τὴν τοῦ πλήθους πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν,
 20 καὶ κατὰ τοὺς χρηματισμοὺς ἀναλίσκειν χρημάτων
 πλήθος, διδόντα δωρεὰς τῶν ἐπιεικῶν τοῖς δοκοῦ-
 σιν ἐν ταῖς κρίσεσι μὴ κατὰ τρόπον ἀπαλλάττειν.
 Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι τρεῖς πυραμίδες, ὧν ἐκάστη μὲν 10
 πλευρὰ πλεθριαία ὑπάρχει, το δ' ὅλον ἔργον παρα-
 25 πλήσιον τῇ κατασκευῇ ταῖς ἄλλαις πλήν τοῦ μεγέ-
 θους· ταύτας δὲ φασὶ τοὺς προειρημένους τρεῖς βασι-
 λεῖς ταῖς ἰδίαις κατασκευάσαι γυναιξίν. ὁμολογεῖται 11
 δὲ ταῦτα τὰ ἔργα πολὺ προέχειν τῶν κατ' Αἴγυπτον
 οὐ μόνον τῷ βάρει τῶν κατασκευασμάτων καὶ ταῖς
 30 δαπάναις, ἀλλὰ καὶ τῇ φιλοτεχνίᾳ τῶν ἐργασαμέ-
 νων. καὶ φασὶ δεῖν θαυμάζειν μᾶλλον τοὺς ἀρχι- 12
 τέκτους τῶν ἔργων ἢ τοὺς βασιλεῖς τοὺς παρασχο-

- μένους τὰς εἰς ταῦτα χορηγίας· τοὺς μὲν γὰρ ταῖς 75
ιδίαις ψυχαῖς καὶ ταῖς φιλοτιμίαις, τοὺς δὲ τῷ κλη-
ρονομηθέντι πλούτῳ καὶ ταῖς ἀλλοτριαῖς κακονυχίαις
- 13 ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν τὴν προαίρεσιν. περὶ δὲ τῶν πυ-
ραμίδων οὐδὲν ὅλως οὔτε παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις οὔτε 5
παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι συμφωνεῖται· οἱ μὲν γὰρ
τοὺς προειρημένους βασιλεῖς κατασκευάσαι φασὶν
αὐτάς, οἱ δὲ ἑτέρους τινάς· οἷον τὴν μεγίστην ποι-
ῆσαι λέγουσιν Ἀρμαῖον, τὴν δὲ δευτέραν Ἀμωσιν,
- 14 τὴν δὲ τρίτην Ἰναρῶν. ταύτην δ' ἔνιοι λέγουσι 10
Ῥοδώπιδος τάφον εἶναι τῆς ἑταίρας, ἧς φασὶ τῶν
νομαρχῶν τινὰς ἐραστὰς γενομένους διὰ φιλοστορ-
γίαν ἐπιτελέσαι κοινῇ τὸ κατασκευάσμα.
- 65 Μετὰ δὲ τοὺς προειρημένους βασιλεῖς διεδέξατο
τὴν ἀρχὴν Βόκχοις, τῷ μὲν σώματι παντελῶς εὐ- 15
καταφρόνητος, ἀγχινοῖα δὲ πολὺ διαφέρων τῶν προ-
2 βασιλευσάντων. πολλοῖς δ' ὕστερον χρόνοις ἐβα-
σίλευσε τῆς Αἰγύπτου Σαβάκων, τὸ μὲν γένος ὦν
Αἰθίοψ, εὐσεβεία δὲ καὶ χρηστότητι πολὺ διαφέρων
- 3 τῶν πρὸ αὐτοῦ. τῆς μὲν οὖν ἐπικεικίας αὐτοῦ λά- 20
βοι τις ἂν τεκμήριον τὸ τῶν νομίμων προστίμων
ἄραι τὸ μέγιστον, λέγω δὲ τὴν τοῦ ξῆν στέρησιν·
ἀντὶ γὰρ τοῦ θανατοῦν τοὺς καταδικασθέντας ἡνάγ-
4 καζε λειτουργεῖν ταῖς πόλεσι δεδεμένους, καὶ διὰ
τούτων πολλὰ μὲν χώματα κατεσκευάξεν, οὐκ ὀλί- 25
γας δὲ διώρυχας ὥρυττεν εὐκαίρους· ὑπελάμβανε
γὰρ τοῖς μὲν κολαζομένοις τὸ τῆς τιμωρίας ἀπότο-
μον ἡλαττωκέναι, ταῖς δὲ πόλεσιν ἀντὶ προστίμων
- 5 ἀνωφελῶν μεγάλην εὐχρηστίαν πεποιηκέναι. τὴν
δὲ τῆς εὐσεβείας ὑπερβολὴν συλλογίσαιτ' ἂν τις ἐκ 30
τῆς κατὰ τὸν ὄνειρον φαντασίας καὶ τῆς κατὰ τὴν
ἀρχὴν ἀποθέσεως. ἔδοξε μὲν γὰρ κατὰ τὸν ὕπνον

λέγειν αὐτῷ τὸν ἐν Θήβαις θεὸν ὅτι βασιλεύειν οὐ
 δυνήσεται τῆς Αἰγύπτου μακαρίως οὐδὲ πολὺν χρό-
 νον, ἐὰν μὴ τοὺς ἱερεῖς ἅπαντας διατεμῶν διὰ μέ-
 σων αὐτῶν διέλθῃ μετὰ τῆς θεραπειᾶς. πολλάκις 7
 5 δὲ τούτου γινομένου μεταπεμψάμενος πανταχόθεν
 τοὺς ἱερεῖς ἔφη λυπεῖν τὸν θεὸν ἐν τῇ χώρᾳ μένων·
 οὐ γὰρ ἂν αὐτῷ τοιαῦτα προστάττειν κατὰ τὸν
 ὕπνον. ἀπελθὼν οὖν βούλεσθαι καθαρὸς παντὸς 8
 μύσους ἀποδοῦναι τὸ ζῆν τῇ πεπρωμένῃ μᾶλλον ἢ
 10 λυπῶν τὸν κύριον καὶ μιάνας ἀσεβεῖ φόνο· τὸν ἰδιον
 βίον ἄρχειν τῆς Αἰγύπτου· καὶ πέρας τοῖς ἐγκω-
 ρίοις ἀποδοῦναι τὴν βασιλείαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἰ-
 θιοπίαν.

Ἀναρχίας δὲ γενομένης κατὰ τὴν Αἰγύπτου ἐπ' 66
 15 ἔτη δύο, καὶ τῶν ὄχλων εἰς ταραχὰς καὶ φόβους
 ἐμφυλίους τρεπομένων, ἐποιήσαντο συνωμοσίαν οἱ
 μέγιστοι τῶν ἡγεμόνων δώδεκα· συνεδρεύσαντες δὲ
 ἐν Μέμφει καὶ συνθήκας γραψάμενοι περὶ τῆς πρὸς
 ἀλλήλους ὁμονοίας καὶ πίστεως ἀνέδειξαν ἑαυτοὺς
 20 βασιλεῖς. ἐπ' ἔτη δὲ πεντεκαίδεκα κατὰ τοὺς ὄρκους 2
 καὶ τὰς ὁμολογίας ἄρξαντες καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους
 ὁμόνοιαν διατηρήσαντες, ἐπεβάλοντο κατασκευάσαι
 κοινὸν ἑαυτῶν τάφον, ἵνα καθάπερ ἐν τῷ ζῆν εὐ-
 νοοῦντες ἀλλήλοις τῶν ἴσων ἐτύγχανον τιμῶν, οὕτω
 25 καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐν ἐνὶ τόπῳ τῶν σωμά-
 των κειμένων τὸ κατασκευασθὲν μνημεῖον κοινῇ πε-
 ριέχῃ τὴν τῶν ἐνταφέντων δόξαν. εἰς ταύτην δὲ 3
 τὴν ἐπιβολὴν φιλοκαλοῦντες ἔσπευσαν ὑπερβαλέ-
 σθαι τῷ μεγέθει τῶν ἔργων ἅπαντας τοὺς πρὸ αὐ-
 30 τῶν. ἐκλεξάμενοι γὰρ τόπον παρὰ τὸν εἰσπλουν τὸν
 εἰς τὴν Μοίριδος λίμνην ἐν τῇ Αἰβύῃ κατεσκευάζον
 τὸν τάφον ἐκ τῶν καλλίστων λίθων, καὶ τῷ μὲν

σχήματι τετράγωνον ὑπεστήσαντο, τῷ δὲ μεγέθει
σταδιαίαν ἐκάστην πλευράν, ταῖς δὲ γλυφαῖς καὶ
ταῖς ἄλλαις χειρουργαῖς ὑπερβολὴν οὐκ ἀπέλιπον
4 τοῖς ἐπιγινομένοις. εἰσελθόντι μὲν γὰρ τὸν περι-
βολον οἶκος ἦν περιόστυλος, ἐκάστης πλευρᾶς ἐκ τετ- 5
ταράκοντα κίονων ἀναπληρουμένης, καὶ τούτου μο-
νόλιθος ἦν ὀροφή, φάτναις διαγεγλυμμένη καὶ γρα-
5 φαῖς διαφόροις πεποικιλμένη. εἶχε δὲ τῆς πατρίδος
τῆς ἐκάστου τῶν βασιλέων ὑπομνήματα καὶ τῶν ἱε-
ρῶν καὶ θυσιῶν τῶν ἐν αὐτῇ ταῖς καλλίσταις γρα- 10
6 φαῖς φιλοτέχνως δεδημιουργημένα. καθόλου δὲ τοι-
αύτην τῇ πολυτελείᾳ καὶ τηλικαύτην τῷ μεγέθει
τὴν ὑπόστασιν τοῦ τάφου λέγεται ποιήσασθαι τοὺς
βασιλεῖς, ὥστ' εἰ μὴ πρὸ τοῦ συντελέσαι τὴν ἐπι-
βολὴν κατελύθησαν, μηδεμίαν ἂν ὑπερβολὴν ἐτέ- 15
7 ροις πρὸς κατασκευὴν ἔργων ἀπολιπεῖν. ἀρξάντων
δὲ τούτων τῆς Αἰγύπτου πεντεκαίδεκα ἔτη συνέβη 77
τὴν βασιλείαν εἰς ἓνα περιστῆναι διὰ τοιαύτας αἰ-
8 τίας. Ψαμμήτιχος ὁ Σαΐτης, εἰς ὧν τῶν δώδεκα
βασιλέων καὶ τῶν παρὰ θάλατταν μερῶν κυριεύων, 20
παρείχετο φορτία πᾶσι τοῖς ἐμπόροις, μάλιστα δὲ
9 τοῖς τε Φοίνιξι καὶ τοῖς Ἑλλησι· διὰ δὲ τοῦ τοιού-
του τρόπου τὰ τε ἐκ τῆς ἰδίας χώρας λυσιτελῶς
διατιθέμενος καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι φυ-
ομένων μεταλαμβάνων, οὐ μόνον εὐπορίαν εἶχε με- 25
γάλην ἀλλὰ καὶ φιλίαν πρὸς ἔθνη καὶ δυνάστας.
10 διὰ δὲ ταῦτά φασι φθονήσαντας αὐτῷ τοὺς ἄλλους
βασιλεῖς πόλεμον ἐξενεγκεῖν. ἐνιοι δὲ τῶν ἀρχαίων
συγγραφέων μυθολογοῦσι χρησμὸν γενέσθαι τοῖς
ἡγεμόσιν, ὃς ἂν αὐτῶν ἐκ χαλκῆς φιάλης πρῶτος 30
ἐν Μίμφει σπείσῃ τῷ θεῷ, κρατήσῃν αὐτὸν πάσης
τῆς Αἰγύπτου· τὸν δὲ Ψαμμήτιχον, ἐξενέγκαντος ἐκ

τοῦ ἱεροῦ τῶν ἱερέων τινὸς φιάλας δώδεκα χρυσᾶς, περιελόμενον τὴν περικεφαλαίαν σπεῖσαι. ὑπὶδ- 11
 μένους οὖν τοὺς συνάρχοντας τὸ πραχθὲν ἀπο-
 κτεῖναι μὲν αὐτὸν μὴ βουλευθῆναι, φυγαδεῦσαι δὲ
 5 καὶ προστάξαι διατρίβειν ἐν τοῖς ἔλεσι παρὰ θά-
 λατταν, εἴτε δὴ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν εἴτε διὰ τὸν
 φθόνον, καθότι προείρηται, γενομένης τῆς διαφο-
 ρᾶς. ὁ μὲν οὖν Ψαμμήτιχος ἔκ τε τῆς Καρίας καὶ 12
 τῆς Ἰωνίας μισθοφόρους μεταπεμψάμενος ἐνίκησε
 10 παρατάξει περὶ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Μώμεμφιν,
 τῶν δ' ἀντιταξαμένων βασιλέων οἱ μὲν κατὰ τὴν μά-
 χην ἀνηρέθησαν, οἱ δ' εἰς Αἰβύνην ἐκδιωχθέντες οὐ-
 κέτι περὶ τῆς ἀρχῆς ἰσχυσαν ἀμφισβητῆσαι.

Τῆς δὲ ὅλης βασιλείας κυριεύσας ὁ Ψαμμήτιχος 67
 15 τῷ μὲν ἐν Μέμφει θεῷ τὸ πρὸς ἑω προπύλαιον κα-
 τεσκεύασε καὶ τῷ ναῷ τὸν περίβολον, κολοττοὺς
 ὑποστήσας ἀντὶ τῶν κιόνων δωδεκαπῆχεις· τοῖς δὲ
 μισθοφόροις χωρὶς τῶν ὁμολογημένων συντάξεων
 δωρεάς τε ἀξιολόγους ἀπένειμε καὶ τὰ καλούμενα
 20 Στρατόπεδα τόπον οἰκεῖν ἔδωκε καὶ χώραν πολλὴν
 κατεκληροῦχησε μικρὸν ἐπάνω τοῦ Πηλουσιακοῦ στό-
 ματος· οὗς ἐντεῦθεν Ἀμασις ὕστερον πολλοῖς ἔτεσι
 βασιλεύσας ἀνέστησε καὶ κατῴκισεν εἰς Μέμφιν.
 διὰ δὲ τῶν μισθοφόρων κατωρθωκώς τὴν βασιλείαν 2
 25 ὁ Ψαμμήτιχος τούτοις τὸ λοιπὸν μάλιστ' ἐνεπί-
 στευσσε τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ διετέλεσε ξενοτροφῶν
 μεγάλας δυνάμεις. στρατεύσαντος δ' εἰς τὴν Συ- 3
 78 ρίαν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὰς παρατάξεις τοὺς μὲν μι-
 σθοφόρους προτιμῶντος καὶ τάττοντος εἰς τὰ δεξιὰ
 30 μέρη, τοὺς δ' ἐγχωρίους ἀτιμότερον ἄγοντος καὶ
 τὸν εὐώνυμον τόπον ἀπονέμοντος τῆς φάλαγγος,
 οἱ μὲν Αἰγύπτιοι διὰ τὴν ὕβριν παροξυνθέντες καὶ

γενόμενοι τὸ πλῆθος πλείους τῶν εἴκοσι μυριάδων
ἀπέστησαν καὶ προῆγον ἐπ' Αἰθιοπίας, κεκριότες
4 ἰδίαν χώραν ἑαυτοῖς κατακτᾶσθαι· ὁ δὲ βασιλεὺς
τὸ μὲν πρῶτον ἔπεμψέ τινας τῶν ἡγεμόνων τοὺς
ἀπολογησομένους ὑπὲρ τῆς ἀτιμίας, ὥς δ' οὐ προσ- 5
εἶχον αὐτοῖς, αὐτὸς μετὰ τῶν φίλων ἐδίωξε πλοίοις.
5 προαγόντων δ' αὐτῶν παρὰ τὸν Νεῖλον καὶ τοὺς
ὄρους ὑπερβαλλόντων τῆς Αἰγύπτου, ἐδεῖτο μετα-
νοῆσαι καὶ τῶν τε ἱερῶν καὶ τῶν πατρίδων, ἔτι δὲ καὶ
6 γυναικῶν καὶ τέκνων ὑπεμίμνησκεν. οἱ δ' ἅμα πάν- 10
τες ἀναβοήσαντες καὶ τοῖς κοντοῖς τὰς ἀσπίδας πα-
τάξαντες ἔφασαν, ἕως ἂν κυριεύσῃ τῶν ὀπλων,
ῥαδίως εὐρήσειν πατρίδας· ἀναστειλάμενοι δὲ τοὺς
χιτῶνας καὶ τὰ γεννητικὰ μόρια τοῦ σώματος δει-
ξαντες οὔτε γυναικῶν οὔτε τέκνων ἀπορήσειν ἔφα- 15
7 σαν ταῦτ' ἔχοντες. τοιαύτῃ δὲ μεγαλοψυχίᾳ χρη-
σάμενοι καὶ καταφρονήσαντες τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις
μεγίστων εἶναι δοκούντων, κατελάβοντο μὲν τῆς
Αἰθιοπίας τὴν κρατίστην, κατακληρουχῆσαντες δὲ
8 πολλὴν χώραν ἐν ταύτῃ κατώκησαν. ὁ δὲ Ψαμμή- 20
τιχος ἐπὶ μὲν τούτοις οὐ μετρίως ἐλυπήθη, τὰ δὲ
κατὰ τὴν Αἴγυπτον διατάξας καὶ τῶν προσόδων
ἐπιμελόμενος πρὸς τε Ἀθηναίους καὶ τινας τῶν ἄλ-
9 λων Ἑλλήνων συμμαχίαν ἐποιήσατο. εὐηργέτει δὲ
καὶ τῶν ξένων τοὺς ἐθέλοντι εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπο- 25
δημοῦντας, καὶ φιλέλλην ὢν διαφερόντως τοὺς
νιούς τὴν Ἑλληνικὴν ἐδίδαξε παιδείαν· καθόλου δὲ
πρῶτος τῶν κατ' Αἴγυπτον βασιλέων ἀνέωξε τοῖς
ἄλλοις ἔθνεσι τὰ κατὰ τὴν χώραν ἐμπορία καὶ
πολλὴν ἀσφάλειαν τοῖς καταπλέουσι ξένοις παρεί- 30
10 χετο. οἱ μὲν γὰρ πρὸ τούτου δυναστεύσαντες ἄβα-
τον ἐποιοῦν τοῖς ξένοις τὴν Αἴγυπτον, τοὺς μὲν

φονεύοντες, τοὺς δὲ καταδουλοῦμενοι τῶν κατα-
 πλεόντων. καὶ γὰρ ἡ περὶ τὸν Βούσιριν ἀσέβεια 11
 διὰ τὴν τῶν ἐγχωρίων ἀξενίαν διεβοήθη παρὰ τοῖς
 Ἕλλησιν, οὐκ οὔσα μὲν πρὸς ἀλήθειαν, διὰ δὲ τὴν
 5 ὑπερβολὴν τῆς ἀνομίας εἰς μύθου πλάσμα καταχω-
 ρισθεῖσα.

Μετὰ δὲ Ψαμμήτιχον ὕστερον τέτταρσι γενεαῖς 68
 Ἀπρίης ἐβασίλευσεν ἔτη δυσὶ πλείω τῶν εἴκοσι.
 στρατεύσας δὲ δυνάμεσιν ἀδραῖς πεξαῖς τε καὶ
 10 ναυτικαῖς ἐπὶ Κύπρον καὶ Φοινίκην Σιδῶνα μὲν
 79 κατὰ κράτος εἴλε, τὰς δ' ἄλλας τὰς ἐν τῇ Φοινίκῃ
 πόλεις καταπληξάμενος προσηγάγετο· ἐνίκησε δὲ καὶ
 ναυμαχίᾳ μεγάλῃ Φοινικὰς τε καὶ Κυπρίους, καὶ
 λαφύρων ἀθροίσας πλῆθος ἐπανήλθεν εἰς Αἴγυπτον.
 15 μετὰ δὲ ταῦτα δύναμιν πέμψας ἀδρὰν τῶν ὁμοεθ- 2
 νῶν ἐπὶ Κυρήνην καὶ Βάρκην, καὶ τὸ πλεῖστον αὐ-
 τῆς ἀποβαλὼν, ἀλλοτριούς ἔσχε τοὺς διασωθέντας·
 ὑπολαβόντες γὰρ αὐτὸν ἐπ' ἀπωλείᾳ συντάξαι τὴν
 στρατείαν, ὅπως ἀσφαλέστερον ἄρχῃ τῶν λοιπῶν
 20 Αἰγυπτίων, ἀπέστησαν. ἀποσταλὲς δὲ πρὸς τοῦ- 3
 τους ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀμασις, ἀνὴρ ἐμφανὲς Αἰ-
 γύπτιος, τῶν μὲν ῥηθειςῶν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ὁμό-
 νοιαν ἐντολῶν ἡμέλησε, τοῦναντίον δ' ἐκείνους
 προτρέψάμενος εἰς ἀλλοτριότητα συναπέστη καὶ βα-
 25 σιλεὺς αὐτὸς ἠρέθη. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον καὶ 4
 τῶν ἄλλων ἐγχωρίων ἀπάντων συνεπιθεμένων, ὁ
 βασιλεὺς διαπορούμενος ἠναγκάσθη καταφυγεῖν ἐπὶ
 τοὺς μισθοφόρους, ὄντας εἰς τρισμυρίους. γενό- 5
 μένης οὖν παρατάξεως περὶ τὴν Μάρειαν κώμην,
 30 καὶ τῶν Αἰγυπτίων τῇ μάχῃ κρατησάντων, ὁ μὲν
 Ἀπρίης ξωροηθεὶς ἀνήχθη καὶ στραγγαλισθεὶς ἐτε-
 λεύτησεν, Ἀμασις δὲ διατάξας τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν

ὥς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν, ἦρχε νομίμως τῶν
 6 Αἰγυπτίων καὶ μεγάλης ἐτύγχανεν ἀποδοχῆς. κα-
 τεστρέψατο δὲ καὶ τὰς ἐν Κύπρῳ πόλεις καὶ πολλὰ
 τῶν ἱερῶν ἐκόσμησεν ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις. βα-
 σιλεύσας δ' ἔτη πέντε πρὸς τοῖς πεντήκοντα κατέ- 5
 στρεψε τὸν βίον κατ' ὃν χρόνον Καμβύσης ὁ τῶν
 Περσῶν βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον,
 κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἑξηκοστῆς καὶ τρίτης ὀλυμ-
 πιάδος, ἣν ἐνίκα στάδιον Παρμενίδης Καμαριναῖος.
 69 Ἐπεὶ δὲ τὰς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ βασιλέων πράξεις 10
 ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων διεληλύθαμεν ἀρ-
 κούντως μέχρι τῆς Ἀμάσιδος τελευτῆς, τὰς λοιπὰς
 2 ἀναγράφομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις· περὶ δὲ τῶν
 νομίμων τῶν κατ' Αἴγυπτον νῦν διέξιμεν ἐν κεφα-
 λαίοις τὰ τε παραδοξότατα καὶ τὰ μάλιστα ὠφελῆ- 15
 σαι δυνάμενα τοὺς ἀναγινώσκοντας. πολλὰ γὰρ
 τῶν παλαιῶν ἐθῶν τῶν γενομένων παρ' Αἰγυπτίοις
 οὐ μόνον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις ἀποδοχῆς ἔτυχεν,
 ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν οὐ μετρίως ἐθαυμά-
 3 σθη· διόπερ οἱ μέγιστοι τῶν ἐν παιδείᾳ δοξασθέν- 20
 των ἐφιλοτιμήθησαν εἰς Αἴγυπτον παραβαλεῖν, ἵνα 80
 μετάσχωσι τῶν τε νόμων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων
 4 ὥς ἀξιολόγων ὄντων. καίπερ γὰρ τῆς χώρας τὸ πα-
 λαιὸν δυσεπιβάτου τοῖς ξένοις οὔσης διὰ τὰς προ-
 ειρημένας αἰτίας, ὅμως ἔσπευσαν εἰς αὐτὴν παρα- 25
 βαλεῖν τῶν μὲν ἀρχαιοτάτων Ὀρφεὺς καὶ ὁ ποιη-
 τῆς Ὅμηρος, τῶν δὲ μεταγενεστέρων ἄλλοι τε πλεί-
 ους καὶ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος, ἔτι δὲ Σόλων ὁ
 5 νομοθέτης. λέγουσι τοίνυν Αἰγύπτιοι παρ' αὐτοῖς
 τὴν τε τῶν γραμμάτων εὗρεσιν γενέσθαι καὶ τὴν 30
 τῶν ἄστρον παρατήρησιν, πρὸς δὲ τούτοις τὰ τε
 κατὰ τὴν γεωμετρίαν θεωρήματα καὶ τῶν τεχνῶν

τὰς πλείστας εὐρεθῆναι, νόμους τε τοὺς ἀρίστους
 τεθῆναι. καὶ τούτων μεγίστην ἀπόδειξιν φασιν εἶ- 6
 ναι τὸ τῆς Αἰγύπτου πλείω τῶν ἑπτακοσίων καὶ τε-
 τρακισχιλίων ἐτῶν βασιλεῦσαι τοὺς πλείους ἐγγε-
 5 νεῖς καὶ τὴν χώραν εὐδαιμονεστάτην ὑπάρχειν τῆς
 ἀπάσης οἰκουμένης· ταῦτα γὰρ οὐκ ἂν ποτε γενέ-
 σθαι μὴ οὐ τῶν ἀνθρώπων χρωμένων κρατίστοις
 ἔθεσι καὶ νόμοις καὶ τοῖς κατὰ πᾶσαν παιδείαν ἐπι-
 τηδεύμασιν. ὅσα μὲν οὖν Ἡρόδοτος καὶ τινες τῶν 7
 10 τὰς Αἰγυπτίων πράξεις συνταξαμένων ἐσχεδιάκασιν,
 ἐκουσίως προκρίναντες τῆς ἀληθείας τὸ παραδοξο-
 λογεῖν καὶ μύθους πλάττειν ψυχαγωγίας ἕνεκα, πα-
 ρήσομεν, αὐτὰ δὲ τὰ παρὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς κατ'
 Αἰγυπτον ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς γεγραμμένα φιλοτί-
 15 μως ἐξητακότες ἐκθησόμεθα.

Πρῶτον μὲν τοίνυν οἱ βασιλεῖς αὐτῶν βίον εἶ- 70
 χον οὐχ ὅμοιον τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν μοναρχικαῖς
 ἐξουσίαις οὔσι καὶ πάντα πράττουσι κατὰ τὴν ἐαν-
 τῶν προαίρεσιν ἀνυπευθύνως, ἀλλ' ἦν ἅπαντα τε-
 20 ταγμένα νόμων ἐπιταγαῖς, οὐ μόνον τὰ περὶ τοὺς
 χρηματισμούς, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὴν καθ' ἡμέραν
 διαγωγὴν καὶ δίαιταν. περὶ μὲν γὰρ τὴν θερα- 2
 πείαν αὐτῶν οὐδεὶς ἦν οὔτ' ἀργυρώνητος οὔτε οἰ-
 κογενῆς δοῦλος, ἀλλὰ τῶν ἐπιφανεστάτων ἱερέων
 25 υἱοὶ πάντες, ὑπὲρ εἴκοσι μὲν ἔτη γεγονότες, πε-
 παιδευμένοι δὲ κάλλιστα τῶν ὁμοεθνῶν, ἵνα τοὺς
 ἐπιμελησομένους τοῦ σώματος καὶ πᾶσαν ἡμέραν
 καὶ νύκτα προσεδρεύοντας ὁ βασιλεὺς ἔχων ἀρίστους
 8 1 μηδὲν ἐπιτηδεύῃ φαῦλον· οὐδεὶς γὰρ ἐπὶ πλεον κα-
 30 κίας προβαίνει δυνάστης, ἐὰν μὴ τοὺς ὑπηρετήσον-
 τας ἔχη ταῖς ἐπιθυμίαις. διατεταγμένοι δ' ἦσαν αἱ 3
 τε τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ὥραι, καθ' ἃς ἐκ

ὥς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν, ἦρχε νομίμως τῶν
 6 Αἰγυπτίων καὶ μεγάλης ἐτύγχανεν ἀποδοχῆς. κα-
 τεστρέψατο δὲ καὶ τὰς ἐν Κύπρῳ πόλεις καὶ πολλὰ
 τῶν ἱερῶν ἐκόσμησεν ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις. βα-
 σιλεύσας δ' ἔτη πέντε πρὸς τοῖς πεντήκοντα κατέ- 5
 στρεψε τὸν βίον καθ' ὃν χρόνον Καμβύσης ὁ τῶν
 Περσῶν βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον,
 κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐξηκοστῆς καὶ τρίτης ὀλυμ-
 πιάδος, ἣν ἐνίκα στάδιον Παρμενίδης Καμαριναῖος.
 69 Ἐπεὶ δὲ τὰς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ βασιλέων πράξεις 10
 ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων διεληλύθαμεν ἀρ-
 κούντως μέχρι τῆς Ἀμάσιδος τελευτῆς, τὰς λοιπὰς
 2 ἀναγράφομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις· περὶ δὲ τῶν
 νομίμων τῶν κατ' Αἴγυπτον νῦν διέξιμεν ἐν κεφα-
 λαίοις τὰ τε παραδοξότατα καὶ τὰ μάλιστα ὠφελῆ- 15
 σαι δυνάμενα τοὺς ἀναγινώσκοντας. πολλὰ γὰρ
 τῶν παλαιῶν ἐθῶν τῶν γενομένων παρ' Αἰγυπτίοις
 οὐ μόνον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις ἀποδοχῆς ἔτυχεν,
 ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν οὐ μετρίως ἐθαυμά-
 3 σθη· διόπερ οἱ μέγιστοι τῶν ἐν παιδείᾳ δοξασθέν- 20
 των ἐφιλοτιμήθησαν εἰς Αἴγυπτον παραβαλεῖν, ἵνα 80
 μετάσχωσι τῶν τε νόμων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων
 4 ὥς ἀξιολόγων ὄντων. καίπερ γὰρ τῆς χώρας τὸ πα-
 λαιὸν δυσεπιβάτου τοῖς ξένοις οὔσης διὰ τὰς προ-
 ειρημένας αἰτίας, ὅμως ἔσπευσαν εἰς αὐτὴν παρα- 25
 βαλεῖν τῶν μὲν ἀρχαιοτάτων Ὀρφεὺς καὶ ὁ ποιη-
 τῆς Ὅμηρος, τῶν δὲ μεταγενεστέρων ἄλλοι τε πλεί-
 ους καὶ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος, ἔτι δὲ Σόλων ὁ
 5 νομοθέτης. λέγουσι τοίνυν Αἰγύπτιοι παρ' αὐτοῖς
 τὴν τε τῶν γραμμάτων εὗρεσιν γενέσθαι καὶ τὴν 30
 τῶν ἄστρον παρατήρησιν, πρὸς δὲ τούτοις τὰ τε
 κατὰ τὴν γεωμετρίαν θεωρήματα καὶ τῶν τεχνῶν

τὰς πλείστας εὐρεθῆναι, νόμους τε τοὺς ἀρίστους
 τεθῆναι. καὶ τούτων μεγίστην ἀπόδειξιν φασιν εἶ- 6
 ναι τὸ τῆς Αἰγύπτου πλείω τῶν ἐπτακοσίων καὶ τε-
 τρακισχιλίων ἐτῶν βασιλεῦσαι τοὺς πλείους ἐγγε-
 5 νεῖς καὶ τὴν χώραν εὐδαιμονεστάτην ὑπάρχει τῆς
 ἀπάσης οἰκουμένης· ταῦτα γὰρ οὐκ ἂν ποτε γενέ-
 σθαι μὴ οὐ τῶν ἀνθρώπων χρωμένων κρατίστοις
 ἔθεσι καὶ νόμοις καὶ τοῖς κατὰ πᾶσαν παιδείαν ἐπι-
 τηδεύμασιν. ὅσα μὲν οὖν Ἡρόδοτος καὶ τινες τῶν 7
 10 τὰς Αἰγυπτίων πράξεις συνταξαμένων ἐσχεδιάκασιν,
 ἐκουσίως προκρίναντες τῆς ἀληθείας τὸ παραδοξο-
 λογεῖν καὶ μύθους πλάττειν ψυχαγωγίας ἕνεκα, πα-
 ρήσομεν, αὐτὰ δὲ τὰ παρὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς κατ'
 Αἴγυπτον ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς γεγραμμένα φιλοτί-
 15 μως ἐξητακότες ἐκθησόμεθα.

Πρῶτον μὲν τοίνυν οἱ βασιλεῖς αὐτῶν βίον εἶ- 70
 χον οὐχ ὅμοιον τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν μοναρχικαῖς
 ἐξουσίαις οὔσι καὶ πάντα πράττουσι κατὰ τὴν ἐαν-
 τῶν προαίρεσιν ἀνυπευθύνως, ἀλλ' ἦν ἅπαντα τε-
 20 ταγμένα νόμων ἐπιταγαῖς, οὐ μόνον τὰ περὶ τοὺς
 χρηματισμούς, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὴν καθ' ἡμέραν
 διαγωγὴν καὶ δίαιταν. περὶ μὲν γὰρ τὴν θερα- 2
 πείαν αὐτῶν οὐδεὶς ἦν οὔτ' ἀργυρώνητος οὔτε οἰ-
 κογενὴς δοῦλος, ἀλλὰ τῶν ἐπιφανεστάτων ἱερέων
 25 υἱοὶ πάντες, ὑπὲρ εἴκοσι μὲν ἔτη γεγονότες, πε-
 παιδευμένοι δὲ κάλλιστα τῶν ὁμοειδῶν, ἵνα τοὺς
 ἐπιμελησομένους τοῦ σώματος καὶ πᾶσαν ἡμέραν
 καὶ νύκτα προσεδρεύοντας ὁ βασιλεὺς ἔχων ἀρίστους
 8 1 μὴδὲν ἐπιτηδεύῃ φαῦλον· οὐδεὶς γὰρ ἐπὶ πλεον κα-
 30 κίας προβαίνει δυνάστης, ἐὰν μὴ τοὺς ὑπηρετήσον-
 τας ἔχῃ ταῖς ἐπιθυμίαις. διατεταγμένοι δ' ἦσαν αἱ 3
 τε τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ὥραι, καθ' ἃς ἐκ

παντὸς τρόπου καθήκον ἦν τὸν βασιλέα πράττειν
 4 τὸ συντεταγμένον, οὐ τὸ δεδογμένον ἑαυτῷ. ἑω-
 θεν μὲν γὰρ ἐγεσθέντα λαβεῖν αὐτὸν ἔδει πρῶτον
 τὰς πανταχόθεν ἀπεσταλμένας ἐπιστολάς, ἵνα δύ-
 νηται πάντα κατὰ τρόπον χρηματίζειν καὶ πράττειν, 5
 εἰδὼς ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν συν-
 τελουμένων· ἔπειτα λουσάμενον καὶ τοῖς τῆς ἀρχῆς
 συσσήμοις μετ' ἐσθῆτος λαμπραῖς κοσμήσαντα τὸ
 5 σῶμα θῦσαι τοῖς θεοῖς. τῷ τε βωμῷ προσαχθέντων
 τῶν θυμάτων ἔθος ἦν τὸν ἀρχιερέα στάντα πλη- 10
 σίον τοῦ βασιλέως εὐχεσθαι μεγάλη τῇ φωνῇ, πε-
 ρισσιώτως τοῦ πλήθους τῶν Αἰγυπτίων, δοῦναι τὴν
 τε ὑγίειαν καὶ τὰλλα ἀγαθὰ πάντα τῷ βασιλεῖ δια-
 6 τηροῦντι τὰ πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους δίκαια. ἀν-
 θεομολογεῖσθαι δ' ἦν ἀναγκαῖον καὶ τὰς κατὰ μέ- 15
 ρος ἀρετὰς αὐτοῦ, λέγοντα διότι πρὸς τε τοὺς θεοὺς
 εὐσεβῶς καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἡμερώτατα διά-
 κειται· ἐγκρατὴς τε γὰρ ἐστὶ καὶ δίκαιος καὶ μεγα-
 λόψυχος, ἔτι δὲ ἀψευδὴς καὶ μεταδοτικὸς τῶν ἀγα-
 θῶν καὶ καθόλου πάσης ἐπιθυμίας κρείττων, καὶ 20
 τὰς μὲν τιμωρίας ἐλάττους τῆς ἀξίας ἐπιτιθεὶς τοῖς
 ἁμαρτήμασι, τὰς δὲ χάριτας μείζονας τῆς εὐεργε-
 7 σίας ἀποδιδούς τοῖς εὐεργετήσασιν. πολλὰ δὲ καὶ
 ἄλλα παραπλήσια τούτοις διελθὼν ὁ κατευχόμενος
 τὸ τελευταῖον ὑπὲρ τῶν ἀγνωσμένων ἀρὰν ἐποι- 25
 εῖτο, τὸν μὲν βασιλέα τῶν ἐγκλημάτων ἐξαιρούμε-
 νος, εἰς δὲ τοὺς ὑπηρετοῦντας καὶ διδάξαντας τὰ
 φαῦλα καὶ τὴν βλάβην καὶ τὴν τιμωρίαν ἀξιῶν ἀπο-
 8 σκῆψαι. ταῦτα δ' ἔπραττεν ἅμα μὲν εἰς δεισιδαι-
 μονίαν καὶ θεοφιλῆ βίον τὸν βασιλέα προτρεπόμε- 30
 νος, ἅμα δὲ καὶ κατὰ τρόπον ζῆν ἐθίζων οὐ διὰ
 πικρᾶς νουθετήσεως, ἀλλὰ δι' ἐπαίνων κεχαρισμένων

καὶ πρὸς ἀρετὴν μάλιστα ἀνηκόντων. μετὰ δὲ ταῦτα 9
82 τοῦ βασιλέως ἱεροσκοπησαμένου μόσχῳ καὶ καλλιερ-
γήσαντος, ὁ μὲν ἱερογραμματεὺς παρανεγίνωσκέ τι-
νας συμβουλίας συμφερούσας καὶ πράξεις ἐκ τῶν
5 ἱερῶν βίβλων τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν, ὅπως ὁ
τῶν ὅλων τὴν ἡγεμονίαν ἔχων τὰς καλλίστας προ-
αιρέσεις τῇ διανοίᾳ θεωρήσας οὕτω πρὸς τὴν τε-
ταγμένην τῶν κατὰ μέρος τρέπεται διοίκησιν. οὐ 10
γὰρ μόνον τοῦ χρηματίζειν ἢ κρίνειν ἦν καιρὸς ὠρι-
10 σμένος, ἀλλὰ καὶ τοῦ περιπατῆσαι καὶ λούσασθαι
καὶ κοιμηθῆναι μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ καθόλου τῶν
κατὰ τὸν βίον πραττομένων ἀπάντων. τροφαῖς δ' 11
ἔθος ἦν αὐτοῖς ἀπλαῖς χρῆσθαι, κρέα μὲν μόσχων
καὶ χηνῶν μόνον προσφερομένους, οἴνου δὲ τακτόν
15 τι μέτρον πίνοντας μὴ δυνάμενον πλησμονὴν ἄκαι-
ρον ἢ μέθην περιποιῆσαι. καθόλου δὲ τὰ περὶ τὴν 12
δίαιταν οὕτως ὑπῆρχε συμμέτρως διατεταγμένα ὥστε
δοκεῖν μὴ νομοθέτην, ἀλλὰ τὸν ἄριστον τῶν ἰα-
τρῶν συντεταχέναι τῆς ὑγείας στοχαζόμενον. πα- 71
20 ραδόξου δ' εἶναι δοκοῦντος τοῦ μὴ πᾶσαν ἔχειν
ἐξουσίαν τὸν βασιλέα τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς, πολλῶ
θαυμασιώτερον ἦν τὸ μήτε δικάζειν μήτε χρηματί-
ζειν τὸ τυχὸν αὐτοῖς ἐξεῖναι μηδὲ τιμωρήσασθαι
μηδένα δι' ὕβριν ἢ διὰ θυμὸν ἢ τινα ἄλλην αἰτίαν
25 ἄδικον, ἀλλὰ καθάπερ οἱ περὶ ἐκάστων κείμενοι
νόμοι προσέταττον. ταῦτα δὲ κατὰ τὸ ἔθος πρᾶτ- 2
τοντες οὐχ ὅπως ἡγανάκτουν ἢ προσέκοπτον ταῖς
τύχαις, ἀλλὰ τοῦναντίον ἡγοῦντο ἑαυτοὺς ζῆν βίον
μακαριώτατον· τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους ἀνθρώπους 3
30 ἐνόμιζον ἀλογίστως τοῖς φυσικοῖς πάθεσι χαριζομέ-
νους πολλὰ πράττειν τῶν φερόντων βλάβας ἢ κιν-
δύνους, καὶ πολλάκις ἐνίοις εἰδότας ὅτι μέλλουσιν

ἀμαρτάνειν μηδὲν ἤτιον πράττειν τὰ φαῦλα, κα-
 τισχυομένους ὑπ' ἔρωτος ἢ μίσους ἢ τινος ἑτέρου
 πάθους, ἑαυτοὺς δ' ἐξηλωκότας βίον τὸν ὑπὸ τῶν
 φρονηματώτων ἀνδρῶν προκεκριμένον ἐλαχίστοις πε-
 4 ριπίπτειν ἀγνοήμασι. τοιαύτη δὲ χρωμένων τῶν βασι- 5
 λέων δικαιοσύνη πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους, τὰ πλήθη
 ταῖς εἰς τοὺς ἡγουμένους εὐνοίαις πᾶσαν συγγενι-
 κὴν φιλοστοργίαν ὑπερεβάλλετο· οὐ γὰρ μόνον τὸ
 σύστημα τῶν ἱερέων, ἀλλὰ καὶ συλλήβδην ἅπαντες 10
 οἱ κατ' Αἴγυπτον οὐχ οὕτω γυναικῶν καὶ τέκνων 83
 καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς ἀγαθῶν
 5 ἐφρόντιζον ὥς τῆς τῶν βασιλέων ἀσφαλείας. τοι-
 γαροῦν πλείστον μὲν χρόνον τῶν μνημονευομένων
 βασιλέων πολιτικὴν κατάστασιν ἐτήρησαν, εὐδαι-
 μονέστατον δὲ βίον ἔχοντες διετέλεσαν, ἕως ἔμει- 15
 νεν ἡ προειρημένη τῶν νόμων σύνταξις, πρὶς δὲ
 τούτοις ἔθνῶν τε πλείστων ἐπεκράτησαν καὶ μεγί-
 στους πλούτους ἔσχον, καὶ τὰς μὲν χώρας ἔργοις
 καὶ κατασκευάσμασιν ἀνυπερβλήτοις, τὰς δὲ πόλεις
 ἀναθήμασι πολυτελέσι καὶ παντοίοις ἐκόσμησαν. 20
 72 Καὶ τὰ μετὰ τὴν τελευτὴν δὲ γινόμενα τῶν βα-
 σιλέων παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις οὐ μικρὰν ἀπόδειξιν
 φέρει τῆς τοῦ πλήθους εὐνοίας εἰς τοὺς ἡγουμέ-
 νους· εἰς ἀνεπαίσθητον γὰρ χάριν ἢ τιμὴ τιθεμένη
 2 μαρτυρίαν ἀνόθευτον περιεῖχε τῆς ἀληθείας. ὁπότε 25
 γὰρ ἐκλείποι τις τὸν βίον τῶν βασιλέων, πάντες οἱ
 κατὰ τὴν Αἴγυπτον κοινὸν ἀνηροῦντο πένθος, καὶ
 τὰς μὲν ἐσθῆτας κατερορήττοντο, τὰ δ' ἱερὰ συνέ-
 κλειον καὶ τὰς θυσίας ἐπεῖχον καὶ τὰς ἐορτὰς οὐκ
 ἤγον ἐφ' ἡμέρας ἑβδομήκοντα καὶ δύο· καταπεπλα- 30
 σμένοι δὲ τὰς κεφαλὰς πηλῶ καὶ περιεζωσμένοι σιν-
 δόνας ὑποκάτω τῶν μαστῶν ὁμοίως ἄνδρες καὶ

γυναῖκες περιῆσαν ἀθροισθέντες κατὰ διακοσίους
 ἢ τριακοσίους, καὶ τὸν μὲν θρῆνον ἐν ὄνυχῳ μετ'
 ὥδης ποιοῦμενοι δις τῆς ἡμέρας ἐτίμων ἐγκωμίοις,
 ἀνακαλοῦμενοι τὴν ἀρετὴν τοῦ τετελευτηκότος, τρο-
 5 φὴν δ' οὔτε τὴν ἀπὸ τῶν ἐμψύχων οὔτε τὴν ἀπὸ
 τοῦ πυροῦ προσεφέροντο. τοῦ τε οἴνου καὶ πάσης
 πολυτελείας ἀπέιχοντο. οὐδεὶς δ' ἂν οὔτε λουτροῖς 3
 οὔτε ἀλείμμασιν οὔτε στρωματῖς προεῖλετο χρῆσθαι,
 οὐ μὴν οὐδὲ πρὸς τὰ ἀφροδίσια προσελθεῖν ἂν ἐτόλ-
 10 μησεν, ἀλλὰ καθάπερ ἀγαπητοῦ τέκνου τελευτήσαν-
 τος ἕκαστος περιώδυνος γινόμενος ἐπένθει τὰς εἰ-
 ρημένας ἡμέρας. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τὰ πρὸς 4
 ταφὴν λαμπρῶς παρεσκευασμένοι, καὶ τῇ τελευταίᾳ
 τῶν ἡμερῶν θέντες τὴν τὸ σῶμα ἔχουσιν λάρνακα
 15 πρὸ τῆς εἰς τὸν τάφον εἰσόδου, προετίθεσαν κατὰ
 νόμον τῷ τετελευτηκότι κριτήριον τῶν ἐν τῷ βίῳ
 84 πραχθέντων. δοθείσης δ' ἐξουσίας τῷ βουλομένῳ 5
 κατηγορεῖν, οἱ μὲν ἱερεῖς ἐνεκωμιάζον ἕκαστα τῶν
 καλῶς αὐτῷ πραχθέντων διεξιόντες, αἱ δὲ πρὸς τὴν
 20 ἐκφοράν συνηγμένοι μυριάδες τῶν ὄχλων ἀκούου-
 σαι συνεπευφήμουν, εἰ τύχοι καλῶς βεβιωκώς, εἰ
 δὲ μή, τὸυναντίον ἐθορύβουν. καὶ πολλοὶ τῶν βα- 6
 σιλέων διὰ τὴν τοῦ πλήθους ἐναντίωσιν ἀπεστερή-
 θησαν τῆς ἐμφανοῦς καὶ νομίμου ταφῆς· διὸ καὶ
 25 συνέβαινε τοὺς τὴν βασιλείαν διαδεχομένους μὴ μό-
 νον διὰ τὰς ἄρτι ῥηθείσας αἰτίας ᾧδικοπραγεῖν,
 ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν φόβον τῆς μετὰ τὴν τελευτὴν ἐσο-
 μένης ὕβρεώς τε τοῦ σώματος καὶ βλασφημίας εἰς
 ἅπαντα τὸν αἰῶνα. τῶν μὲν οὖν περὶ τοὺς ἀρχαί-
 30 οὺς βασιλεῖς νομίμων τὰ μέγιστα ταῦτ' ἐστὶ.

Τῆς Αἰγύπτου δὲ πάσης εἰς πλείω μέρη διηρη- 73
 μένης, ὧν ἕκαστον κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον

ὀνομάζεται νομός, ἑφ' ἑκάστῳ τέτακται νομάρχης
 ὁ τὴν ἀπάντων ἔχων ἐπιμέλειάν τε καὶ φροντίδα.
 2 τῆς δὲ χώρας ἀπάσης εἰς τρία μέρη διηρημένης τὴν
 μὲν πρώτην ἔχει μερίδα τὸ σύστημα τῶν ἱερέων,
 μεγίστης ἐντροπῆς τυγχάνον παρὰ τοῖς ἐγγχωρίοις 5
 διὰ τε τὴν εἰς τοὺς θεοὺς ἐπιμέλειαν καὶ διὰ τὸ
 πλείστην σύνεσιν τοὺς ἄνδρας τούτους ἐκ παιδείας
 3 εἰσφέρεσθαι. ἐκ δὲ τούτων τῶν προσόδων τὰς τε
 θυσίας ἀπάσας τὰς κατ' Αἴγυπτον συντελοῦσι καὶ
 τοὺς ὑπηρέτας τρέφουσι καὶ ταῖς ἰδίαις χρεῖαις χο- 10
 ρηγοῦσιν· οὔτε γὰρ τὰς τῶν θεῶν τιμὰς ᾤοντο δεῖν
 ἀλλάττειν, ἀλλ' ὑπὸ τε τῶν αὐτῶν ἀεὶ καὶ παρα-
 πλησίως συντελεῖσθαι, οὔτε τοὺς πάντων προβου-
 4 λευομένους ἐνδεεῖς εἶναι τῶν ἀναγκαίων. καθόλου
 γὰρ περὶ τῶν μεγίστων οὗτοι προβουλευόμενοι συν- 15
 διατρίβουσι τῷ βασιλεῖ, τῶν μὲν συνεργοί, τῶν δὲ
 εἰσηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι γινόμενοι, καὶ διὰ μὲν
 τῆς ἀστρολογίας καὶ τῆς ἱεροσκοπίας τὰ μέλλοντα
 προσημαίνοντες, ἐκ δὲ τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις
 ἀναγεγραμμένων πράξεων τὰς ὠφελῆσαι δυναμένας 20
 5 παραναγινώσκοντες. οὐ γάρ, ὥσπερ παρὰ τοῖς Ἑλ-
 λησιν, εἷς ἀνὴρ ἢ μία γυνὴ τὴν ἱερωσύνην παρεί-
 ληφεν, ἀλλὰ πολλοὶ περὶ τὰς τῶν θεῶν θυσίας καὶ
 τιμὰς διατρίβουσι, καὶ τοῖς ἐκγόνοις τὴν ὁμοίαν
 6 τοῦ βίου προαίρεσιν παραδιδόασιν. εἰσὶ δὲ οὗτοι 25
 πάντων τε ἀτελεῖς καὶ δευτερεύοντες μετὰ τὸν βα-
 σιλέα ταῖς τε δόξαις καὶ ταῖς ἐξουσίαις. τὴν δὲ
 δευτέραν μοῖραν οἱ βασιλεῖς παρειλήφασιν εἰς προσ-
 ὄδους, ἀφ' ὧν εἷς τε τοὺς πολέμους χορηγοῦσι καὶ
 τὴν περὶ αὐτοὺς λαμπρότητα διαφυλάττουσι, καὶ 30
 τοὺς μὲν ἀνδραγαθήσαντας δωρεαῖς κατὰ τὴν ἀξίαν 85
 τιμῶσι, τοὺς δὲ ἰδιώτας διὰ τὴν ἐκ τούτων εὐπορίαν

οὐ βαπτίζουσι ταῖς εἰσφοραῖς. τὴν δὲ μερίδα τὴν 7
 τελευταίαν ἔχουσιν οἱ μάχιμοι καλούμενοι καὶ πρὸς
 τὰς λειτουργίας τὰς εἰς τὴν στρατείαν ὑπακούοντες,
 ἵν' οἱ κινδυνεύοντες εὐνούστατοι τῇ χώρᾳ διὰ τὴν
 5 κληρουχίαν ὄντες προθύμως ἐπιδέχωνται τὰ συμ-
 βαίνοντα κατὰ τοὺς πολέμους δεινά. ἄτοπον γὰρ 8
 ἦν τὴν μὲν τῶν ἀπάντων σωτηρίαν τούτοις ἐπιτρέ-
 πειν, ὑπὲρ οὗ δὲ ἀγωνιοῦνται μηδὲν αὐτοῖς ὑπάρ-
 χειν κατὰ τὴν χώραν σπουδῆς ἄξιον· τὸ δὲ μέγι-
 10 στον, εὐπορουμένους αὐτοὺς ῥαδίως τεκνοποιήσειν,
 καὶ διὰ τοῦτο τὴν πολυανθρωπίαν κατασκευάσειν,
 ὥστε μὴ προσδεῖσθαι ξενικῆς δυνάμεως τὴν χώραν.
 ὁμοίως δὲ οὗτοι τὴν τάξιν ταύτην ἐκ προγόνων δια- 9
 δεχόμενοι ταῖς μὲν τῶν πατέρων ἀνδραγαθίαις προ-
 15 τρέπονται πρὸς τὴν ἀνδρείαν, ἐκ παίδων δὲ ζηλω-
 τὰι γινόμενοι τῶν πολεμικῶν ἔργων ἀνίκητοι ταῖς
 τόλμαις καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἀποβαίνουσιν.

Ἔστι δ' ἕτερα συντάγματα τῆς πολιτείας τρία, 74
 τό τε τῶν νομέων καὶ τὸ τῶν γεωργῶν, ἔτι δὲ τὸ
 20 τῶν τεχνιτῶν. οἱ μὲν οὖν γεωργοὶ μικροῦ τινος
 τὴν καρποφόρον γῆν τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ
 τῶν ἱερέων καὶ τῶν μαχίμων μισθούμενοι διατε-
 λοῦσι τὸν πάντα χρόνον περὶ τὴν ἐργασίαν ὄντες
 τῆς χώρας· ἐκ νηπίου δὲ συντρεφόμενοι ταῖς γεωρ-
 25 γικαῖς ἐπιμελείαις πολὺ προέχουσι τῶν παρὰ τοῖς
 ἄλλοις ἔθνεσι γεωργῶν ταῖς ἐμπειρίαις· καὶ γὰρ τὴν 2
 τῆς γῆς φύσιν καὶ τὴν τῶν ὑδάτων ἐπίρρουσιν, ἔτι
 δὲ τοὺς καιροὺς τοῦ τε σπόρου καὶ τοῦ θερισμοῦ
 καὶ τῆς ἄλλῃς τῶν καρπῶν συγκομιδῆς ἀκριβέστατα
 30 πάντων γινώσκουσι, τὰ μὲν ἐκ τῆς τῶν προγόνων
 παρατηρήσεως μαθόντες, τὰ δ' ἐκ τῆς ἰδίας πείρας
 διδαχθέντες. ὁ δ' αὐτὸς λόγος ἐστὶ καὶ περὶ τῶν 3

νομέων, οἱ τὴν τῶν θρεμμάτων ἐπιμέλειαν ἐκ πα-
 τέρων ὥσπερ κληρονομίας νόμῳ παραλαμβάνοντες
 ἐν βίῳ κτηνοτρόφῳ διατελοῦσι πάντα τὸν τοῦ ζῆν
 4 χρόνον, καὶ πολλὰ μὲν παρὰ τῶν προγόνων πρὸς
 θεραπείαν καὶ διατροφήν ἀρίστην τῶν βοσκομένων 5
 παρειλήφασιν, οὐκ ὀλίγα δ' αὐτοὶ διὰ τὸν εἰς ταῦτα
 ζῆλον προσευρίσκουσι, καὶ τὸ θαυμασιώτατον, διὰ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς ταῦτα σπουδῆς οἱ τε ὀρνι-
 θοτρόφοι καὶ οἱ χηνοβοσκοὶ χωρὶς τῆς παρὰ τοῖς
 ἄλλοις ἀνθρώποις ἐκ φύσεως συντελουμένης γενέ- 10
 σεως τῶν εἰρημένων ζώων αὐτοὶ διὰ τῆς ἰδίας φι-
 λοτεχνίας ἀμύθητον πλῆθος ὀρνέων ἀθροίζουσιν.
 5 οὐ γὰρ ἐπράξουσιν διὰ τῶν ὀρνίθων, ἀλλ' αὐτοὶ 86
 παραδόξως χειρουργοῦντες τῇ συνέσει καὶ φιλοτεχ-
 6 νίᾳ τῆς φυσικῆς ἐνεργείας οὐκ ἀπολείπονται. ἀλλὰ 15
 μὴν καὶ τὰς τέχνας ἰδεῖν ἔστι παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις
 μάλιστα διαπεπονημένους καὶ πρὸς τὸ καθῆκον τέ-
 λος διηκριβωμένους· παρὰ μόνοις γὰρ τούτοις οἱ δη-
 μιουργοὶ πάντες οὐτ' ἐργασίας ἄλλης οὔτε πολιτι-
 κῆς τάξεως μεταλαμβάνειν ἔδονται πλὴν τῆς ἐκ τῶν 20
 νόμων ὠρισμένης καὶ παρὰ τῶν γονέων παραδεδο-
 μένης, ὥστε μήτε διδασκάλου φθόρον μήτε πολι-
 τικοὺς περισπασμοὺς μήτ' ἄλλο μηδὲν ἐμποδίζειν
 7 αὐτῶν τὴν εἰς ταῦτα σπουδὴν. παρὰ μὲν γὰρ τοῖς
 ἄλλοις ἰδεῖν ἔστι τοὺς τεχνίτας περὶ πολλὰ τῇ δια- 25
 νοίᾳ περισπωμένους καὶ διὰ τὴν πλεονεξίαν μὴ μέ-
 νοντας τὸ παράπαν ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐργασίας· οἱ μὲν
 γὰρ ἐφάπτονται γεωργίας, οἱ δ' ἐμπορίας κοινω-
 νοῦσιν, οἱ δὲ δυοῖν ἢ τριῶν τεχνῶν ἀντέχονται,
 πλείστοι δ' ἐν ταῖς δημοκρατουμέναις πόλεσιν εἰς 30
 τὰς ἐκκλησίας συντρέχοντες τὴν μὲν πολιτείαν λυ-
 μαίνονται, τὸ δὲ λυσιτελὲς περιποιοῦνται παρὰ τῶν

μισθοδοτούντων· παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις, εἴ τις τῶν τεχνιτῶν μετάσχοι τῆς πολιτείας ἢ τέχνας πλείους ἐργάζοιτο, μεγάλας περιπίπτει τιμωρίαις.

Τὴν μὲν οὖν διαίρεσιν τῆς πολιτείας καὶ τὴν 8
 5 τῆς ἰδίας τάξεως ἐπιμέλειαν διὰ προγόνων τοιαύτην ἔσχον οἱ τὸ παλαιὸν τὴν Αἴγυπτον κατοικοῦντες. περὶ δὲ τὰς κρίσεις οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐποιοῦντο σπου- 75
 δὴν, ἡγούμενοι τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀποφάσεις μεγίστην ῥοπὴν τῷ κοινῷ βίῳ φέρειν πρὸς ἀμφο-
 10 τερα. δῆλον γὰρ ἦν ὅτι τῶν μὲν παρανομοούντων 2
 κολαζομένων, τῶν δ' ἀδικουμένων βοηθείας τυγχανόντων, ἀρίστη διόρθωσις ἔσται τῶν ἀμαρτημάτων· εἰ δ' ὁ φόβος ὁ γινόμενος ἐκ τῶν κρίσεων τοῖς παρανομοῦσιν ἀνατρέποιτο χρήμασιν ἢ χάρισιν, ἐσο-
 15 μένην ἐώρων τοῦ κοινοῦ βίου σύγχυσιν. διόπερ ἐκ 3
 τῶν ἐπιφανεστάτων πόλεων τοὺς ἀρίστους ἄνδρας ἀποδεικνύντες δικαστὰς κοινούς οὐκ ἀπετύγχανον τῆς προαιρέσεως. ἐξ Ἡλίου γὰρ πόλεως καὶ Θηβῶν καὶ Μέμφεως δέκα δικαστὰς ἐξ ἐκάστης προέκρινον·
 20 καὶ τοῦτο τὸ συνέδριον οὐκ ἐδόκει λείπεσθαι τῶν Ἀθήνησιν Ἀρεοπαγιτῶν ἢ τῶν παρὰ Λακεδαιμονίοις γερόντων. ἐπεὶ δὲ συνέλθοιεν οἱ τριάκοντα, ἐπέ- 4
 κρινον ἐξ ἑαυτῶν ἓνα τὸν ἄριστον, καὶ τοῦτον μὲν ἀρχιδικαστὴν καθίσταντο, εἰς δὲ τὸν τούτου τόπον
 25 ἀπέστελλεν ἡ πόλις ἕτερον δικαστὴν. συντάξεις δὲ τῶν ἀναγκαίων παρὰ τοῦ βασιλέως τοῖς μὲν δικασταῖς ἱκαναὶ πρὸς διατροφὴν ἐχορηγοῦντο, τῷ δὲ
 87 ἀρχιδικαστῇ πολλαπλάσιοι. ἐφόρει δ' οὗτος περὶ τὸν 5
 τράχηλον ἐκ χρυσοῦς ἀλύσειας ἡρτημένον ζώδιον τῶν
 30 πολυτελεῶν λίθων, ὃ προσηγόρευον ἀλήθειαν. τῶν δ' ἀμφισβητήσεων ἤρχοντο ἐπειδὴ τὴν τῆς ἀληθείας εἰκόνα ὁ ἀρχιδικαστὴς προσθόιτο. τῶν δὲ πάντων 6

νόμων ἐν βιβλίοις ὁκτὼ γεγραμμένων, καὶ τούτων πα-
 ρακειμένων τοῖς δικασταῖς, ἔθος ἦν τὸν μὲν κατή-
 γορον γράψαι καθ' ἕν ὧν ἐνεκάλει καὶ πῶς γέγρονε
 καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀδικήματος ἢ τῆς βλάβης, τὸν
 ἀπολογούμενον δὲ λαβόντα τὸ χρηματισθὲν ὑπὸ τῶν 5
 ἀντιδίκων ἀντιγράψαι πρὸς ἕκαστον ὡς οὐκ ἔπραξεν
 ἢ πράξας οὐκ ἠδίκησεν ἢ ἀδικήσας ἐλάττονος ζημίας
 7 ἄξιός ἐστι τυχεῖν. ἔπειτα νόμιμον ἦν τὸν κατήγορον
 ἀντιγράψαι καὶ πάλιν τὸν ἀπολογούμενον ἀντιθεῖ-
 ναι. ἀμφοτέρων δὲ τῶν ἀντιδίκων τὰ γεγραμμένα 10
 δις τοῖς δικασταῖς δόντων, τὸ τηνικαῦτα ἔδει τοὺς
 μὲν τριάκοντα τὰς γνώμας ἐν ἀλλήλοις ἀποφαίνεσθαι,
 τὸν ἀρχιδικαστὴν δὲ τὸ ζῳδιον τῆς ἀληθείας προσ-
 76 τίθεσθαι τῇ ἐτέρᾳ τῶν ἀμφισβητήσεων. τούτῳ δὲ
 τῷ τρόπῳ τὰς κρίσεις πάσας συντελεῖν τοὺς Αἰγυ- 15
 πτίους, νομίζοντας ἐκ μὲν τοῦ λέγειν τοὺς συνηγόρους
 πολλὰ τοῖς δικαίοις ἐπισκοπήσειν· καὶ γὰρ τὰς τέχνας
 τῶν ῥητόρων καὶ τὴν τῆς ὑποκρίσεως γοητείαν καὶ
 τὰ τῶν κινδυνευόντων δάκρυα πολλοὺς προτρέπε-
 σθαι παρορᾶν τὸ τῶν νόμων ἀπότομον καὶ τὴν τῆς 20
 2 ἀληθείας ἀκρίβειαν· θεωρεῖσθαι γοῦν τοὺς ἐπαινου-
 μένους ἐν τῷ κρίνειν πολλάκις ἢ δι' ἀπάτην ἢ διὰ
 ψυχαγωγίαν ἢ διὰ τὸ πρὸς τὸν ἔλεον πάθος συνεκφε-
 ρομένους τῇ δυνάμει τῶν συνηγορούντων· ἐκ δὲ τοῦ
 γράφειν τὰ δίκαια τοὺς ἀντιδίκους ᾤοντο τὰς κρίσεις 25
 ἀκριβεῖς ἔσεσθαι, γυμνῶν τῶν πραγμάτων θεωρου-
 3 μένων. οὕτω γὰρ μάλιστα μήτε τοὺς εὐφρεῖς τῶν
 βραδυτέρων πλεονεκτήσκειν μήτε τοὺς ἐνηθληκότας
 τῶν ἀπείρων μήτε τοὺς ψεύστας καὶ τολμηροὺς τῶν
 φιλαλήθων καὶ κατεσταλμένων τοῖς ἡθεσι, πάντα 30
 δ' ἐπ' ἴσης τεύξεσθαι τῶν δικαίων, ἱκανὸν χρόνον
 ἐκ τῶν νόμων λαμβανόντων τῶν μὲν ἀντιδίκων

ἐξετάσαι τὰ παρ' ἀλλήλων, τῶν δὲ δικαστῶν συγκρο-
ναι τὰ παρ' ἀμφοτέρων.

Ἐπεὶ δὲ τῆς νομοθεσίας ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοί- 77
κειον εἶναι τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας νομίζομεν ἐκ-
5 θέσθαι τῶν νόμων ὅσοι παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις παλαιό-
τητι διήνεγκαν ἢ παρηλλαγμένην τάξιν ἔσχον ἢ τὸ
σύνολον ὠφέλειαν τοῖς φιλαναγνωστοῦσι δύνανται
παρασχέσθαι. πρῶτον μὲν οὖν κατὰ τῶν ἐπιόρκων 2
θάνατος ἦν παρ' αὐτοῖς τὸ πρόστιμον, ὥς δύο τὰ
10 μέγιστα ποιοούντων ἀνομήματα, θεοὺς τε ἀσεβούντων
88 καὶ τὴν μεγίστην τῶν παρ' ἀνθρώποις πίστιν ἀνα-
τρεπόντων. ἔπειτα εἴ τις ἐν ὁδῷ κατὰ τὴν χώραν 3
ιδὼν φονευόμενον ἄνθρωπον ἢ τὸ καθόλου βίαιόν
τι πάσχοντα μὴ ῥύσαιο δυνατός ὢν, θανάτῳ περι-
15 πεσεῖν ὠφείλει· εἰ δὲ πρὸς ἀλήθειαν διὰ τὸ ἀδύνα-
τον μὴ κατισχύσαι βοηθῆσαι, μηνῦσαί γε πάντως
ὠφείλε τοὺς ληστὰς καὶ ἐπεξιέναι τὴν παρανομίαν·
τὸν δὲ ταῦτα μὴ πράξαντα κατὰ τὸν νόμον ἔδει
20 μαστιγοῦσθαι τεταγμένας πληγὰς καὶ πάσης εἴργε-
σθαι τροφῆς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. οἱ δὲ ψευδῶς τινων 4
κατηγορήσαντες ὠφείλον τοῦτο παθεῖν ὃ τοῖς συκο-
φαντηθεῖσιν ἐτέτακτο πρόστιμον, εἴπερ ἔτυχον κατα-
δικασθέντες. προσετέτακτο δὲ καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυ- 5
πτίοις ἀπογράφεσθαι πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἀπὸ τίνων
25 ἕκαστος πορίζεται τὸν βίον, καὶ τὸν ἐν τούτοις ψευδά-
μενον ἢ πόρον ἄδικον ἐπιτελοῦντα θανάτῳ περιπί-
πτειν ἢν ἀναγκαῖον. λέγεται δὲ τοῦτον τὸν νόμον
ὑπὸ Σόλωνος παραβαλόντος εἰς Αἴγυπτον εἰς τὰς
Ἀθήνας μετενεχθῆναι. εἰ δὲ τις ἐκουσίως ἀποκτεί- 6
30 ναι τὸν ἐλεύθερον ἢ τὸν δοῦλον, ἀποθνήσκειν τοῦ-
τον οἱ νόμοι προσέταττον, ἅμα μὲν βουλόμενοι μὴ
ταῖς διαφοραῖς τῆς τύχης, ἀλλὰ ταῖς τῶν πράξεων

ἐπιβολαῖς εἶργεσθαι πάντας ἀπὸ τῶν φαύλων, ἅμα
 δὲ διὰ τῆς τῶν δούλων φροντίδος ἐθίζοντες τοὺς
 ἀνθρώπους πολὺ μᾶλλον εἰς τοὺς ἐλευθέρους μηδὲν
 7 ὅλως ἐξαμαρτάνειν. καὶ κατὰ μὲν τῶν γονέων τῶν
 ἀποκτεινάντων τὰ τέκνα θάνατον μὲν οὐχ ὥρισαν, 5
 ἡμέρας δὲ τρεῖς καὶ νύκτας ἴσας συνεχῶς ἦν ἀναγ-
 καῖον περιειληφότας τὸν νεκρὸν ὑπομένειν φυλακῆς
 παρεδρευούσης δημοσίας· οὐ γὰρ δίκαιον ὑπελήφθη
 τὸ τοῦ βίου στερίσκειν τοὺς τὸν βίον τοῖς παισὶ
 δεδωκότας, νουθετήσῃ δὲ μᾶλλον λύπην ἐχούσῃ 10
 καὶ μεταμέλειαν ἀποτρέπειν τῶν τοιούτων ἐργειρη-
 8 μάτων· κατὰ δὲ τῶν τέκνων τῶν γονεῖς φονευσάν-
 των τιμωρίαν ἐξηλλαγμένην ἔθηκαν· ἔδει γὰρ τοὺς
 καταδικασθέντας ἐπὶ τούτοις καλάμοις ὀξέσι δακτυ-
 λιαῖα μέρη τοῦ σώματος κατατμηθέντας ἐπ' ἀκάν- 15
 θαις κατακάεσθαι ζῶντας· μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις
 ἀδικημάτων κρίνοντας τὸ βιαίως τὸ ζῆν ἀφαιρεῖσθαι
 9 τῶν τὴν ζωὴν αὐτοῖς δεδωκότων. τῶν δὲ γυναικῶν
 τῶν καταδικασθεισῶν θανάτῳ τὰς ἐγκύους μὴ θανα-
 τοῦσθαι πρὶν ἢ τέκωσι. καὶ τοῦτο τὸ νόμιμον 20
 πολλοὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέδειξαν, ἡγούμενοι
 παντελῶς ἄδικον εἶναι τὸ μηδὲν ἀδικῆσαν τῷ ἀδι-
 κήσαντι τῆς αὐτῆς μετέχειν τιμωρίας, καὶ παρανο- 89
 μήματος ἑνὸς γενομένου παρὰ δυοῖν λαμβάνειν τὸ
 πρόστιμον, πρὸς δὲ τούτοις κατὰ προαίρεσιν πονη- 25
 ρὰν ἐκτελεσθέντος τοῦ ἀδικήματος τὸ μηδεμίαν
 πῶ σύνεσιν ἔχον ὑπὸ τὴν ὁμοίαν ἄγειν κόλασιν, τὸ
 δὲ πάντων μέγιστον, ὅτι ταῖς κυούσαις ἰδίᾳ τῆς
 αἰτίας ἐπενηνεγμένης οὐδαμῶς προσήκει τὸ κοινὸν
 10 πατρὸς καὶ μητρὸς τέκνον ἀναιρεῖσθαι· ἐπ' ἴσης γὰρ 30
 ἂν τις φαύλους διαλάβοι κριτὰς τοὺς τε τὸν ἔνοχον
 τῷ φόνῳ σώζοντας καὶ τοὺς τὸ μηδὲν ὅλως ἀδικῆ-

σαν συναναιρουντας. τῶν μὲν οὖν φονικῶν νόμων 11
οἱ μάλιστα δοκοῦντες ἐπιτετεῦχθαι τοιοῦτοί τινες
ἦσαν.

Τῶν δ' ἄλλων ὁ μὲν περὶ τῶν πολέμων κείμε- 78
5 νος κατὰ τῶν τὴν τάξιν λιπόντων ἢ τὸ παραγγελθὲν
ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων μὴ ποιούντων ἔταττε πρόστιμον
οὐ θάνατον, ἀλλὰ τὴν ἐσχάτην ἀτιμίαν· εἰ δ' ὕστε- 2
ρον ταῖς ἀνδραγαθίαις ὑπερβάλοιντο τὰς ἀτιμίας,
εἰς τὴν προὔπαρξασαν παρρησίαν ἀποκαθίστα, ἅμα
10 μὲν τοῦ νομοθέτου δεινότεραν τιμωρίαν ποιοῦντος
τὴν ἀτιμίαν ἢ τὸν θάνατον, ἵνα τὸ μέγιστον τῶν
κακῶν ἐθίσῃ πάντας κρίνειν τὴν αἰσχύνην, ἅμα δὲ
τοὺς μὲν θανατωθέντας ἡγεῖτο μηδὲν ὠφελήσειν τὸν
κοινὸν βίον, τοὺς δὲ ἀτιμωθέντας ἀγαθῶν πολλῶν
15 αἰτίους ἔσεσθαι διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς παρρησίας.
καὶ τῶν μὲν τὰ ἀπόρρητα τοῖς πολεμίοις ἀπαγγει- 3
λάντων ἐπέταττεν ὁ νόμος ἐκτέμνεσθαι τὴν γλῶτταν,
τῶν δὲ τὸ νόμισμα παρακοπτόντων ἢ μέτρα καὶ
σταθμὰ παραποιοούντων ἢ παραγλυφόντων τὰς σφρα-
20 γίδας, ἔτι δὲ τῶν γραμματέων τῶν ψευδεῖς χρημα-
τισμοὺς γραφόντων ἢ ἀφαιρούντων τι τῶν ἐγγεγραμ-
μένων, καὶ τῶν τὰς ψευδεῖς συγγραφὰς ἐπιφερόντων,
ἀμφοτέρας ἐκέλευσεν ἀποκόπτεσθαι τὰς χεῖρας, ὅπως
οἷς ἕκαστος μέρεσι τοῦ σώματος παρενόμησεν, εἰς
25 ταῦτα κολαζόμενος αὐτὸς μὲν μέχρι τελευτῆς ἀνία-
τον ἔχῃ τὴν συμφοράν, τοὺς δ' ἄλλους διὰ τῆς ἰδίας
τιμωρίας νουθετῶν ἀποτρέπη τῶν ἑμοίων τι πράτ-
τειν. πικροὶ δὲ καὶ περὶ τῶν γυναικῶν νόμοι παρ' 4
αὐτοῖς ὑπῆρχον. τοῦ μὲν γὰρ βιασαμένου γυναῖκα
30 ἐλευθέραν προσέταξαν ἀποκόπτεσθαι τὰ αἰδοῖα, νομί-
σαντες τὸν τοιοῦτον μιᾷ πράξει παρανόμῳ τρία τὰ
μέγιστα τῶν κακῶν ἐνηργηκέναι, τὴν ὕβριν καὶ τὴν

5 φθορὰν καὶ τὴν τῶν τέκνων σύγχυσιν· εἰ δέ τις
 πείσας μοιχεύσαι, τὸν μὲν ἄνδρα δάβδοις χιλίας
 πληγὰς λαμβάνειν ἐκέλευον, τῆς δὲ γυναικὸς τὴν 90
 ὄντα κολοβοῦσθαι, ὑπολαμβάνοντες δεῖν τῆς πρὸς
 ἀσυγχώρητον ἀκρασίαν καλλωπιζομένης ἀφαιρεθῆναι 5
 τὰ μάλιστα κοσμοῦντα τὴν εὐπρέπειαν.

79 Τοὺς δὲ περὶ τῶν συμβολαίων νόμους Βοκχόριδος
 εἶναί φασι. προστάττουσι δὲ τοὺς μὲν ἀσύγγραφα δα-
 νεισαμένους, ἂν μὴ φάσκωσιν ὀφείλειν, ὁμόσαντας
 ἀπολύεσθαι τοῦ δανείου, πρῶτον μὲν ὅπως ἐν μεγάλῳ 10
 2 τιθέμενοι τοὺς ὅρκους δεισιδαιμονῶσι· προδήλου
 γὰρ ὄντος ὅτι τῷ πολλάκις ὁμόσαντι συμβήσεται
 τὴν πίστιν ἀποβαλεῖν, ἵνα τῆς εὐχρηστίας μὴ στε-
 ρηθῇ, περὶ πλείστου πᾶς τις ἔξει τὸ μὴ καταντᾶν
 ἐπὶ τὸν ὅρκον· ἐπειθ' ὑπελάμβανεν ὁ νομοθέτης 15
 τὴν ὅλην πίστιν ἐν τῇ καλοκἀγαθίᾳ ποιήσας προ-
 τρέψεσθαι πάντας σπουδαίους εἶναι τοῖς ἡθεσιν,
 ἵνα μὴ πίστεως ἀνάξιοι διαβληθῶσι· πρὸς δὲ τού-
 τοις ἄδικον ἐκρίνεν εἶναι τοὺς χωρὶς ὅρκου πιστευ-
 θέντας περὶ τῶν αὐτῶν συμβολαίων ὁμόσαντας μὴ 20
 τυγχάνειν πίστεως. τοὺς δὲ μετὰ συγγραφῆς δανεί-
 σαντας ἐκώλυε διὰ τοῦ τόκου τὸ κεφάλαιον πλεόν
 3 ποιεῖν ἢ διπλάσιον. τῶν δὲ ὀφειλόντων τὴν ἐκπρα-
 ξιν τῶν δανείων ἐκ τῆς οὐσίας μόνον ἐποιήσατο,
 τὸ δὲ σῶμα κατ' οὐδένα τρόπον εἶασεν ὑπάρχειν 25
 ἀγώγιμον, ἡγούμενος δεῖν εἶναι τὰς μὲν κτήσεις
 τῶν ἐργασαμένων ἢ παρὰ κυρίου τινὸς ἐν δωρεαῖς
 λαβόντων, τὰ δὲ σώματα τῶν πόλεων, ἵνα τὰς καθη-
 κούσας λειτουργίας ἔχωσιν αἱ πόλεις καὶ κατὰ πό-
 λεμον καὶ κατ' εἰρήνην· ἄτοπον γὰρ τὸ στρατιωτὴν 30
 εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος προϊόντα κίνδυνον, εἰ
 τύχοι, πρὸς δάνειον ὑπὸ τοῦ πιστεύσαντος ἀπά-

γεσθαι, καὶ τῆς τῶν ἰδιωτῶν πλεονεξίας ἔνεκα κιν-
 δυνεύειν τὴν κοινὴν ἀπάντων σωτηρίαν. δοκεῖ δὲ 4
 καὶ τοῦτον τὸν νόμον ὁ Σόλων εἰς τὰς Ἀθήνας
 μετενεγκεῖν, ὃν ὠνόμασε σεισάχθειαν, ἀπολύσας
 5 τοὺς πολίτας ἅπαντας τῶν ἐπὶ τοῖς σώμασι πεπι-
 στευμένων δανείων. μέμφονται δὲ τινες οὐκ ἀλό- 5
 γως τοῖς πλείστοις τῶν παρὰ τοῖς Ἑλλήσι νομοθετῶν,
 οἵτινες ὅπλα μὲν καὶ ἄροτρον καὶ ἄλλα τῶν ἀναγκαιο-
 τάτων ἐκώλυσαν ἐνέχυρα λαμβάνεσθαι πρὸς δάνειον,
 10 τοὺς δὲ τούτοις χρησομένους συνεχώρησαν ἀγωγί-
 μους εἶναι.

Ὑπῆρχε δὲ καὶ περὶ τῶν κλεπτῶν νόμος παρ' 80
 Αἰγυπτίοις ἰδιωτάτος. ἐκέλευε γὰρ τοὺς μὲν βουλο-
 μένους ἔχειν ταύτην τὴν ἐργασίαν ἀπογράφεσθαι
 15 πρὸς τὸν ἀρχίφωρα, καὶ τὸ κλαπὲν ὁμολόγως ἀνα-
 φέρειν παραχορῆμα πρὸς ἐκείνον, τοὺς δὲ ἀπολέσαν-
 τας παραπλησίως ἀπογράφειν αὐτῷ καθ' ἕκαστον
 01 τῶν ἀπολωλότων, προστιθέντας τὸν τε τόπον καὶ
 τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀπώλεσαν. τούτῳ 2
 20 δὲ τῷ τρόπῳ πάντων ἐτοίμως εὐρισκομένων, ἔδει
 τὸν ἀπολέσαντα τὸ τέταρτον μέρος τῆς ἀξίας δόντα
 κτήσασθαι τὰ ἑαυτοῦ μόνα. ἀδυνάτου γὰρ ὄντος
 τοῦ πάντας ἀποσπῆσαι τῆς κλοπῆς εὗρε πόρον ὁ νο-
 μοθέτης δι' οὗ πᾶν τὸ ἀπολόμενον σωθήσεται μικρῶν
 25 διδομένων λύτρων.

Γαμοῦσι δὲ παρ' Αἰγυπτίοις οἱ μὲν ἱερεῖς μίαν, τῶν 3
 δ' ἄλλων ὅσας ἂν ἕκαστος προαιρηῇται· καὶ τὰ γεννώ-
 μενα πάντα τρέφουσιν ἐξ ἀνάγκης ἔνεκα τῆς πολυαν-
 θρωπίας, ὥς ταύτης μέγιστα συμβαλλομένης πρὸς
 30 εὐδαιμονίαν χώρας τε καὶ πόλεων, νόθον δ' οὐδένα
 τῶν γεννηθέντων νομίζουσιν, οὐδ' ἂν ἐξ ἀργυρωνήτου
 μητρὸς γεννηθῇ· καθόλου γὰρ ὑπειλήφασιν τὸν πατέρα 4

- μόνον αἴτιον εἶναι τῆς γενέσεως, τὴν δὲ μητέρα τρο-
φὴν καὶ χώραν παρέχεσθαι τῷ βρέφει, καὶ τῶν δέν-
δρων ἄρρενα μὲν καλοῦσι τὰ καρποφόρα, θήλεα δὲ
τὰ μὴ φέροντα τοὺς καρπούς, ἐναντίως τοῖς Ἑλλήσι.
- 5 τρέφουσι δὲ τὰ παιδία μετὰ τινος εὐχερείας ἀδαπάνου 5
καὶ παντελῶς ἀπίστου· ἐφήματα γὰρ αὐτοῖς χορηγοῦ-
σιν ἔκ τινος εὐτελείας ἐτοίμης γινόμενα, καὶ τῶν ἐκ
τῆς βύβλου πυθμένων τοὺς δυναμένους εἰς τὸ πῦρ
ἐγκρύβεσθαι, καὶ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν κανλῶν τῶν
ἐλείων τὰ μὲν ὠμά, τὰ δ' ἔψοντες, τὰ δ' ὀπτῶν- 10
6 τες, διδόασιν. ἀνυποδῆτων δὲ καὶ γυμνῶν τῶν
πλείστων τρεφομένων διὰ τὴν εὐκρασίαν τῶν τόπων,
τὴν πᾶσαν δαπάνην οἱ γονεῖς, ἄχρι ἂν εἰς ἡλικίαν
ἔλθῃ τὸ τέκνον, οὐ πλείω ποιοῦσι δραχμῶν εἴκοσι. δι'
ἧς αἰτίας μάλιστα τὴν Αἴγυπτον συμβαίνει πολυαν- 15
θρωπία διαφέρειν, καὶ διὰ τοῦτο πλείστας ἔχειν
μεγάλων ἔργων κατασκευάς.
- 81 Παιδεύουσι δὲ τοὺς υἱοὺς οἱ μὲν ἱερεῖς γράμ-
ματα διττά, τὰ τε ἱερὰ καλούμενα καὶ τὰ κοινο-
τέρα ἔχοντα τὴν μάθησιν. γεωμετρίαν δὲ καὶ τὴν 20
2 ἀριθμητικὴν ἐπὶ πλεόν ἐκπονοῦσιν. ὁ μὲν γὰρ πο-
ταμὸς κατ' ἐνιαυτὸν ποικίλως μετασχηματίζων τὴν
χώραν πολλὰς καὶ παντοίας ἀμφισβητήσεις ποιεῖ
περὶ τῶν ὄρων τοῖς γειτνιῶσι, ταύτας δ' οὐ ῥάδιον
ἀκριβῶς ἐξελέγξει μὴ γεωμέτρου τὴν ἀλήθειαν ἐκ 25
3 τῆς ἐμπειρίας μεθοδεύσαντος. ἡ δ' ἀριθμητικὴ πρὸς
τε τὰς κατὰ τὸν βίον οἰκονομίας αὐτοῖς χρησιμεύει
καὶ πρὸς τὰ γεωμετρίας θεωρήματα, πρὸς δὲ τού-
τοις οὐκ ὀλίγα συμβάλλεται καὶ τοῖς τὰ περὶ τὴν
4 ἀστρολογίαν ἐκπονοῦσιν. ἐπιμελοῦς γάρ, εἰ καὶ παρὰ 30
τισιν ἄλλοις, καὶ παρ' Αἰγυπτίοις παρατηρήσεως
τυγχάνουσιν αἱ τῶν ἄστρον τάξεις τε καὶ κινήσεις,

92 καὶ τὰς περὶ ἐκάστων ἀναγραφὰς ἐξ ἐτῶν ἀπίστων
 τῷ πλήθει φυλάττουσιν, ἐκ παλαιῶν χρόνων ἐξηλω-
 μένης παρ' αὐτοῖς τῆς περὶ ταῦτα σπουδῆς, τὰς τε
 τῶν πλανήτων ἀστέρων κινήσεις καὶ περιόδους καὶ
 5 στηριγμούς, ἔτι δὲ τὰς ἐκάστου δυνάμεις πρὸς τὰς
 τῶν ζώων γενέσεις, τίνων εἰδὴν ἀγαθῶν ἢ κακῶν
 ἀπεργαστικάι, φιλοτιμότατα παρατετηρήκασι. καὶ 5
 πολλάκις μὲν τοῖς ἀνθρώποις τῶν αὐτοῖς μελλόν-
 των ἀπαντήσεσθαι κατὰ τὸν βίον προλέγοντες ἐπι-
 10 τυγχάνουσιν, οὐκ ὀλιγάκις δὲ καρπῶν φθορὰς ἢ
 τοῦναντίον πολυκαρπίας, ἔτι δὲ νόσους κοινὰς ἀν-
 θρώποις ἢ βοσκήμασιν ἐσομένας προσημαίνουσι,
 σεισμούς τε κατακλυσμούς καὶ κομητῶν ἀστέρων
 ἐπιτολὰς καὶ πάντα τὰ τοῖς πολλοῖς ἀδύνατον ἔχειν
 15 δοκοῦντα τὴν ἐπίγνωσιν ἐκ πολυχρονίου παρατηρή-
 σεως γεγεννημένης προγινώσκουσι. φασὶ δὲ καὶ τοὺς 6
 ἐν Βαβυλῶνι Χαλδαίους, ἀποίκους Αἰγυπτίων ὄντας,
 τὴν δόξαν ἔχειν τὴν περὶ τῆς ἀστρολογίας παρὰ τῶν
 ἱερέων μαθόντας τῶν Αἰγυπτίων. τὸ δ' ἄλλο πλήθος 7
 20 τῶν Αἰγυπτίων ἐκ παίδων μανθάνει παρὰ τῶν πατέ-
 ρων ἢ συγγενῶν τὰς περὶ ἐκάστον βίον ἐπιτηδεύσεις,
 καθάπερ προειρήκαμεν. γράμματα δ' ἐπ' ὀλίγον διδά-
 σκονται οὐχ ἅπαντες, ἀλλ' οἱ τὰς τέχνας μεταχειρι-
 ζόμενοι μάλιστα. παλαίστραν δὲ καὶ μουσικὴν οὐ
 25 νόμιμόν ἐστι παρ' αὐτοῖς μανθάνειν· ὑπολαμβάνουσι
 γὰρ ἐκ μὲν τῶν καθ' ἡμέραν ἐν τῇ παλαίστρᾳ γυμνα-
 σίων τοὺς νέους οὐχ ὑγίειαν ἔξειν, ἀλλὰ ῥώμην
 ὀλιγοχρόνιον καὶ παντελῶς ἐπικίνδυνον, τὴν δὲ μου-
 σικὴν νομίζουσιν οὐ μόνον ἄχρηστον ὑπάρχειν, ἀλλὰ
 30 καὶ βλαβεράν, ὥς ἂν ἐκθηλύνουσιν τὰς τῶν ἀκούον-
 των ψυχάς.

Τὰς δὲ νόσους προκαταλαμβανόμενοι θεραπεύ- 82

ουσι τὰ σώματα κλυσμοῖς καὶ νηστείαις καὶ ἐμέτοις, ἐνίοτε μὲν καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἐνίοτε δὲ τρεῖς ἢ 2 τέτταρας ἡμέρας διαλείποντες. φασὶ γὰρ πάσης τροφῆς ἀναδοθείσης τὸ πλεον εἶναι περιττόν, ἅφ' οὗ γεννᾶσθαι τὰς νόσους· ὥστε τὴν προειρημένην 5 θεραπείαν ἀναιροῦσαν τὰς ἀρχὰς τῆς νόσου μάλιστ' ἂν παρασκευάσαι τὴν ὑγίειαν. κατὰ δὲ τὰς στρα- τείας καὶ τὰς τῆς χώρας ἐκδημίας θεραπεύονται πάντες οὐδένα μισθὸν ἰδίᾳ διδόντες· οἱ γὰρ ἱατροὶ τὰς μὲν τροφὰς ἐκ τοῦ κοινοῦ λαμβάνουσι, τὰς δὲ 10 θεραπείας προσάγουσι κατὰ νόμον ἔγγραφον, ὑπὸ 93 πολλῶν καὶ δεδοξασμένων ἱατρῶν ἀρχαίων συγγε- γραμμένον. κἂν τοῖς ἐκ τῆς ἱερᾶς βίβλου νόμοις ἀναγινωσκομένοις ἀκολουθήσαντες ἀδυνατήσωσι σω- σαι τὸν κάμνοντα, ἀθῶοι παντὸς ἐγκλήματος ἀπο- 15 λύονται, ἐὰν δὲ παρὰ τὰ γεγραμμένα ποιήσωσι, θανάτου κρίσιν ὑπομένουσιν, ἡγουμένου τοῦ νομο- θέτου τῆς ἐκ πολλῶν χρόνων παρατετηρημένης θερα- πείας καὶ συντεταγμένης ὑπὸ τῶν ἀρίστων τεχνιτῶν ὀλίγους ἂν γενέσθαι συνετωτέρους.

20

83 Περὶ δὲ τῶν ἀφιερωμένων ζώων κατ' Αἴγυπτον εἰκότως φαίνεται πολλοῖς παράδοξον τὸ γινόμενον καὶ ζητήσεως ἄξιον. σέβονται γὰρ ἔνια τῶν ζώων Αἰγύπτιοι καθ' ὑπερβολὴν οὐ ζῶντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τελευτήσαντα, οἷον αἰλούρους καὶ τοὺς ἰχνεύ- 25 μονας καὶ κύνας, ἔτι δὲ ἑρᾶκας καὶ τὰς καλουμέ- νας παρ' αὐτοῖς ἰβεις, πρὸς δὲ τούτοις τοὺς τε λύκους καὶ τοὺς κροκοδείλους καὶ ἕτερα τοιαῦτα πλείω, περὶ ὧν τὰς αἰτίας ἀποδιδόναι πειρασόμεθα, 2 βραχέα πρότερον ὑπὲρ αὐτῶν διελθόντες. πρῶτον 30 μὲν γὰρ ἐκάστῳ γένει τῶν σεβασμῶν τυγχανόντων ζώων ἀφιέρωται χώρα φέρουσα πρόσοδον ἀρκοῦσαν

εἰς ἐπιμέλειαν καὶ τροφήν αὐτῶν· ποιοῦνται δὲ καὶ
 θεοῖς τισιν εὐχὰς ὑπὲρ τῶν παίδων οἱ κατ' Αἴγυ-
 πτον τῶν ἐκ τῆς νόσου σωθέντων· ξυρῆσαντες γὰρ
 τὰς τρίχας καὶ πρὸς ἀργύριον ἢ χρυσίον στήσαντες
 5 διδόασιν τὸ νόμισμα τοῖς ἐπιμελομένοις τῶν προει-
 ρημένων ζώων. οἱ δὲ τοῖς μὲν ἱέραξι κρέα κατατέμνον- 3
 τες καὶ προσκαλούμενοι μεγάλη τῇ φωνῇ πετομένοις
 ἀναρρίπτουσι, μέχρι ἂν δέξωνται, τοῖς δὲ αἰλούροισι
 καὶ τοῖς ἰχνεύμοσι καταθρύπτοντες τοὺς ἄρτους εἰς
 10 γάλα καὶ ποππύζοντες παρατιθέασιν ἢ τῶν ἰχθύων
 τῶν ἐκ τοῦ Νείλου κατατέμνοντες ὡμῶς σιτίζουσιν·
 ὥσαύτως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἐκάστῳ γένει τὴν
 ἁρμοζούσαν τροφήν χορηγοῦσι. τὰς δὲ γινομένας 4
 περὶ ταῦτα λειτουργίας οὐχ οἷον ἐκκλίνουσιν ἢ τοῖς
 15 ὄχλοις γενέσθαι καταφανεῖς ἐπαισχύνονται, τούναν-
 τίον δ' ὥς περὶ τὰς μεγίστας τῶν θεῶν γινόμενοι τιμὰς
 σεμνύνονται καὶ μετὰ σημείων ἰδίων περιέρχονται
 τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν. πόρρωθεν δ' ὄντες φανε-
 24 ροὶ τίνων ζώων ἔχουσι τὴν ἐπιμέλειαν, ὑπὸ τῶν
 20 ἀπαντώντων προσκυνοῦνται καὶ τιμῶνται. ὅταν δ' 5
 ἀποθάνῃ τι τῶν εἰρημένων, σινδόνι κατακαλύψαν-
 τες καὶ μετ' οἰωγῆς τὰ στήθη καταπληξάμενοι
 φέρουσιν εἰς τὰς ταριχείας· ἔπειτα θεραπευθέντων
 αὐτῶν κεδρία καὶ τοῖς δυναμένοις εὐωδίαν παρέχε-
 25 σθαι καὶ πολυχρόνιον τοῦ σώματος τήρησιν θάπτου-
 σιν ἐν ἱεραῖς θήκαις. ὅς δ' ἂν τούτων τι τῶν ζώων 6
 ἐκὼν διαφθείρῃ, θανάτῳ περιπίπτει, πλὴν ἐὰν
 αἰλουρον ἢ τὴν ἰβιν ἀποκτείνῃ· ταῦτα δὲ ἐὰν τε
 ἐκὼν ἐὰν τε ἄκων ἀποκτείνῃ, πάντως θανάτῳ περι-
 30 πίπτει, τῶν ὄχλων συντρεχόντων καὶ τὸν πράξαντα
 δεινότατα διατιθέντων, καὶ τοῦτ' ἐνίοτε πρᾶπτόν-
 των ἄνευ κρίσεως. διὰ δὲ τὸν ἐπὶ τούτοις φόβον 7

οἱ θεασάμενοι τεθνηκός τι τούτων τῶν ζώων ἀπο-
 στάντες μακρὰν βοῶσιν ὀδυρόμενοί τε καὶ μαρτυ-
 8 ρόμενοι κατειληφθαι αὐτὸ τετελευτηκός. οὕτω δ'
 ἐν ταῖς τῶν ὄχλων ψυχαῖς ἐντέτηκεν ἡ πρὸς τὰ ζῶα
 ταῦτα δεισιδαιμονία καὶ τοῖς πάθεσιν ἀμεταθέτως 5
 ἕκαστος διάκειται πρὸς τὴν τούτων τιμὴν, ὥστε καὶ
 καθ' ὃν χρόνον Πτολεμαῖος μὲν ὁ βασιλεὺς ὑπὸ
 Ῥωμαίων οὐπω προσηγόρευτο φίλος, οἱ δ' ὄχλοι
 πᾶσαν εἰσεφέρουντο σπουδὴν ἐκθεραπεύοντες τοὺς
 παρεπιδημοῦντας τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ σπεύ- 10
 δοντες μηδεμίαν ἀφορμὴν ἐγκλήματος ἢ πολέμου
 δοῦναι διὰ τὸν φόβον, ἀποκτείναντος Ῥωμαίου τινὸς
 αἰλουρον, καὶ τοῦ πλήθους συνδραμόντος ἐπὶ τὴν
 οἰκίαν τοῦ πράξαντος, οὔτε οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως ἄρχοντες ἐπὶ τὴν παραίτησιν οὔτε ὁ κοινὸς 15
 ἀπὸ τῆς Ῥώμης φόβος ἰσχυσεν ἐξελέσθαι τῆς τιμω-
 ρίας τὸν ἄνθρωπον, καίπερ ἀκουσίως τοῦτο πεπρα-
 9 χότα. καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ἀκοῆς ἡμεῖς ἱστοροῦμεν,
 ἀλλ' αὐτοὶ κατὰ τὴν γεγεννημένην ἡμῖν ἐπιδημίαν
 84 κατ' Αἴγυπτον ἑορακότες. ἀπίστων δὲ φαινομέ- 20
 νων πολλοῖς τῶν εἰρημένων καὶ μύθοις παραπλη-
 σίων πολλῷ παραδοξότερα φανήσεται τὰ μετὰ ταῦτα
 ὀηθησόμενα. λιμῷ γάρ ποτε πιεζομένων τῶν κατ'
 Αἴγυπτόν φασι πολλοὺς ἀλλήλων μὲν ἄψασθαι διὰ
 τὴν ἔνδειαν, τῶν δ' ἀφιερωμένων ζώων τὸ παρὰπαν 25
 2 μὴδ' αἰτίαν σχεῖν μὴδένα προσενηνέχθαι. ἀλλὰ μὴν
 γὰρ καὶ καθ' ἣν ἂν οἰκίαν εὗρεθῇ κύων τετελευτη-
 κός, ξυρῶνται πάντες οἱ κατ' οἶκον ὄντες ὅλον τὸ
 σῶμα καὶ ποιοῦνται πένθος, καὶ τὸ τούτου θαυμα-
 σιώτερον, ἐὰν οἶνος ἢ σῖτος ἢ τι τῶν πρὸς τὴν βίον 30
 ἀναγκαίων τυγχάνῃ κείμενον ἐν τοῖς οἰκήμασιν οὐ
 το ζῆν ἐξέλιπέ τι τῶν θηρίων, οὐκ ἂν ἔτι χρήσασθαι

95 πρὸς οὐδὲν αὐτοῖς ὑπομείνειαν. καὶ ἐν ἄλλῃ χώρᾳ 3
 που στρατευόμενοι τύχῳσι, λυτρούμενοι τοὺς αἰλού-
 ρους καὶ τοὺς ἱέρακας κατὰγουσιν εἰς Αἴγυπτον· καὶ
 τοῦτο πράττουσιν ἐνίοτε τῶν ἐφοδίων αὐτοὺς ὑπολι-
 5 πόντων. τὰ δὲ γινόμενα περὶ τὸν Ἄπιν τὸν ἐν Μέμφει 4
 καὶ τὸν Μνεῦιν τὸν ἐν Ἡλιουπόλει καὶ τὰ περὶ τὸν
 τράγον τὸν ἐν Μένδητι, πρὸς δὲ τούτοις τὸν κροκό-
 δειλον τὸν κατὰ τὴν Μοίριδος λίμνην καὶ τὸν λέοντα
 τὸν τρεφόμενον ἐν τῇ καλουμένῃ Λεόντων πόλει,
 10 καὶ πολλὰ τοιαῦθ' ἕτερα, διηγῆσασθαι μὲν εὐχερές,
 ἀπαγγείλαντα δὲ πιστευθῆναι παρὰ τοῖς μὴ τεθεα-
 μένοις δύσκολον. ταῦτα γὰρ ἐν ἱεροῖς μὲν περιβόλοις 5
 τρέφεται, θεραπεύουσι δ' αὐτὰ πολλοὶ τῶν ἀξιο-
 λόγων ἀνδρῶν τροφὰς διδόντες τὰς πολυτελεστάτας·
 15 σεμίδαλιν γὰρ ἢ χόνδρον ἔψοντες ἐν γάλακτι καὶ
 πέμματα παντοδαπὰ μέλιτι φυρῶντες, καὶ κρέα χή-
 νεια τὰ μὲν ἔψοντες, τὰ δ' ὀπτῶντες ἀνεκλείπτως
 χορηγοῦσι, τοῖς δ' ὠμοφάγοις πολλὰ τῶν ὀρνέων
 θηρεύοντες παραβάλλουσι, καὶ τὸ καθόλου μεγάλην
 20 εἰσφέρονται σπουδὴν εἰς τὴν πολυτέλειαν τῆς τρο-
 φῆς. λουτροῖς τε χλιαροῖς χρῶμενοι καὶ μύροις τοῖς 6
 κρατίστοις ἀλείφοντες καὶ παντοδαπὰς εὐωδίας θυ-
 μιῶντες οὐ διαλείπουσι, στρωμνὰς τε τὰς πολυτελε-
 στάτας καὶ κόσμον εὐπρεπῇ χορηγοῦσι, καὶ τῶν
 25 συνουσιῶν ὅπως τυγχάνῃ κατὰ φύσιν φροντίδα
 ποιοῦνται τὴν μεγίστην, πρὸς δὲ τούτοις ὁμοφύλους
 θηλείας ἐκάστῳ τῶν ζώων τὰς εὐεидεστάτας συντρέ-
 φουσιν, ἃς παλλακίδας προσαγορεύουσι καὶ θερα-
 πεύουσι ταῖς μεγίσταις δαπάναις καὶ λειτουργίαις.
 30 ἔὰν δὲ τελευτήσῃ τι, πενθοῦσι μὲν ἴσα τοῖς ἀγα- 7
 πητῶν τέκνων στερομένοις, θάπτουσι δὲ οὐ κατὰ
 τὴν ἑαυτῶν δύναμιν, ἀλλὰ πολὺ τὴν ἀξίαν τῆς

8 ἐαυτῶν οὐσίας ὑπερβάλλοντες. μετὰ γὰρ τὴν Ἀλε-
 ξάνδρου τελευτὴν, Πτολεμαίου τοῦ Λάγου παρει-
 ληφότος ἄρτι τὴν Αἴγυπτον, ἔτυχεν ἐν Μέμφει τε-
 λευτήσας ὁ Ἄπιδ γῆρα, ὁ δὲ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχων
 αὐτοῦ τὴν τε ἡτοιμασμένην χορηγίαν, οὕσαν πάνυ 5
 πολλήν, εἰς ταφὴν ἅπασαν ἐδαπάνησε καὶ παρὰ τοῦ
 Πτολεμαίου πεντήκοντα ἀργυρίου τάλαντα προσε-
 δανείσατο. καὶ καθ' ἡμᾶς δέ τινες τῶν τὰ ζῶα
 ταῦτα τρεφόντων εἰς τὰς ταφὰς αὐτῶν οὐκ ἔλαττον
 τῶν ἑκατὸν ταλάντων δεδαπανήκασιν. 10

85 Προσθετέον δὲ τοῖς εἰρημένοις τὰ λειπόμενα τῶν
 γινομένων περὶ τὸν ἱερὸν ταῦρον τὸν ὀνομαζόμε-
 νον Ἄπιν. ὅταν γὰρ τελευτήσας ταφῇ μεγαλοπρε-
 πῶς, ζητοῦσιν οἱ περὶ ταῦτ' ὄντες ἱερεῖς μόσχον
 ἔχοντα κατὰ τὸ σῶμα παράσημα τὰ παραπλήσια τῷ 15
 2 προϋπάρχοντι. ὅταν δ' εὗρεθῇ, τὰ μὲν πλήθη τοῦ 96
 πένθους ἀπολύεται, τῶν δ' ἱερέων οἷς ἔστιν ἐπι-
 μελὲς ἄγουσι τὸν μόσχον τὸ μὲν πρῶτον εἰς Νείλου
 πόλιν, ἐν ᾗ τρέφουσιν αὐτὸν ἐφ' ἡμέρας τετταρά-
 κοντα, ἔπειτα εἰς θαλαμηγὸν ναῦν οἴκημα κεχρῶ- 20
 σμένον ἔχουσιν ἐμβιβάσαντες ὡς θεὸν ἀνάγουσιν
 3 εἰς Μέμφιν εἰς τὸ τοῦ Ἡφαίστου τέμενος. ἐν δὲ
 ταῖς προειρημέναις τετταράκονθ' ἡμέραις μόνον ὀρῶ-
 σιν αὐτὸν αἱ γυναῖκες κατὰ πρόσωπον ἰστάμεναι
 καὶ δεικνύουσιν ἀνασυράμεναι τὰ ἐαυτῶν γεννητικὰ 25
 μόρια, τὸν δ' ἄλλον χρόνον ἅπαντα κεκωλυμένον
 4 ἔστιν εἰς ὅπιν αὐτὰς ἔρχεσθαι τούτῳ τῷ θεῷ. τῆς
 δὲ τοῦ βοῦς τούτου τιμῆς αἰτίαν ἔνιοι φέρουσι λέ-
 γοντες ὅτι τελευτήσαντος Ὀσίριδος εἰς τοῦτον ἡ
 ψυχὴ μετέστη, καὶ διὰ ταῦτα διατελεῖ μέχρι τοῦ 30
 νῦν αἰὲ κατὰ τὰς ἀναδείξεις αὐτοῦ μεθισταμένη
 5 πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους. ἔνιοι δὲ λέγουσι τελευ-

τήσαντος Ὀσίριδος ὑπὸ Τυφῶνος τὰ μέλη συναγα-
 γοῦσαν τὴν Ἴσιν εἰς βοῦν ξυλίνην ἐμβαλεῖν βύσ-
 σινα περιβεβλημένην, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν πόλιν
 ὀνομασθῆναι Βούσιριν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα μυθο-
 5 λογοῦσι περὶ τοῦ Ἀπιδος, ὑπὲρ ὧν μακρὸν ἡγού-
 μεθα τὸ καθ' ἕκαστον διεξιέναι.

Πάντα δὲ θαυμάσια καὶ μελῶς πίστεως ἐπιτε- 86
 λούντες οἱ κατ' Αἴγυπτον εἰς τὰ τιμώμενα ζῶα πολ-
 λὴν ἀπορίαν παρέχονται τοῖς τὰς αἰτίας τούτων ζη-
 10 τοῦσιν. οἱ μὲν οὖν ἱερεῖς αὐτῶν ἀπόρρητόν τι 2
 δόγμα περὶ τούτων ἔχουσιν, ὃ προειρηκάμεν ἐν τοῖς
 θεολογουμένοις ὑπ' αὐτῶν, οἱ δὲ πολλοὶ τῶν Αἰ-
 γυπτίων τρεῖς αἰτίας ταύτας ἀποδιδόασιν, ὧν τὴν
 μὲν πρώτην μυθώδη παντελῶς καὶ τῆς ἀρχαϊκῆς
 15 ἀπλότητος οἰκείαν. φασὶ γὰρ τοὺς ἐξ ἀρχῆς γενο- 3
 μένους θεοὺς, ὀλίγους ὄντας καὶ κατισχυομένους
 ὑπὸ τοῦ πλήθους καὶ τῆς ἀνομίας τῶν γηγενῶν ἀν-
 θρώπων, ὁμοιωθῆναί τισι ζώοις, καὶ διὰ τοῦ τοι-
 ούτου τρόπου διαφυγεῖν τὴν ὀμότητα καὶ βίαν αὐ-
 20 τῶν· ὕστερον δὲ τῶν κατὰ τὸν κόσμον πάντων
 κρατήσαντας, καὶ τοῖς αἰτίοις τῆς ἐξ ἀρχῆς σωτηρίας
 χάριν ἀποδιδόντας, ἀφιερῶσαι τὰς φύσεις αὐτῶν
 οἷς ἀφωμοιώθησαν, καὶ καταδειξαι τοῖς ἀνθρώποις
 τὸ τρέφειν μὲν ζῶντα πολυτελῶς, θάπτειν δὲ τελευ-
 25 τήσαντα. δευτέραν δὲ λέγουσιν αἰτίαν, ὅτι τὸ πα- 4
 λαιὸν οἱ κατ' Αἴγυπτον διὰ τὴν ἀταξίαν τὴν ἐν τῷ
 97 στρατοπέδῳ πολλαῖς μάχαις ὑπὸ τῶν πλησιοχώρων
 ἡττηθέντες ἐπενόησαν σύνθημα φορεῖν ἐπὶ τῶν ταγ-
 μάτων. φασὶν οὖν κατὰσκευάσαντας εἰκόνας τῶν 5
 80 ζώων ἃ νῦν τιμῶσι, καὶ πῆξαντας ἐπὶ σαννίων, φορεῖν
 τοὺς ἡγεμόνας, καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου γνωρί-
 ζειν ἕκαστον ἧς εἴῃ συντάξεως· μεγάλα δὲ συμβαλ-

λομένης αὐτοῖς τῆς διὰ τούτων εὐταξίας πρὸς τὴν
 νίκην, δόξαι τῆς σωτηρίας αἷτια γεγονέναι τὰ ζῶα·
 χάριν οὖν αὐτοῖς τοὺς ἀνθρώπους ἀποδοῦναι βου-
 λομένους εἰς ἔθος κατατάξαι τῶν εἰκασθέντων τότε
 μηδὲν κτείνειν, ἀλλὰ σεβομένους ἀπονέμειν τὴν 5
 87 προειρημένην ἐπιμέλειαν καὶ τιμὴν. τρίτην δ' αἰ-
 τίαν φέρουσι τῆς ἀμφισβητήσεως τῶν ζώων τὴν
 χρεῖαν, ἣν ἕκαστον αὐτῶν προσφέρεται πρὸς τὴν
 2 ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ βίου καὶ τῶν ἀνθρώπων. τὴν
 μὲν γὰρ θήλειαν βοῦν ἐργάτας τίκτειν καὶ τὴν ἐλα- 10
 φρὰν τῆς γῆς ἀροῦν, τὰ δὲ πρόβατα δις μὲν τίκτειν
 καὶ τοῖς ἐρίοις τὴν σκέπην ἅμα καὶ τὴν εὐσχημο-
 σύνην περιποιεῖν, τῷ δὲ γάλακτι καὶ τῷ τυρῷ τρο-
 φὰς παρέχεσθαι προσηνεῖς ἅμα καὶ δαψιλεῖς. τὸν
 δὲ κύνα πρὸς τε τὰς θήρας εἶναι χρήσιμον καὶ πρὸς 15
 τὴν φυλακὴν· διόπερ τὸν θεὸν τὸν παρ' αὐτοῖς κα-
 λούμενον Ἄνουβιν παρεισάγουσι κυνὸς ἔχοντα κε-
 φαλήν, ἐμφαίνοντες ὅτι σωματοφύλαξ ἦν τῶν περὶ
 3 τὸν Ὅσιριν καὶ τὴν Ἴσιν. ἔνιοι δέ φασι τῆς Ἰσιδος
 προηγουμένους τοὺς κύνας καθ' ὃν καιρὸν ἐξήτει 20
 τὸν Ὅσιριν, τὰ τε θηρία καὶ τοὺς ἀπαντῶντας
 ἀπείργειν, ἔτι δ' εὐνοϊκῶς διακειμένους συζητεῖν
 ὠρουμένους· διὸ καὶ τοῖς Ἰσείοις προπορεύεσθαι
 τοὺς κύνας κατὰ τὴν πομπήν, τῶν καταδειξάντων
 τοῦτο τὸ νόμιμον σημαινόντων τὴν παλαιὰν τοῦ 25
 4 ζώου χάριν. καὶ τὸν μὲν αἰλουρον πρὸς τε τὰς
 ἄσπίδας θανάσιμα δακνούσας εὖθετον ὑπάρχειν καὶ
 τᾶλλα δάκετα τῶν ἐρπετῶν, τὸν δὲ ἰχνεύμονα τῶν
 κροκοδείλων παρατηροῦντα τοὺς γόνους τὰ κατα-
 ληφθέντα τῶν ὧν συντρίβειν, καὶ ταῦτ' ἐπιμελῶς 30
 5 καὶ φιλοτίμως ἐνεργεῖν μηδὲν ὠφελούμενον. τοῦτο
 δὲ εἰ μὴ συνέβαινε γίνεσθαι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν

γεννωμένων θηρίων ἄβατον ἂν γενέσθαι τὸν πο-
ταμόν. ἀπόλλυσθαι δὲ καὶ τοὺς κροκοδείλους αὐ-
τοὺς ὑπὸ τοῦ προειρημένου ζῶου παραδόξως καὶ
παντελῶς ἀπιστουμένῃ μεθόδῳ· τοὺς γὰρ ἰχνεύ-
⁵μονας κυλιομένους ἐν τῷ πηλῷ χασκόντων αὐτῶν
98 καθ' ὃν ἂν χρόνον ἐπὶ τῆς χέρσου καθεύδωσιν εἰς-
πηδᾶν διὰ τοῦ στόματος εἰς μέσον τὸ σῶμα· ἔπειτα
συντόμως τὴν κοιλίαν διαφαγόντας αὐτοὺς μὲν ἀκιν-
δύνως ἐξιέναι, τοὺς δὲ τοῦτο παθόντας νεκροὺς
10 ποιεῖν παραχρῆμα. τῶν δ' ὀρνέων τὴν μὲν ἴβιν 6
χρησίμην ὑπάρχειν πρὸς τε τοὺς ὄφεις καὶ τὰς ἀκρί-
δας καὶ τὰς κάμπας, τὸν δ' ἰέρακα πρὸς τοὺς σκορ-
πίους καὶ κεράστας καὶ τὰ μικρὰ τῶν δακέτων θη-
ρίων τὰ μάλιστα τοὺς ἀνθρώπους ἀναιροῦντα. ἔνιοι 7
15 δὲ λέγουσι τιμᾶσθαι τὸ ζῶον τοῦτο διὰ τὸ τοὺς
μάντις οἰωνοῖς τοῖς ἰέραξι χρωμένους προλέγειν
τὰ μέλλοντα τοῖς Αἰγυπτίοις. τινὲς δέ φασιν ἐν 8
τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἰέρακα βιβλίον ἐνεγκεῖν εἰς
Θήβας τοῖς ἱερεῦσι φοινικῷ ῥάμματι περιειλημένον,
20 ἔχον γεγραμμένας τὰς τῶν θεῶν θεραπείας τε καὶ
τιμὰς· διόπερ καὶ τοὺς ἱερογραμματεῖς φορεῖν φοι-
νικοῦν ῥάμμα καὶ πετρὸν ἰέρακος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.
τὸν δ' ἄετὸν Θηβαῖοι τιμῶσι διὰ τὸ βασιλικὸν εἶναι 9
δοκεῖν τοῦτο τὸ ζῶον καὶ τοῦ Διὸς ἄξιον. τὸν δὲ 88
25 τράγον ἀπεθέωσαν, καθάπερ καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι
τετιμῆσθαι λέγουσι τὸν Πρίαπον, διὰ τὸ γεννητι-
κὸν μόριον· τὸ μὲν γὰρ ζῶον εἶναι τοῦτο κατωφε-
ρέστατον πρὸς τὰς συνουσίας, τὸ δὲ μόριον τοῦ
σώματος τὸ τῆς γενέσεως αἷτιον τιμᾶσθαι προση-
30 κόντως, ὥς ἂν ὑπάρχον ἀρχέγονον τῆς τῶν ζῶων
φύσεως. καθόλου δὲ τὸ αἰδοῖον οὐκ Αἰγυπτίους 2
μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους καθιερω-

κέναι κατὰ τὰς τελετάς, ὥς αἴτιον τῆς τῶν ζώων
 γενέσεως· τοὺς τε ἱερεῖς τοὺς παραλαβόντας τὰς
 πατρικὰς ἱερωσύνας κατ' Αἴγυπτον τούτῳ τῷ θεῷ
 3 πρῶτον μυεῖσθαι. καὶ τοὺς Πᾶνας δὲ καὶ τοὺς Σα-
 τύρους φασὶν ἔνεκα τῆς αὐτῆς αἰτίας τιμᾶσθαι παρ' 5
 ἀνθρώποις· διὸ καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἀνατιθέναι
 τοὺς πλείστους ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐντεταμένους καὶ τῇ
 τοῦ τράγου φύσει παραπλησίως· τὸ γὰρ ζῷον τοῦτο
 παραδεδόσθαι πρὸς τὰς συνουσίας ὑπάρχειν ἐνερ-
 γέστατον· ἐκείνους οὖν διὰ ταύτης τῆς ἐμφάσεως 10
 χάριν ἀποδιδόναι περὶ τῆς πολυτεκνίας τῆς ἑαυτῶν.
 4 τοὺς δὲ τᾶύρους τοὺς ἱερούς, λέγω δὲ τὸν τε Ἄπιν
 καὶ τὸν Μνεῦιν, τιμᾶσθαι παραπλησίως τοῖς θεοῖς,
 Ὅσιριδος καταδείξαντος, ἅμα μὲν διὰ τὴν τῆς γεωρ-
 γίας χρείαν, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ τῶν εὐρόντων τοὺς 15
 καρποὺς τὴν δόξαν ταῖς τούτων ἐργασίαις παραδό-
 σιμον γεγονέναι τοῖς μεταγενεστέροις εἰς ἅπαντα 99
 τὸν αἰῶνα. τοὺς δὲ πυρρὺς βοῦς συγχωρηθῆναι
 θύειν διὰ τὸ δοκεῖν τοιοῦτον τῷ χρώματι γεγονέ-
 ναι Τυφῶνα τὸν ἐπιβουλεύσαντα μὲν Ὅσιριδι, τυ- 20
 χόντα δὲ τιμωρίας ὑπὸ τῆς Ἰσιδος διὰ τὸν τάνδρὸς
 5 φόνον. καὶ τῶν ἀνθρώπων δὲ τοὺς ὁμοχρωμάτους
 τῷ Τυφῶνι τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῶν βασιλέων φασὶ
 θύεσθαι πρὸς τῷ τάφῳ τοῦ Ὅσιριδος· τῶν μὲν οὖν
 Αἰγυπτίων ὀλίγους τινὰς εὐρίσκεσθαι πυρρὺς, τῶν 25
 δὲ ξένων τοὺς πλείους· διὸ καὶ περὶ τῆς Βουσίριδος
 ξενοκτονίας παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἐνισχῦσαι τὸν μῦ-
 θον, οὐ τοῦ βασιλέως ὀνομαζομένου Βουσίριδος,
 ἀλλὰ τοῦ Ὅσιριδος τάφου ταύτην ἔχοντος τὴν προσ-
 6 ηγορίαν κατὰ τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον. τοὺς 30
 δὲ λύκους τιμᾶσθαι λέγουσι διὰ τὴν πρὸς τοὺς κύ-
 νας τῆς φύσεως ὁμοιότητα· βραχὺ γὰρ διαλλάττον-

τας αὐτοὺς ταῖς φύσεσι ταῖς ἐπιμιξίαις ζωογονεῖν ἐξ
 ἀλλήλων. φέρουσι δ' Αἰγύπτιοι καὶ ἄλλην αἰτίαν
 τῆς τοῦ ζώου τούτου τιμῆς μυθικωτέραν· τὸ γὰρ
 παλαιὸν φασὶ τῆς Ἰσιδος μετὰ τοῦ παιδὸς Ὄρου
 5 μελλούσης διαγωνίζεσθαι πρὸς Τυφῶνα παραγενέ-
 σθαι βοηθὸν ἐξ ἄδου τὸν Ὅσιριν τῷ τέκνῳ καὶ τῇ
 γυναικὶ λύκῳ τὴν ὄψιν ὁμοιωθέντα· ἀναιρεθέντος
 οὖν τοῦ Τυφῶνος τοὺς κρατήσαντας καταδείξαι τι-
 μᾶν τὸ ζῶον οὗ τῆς ὀψεως ἐπιφανείσης τὸ νικᾶν
 10 ἐπηκολούθησεν. ἔνιοι δὲ λέγουσι, τῶν Αἰθιοπῶν 7
 στρατευσάντων ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, ἀθροισθείσας
 παμπληθεῖς ἀγέλας λύκων ἐκδιῶξαι τοὺς ἐπελθόν-
 τας ἐκ τῆς χώρας ὑπὲρ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἐλε-
 φαντίνην· διὸ καὶ τὸν τε νομὸν ἐκεῖνον Λυκοπολί-
 15 τιν ὀνομασθῆναι καὶ τὰ ζῶα τὰ προειρημένα τυχεῖν
 τῆς τιμῆς.

Αἰεῖται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ τῆς τῶν κροκοδεί- 89
 λων ἀποθεώσεως, ὑπὲρ ἧς οἱ πλείστοι διαποροῦσι
 πῶς τῶν θηρίων τούτων σαρκοφαγούντων τοὺς ἀν-
 20 θρώπους ἐνομοθετήθη τιμᾶν ἴσα θεοῖς τοὺς τὰ δει-
 νότατα διατιθέντας. φασὶν οὖν τῆς χώρας τὴν ὄχυν- 2
 ρότητα παρέχεσθαι μὴ μόνον τὸν ποταμόν, ἀλλὰ
 καὶ πολὺ μᾶλλον τοὺς ἐν αὐτῷ κροκοδείλους· διὸ
 καὶ τοὺς ληστὰς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀραβίας καὶ Αἰβύης
 25 μὴ τολμᾶν διανήχεσθαι τὸν Νεῖλον, φοβουμένους
 τὸ πλῆθος τῶν θηρίων· τοῦτο δ' οὐκ ἂν ποτε γε-
 νέσθαι πολεμουμένων τῶν ζώων καὶ διὰ τῶν σα-
 γηνευόντων ἄρδην ἀναιρεθέντων. ἔστι δὲ καὶ ἄλ- 3
 λος λόγος ἱστορούμενος περὶ τῶν θηρίων τούτων.
 30 100 φασὶ γὰρ τινες τῶν ἀρχαίων τινὰ βασιλέων, τὸν
 προσαγορευόμενον Μηνᾶν, διωκόμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων
 κυνῶν καταφυγεῖν εἰς τὴν Μοίριδος καλουμένην

λίμνην, ἔπειθ' ὑπὸ κροκοδείλου παραδόξως ἀναλη-
 φθέντα εἰς τὸ πέραν ἀπενεχθῆναι. τῆς δὲ σωτη-
 ρίας χάριν ἀποδιδόναι βουλόμενον τῷ ζῳῷ πόλιν
 κτίσαι πλησίον ὀνομάσαντα Κροκοδείλων· καταδει-
 ξαι δὲ καὶ τοῖς ἐγχωρίοις ὡς θεοὺς τιμᾶν ταῦτα τὰ 5
 ζῳα καὶ τὴν λίμνην αὐτοῖς εἰς τροφήν ἀναθεῖναι·
 ἔνταῦθα δὲ καὶ τὸν τάφον ἑαυτῷ κατασκευάσαι πυ-
 ραμίδα τετράπλευρον ἐπιστήσαντα, καὶ τὸν θαυμα-
 4 ζόμενον παρὰ πολλοῖς λαβύρινθον οἰκοδομῆσαι. πα-
 ραπλήσια δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγουσιν, ὑπὲρ 10
 ὧν τὰ καθ' ἕκαστον μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. ὅτι
 γὰρ τῆς ὠφελείας ἔνεκα τῆς εἰς τὸν βίον οὕτως
 ἑαυτοὺς εἰθίκασι, φανερόν εἶναι φασιν ἐκ τοῦ πολλὰ
 τῶν ἐδωδίσμων παρ' αὐτοῖς ἐνίοις μὴ προσφέρεισθαι.
 τινὰς μὲν γὰρ φακῶν, τινὰς δὲ κυάμων, ἐνίοις δὲ 15
 τυρῶν ἢ κρομμύων ἢ τινων ἄλλων βρωμάτων τὸ
 παρὰπαν μὴ γεύεσθαι, πολλῶν ὑπαρχόντων κατὰ
 τὴν Αἴγυπτον, δῆλον ποιοῦντας διότι διδακτέον ἐστὶν
 αὐτοὺς τῶν χρησίμων ἀπέχεσθαι, καὶ διότι πάντων
 πάντα ἐσθιόντων οὐδὲν ἂν ἐξήρκεσε τῶν ἀναλίσκο- 20
 5 μένων. καὶ ἑτέρας δ' αἰτίας φέροντές τινές φασιν
 ἐπὶ τῶν παλαιῶν βασιλέων πολλάκις ἀφισταμένον
 τοῦ πλήθους καὶ συμφρονοῦντος κατὰ τῶν ἡγου-
 μένων, τῶν βασιλέων τινὰ συνέσει διαφέροντα διε-
 λέσθαι μὲν τὴν χώραν εἰς πλείω μέρη, καθ' ἕκα- 25
 στον δ' αὐτῶν καταδειξαι τοῖς ἐγχωρίοις σεβέσθαι
 τι ζῳον ἢ τροφῆς τινος μὴ γεύεσθαι, ὅπως ἐκά-
 στων τὸ μὲν παρ' αὐτοῖς τιμώμενον σεβομένων,
 τῶν δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀφιερωμένων καταφρο-
 νούντων, μηδέποτε ὁμονοῆσαι δύνωνται πάντες οἱ 30
 6 κατ' Αἴγυπτον. καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων
 φανερόν εἶναι· πάντας γὰρ τοὺς πλησιοχώρους πρὸς

ἀλλήλους διαφέρεσθαι, προσκόποντας ταῖς εἰς τὰ προειρημένα παρανομίαις.

Φέρουσι δέ τινες καὶ τοιαύτην αἰτίαν τῆς τῶν 90
ζώων ἀφιερώσεως. συναγομένων γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν
5 ἀνθρώπων ἐκ τοῦ θηριώδους βίου, τὸ μὲν πρῶτον
ἀλλήλους κατεσθίειν καὶ πολεμεῖν, αἰὲ τοῦ πλέον
δυναμένου τὸν ἀσθενέστερον κατισχύοντος· μετὰ
δὲ ταῦτα τοὺς τῇ ῥώμῃ λειπομένους ὑπὸ τοῦ συμ-
φέροντος διδαχθέντας ἀθροίζεσθαι καὶ ποιῆσαι ση-
10 μείον ἑαυτοῖς ἐκ τῶν ὕστερον καθιερωθέντων ζώων·
πρὸς δὲ τοῦτο τὸ σημεῖον τῶν αἰὲ δεδιότων συν-
τρεχόντων, οὐκ εὐκαταφρόνητον τοῖς ἐπιτιθεμένοις
γίνεσθαι τὸ σύστημα· τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἄλλων 2
101 ποιούντων διαστῆναι μὲν τὰ πλήθη κατὰ συστή-
15 ματα, τὸ δὲ ζῶον τὸ τῆς ἀσφαλείας ἐκάστοις γενό-
μενον αἴτιον τιμῶν τυχεῖν ἰσοθέων, ὥς τὰ μέγιστα
εὐηργετηκός· διόπερ ἄχρι τῶν νῦν χρόνων τὰ τῶν
Αἰγυπτίων ἔθνη διεστηκότα τιμᾶν τὰ παρ' ἑαυτοῖς
ἐξ ἀρχῆς τῶν ζώων καθιερωθέντα. καθόλου δέ
20 φασὶ τοὺς Αἰγυπτίους ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώ-
πους εὐχαρίστως διακεῖσθαι πρὸς πᾶν τὸ εὐεργε-
τοῦν, νομίζοντας μεγίστην ἐπικουρίαν εἶναι τῷ βίῳ
τὴν ἀμοιβὴν τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας χάριτος· δῆ-
λον γὰρ εἶναι διότι πάντες πρὸς εὐεργεσίαν ὁρμή-
25 σουσι τούτων μάλιστα παρ' οἷς ἂν ὁρῶσι κάλλιστα
θησαυρισθησομένας τὰς χάριτας. διὰ δὲ τὰς αὐτὰς 3
αἰτίας δοκοῦσιν Αἰγύπτιοι τοὺς ἑαυτῶν βασιλεῖς
προσκυνεῖν τε καὶ τιμᾶν ὥς πρὸς ἀλήθειαν ὄντας
θεούς, ἅμα μὲν οὐκ ἄνευ δαιμονίου τινὸς προνοίας
30 νομίζοντες αὐτοὺς τετευχέναι τῆς τῶν ὅλων ἐξου-
σίας, ἅμα δὲ τοὺς βουλομένους τε καὶ δυναμένους
τὰ μέγιστ' εὐεργετεῖν ἡγούμενοι θείας μετέχειν φύ-

4 σεως. περὶ μὲν οὖν τῶν ἀφιερωμένων ζώων εἰ
καὶ πεπλευνάκαμεν, ἀλλ' οὖν γε τὰ μάλιστα θαν-
μαζόμενα τῶν παρ' Αἰγυπτίοις νόμιμα διευκρινή-
καμεν.

91 Οὐχ ἥκιστα δ' ἂν τις πυθόμενος τὰ περὶ τοὺς 5
τετελευτηκότας νόμιμα τῶν Αἰγυπτίων θανμάσαι
τὴν ιδιότητα τῶν ἐθνῶν. ὅταν γάρ τις ἀποθάνῃ παρ'
αὐτοῖς, οἱ μὲν συγγενεῖς καὶ φίλοι πάντες κατα-
πλαττόμενοι πηλῶ τὰς κεφαλὰς περιέρχονται τὴν
πόλιν θρηνοῦντες, ἕως ἂν ταφῆς τύχῃ τὸ σῶμα· οὐ 10
μὴν οὔτε λουτρῶν οὔτε οἴνου οὔτε τῆς ἄλλης τρο-
φῆς ἀξιολόγου μεταλαμβάνουσιν, οὔτε ἐσθῆτας λαμ-
2 πρὰς περιβάλλονται. τῶν δὲ ταφῶν τρεῖς ὑπάρ-
χουσι τάξεις, ἥ τε πολυτελεστάτη καὶ μέση καὶ τα-
πεινοτάτη. κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἀναλίσκεσθαι 15
φασιν ἄργυρίου τάλαντον, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν
μυῖας εἴκοσι, κατὰ δὲ τὴν ἐσχάτην παντελῶς ὀλίγον
3 τι δαπάνημα γίνεσθαι λέγουσιν. οἱ μὲν οὖν τὰ σώ-
ματα θεραπεύοντές εἰσι τεχνῖται, τὴν ἐπιστήμην
ταύτην ἐκ γένους παρρηληφότες· οὗτοι δὲ γραφὴν 20
ἐκάστου τῶν εἰς τὰς ταφὰς δαπανωμένων τοῖς οἰ-
κείοις τῶν τελευτησάντων προσενέγκαντες ἐπερω-
τῶσι τίνα τρόπον βούλονται τὴν θεραπείαν γενέ-
4 σθαι τοῦ σώματος. διομολογησάμενοι δὲ περὶ πάν-
των καὶ τὸν νεκρὸν παραλαβόντες, τοῖς τεταγμένοις 25
ἐπὶ τὴν κατειδισμένην ἐπιμέλειαν τὸ σῶμα παρα-
διδόασιν. καὶ πρῶτος μὲν ὁ γραμματεὺς λεγόμενος
τεθέντος χαμαὶ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν λαρόνα περι-
γράφει τὴν εὐώνυμον ὅσον δεῖ διατεμεῖν· ἔπειτα 102
δ' ὁ λεγόμενος παρασχίστης λίθον ἔχων Αἰθιοπι- 30
κὸν καὶ διατεμὼν ὅσα νόμος κελεύει τὴν σάρκα,
παραχρῆμα φεύγει δρόμῳ, διωκόντων τῶν συμπα-

ρόντων καὶ λίθοις βαλλόντων, ἔτι δὲ καταρωμένων
 καὶ καθαπερεὶ τὸ μύσος εἰς ἐκεῖνον τρεπόντων·
 ὑπολαμβάνουσι γὰρ μισητὸν εἶναι πάντα τὸν ὁμο-
 φύλῳ σώματι βίαν προσφέροντα καὶ τραύματα ποι-
 5 οῦντα καὶ καθόλου τι κακὸν ἀπεργαζόμενον. οἱ τα- 5
 ριχευταὶ δὲ καλούμενοι πάσης μὲν τιμῆς καὶ πολυ-
 ωρίας ἀξιοῦνται, τοῖς τε ἱερεῦσι συνόντες καὶ τὰς
 εἰς ἱερὸν εἰσόδους ἀκωλύτως ὥς καθαροὶ ποιοῦνται·
 πρὸς δὲ τὴν θεραπείαν τοῦ παρεσχισμένου σώμα-
 10 τος ἀθροισθέντων αὐτῶν εἰς καθήσιν τὴν χεῖρα διὰ
 τῆς τοῦ νεκροῦ τομῆς εἰς τὸν θώρακα καὶ πάντα
 ἐξαιρεῖ χωρὶς νεφρῶν καὶ καρδίας, ἕτερος δὲ κα-
 θαίρει τῶν ἐγκοιλίων ἕκαστον κλύζων οἶνῳ φοι-
 κείῳ καὶ θυμιάμασι. καθόλου δὲ πᾶν τὸ σῶμα τὸ 6
 15 μὲν πρῶτον κεδρία καὶ τισὶν ἄλλοις ἐπιμελείας ἀξι-
 οῦσιν ἐφ' ἡμέρας πλείους τῶν τριάκοντα, ἔπειτα
 σμύρνη καὶ κινναμώμῳ καὶ τοῖς δυναμένοις μὴ μό-
 νον πολυχρόνιον τήρησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐωδίαν
 παρέχεσθαι θεραπεύσαντες, παραδιδόασιν τοῖς συγ-
 20 γενέσι τοῦ τετελευτηκότος οὕτως ἕκαστον τῶν τοῦ
 σώματος μελῶν ἀκέραιον τετηρημένον ὥστε καὶ τὰς
 ἐπὶ τοῖς βλεφάροις καὶ ταῖς ὀφρῦσι τρίχας διαμέ-
 νειν καὶ τὴν ὅλην πρόσοψιν τοῦ σώματος ἀπαράλ-
 λακτον εἶναι καὶ τὸν τῆς μορφῆς τύπον γνωρίζε-
 25 σθαι· διὸ καὶ πολλοὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐν οἰκήμασι 7
 πολυτελέσι φυλάττοντες τὰ σώματα τῶν προγόνων,
 κατ' ὅψιν ὁρῶσι τοὺς γενεαῖς πολλαῖς τῆς ἑαυτῶν
 γενέσεως προτετελευτηκότας, ὥστε ἕκαστων τὰ τε
 μεγέθη καὶ τὰς περιοχὰς τῶν σωμάτων, ἔτι δὲ τοὺς
 30 τῆς ὕψεως χαρακτῆρας ὁρῶμένους παράδοξον ψυ-
 χαγωγίαν παρέχεσθαι καθάπερ συμβεβιωκότας τοῖς
 θεωμένοις. τοῦ δὲ μέλλοντος θάπτεσθαι σώματος 92

οἱ συγγενεῖς προλέγουσι τὴν ἡμέραν τῆς ταφῆς τοῖς
 τε δικασταῖς καὶ τοῖς συγγενέσιν, ἔτι δὲ φίλοις τοῦ
 τετελευτηκότος, καὶ διαβεβαιοῦνται ὅτι διαβαίνειν
 μέλλει τὴν λίμνην, λέγοντες τοῦνομα τοῦ μετηλλά-103
 2 χότος. ἔπειτα παραγενομένων δικαστῶν δυσὶ πλει- 5
 ὄνων τῶν τετταράκοντα, καὶ καθισάντων ἐπὶ τινος
 ἡμικυκλίου κατεσκευασμένου πέραν τῆς λίμνης, ἥ
 μὲν βάρις καθέλκεται, κατεσκευασμένη πρότερον
 ὑπὸ τῶν ταύτην ἐχόντων τὴν ἐπιμέλειαν, ἐφέστηκε
 δὲ ταύτῃ ὁ πορθμεύς, ὃν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἰδίαν 10
 3 διάλεκτον ὀνομάζουσι χάρωνα. διὸ καὶ φασιν Ὅρ-
 φέα τὸ παλαιὸν εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα καὶ θεα-
 σάμενον τοῦτο τὸ νόμιμον, μυθοποιῆσαι τὰ καθ' ἄδου,
 τὰ μὲν μιμησάμενον, τὰ δ' αὐτὸν ἰδίᾳ πλασάμε-
 νον· περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον ἀνα- 15
 4 γράψομεν. οὐ μὲν ἀλλὰ τῆς βάρεως εἰς τὴν λίμνην
 καθελκυσθείσης, πρὶν ἢ τὴν λάρνακα τὴν τὸν νε-
 κρὸν ἔχουσιν εἰς αὐτὴν τίθεσθαι, τῷ βουλομένῳ
 κατηγορεῖν ὁ νόμος ἐξουσίαν δίδωσιν. ἐὰν μὲν οὖν
 τις παρελθὼν ἐγκαλέσῃ καὶ δεῖξῃ βεβιωκότα κακῶς, 20
 οἱ μὲν κριταὶ τὰς γνώμας ἀποφαίνονται, τὸ δὲ σῶμα
 εἴργεται τῆς εἰθισμένης ταφῆς· ἐὰν δ' ὁ ἐγκαλέσας
 δόξῃ μὴ δικαίως κατηγορεῖν, μεγάλοις περιπίπτει
 5 προστίμοις. ὅταν δὲ μηδεὶς ὑπακούσῃ κατήγορος
 ἢ παρελθὼν γνωσθῇ συκοφάντης ὑπάρχειν, οἱ μὲν 25
 συγγενεῖς ἀποθέμενοι τὸ πένθος ἐγκωμιάζουσι τὸν
 τετελευτηκότα, καὶ περὶ μὲν τοῦ γένους οὐδὲν λέ-
 γουσιν, ὥσπερ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὑπολαμβάνον-
 τες ἅπαντας ὁμοίως εὐγενεῖς εἶναι τοὺς κατ' Αἴγυ-
 πτον, τὴν δ' ἐκ παιδὸς ἀγωγὴν καὶ παιδείαν διελ- 30
 θόντες, πάλιν ἀνδρὸς γεγονότος τὴν εὐσέβειαν καὶ
 δικαιοσύνην, ἔτι δὲ τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὰς ἄλλας

ἀρετὰς αὐτοῦ διεξέρχονται, καὶ παρακαλοῦσι τοὺς
 κάτω θεοὺς δέξασθαι σύνοικον τοῖς εὐσεβέσι· τὸ
 δὲ πλῆθος ἐπευφημεῖ καὶ ἀποσεμνύνει τὴν δόξαν
 τοῦ τετελευτηκότος, ὥς τὸν αἰῶνα διατρίβειν μέλ-
 5 λοντος καθ' ἅδου μετὰ τῶν εὐσεβῶν. τὸ δὲ σῶμα 6
 τιθέασιν οἱ μὲν ἰδίους ἔχοντες τάφους ἐν ταῖς ἀπο-
 δεδειγμέναις θήκαις, οἷς δ' οὐχ ὑπάρχουσι τάφων
 κτήσεις, καινὸν οἶκημα ποιοῦσι κατὰ τὴν ἰδίαν οἰ-
 κίαν, καὶ πρὸς τὸν ἀσφαλέστατον τῶν τοίχων ὁρ-
 10 θῇν ἰσταῖσι τὴν λάρνακα. καὶ τοὺς κωλυομένους δὲ
 104 διὰ τὰς κατηγορίας ἢ πρὸς δάνειον ὑποθήκας θά-
 πτεσθαι τιθέασιν κατὰ τὴν ἰδίαν οἰκίαν· οὓς ὕστε-
 ρον ἐνίοτε παίδων παῖδες εὐπορήσαντες καὶ τῶν τε
 συμβολαίων καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολύσαντες με-
 15 γαλοπρεποῦς ταφῆς ἀξιούσι. σεμνότατον δὲ διείλη- 93
 πται παρ' Αἰγυπτίοις τὸ τοὺς γονεῖς ἢ τοὺς προ-
 γόνους φανῆναι περιττότερον τετιμηκότας εἰς τὴν
 αἰώνιον οἰκήσιν μεταστάντας. νόμιμον δ' ἐστὶ παρ'
 αὐτοῖς καὶ τὸ διδόναι τὰ σώματα τῶν τετελευτηκό-
 20 των γονέων εἰς ὑποθήκην δανείου· τοῖς δὲ μὴ λυ-
 σαμένοις ὄνειδος τε τὸ μέγιστον ἀκολουθεῖ καὶ μετὰ
 τὴν τελευτὴν στέρησις ταφῆς. θαυμάσαι δ' ἂν τις 2
 προσηκόντως τοὺς ταῦτα διατάξαντας, ὅτι τὴν ἐπι-
 εῖκειαν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἡθῶν οὐκ ἐκ τῆς
 25 τῶν ζώντων ὁμιλίας μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν τε-
 τελευτηκότων ταφῆς καὶ θεραπείας ἐφ' ὅσον ἦν
 ἐνδεχόμενον τοῖς ἀνθρώποις ἐνοικεῖοῦν ἐφιλοτιμή-
 θησαν. οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες μύθοις πεπλασμένοις 3
 καὶ φήμας διαβεβλημέναις τὴν περὶ τούτων πίστιν
 30 παραδεδώκασι, τὴν τε τῶν εὐσεβῶν τιμὴν καὶ τὴν τῶν
 πονηρῶν τιμωρίαν· τοιγαροῦν οὐχ οἷον ἰσχυῖσαι δύ-
 νатаι ταῦτα προτρέψασθαι τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ

τὸν ἄριστον βίον, ἀλλὰ τοῦναντίον ὑπὸ τῶν φαύ-
λων χλευαζόμενα πολλῆς καταφρονήσεως τυγχά-
4 νουσι· παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις οὐ μυθώδους, ἀλλ'
ὁρατῆς τοῖς μὲν πονηροῖς τῆς κολάσεως, τοῖς δ'
ἀγαθοῖς τῆς τιμῆς οὔσης, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀμ- 5
φότεροι τῶν ἑαυτοῖς προσηκόντων ὑπομιμνήσκον-
ται, καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου μεγίστη καὶ συμ-
φορωτάτη διόρθωσις γίνεται τῶν ἡθῶν. κρατί-
στους δ', οἶμαι, τῶν νόμων ἡγητέον οὐκ ἐξ ὧν εὐ-
πορωτάτους, ἀλλ' ἐξ ὧν ἐπιεικεστάτους τοῖς ἡθῆσι 10
καὶ πολιτικωτάτους συμβήσεται γενέσθαι τοὺς ἀν-
θρώπους.

94 Ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν γενομένων νομο- 105
θετῶν κατ' Αἰγυπτίον τῶν οὕτως ἐξηλλαγμένα καὶ
παράδοξα νόμιμα καταδειξάντων. μετὰ γὰρ τὴν πα- 15
λαιὰν τοῦ κατ' Αἰγυπτίον βίου κατάστασιν, τὴν μυ-
θολογουμένην γεγονέναι ἐπὶ τε τῶν θεῶν καὶ τῶν
ἡρώων, πείσαι φασὶ πρῶτον ἐγγράπτοις νόμοις χρή-
σασθαι τὰ πλήθη τὸν Μνεύην, ἄνδρα καὶ τῇ ψυχῇ
μέγαν καὶ τῷ βίῳ κοινότατον τῶν μνημονευομένων. 20
προσποιηθῆναι δὲ αὐτῷ τὸν Ἑρμῆν δεδωκέναι τού-
τους, ὥς μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίους ἐσομένους, κα-
θάπερ παρ' Ἑλλήσι ποιῆσαι φασιν ἐν μὲν τῇ Κρήτῃ
Μίνωα, παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις Λυκοῦργον, τὸν
μὲν παρὰ Διός, τὸν δὲ παρ' Ἀπόλλωνος φήσαντα 25
2 τούτους παρειληφέναι. καὶ παρ' ἑτέροις δὲ πλείο-
σιν ἔθνεσι παραδέδοται τοῦτο τὸ γένος τῆς ἐπινοίας
ὑπάρξαι καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιον γενέσθαι τοῖς
πεισθεῖσι· παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Ἀριανοῖς Ζαθραύστην
ἱστοροῦσι τὸν ἀγαθὸν δαίμονα προσποιησάσθαι τοὺς 30
νόμους αὐτῷ διδόναι, παρὰ δὲ τοῖς ὀνομαζομένοις
Γέταις τοῖς ἀπαθανατίζουσι Ζάλμοξιν ὡσαύτως τὴν

κοινὴν Ἑστίαν, παρὰ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις Μωσῆν
τὸν Ἰαὼ ἐπικαλούμενον θεόν, εἴτε θαυμαστὴν καὶ
θείαν ὅλως ἔννοιαν εἶναι κρίναντας τὴν μέλλουσαν
ὠφελῆσειν ἀνθρώπων πλῆθος, εἴτε καὶ πρὸς τὴν
5 ὑπεροχὴν καὶ δύναμιν τῶν εὗρεῖν λεγομένων τοὺς
νόμους ἀποβλέψαντα τὸν ὄχλον μᾶλλον ὑπακούσε-
σθαι διαλαβόντας. δεῦτερον δὲ νομοθέτην Αἰγύ- 3
πτιοὶ φασὶ γενέσθαι Σάσυχιν, ἄνδρα συνέσει δια-
φέροντα. τοῦτον δὲ πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις
10 ἄλλα τε προσθεῖναι καὶ τὰ περὶ τὴν τῶν θεῶν τι-
μὴν ἐπιμελέστατα διατάξαι, εὗρετὴν δὲ καὶ γεω-
μετρίας γενέσθαι καὶ τὴν περὶ τῶν ἄστρον θεω-
ρίαν τε καὶ παρατήρησιν διδάξαι τοὺς ἐγχωρίους.
τρίτον δὲ λέγουσι Σεσόωσιν τὸν βασιλέα μὴ μόνον 4
15 τὰς πολεμικὰς πράξεις ἐπιφανεστάτας κατεργάσα-
σθαι τῶν κατ' Αἴγυπτον, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸ μάχι-
μον ἔθνος νομοθεσίαν συστήσασθαι, καὶ τὰ ἀκό-
λουθα τὰ περὶ τὴν στρατείαν σύμπαντα διακοσμήσαι.
τέταρτον δὲ νομοθέτην φασὶ γενέσθαι Βόκχοριν τὸν 5
20 βασιλέα, σοφὸν τινα καὶ πανουργίᾳ διαφέροντα.
τοῦτον οὖν διατάξαι τὰ περὶ τοὺς βασιλεῖς ἅπαντα
καὶ τὰ περὶ τῶν συμβολαίων ἐξακριβῶσαι· γενέσθαι
δ' αὐτὸν καὶ περὶ τὰς κρίσεις οὕτω συνετὸν ὥστε
πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διαγνωσθέντων διὰ τὴν πε-
25 ριττότητα μνημονεύεσθαι μέχρι τῶν κατ' ἡμᾶς χρό-
νων. λέγουσι δ' αὐτὸν ὑπάρχειν τῷ μὲν σώματι
παντελῶς ἀσθενῇ, τῷ δὲ τρόπῳ πάντων φιλοχρη-
ματώτατον. μετὰ δὲ τοῦτον προσελθεῖν λέγουσι 95
τοῖς νόμοις Ἀμασιν τὸν βασιλέα, ὃν ἱστοροῦσι τὰ
30 περὶ τοὺς νομάρχας διατάξαι καὶ τὰ περὶ τὴν
σύμπασαν οἰκονομίαν τῆς Αἰγύπτου. παραδέδοται
δὲ συνετός τε γερονέναι κατ' ὑπερβολὴν καὶ τὸν

τρόπον ἐπιεικῆς καὶ δίκαιος· ὧν ἔνεκα καὶ τοὺς
 Αἰγυπτίους αὐτῷ περιτεθεικέναι τὴν ἀρχὴν οὐκ
 2 ὄντι γένους βασιλικοῦ. φασὶ δὲ καὶ τοὺς Ἑλλείους,
 σπουδάζοντας περὶ τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα, πρεσβευ-
 τὰς ἀποστεῖλαι πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσαντας πῶς ἂν γέ- 5
 νοιτο δικαιοτάτος· τὸν δ' εἰπεῖν, ἂν μηδεὶς Ἑλλείος
 3 ἀγωνίζηται. Πολυκράτους δὲ τοῦ Σαμίων δυνά-
 στου συντεθειμένου πρὸς αὐτὸν φιλίαν, καὶ βιαίως
 προσφερομένου τοῖς τε πολίταις καὶ τοῖς εἰς Σάμον
 καταπλέουσι ξένοις, τὸ μὲν πρῶτον λέγεται πρε- 10
 σβευτὰς ἀποστείλαντα παρακαλεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν
 μετριότητα· οὐ προσέχοντος δ' αὐτοῦ τοῖς λόγοις
 ἐπιστολὴν γράψαι τὴν φιλίαν καὶ τὴν ξενίαν τὴν
 πρὸς αὐτὸν διαλυόμενον· οὐ γὰρ βούλεσθαι λυπη- 15
 θῆναι συντόμως ἑαυτόν, ἀκριβῶς εἰδότα ὅτι πλη-
 σίον ἐστὶν αὐτῷ τὸ κακῶς παθεῖν οὕτω προεστη-
 κότι τῆς τυραννίδος. θαυμασθῆναι δ' αὐτόν φασι
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσι διὰ τε τὴν ἐπιείκειαν καὶ διὰ τὸ
 4 τῷ Πολυκράτει ταχέως ἀποβῆναι τὰ ῥηθέντα. ἔκτον
 δὲ λέγεται τὸν Ξέρξου πατέρα Δαρεῖον τοῖς νόμοις 20
 ἐπιστῆναι τοῖς τῶν Αἰγυπτίων· μισήσαντα γὰρ τὴν
 παρανομίαν τὴν εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἱερὰ γενο-
 μένην ὑπὸ Καμβύσου τοῦ προβασιλεύσαντος ζηλω-
 5 σαι βίον ἐπιεικῆ καὶ φιλόθεον. ὁμιλῆσαι μὲν γὰρ
 αὐτὸν τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ μεταλαβεῖν 25
 τῆς τε θεολογίας αὐτῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βί-
 βλοῖς ἀναγεγραμμένων πράξεων· ἐκ δὲ τούτων ἴστο- 107
 ρήσαντα τὴν τε μεγαλοψυχίαν τῶν ἀρχαίων βασι-
 λέων καὶ τὴν εἰς τοὺς ἀρχομένους εὖνοιαν μιμή-
 σασθαι τὸν ἐκείνων βίον, καὶ διὰ τοῦτο τηλικαύ- 30
 της τυχεῖν τιμῆς ὥσθ' ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ζῶντα
 μὲν θεὸν προσαγορευθῆναι μόνον τῶν ἀπάντων

βασιλέων, τελευτήσαντα δὲ τιμῶν τυχεῖν ἴσων τοῖς
 τὸ παλαιὸν νομιμώτατα βασιλεύσασιν κατ' Αἴγυπτον.
 τὴν μὲν οὖν κοινὴν νομοθεσίαν συντελεσθῆναί φα- 6
 σιν ὑπὸ τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν, καὶ δόξης τυχεῖν
 5 τῆς διαδεδομένης παρὰ τοῖς ἄλλοις· ἐν δὲ τοῖς ὕστε-
 ρον χρόνοις πολλὰ τῶν καλῶς ἔχειν δοκούντων νο-
 μίμων φασὶ κινηθῆναι, Μακεδόνων ἐπικρατησάν-
 των καὶ καταλυσάντων εἰς τέλος τὴν βασιλείαν τῶν
 ἐγχωρίων.

10 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων ῥητέον ὅσοι 96
 τῶν παρ' Ἑλλήσι δεδοξασμένων ἐπὶ συνέσει καὶ
 παιδείᾳ παρέβαλον εἰς Αἴγυπτον ἐν τοῖς ἀρχαίοις
 χρόνοις, ἵνα τῶν ἐνταῦθα νομίμων καὶ παιδείας
 μετάσχουσιν. οἱ γὰρ ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων ἱστοροῦ- 2
 15 σιν ἐκ τῶν ἀναγραφῶν τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις
 παραβαλεῖν πρὸς αὐτοὺς τὸ παλαιὸν Ὅρφέα τε καὶ
 Μουσαῖον καὶ Μελάμποδα καὶ Δαίδαλον, πρὸς δὲ
 τούτοις Ὀμηρόν τε τὸν ποιητὴν καὶ Λυκοῦργον τὸν
 Σπαρτιάτην, ἔτι δὲ Σόλωνα τὸν Ἀθηναῖον καὶ
 20 Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον, ἐλθεῖν δὲ καὶ Πυθαγόραν
 τὸν Σάμιον καὶ τὸν μαθηματικὸν Εὐδόξον, ἔτι δὲ
 Δημόκριτον τὸν Ἀβδηρίτην καὶ Οἰνοπίδην τὸν Χίον.
 πάντων δὲ τούτων σημεῖα δεικνύουσι τῶν μὲν 3
 εἰκόνας, τῶν δὲ τόπων ἢ κατασκευασμάτων ὁμο-
 25 νύμους προσηγορίας, ἐκ τε τῆς ἐκάστῃ ζηλωθείσης
 παιδείας ἀποδείξεις φέρουσι, συνιστάντες ἐξ Αἰγύπτου
 μετεννηέχθαι πάντα δι' ὧν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἐθαν-
 μάσθησαν. Ὅρφέα μὲν γὰρ τῶν μυστικῶν τελετῶν 4
 τὰ πλεῖστα καὶ τὰ περὶ τὴν ἑαυτοῦ πλάνην ὁργια-
 30 ζόμενα καὶ τὴν τῶν ἐν ἄδου μυθοποιίαν ἀπενέγκα-
 σθαι. τὴν μὲν γὰρ Ὀσίριδος τελετὴν τῇ Διονύσου 5
 τὴν αὐτὴν εἶναι, τὴν δὲ τῆς Ἰσιδος τῇ τῆς Δήμη-

τρος ὁμοιοτάτην ὑπάρχειν, τῶν ὀνομάτων μόνον
 ἐνηλλαγμένων· τὰς δὲ τῶν ἀσεβῶν ἐν ἅδου τιμω-
 ρίας καὶ τοὺς τῶν εὐσεβῶν λειμῶνας καὶ τὰς παρὰ
 τοῖς πολλοῖς εἰδωλοποιίας ἀναπεπλασμένας παρεισ-
 αραγεῖν μιμησάμενον τὰ γινόμενα περὶ τὰς ταφὰς 5
 6 τὰς κατ' Αἴγυπτον. τὸν μὲν γὰρ ψυχοπομπὸν
 Ἑρμῆν κατὰ τὸ παλαιὸν νόμιμον παρ' Αἰγυπτίοις
 ἀναγαρόντα τὸ τοῦ Ἄπιδος σῶμα μέχρι τινὸς παρα- 108
 διδόναι τῷ περικειμένῳ τὴν τοῦ Κερβέρου προτο-
 μήν· τοῦ δ' Ὀρφέως τοῦτο καταδείξαντος παρὰ τοῖς 10
 Ἑλλήσι τὸν Ὀμηρον ἀκολούθως τούτῳ θεῖναι κατὰ
 τὴν ποιήσιν

Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο
 ἀνδρῶν μνηστήρων, ἔχε δὲ ῥάβδον μετὰ χειρσίν.
 εἶτα πάλιν ὑποβάντα λέγειν 15

παρ' δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοὰς καὶ Λευκάδα πέτρην,
 ἥδ' ἐκ παρ' Ἡελίοιο πύλας καὶ δῆμον Ὀνείρων
 ἦσαν· αἶψα δ' ἵκοντο κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
 ἔνθα τε ναίουσι ψυχαί, εἰδῶλα καμόντων. 20

7 Ὠκεανὸν μὲν οὖν καλεῖν τὸν ποταμὸν διὰ τὸ τοὺς
 Αἰγυπτίους κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον Ὠκεανὸν λέγειν
 τὸν Νεῖλον, Ἡλίου δὲ πύλας τὴν πόλιν τὴν τῶν
 Ἡλιοπολιτῶν, λειμῶνα δ' ὀνομάζειν τὴν μυθολο-
 γουμένην οἴκησιν τῶν μετηλλαχότων, τὸν παρὰ 25
 τὴν λίμνην τόπον τὴν καλουμένην μὲν Ἀχερουσίαν,
 πλησίον δὲ οὖσαν τῆς Μέμφεως, ὄντων περὶ αὐτὴν
 λειμῶνων καλλίστων, ἔλους καὶ λωτοῦ καὶ καλά-
 μου. ἀκολούθως δ' εἰρησθαι καὶ τὸ κατοικεῖν τοὺς
 τελευτήσαντας ἐν τούτοις τοῖς τόποις διὰ τὸ τὰς 30
 τῶν Αἰγυπτίων ταφὰς τὰς πλείστας καὶ μερίστας
 ἐνταῦθα γίνεσθαι, διαφορθευομένων μὲν τῶν

νεκρῶν διὰ τε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς Ἀχερουσίας
λίμνης, τιθεμένων δὲ τῶν σωμάτων εἰς τὰς ἐνταῦθα
κειμένας θήκας. συμφωνεῖν δὲ καὶ τᾶλλα τὰ παρὰ 8
τοῖς Ἑλλήσι καθ' ἄδου μυθολογούμενα τοῖς ἔτι νῦν
5 γινομένοις κατ' Αἴγυπτον· τὸ μὲν γὰρ διακομίζον
τὰ σώματα πλοῖον βᾶριν καλεῖσθαι, τὸ δ' ἐπίβα-
θρον [τὸν ὀβολὸν] τῷ πορθμεὶ δίδοσθαι, καλουμέ-
νω κατὰ τὴν ἐγχώριον διάλεκτον χάριν. εἶναι δὲ 9
λέγουσι πλησίον τῶν τόπων τούτων καὶ σκοτίας
10 Ἑκάτης ἱερὸν καὶ πύλας Κωκυτοῦ καὶ Αἴθης διει-
λημμένας χαλκοῖς ὀχεῦσιν. ὑπάρχειν δὲ καὶ ἄλλας
πύλας Ἀληθείας, καὶ πλησίον τούτων εἰδωλον ἀκέ-
φalon ἐστάναι Δίκης. πολλὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων 97
τῶν μεμυθοποιημένων διαμένειν παρ' Αἰγυπτίοις,
15 διατηρουμένης ἔτι τῆς προσηγορίας καὶ τῆς ἐν τῷ
πράττειν ἐνεργείας. ἐν μὲν γὰρ Ἀκανθῶν πόλει, 2
99 πέραν τοῦ Νείλου κατὰ τὴν Λιβύην ἀπὸ σταδίων
ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τῆς Μέμφεως, πίθον εἶναι τετρα-
μένον, εἰς ὃν τῶν ἱερῶν ἐξήκοντα καὶ τριακοσίους
20 καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὕδωρ φέρειν εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ
Νείλου· τὴν τε περὶ τὸν Ὀκνοῦ μυθοποιίαν δεῖ- 3
κνυσθαι πλησίον κατὰ τινα πανήγυριν συντελου-
μένην, πλέκοντος μὲν ἐνὸς ἀνδρὸς ἀρχὴν σχοινίου
μακράν, πολλῶν δ' ἐκ τῶν ὀπίσω λύνοντων τὸ πλε-
25 κόμενον. Μελάμποδα δέ φασι μετενεργεῖν ἐξ Αἰγύ- 4
πτου τὰ Διονύσῳ νομιζόμενα τελεῖσθαι παρὰ τοῖς
Ἑλλήσι καὶ τὰ περὶ Κρόνου μυθολογούμενα καὶ τὰ
περὶ τῆς Τιτανομαχίας καὶ τὸ σύνολον τὴν περὶ τὰ
πάθη τῶν θεῶν ἱστορίαν. τὸν δὲ Λαίδαλον λέγου- 5
30 σιν ἀπομιμήσασθαι τὴν τοῦ λαβυρίνθου πλοκὴν τοῦ
διαμένοντος μὲν μέχρι τοῦ νῦν καιροῦ, οἰκοδομη-
θέντος δέ, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ὑπὸ Μένδητος, ὡς

δ' ἔνιοι λέγουσιν, ὑπὸ Μάρου τοῦ βασιλέως, πολ-
 6 λοῖς ἔτεσι πρότερον τῆς Μίνω βασιλείας. τὸν τε
 ῥυθμὸν τῶν ἀρχαίων κατ' Αἴγυπτον ἀνδριάντων
 τὸν αὐτὸν εἶναι τοῖς ὑπὸ Δαϊδάλου κατασκευασθεῖσι
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσι. τὸ δὲ κάλλιστον πρόπυλον ἐν 5
 Μέμφει τοῦ Ἡφαιστείου Δαίδαλον ἀρχιτεκτονῆσαι,
 καὶ θαυμασθέντα τυχεῖν εἰκόνοσ ξυλίνης κατὰ τὸ
 προειρημένον ἱερὸν ταῖς ἰδίαις χερσὶ δεδημιουργη-
 μένης, πέρασ δὲ διὰ τὴν εὐφυΐαν ἀξιοθέντα μεγάλης
 δόξης καὶ πολλὰ προσεξευρόντα τυχεῖν ἰσοθέων 10
 τιμῶν· κατὰ γὰρ μίαν τῶν πρὸς τῇ Μέμφει νήσων
 ἔτι καὶ νῦν ἱερὸν εἶναι Δαϊδάλου τιμώμενον ὑπὸ
 7 τῶν ἐγχωρίων. τῆς δ' Ὀμήρου παρουσίας ἄλλα τε
 σημεῖα φέρουσι καὶ μάλιστα τὴν τῆς Ἑλένης γενο-
 μένην παρὰ Μενελάῳ Τηλεμάχου φαρμακείαν καὶ 15
 λήθην τῶν συμβεβηκότων κακῶν. τὸ γὰρ νηπενθὲς
 φάρμακον, ὃ λαβεῖν φησιν ὁ ποιητὴς τὴν Ἑλένην ἐκ
 τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν παρὰ Πολυδάμνης τῆς Θῶνος
 γυναικός, ἀκριβῶς ἐξητακῶς φαίνεται· ἔτι γὰρ καὶ
 νῦν τὰς ἐν ταύτῃ γυναικας τῇ προειρημένῃ δυνάμει 20
 χρῆσθαι λέγουσι, καὶ παρὰ μόναις ταῖς Διοσπολί-
 τισιν ἐκ παλαιῶν χρόνων ὀργῆς καὶ λύπης φάρμα-
 κον εὐρῆσθαί φασι· τὰς δὲ Θήβας καὶ Διόσπολιν
 8 τὴν αὐτὴν ὑπάρχειν. τὴν τε Ἀφροδίτην ὀνομάζεσθαι
 παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις χρυσῆν ἐκ παλαιᾶς παραδόσεως, 25
 καὶ πεδίον εἶναι καλούμενον χρυσῆς Ἀφροδίτης 110
 9 περὶ τὴν ὀνομαζομένην Μώμεμφιν. τὰ τε περὶ τὸν
 Δία καὶ τὴν Ἥραν μυθολογούμενα περὶ τῆς συνου-
 σίας καὶ τὴν εἰς Αἰθιοπίαν ἐκδημίαν ἐκείθεν αὐτὸν
 μετενεγκεῖν· κατ' ἑνιαυτὸν γὰρ παρὰ τοῖς Αἰγυ- 30
 πτίοις τὸν νεῶν τοῦ Διὸς περαιουῆσθαι τὸν ποταμὸν
 εἰς τὴν Λιβύην, καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς πάλιν ἐπι-

στρέφειν, ὥς ἐξ Αἰθιοπίας τοῦ θεοῦ παρόντος· τὴν
 τε συνουσίαν τῶν θεῶν τούτων, ἐν ταῖς πανηγύ-
 ρεσι τῶν ναῶν ἀνακομιζομένων ἀμφοτέρων εἰς ὅρος
 ἄνθεσι παντοίοις ὑπὸ τῶν ιερέων κατεστρωμένον.
 5 καὶ Λυκούργον δὲ καὶ Πλάτωνα καὶ Σόλωνα πολλὰ 98
 τῶν ἐξ Αἰγύπτου νομίμων εἰς τὰς ἐαυτῶν κατατάξαι
 νομοθεσίας. Πυθαγόραν τε τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν λόγον 2
 καὶ τὰ κατὰ γεωμετρίαν θεωρήματα καὶ τὰ περὶ
 τοὺς ἀριθμούς, ἔτι δὲ τὴν εἰς πᾶν ζῶον τῆς ψυχῆς
 10 μεταβολὴν μαθεῖν παρ' Αἰγυπτίων. ὑπολαμβάνουσι 3
 δὲ καὶ Δημόκριτον παρ' αὐτοῖς ἔτη διατρεῖσθαι πέντε
 καὶ πολλὰ διδαχθῆναι τῶν κατὰ τὴν ἀστρολογίαν.
 τὸν τε Οἰνοπίδην ὁμοίως συνδιατρέψαντα τοῖς ιερεῦσι
 καὶ ἀστρολόγοις μαθεῖν ἄλλα τε καὶ μάλιστα τὸν
 15 ἥλιακὸν κύκλον ὥς λοξὴν μὲν ἔχει τὴν πορείαν,
 ἐναντίαν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄστροις τὴν φορὰν ποιεῖται. 4
 παραπλησίως δὲ καὶ τὸν Εὐδόξον ἀστρολογήσαντα
 παρ' αὐτοῖς καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων εἰς τοὺς
 Ἕλληνας ἐκδόντα τυχεῖν ἀξιολόγου δόξης. τῶν τε 5
 20 ἀγαλματοποιῶν τῶν παλαιῶν τοὺς μάλιστα διωνο-
 μασμένους διατετριφέναι παρ' αὐτοῖς Τηλεκλέα καὶ
 Θεόδωρον, τοὺς Ροίκου μὲν υἱούς, κατασκευάσαν-
 τας δὲ τοῖς Σαμίοις τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου
 ξόανον. τοῦ γὰρ ἀγάλματος ἐν Σάμῳ μὲν ὑπὸ 6
 25 Τηλεκλέους ἱστορεῖται τὸ ἥμισυ δημιουργηθῆναι,
 κατὰ δὲ τὴν Ἐφεσον ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Θεοδώρου
 τὸ ἕτερον μέρος συντελεσθῆναι· συντεθέντα δὲ πρὸς
 ἄλληλα τὰ μέρη συμφωνεῖν οὕτως ὥστε δοκεῖν
 ὑφ' ἐνὸς τὸ πᾶν σῶμα κατασκευάσθαι. τοῦτο δὲ τὸ
 30 γένος τῆς ἐργασίας παρὰ μὲν τοῖς Ἑλλήσι μηδαμῶς
 ἐπιτηδεύεσθαι, παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις μάλιστα
 συντελεῖσθαι. παρ' ἐκείνοις γὰρ οὐκ ἀπὸ τῆς κατὰ 7

- τὴν ὄρασιν φαντασίας τὴν συμμετρίαν τῶν ἀγαλ-
μάτων κρίνεσθαι, καθάπερ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλ'
ἐπειδὴν τοὺς λίθους καταξάνωσι καὶ μερίσαντες
κατεργάζωνται, τὸ τηνικαῦτα τὸ ἀνάλογον ἀπὸ τῶν
8 ἐλαχίστων ἐπὶ τὰ μέγιστα λαμβάνεσθαι· τοῦ γὰρ 5
παντὸς σώματος τὴν κατασκευὴν εἰς ἓν καὶ εἴκοσι 11
μέρη καὶ προσέτι τέταρτον διαιρουμένους τὴν
ὅλην ἀποδιδόναι συμμετρίαν τοῦ ζώου. διόπερ ὅταν
περὶ τοῦ μεγέθους οἱ τεχνῖται πρὸς ἀλλήλους σύν-
θωνται, χωρισθέντες ἀπ' ἀλλήλων σύμφωνα κατα- 10
σκευάζουσι τὰ μεγέθη τῶν ἔργων οὕτως ἀκριβῶς
ὥστε ἐκπληξιν παρέχειν τὴν ιδιότητα τῆς πραγμα-
9 τείας αὐτῶν. τὸ δ' ἐν τῇ Σάμῳ ξόανον συμφώνως
τῇ τῶν Αἰγυπτίων φιλοτεχνίᾳ κατὰ τὴν κορυφὴν
διχοτομούμενον διορίζειν τοῦ ζώου τὸ μέσον μέχρι 15
τῶν αἰδοίων, ἰσάζον ὁμοίως ἑαυτῷ πάντοθεν· εἶναι
δ' αὐτὸ λέγουσι κατὰ τὸ πλεῖστον παρεμφερὲς τοῖς
Αἰγυπτίοις, ὥς ἂν τὰς μὲν χεῖρας ἔχον παρατετα-
μένας, τὰ δὲ σκέλη διαβεβηκότα.
- 10 Περὶ μὲν οὖν τῶν κατ' Αἰγυπτον ἱστορουμένων 20
καὶ μνήμης ἀξίων ἀρκεῖ τὰ ῥηθέντα· ἡμεῖς δὲ κατὰ
τὴν ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου πρόθεσιν τὰς ἐξῆς πρά-
ξεις καὶ μυθολογίας ἐν τῇ μετὰ ταύτην διέξιμεν,
ἀρχὴν ποιησάμενοι τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν τοῖς Ἀσσυ-
ρίοις πραχθέντα.

112 Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Διοδώρου
βίβλων.

α'. Περὶ Νίνου τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος κατὰ τὴν Ἀσίαν
καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραχθέντων.

5 β'. Περὶ τῆς Σεμιράμιδος γενέσεως καὶ τῆς περὶ αὐτὴν ἀνξή-
σεως.

γ'. Ὡς Νίνος ὁ βασιλεὺς ἔγημε τὴν Σεμίραμιν διὰ τὴν ἀρε-
τὴν αὐτῆς.

10 δ'. Ὡς Σεμίραμις τελευτήσαντος Νίνου διαδεξαμένη τὴν βα-
σιλείαν πολλὰς καὶ μεγάλας πράξεις ἐπετελέσατο.

ε'. Κτίσις Βαβυλῶνος καὶ τῆς κατ' αὐτὴν κατασκευῆς ἀπαγ-
γέλλει.

ς'. Περὶ τοῦ κρεμαστοῦ λεγομένου κήπου καὶ τῶν ἄλλων τῶν
κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν παραδόξων.

15 ζ'. Στρατεία Σεμιράμιδος εἰς Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν, ἔτι
δὲ τὴν Ἰνδικήν.

η'. Περὶ τῶν ἀπογόνων ταύτης τῶν βασιλευσάντων κατὰ τὴν
Ἀσίαν καὶ τῆς κατ' αὐτοὺς τροφῆς τε καὶ ἡθιμίας.

20 θ'. Ὡς ἔσχατος Σαρδανάπαλος ὁ βασιλεὺς διὰ τροφὴν ἀπέ-
βαλε τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Ἀρβάκου τοῦ Μήδου.

ι'. Περὶ τῶν Χαλδαίων καὶ τῆς παρατηρήσεως τῶν ἄστρον.

ια'. Περὶ τῶν βασιλέων τῶν κατὰ τὴν Μηδίαν καὶ τῆς περὶ
τούτων διαφωνίας παρὰ τοῖς ἱστοριογράφοις.

ιβ'. Περὶ τοποθεσίας τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν
25 φρυομένων καὶ τῶν παρ' Ἰνδοῖς νομίμων.

ιγ'. Περὶ Σκυθῶν καὶ Ἀμαζόνων καὶ Ὑπερβορέων.

ιδ'. Περὶ τῆς Ἀραβίας καὶ τῶν κατ' αὐτὴν φρυομένων καὶ
μυθολογούμενων.

30 ιε'. Περὶ τῶν νήσων τῶν ἐν τῇ μεσημβρίᾳ κατὰ τὸν Ὀκεανὸν
εὐρεθεισῶν.

- 1 Ἡ μὲν πρὸ ταύτης βίβλος τῆς ὅλης συντάξεως οὗσα πρώτη περιέχει τὰς κατ' Αἴγυπτον πράξεις· ἐν αἷς ὑπάρχει τὰ τε περὶ τῶν θεῶν παρ' Αἰγυπτίοις μυθολογούμενα καὶ περὶ τῆς τοῦ Νείλου φύσεως καὶ τᾶλλα τὰ περὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου παραδοξο- 5 λογούμενα, πρὸς δὲ τούτοις περὶ τε τῆς κατ' Αἴγυπτον χώρας καὶ τῶν ἀρχαίων βασιλέων τὰ ὑφ' ἐκάστου πραχθέντα. ἑξῆς δὲ κατετάχθησαν αἱ κατασκευαὶ τῶν πυραμίδων τῶν ἀναγγραφομένων ἐν τοῖς
- 2 ἐπὶ θαυμαζομένοις ἔργοις. ἔπειτα δὲ διήλθομεν περὶ 10 τῶν νόμων καὶ τῶν δικαστηρίων, ἔτι δὲ τῶν ἀφιερωμένων ζώων παρ' Αἰγυπτίοις τὰ θαυμαζόμενα, πρὸς δὲ τούτοις τὰ περὶ τῶν τετελεστηκότων νόμιμα, καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι τῶν ἐπὶ παιδείᾳ θαυμαζομένων παραβαλόντες εἰς Αἴγυπτον καὶ πολλὰ τῶν 15 χρησίμων μαθόντες μετήνεγκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.
- 3 ἐν ταύτῃ δὲ ἀναγράφομεν τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν γενομένας πράξεις ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίας ποιησάμενοι.
- 4 Τὸ παλαιὸν τοίνυν κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπῆρχον ἐγ- 20 χώριοι βασιλεῖς, ὧν οὔτε πρᾶξις ἐπίσημος οὔτε ὄνομα μνημονεύεται. πρῶτος δὲ τῶν εἰς ἱστορίαν καὶ μνήμην παραδεδομένων ἡμῖν Νίνος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων μεγάλας πράξεις ἐπετελέσατο· περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφειν πειρασόμεθα. γενόμενος 25

γὰρ φύσει πολεμικὸς καὶ ζηλωτῆς τῆς ἀρετῆς κα-
 θώπλισε τῶν νέων τοὺς κρατίστους· γυμνάσας δ'
 αὐτοὺς πλείονα χρόνον συνήθεις ἐποίησε πάσῃ
 κακοπαθείᾳ καὶ πολεμικοῖς κινδύνοις. συστησά- 5
 5 μενος οὖν στρατόπεδον ἀξιόλογον συμμαχίαν ἐποιή-
 σατο πρὸς Ἀριαῖον τὸν βασιλέα τῆς Ἀραβίας, ἣ
 κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐδόκει πλήθειν ἀλκίμων
 ἀνδρῶν. ἔστι δὲ καὶ καθόλου τοῦτο τὸ ἔθνος φιλε-
 λεύθερον καὶ κατ' οὐδένα τρόπον προσδεχόμενον
 10 ἔπηλυν ἡγεμόνα· διόπερ οὗθ' οἱ τῶν Περσῶν βασι-
 114 λεῖς ὕστερον οὗθ' οἱ τῶν Μακεδόνων, καίπερ πλεῖ-
 στον ἰσχύσαντες, ἠδυνήθησαν τοῦτο τὸ ἔθνος κατα-
 δουλώσασθαι. καθόλου γὰρ ἡ Ἀραβία δυσπολέμητός 6
 ἐστὶ ξενικαῖς δυνάμεσι διὰ τὸ τὴν μὲν ἔρημον αὐτῆς
 15 εἶναι, τὴν δὲ ἄνυδρον καὶ διειλημμένην φρέασι
 κεκρυμμένοις καὶ μόνοις τοῖς ἐγχωρίοις γνωρίζομέ-
 νοις. ὁ δ' οὖν τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς Νίνος τὸν 7
 δυναστεύοντα τῶν Ἀράβων παραλαβὼν ἐστράτευσε
 μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐπὶ Βαβυλωνίους κατοι-
 20 κοῦντας ὁμορον χώραν· κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς χρό-
 νους ἡ μὲν νῦν οὐσα Βαβυλὼν οὐκ ἦν ἐκτισμένη,
 κατὰ δὲ τὴν Βαβυλωνίαν ὑπῆρχον ἄλλαι πόλεις
 ἀξιόλογοι· ῥαδίως δὲ χειρωσάμενος τοὺς ἐγχωρίους
 25 ἔχειν, τούτοις μὲν ἔταξε τελεῖν κατ' ἐνιαυτὸν ὠρι-
 σμένους φόρους, τὸν δὲ βασιλέα τῶν καταπολεμη-
 θέντων λαβὼν μετὰ τῶν τέκνων αἰχμαλώτον ἀπέ-
 κτεινε. μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῖς πλήθεσιν εἰς τὴν 8
 Ἀρμενίαν ἐμβαλὼν καὶ τινὰς τῶν πόλεων ἀναστά-
 30 τους ποιήσας κατεπλήξατο τοὺς ἐγχωρίους· διόπερ
 ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Βαρζάνης, ὁρῶν αὐτὸν οὐκ ἀξιό-
 μαχον ὄντα, μετὰ πολλῶν δώρων ἀπήντησε καὶ

- 9 πᾶν ἔφησε ποιήσκειν τὸ προσταττόμενον. ὁ δὲ Νίνος
 μεγαλοψύχως αὐτῷ χρησάμενος τῆς τε Ἀρμενίας
 συνεχώρησεν ἄρχειν καὶ φίλον ὄντα πέμπειν στρα-
 τιὰν καὶ τὴν χορηγίαν τῷ σφετέρῳ στρατοπέδῳ.
 αἰεὶ δὲ μᾶλλον αὐξάνόμενος ἐστράτευσεν εἰς τὴν Μη- 5
 10 δίαν. ὁ δὲ ταύτης βασιλεὺς Φάρνος παραταξάμενος
 ἀξιολόγῳ δυνάμει καὶ λειφθεὶς, τῶν τε στρατιωτῶν
 τοὺς πλείστους ἀπέβαλε καὶ αὐτὸς μετὰ τέκνων
 ἑπτὰ καὶ γυναικὸς αἰχμάλωτος ληφθεὶς ἀνεσταυ-
 ρώθη. 10
- 2 Οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων τῷ Νίνῳ προχωρούν-
 των δεινὴν ἐπιθυμίαν ἔσχε τοῦ καταστρέφασθαι
 τὴν Ἀσίαν ἅπασαν τὴν ἐντὸς Τανάιδος καὶ Νείλου·
 ὥς ἐπίπαν γὰρ τοῖς εὐτυχοῦσιν ἢ τῶν πραγμάτων
 ἐπίρροια τὴν τοῦ πλείονος ἐπιθυμίαν παρίστησι. 15
 διόπερ τῆς μὲν Μηδίας σατράπην ἕνα τῶν περὶ
 αὐτὸν φίλων κατέστησεν, αὐτὸς δ' ἐπῆει τὰ κατὰ
 τὴν Ἀσίαν ἔθνη καταστρεφόμενος, καὶ χρόνον ἑπτα-
 καιδεκαετῇ καταναλώσας πλὴν Ἰνδῶν καὶ Βακτρια-
 2 νῶν τῶν ἄλλων ἀπάντων κύριος ἐγένετο. τὰς μὲν 20
 οὖν καθ' ἕκαστα μάχας ἢ τὸν ἀριθμὸν ἀπάντων
 τῶν καταπολεμηθέντων οὐδεὶς τῶν συγγραφέων
 ἀνέγραψε, τὰ δ' ἐπισημότατα τῶν ἐθνῶν ἀκολού-
 θως Κτησίᾳ τῷ Κνιδίῳ πειρασόμεθα συντόμως
 3 ἐπιδραμεῖν. κατεστρέφατο μὲν γὰρ τῆς παραθαλατ- 25
 τίου καὶ τῆς συνεχοῦς χώρας τὴν τε Αἴγυπτον καὶ 115
 Φοινίκην, ἔτι δὲ Κοίλην Συρίαν καὶ Κιλικίαν καὶ
 Παμφυλίαν καὶ Λυκίαν, πρὸς δὲ ταύταις τὴν τε
 Καρίαν καὶ Φρυγίαν καὶ Μυσίαν καὶ Λυδίαν, προσ-
 ηγάγετο δὲ τὴν τε Τρωάδα καὶ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόν- 30
 τῳ Φρυγίαν καὶ Προποντίδα καὶ Βιθυνίαν καὶ
 Καππαδοκίαν καὶ τὰ κατὰ τὸν Πόντον ἔθνη βάρ-

βαρὰ κατοικοῦντα μέχρι Ταναΐδος, ἐκνύεινσε δὲ τῆς
 τε Καδουσίῳ χώρας καὶ Ταπύρων, ἔτι δ' Ὑρκά-
 νιων καὶ Δραγγῶν, πρὸς δὲ τούτοις Δερβίκων καὶ
 Καρμανίων καὶ Χωρομναίων, ἔτι δὲ Βορκανίων καὶ
 5 Παρθυαίων, ἐπῆλθε δὲ καὶ τὴν Περσίδα καὶ τὴν
 Σουσιανὴν καὶ τὴν καλουμένην Κασπιανήν, εἰς ἣν
 εἰσὶν εἰσβολαὶ στεναὶ παντελῶς, διὸ καὶ προσαγο-
 ρεῦνται Κάσπιαὶ πύλαι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν 4
 ἐλαττόνων ἔθνων προσηγάγετο, περὶ ὧν μακρὸν
 10 ἂν εἶη λέγειν. τῆς δὲ Βακτριανῆς οὔσης δυσεισβό-
 λου καὶ πλήθῃ μαχίμων ἀνδρῶν ἐχούσης, ἐπειδὴ
 πολλὰ πονήσας ἄπρακτος ἐγένετο, τὸν μὲν πρὸς
 Βακτριανοὺς πόλεμον εἰς ἕτερον ἀνεβάλετο καιρὸν,
 τὰς δὲ δυνάμεις ἀναγαγὼν εἰς τὴν Ἀσσυρίαν ἐξε-
 15 λέξατο τόπον εὐθροτον εἰς πόλεως μεγάλης κτίσιν.
 ἐπιφανεστάτας γὰρ πράξεις τῶν πρὸ αὐτοῦ κα- 3
 τειργασμένος ἔσπευδε τηλικαύτην κτίσαι τὸ μέ-
 γεθος πόλιν ὥστε μὴ μόνον αὐτὴν εἶναι μεγίστην
 τῶν τότε οὐσῶν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἀλλὰ
 20 μὴδὲ τῶν μεταγενεστέρων ἕτερον ἐπιβαλλόμενον ὁρ-
 δίως ἂν ὑπερθέσθαι. τὸν μὲν οὖν τῶν Ἀράβων 2
 βασιλέα τιμήσας δώροις καὶ λαφύροις μεγαλοπρε-
 πέσιν ἀπέλυσε μετὰ τῆς ἰδίας στρατιᾶς εἰς τὴν
 οἰκίαν, αὐτὸς δὲ τὰς πανταχόθεν δυνάμεις καὶ
 25 παρασκευὰς πάντων τῶν ἐπιτηδείων ἀθροίσας παρὰ
 τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἔκτισε πόλιν εὖ τετειχι-
 σμένην, ἑτερόμηκες αὐτῆς ὑποστησάμενος τὸ σχῆμα.
 εἶχε δὲ τῶν μὲν μακροτέρων πλευρῶν ἑκατέραν ἢ
 πόλιν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίων, τῶν δὲ βρα-
 30 χυτέρων ἐνενήκοντα. διὸ καὶ τοῦ σύμπαντος περι- 3
 βόλου συσταθέντος ἐκ σταδίων τετρακοσίων καὶ
 ὀγδοήκοντα τῆς ἐλπίδος οὐ διεψεύσθη τηλικαύτην

γὰρ πόλιν οὐδεὶς ὕστερον ἔκτισε κατὰ τε τὸ μέγε-
 θος τοῦ περιβόλου καὶ τὴν περὶ τὸ τεῖχος μεγαλο-
 πρέπειαν. τὸ μὲν γὰρ ὕψος εἶχε τὸ τεῖχος ποδῶν
 ἑκατόν, τὸ δὲ πλάτος τρισὶν ἄρμασιν ἱππάσιμον ἦν·
 οἱ δὲ σύμπαντες πύργοι τὸν μὲν ἀριθμὸν ἦσαν χί- 5
 λιοι καὶ πεντακόσιοι, τὸ δ' ὕψος εἶχον ποδῶν δια-
 4 κοσίων. κατῳκίσε δ' εἰς αὐτὴν τῶν μὲν Ἀσσυρίων
 τοὺς πλείστους καὶ δυνατωτάτους, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλ-
 λων ἔθνων τοὺς βουλομένους. καὶ τὴν μὲν πόλιν 116
 ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Νίνον, τοῖς δὲ κατοικισθεῖσι 10
 πολλὴν τῆς ὁμόρου χώρας προσώρισεν.

4 Ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν κτίσιν ταύτην ὁ Νίνος ἐστρά-
 τευσεν ἐπὶ τὴν Βακτριανήν, ἐν ἣ Σεμίραμιν ἔγρημε
 τὴν ἐπιφανεστάτην ἀπασῶν τῶν γυναικῶν ὣν πα-
 ρειλήφαμεν, ἀναγκαῖόν ἐστι περὶ αὐτῆς προειπεῖν 15
 πῶς ἐκ ταπεινῆς τύχης εἰς τηλικαύτην προήχθη δό-
 2 ξαν. κατὰ τὴν Συρίαν τοίνυν ἔστι πόλις Ἀσκάλων,
 καὶ ταύτης οὐκ ἄπωθεν λίμνη μεγάλη καὶ βαθεῖα
 πλήρης ἰχθύων. παρὰ δὲ ταύτην ὑπάρχει τέμενος
 θεᾶς ἐπιφανοῦς, ἣν ὀνομάζουσιν οἱ Σύροι Δερκε- 20
 τοῦν· αὕτη δὲ τὸ μὲν πρόσωπον ἔχει γυναικός, τὸ
 δ' ἄλλο σῶμα πᾶν ἰχθύος διὰ τινὰς τοιαύτας αἰ-
 3 τίας. μυθολογοῦσιν οἱ λογιώτατοι τῶν ἐγχωρίων
 τὴν Ἀφροδίτην προσκόψασαν τῇ προειρημένῃ θεᾷ
 δεινὸν ἐμβαλεῖν ἔρωτα νεανίσκου τινὸς τῶν θυόν- 25
 των οὐκ ἀειδοῦς· τὴν δὲ Δερκετοῦν μιγείσαν τῷ
 Σύρῳ γεννῆσαι μὲν θυγατέρα, καταισχυνηθεῖσαν δὲ
 ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις τὸν μὲν νεανίσκον ἀφανίσαι,
 τὸ δὲ παιδίον εἰς τινὰς ἐρήμους καὶ πετρώδεις τό-
 πους ἐκθεῖναι· ἑαυτὴν δὲ διὰ τὴν αἰσχύνην καὶ λύ- 30
 πην ῥύσασαν εἰς τὴν λίμνην μετασχηματισθῆναι τὸν
 τοῦ σώματος τύπον εἰς ἰχθῦν· διὸ καὶ τοὺς Σύρους

μέχρι τοῦ νῦν ἀπέχεσθαι τούτου τοῦ ζώου καὶ τιμᾶν
 τοὺς ἰχθύς ὡς θεούς. περὶ δὲ τὸν τόπον ὅπου τὸ 4
 βρέφος ἐξετέθη πλήθους περιστερῶν ἐννεοττεύοντος
 παραδόξως καὶ δαιμονίως ὑπὸ τούτων τὸ παιδίον
 5 διατρέφεσθαι· τὰς μὲν γὰρ ταῖς πτέρυξι περιεχού-
 σας τὸ σῶμα τοῦ βρέφους πανταχόθεν θάλλειν, τὰς
 δ' ἐκ τῶν σύνεγγυς ἐπαύλεων, ὅποτε τηρήσειαν
 τοὺς τε βουκόλους καὶ τοὺς ἄλλους νομεῖς λιπόν-
 τας, ἐν τῷ στόματι φερούσας γάλα διατρέφειν πα-
 10 ρασταζούσας ἀνὰ μέσον τῶν χειλῶν. ἐνιαυσίου δὲ 5
 τοῦ παιδίου γενομένου καὶ στερεωτέρας τροφῆς
 προσδεομένου, τὰς περιστεράς ἀποκνιζούσας ἀπὸ
 τῶν τυρῶν παρέχεσθαι τροφὴν ἀρκοῦσαν. τοὺς δὲ
 νομεῖς ἐπανιόντας καὶ θεωροῦντας περιβεβρωμένους
 15 τοὺς τυροὺς θαυμάσαι τὸ παράδοξον· παρατηρή-
 σαντας οὖν καὶ μαθόντας τὴν αἰτίαν εὗρεῖν τὸ βρέ-
 φος, διαφέρον τῷ κάλλει. εὐθύς οὖν αὐτὸ κομί- 6
 117 σαντας εἰς τὴν ἐπανυλιν δωρήσασθαι τῷ προεσθη-
 κότι τῶν βασιλικῶν κτηνῶν, ὄνομα Σίμμα· καὶ τοῦ-
 20 τον ἄτεκνον ὄντα τὸ παιδίον τρέφειν ὡς θυγάτριον
 μετὰ πάσης ἐπιμελείας, ὄνομα θέμενον Σεμίραμιν,
 ὅπερ ἐστὶ κατὰ τὴν τῶν Σύρων διάλεκτον παρωνο-
 μασμένον ἀπὸ τῶν περιστερῶν, ἃς ἀπ' ἐκείνων τῶν
 χρόνων οἱ κατὰ Συρίαν ἅπαντες διετέλεσαν ὡς θεὰς
 25 τιμῶντες.

Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν γένεσιν τῆς Σεμιράμιδος 5
 μυθολογούμενα σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν. ἤδη δ' αὐτῆς
 ἡλικίαν ἐχούσης γάμου καὶ τῷ κάλλει πολὺ τὰς ἄλ-
 λας παρθένους διαφερούσης, ἀπεστάλη παρὰ βασι-
 30 λέως ὑπαρχος ἐπισκεψόμενος τὰ βασιλικά κτήνη·
 οὗτος δ' ἐκαλεῖτο μὲν Ὀννης, πρῶτος δ' ἦν τῶν
 ἐκ τοῦ βασιλικοῦ συνεδρίου καὶ τῆς Συρίας ἀπά-

σης ἀποδεδειγμένος ὕπαρχος. ὃς καταλύσας παρὰ
 τῷ Σίμῳ καὶ θεωρήσας τὴν Σεμίραμιν ἐθηρεύθη
 τῷ κάλλει· διὸ καὶ τοῦ Σίμῳ καταδεηθεὶς αὐτῷ
 δοῦναι τὴν παρθένον εἰς γάμον ἔννομον, ἀπήγαγεν
 αὐτὴν εἰς Νίνον, καὶ γήμας ἐγέννησε δύο παῖδας, 5
 2 Ταπάτην καὶ Ὑδάσπην. τῆς δὲ Σεμιράμιδος ἐχού-
 σης καὶ τᾶλλα ἀκόλουθα τῇ περὶ τὴν ὄψιν εὐπρε-
 πείᾳ, συνέβαινε τὸν ἄνδρα τελέως ὑπ' αὐτῆς δε-
 δουλῶσθαι, καὶ μηδὲν ἄνευ τῆς ἐκείνης γνώμης
 3 πράττοντα κατευστοχεῖν ἐν πᾶσι. καθ' ὃν δὴ χρό- 10
 νον ὁ βασιλεύς, ἐπειδὴ τὰ περὶ τὴν κτίσιν τῆς ὁμο-
 νύμου πόλεως συνετέλεσε, στρατεύειν ἐπὶ Βακτρια-
 νοὺς ἐπεχείρησεν. εἰδὼς δὲ τὰ τε πλήθη καὶ τὴν
 ἀλκὴν τῶν ἀνδρῶν, ἔτι δὲ τὴν χώραν ἔχουσιν πολ-
 λούς τόπους ἀπροσίτους διὰ τὴν ὀχυρότητα, κατέ- 15
 λεξεν ἐξ ἀπάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν ἔθνῶν στρατιω-
 τῶν πλήθος· ἐπεὶ γὰρ τῆς πρότερον στρατείας ἀπο-
 τετευχὼς ἦν, ἔσπευδε πολλαπλασίονι παραγενέσθαι
 4 δυνάμει πρὸς τὴν Βακτριανήν. συναχθείσης δὲ τῆς
 στρατιᾶς πανταχόθεν ἡριθμῆθησαν, ὥς Κτησίας 20
 ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀναγράφει, πεζῶν μὲν ἑκατὸν
 ἑβδομήκοντα μυριάδες, ἵππέων δὲ μιᾷ πλείους τῶν
 εἴκοσι μυριάδων, ἄρματα δὲ δρεπανηφόρα μικρὸν
 5 ἀπολείποντα τῶν μυρίων ἑξακοσίων. ἔστι μὲν οὖν
 ἄπιστον τοῖς αὐτόθεν ἀκούσασιν τὸ πλήθος τῆς στρα- 25
 τιᾶς, οὐ μὴν ἀδύνατόν γε φανήσεται τοῖς ἀναθεω-
 ροῦσι τὸ τῆς Ἀσίας μέγεθος καὶ τὰ πλήθη τῶν κατοι-
 κούντων αὐτὴν ἔθνῶν. εἰ γὰρ τις ἀφείλῃ τὴν ἐπὶ Σκύ-
 θας Λαρείου στρατείαν μετὰ ὀγδοήκοντα μυριάδων
 καὶ τὴν Ξέρξου διάβασιν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τοῖς ἀνα- 30
 ριθμῆτοις πλήθεσι τὰς χθῆς καὶ πρῶτὴν συντελε-
 σθείσας πράξεις ἐπὶ τῆς Εὐρώπης σκέψαιτο, τάχιον

ἂν πιστὸν ἡγήσαιο τὸ ῥηθέν. κατὰ μὲν οὖν τὴν 6
 Σικελίαν ὁ Διονύσιος ἐκ μιᾶς τῆς τῶν Συρακοσίων
 πόλεως ἐξήγαγεν ἐπὶ τὰς στρατείας πεζῶν μὲν δώ-
 δεκα μυριάδας, ἵππεις δὲ μυρίους καὶ δισχιλίους,
 5 ναῦς δὲ μακρὰς ἐξ ἑνὸς λιμένος τετρακοσίας, ὧν
 ἦσαν ἔνιαι τετρήρεις καὶ πεντήρεις· Ῥωμαῖοι δὲ 7
 μικρὸν πρὸ τῶν Ἀννιβαϊκῶν καιρῶν, προορώμενοι
 τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, κατέγραψαν τοὺς κατὰ τὴν
 Ἰταλίαν ἐπιτηδείους εἰς τὴν στρατείαν πολίτας τε
 10 καὶ συμμάχους, ὧν ὁ σύμπας ἀριθμὸς μικρὸν ἀπέ-
 λιπε τῶν ἑκατὸν μυριάδων· καίτοι γ' ἔνεκα πλή-
 θους ἀνθρώπων τὴν Ἰταλίαν ὅλην οὐκ ἂν τις συγ-
 κρίνειε πρὸς ἓν ἔθνος τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν. ταῦτα
 μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς ἐκ τῆς νῦν περὶ
 15 τὰς πόλεις οὔσης ἐρημίας τεκμαιρομένους τὴν πα-
 λαιὰν τῶν ἐθνῶν πολυανθρωπίαν.

Ὁ δ' οὖν Νίνος μετὰ τοσαύτης δυνάμεως στρα- 6
 τεύσας εἰς τὴν Βακτριανὴν ἠναγκάζετο, δυσεισ-
 βόλων τῶν τόπων καὶ στενῶν ὄντων, κατὰ μέρος
 20 ἄγειν τὴν δύναμιν. ἡ γὰρ Βακτριανὴ χώρα πολ-
 λαῖς καὶ μεγάλαις οἰκουμένη πόλεσι μίαν μὲν εἶ-
 χεν ἐπιφανεστάτην, ἐν ἣ συνέβαινεν εἶναι καὶ τὰ
 βασίλεια· αὕτη δ' ἐκαλεῖτο μὲν Βάκτρα, μεγέθει δὲ
 καὶ τῇ κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ὀχυρότητι πολὺ πασῶν
 25 διέφερε. βασιλεύων δ' αὐτῆς Ὁξυάρτης κατέγρα-
 ψεν ἅπαντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας ὄντας, οἱ
 τὸν ἀριθμὸν ἡθροίσθησαν εἰς τετταράκοντα μυριά-
 δας. ἀναλαβὼν οὖν τὴν δύναμιν καὶ τοῖς πολεμίοις 3
 ἀπαντήσας περὶ τὰς εἰσβολάς, εἶασε μέρος τῆς τοῦ Νί-
 30 νου στρατιᾶς εἰσβαλεῖν· ἐπεὶ δ' ἔδοξεν ἱκανὸν ἀποβε-
 βηκέναι τῶν πολεμίων πλῆθος εἰς τὸ πεδίον, ἐξέταξε
 τὴν ἰδίαν δύναμιν. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρὰς οἱ

Βακτριανοὶ τοὺς Ἀσσυρίους τρεψάμενοι καὶ τὸν
 διωγμὸν μέχρι τῶν ὑπερκειμένων ὄρων ποιησάμε-
 νοι διέφθειραν τῶν πολεμίων εἰς δέκα μυριάδας.
 4 μετὰ δὲ ταῦτα πάσης τῆς δυνάμεως εἰσβαλοῦσης,
 κρατούμενοι τοῖς πλήθεσι κατὰ πόλεις ἀπεχώρησαν, 5
 ἕκαστοι ταῖς ἰδίαις πατρίσι βοηθήσοντες. τὰς μὲν
 οὖν ἄλλας ὁ Νίνος ἐχειρώσατο ῥαδίως, τὰ δὲ Βάκ-
 τρα διὰ τε τὴν ὀχυρότητα καὶ τὴν ἐν αὐτῇ παρα-
 5 σκευὴν ἠδυνάτει κατὰ κράτος ἐλεῖν. πολυχρονίου
 δὲ τῆς πολιορκίας γινομένης, ὁ τῆς Σεμιράμιδος 10
 ἀνὴρ, ἐρωτικῶς ἔχων πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ συστρα- 119
 τευόμενος τῷ βασιλεῖ, μετεπέμψατο τὴν ἄνθρωπον.
 ἡ δὲ συνέσει καὶ τόλμῃ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πρὸς
 ἐπιφάνειαν συντείνουσι κεχορηγημένη καιρὸν ἔλα-
 6 βεν ἐπιδείξασθαι τὴν ἰδίαν ἀρετὴν. πρῶτον μὲν 15
 οὖν πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν μέλλουσα διαπορεύεσθαι
 στολὴν ἐπραγματεύσατο δι' ἧς οὐκ ἦν διαγνῶναι
 τὸν περιβεβλημένον πότερον ἀνὴρ ἐστὶν ἢ γυνή.
 αὕτη δ' ἦν εὐχρηστος αὐτῇ πρὸς τε τὰς ἐν τοῖς
 καύμασιν ὁδοιπορίας εἰς τὸ διατηρῆσαι τὸν τοῦ σώ- 20
 ματος χρῶτα καὶ πρὸς τὰς ἐν τῷ πράττειν ὁ βού-
 λοιτο χρείας, εὐκίνητος οὖσα καὶ νεανική, καὶ τὸ
 σύνολον τοσαύτη χάρις τις ἐπὶ αὐτῇ ὥσθ' ὅστε-
 ρον Μήδους ἠγησαμένους τῆς Ἀσίας φορεῖν τὴν
 Σεμιράμιδος στολὴν, καὶ μετὰ ταῦθ' ὁμοίως Πέρ- 25
 7 σας. παραγενομένη δ' εἰς τὴν Βακτριανὴν καὶ κα-
 τασκεψαμένη τὰ περὶ τὴν πολιορκίαν, εἴωρα κατὰ
 μὲν τὰ πεδία καὶ τοὺς εὐεφόδους τῶν τόπων προσ-
 βολὰς γινομένας, πρὸς δὲ τὴν ἀκρόπολιν οὐδένα
 προσιόντα διὰ τὴν ὀχυρότητα, καὶ τοὺς ἔνδον ἀπο- 30
 λελοιπότας τὰς ἐνταῦθα φυλακὰς καὶ παραβοηθοῦν-
 8 τας τοῖς ἐπὶ τῶν κάτω τειχῶν κινδυνεύουσι. διό-

περ παραλαβοῦσα τῶν στρατιωτῶν τοὺς πετροβα-
 τεῖν εἰωθότας, καὶ μετὰ τούτων διὰ τινος χαλεπῆς
 φάραγγος προσαναβᾶσα, κατελάβετο μέρος τῆς ἀκρο-
 πόλεως καὶ τοῖς πολιορκουσί το κατὰ τὸ πεδίου τει-
 5 χος ἐσήμηνεν. οἱ δ' ἔνδον ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς
 ἄκρας καταπλαγέντες ἐξέλιπον τὰ τείχη καὶ τὴν σω-
 τηρίαν ἀπέγνωσαν. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἀλούσης 9
 τῆς πόλεως ὁ βασιλεὺς θαυμάσας τὴν ἀρετὴν τῆς
 γυναικὸς τὸ μὲν πρῶτον μεγάλαις δωρεαῖς αὐτὴν
 10 ἐτίμησε, μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τὸ κάλλος τῆς ἀνθρώ-
 που σχὼν ἐρωτικῶς ἐπεχείρησε τὸν ἄνδρα πείθειν
 ἐκουσίως αὐτῷ παραχωρῆσαι, ἐπαγγειλάμενος ἀντὶ
 ταύτης τῆς χάριτος αὐτῷ συνοικιεῖν τὴν ἰδίαν θυ-
 γατέρα Σωσάνην. δυσχερῶς δ' αὐτοῦ φέροντος, 10
 15 ἠπέιλησεν ἐκκόψειν τὰς ὀράσεις μὴ προχείρως ὑπη-
 ρετοῦντος τοῖς προστάγμασιν. ὁ δὲ Ὀννης ἅμα
 μὲν τὰς τοῦ βασιλέως ἀπειλὰς δεῖσας, ἅμα δὲ
 διὰ τὸν ἔρωτα περιπεσὼν λύττη τινὶ καὶ μανίᾳ,
 βρόχον ἑαυτῷ περιθεὶς ἀνεκρέμασε. Σεμίραμις μὲν
 20 οὖν διὰ τοιαύτας αἰτίας εἰς βασιλικὸν ἦλθε πρό-
 σχημα.

Ὁ δὲ Νίνος τοὺς τε ἐν Βάκτροις παρέλαβε θη- 7
 σαυρούς, ἔχοντας πολὺν ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν,
 120 καὶ τὰ κατὰ τὴν Βακτριανὴν καταστήσας ἀπέλυσε
 25 τὰς δυνάμεις. μετὰ δὲ ταῦτα γεννήσας ἐκ Σεμιρά-
 μιδος υἱὸν Νινύαν ἐτελεύτησε, τὴν γυναῖκα ἀπο-
 λιπὼν βασίλισσαν. τὸν δὲ Νίνον ἡ Σεμίραμις ἔθα-
 ψεν ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ κατεσκεύασεν ἐπ' αὐτῷ
 χῶμα παμμέγεθες, οὗ τὸ μὲν ὕψος ἦν ἐννέα στα-
 30 δίων, τὸ δ' εὖρος, ὥς φησι Κτησίας, δέκα. διὸ 2
 καὶ τῆς πόλεως παρὰ τὸν Εὐφράτην ἐν πεδίῳ κει-
 μένης ἀπὸ πολλῶν σταδίων ἐφαίνετο τὸ χῶμα κα-

θαπερεί τις ἀκρόπολις· ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν φασι
 διαμένειν, καίπερ τῆς Νίνου κατεσκαμμένης ὑπὸ
 Μήδων, ὅτε κατέλυσαν τὴν Ἀσσυρίων βασιλείαν.
 ἡ δὲ Σεμίραμις, οὕσα φύσει μεγαλεπίβολος καὶ φι-
 λοτιμουμένη τῇ δόξῃ τὸν βεβασιλευκότα πρὸ αὐτῆς 5
 ὑπερθέσθαι, πόλιν μὲν ἐπεβάλετο κτίζειν ἐν τῇ
 Βαβυλωνίᾳ, ἐπιλεξαμένη δὲ τοὺς πανταχόθεν ἀρχι-
 τέκτονας καὶ τεχνίτας, ἔτι δὲ τὴν ἄλλην χορηγίαν
 παρασκευασαμένη, συνήγαγεν ἐξ ἀπάσης τῆς βασι-
 λείας πρὸς τὴν τῶν ἔργων συντέλειαν ἀνδρῶν μυ- 10
 3 ριάδας διακοσίας. ἀπολαβοῦσα δὲ τὸν Εὐφράτην
 ποταμὸν εἰς μέσον περιεβάλετο τεῖχος τῇ πόλει
 σταδίων ἐξήκοντα καὶ τριακοσίων, διειλημμένον πύρ-
 γοις πυκνοῖς καὶ μεγάλοις, ὥς φησι Κτησίας ὁ Κνί- 15
 διος, ὥς δὲ Κλείταρχος καὶ τῶν ὕστερον μετ' Ἀλε-
 ξάνδρου διαβάντων εἰς τὴν Ἀσίαν τινὲς ἀνέγραψαν,
 τριακοσίων ἐξήκοντα πέντε σταδίων· καὶ προστι-
 θέασιν ὅτι τῶν ἴσων ἡμερῶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν οὐ-
 σῶν ἐφιλοτιμήθη τὸν ἴσον ἀριθμὸν τῶν σταδίων
 4 ὑποστήσασθαι. ὅπτας δὲ πλίνθους εἰς ἄσφατον 20
 ἐνδησαμένη τεῖχος κατεσκεύασε τὸ μὲν ὕψος, ὥς μὲν
 Κτησίας φησί, πεντήκοντα ὀργυιῶν, ὥς δ' ἐνιοι τῶν
 νεωτέρων ἔγραψαν, πηχῶν πεντήκοντα, τὸ δὲ πλάτος
 πλεόν ἢ δυσὶν ἄρμασιν ἱππάσιμον· πύργους δὲ τὸν
 μὲν ἀριθμὸν διακοσίους καὶ πεντήκοντα, τὸ δ' ὕψος 25
 καὶ πλάτος ἐξ ἀναλόγου τῷ βάρει τῶν κατὰ τὸ τεῖ-
 5 χος ἔργων. οὐ γὰρ δὲ θαυμάζειν εἰ τηλικούτου τὸ
 μέγεθος τοῦ περιβόλου καθεστῶτος ὀλίγους πύρ-
 γους κατεσκεύασεν· ἐπὶ πολὺν γὰρ τόπον τῆς πό-
 λεως ἔλεσι περιεχομένης, κατὰ τοῦτον τὸν τόπον 30
 οὐκ ἔδόξεν αὐτῇ πύργους οἰκοδομεῖν, τῆς φύσεως
 τῶν ἐλῶν ἱκανὴν παρεχομένης ὀχυρότητα. ἀνὰ μέ- 121

σον δὲ τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν τειχῶν ὁδὸς πάντῃ κα-
τελέλειπτο δίπλεθρος.

Πρὸς δὲ τὴν ὀξύτητα τῆς τούτων οἰκοδομίας 8
ἐκάστῳ τῶν φίλων στάδιον διεμέτρησε, δοῦσα τὴν
5 ἱκανὴν εἰς τοῦτο χορηγίαν καὶ διακελευσαμένη τέ-
λος ἐπιθεῖναι τοῖς ἔργοις ἐν ἐνιαυτῷ. ὧν ποιησάν- 2
των τὸ προσταχθὲν μετὰ πολλῆς σπουδῆς, τούτων
μὲν ἀπεδέξατο τὴν φιλοτιμίαν, αὐτὴ δὲ κατὰ τὸ
στενωτάτου μέρους τοῦ ποταμοῦ γέφυραν σταδίῳν
10 πέντε τὸ μῆκος κατεσκεύασεν, εἰς βυθὸν φιλοτέχνως
καθεῖσα τοὺς κίονας, οἳ διειστήκεσαν ἀπ' ἀλλήλων
πόδας δώδεκα. τοὺς δὲ συνερειδομένους λίθους
τόρμοις σιδηροῖς διελάμβανε, καὶ τὰς τούτων ἁρ-
μονίας ἐπλήρου μόλιβδον ἐντήκουσα. τοῖς δὲ κίοσι
15 πρὸ τῶν τὸ ρεῦμα δεχομένων πλευρῶν γωνίας προ-
κατεσκεύασεν ἐχούσας τὴν ἀπορροὴν περιφερῇ καὶ
συνδεδεμένην κατ' ὀλίγον ἕως τοῦ κατὰ τὸν κίονα
πλάτους, ὅπως αἱ μὲν περὶ τὰς γωνίας ὀξύτητες
τέμνωσι τὴν καταφορὰν τοῦ ρεύματος, αἱ δὲ περι-
20 φέρειαι τῇ τούτου βίᾳ συνείκουσαι πραῦνῳσι τὴν
σφοδρότητα τοῦ ποταμοῦ. ἡ μὲν οὖν γέφυρα, κε- 3
δρύναις καὶ κυπαριττίναις δοκοῖς, ἔτι δὲ φοινίκων
στελέχεσιν ὑπερμεγέθεσι κατεστεγασμένη καὶ τριά-
κοντα ποδῶν οὔσα τὸ πλάτος, οὐδενὸς ἐδόκει τῶν
25 Σεμιράμιδος ἔργων τῇ φιλοτεχνίᾳ λείπεσθαι. ἐξ
ἐκατέρου δὲ μέρους τοῦ ποταμοῦ κρηπῖδα πολυτελῆ
κατεσκεύασε παραπλησίαν κατὰ τὸ πλάτος τοῖς τεί-
χεσιν ἐπὶ σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα. ὠκοδόμησε δὲ
καὶ βασιλεία διπλᾶ παρ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἐξ
30 ἐκατέρου μέρους τῆς γεφύρας, ἐξ ὧν ἅμα ἔμελλε
τὴν τε πόλιν ἅπασαν κατοπτεύσειν καὶ καθάπερ εἰ
τὰς κλείς ἔξειν τῶν ἐπικαιροτάτων τῆς πόλεως τό-

4 πων. τοῦ δ' Εὐφράτου διὰ μέσης τῆς Βαβυλῶνος
 ῥέοντος καὶ πρὸς μεσημβρίαν καταφερομένου, τῶν
 βασιλείων τὰ μὲν πρὸς ἀνατολὴν ἔνευε, τὰ δὲ πρὸς
 δύσιν, ἀμφοτέρωθεν δὲ πολυτελῶς κατασκεύαστο. τοῦ
 μὲν γὰρ πρὸς ἐσπέραν κειμένου μέρους ἐποίησε 5
 τὸν πρῶτον περίβολον ἐξήκοντα σταδίων, ὑψη-
 λοῖς καὶ πολυτελέσι τείχεσιν ὠχυρωμένον, ἐξ ὅπτης
 πλίνθου. ἕτερον δ' ἐντὸς τούτου κυκλωτερεῖ κατα-
 σκεύασε, καθ' ὃν ἐν ὡμαῖς ἔτι ταῖς πλίνθοις διε-
 τετύπωτο θηρία παντοδαπὰ τῇ τῶν χρωμάτων φι- 10
 5 λοτεχνίᾳ τὴν ἀλήθειαν ἀπομιμούμενα· οὗτος δ' ὁ
 περίβολος ἦν τὸ μὲν μῆκος σταδίων τετταράκοντα, 12
 τὸ δὲ πλάτος ἐπὶ τριακοσίας πλίνθους, τὸ δ' ὕψος,
 ὡς Κτησίας φησὶν, ὀργυῶν πεντήκοντα· τῶν δὲ
 6 πύργων ὑπῆρχε τὸ ὕψος ὀργυῶν ἑβδομήκοντα. κα- 15
 τεσκεύασε δὲ καὶ τρίτον ἐνδοτέρω περίβολον, ὃς
 περιεῖχεν ἀκρόπολιν, ἧς ἡ μὲν περίμετρος ἦν στα-
 δίων εἴκοσι, τὸ δὲ μῆκος καὶ πλάτος τῆς οἰκοδο-
 μίας ὑπεραίρου τοῦ μέσου τείχους τὴν κατασκευὴν.
 ἐνῆσαν δ' ἐν τε τοῖς πύργοις καὶ τείχεσι ζῶα παν- 20
 τοδαπὰ φιλοτέχνως τοῖς τε χρώμασι καὶ τοῖς τῶν
 τύπων ἀπομιμήμασι κατασκευασμένα· τὸ δ' ὅλον
 ἐπεποιήτο κυνήγιον παντοίων θηρίων ὑπάρχον πλη-
 ρες, ὧν ἦσαν τὰ μεγέθη πλέον ἢ πηχῶν τεττάρων.
 κατασκεύαστο δ' ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ Σεμίραμις ἀφ' ἱπ- 25
 που πάρδαλιν ἀκοντίζουσα, καὶ πλησίον αὐτῆς ὁ
 7 ἀνὴρ Νίνος παίων ἐκ χειρὸς λέοντα λόγχῃ. ἐπέ-
 στησε δὲ καὶ πύλας τριττάς, ὧν ὑπῆρχον διτταὶ
 χαλκαὶ διὰ μηχανῆς ἀνοιγόμεναι. ταῦτα μὲν οὖν
 τὰ βασίλεια καὶ τῷ μεγέθει καὶ ταῖς κατασκευαῖς 30
 πολὺν προεῖχε τῶν ὄντων ἐπὶ θάτερα μέρη τοῦ πο-
 ταμοῦ. ἐκεῖνα γὰρ εἶχε τὸν μὲν περίβολον τοῦ τεί-

χοὺς τριάκοντα σταδίων ἐξ ὀπτιῆς πλίνθου, ἀντὶ δὲ
 τῆς περὶ τὰ ξῶα φιλοτεχνίας χαλκᾶς εἰκόνας Νίνου
 καὶ Σεμιράμιδος καὶ τῶν ὑπάρχων, ἔτι δὲ Διὸς, ὃν
 καλοῦσιν οἱ Βαβυλώνιοι Βῆλον· ἐνῆσαν δὲ καὶ πα-
 5 ρατάξεις καὶ κυνήγια παντοδαπά, ποικίλην ψυχα-
 γωγίαν παρεχόμενα τοῖς θεωμένοις.

Μετὰ δὲ ταῦτα τῆς Βαβυλωνίας ἐκλεξαμένη τὸν 9
 ταπεινότατον τόπον ἐποίησε δεξαμενὴν τετράγω-
 νον, ἧς ἦν ἐκάστη πλευρὰ σταδίων τριακοσίων, ἐξ
 10 ὀπτιῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεσκευασμένην καὶ
 τὸ βάθος ἔχουσιν ποδῶν τριάκοντα καὶ πέντε. εἰς 2
 ταύτην δ' ἀποστρέψασα τὸν ποταμὸν κατεσκεύασεν
 ἐκ τῶν ἐπὶ τὰδε βασιλείων εἰς θάτερα διώρυχα· ἐξ
 ὀπτιῆς δὲ πλίνθου συνοικοδομήσασα τὰς καμάρας
 15 ἐξ ἑκατέρου μέρους ἀσφάλτῳ κατέχρισεν ἡψημένην,
 μέχρ' ὅτου τὸ πάχος τοῦ χρίσματος ἐποίησε πηχῶν
 τεττάρων. τῆς δὲ διώρυχος ὑπῆρχον οἱ μὲν τοῖχοι
 τὸ πλάτος ἐπὶ πλίνθους εἴκοσι, τὸ δ' ὕψος χωρὶς
 τῆς καμφοθείσης ψαλίδος ποδῶν δώδεκα, τὸ δὲ πλά-
 20 τος ποδῶν πεντεκαίδεκα. ἐν ἡμέραις δ' ἑπτὰ κα- 3
 τασκευασθείσης αὐτῆς ἀποκατέστησε τὸν ποταμὸν
 ἐπὶ τὴν προὔπαρχουσαν ῥύσιν, ὥστε τοῦ ῥεύματος
 123 ἐπάνω τῆς διώρυχος φερομένου δύνασθαι τὴν Σε-
 μίραμιν ἐκ τῶν πέραν βασιλείων ἐπὶ θάτερα δια-
 25 πορεύεσθαι μὴ διαβαίνουσαν τὸν ποταμόν. ἐπέ-
 στησε δὲ καὶ πύλας τῇ διώρυχι χαλκᾶς ἐφ' ἑκάτε-
 ρον μέρος, αἱ διέμειναν μέχρ' ἑκατὸν τῶν Περσῶν
 βασιλείας. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν μέσῃ τῇ πόλει κατε- 4
 σκεύασεν ἱερὸν Διὸς, ὃν καλοῦσιν οἱ Βαβυλώνιοι,
 30 καθάπερ εἰρήκαμεν, Βῆλον. περὶ τούτου δὲ τῶν
 συγγραφέων διαφωνούντων, καὶ τοῦ κατασκευά-
 σματος διὰ τὸν χρόνον καταπεπτωκότος, οὐκ ἔστιν

ἀποφύνασθαι τὰκριβές. ὁμολογεῖται δ' ὑψηλὸν γε-
 γενῆσθαι καθ' ὑπερβολήν, καὶ τοὺς Χαλδαίους ἐν
 αὐτῷ τὰς τῶν ἄστρον πεποιῆσθαι παρατηρήσεις,
 ἀκριβῶς θεωρουμένων τῶν τε ἀνατολῶν καὶ δύ-
 5 σεων διὰ τὸ τοῦ κατασκευάσματος ὕψος. τῆς δ' 5
 ὅλης οἰκοδομίας ἐξ ἀσφάλτου καὶ πλίνθου πεφιλο-
 τεχνημένης πολυτελῶς, ἐπ' ἅκρας τῆς ἀναβάσεως
 τρία κατεσκεύασεν ἀγάλματα χρυσᾷ σφυρήλατα, Διός,
 "Ηρας, Ῥέας. τούτων δὲ τὸ μὲν τοῦ Διὸς ἐστηκὸς
 ἦν καὶ διαβεβηκός, ὑπάρχον ποδῶν τετταράκοντα 10
 τὸ μῆκος, σταθμὸν δ' εἶχε χιλίων ταλάντων Βαβυ-
 λωνίων· τὸ δὲ τῆς Ῥέας ἐπὶ δίφρου καθήμενον χρυ-
 σοῦ τὸν ἴσον σταθμὸν εἶχε τῷ προειρημένῳ· ἐπὶ δὲ
 τῶν γονάτων αὐτῆς εἰστήκεισαν λέοντες δύο, καὶ
 πλησίον ὄφεις ὑπερμεγέθεις ἀργυροῖ, τριάκοντα τα- 15
 6 λάντων ἕκαστος ἔχων τὸ βάρος. τὸ δὲ τῆς "Ηρας
 ἐστηκὸς ἦν ἀγαλμα, σταθμὸν ἔχον ταλάντων ὀκτα-
 κοσίων, καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ κατεῖχε τῆς κεφα-
 λῆς ὄφιν, τῇ δὲ ἀριστερᾷ σκῆπτρον λιθοκόλλητον.
 7 τούτοις δὲ πᾶσι κοινὴ παρέκειτο τράπεζα χρυσῇ 20
 σφυρήλατος, τὸ μὲν μῆκος ποδῶν τετταράκοντα, τὸ
 δ' εὖρος πεντεκαίδεκα, σταθμὸν ἔχουσα ταλάντων
 πεντακοσίων. ἐπὶ δὲ ταύτης ἐπέκειντο δύο καρχή-
 8 σια, σταθμὸν ἔχοντα τριάκοντα ταλάντων. ἦσαν
 δὲ καὶ θυμιατήρια τὸν μὲν ἀριθμὸν ἴσα, τὸν δὲ 25
 σταθμὸν ἐκάτερον ταλάντων τριακοσίων· ὑπῆρχον
 δὲ καὶ κρατῆρες χρυσοῖ τρεῖς, ὧν ὁ μὲν τοῦ Διὸς
 εἶλκε τάλαντα Βαβυλώνια χίλια καὶ διακόσια, τῶν
 9 δ' ἄλλων ἐκάτερος ἑξακόσια. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ
 τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὕστερον ἐσύλησαν· τῶν δὲ 30
 βασιλείων καὶ τῶν ἄλλων κατασκευσμάτων ὁ χρό-
 νος τὰ μὲν ὀλοσχερῶς ἠφάνισε, τὰ δ' ἐλυμήνατο·

καὶ γὰρ αὐτῆς τῆς Βαβυλῶνος νῦν βραχύ τι μέρος οἰκεῖται, τὸ δὲ πλεῖστον ἐντὸς τείχους γεωργεῖται.

- 24 Ὑπῆρχε δὲ καὶ ὁ κρεμαστός καλούμενος κῆπος 10
 παρὰ τὴν ἀκρόπολιν, οὐ Σεμιράμιδος, ἀλλὰ τινος
 5 ὕστερον Σύρου βασιλέως κατασκευάσαντος χάριν
 γυναικὸς παλλακῆς· ταύτην γὰρ φασιν οὔσαν τὸ
 γένος Περσίδα καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι λειμῶνας ἐπι-
 ζητοῦσαν ἀξιῶσαι τὸν βασιλέα μιμήσασθαι διὰ τῆς
 τοῦ φυτουργείου φιλοτεχνίας τὴν τῆς Περσίδος χώ-
 10 ρας ιδιότητα. ἔστι δ' ὁ παραδείσος τὴν μὲν πλευ- 2
 ρὰν ἐκάστην παρεκτείνων εἰς τέτταρα πλέθρα, τὴν
 δὲ πρόσβασιν ὀρεινὴν καὶ τὰς οἰκοδομίας ἄλλας ἐξ
 ἄλλων ἔχων, ὥστε τὴν πρόσοψιν εἶναι θεατροειδῆ.
 ὑπὸ δὲ ταῖς κατεσκευασμέναις ἀναβάσεσιν ὁκοδό- 3
 15 μητο σύριγγες, ἅπαν μὲν ὑποδεχόμεναι τὸ τοῦ φυ-
 τουργείου βάρος, ἀλλήλων δ' ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον
 αἰεὶ μικρὸν ὑπερέχουσai κατὰ τὴν πρόσβασιν· ἡ δ'
 ἀνωτάτω σύριγξ οὔσα πεντήκοντα πηγῶν τὸ ὕψος
 εἶχεν ἐφ' αὐτῇ τοῦ παραδείσου τὴν ἀνωτάτην ἐπι-
 20 φάνειαν συνεξισουμένην τῷ περιβόλῳ τῶν ἐπάλξεων.
 ἔπειθ' οἱ μὲν τοῖχοι πολυτελῶς κατεσκευασμένοι τὸ 4
 πάχος εἶχον ποδῶν εἴκοσι δύο, τῶν δὲ διεξόδων ἐκά-
 στη τὸ πλάτος δέκα. τὰς δ' ὀροφὰς κατεστέργαζον
 λίθιναι δοκοί, τὸ μὲν μῆκος σὺν ταῖς ἐπιβολαῖς
 25 ἔχουσai ποδῶν ἐκκαίδεκα, τὸ δὲ πλάτος τεττάρων.
 τὸ δ' ἐπὶ ταῖς δοκοῖς ὀρόφωμα πρῶτον μὲν εἶχεν 5
 ὑπεστρωμένον κάλαμον μετὰ πολλῆς ἀσφάλτου, μετὰ
 δὲ ταῦτα πλίνθον ὀπτὴν διπλὴν ἐν γύψῳ δεδεμέ-
 νην, τρίτην δ' ἐπιβολὴν ἐπεδέχετο μολιβᾶς στέγας
 30 πρὸς τὸ μὴ διυκνεῖσθαι κατὰ βάθος τὴν ἐκ τοῦ χώ-
 ματος νοτίδα. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐσεσώρευτο γῆς ἱκα-
 νὸν βάθος, ἀρκοῦν ταῖς τῶν μεγίστων δένδρων

- ορίζαις· τὸ δ' ἔδαφος ἐξωμαλισμένον πλήρες ἦν παν-
 τοδαπῶν δένδρων τῶν δυναμένων κατὰ τε τὸ μέ-
 γεθος καὶ τὴν ἄλλην χάριν τοὺς θεωμένους ψυχα-125
 6 γωγῆσαι. αἱ δὲ σύριγγες τὰ φῶτα δεχόμεναι ταῖς
 δι' ἀλλήλων ὑπεροχαῖς πολλὰς καὶ παντοδαπὰς εἰ- 5
 χον διαίτας βασιλικὰς· μία δ' ἦν ἐκ τῆς ἀνωτάτης
 ἐπιφανείας διατομὰς ἔχουσα καὶ πρὸς τὰς ἐπαντλή-
 σεις τῶν ὑδάτων ὄργανα, δι' ὧν ἀνεσπᾶτο πλήθος
 ὕδατος ἐκ τοῦ ποταμοῦ, μηδενὸς τῶν ἔξωθεν τὸ
 γινόμενον συνιδεῖν δυναμένου. οὗτος μὲν οὖν ὁ 10
 παράδεισος, ὡς προεῖπον, ὕστερον κατεσκευάσθη.
- 11· Ἡ δὲ Σεμίραμις ἔκτισε καὶ ἄλλας πόλεις παρὰ
 τὸν ποταμὸν τὸν τε Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγριν, ἐν
 αἷς ἐμπόρια κατεσκευάσσε τοῖς φορτία διακομίζουσιν
 ἐκ τῆς Μηδίας καὶ Παραιτακηνῆς καὶ πάσης τῆς 15
 σύνεγγυς χώρας. μετὰ γὰρ τὸν Νεῖλον καὶ Γάγγην
 ὄντες ἐπισημότατοι σχεδὸν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πο-
 ταμῶν Εὐφράτης καὶ Τίγρις τὰς μὲν πηγὰς ἔχουσιν
 ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὄρων, διεστήκασι δ' ἀπ' ἀλλή-
 2 λων σταδίους δισχιλίους καὶ πεντακοσίους· ἐνε- 20
 χθέντες δὲ διὰ Μηδίας καὶ Παραιτακηνῆς ἐμβάλ-
 λουσιν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, ἣν ἀπολαμβάνοντες
 εἰς μέσον αἵτιοι κατέστησαν τῇ χώρᾳ ταύτης τῆς
 προσηγορίας· μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Βαβυλωνίαν διελ-
 θόντες εἰς τὴν Ἐρυθρὰν ἐξερεύγονται θάλατταν. 25
 3 μεγάλοι δ' ὄντες καὶ συχνὴν χώραν διαπορευόμενοι
 πολλὰς ἀφορμὰς παρέχονται τοῖς ἐμπορικῇ χρωμέ-
 νοις ἐργασίᾳ· διὸ καὶ συμβαίνει τοὺς παραποτα-
 μίους τόπους πλήρεις ὑπάρχειν ἐμπορίων εὐδαι-
 μόνων καὶ μεγάλα συμβαλλομένων πρὸς τὴν τῆς 30
 4 Βαβυλωνίας ἐπιφάνειαν. ἡ δὲ Σεμίραμις ἐκ τῶν
 Ἀρμενίων ὄρων λίθον ἔτεμε τὸ μὲν μῆκος ποδῶν

ἐκατὸν καὶ τριάκοντα, τὸ δὲ πλάτος καὶ πᾶχος εἰ-
 126 κοσι καὶ πέντε· τοῦτον δὲ πολλοῖς πλήθεσι ζευγῶν 5
 ὄρεικῶν τε καὶ βοεικῶν καταγαγοῦσα πρὸς τὸν πο-
 ταμὸν ἐπεβίβασεν ἐπὶ τὴν σχεδίαν· ἐπὶ ταύτης δὲ
 5 κατακομίσασα κατὰ τοῦ ρεύματος μέχρι τῆς Βαβυ-
 λωνίας ἔστησεν αὐτὸν παρὰ τὴν ἐπισημοτάτην ὁδόν,
 παράδοξον θέαμα τοῖς παριοῦσιν· ὃν τινες ὀνομά-
 ζουσιν ἀπὸ τοῦ σχήματος ὀβελίσκον, ὃν ἐν τοῖς
 ἐπὶ τοῖς κατονομαζομένοις ἔργοις καταριθμοῦσι.

10 Πολλῶν δὲ καὶ παραδόξων ὄντων θαυμάτων κατὰ 12
 τὴν Βαβυλωνίαν οὐχ ἥμισυ θαυμάζεται καὶ τὸ πλῆ-
 θος τῆς ἐν αὐτῇ γεννωμένης ἀσφάλτου· τοσοῦτον
 γὰρ ἔστιν ὥστε μὴ μόνον ταῖς τοσαύταις καὶ τηλι-
 καύταις οἰκοδομίαις διαρκεῖν, ἀλλὰ καὶ συλλεγόμε-
 15 νον τὸν λαὸν ἐπὶ τὸν τόπον ἀφειδῶς ἀρύεσθαι καὶ
 ξηραίνοντα κάειν ἀντὶ ξύλων. ἀναριθμήτων δὲ τὸ 2
 πλῆθος ἀνθρώπων ἀρνομένων καθάπερ ἕκ τινος
 πηγῆς μεγάλης ἀκέραιον διαμένει τὸ πλήρωμα. ἔστι
 δὲ καὶ πλησίον τῆς πηγῆς ταύτης ἀνάδοσις τῇ μὲν
 20 μεγέθει βραχεῖα, δύναμιν δὲ θαυμάσιον ἔχουσα.
 προσβάλλει γὰρ ἀτμὸν θειώδη καὶ βαρύν, ᾧ τὸ
 προσελθὸν ζῶον ἅπαν ἀποθνήσκει, περιπίπτον ὀξείᾳ
 καὶ παραδόξῳ τελευτῇ· πνεύματος γὰρ κατοχῇ χρό-
 νον ὑπομείναν διαφθείρεται, καθάπερ κωλυομένης
 25 τῆς τοῦ πνεύματος ἐκφορᾶς ὑπὸ τῆς προσπεσούσης
 ταῖς ἀναπνοαῖς δυνάμεως· εὐθύς δὲ διοιδεῖ καὶ πίμ-
 πρται τὸ σῶμα, μάλιστα τοὺς περὶ τὸν πνεύμονα
 τόπους. ἔστι δὲ καὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ λίμνη στε- 3
 ρεὸν ἔχουσα τὸν περὶ αὐτὴν τύπον, εἰς ἣν ὅταν τις
 30 ἐμβῇ τῶν ἀπείρων, ὀλίγον μὲν νήχεται χρόνον,
 προϊὼν δ' εἰς τὸ μέσον καθάπερ ὑπὸ τινος βίας κα-
 τασπᾶται· ἐαυτῷ δὲ βοηθῶν καὶ πάλιν ἀναστρέψαι

προαιρούμενος ἀντέχεται μὲν τῆς ἐκβάσεως, ἀντισπωμένῳ δ' ὑπὸ τινος ἔοικε· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπονεκροῦται τοὺς πόδας, εἶτα τὰ σκέλη μέχρι τῆς ὀσφύος, τὸ δὲ τελευταῖον ὅλον τὸ σῶμα νάρκη κρητηθεὶς φέρεται πρὸς βυθόν, καὶ μετ' ὀλίγον τετε- 5 λευτηκῶς ἀναβάλλεται. περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ θαυμαζομένων ἀρκεῖται τὰ ῥηθέντα.

- 13 Ἡ δὲ Σεμίραμις ἐπειδὴ τοῖς ἔργοις ἐπέθηκε πέρας, ἀνέξευξεν ἐπὶ Μηδίας μετὰ πολλῆς δυνάμεως· καταντήσασα δὲ πρὸς ὄρος τὸ καλούμενον Βαρίστα- 10 νον πλησίον αὐτοῦ κατεστρατοπέδευσε, καὶ κατεσκεύασε παράδεισον, ὃς τὴν μὲν περίμετρον ἦν δώδεκα σταδίων, ἐν πεδίῳ δὲ κείμενος εἶχε πηγὴν μεγάλην, ἐξ ἧς ἀρδεύεσθαι συνέβαινε τὸ φυτουρ- 2 γεῖον. τὸ δὲ Βαρίστανον ὄρος ἐστὶ μὲν ἱερὸν Διός, 15 ἐκ δὲ τοῦ παρὰ τὸν παράδεισον μέρους ἀποτομάδας 127 ἔχει πέτρας εἰς ὕψος ἀνατεινούσας ἑπτακαίδεκα σταδίων. οὗ τὸ κατώτατον μέρος καταξύσασα τὴν ἰδίαν ἐνεχάραξεν εἰκόνα, δορυφόρους αὐτῇ παραστήσασα ἑκατόν. ἐπέγραψε δὲ καὶ Συρίοις γράμμασιν εἰς τὴν 20 πέτραν ὅτι Σεμίραμις τοῖς σάγμασι τοῖς τῶν ἀκολουθούντων ὑποζυγίων ἀπὸ τοῦ πεδίου χάσασα τὸν προειρημένον κρημνὸν διὰ τούτων εἰς τὴν ἀκρώ- 3 ρειαν προσανέβη. ἐντεῦθεν δ' ἀναξεύξασα καὶ πα- 25 ραγενομένη πρὸς Χαύονα πόλιν τῆς Μηδίας κα- 25 τενόησεν ἐν τινι μετεώρῳ πεδίῳ πέτραν τῷ τε ὕψει καὶ τῷ μεγέθει καταπληκτικὴν. ἐνταῦθα οὖν ἔτερον παράδεισον ὑπερμεγέθη κατεσκεύασεν, ἐν μέσῳ τὴν πέτραν ἀπολαβοῦσα, καθ' ἣν οἰκοδομήματα πολυτελῆ πρὸς τρυφὴν ἐποίησεν, ἐξ ὧν τὰ τε κατὰ 30 τὸν παράδεισον ἀπεθεώρει φυτουργεῖα καὶ πᾶσαν 4 τὴν στρατιὰν παρεμβεβληκυῖαν ἐν τῷ πεδίῳ. ἐν

τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ συχνὸν ἐνδιατρίψασα χρόνον καὶ
 πάντων τῶν εἰς τρυφὴν ἀνηκόντων ἀπολαύσασα,
 γῆμαι μὲν νομίμως οὐκ ἠθέλησεν, εὐλαβουμένη μή-
 ποτε στερηθῇ τῆς ἀρχῆς, ἐπιλεγομένη δὲ τῶν στρα-
 5 τιωτῶν τοὺς εὐπρεπεῖα διαφέροντας τούτοις ἐμί-
 σγето, καὶ πάντας τοὺς αὐτῇ πλησιάσαντας ἠφάνιζε.
 μετὰ δὲ ταῦτα ἐπ' Ἐκβατάνων τὴν πορείαν ποιη- 5
 σαμένη παρεγένετο πρὸς ὄρος τὸ Ζαρκαῖον καλού-
 μενον· τοῦτο δ' ἐπὶ πολλοὺς παρῆκον σταδίους καὶ
 10 πληῆρες ὃν κρημνῶν καὶ φαράγγων μακρὰν εἶχε τὴν
 περίοδον. ἐφιλοτιμεῖτο οὖν ἅμα μὲν μνημεῖον ἀθά-
 νατον ἑαυτῆς ἀπολιπεῖν, ἅμα δὲ σύντομον ποιή-
 σασθαι τὴν ὁδόν· διόπερ τοὺς τε κρημνοὺς κα-
 τακόψασα καὶ τοὺς κοίλους τόπους χώσασα σύν-
 15 τομον καὶ πολυτελῆ κατεσκεύασεν ὁδόν, ἣ μέχρι
 τοῦ νῦν Σεμιράμιδος καλεῖται. παραγεννηθεῖσα δ' 6
 εἰς Ἐκβάτανα, πόλιν ἐν πεδίῳ κειμένην, κατε-
 σκεύασεν ἐν αὐτῇ πολυτελῆ βασιλεία καὶ τὴν ἄλ-
 λην ἐπιμέλειαν ἐποίησατο τοῦ τόπου περιττοτέραν.
 20 ἀνύδρου γὰρ οὔσης τῆς πόλεως καὶ μηδαμοῦ σύν-
 εγγυς ὑπαρχούσης πηγῆς, ἐποίησεν αὐτὴν πᾶσαν
 κατάρρυντον, ἐπαγαγοῦσα πλεῖστον καὶ κάλλιστον
 ὕδωρ μετὰ πολλῆς κακοπαθείας τε καὶ δαπάνης.
 τῶν γὰρ Ἐκβατάνων ὡς δώδεκα σταδίους ἀπέχον 7
 25 ἐστὶν ὄρος ὃ καλεῖται μὲν Ὀρόντης, τῇ δὲ τραχύ-
 τητι καὶ τῷ πρὸς ὕψος ἀνατείνοντι μεγέθει διάφο-
 ρον, ὡς ἂν τὴν πρόσβασιν ἔχον ὄρθιον ἕως τῆς
 ἀκρωρείας σταδίων εἴκοσι πέντε. ἐκ θατέρου δὲ
 30 μέρους οὔσης λίμνης μεγάλης εἰς ποταμὸν ἐκβαλ-
 128 λούσης, διέσκαψε τὸ προειρημένον ὄρος κατὰ τὴν
 ῥίζαν. ἦν δὲ ἡ διῶρυξ τὸ μὲν πλάτος ποδῶν πεν- 8
 τεκαίδεκα, τὸ δ' ὕψος τετταράκοντα· δι' ἧς ἐπαγα-

γοῦσα τὸν ἐκ τῆς λίμνης ποταμὸν ἐπλήρωσε τὴν πόλιν ὕδατος. ταῦτα μὲν οὖν ἐποίησεν ἐν τῇ Μηδίᾳ.

- 14 Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπῆλθε τὴν τε Περσίδα καὶ τὴν ἄλλην χώραν ἅπασαν ἧς ἐπῆρχε κατὰ τὴν Ἀσίαν. 5 πανταχοῦ δὲ τὰ μὲν ὄρη καὶ τὰς ἀπορροῶνας πέτρας διακόπτουσα κατασκεύασεν ὁδοὺς πολυτελεῖς, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ἐποίει χώματα, ποτὲ μὲν τάφους κατασκευάζουσα τοῖς τελευτῶσι τῶν ἡγεμόνων, ποτὲ δὲ 2 πόλεις ἐν τοῖς ἀναστήμασι κατοικίζουσα. εἰώθει δὲ 10 καὶ κατὰ τὰς στρατοπεδείας μικρὰ χώματα κατασκευάζειν, ἐφ' ὧν καθιστᾶσα τὴν ἰδίαν σκηνὴν ἅπασαν κατώπτευε τὴν παρεμβολήν· διὸ καὶ πολλὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν μέχρι τοῦ νῦν διαμένει τῶν ὑπ' ἐκείνης κατασκευασθέντων καὶ καλεῖται Σεμιράμιδος ἔργα. 15 3 μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τε Αἴγυπτον πᾶσαν ἐπῆλθε καὶ τῆς Λιβύης τὰ πλεῖστα καταστρεψαμένη παρῆλθεν εἰς Ἀμμωνα, χρησομένη τῷ θεῷ περὶ τῆς ἰδίας τελευτῆς. λέγεται δ' αὐτῇ γενέσθαι λόγιον ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆσεν καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν παρ' ἐνίοις τῶν ἐθνῶν ἀθανάτου τεύξεσθαι τιμῆς· ὅπερ ἔσεν κατ' ὃν 4 ἂν χρόνον ὁ υἱὸς αὐτῇ Νινύας ἐπιβουλεύσῃ. ἀπὸ δὲ τούτων γενομένη τῆς Αἰθιοπίας ἐπῆλθε τὰ πλεῖστα καταστρεφομένη καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν θεωμένη παράδοξα. εἶναι γὰρ ἐν αὐτῇ φασὶ λίμνην τετράγωνον, 2 τὴν μὲν περίμετρον ἔχουσιν ποδῶν ὡς ἑκατὸν ἑξήκοντα, τὸ δ' ὕδωρ τῇ μὲν χρόᾳ παραπλήσιον κινναβαρεί, τὴν δ' ὁσμὴν κατ' ὑπερβολὴν ἡδεῖαν, οὐκ ἀνόμοιον οἴνῳ παλαιῷ· δύναμιν δ' ἔχειν παράδοξον· τὸν γὰρ πίνοντα φασὶν εἰς μανίαν ἐμπίπτειν καὶ πάνθ' ἃ πρό- 3 τερον διέλαθεν ἀμαρτήσας ἑαυτοῦ κατηγορεῖν. τοῖς μὲν οὖν ταῦτα λέγουσιν οὐκ ἂν τις ῥαδίως συγκατάθοιτο.

Ταφὰς δὲ τῶν τελευτησάντων ἰδίας οἱ κατὰ 15
 τὴν Αἰθιοπίαν ποιοῦνται· ταριχεύσαντες γὰρ τὰ
 σώματα καὶ περιχέαντες αὐτοῖς πολλὴν ὕελον ἰστᾶ-
 σιν ἐπὶ στήλης, ὥστε τοῖς παριοῦσι φαίνεσθαι διὰ
 5 τῆς ὕελου τὸ τοῦ τετελευτηκότος σῶμα, καθάπερ
 Ἡρόδοτος εἶρηκε. Κτησίας δ' ὁ Κνίδιος ἀποφαινό- 2
 μενος τοῦτον σχεδιάζειν, αὐτὸς φησι τὸ μὲν σῶμα
 ταριχεύεσθαι, τὴν μέντοι γε ὕελον μὴ περιχεῖσθαι
 γυμνοῖς τοῖς σώμασι· κατακαυθῆσθαι γὰρ ταῦτα
 10 καὶ λυμανθέντα τελέως τὴν ὁμοιότητα μὴ δυνή-
 σεσθαι διατηρεῖν. διὸ καὶ χρυσὴν εἰκόνα κατα- 3
 129 σκευάζεσθαι κοίλην, εἰς ἣν ἐντεθέντος τοῦ νεκροῦ
 περὶ τὴν εἰκόνα χεῖσθαι τὴν ὕελον· τοῦ δὲ κατα-
 σκευάσματος τεθέντος ἐπὶ τὸν τάφον διὰ τῆς ὕελου
 15 φανῆναι τὸν χρυσὸν ἀφωμοιωμένον τῷ τετελευτη-
 κότι. τοὺς μὲν οὖν πλουσίους αὐτῶν οὕτω θάπτε- 4
 σθαι φησι, τοὺς δ' ἐλάττονας καταλιπόντας οὐσίας
 ἀργυρᾶς τυγχάνειν εἰκόνας, τοὺς δὲ πένητας κερα-
 μίνης· τὴν δὲ ὕελον πᾶσιν ἔξαρκεῖν διὰ τὸ πλεί-
 20 στην γενναῖσθαι κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τελέως
 παρὰ τοῖς ἐγγχωρίοις ἐπιπολάζειν. περὶ δὲ τῶν νο- 5
 μίμων τῶν παρὰ τοῖς Αἰθίοψι καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 γινομένων ἐν τῇ τούτων χώρα τὰ κυριώτατα καὶ
 μνήμης ἄξια μικρὸν ὕστερον ἀναγράψομεν, ὅταν καὶ
 25 τὰς παλαιὰς αὐτῶν πράξεις καὶ μυθολογίας διεξ-
 ῶμεν.

Ἡ δὲ Σεμίραμις καταστήσασα τὰ τε κατὰ τὴν 16
 Αἰθιοπίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον ἐπανῆλθε μετὰ τῆς
 δυνάμεως εἰς Βάκτρα τῆς Ἀσίας. ἔχουσα δὲ δυνά-
 30 μεις μεγάλας καὶ πολυχρόνιον εἰρήνην ἄγουσα φι-
 λοτίμως ἔσχε προᾶξαι τι λαμπρὸν κατὰ πόλεμον.
 πυνθανομένη δὲ τὸ τῶν Ἰνδῶν ἔθνος μέγιστον 2

εἶναι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην καὶ πλείστην τε καὶ
 καλλίστην χώραν νέμεσθαι, διανοεῖτο στρατεύειν εἰς
 τὴν Ἰνδικήν, ἧς ἐβασίλευε μὲν Σταβροβάτης κατ'
 ἐκείνους τοὺς χρόνους, στρατιωτῶν δ' εἶχεν ἀνα-
 ρίθμητον πλῆθος· ὑπῆρχον δ' αὐτῷ καὶ ἐλέφαντες 5
 πολλοὶ καθ' ὑπερβολὴν λαμπρῶς κεκοσμημένοι τοῖς
 3 εἰς τὸν πόλεμον καταπληκτικοῖς. ἡ γὰρ Ἰνδικὴ
 χώρα διάφορος οὖσα τῷ κάλλει καὶ πολλοῖς διει-
 λημμένη ποταμοῖς ἀρδεύεται τε πολλαχοῦ καὶ διτ-
 τοὺς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐκφέρει καρπούς· διό 10
 καὶ τῶν πρὸς τὸ ξὴν ἐπιτηδείων τοσοῦτον ἔχει πλῆ-
 θος ὥστε διὰ παντὸς ἀφθονον ἀπόλαυσιν τοῖς ἐγ-
 χωρίοις παρέχεσθαι. λέγεται δὲ μηδέποτε κατ'
 αὐτὴν γεγονέναι σιτοδείαν ἢ φθορὰν καρπῶν διὰ
 4 τὴν εὐκρασίαν τῶν τόπων. ἔχει δὲ καὶ τῶν ἐλε- 15
 φάντων ἄπιστον πλῆθος, οἱ ταῖς τε ἀλκαῖς καὶ ταῖς
 τοῦ σώματος ῥώμας πολὺ προέχουσι τῶν ἐν τῇ
 Αἰβύῃ γινομένων, ὁμοίως δὲ χρυσόν, ἄργυρον, σί-
 δηρον, χαλκόν· πρὸς δὲ τούτοις λίθων παντοίων
 καὶ πολυτελῶν ἔστιν ἐν αὐτῇ πλῆθος, ἔτι δὲ τῶν 20
 ἄλλων ἀπάντων σχεδὸν τῶν πρὸς τρυφὴν καὶ πλου-
 τον διατεινόντων. ὑπὲρ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἡ Σε-
 μίραμις ἀκούσασα προήχθη μηδὲν προαδικηθεῖσα
 5 τὸν πρὸς Ἰνδοὺς ἐξενεγκεῖν πόλεμον. ὁρῶσα δ'
 αὐτὴν μεγάλων καθ' ὑπερβολὴν προσδεομένην θυ- 25
 νάμεων, ἐξέπεμψεν ἀγγέλους εἰς ἀπάσας τὰς σατρα-
 πείας, διακελευσαμένη τοῖς ἐπάρχοις καταγράφειν
 τῶν νέων τοὺς ἀρίστους, δοῦσα τὸν ἀριθμὸν κατὰ 130
 τὰ μεγέθη τῶν ἐθνῶν· προσέταξε δὲ πᾶσι κατα-
 σκευάζειν καινὰς πανοπλίας καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι 30
 λαμπρῶς παραγίνεσθαι κεκοσμημένους μετὰ τρίτον
 6 ἔτος εἰς Βάκτρα. μετεπέμψατο δὲ καὶ ναυπηγούς

ἔκ τε Φοινίκης καὶ Συρίας καὶ Κύπρου καὶ τῆς
 ἄλλης τῆς παραθαλαττίου χώρας, οἷς ἄφθονον ὕλην
 μεταγαγοῦσα διεκελεύσατο κατασκευάζειν ποτάμια
 πλοῖα διαιρετά. ὁ γὰρ Ἰνδὸς ποταμός, μέγιστος ὢν 7
 5 τῶν περὶ τοὺς τόπους καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς
 ὀρίζων, πολλῶν προσεδεῖτο πλοίων πρὸς τε τὴν
 διάβασιν καὶ πρὸς τὸ τοὺς Ἰνδοὺς ἀπὸ τούτων
 ἀμύνασθαι· περὶ δὲ τὸν ποταμὸν οὐκ οὔσης ὕλης
 ἀναγκαῖον ἦν ἐκ τῆς Βακτριανῆς περὶ παρακομί-
 10 ζεσθαι τὰ πλοῖα. θεωροῦσα δὲ ἡ Σεμίραμις ἑαυτὴν 8
 ἐν τῇ τῶν ἐλεφάντων χρεία πολὺν λειπομένην, ἐπε-
 νοήσατό τι κατασκευάζειν ἰδίωμα τούτων τῶν ζώων,
 ἐλπίζουσα καταπλήξεσθαι τοὺς Ἰνδοὺς διὰ τὸ νομί-
 ζειν αὐτοὺς μηδ' εἶναι τὸ σύνολον ἐλέφαντας ἐκτὸς
 15 τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν. ἐπιλέξασα δὲ βοῶν μελά- 9
 νων τριάκοντα μυριάδας τὰ μὲν κρέα τοῖς τεχνί-
 ταις καὶ τοῖς πρὸς τὴν τῶν κατασκευασμάτων ὑπη-
 ρεσίαν τεταγμένοις διένειμε, τὰς δὲ βύρσας συρ-
 ράπτουσα καὶ χόρτου πληροῦσα κατεσκεύασεν εἰδῶλα,
 20 κατὰ πᾶν ἀπομιμουμένη τὴν τῶν ζώων τούτων
 φύσιν. ἕκαστον δὲ τούτων εἶχεν ἐντὸς ἄνδρα τὸν
 ἐπιμελησόμενον καὶ κάμηλον, ὅφ' οὗ φερόμενον
 φαντασίαν τοῖς πόρρωθεν ὁρῶσιν ἀληθινοῦ θηρίου
 παρείχετο. οἱ δὲ ταῦτα κατασκευάζοντες αὐτῇ τεχνί- 10
 25 ται προσεκαρτέρουν τοῖς ἔργοις ἐν τινι περιβόλῳ
 περιωκοδομημένῳ καὶ πύλας ἔχοντι τηρουμένας ἐπι-
 μελῶς, ὥστε μηδένα μῆτε τῶν ἔσωθεν ἐξιέναι τεχνι-
 τῶν μῆτε τῶν ἔξωθεν εἰσιέναι πρὸς αὐτούς. τοῦτο
 δ' ἐποίησεν, ὅπως μηδεὶς τῶν ἔξωθεν ἴδῃ τὸ γι-
 30 νόμενον, μηδὲ διαπέσῃ φήμη πρὸς Ἰνδοὺς περὶ
 τούτων.

Ἐπεὶ δὲ αἱ τε νῆες καὶ τὰ θηρία κατεσκευά- 17

σθησαν ἐν τοῖς δυσὶν ἔτεσι, τῷ τρίτῳ μετεπέμψατο
 τὰς πανταχόθεν δυνάμεις εἰς τὴν Βακτριανήν. τὸ
 δὲ πλῆθος τῆς ἀθροισθείσης στρατιᾶς ἦν, ὡς Κτη-
 σίας ὁ Κνίδιος ἀνέγραψε, πεζῶν μὲν τριακόσiai
 μυριάδες, ἱππέων δὲ πεντήκοντα μυριάδες, ἄρμα- 5
 2 των δὲ δέκα μυριάδες. ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄνδρες ἐπὶ
 καμήλων ὀχούμενοι, μαχαίρας τετραπήχεις ἔχοντες,
 τὸν ἀριθμὸν ἴσοι τοῖς ἄρμασι. ναῦς δὲ ποταμίας
 κατεσκεύασε διαιρετὰς δισχιλίαις, αἷς παρεσκευάσατο
 καμήλους τὰς πεζῇ παρακομιζούσας τὰ σκάφη. ἐφό- 10
 ρουν δὲ καὶ τὰ τῶν ἐλεφάντων εἰδωλα κάμηλοι, κα-
 θότι προεῖρηται· πρὸς δ' αὐτὰς τοὺς ἵππους οἱ
 στρατιῶται συνάγοντες συνήθεις ἐποιοῦν τοῦ μὴ 131
 3 φοβεῖσθαι τὴν ἀγριότητα τῶν θηρίων. τὸ παρα-
 πλῆσιον δὲ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἔπραξε Περσεύς 15
 ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, ὅτε πρὸς Ῥωμαίους
 ἐμελλε διακινδυνεύειν ἔχοντας ἐκ Λιβύης ἐλέφαν-
 τας. ἀλλ' οὐτ' ἐκείνῳ ῥοπήν ἐνεγκεῖν εἰς τὸν πό-
 λεμον συνέβη τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα σπουδὴν καὶ
 φιλοτεχνίαν οὔτε Σεμιράμιδι· περὶ ὧν ἀκριβέστε- 20
 ρον ὁ προῶν λόγος δηλώσει.

4 Ὁ δὲ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Σταβροβάτης πυνθανό-
 μενος τὰ τε μεγέθη τῶν ἐτοιμαζομένων δυνάμεων καὶ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῆς,
 5 ἔσπευδεν ἐν ἅπασιν ὑπερθέσθαι τὴν Σεμίραμιν. καὶ 25
 πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ καλάμου κατεσκεύασε πλοῖα πο-
 τάμια τετρακισχίλια· ἡ γὰρ Ἰνδικὴ παρά τε τοὺς πο-
 ταμοὺς καὶ τοὺς ἐλώδεις τόπους φέρει καλάμου πλῆ-
 θος, οὗ τὸ πάχος οὐκ ἂν ῥαδίως ἄνθρωπος περιλάβοι·
 λέγεται δὲ καὶ τὰς ἐκ τούτων κατασκευαζομένας ναῦς 30
 διαφόρους κατὰ τὴν χρεῖαν ὑπάρχειν, οὔσης ἀσή-
 6 πτου ταύτης τῆς ὕλης. ποιησάμενος δὲ καὶ τῆς τῶν

ὅπλων παρασκευῆς πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ πᾶσαν
 ἐπελθὼν τὴν Ἰνδικὴν ἤθροισε δύναμιν πολὺν μείζονα
 τῆς Σεμιράμιδι συναχθείσης. ποιησάμενος δὲ καὶ 7
 τῶν ἀγρίων ἐλεφάντων θήραν καὶ πολλαπλασιάσας
 5 τοὺς προὔπαρχοντας, ἐκόσμησεν ἅπαντας τοῖς εἰς
 τὸν πόλεμον καταπληκτικοῖς λαμπρῶς· διὸ καὶ 8
 συνέβαινε κατὰ τὴν ἔφοδον αὐτῶν διὰ τε τὸ πλη-
 θος καὶ τὴν ἐπὶ τῶν θωρακίων κατασκευὴν ἀνυ-
 πόστατον ἀνθρωπίνῃ φύσει φαίνεσθαι τὴν ἐπι-
 10 φάνειαν.

Ἐπεὶ δ' αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον κατε- 18
 σκεύαστο, πρὸς τὴν Σεμίραμιν καθ' ὁδὸν οὖσαν
 ἀπέστειλεν ἀγγέλους, ἐγκαλῶν ὅτι προκατάρχεται
 τοῦ πολέμου μηδὲν ἀδικηθεῖσα· πολλὰ δὲ καὶ ἄρ-
 15 ρητα κατ' αὐτῆς εἰς ἑταιρείαν βλασφημήσας διὰ τῶν
 γραμμάτων καὶ θεοὺς ἐπιμαρτυράμενος, ἠπείλει
 καταπολεμήσας αὐτὴν σταυρῷ προσηλώσειν. ἡ δὲ 2
 Σεμίραμις ἀναγνοῦσα τὴν ἐπιστολὴν καὶ καταγελά-
 σασα τῶν γεγραμμένων, διὰ τῶν ἔργων ἔφησε τὸν
 20 Ἰνδὸν πειράσσεσθαι τῆς περὶ αὐτὴν ἀρετῆς. ἐπεὶ δὲ
 προάγουσα μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν πο-
 ταμὸν παρεγενήθη, κατέλαβε τὰ τῶν πολεμίων
 πλοῖα πρὸς μάχην ἑτοιμα. διόπερ καὶ αὐτὴ καταρ- 3
 τίσασα ταχέως τὰς ναῦς καὶ πληρώσασα τῶν κρα-
 25 τίστων ἐπιβατῶν συνεστήσατο κατὰ τὸν ποταμὸν
 ναυμαχίαν, συμφιλοτιμουμένων καὶ τῶν παρεμβε-
 βληκότων παρὰ τὸ ῥεῖθρον πεζῶν. ἐπὶ πολὺν δὲ 4
 χρόνον τοῦ κινδύνου παρατείνοντος καὶ προθύμως
 ἐκατέρωθεν ἀγωνισαμένων, τὸ τελευταῖον ἡ Σεμίρα-
 30 μις ἐνίκησε καὶ διέφθειρε τῶν πλοίων περὶ χίλια,
 32 συνέλαβε δ' αἰχμαλώτους οὐκ ὀλίγους. ἐπαρθεῖσα 5
 δὲ τῇ νίκῃ τὰς ἐν τῷ ποταμῷ νήσους καὶ πό-

λεις ἐξηνδραποδίσατο, καὶ συνήγαγεν αἰχμαλώτων
 σωμάτων ὑπὲρ τὰς δέκα μυριάδας. μετὰ δὲ ταῦθ'
 ὁ μὲν τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς ἀπήγαγε τὴν δύναμιν
 ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, προσποιούμενος μὲν ἀναχωρεῖν
 διὰ φόβον, τῇ δ' ἀληθείᾳ βουλόμενος τοὺς πολε- 5
 6 μίους προτρέψασθαι διαβῆναι τὸν ποταμόν. ἡ δὲ
 Σεμίραμις, κατὰ νοῦν αὐτῇ τῶν πραγμάτων προχω-
 ρούντων, ἔξευξε τὸν ποταμόν κατασκευάσασα πο-
 λυτελῇ καὶ μεγάλῃν γέφυραν, δι' ἧς ἅπασαν διακο-
 μίσασα τὴν δύναμιν ἐπὶ μὲν τοῦ ξεύγματος φυλακὴν 10
 κατέλιπεν ἀνδρῶν ἑξακισμυρίων, τῇ δ' ἄλλῃ στρατιᾷ
 προῆγεν ἐπιδιώκουσα τοὺς Ἰνδοὺς, προηγουμένων
 τῶν εἰδώλων, ὅπως οἱ τῶν πολεμίων κατάσκοποι
 τῷ βασιλεῖ ἀπαγγεῖλωσι τὸ πλῆθος τῶν παρ' αὐτῇ
 7 θηρίων. οὐ διεψεύσθη δὲ κατὰ γε τοῦτο τῆς ἐλ- 15
 πίδος, ἀλλὰ τῶν ἐπὶ κατασκοπὴν ἐκπεμφθέντων
 τοῖς Ἰνδοῖς ἀπαγγελλόντων τὸ πλῆθος τῶν παρὰ τοῖς
 πολεμίοις ἐλεφάντων, ἅπαντες διηποροῦντο πόθεν
 8 αὐτῇ συνακολουθεῖ τοσοῦτο πλῆθος θηρίων. οὐ
 μὴν ἔμεινέ γε τὸ ψεῦδος πλείω χρόνον κρυπτόμενον· 20
 τῶν γὰρ παρὰ τῇ Σεμιράμιδι στρατευομένων τινὲς
 κατελήφθησαν νυκτὸς ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ ῥαθυ-
 μούντες τὰ περὶ τὰς φυλακὰς· φοβηθέντες δὲ τὴν
 ἐπακολουθοῦσαν τιμωρίαν ἠντομόλησαν πρὸς τοὺς
 πολεμίους καὶ τὴν κατὰ τοὺς ἐλέφαντας πλάνην 25
 ἀπήγγειλαν. ἐφ' οἷς θαρρήσας ὁ τῶν Ἰνδῶν βασι-
 λεὺς καὶ τῇ δυνάμει διαγγείλας τὰ περὶ τῶν εἰδώ-
 λων, ἐπέστρεψεν ἐπὶ τοὺς Ἀσσυρίους διατάξας τὴν
 δύναμιν.

19 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῆς Σεμιράμιδος ἐπιτελούσης, 30
 ὥς ἤγγισαν ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα, Σταβροβάτης
 ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς προαπέστειλε πολὺ πρὸ τῆς

φάλαγγος τοὺς ἵππεῖς μετὰ τῶν ἁρμάτων. δεξαμένης 2
 δὲ τῆς βασιλίσσης εὐρώστως τὴν ἔφοδον τῶν ἱπ-
 πέων, καὶ τῶν κατεσκευασμένων ἐλεφάντων πρὸ τῆς
 φάλαγγος ἐν ἴσοις διαστήμασι τεταγμένων, συνέβαινε
 5 πύρρεσθαι τοὺς τῶν Ἰνδῶν ἵππους. τὰ γὰρ εἰδῶλα 3
 πόρρωθεν μὲν ὁμοίαν εἶχε τὴν πρόσοψιν τοῖς ἀλη-
 θινοῖς θηρίοις, οἷς συνήθεις ὄντες οἱ τῶν Ἰνδῶν
 ἵπποι τεταρρηκότως προσίππουν· τοῖς δ' ἐγγίσασιν
 ἢ τε ὁσμὴ προσέβαλλεν ἀσυνήθης καὶ τᾶλλα δια-
 10 φορὰν ἔχοντα πάντα παμμεγέθη τοὺς ἵππους ὁλο-
 σχερῶς συνετάραττε. διὸ καὶ τῶν Ἰνδῶν οἱ μὲν 4
 ἐπὶ τὴν γῆν ἔπιπτον, οἱ δὲ τῶν ζώων ἀπειθούν-
 των τοῖς χαλινοῖς ὥς ἐτύγγανον εἰς τοὺς πολεμίους
 133 ἐξέπιπτον μετὰ τῶν κομιζόντων αὐτοὺς ἵππων. ἡ
 15 δὲ Σεμίραμις μετὰ στρατιωτῶν ἐπιλέκτων μαχομένη
 καὶ τῷ προτερήματι δεξιῶς χρησαμένη τοὺς Ἰνδοὺς
 ἐτρέψατο. ὧν φυγόντων πρὸς τὴν φάλαγγα Στα-
 βροβάτης ὁ βασιλεὺς οὐ καταπλαγείς ἐπήγαγε τὰς
 τῶν πεζῶν τάξεις, προηγουμένων τῶν ἐλεφάντων,
 20 αὐτὸς δ' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος τεταγμένος καὶ τὴν
 μάχην ἐπὶ τοῦ κρατίστου θηρίου ποιούμενος ἐπή-
 γαγε καταπληκτικῶς ἐπὶ τὴν βασιλίσσαν κατ' αὐτὸν
 τυχικῶς τεταγμένην. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἄλλων 5
 ἐλεφάντων ποιησάντων ἢ μετὰ τῆς Σεμιράμιδος
 25 δύναμις βραχὺν ὑπέστη χρόνον τὴν τῶν θηρίων
 ἔφοδον· τὰ γὰρ ζῶα διάφορα ταῖς ἀλκαῖς ὄντα καὶ
 ταῖς ἰδίαις ῥώμαις πεποιθότα πάντα τὸν ὑφιστάμε-
 νον ῥαδίως ἀνῆρει. διόπερ πολὺς καὶ παντοῖος 6
 ἐγίνετο φόνος, τῶν μὲν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑποπι-
 30 πτόντων, τῶν δὲ τοῖς ὁδοῦσιν ἀνασχιζομένων, ἐνίων
 δὲ ταῖς προβοσκίδιν ἀναρριπτομένων. συχνοῦ δὲ
 πλήθους νεκρῶν σωρευομένου καὶ τοῦ κινδύνου

τοῖς ὀρώσι δεινὴν ἐκπληξιν καὶ φόβον παριστάντος,
 7 οὐδείς ἐτι μένειν ἐπὶ τῆς τάξεως ἐτόλμα. τραπέν-
 τος οὖν τοῦ πλήθους παντὸς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰνδῶν
 ἐπ' αὐτὴν ἐβιάζετο τὴν Σεμίραμιν. καὶ τὸ μὲν
 πρῶτον ἐπ' ἐκείνην τοξεύσας ἔτυχε τοῦ βραχίονος, 5
 ἔπειτ' ἀκοντίσας διήλασε διὰ τοῦ νώτου τῆς βασι-
 λίσσης, πλαγίας ἐνεχθείσης τῆς πληγῆς· διόπερ οὐ-
 δὲν παθοῦσα δεινὸν ἢ Σεμίραμις ταχέως ἀφίππευσε,
 πολὺν λειπομένου κατὰ τὸ τάχος τοῦ διώκοντος θη-
 8 ρίου. πάντων δὲ φευγόντων ἐπὶ τὴν σχεδίαν, το- 10
 σούτου πλήθους εἰς ἓνα καὶ στενὸν βιαζομένου
 τόπον οἱ μὲν τῆς βασιλίσσης ὑπ' ἀλλήλων ἀπέθνη-
 σκον συμπατούμενοι καὶ φνυρόμενοι παρὰ φύσιν
 ἀναμῖξ ἱππεῖς τε καὶ πεζοί, τῶν δὲ Ἰνδῶν ἐπικει-
 μένων ὥσμος ἐγίνετο βίαιος ἐπὶ τῆς γεφύρας διὰ 15
 τὸν φόβον, ὥστε πολλοὺς ἐξωθουμένους ἐφ' ἐκά-
 τερα μέρη τῆς γεφύρας ἐμπίπτειν εἰς τὸν ποταμὸν.
 9 ἢ δὲ Σεμίραμις, ἐπειδὴ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀπὸ
 τῆς μάχης διασωζομένων διὰ τὸν ποταμὸν ἔτυχε τῆς
 ἀσφαλείας, ἀπέκοψε τοὺς συνέχοντας δεσμοὺς τὴν 20
 γέφυραν, ὧν λυθέντων ἢ μὲν σχεδία κατὰ πολλὰ
 διαιρεθεῖσα μέρη καὶ συχνοὺς ἐφ' ἑαυτῆς ἔχουσα
 τῶν διωκόντων Ἰνδῶν ὑπὸ τῆς τοῦ θεύματος σφο-
 δρότητος ὥς ἔτυχε κατηνέχθη, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν
 Ἰνδῶν διέφθειρε, τῇ δὲ Σεμιράμιδι πολλὴν ἀσφά- 25
 λειαν παρεσκεύασε, κωλύσασα τὴν τῶν πολεμίων
 10 ἐπ' αὐτὴν διάβασιν. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν τῶν Ἰν-
 δῶν βασιλεὺς, διοσημιῶν αὐτῷ γενομένων καὶ τῶν
 μάντεων ἀποφαινομένων σημαίνεσθαι τὸν ποταμὸν
 μὴ διαβαίνειν, ἡσυχίαν ἔσχεν, ἢ δὲ Σεμίραμις ἀλ- 30
 λαγὴν ποιησαμένη τῶν αἰχμαλώτων ἐπανῆλθεν εἰς
 Βάκτρα, δύο μέρη τῆς δυνάμεως ἀποβεβληκυῖα. 134

Μετὰ δέ τινα χρόνον ὑπὸ Νινύου τοῦ υἱοῦ δι' 20
 εὐνούχου τινὸς ἐπιβουλευθεῖσα, καὶ τὸ παρ' Ἀμ-
 μωνος λόγιον ἀνανεωσαμένη, τὸν ἐπιβουλεύσαντα
 κακὸν οὐδὲν εἰργάσατο, τοῦναντίον δὲ τὴν βασι-
 5 λείαν αὐτῷ παραδοῦσα καὶ τοῖς ὑπάρχοις ἀκούειν
 ἐκείνου προστάξασα, ταχέως ἠφάνισεν ἑαυτήν, ὥς
 εἰς θεοὺς κατὰ τὸν χρησμὸν μεταστησομένη. ἔνιοι 2
 δὲ μυθολογοῦντές φασιν αὐτὴν γενέσθαι περιστε-
 ράν, καὶ πολλῶν ὀρνέων εἰς τὴν οἰκίαν καταπετα-
 10 σθέντων μετ' ἐκείνων ἐκπετασθῆναι· διὸ καὶ τοὺς
 Ἀσσυρίους τὴν περιστερὰν τιμᾶν ὥς θεόν, ἀπαθα-
 νατίζοντας τὴν Σεμίραμιν. αὕτη μὲν οὖν βασιλεύ-
 σασα τῆς Ἀσίας ἀπάσης πλην Ἰνδῶν ἐτελεύτησε τὸν
 προειρημένον τρόπον, βιώσασα μὲν ἔτη ἐξήκοντα
 15 δύο, βασιλεύσασα δὲ δύο πρὸς τοῖς τετταράκοντα.

Κτησίας μὲν οὖν ὁ Κνίδιος περὶ Σεμιράμιδος 3
 τοιαῦθ' ἰστόρηκεν· Ἀθήναιος δὲ καὶ τινες τῶν ἄλ-
 λων συγγραφέων φασιν αὐτὴν ἑταῖραν γεγονέναι
 εὐπρεπῇ, καὶ διὰ τὸ κάλλος ἐρωτικῶς ἔχειν αὐτῆς
 20 τὸν βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων. τὸ μὲν οὖν πρῶτον 4
 μετρίας αὐτὴν ἀποδοχῆς τυγχάνειν ἐν τοῖς βασι-
 λείοις, μετὰ δὲ ταῦτα γνησίαν ἀναγορευθεῖσαν γυ-
 ναῖκα πεῖσαι τὸν βασιλέα πένθ' ἡμέρας αὐτῇ παρα-
 χωρῆσαι τῆς βασιλείας. τὴν δὲ Σεμίραμιν ἀναλα- 5
 25 βούσαν τό τε σκῆπτρον καὶ τὴν βασίλειον στολὴν
 κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἡμέραν εὐωχίαν ποιῆσαι καὶ
 μεγαλοπρεπῇ δειπνα, ἐν οἷς τοὺς τῶν δυνάμεων
 ἡγεμόνας καὶ πάντας τοὺς ἐπιφανεστάτους πεῖσαι
 συμπράττειν ἑαυτῇ· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοῦ τε πλήθους
 30 καὶ τῶν ἀξιολογωτάτων ἀνδρῶν ὥς βασιλίσσαν θε-
 ραπευόντων τὸν μὲν ἄνδρα καταβαλεῖν εἰς τὴν
 εἰρκτὴν, αὐτὴν δὲ φύσει μεγαλεπίβολον οὔσαν καὶ

τολμηρὰν κατασχεῖν τὴν ἀρχήν, καὶ μέχοι γήρως βασιλεύσασαν πολλὰ καὶ μεγάλα κατεργάσασθαι. περὶ μὲν οὖν τῶν κατὰ τὴν Σεμίραμιν τοιαύτας ἀντιλογίας εἶναι συμβαίνει παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι.

- 21 Μετὰ δὲ τὸν ταύτης θάνατον Νινύας ὁ Νίνου 5 καὶ Σεμιράμιδος υἱὸς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν ἤρχεν εἰρηνικῶς, τὸ φιλοπόλεμον καὶ κενιδυνενυμένον τῆς 2 μητρὸς οὐδαμῶς ζηλώσας. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τοῖς βασιλείοις τὸν ἅπαντα χρόνον διέτριβεν, ὑπ' οὐδε- 135 νὸς ὁρώμενος πλὴν τῶν παλλακίδων καὶ τῶν περὶ 10 αὐτὸν εὐνούχων, ἐξήλου δὲ τρυφὴν καὶ ῥαθυμίαν καὶ τὸ μηδέποτε κακοπαθεῖν μηδὲ μεριμνᾶν, ὑπολαμβάνων βασιλείας εὐδαίμονος εἶναι τέλος τὸ πά- 3 σαις χρησθαι ταῖς ἡδοναῖς ἀνεπικωλύτως. πρὸς δὲ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν κατὰ τῶν ἀρχο- 15 μένων γινόμενον φόβον κατ' ἐνιαυτὸν μετεπέμπετο στρατιωτῶν ἀριθμὸν ὠρισμένον καὶ στρατηγὸν ἀπὸ 4 ἔθνους ἐκάστου, καὶ τὸ μὲν ἐκ πάντων ἀθροισθὲν στράτευμα ἐκτὸς τῆς πόλεως συνεῖχεν, ἐκάστου τῶν ἔθνων τὸν εὐνούστατον τῶν περὶ αὐτὸν ἀποδει- 20 κνύων ἡγεμόνα· τοῦ δ' ἐνιαυτοῦ διελθόντος μετεπέμπετο πάλιν ἀπὸ τῶν ἔθνων τοὺς ἴσους στρατιώ- τας, καὶ τοὺς προτέρους ἀπέλυεν εἰς τὰς πατρίδας. 5 οὗ συντελουμένου συνέβαινε τοὺς ὑπὸ τὴν βασι- λείαν τεταγμένους πάντας καταπεπληῆχθαι, θεω- 25 ροῦντας αἰεὶ δυνάμεις μεγάλας ἐν ὑπαίθρῳ στρατο- πεδευομένας, καὶ τοῖς ἀφισταμένοις ἢ μὴ πειθα- 6 χοῦσιν ἐτοίμην οὖσαν τιμωρίαν. τὰς δὲ κατ' ἐνιαυ- τὸν ἀλλαγὰς τῶν στρατιωτῶν ἐπενόησεν, ἵνα πρὶν ἢ καλῶς γνωσθῆναι τοὺς στρατηγούς καὶ τοὺς ἄλ- 30 λους ἅπαντας ὑπ' ἀλλήλων, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν χωρίζεται πατρίδα· ὁ γὰρ πολὺς χρόνος τῆς στρα-

τείας ἐμπειρίαν τε τῶν κατὰ τὸν πόλεμον καὶ φρό-
 νημα τοῖς ἡγεμόσι περιτίθῃσι, καὶ τὸ πλεῖστον
 ἀφορμὰς παρέχεται μεγάλας πρὸς ἀπόστασιν καὶ
 συνωμοσίαν κατὰ τῶν ἡγουμένων. τὸ δὲ μὴδ' ὑφ' 7
 5 ἐνὸς τῶν ἐξωθεν θεωρεῖσθαι τῆς μὲν περὶ αὐτὸν
 τρυφῆς ἄγνοίαν παρείχετο πᾶσι, καθάπερ δὲ θεὸν
 ἀόρατον διὰ τὸν φόβον ἕκαστος οὐδὲ λόγῳ βλασ-
 φημεῖν ἐτόλμα. στρατηγούς δὲ καὶ σατράπας καὶ
 διοικητάς, ἔτι δὲ δικαστὰς καθ' ἕκαστον ἔθνος
 10 ἀποδείξας καὶ τᾶλλα πάντα διατάξας ὥς ποτ' ἔδο-
 ξεν αὐτῷ συμφέρειν, τὸν τοῦ ζῆν χρόνον κατέμει-
 νεν ἐν τῇ Νίνῳ. παραπλησίως δὲ τούτῳ καὶ οἱ 8
 λοιποὶ βασιλεῖς, παῖς παρὰ πατρός διαδεχόμενος τὴν
 ἀρχήν, ἐπὶ γενεὰς τριάκοντα ἐβασίλευσαν μέχρι
 15 Σαρδαναπάλλου. ἐπὶ τούτου γὰρ ἡ τῶν Ἀσσυρίων
 ἡγεμονία μετέπεσεν εἰς Μήδους, ἔτη διαμείνασα
 πλείω τῶν χιλίων καὶ τριακοσίων, καθάπερ φησὶ
 Κτησίας ὁ Κνίδιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ.

136 Τὰ δ' ὀνόματα πάντων τῶν βασιλέων καὶ τὸ 22
 20 πλῆθος τῶν ἐτῶν ὧν ἕκαστος ἐβασίλευσεν οὐ κα-
 τεπεῖγει γράφειν διὰ τὸ μὴδὲν ὑπ' αὐτῶν πεπρα-
 χθαι μνήμης ἄξιον. μόνη γὰρ τέτευχεν ἀναγραφῆς
 ἡ πεμφθεῖσα συμμαχία τοῖς Τρωσὶν ὑπ' Ἀσσυρίων,
 ἧς ἐστρατήγει Μένων ὁ Τιθωνοῦ. Τευτάμου γὰρ 2
 25 βασιλεύοντος τῆς Ἀσίας, ὃς ἦν εἰκοστὸς ἀπὸ Νι-
 νύου τοῦ Σεμιράμιδος, φασὶ τοὺς μετ' Ἀγαμέμνο-
 νος Ἕλληνας ἐπὶ Τροίαν στρατεῦσαι, τὴν ἡγεμο-
 νίαν ἐχόντων τῆς Ἀσίας τῶν Ἀσσυρίων ἔτη πλείω
 τῶν χιλίων. καὶ τὸν μὲν Πρίαμον βαρυνόμενον τῷ
 30 πολέμῳ καὶ βασιλεύοντα τῆς Τρωάδος, ὑπήκοον δ'
 ὄντα τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων, πέμψαι πρὸς αὐ-
 τὸν πρεσβευτὰς περὶ βοηθείας· τὸν δὲ Τεύταμον

μυρίους μὲν Αἰθίοπας, ἄλλους δὲ τοσούτους Σου-
 σιανούς σὺν ἄρμασι διακοσίους ἔξαποστεῖλαι, στρα-
 3 τηγὸν ἐπικαταστήσαντα Μέμνονα τὸν Τιθωνοῦ. καὶ
 τὸν μὲν Τιθωνόν, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τῆς
 Περσίδος ὄντα στρατηγόν, εὐδοκίμειν παρὰ τῷ βα- 5
 σιλεῖ μάλιστα τῶν καθεσταμένων ἐπάρχων, τὸν δὲ
 Μέμνονα τὴν ἡλικίαν ἀκμάζοντα διαφέρειν ἀνδρείᾳ
 τε καὶ ψυχῆς λαμπρότητι. οἰκοδομῆσαι δ' αὐτὸν
 ἐπὶ τῆς ἄκρας τὰ ἐν Σούσοις βασίλεια τὰ διαμεί-
 ναντα μέχρι τῆς Περσῶν ἡγεμονίας, κληθέντα δ' 10
 ἀπ' ἐκείνου Μεμνόνεια· κατασκευάσαι δὲ καὶ διὰ
 τῆς χώρας λεωφόρον ὁδὸν τὴν μέχρι τῶν νῦν χρό-
 4 νων ὀνομαζομένην Μεμνόνειαν. ἀμφισβητοῦσι δὲ
 καὶ οἱ περὶ τὴν Αἴγυπτον Αἰθίοπες, λέγοντες ἐν
 ἐκείνοις τοῖς τόποις γεγονέναι τὸν ἄνδρα τοῦτον, 15
 καὶ βασίλεια παλαιὰ δεικνύουσιν, ἃ μέχρι τοῦ νῦν
 5 ὀνομάζεσθαι φασὶ Μεμνόνεια. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς
 Τρωσὶ λέγεται βοηθῆσαι τὸν Μέμνονα μετὰ δισμυ-
 ρίων μὲν πεζῶν, ἁρμάτων δὲ διακοσίων· ὃν θαν-
 μασθῆναι τε δι' ἀνδρείαν καὶ πολλοὺς ἀνελεῖν ἐν 20
 ταῖς μάχαις τῶν Ἑλλήνων, τὸ δὲ τελευταῖον ὑπὸ
 Θερταλῶν ἐνεδρευθέντα κατασφαγῆναι· τοῦ δὲ σώ-
 ματος τοὺς Αἰθίοπας ἐγκρατεῖς γενομένους κατα-
 καῦσαι τε τὸν νεκρὸν καὶ τὰ ὀστέα πρὸς Τιθωνόν
 ἀποκομίσαι. περὶ μὲν οὖν Μέμνονος τοιαῦτ' ἐν 25
 ταῖς βασιλικαῖς ἀναγραφαῖς ἱστορεῖσθαι φασὶν οἱ
 βάρβαροι.

23 Σαρδανάπαλλος δέ, τριακοστὸς μὲν ὢν ἀπὸ Νί-
 νου τοῦ συστησαμένου τὴν ἡγεμονίαν, ἔσχατος δὲ
 γενόμενος Ἀσσυρίων βασιλεὺς, ὑπερῆρεν ἅπαντας 30
 τοὺς πρὸ αὐτοῦ τρυφῇ καὶ ῥαθυμίᾳ· χωρὶς γὰρ τοῦ
 μηδ' ὑφ' ἐνὸς τῶν ἔξωθεν ὀραῖσθαι βίον ἐξησε γυ-

ναικός, καὶ διαιτώμενος μὲν μετὰ τῶν παλλακίδων,
 πορφύραν δὲ καὶ τὰ μαλακώτατα τῶν ἐρίων ταλα-
 37 σιουργῶν, στολὴν μὲν γυναικείαν ἐνεδεδύκει, τὸ δὲ
 πρόσωπον καὶ πᾶν τὸ σῶμα ψιμυθίοις καὶ τοῖς ἄλ-
 5 λοῖς τοῖς τῶν ἑταίρων ἐπιτηδεύμασιν ἀπαλώτερον
 πάσης γυναικὸς τρυφερᾶς κατεσκεύαστο. ἐπετήδευσε 2
 δὲ καὶ τὴν φωνὴν ἔχειν γυναικῶδη καὶ κατὰ τοὺς
 πότους οὐ μόνον ποτῶν καὶ βρωτῶν τῶν δυναμέ-
 νων μάλιστα τὰς ἡδονὰς παρέχεσθαι συνεχῶς ἀπο-
 10 λάβειν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀφροδισιακὰς τέρψεις μετα-
 διώκειν ἀνδρὸς ἅμα καὶ γυναικός· ἐχοῖτο γὰρ ταῖς
 ἐπ' ἀμφοτέρω συνουσίαις ἀνέδην, τῆς ἐκ τῆς πρά-
 ξεως αἰσχύνῃς οὐδὲν ὅλως φροντίζων. ἐπὶ τοσοῦτο 3
 δὲ προήχθη τρυφῆς καὶ τῆς αἰσχίστης ἡδονῆς καὶ
 15 ἀκρασίας ὥστε ἐπικήδειον εἰς αὐτὸν ποιῆσαι καὶ
 παραγγεῖλαι τοῖς διαδόχοις τῆς ἀρχῆς μετὰ τὴν ἑαν-
 τοῦ τελευτὴν ἐπὶ τὸν τάφον ἐπιγράψαι τὸ συγγρα-
 φὲν μὲν ὑπ' ἐκείνου βαρβαρικῶς, μεθερμηνευθὲν
 δὲ ὕστερον ὑπὸ τινος Ἑλλήνος,

20 εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς, σὸν θυμὸν ἄεξε
 τερπόμενος θαλίῃσι· θανόντι σοι οὔτις ὄνησις.
 καὶ γὰρ ἐγὼ σποδὸς εἰμι, Νίνου μεγάλης βα-
 σιλεύσας.

ταῦτ' ἔχω ὅσσ' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα καὶ μετ'
 25 ἔρωτος

τέρπν' ἔπαθον, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια κεῖνα
 λέλειπται.

τοιοῦτος δ' ὢν τὸν τρόπον οὐ μόνον αὐτὸς αἰσχροῦς 4
 κατέστρεψε τὸν βίον, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀσσυρίων ἡγε-
 30 μονίαν ἄρδην ἀνέτρεψε, πολυχροنيωτάτην γενομέ-
 νην τῶν μνημονευομένων. Ἀρβάκης γὰρ τις, Μῆδος 24
 μὲν τὸ γένος, ἀνδρεία δὲ καὶ ψυχῆς λαμπρότητι

διαφέρων, ἐστρατήγει Μήδων τῶν κατ' ἐνιαυτὸν
 ἐκπεμπομένων εἰς τὴν Νίνον. κατὰ δὲ τὴν στρα-
 τείαν γενόμενος συνήθης τῷ στρατηγῷ τῶν Βαβυ-
 λωνίων, ὑπ' ἐκείνου παρεκλήθη καταλῦσαι τὴν τῶν
 2 Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν. ἦν δ' οὗτος ὄνομα μὲν Βέ- 5
 λεσυς, τῶν δ' ἱερέων ἐπισημότατος, οὓς Βαβυλώ-
 νιοι καλοῦσι Χαλδαίους. ἐμπειρίαν οὖν ἔχων με-
 γίστην ἀστρολογίας τε καὶ μαντικῆς προέλεγε τοῖς
 πολλοῖς τὸ ἀποβησόμενον ἀδιαπτώτως· διὸ καὶ
 θαυμαζόμενος ἐπὶ τούτοις τῷ στρατηγῷ τῶν Μήδων 10
 ὄντι φίλῳ προεῖπεν ὅτι πάντως αὐτὸν δεῖ βασιλεῦ-
 3 σαι πάσης τῆς χώρας ἧς ἄρχει Σαρδανάπαλλος. ὁ
 δ' Ἀρβάκης ἐπαινέσας τὸν ἄνδρα, τούτῳ μὲν ἐπηγ-
 γείλατο δώσειν σατραπείαν τῆς Βαβυλωνίας, τῆς
 πράξεως ἐπὶ τέλος ἐλθούσης, αὐτὸς δὲ καθάπερ 15
 τινος θεοῦ φωνῇ μετεωρισθεὶς τοῖς τε ἡγεμόσι τῶν
 ἄλλων ἐθνῶν συνίστατο καὶ πρὸς τὰς ἐστιάσεις καὶ
 κοινὰς ὁμιλίας ἐκτενῶς ἅπαντας παρελάμβανε, φι- 138
 4 λίαν κατασκευάζων πρὸς ἕκαστον. ἐφιλοτιμήθη
 δὲ καὶ τὸν βασιλέα κατ' ὄψιν ἰδεῖν καὶ τὸν τού- 20
 του βίον ὅλον κατασκέψασθαι. διόπερ δούς τινι τῶν
 εὐνούχων χρυσὴν φιάλην εἰσῆχθη πρὸς τὸν Σαρ-
 δανάπαλλον, καὶ τὴν τε τρυφὴν αὐτοῦ καὶ τὸν γυ-
 ναικώδη τῶν ἐπιτηδευμάτων ζῆλον ἀκριβῶς κατα-
 νοήσας κατεφρόνησε μὲν τοῦ βασιλέως ὥς οὔδε- 25
 νος ἀξίου, προήχθη δὲ πολὺ μᾶλλον ἀντέχεσθαι
 5 τῶν δοθεισῶν ἐλπίδων ὑπὸ τοῦ Χαλδαίου. τέλος
 δὲ συνωμοσίαν ἐποίησατο πρὸς τὸν Βέλεσυν, ὥστε
 αὐτὸν μὲν Μήδους ἀποστῆσαι καὶ Πέρσας, ἐκείνον
 δὲ πείσαι Βαβυλωνίους κοινωνῆσαι τῆς πράξεως 30
 καὶ τὸν τῶν Ἀράβων ἡγεμόνα φίλον ὄντα προσλαβέ-
 6 σθαι πρὸς τὴν τῶν ὅλων ἐπίθεσιν. ὥς δὲ ὁ ἐνιαύσιος

τῆς στρατείας διεληλύθει χρόνος, διαδοχῆς δ' ἐτέ-
 ρας ἐλθούσης ἀπελύθησαν οἱ πρότεροι κατὰ τὸ ἔθος
 εἰς τὰς πατρίδας, ἐνταῦθα ὁ Ἀρβάκης ἐπεισε τοὺς
 μὲν Μήδους ἐπιθέσθαι τῇ βασιλείᾳ, Πέρσας δ' ἐπ'
 5 ἐλευθερίᾳ κοινωνῆσαι τῆς συνωμοσίας. παραπλησίως
 δὲ καὶ ὁ Βέλεσος τοὺς τε Βαβυλωνίους ἐπεισεν ἀν-
 τέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας, καὶ πρεσβεύσας εἰς Ἀρα-
 βίαν παρεστήσατο τὸν ἡγούμενον τῶν ἐγχωρίων,
 οὗτα φίλον αὐτοῦ καὶ ξένον, μετασχεῖν τῆς ἐπιθέ-
 10 σεως. τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διελθόντος πάν- 7
 τες οὗτοι πλῆθος στρατιωτῶν συναγαρόντες ἦκον
 πανδημεὶ πρὸς τὴν Νίνον, τῷ μὲν λόγῳ διαδοχὴν
 ἄγοντες, ὡς ἦν σύνηθες, τῇ δ' ἀληθείᾳ καταλύ-
 σοντες τὴν τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν. ἄθροισθέν 8
 15 των οὖν τῶν προειρημένων τεττάρων ἔθνων εἰς ἓνα
 τόπον, ὁ μὲν σύμπας αὐτῶν ἀριθμὸς ὑπῆρχεν εἰς
 τετταράκοντα μυριάδας, εἰς μίαν δὲ παρεμβολὴν
 συνελθόντες ἐβουλεύοντο κοινῇ περὶ τοῦ συμφέ-
 ροντος. Σαρδανάπαλλος δὲ γνούς τὴν ἀπόστασιν 25
 20 εὐθύς ἐξήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὰς ἀπὸ τῶν ἄλλων ἔθ-
 νων δυνάμεις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον γενομένης ἐν
 τῷ πεδίῳ παρατάξεως ἐλείφθησαν οἱ τὴν ἀπόστα-
 σιν ποιησάμενοι, καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντες συνε-
 διώχθησαν εἰς ὅρος ἀπέχον τῆς Νίνου σταδίους ἐβ-
 25 δομήκοντα· μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν καταβάντων αὐτῶν 2
 εἰς τὸ πεδίον καὶ πρὸς μάχην παρασκευαζομένων,
 ὁ μὲν Σαρδανάπαλλος ἀντιτάξας τὴν ἰδίαν στρα-
 τιὰν προαπέστειλε πρὸς τὸ τῶν πολεμίων στρατό-
 πεδον τοὺς κηρύξοντας διότι Σαρδανάπαλλος τοῖς
 30 μὲν ἀνελούσιν Ἀρβάκην τὸν Μῆδον δώσει χρυσίου
 διακόσια τάλαντα, τοῖς δὲ ζῶντα παραδοῦσι χρή-
 ματα μὲν δωρήσεται δις τοσαῦτα, τῆς δὲ Μηδίας

ἔπαρχον καταστήσει. παραπλησίας δὲ ἐπηγγείλατο
 δώσειν δωρεὰς τοῖς Βέλεσυν τὸν Βαβυλώνιον ἀνε-
 λοῦσιν ἢ ζωορῆσασιν. οὐδενὸς δὲ προσέχοντος τοῖς
 κηρύγμασι, συνῆψε μάχην, καὶ πολλοὺς μὲν ἐφό-
 4 νευσε τῶν ἀποστατῶν, τὸ δ' ἄλλο πλῆθος συνε-⁵
 3 διώξεν εἰς τὴν ἐν τοῖς ὄρεσι παρεμβολήν. οἱ δὲ
 περὶ τὸν Ἀρβάκην διὰ τὰς ἥττας ἀθυμοῦντες συνή-
 γαγον τῶν φίλων συνέδριον καὶ προέβηκαν βουλὴν
 5 τί δέοι πράττειν. οἱ πλεῖστοι μὲν οὖν ἔφασαν δεῖν
 εἰς τὰς πατρίδας ἀπιέναι καὶ τόπους ὀχυροὺς κα-¹⁰
 ταλαμβάνεσθαι καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὸν πόλεμον
 χρησίμων τὴν ἐνδεχομένην παρασκευὴν ποιεῖσθαι.
 Βέλεσος δ' ὁ Βαβυλώνιος, φήσας τοὺς θεοὺς αὐτοῖς
 σημαίνειν μετὰ πόνων καὶ κακοπαθείας ἐπὶ τέλος
 ἄξειν τὴν προαίρεσιν, καὶ τᾶλλα παρακαλέσας ἐν-¹⁵
 δεχομένως, ἔπεισεν ἅπαντας ὑπομένειν τοὺς κινδύ-
 6 νους. γενομένης οὖν τρίτης παρατάξεως πάλιν ὁ
 βασιλεὺς ἐνίκησε, καὶ τῆς τε παρεμβολῆς τῶν ἀποστα-
 τῶν ἐκυρίευσεν καὶ τοὺς ἡττηθέντας ἐδίωξε μέχρι
 τῶν ὄρων τῆς Βαβυλωνίας· συνέβη δὲ καὶ τὸν Ἀρ-²⁰
 βάκην αὐτὸν λαμπρότατα κινδυνεύσαντα καὶ πολ-
 λούς ἀνελόντα τῶν Ἀσσυρίων γενέσθαι τραυματίαν.
 7 τηλικούτων δ' ἐλαττωμάτων κατὰ τὸ συνεχὲς γι-
 νομένων τοῖς ἀφεστηκόσιν, οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχον-
 τες ἀπελπίσαντες περὶ τῆς νίκης παρεσκευάζοντο²⁵
 διαχωρίζεσθαι πρὸς τοὺς οἰκείους ἕκαστοι τόπους.
 8 ὁ δὲ Βέλεσος ἐν ὑπαίθρῳ τὴν νύκτα διηγρυνπνηκῶς
 καὶ περὶ τὴν τῶν ἄστρον παρατήρησιν φιλοτιμηθεὶς,
 ἔφησε τοῖς ἀπηλπικόσι τὰ πράγματα, ἂν πένθ' ἡμέ-
 ρας ἀναμείνωσιν, αὐτομάτην ἦξειν βοήθειαν καὶ³⁰
 μεταβολὴν ἔσεσθαι τῶν ὄλων παμμεγέθη εἰς τοῦ-
 ναντίον· ταῦτα γὰρ ὁρᾷν διὰ τῆς τῶν ἄστρον ἐμ-

πειρίας προσημαίνοντας αὐτοῖς τοὺς θεοὺς. καὶ πα-
 ρεκάλει ταύτας τὰς ἡμέρας μείναντας πείραν λαβεῖν
 τῆς ἰδίας τέχνης καὶ τῆς τῶν θεῶν εὐεργεσίας. με- 26
 τακληθέντων οὖν πάντων πάλιν καὶ τὸν ὠρισμέ-
 5 νον χρόνον ἀναμεινάντων, ἥκέ τις ἀπαγγέλλων διότι
 δύναιμις ἐκ τῆς Βακτριανῆς ἀπεσταλμένη τῷ βασι-
 λεῖ πλησίον ἐστὶ πορευομένη κατὰ σπουδὴν. ἔδο- 2
 ξεν οὖν τοῖς περὶ τὸν Ἀρβάκην ἀπαντῆσαι τοῖς
 στρατηγοῖς τὴν ταχίστην ἀναλαβόντας τῶν στρατιω-
 10 τῶν τοὺς κρατίστους καὶ μάλιστα εὐζώνους, ὅπως, ἂν
 μὴ διὰ τῶν λόγων τοὺς Βακτριανοὺς δύνωνται πεί-
 σαι συναποστῆναι, τοῖς ὅπλοις βιάσωνται μετασχεῖν
 τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. τέλος δὲ πρὸς τὴν ἐλευθε- 3
 ρίαν ἀσμένως ὑπακουσάντων τὸ μὲν πρῶτον τῶν
 15 ἡγεμόνων, ἔπειτα καὶ τῆς ὅλης δυνάμεως, πάντες
 ἐν ταύτῳ κατεστρατοπέδευσαν. ὅτε δὲ συνέβη τὸν 4
 βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων τὴν μὲν ἀπόστασιν τῶν Βακ-
 τριανῶν ἀγνοοῦντα, ταῖς δὲ προγεγενημέναις εὐημε-
 ρίαις μετεωρισθέντα, τραπῆναι πρὸς ἄνεσιν, καὶ
 20 τοῖς στρατιώταις διαδοῦναι πρὸς εὐωχίαν ἱερεῖα καὶ
 πληθὺς οἴνου τε καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων. διό-
 περ τῆς δυνάμεως ἀπάσης ἐστιωμένης, οἱ περὶ τὸν
 Ἀρβάκην παρὰ τινων αὐτομόλων πνυθόμενοι τὴν ἐν
 τῇ παρεμβολῇ τῶν πολεμίων ῥαθυμίαν καὶ μέθην,
 25 νυκτὸς ἀπροσδοκῆτως τὴν ἐπίθεσιν ἐποιήσαντο.
 40 προσπεσόντες δὲ συντεταγμένοι μὲν ἀσυντάκτοις, 5
 ἔτοιμοι δὲ ἀπαρασκεύοις, τῆς τε παρεμβολῆς ἐκρά-
 τησαν καὶ τῶν στρατιωτῶν πολλοὺς ἀνελόντες τοὺς
 ἄλλους μέχρι τῆς πόλεως κατεδίωξαν. μετὰ δὲ ταῦτα 6
 80 ὁ μὲν βασιλεὺς Γαλαιμένην τὸν ἀδελφὸν τῆς γυ-
 ναικὸς ἀποδείξας στρατηγόν, αὐτὸς τῶν κατὰ τὴν
 πόλιν ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο· οἱ δ' ἀποστάται κατὰ τὸ

πεδίον τὸ πρὸ τῆς πόλεως παραταξάμενοι δυσὶ μά-
 χαις ἐνίκησαν τοὺς Ἀσσυρίους, καὶ τὸν τε Γαλαι-
 μένην ἀνείλον καὶ τῶν ἀντιταξαμένων τοὺς μὲν ἐν
 τῇ φυγῇ κατέσφαξαν, τοὺς δ' ἀποκλεισθέντας τῆς
 εἰς τὴν πόλιν ἐπανόδου καὶ συναναγκασθέντας ἑαυ- 5
 τοὺς ῥίπτειν εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πλὴν ὀλί-
 7 γων ἅπαντας ἀνείλον. τοσοῦτο δὲ πλῆθος ἦν τῶν
 φονευθέντων ὥστε τὸ φερόμενον ῥεῦμα κραθὲν αἷ-
 ματι τὴν χροάν ἐφ' ἱκανὸν τόπον μεταβαλεῖν. ἔπειτα
 τοῦ βασιλέως συγκλεισθέντος εἰς πολιορκίαν πολλὰ 10
 τῶν ἐθνῶν ἀφίστατο, ἐκάστου πρὸς τὴν ἐλευθερίαν
 8 αὐτομολοῦντος. ὁ δὲ Σαρδανάπαλλος ὁρῶν τὴν ὅλην
 βασιλείαν ἐν τοῖς μεγίστοις οὖσαν κινδύνοις, τοὺς
 μὲν υἱοὺς τρεῖς ὄντας καὶ θυγατέρας δύο μετὰ πολ-
 λῶν χρημάτων εἰς Παφλαγονίαν ἀπέστειλε πρὸς 15
 Κότταν τὸν ἑπαρχον, ὄντα τῶν ἀρχομένων εὐνού-
 στατον, αὐτὸς δὲ βιβλιαφόρους ἀποστείλας πρὸς
 ἅπαντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένους μετεπέμπετο
 δυνάμεις καὶ τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρεσκευά-
 9 ζετο. ἦν δ' αὐτῷ λόγιον παραδεδομένον ἐκ προ- 20
 γόνων ὅτι τὴν Νίνον οὐδεὶς ἐλεῖ κατὰ κράτος, ἐὰν
 μὴ πρότερον ὁ ποταμὸς τῇ πόλει γένηται πολέμιος.
 ὑπολαμβάνων οὖν τοῦτο μηδέποτε ἔσεσθαι, ταῖς ἐλ-
 πίσιν ἀντεῖχε, διανοούμενος ὑπομένειν τὴν πολιορ-
 κίαν, καὶ τὰ παρὰ τῶν ἐπάρχων ἀποσταλησόμενα 25
 27 στρατόπεδα προσεδέχετο. οἱ δ' ἀποστάται τοῖς προ-
 τερήμασιν ἐπαρθέντες προσέκειντο μὲν τῇ πολιορ-
 κίᾳ, διὰ δὲ τὴν ὀχυρότητα τῶν τειχῶν οὐδὲν ἡδύ-
 ναντο βλάψαι τοὺς ἐν τῇ πόλει· πετροβόλοι γὰρ ἢ
 χελῶναι χωστρίδες ἢ κριοὶ πρὸς ἀνατροπὴν μεμη- 30
 χανημένοι τειχῶν οὕπω κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς
 εὗρηντο. τῶν δ' ἐπιτηδείων ἀπάντων οἱ κατὰ τὴν

πόλιν πολλήν εἶχον δαψίλειαν, προνενοημένου τοῦ
 βασιλέως τούτου τοῦ μέρους. διὸ καὶ χρονιζούσης
 τῆς πολιορκίας ἐπ' ἔτη μὲν δύο προσέκειντο προσ-
 βολὰς ποιούμενοι τοῖς τείχεσι καὶ τῆς ἐπὶ τὴν χώ-
 5 ραν ἐξόδου τοὺς ἐκ τῆς πόλεως εἰργοντες· τῷ τρίτῳ
 δ' ἔτει συνεχῶς ὄμβρων μεγάλων καταρραγέντων συν-
 ἔβη τὸν Εὐφράτην μέγαν γενόμενον κατακλύσαι τε μέ-
 ρος τῆς πόλεως καὶ καταβαλεῖν τὸ τεῖχος ἐπὶ στα-
 δίους εἴκοσιν. ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς νομίσας τετε- 2
 10 λείσθαι τὸν χρησμὸν καὶ τῇ πόλει τὸν ποταμὸν
 141 γεγυμέναι φανερώς πολέμιον, ἀπέγνω τὴν σωτηρίαν.
 ἵνα δὲ μὴ τοῖς πολεμίοις ὑποχείριος γένηται, πυ-
 ρὰν ἐν τοῖς βασιλείοις κατεσκεύασεν ὑπερμεγέθη,
 καὶ τὸν τε χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον ἅπαντα, πρὸς
 15 δὲ τούτοις τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα πᾶσαν ἐπὶ ταύτην
 ἐσώρευσε, τὰς δὲ παλλακίδας καὶ τοὺς εὐνούχους
 συγκλείσας εἰς τὸν ἐν μέσῃ τῇ πυρᾷ κατεσκευασμέ-
 νον οἶκον ἅμα τούτοις ἅπασιν ἑαυτὸν τε καὶ τὰ
 βασιλεία κατέκαυσεν. οἱ δ' ἀποστάται πυθόμενοι 3
 20 τὴν ἀπώλειαν τὴν Σαρδαναπάλλου, τῆς μὲν πόλεως
 ἐκράτησαν εἰσπεσόντες κατὰ τὸ πεπτωκὸς μέρος τοῦ
 τείχους, τὸν δ' Ἀρβάκην ἐνδύσαντες τὴν βασιλικὴν
 στολὴν προσηγόρευσαν βασιλέα, καὶ τὴν τῶν ὅλων
 ἐξουσίαν ἐπέτρεψαν.
 25 Ἐνθα δὴ τοῦ βασιλέως τοῖς συναγωνισαμένοις 28
 στρατηγοῖς δωρεάς τε διαδόντος κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ
 σατράπας ἐθνῶν καθιστάντος, προσελθὼν αὐτῷ Βέ-
 λεσς ὁ Βαβυλώνιος, ὁ προειπὼν ὅτι βασιλεὺς ἔσται
 τῆς Ἀσίας, τῆς τε εὐεργεσίας ὑπέμνησε καὶ τὴν Βα-
 30 βυλῶνος ἀρχὴν ἡξίου δοῦναι, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς
 ὑπέσχετο. ἀπεφαίνετο δὲ καὶ κατὰ τοὺς κινδύνους 2
 ἑαυτὸν εὐχὴν πεποιῆσθαι τῷ Βήλῳ Σαρδαναπάλλου

κρατηθέντος καὶ τῶν ἄλλων βασιλείων ἐμπυρισθέν-
 των ἀποκομιεῖν τὴν σποδὸν τὴν ἐκ τούτων εἰς Βα-
 βυλῶνα, καὶ πλησίον τοῦ τεμένου τοῦ θεοῦ καὶ
 τοῦ ποταμοῦ καταθέμενον χῶμα κατασκευάσειν τὸ
 παρεξόμενον τοῖς κατὰ τὸν Εὐφράτην πλέουσιν ἀθά- 5
 νατον ὑπόμνημα τοῦ καταλύσαντος τὴν Ἀσσυρίων
 3 ἀρχήν. τοῦτο δ' ἡγεῖτο πυθόμενός τινος εὐνούχου
 τὰ περὶ τὸν ἄργυρον καὶ χρυσόν, ὃν διαδράντα καὶ
 4 πρὸς αὐτὸν αὐτομολήσαντα κατέκρυψεν. ὁ δ' Ἀρ-
 βάκης τούτων οὐδὲν εἰδὼς διὰ τὸ πάντας τοὺς ἐν 10
 τοῖς βασιλείοις συγκατακαῆναι τῷ βασιλεῖ, τὴν τε
 σποδὸν ἀποκομίσαι καὶ τὴν Βαβυλῶνα ἔχειν ἀτελῇ
 συνεχώρησεν. εἰδ' ὁ μὲν Βέλεσος πλοῖα παραστη-
 σάμενος μετὰ τῆς σποδοῦ τὸ πλεῖστον τοῦ τε ἄρ-
 γύρου καὶ τοῦ χρυσοῦ συντόμως ἀπέστειλεν εἰς 15
 Βαβυλῶνα· ὁ δὲ βασιλεὺς, μηνυθείσης αὐτῷ τῆς
 πράξεως αὐτοφώρου, δικαστὰς ἀπέδειξε τοὺς συνα-
 5 γωνισαμένους στρατηγούς. τοῦ πράξαντος δ' ὁμο-
 λογοῦντος ἀδικεῖν, τὸ μὲν δικαστήριον αὐτοῦ θά-
 νατον κατέγνω, ὁ δὲ βασιλεὺς, μεγαλόψυχος ὢν καὶ 20
 τὴν ἀρχὴν τῆς ἡγεμονίας βουλούμενος ἐπιεικῇ παρέ-
 χεσθαι, τῶν τε κινδύνων ἀπέλυσε τὸν Βέλεσυν καὶ
 τὸν ἀποκεκομισμένον ἄργυρον καὶ χρυσὸν ἔχειν
 συνεχώρησεν· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς δοθεῖσαν
 ἐξουσίαν τῆς Βαβυλῶνος οὐκ ἀφείλετο, φήσας μεί- 25
 ζονας εἶναι τὰς ἐξ αὐτοῦ προγεγενημένας εὐεργεσίας
 6 τῶν ὕστερον ἀδικημάτων. διαβοηθείσης δὲ τῆς ἐπι-
 ειχείας οὐ τὴν τυχοῦσαν εὐνοίαν ἅμα καὶ δόξαν
 παρὰ τῶν ἐθνῶν ἀπηνέγκατο, πάντων κρινόντων 142
 ἄξιον εἶναι τῆς βασιλείας τὸν οὕτω προσενεχθέντα 30
 7 τοῖς ἀδικήσασιν. ὁ δ' οὖν Ἀρβάκης τοῖς κατὰ τὴν
 πόλιν ἐπιεικῶς προσενεχθεῖς αὐτοὺς μὲν κατὰ

κώμας διώκισε, τὰς ἰδίας κτήσεις ἐκάστοις ἀποδούς, τὴν δὲ πόλιν εἰς ἔδαφος κατέσκαψεν. ἔπειτα τὸν τε ἄργυρον καὶ χρυσὸν τὸν ἐκ τῆς πυρᾶς ὑπολειφθέντα πολλῶν ὄντα ταλάντων ἀπεκόμισε τῆς Μηδίας εἰς Ἐκβάτανα. ἡ μὲν οὖν ἡγεμονία τῶν Ἀσσυρίων ἀπὸ Νίνου διαμείνασα τριάκοντα μὲν γενεάς, ἔτη δὲ πλείω τῶν χιλίων καὶ τριακοσίων, ὑπὸ Μήδων κατελύθη τὸν προειρημένον τρόπον.

Ἡμῖν δ' οὐκ ἀνάρμοστον εἶναι δοκεῖ περὶ τῶν ἐν Βαβυλῶνι Χαλδαίων καὶ τῆς ἀρχαιότητος αὐτῶν βραχέα διελθεῖν, ἵνα μηδὲν παραλείπωμεν τῶν ἀξίων μνήμης. Χαλδαῖοι τοίνυν τῶν ἀρχαιοτάτων ὄντες Βαβυλωνίων τῇ μὲν διαιρέσει τῆς πολιτείας παραπλησίαν ἔχουσι τάξιν τοῖς κατ' Αἰγυπτὸν ἱερεῦσι· πρὸς γὰρ τῇ θεραπείᾳ τῶν θεῶν τεταγμένοι πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον φιλοσοφοῦσι, μεγίστην δόξαν ἔχοντες ἐν ἀστρολογίᾳ. ἀντέχονται δ' ἐπὶ πολὺ καὶ μαντικῆς, ποιούμενοι προρρήσεις περὶ τῶν μελλόντων, καὶ τῶν μὲν καθαρμοῖς, τῶν δὲ θυσίαις, τῶν δ' ἄλλαις τισὶν ἐπωδαῖς ἀποτροπὰς κακῶν καὶ τελειώσεις ἀγαθῶν πειρῶνται πορίζειν. ἐμπειρίαν δ' ἔχουσι καὶ τῆς διὰ τῶν οἰωνῶν μαντικῆς, ἐνυπνίων τε καὶ τεράτων ἐξηγήσεις ἀποφαίνονται. οὐκ ἀσόφως δὲ ποιοῦνται, καὶ τὰ περὶ τὴν ἱεροσκοπίαν ἄκρως ἐπιτυγχάνειν νομίζονται. τὴν δὲ τούτων μάθησιν ἀπάντων οὐχ ὁμοίαν ποιοῦνται τοῖς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύουσι τῶν Ἑλλήνων. παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Χαλδαίοις ἐκ γένους ἡ τούτων φιλοσοφία παραδέδοται, καὶ παῖς παρὰ πατρὸς διαδέχεται, τῶν ἄλλων λειτουργιῶν πασῶν ἀπολελυμένος. διὸ καὶ γονεῖς ἔχοντες διδασκάλους ἅμα μὲν ἀφθόνως ἅπαντα μανθάνουσιν, ἅμα δὲ

τοῖς παραγγελλομένοις προσέχουσι πιστεύοντες βε-
 βαιότερον. ἔπειτ' εὐθὺς ἐκ παίδων συντρεφόμενοι
 τοῖς μαθήμασι μεγάλην ἔξιν περιποιοῦνται διὰ τε
 τὸ τῆς ἡλικίας εὐδίδακτον καὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ 143
 5 προσκαρτερουμένου χρόνου. παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλήσιν 5
 ὁ πολὺς ἀπαράσκευτος προσιὼν ὁψέ ποτε τῆς φιλο-
 σοφίας ἄπτεται, καὶ μέχρι τινὸς φιλοπουνήσας ἀπῆλθε
 περισπασθεὶς ὑπὸ βιωτικῆς χρείας· ὀλίγοι δέ τινες
 ἐπὶ φιλοσοφίαν ἀποδύντες ἐργολαβίας ἔνεκεν πα-
 ραμένουσιν ἐν τῷ μαθήματι, καινοτομοῦντες αἰὲ 10
 περὶ τῶν μεγίστων δογμάτων καὶ τοῖς πρὸ αὐτῶν
 6 οὐκ ἀκολουθοῦντες. τοιγαροῦν οἱ μὲν βάρβαροι
 διαμένοντες ἐπὶ τῶν αὐτῶν αἰὲ βεβαίως ἕκαστα λαμ-
 βάνουσιν, οἱ δὲ Ἕλληνες τοῦ κατὰ τὴν ἐργολαβίαν
 κέρδους στοχαζόμενοι καινὰς αἰρέσεις κτίζουσι, καὶ 15
 περὶ τῶν μεγίστων θεωρημάτων ἀλλήλοις ἀντιδο-
 ξοῦντες διχονοεῖν ποιοῦσι τοὺς μανθάνοντας καὶ
 τὰς ψυχὰς αὐτῶν πλανᾶσθαι, τὸν πάντα βίον ἐν
 αἰώρᾳ γινομένης καὶ μηδὲν ὅλως πιστεῦσαι δυνα-
 μένας βεβαίως· τὰς γοῦν ἐπιφανεστάτας αἰρέσεις 20
 τῶν φιλοσόφων εἴ τις ἀκριβῶς ἐξετάξοι, πλεῖστον
 ὅσον εὐρήσει διαφερούσας ἀλλήλων καὶ περὶ τῶν
 30 μεγίστων δοξῶν ἐναντία δοξαζούσας. οἱ δ' οὖν
 Χαλδαῖοι τὴν μὲν τοῦ κόσμου φύσιν αἰδιόῳ φασιν
 εἶναι καὶ μήτε ἐξ ἀρχῆς γένεσιν ἐσχηκέναι μήτ' 25
 ὕστερον φθορὰν ἐπιδέξεσθαι, τὴν δὲ τῶν ὅλων τά-
 ξιν τε καὶ διακόσμησιν θεία τινὶ προνοίᾳ γεγονέ-
 ναι, καὶ νῦν ἕκαστα τῶν ἐν οὐρανῷ γινομένων οὐχ
 ὥς ἔτυχεν οὐδ' αὐτομάτως ἀλλ' ὠρισμένη τινὶ καὶ
 2 βεβαίως κεκυρωμένῃ θεῶν κρίσει συνετελεῖσθαι. τῶν 30
 δ' ἄστρον πολυχρονίους παρατηρήσεις πεποιημένοι,
 καὶ τὰς ἐκάστου κινήσεις τε καὶ δυνάμεις ἀκριβέ-

στατα πάντων ἀνθρώπων ἐπεγνωκότες, πολλὰ τῶν
 μελλόντων συμβαίνειν προλέγουσι τοῖς ἀνθρώποις.
 μεγίστην δέ φασιν εἶναι θεωρίαν καὶ δύναμιν περὶ 3
 τοὺς πέντε ἀστέρας τοὺς πλάνητας καλουμένους,
 5 οὓς ἐκεῖνοι κοινῇ μὲν ἐρμηνεῖς ὀνομάζουσιν, ἰδίᾳ
 δὲ τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Κρόνον ὀνομαζόμενον, ἐπι-
 φανέστατον δὲ καὶ πλεῖστα καὶ μέγιστα προσημαί-
 νοντα, καλοῦσιν ἡλίου· τοὺς δ' ἄλλους τέτταρας
 ὁμοίως τοῖς παρ' ἡμῖν ἀστρολόγοις ὀνομάζουσιν,
 10 Ἄρεος, Ἀφροδίτης, Ἑρμοῦ, Διός. διὰ τοῦτο δ' αὖ- 4
 τοὺς ἐρμηνεῖς καλοῦσιν, ὅτι τῶν ἄλλων ἀστέρων
 144 ἀπλανῶν ὄντων καὶ τεταγμένη πορείᾳ μίαν περι-
 φορὰν ἐχόντων οὗτοι μόνοι πορείαν ἰδίαν ποιούμε-
 νοι τὰ μέλλοντα γίνεσθαι δεικνύουσιν, ἐρμηνεύον-
 15 τες τοῖς ἀνθρώποις τὴν τῶν θεῶν ἔννοιαν. τὰ μὲν
 γὰρ διὰ τῆς ἀνατολῆς, τὰ δὲ διὰ τῆς δύσεως, τινὰ
 δὲ διὰ τῆς χροᾶς προσημαίνειν φασὶν αὐτοὺς τοῖς
 προσέχειν ἀκριβῶς βουληθεῖσι· ποτὲ μὲν γὰρ πνευ- 5
 μάτων μεγέθη δηλοῦν αὐτούς, ποτὲ δὲ ὄμβρων ἢ
 20 κανυμάτων ὑπερβολάς, ἔστι δὲ ὅτε κομητῶν ἀστέρων
 ἐπιτολάς, ἔτι δὲ ἡλίου τε καὶ σελήνης ἐκλείψεις,
 καὶ σεισμούς, καὶ τὸ σύνολον πάσας τὰς ἐκ τοῦ πε-
 ριέχοντος γεννωμένας περιστάσεις ὠφελίμους τε καὶ
 βλαβεράς οὐ μόνον ἔθνεσι καὶ τόποις, ἀλλὰ καὶ
 25 βασιλεῦσι καὶ τοῖς τυχοῦσιν ἰδιώταις. ὑπὸ δὲ τὴν 6
 τούτων φορὰν λέγουσι τετάχθαι τριάκοντα ἀστέρας,
 οὓς προσαγορεύουσι βουλαίους θεούς· τούτων δὲ
 τοὺς μὲν ἡμίσεις τοὺς ὑπὲρ γῆν τόπους ἐφορᾶν,
 τοὺς δὲ ἡμίσεις τοὺς ὑπὸ τὴν γῆν, τὰ κατ' ἀνθρώ-
 30 πους ἐπισκοποῦντας ἅμα καὶ τὰ κατὰ τὸν οὐρανὸν
 συμβαίνοντα· διὰ δ' ἡμερῶν δέκα πέμπεσθαι τῶν
 μὲν ἄνω πρὸς τοὺς κάτω καθάπερ ἄγγελον ἓνα τῶν

ἀστέρων, τῶν δ' ὑπὸ γῆν πρὸς τοὺς ἄνω πάλιν
 ὁμοίως ἓνα, καὶ ταύτην ἔχειν αὐτοὺς φορὰν ὠρισμέ-
 7 νην καὶ περιόδῳ κεκυρωμένην αἰωνίῳ. τῶν θεῶν
 δὲ τούτων κυρίους εἶναί φασι δώδεκα τὸν ἀριθμόν,
 ὧν ἑκάστῳ μῆνα καὶ τῶν δώδεκα λεγομένων ζῶ- 5
 δίων ἐν προσνέμουσι. διὰ δὲ τούτων φασι ποιεῖ-
 σθαι τὴν πορείαν τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ
 πέντε τοὺς πλάνητας ἀστέρας, τοῦ μὲν ἡλίου τὸν
 ἰδιον κύκλον ἐν ἐνιαυτῷ τελούντος, τῆς δὲ σελή-
 νης ἐν μηνὶ τὴν ἰδίαν περίοδον διαπορευομένης. 10
 31 τῶν δὲ πλανήτων ἕκαστον ἰδιον ἔχειν δρόμον καὶ
 διηλλαγμένως καὶ ποικίλως χοῆσθαι τοῖς τάξεσι καὶ
 τῇ τῶν χρόνων διαιρέσει. πλείστα δὲ πρὸς τὰς γε-
 νέσεις τῶν ἀνθρώπων συμβάλλεσθαι τούτους τοὺς
 ἀστέρας ἀγαθὰ τε καὶ κακὰ· διὰ δὲ τῆς τούτων 15
 φύσεώς τε καὶ θεωρίας μάλιστα γινώσκειν τὰ συμ-
 2 βαίνοντα τοῖς ἀνθρώποις. πεποιῆσθαι δέ φασι προρ-
 ρήσεις ἄλλοις τε βασιλεῦσιν οὐκ ὀλίγοις καὶ τῷ κα-
 ταπολεμήσαντι Δαρεῖον Ἀλεξάνδρῳ καὶ τοῖς μετὰ
 ταῦτα βασιλεύσασιν Ἀντιγόνῳ τε καὶ Σελεύκῳ τῷ 20
 Νικάτορι, ἐν ἅπασι δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν εὐστοχηκέναι
 δοκοῦσιν· ὑπὲρ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν οἰκειοτέροις
 3 ἀναγράφομεν καιροῖς. προλέγουσι δὲ καὶ τοῖς ἰδιώ-
 ταις τὰ μέλλοντα συμβαίνειν οὕτως εὐστόχως ὥστε
 τοὺς πειραθέντας θαυμάζειν τὸ γινόμενον καὶ μεῖ- 25
 4 ζον ἢ κατ' ἀνθρώπον ἡγεῖσθαι. μετὰ δὲ τὸν ζῶ-
 διακὸν κύκλον εἴκοσι καὶ τέτταρας ἀφορίζουσιν 145
 ἀστέρας, ὧν τοὺς μὲν ἡμίσεις ἐν τοῖς βορείοις μέ-
 ρεσι, τοὺς δ' ἡμίσεις ἐν τοῖς νοτίοις τετάχθαι φασί,
 καὶ τούτων τοὺς μὲν ὁρωμένους τῶν ζώντων εἶναι 30
 καταριθμοῦσι, τοὺς δ' ἀφανεῖς τοῖς τετελευτηκόσι
 προσωρίσθαι νομίζουσιν, οὓς δικαστὰς τῶν ὅλων

προσαγορεύουσιν. ὑπὸ πάντα δὲ τὰ προειρημένα 5
 τὴν σελήνην φέρεσθαι λέγουσιν, ἔγγιστα μὲν τῆς γῆς
 οὕσαν διὰ τὴν βαρύτητα, διαπορευομένην δ' ἐν ἑλα-
 χίστῳ χρόνῳ τὸν ἑαυτῆς δρόμον, οὐ διὰ τὴν ὀξύ-
 5 τητα τῆς φορᾶς, ἀλλὰ διὰ τὴν βραχύτητα τοῦ κύ-
 κλου. ὅτι δὲ τὸ φῶς ἀλλότριον ἔχει καὶ διότι τὰς 6
 ἐκλείψεις ποιεῖται διὰ τὸ σκίασμα τῆς γῆς παρα-
 πλήσια λέγουσι τοῖς Ἑλλησι. περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν
 ἥλιον ἐκλείψεως ἀσθενεστάτας ἀποδείξεις φέροντες
 10 οὐ τολμῶσι προλέγειν οὐδ' ἀκριβῶς ὑπὲρ ταύτης
 παραγράφειν τοὺς χρόνους. περὶ δὲ τῆς γῆς ἰδιω- 7
 τάτας ἀποφάσεις ποιοῦνται, λέγοντες ὑπάρχειν αὐ-
 τὴν σκαφοειδῇ καὶ κοίλῃ, καὶ πολλὰς καὶ πιθανὰς
 ἀποδείξεις εὐποροῦσι περὶ τε ταύτης καὶ περὶ τῶν
 15 ἄλλων τῶν κατὰ τὸν κόσμον· ὑπὲρ ὧν τὰ κατὰ μέ-
 ρος διεξιέναι τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας ἀλλότριον
 εἶναι νομίζομεν. τοῦτο μέντοι γε διαβεβαιώσασαι 8
 ἂν τις προσηκόντως ὅτι Χαλδαῖοι μεγίστην ἔξιν ἐν
 ἀστρολογίᾳ τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων ἔχουσι καὶ διότι
 20 πλείστην ἐπιμέλειαν ἐποιήσαντο ταύτης τῆς θεω-
 ρίας. περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν ἐτῶν, ἐν οἷς φασὶ 9
 τὴν θεωρίαν τῶν κατὰ τὸν κόσμον πεποιῆσθαι τὸ
 σύστημα τῶν Χαλδαίων, οὐκ ἂν τις ῥαδίως πιστεύ-
 σειεν· ἐτῶν γὰρ ἑπτὰ καὶ τετραράκοντα μυριάδας
 25 καὶ τρεῖς ἐπὶ ταύταις χιλιάδας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου
 διάβασιν γεγονέναι καταριθμοῦσιν, ἀφ' ὅτου τὸ
 παλαιὸν ἤρξαντο τῶν ἄστρον τὰς παρατηρήσεις
 ποιεῖσθαι.

Καὶ περὶ μὲν Χαλδαίων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥη- 10
 30 θεῖσιν, ἵνα μὴ μακρότερον ἀποπλανώμεθα τῆς οἰκείας
 ἱστορίας· περὶ δὲ τῆς Ἀσσυρίων βασιλείας ὡς ὑπὸ Μή-
 δων κατελύθη προειρηκότες ἐπάνοιμεν ὅθεν ἐξέβημεν.

32 Ἐπεὶ δὲ διαφωνοῦσιν οἱ παλαιότατοι τῶν συγ-
 γραφέων περὶ τῆς μεγίστης τῶν Μήδων ἡγεμονίας,
 οἰκεῖον εἶναι διαλαμβάνομεν τοῖς φιλαλήθως τὰς
 πράξεις ἱστορεῖν βουλομένοις τὴν διαφορὰν τῶν
 2 ἱστοριογράφων παρ' ἄλληλα θεῖναι. Ἡρόδοτος μὲν 5
 οὖν κατὰ Ξέρξην γεγονὼς τοῖς χρόνοις φησὶν Ἀσ-
 συρίους ἔτη πεντακόσια πρότερον τῆς Ἀσίας ἄρ-
 ξαντας ὑπὸ Μήδων καταλυθῆναι, ἔπειτα βασιλέα
 μὲν μηδένα γενέσθαι τὸν ἀμφισβητήσαντα τῶν ὅλων
 ἐπὶ πολλὰς γενεάς, τὰς δὲ πόλεις καθ' ἑαυτὰς τατ-¹⁰
 146 τομένας διοικεῖσθαι δημοκρατικῶς· τὸ δὲ τελευταῖον
 πολλῶν ἔτων διελθόντων αἰρεθῆναι βασιλέα παρὰ
 τοῖς Μήδοις ἄνδρα δικαιοσύνη διάφορον, ὄνομα
 3 Κυαξάρην. τοῦτον δὲ πρῶτον ἐπιχειρῆσαι προσά-
 γεσθαι τοὺς πλησιοχώρους, καὶ τοῖς Μήδοις ἀρχη- 15
 γὸν γενέσθαι τῆς τῶν ὅλων ἡγεμονίας· ἔπειτα τοὺς
 ἐγγρόνους αἰὲ προσκατακτωμένους πολλὴν τῆς ὁμό-
 ρου χώρας αὐξῆσαι τὴν βασιλείαν μέχρι Ἀστυάγους
 τοῦ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν.
 περὶ ὧν νῦν ἡμεῖς τὰ κεφάλαια προειρηκότες τὰ 20
 κατὰ μέρος ὕστερον ἀκριβῶς ἀναγράψομεν, ἐπειδὴν
 ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιβάλλωμεν· κατὰ γὰρ
 τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑπτακαιδεκάτης Ὀλυμπιάδος
 ἡρέθη βασιλεὺς ὑπὸ Μήδων Κυαξάρης καθ' Ἡρόδο-
 4 τον. Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος τοῖς μὲν χρόνοις ὑπῆρξε 25
 κατὰ τὴν Κύρου στρατείαν ἐπὶ Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελ-
 φόν, γενόμενος δὲ αἰχμάλωτος, καὶ διὰ τὴν ἰατρι-
 κὴν ἐπιστήμην ἀναληφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἑπτα-
 καιδεκα ἔτη διετέλεσε τιμώμενος ὑπ' αὐτοῦ. οὗ-
 30 τος οὖν φησιν ἐκ τῶν βασιλικῶν διφθερῶν, ἐν αἷς 30
 οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς πράξεις κατὰ τινα νόμον
 εἶχον συντεταγμένας, πολυπραγμονῆσαι τὰ καθ'

ἕκαστον καὶ συνταξάμενος τὴν ἱστορίαν εἰς τοὺς
 Ἕλληνας ἐξενεργεῖν. φησὶν οὖν μετὰ τὴν κατάλυσιν 5
 τῆς Ἀσσυρίων ἡγεμονίας Μήδους προστῆναι τῆς
 Ἀσίας Ἀρβάκου βασιλεύοντος τοῦ Σαρδανάπαλλον
 5 καταπολεμήσαντος, καθότι προεῖρηται. τούτου δ' 6
 ἄρξαντος ἔτη δυσὶ λείποντα τῶν τριάκοντα διαδέ-
 ξασθαι τὴν βασιλείαν τὸν υἱὸν Μανδάκην, ὃν ἄρξαι
 τῆς Ἀσίας ἔτη πεντήκοντα. μετὰ δὲ τοῦτον τριά-
 κοντα μὲν ἔτη βασιλεῦσαι Σώσαρμον, πεντήκοντα
 10 δὲ Ἀρτύκαν, δύο δὲ πρὸς τοῖς εἴκοσι τὸν προσα-
 γορευόμενον Ἀρβιάνην, τετταράκοντα δὲ Ἀρταῖον.
 ἐπὶ δὲ τούτου συστῆναι μέγαν πόλεμον τοῖς Μή- 33
 δοις πρὸς Καδουσίους διὰ τοιαύτας αἰτίας. Παρ-
 σώνδην τὸν Πέρσην, θαυμαζόμενον ἐπ' ἀνδρεία καὶ
 15 συνέσει καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, φίλον τε ὑπάρξαι
 τῷ βασιλεῖ καὶ μέγιστον ἰσχυῖσαι τῶν μετεχόντων
 τοῦ βασιλικοῦ συνεδρίου. τοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ βα- 2
 σιλέως ἐν τινι κρίσει λυπηθέντα φυγεῖν μετὰ πε-
 ζῶν μὲν τρισχιλίων, ἰππέων δὲ χιλίων εἰς Καδου-
 20 σίους, παρ' οἷς ἦν ἐκδεδομένος τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν
 τῷ μάλιστα δυναστεύοντι κατὰ τούτους τοὺς τόπους.
 47 γενόμενον δὲ ἀποστάτην καὶ πείσαντα τὸ σύμπαν 3
 ἔθνος ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας, αἰρεθῆναι στρα-
 τηγὸν διὰ τὴν ἀνδρείαν. ἔπειτα πυνθανόμενον
 25 ἄθροίζομένην ἐπ' αὐτὸν μεγάλην δύναμιν, καθο-
 πλίσσαι τοὺς Καδουσίους πανδημεῖ, καὶ καταστρα-
 τοπεθεῦσαι πρὸς ταῖς εἰς τὴν χώραν εἰσβολαῖς ἔχοντα
 τοὺς σύμπαντας οὐκ ἐλάττους εἴκοσι μυριάδων. τοῦ 4
 δὲ βασιλέως Ἀρταίου στρατεύσαντος ἐπ' αὐτὸν μυ-
 30 ριάσιν ὀγδοήκοντα μάχῃ κρατῆσαι καὶ πλείους μὲν
 τῶν πεντακισμυρίων ἀνελεῖν, τὴν δ' ἄλλην δύνα-
 μιν ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς Καδουσίων χώρας. διὸ καὶ

- παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις θαυμαζόμενον αἰρεθῆναι τε βα-
 σιλέα καὶ τὴν Μηδίαν συνεχῶς λεηλατεῖν καὶ πάντα
 5 τόπον καταφθεῖρειν. μεγάλης δὲ δόξης τυχόντα,
 καὶ γῆρα μέλλοντα καταστρέφειν τὸν βίον, ἄρὰν
 θέσθαι παραστησάμενον τὸν διαδεχόμενον τὴν ἀρ- 5
 χήν, ὅπως μηδέποτε διαλύσωνται τὴν ἐχθραν Κα-
 δούσιοι πρὸς Μήδους· εἰ δὲ σύνθωιντο ὁμολογίας,
 ἐξώλεις γενέσθαι τοὺς τε ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ καὶ
 6 Καδουσίους ἅπαντας. διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας αἰ
 πολεμικῶς ἐσχηκέναι Καδουσίους πρὸς Μήδους, καὶ 10
 μηδέποτε τοῖς τούτων βασιλεῦσιν ὑπηκόους ᾔγε-
 νέναι, μέχρι οὗ Κῦρος εἰς Πέρσας μετέστησε τὴν
 ἡγεμονίαν.
- 34 Τῶν δὲ Μήδων βασιλεῦσαι μετὰ τὴν Ἀρταίου
 τελευτὴν Ἀρτύνην μὲν ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσιν, 15
 Ἀστιβάραν δὲ τετταράκοντα. ἐπὶ δὲ τούτῳ Πάρ-
 θους ἀποστάντας Μήδων Σάκαις τὴν τε χώραν καὶ
 2 τὴν πόλιν ἐγκειρίσαι· διόπερ συστάντος πολέμου
 τοῖς Σάκαις πρὸς Μήδους ἐπ' ἔτη πλείω γενέσθαι
 τε μάχας οὐκ ὀλίγας καὶ συχνῶν παρ' ἀμφοτέροις 20
 ἀναιρεθέντων τὸ τελευταῖον εἰρήνην αὐτοὺς ἐπὶ
 τοῖσδε συνθέσθαι, Πάρθους μὲν ὑπὸ Μήδους τε-
 τάχθαι, τῶν δὲ προὔπαρχόντων ἑκατέρους κυριεύ-
 σαντας φίλους εἶναι καὶ συμμάχους ἀλλήλοις εἰς τὸν
 3 ἅπαντα χρόνον. βασιλεῦσαι δὲ τότε τῶν Σακῶν 25
 γυναιῖκα τὰ κατὰ πόλεμον ἐξηλωκνίαν καὶ τόλμη τε
 καὶ πράξει πολὺ διαφέρουσιν τῶν ἐν Σάκαις γυ-
 ναικῶν, ὄνομα Ζαρίναν. καθόλου μὲν οὖν τὸ ἔθνος
 τοῦτο γυναικας ἀλκίμους ἔχει καὶ κοινωνούσας τοῖς
 ἀνδράσι τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνων, ταύτην 30
 δὲ λέγεται τῷ τε κάλλει γενέσθαι πασῶν εὐπρεπε-
 στάτην καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς καὶ τοῖς κατὰ μέρος

ἐγχειρήμασι θαυμαστήν. τῶν μὲν γὰρ πλησιοχώρων 4
 βαρβάρων τοὺς ἐπηρμένους τῷ θράσει καὶ κατα-
 18 δουλουμένους τὸ ἔθνος τῶν Σακῶν καταπολεμῆσαι,
 τῆς δὲ χώρας πολλὴν ἐξημερῶσαι, καὶ πόλεις οὐκ
 5 ὀλίγας κτίσαι, καὶ τὸ σύνολον εὐδαιμονέστερον τὸν
 βίον τῶν ὁμοεθνῶν ποιῆσαι. διὸ καὶ τοὺς ἐγχω- 5
 ρίους μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτῆς χάριν ἀποδιδόντας
 τῶν εὐεργεσιῶν καὶ τῆς ἀρετῆς μνημονεύοντας τά-
 φον οἰκοδομῆσαι πολὺ τῶν ὄντων παρ' αὐτοῖς ὑπερ-
 10 ἔχοντα· ὑποστησαμένους γὰρ πυραμίδα τρίγωνον
 τριῶν μὲν σταδίων ἐκάστην πλευρὰν αὐτῆς κατα-
 σκευάσαι τὸ μῆκος, τὸ δ' ὕψος σταδιαῖον, εἰς ὃξὺ
 συνηγμένης τῆς κορυφῆς· ἐπιστῆσαι δὲ τῷ τάφῳ
 καὶ χρυσὴν εἰκόνα κολοττικὴν, καὶ τιμὰς ἡρωικὰς
 15 ἀπονεῖμαι, καὶ ἄλλα πάντα μεγαλοπρεπέστερα ποι-
 εῖν τῶν τοῖς προγόνοις αὐτῆς συγχωρηθέντων. Ἀσσι- 6
 βάρα δὲ τοῦ βασιλέως τῶν Μήδων ἐν Ἐκβατάνοις
 γῆρα τελευτήσαντος τὴν ἀρχὴν Ἀσπάνδαν τὸν υἱὸν
 διαδέξασθαι τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀστυάγην κα-
 20 λούμενον. τούτου δ' ὑπὸ Κύρου τοῦ Πέρσου κα-
 ταπολεμηθέντος μεταπεσεῖν τὴν βασιλείαν εἰς Πέρ-
 σας, περὶ ὧν ἡμεῖς τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις
 χρόνοις ἀκριβῶς ἀναγράφομεν.

Περὶ μὲν οὖν τῆς Ἀσσυρίων καὶ Μήδων βα- 7
 25 σιλείας καὶ τῆς τῶν συγγραφέων διαφωνίας ἱκα-
 νῶς εἰρησθαι νομίζομεν· περὶ δὲ τῆς Ἰνδικῆς καὶ
 τῶν ἐν αὐτῇ μυθολογουμένων ἐν μέρει διεξιμεν.

Ἡ τοίνυν Ἰνδικὴ τετράπλευρος οὕσα τῷ σχή- 35
 ματι, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὰς νεύουσαν πλευρὰν καὶ
 30 τὴν πρὸς μεσημβρίαν ἢ μεγάλη περιέχει θάλαττα,
 τὴν δὲ πρὸς τὰς ἄρκτους τὸ Ἡμωδὸν ὄρος διείργει
 τῆς Σκυθίας, ἣν κατοικοῦσι τῶν Σκυθῶν οἱ προσ-

αγορευόμενοι Σάκαι· τὴν δὲ τετάρτην τὴν πρὸς δύ-
 σιν ἐστραμμένην διείληφεν ὁ Ἰνδὸς προσαγορευό-
 μενος ποταμός, μέγιστος ὢν τῶν πάντων μετὰ τὸν
 2 Νείλον. τὸ δὲ μέγεθος τῆς ὅλης Ἰνδικῆς φασιν
 ὑπάρχειν ἀπὸ μὲν ἀνατολῶν πρὸς δύσιν δισφυρίων 5
 ὀκτακισχιλίων σταδίων, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων πρὸς
 μεσημβρίαν τρισφυρίων δισχιλίων. τηλικαύτη δὲ
 οὕσα τὸ μέγεθος δοκεῖ τοῦ κόσμου μάλιστα περιέ-
 χειν τὸν τῶν θερινῶν τροπῶν κύκλον, καὶ πολ-
 λαχῇ μὲν ἐπ' ἅκρας τῆς Ἰνδικῆς ἰδεῖν ἐστὶν ἀσκήους 10
 ὄντας τοὺς γνώμονας, νυκτὸς δὲ τὰς ἄρκτους ἀθεω-
 ρήτους· ἐν δὲ τοῖς ἐσχάτοις οὐδ' αὐτὸν τὸν ἀρ-
 κτοῦρον φαίνεσθαι· καθ' ὃν δὴ τόπον φασὶ καὶ
 3 τὰς σκιὰς κεκλίσθαι πρὸς μεσημβρίαν. ἡ δ' οὖν
 Ἰνδικὴ πολλὰ μὲν ὄρη καὶ μεγάλα ἔχει δένδρεσι 15
 παντοδαποῖς καρπίμοις πλήθοντα, πολλὰ δὲ πεδία
 καὶ μεγάλα καρποφόρα, τῷ μὲν κάλλει διάφορα,
 ποταμῶν δὲ πλήθει διαρρεόμενα. τὰ πολλὰ δὲ τῆς
 χώρας ἀρδεύεται, καὶ διὰ τοῦτο διττοὺς ἔχει τοὺς 149
 κατ' ἔτος καρπούς· ζῶων τε παντοδαπῶν γέμει δια- 20
 φόρων τοῖς μεγέθεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς, τῶν μὲν χερ-
 4 σαίων, τῶν δὲ καὶ πτηνῶν. καὶ πλείστους δὲ καὶ
 μεγίστους ἐλέφαντας ἐκτρέφει, χορηγοῦσα τὰς τρο-
 φὰς ἀφθόνους, δι' αἷς ταῖς ῥώμασι τὰ θηρία ταῦτα
 πολὺ προέχει τῶν κατὰ τὴν Λιβύην γεννωμένων 25
 διὸ καὶ πολλῶν θηρευομένων ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ
 πρὸς τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας κατασκευαζομένων
 μεγάλας συμβαίνει ῥοπὰς γίνεσθαι πρὸς τὴν νίκην.
 36 ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡ πολυκαρπία τρέ-
 φουσα τοῖς τε ἀναστήμασι τῶν σωμάτων καὶ τοῖς 30
 ὄγκοις ὑπερφέροντας κατασκευάζει· γίῃναι δὲ αὐτοὺς
 [συμβαίνει καὶ πρὸς τὰς τέχνας ἐπιστήμονας, ὥς ἂν

ἀέρα μὲν ἔλκοντας καθαρὸν, ὕδωρ δὲ λεπτομερέστα-
 τον πίνοντας. ἡ δὲ γῆ πάμφορος οὕσα τοῖς ἡμέ- 2
 ροῖς καρποῖς ἔχει καὶ φλέβας καταγείους πολλῶν
 καὶ παντοδαπῶν μετὰλλων· γίνεται γὰρ ἐν αὐτῇ
 5 πολὺς μὲν ἄργυρος καὶ χρυσός, οὐκ ὀλίγος δὲ χαλ-
 κὸς καὶ σίδηρος, ἔτι δὲ καττίτερος καὶ τᾶλλα τὰ
 πρὸς κόσμον τε καὶ χρεῖαν καὶ πολεμικὴν παρα-
 σκευὴν ἀνήκοντα. χωρὶς δὲ τῶν δημητριακῶν καρ- 3
 πῶν φύεται κατὰ τὴν Ἰνδικὴν πολλὴ μὲν κέγχρος,
 10 ἄρδευομένη τῇ τῶν ποταμίων ναμάτων δαψιλείᾳ,
 πολὺ δὲ ὄσπριον καὶ διάφορον, ἔτι δὲ ὄρουζα καὶ
 ὁ προσαγορευόμενος βόσπορος, καὶ μετὰ ταῦτ'
 ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς διατροφήν χρησίμων· καὶ
 τούτων τὰ πολλὰ ὑπάρχει αὐτοφυῆ. οὐκ ὀλίγους
 15 δὲ καὶ ἄλλους ἐδωδίμους καρποὺς φέρει δυναμέ-
 νους τρέφειν ζῶα, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν.
 διὸ καὶ φασι μηδέποτε τὴν Ἰνδικὴν ἐπισχεῖν λιμὸν 4
 ἢ καθόλου σπάνιν τῶν πρὸς τροφήν ἡμερον ἀνη-
 κόντων. διττῶν γὰρ ὄμβρων ἐν αὐτῇ γινομένων
 20 καθ' ἕκαστον ἔτος, τοῦ μὲν χειμερινοῦ, καθὰ παρὰ
 τοῖς ἄλλοις ὁ σπόρος τῶν πυρίνων γίνεται καρπῶν,
 τοῦ δ' ἐτέρου κατὰ τὴν θερινὴν τροπὴν, καθ' ἣν
 σπείρεσθαι συμβαίνει τὴν ὄρουζαν καὶ τὸν βόσπορον,
 ἔτι δὲ σήσαμον καὶ κέγχρον κατὰ μὲν τὸ πλεῖστον
 25 ἀμφοτέροις τοῖς καρποῖς οἱ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἐπι-
 τυγχάνουσι, πάντως δὲ τελεσφορουμένου θατέρου
 τῶν καρπῶν οὐκ ἀποτυγχάνουσιν. οἱ τε αὐτομα- 5
 τίζοντες καρποὶ καὶ αἱ κατὰ τοὺς ἐλώδεις τόπους
 φυόμεναι ῥίζαι διάφοροι ταῖς γλυκύτησιν οὔσαι πολ-
 30 λὴν παρέχονται τοῖς ἀνθρώποις δαψίλειαν· πάντα
 γὰρ σχεδὸν τὰ κατὰ τὴν χώραν πεδία γλυκεῖαν ἔχει
 τὴν ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἱκμάδα καὶ τὴν ἀπὸ τῶν

ὄμβρων τῶν ἐν τῷ θέρει κατ' ἐνιαυτὸν κυκλικῇ
 τινι περιόδῳ παραδόξως εἰωθότων γίνεσθαι δα-
 ψίλειαν, χλιαρῶν πιπτόντων ὑδάτων ἐκ τοῦ πε-
 ριέχοντος ἀέρος, καὶ τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι ῥίξας ἔψον- 150
 τος τοῦ καύματος, καὶ μάλιστα τῶν μεγάλων κα- 5
 6 λάμων. συμβάλλονται δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ τὰ
 νόμιμα πρὸς τὸ μηδέποτε ἔνδειαν τροφῆς παρ' αὐ-
 τοῖς εἶναι· παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις οἱ
 πολέμιοι καταφθείροντες τὴν χώραν ἀγεώργητον
 κατασκευάζουσι, παρὰ δὲ τούτοις τῶν γεωργῶν ἰε- 10
 ρῶν καὶ ἀσύλων ἐωμένων, οἱ πλησίον τῶν παρα-
 τάξεων γεωργοῦντες ἀνεπαίδητοι τῶν κινδύνων
 7 εἰσίν. ἀμφοτέρω γὰρ οἱ πολεμοῦντες ἀλλήλους μὲν
 ἀποκτείνουσιν ἐν ταῖς μάχαις, τοὺς δὲ περὶ τὴν
 γεωργίαν ὄντας ἐῷσιν ἀβλαβεῖς, ὥς κοινούς ὄντας 15
 ἀπάντων εὐεργέτας, τὰς τε χώρας τῶν ἀντιπολε-
 μούντων οὐτ' ἐμπυρίζουσιν οὔτε δειδροτομοῦσιν.
 37 Ἐχει δὲ καὶ ποταμοὺς ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν πολ-
 λούς καὶ μεγάλους πλωτούς, οἱ τὰς πηγὰς ἔχοντες
 ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς πρὸς τὰς ἄρκτους κεκλιμένοις 20
 φέρονται διὰ τῆς πεδιάδος, ὧν οὐκ ὀλίγοι συμμί-
 σγοντες ἀλλήλοις ἐμβάλλουσιν εἰς ποταμὸν τὸν ὀνο-
 2 μαζόμενον Γάγγην. οὗτος δὲ τὸ πλάτος γινόμενος
 σταδίων τριάκοντα φέρεται μὲν ἀπὸ τῆς ἄρκτου πρὸς
 μεσημβρίαν, ἐξερεύγεται δὲ εἰς τὸν Ὠκεανόν, ἀπο- 25
 λαμβάνων εἰς τὸ πρὸς ἑὸ μέρος τὸ ἔθνος τὸ τῶν
 Γανδαριδῶν, πλείστους ἔχον καὶ μεγίστους ἐλέφαν-
 3 τας. διὸ καὶ τῆς χώρας ταύτης οὐδεὶς πώποτε βα-
 σιλεὺς ἔπηλυσ ἐκράτησε, πάντων τῶν αλλοεθνῶν φο-
 βουμένων τό τε πλῆθος καὶ τὴν ἀλκὴν τῶν θηρίων. 30
 καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀπάσης τῆς Ἀσίας
 κρατήσας μόνους τοὺς Γανδαρίδας οὐκ ἐπολέμησε·

καταντήσας γὰρ ἐπὶ τὸν Γάγγην ποταμὸν μετὰ πά-
 σης τῆς δυνάμεως, καὶ τοὺς ἄλλους Ἰνδοὺς κατα-
 πολεμήσας, ὥς ἐπύθτετο τοὺς Γανδαρίδας ἔχειν τε-
 τρακισχιλίους ἐλέφαντας πολεμικῶς κεκοσμημένους,
 5 ἀπέγνω τὴν ἐπ' αὐτοὺς στρατείαν. ὁ δὲ παραπλή- 4
 σιος τῷ Γάγγη ποταμός, προσαγορευόμενος δὲ Ἰν-
 δός, ἄρχεται μὲν ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἄρκτων, ἐμβάλ-
 λων δὲ εἰς τὸν Ὠκεανὸν ἀφορίζει τὴν Ἰνδικήν· πολ-
 λὴν δὲ διεξιὼν πεδιάδα χώραν δέχεται ποταμοὺς
 10 οὐκ ὀλίγους πλωτοὺς, ἐπιφανεστάτους δὲ Ὑπανιν
 καὶ Ὑδάσπην καὶ Ἀκεσίνον. χωρὶς δὲ τούτων ἄλλο 5
 πλῆθος ποταμῶν παντοδαπῶν διαρρεῖ, καὶ ποιεῖ
 κατάφυτον πολλοῖς κηπεύμασι καὶ καρποῖς παντο-
 दाποῖς τὴν χώραν. τοῦ δὲ κατὰ τοὺς ποταμοὺς
 15 πλῆθους καὶ τῆς τῶν ὑδάτων ὑπερβολῆς αἰτίαν φέ-
 ρουσιν οἱ παρ' αὐτοῖς φιλόσοφοι καὶ φυσικοὶ τοι-
 αύτην· τῆς Ἰνδικῆς φασὶ τὰς περικειμένας χώρας, 6
 τὴν τε Σκυθῶν καὶ Βακτριανῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν
 151 Ἀριανῶν, ὑψηλοτέρας εἶναι τῆς Ἰνδικῆς, ὥστε εὐ-
 20 λόγως εἰς τὴν ὑποκειμένην χώραν πανταχόθεν συρ-
 ρεούσας τὰς λιβάδας ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ποιεῖν τοὺς
 τόπους καθύγρους καὶ γεννᾶν ποταμῶν πλῆθος.
 ἴδιον δέ τι συμβαίνει περὶ τινὰ τῶν κατὰ τὴν Ἰν- 7
 δικὴν ποταμῶν τὸν ὀνομαζόμενον Σίλλαν, ῥέοντα
 25 δὲ ἐκ τινος ὁμωνύμου κρήνης· ἐπὶ γὰρ τούτου μό-
 νου τῶν ἀπάντων ποταμῶν οὐδὲν τῶν ἐμβαλλομέ-
 νων εἰς αὐτὸν ἐπιπλεῖ, πάντα δ' εἰς τὸν βυθὸν κα-
 ταδύεται παραδόξως.

Τὴν δ' ὅλην Ἰνδικὴν οὕσαν ὑπερμεγέθη λέγεται 38
 30 κατοικεῖν ἔθνη πολλὰ καὶ παντοδαπά, καὶ τούτων
 μηδὲν ἔχειν τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν ἑπηλυν, ἀλλὰ
 πάντα δοκεῖν ὑπάρχειν αὐτόχθονα, πρὸς δὲ τούτοις

μήτε ξενικὴν ἀποικίαν προσδέχεσθαι πώποτε μήτε
 2 εἰς ἄλλο ἔθνος ἀπεσταλκέναι. μυθολογοῦσι δὲ τοὺς
 ἀρχαιοτάτους ἀνθρώπους τροφαῖς μὲν κεχοῖσθαι τοῖς
 αὐτομάτως φυομένοις ἐκ τῆς γῆς καρποῖς, ἐσθῆσι
 δὲ ταῖς δοραῖς τῶν ἐγχωρίων ζώων, καθάπερ καὶ 5
 παρ' Ἑλλήσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τεχνῶν τὰς εὐ-
 ρέσεις καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς βίον χρησίμων ἐκ
 τοῦ κατ' ὀλίγον γενέσθαι, τῆς χρείας αὐτῆς ὑφη-
 γουμένης εὐφυεῖ ζῶν καὶ συνεργοὺς ἔχοντι πρὸς
 3 ἅπαντα χεῖρας καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀγχίνοιαν. μυ- 10
 θολογοῦσι δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς οἱ λογιώτατοι περὶ
 ὧν καθῆκον ἂν εἴη συντόμως διελθεῖν. φασὶ γὰρ
 ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις, παρ' αὐτοῖς ἔτι τῶν
 ἀνθρώπων κωμηδὸν οἰκούντων, παραγενέσθαι τὸν
 Διόνυσον ἐκ τῶν πρὸς ἐσπέραν τόπων ἔχοντα δύ- 15
 ναμιν ἀξιόλογον· ἐπελθεῖν δὲ τὴν Ἰνδικὴν ἅπασαν,
 μηδεμιᾶς οὔσης ἀξιολόγου πόλεως τῆς δυναμένης
 4 ἀντιτάξασθαι. ἐπιγενομένων δὲ καυμάτων μεγά-
 λων, καὶ τῶν τοῦ Διονύσου στρατιωτῶν λοιμικῇ
 νόσῳ διαφθειρομένων, συνέσει διαφέροντα τὸν ἥγε- 20
 μόνα τοῦτον ἀπαγαγεῖν τὸ στρατόπεδον ἐκ τῶν πε-
 δινῶν τόπων εἰς τὴν ὄρεινὴν· ἐν ταύτῃ δὲ πνεόντων
 ψυχρῶν ἀνέμων καὶ τῶν ναματιαίων ὑδάτων κα-
 θαρῶν θεόντων πρὸς αὐταῖς ταῖς πηγαῖς, ἀπαλλα-
 γῆναι τῆς νόσου τὸ στρατόπεδον. ὀνομάζεσθαι δὲ 25
 τῆς ὄρεινῆς τὸν τόπον τοῦτον Μηρόν, καθ' ὃν ὁ
 Διόνυσος ἐξέτρεψε τὰς δυνάμεις ἐκ τῆς νόσου· ἄφ'
 οὗ δὴ καὶ τοὺς Ἑλληνας περὶ τοῦ θεοῦ τούτου πα-
 ραδεδωκέναι τοῖς μεταγενεστέροις τεθράφθαι τὸν
 5 Διόνυσον ἐν μηρῷ. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς παραθέ- 30
 σεως τῶν καρπῶν ἐπιμεληθέντα μεταδιδόναι τοῖς
 Ἰνδοῖς, καὶ τὴν εὐρεσιν τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἄλλων

τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων παραδοῦναι. πρὸς δὲ
τούτοις πόλεων τε ἀξιολόγων γεννηθῆναι κτίστην,
μεταγαγόντα τὰς κώμας εἰς τοὺς εὐθέτους τόπους,
τιμᾶν τε καταδείξαι τὸ θεῖον καὶ νόμους εἰσηγήσα-
5 σθαι καὶ δικαστήρια, καθόλου δὲ πολλῶν καὶ κα-
λῶν ἔργων εἰσηγητὴν γενόμενον θεὸν νομισθῆναι
52 καὶ τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν. ἱστοροῦσι δ' αὐτὸν 6
καὶ γυναικῶν πλῆθος μετὰ τοῦ στρατοπέδου περιά-
γασθαι, καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις παρατάξεις
10 τυμπάνοις καὶ κυμβάλοις κεχοῖσθαι, μήπω σάλπιγ-
γος εὐρημένης. βασιλεύσαντα δὲ πάσης τῆς Ἰνδι-
κῆς ἔτη δύο πρὸς τοῖς πεντήκοντα γήρᾳ τελευτῆσαι.
διαδεξαμένους δὲ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τὴν ἡγεμονίαν
ἀεὶ τοῖς ἅφ' ἑαυτῶν ἀπολιπεῖν τὴν ἀρχήν· τὸ δὲ
15 τελευταῖον πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον καταλυθεῖσης
τῆς ἡγεμονίας δημοκρατηθῆναι τὰς πόλεις.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ Διονύσου καὶ τῶν ἀπογό- 39
νων αὐτοῦ τοιαῦτα μυθολογοῦσιν οἱ τὴν ὄρεινὴν
τῆς Ἰνδικῆς κατοικοῦντες. τόν τε Ἡρακλέα φασὶ
20 παρ' αὐτοῖς γεγενῆσθαι, καὶ παραπλησίως τοῖς Ἑλ-
λησι τό τε ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντὴν αὐτῷ προσ-
άπτουσι. τῇ δὲ τοῦ σώματος ῥώμῃ καὶ ἀλκῇ πολλῷ 2
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διενεγκεῖν, καὶ καθαρὰν ποι-
ῆσαι τῶν θηρίων γῆν τε καὶ θάλατταν. γήμαντα
25 δὲ πλείους γυναικας υἱοὺς μὲν πολλοὺς, θυγατέρα
δὲ μίαν γεννῆσαι, καὶ τούτων ἐνηλίκων γενομέ-
νων πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν διελόμενον εἰς ἰσας τοῖς
τέκνοις μερίδας ἅπαντας τοὺς υἱοὺς ἀποδείξαι βα-
σιλέας, μίαν δὲ θυγατέρα θρέψαντα καὶ ταύτην βα-
30 σίλισαν ἀποδείξαι. κτίστην τε πόλεων οὐκ ὀλίγων 3
γενέσθαι, καὶ τούτων τὴν ἐπιφανεστάτην καὶ με-
ρίστην προσαγορεῦσαι Παλίβοθρα. κατασκευάσαι

δ' ἐν αὐτῇ καὶ βασιλεία πολυτελῇ καὶ πληθὺς οἰ-
κητόρων καθιδρῦσαι· τὴν τε πόλιν ὀχυρῶσαι τά-
4 φροις ἀξιολόγοις ποταμίους ὕδασι πληρουμέναις. καὶ
τὸν μὲν Ἡρακλέα τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετὰστασιν
ποιησάμενον ἀθανάτου τυχεῖν τιμῆς, τοὺς δ' ἀπο- 5
ρόνους αὐτοῦ βασιλεύσαντας ἐπὶ πολλὰς γενεὰς καὶ
πράξεις ἀξιολόγους μεταχειρισαμένους μήτε στρα-
τείαν ὑπερόριον ποιήσασθαι μήτε ἀποικίαν εἰς ἄλλο
ἔθνος ἀποστεῖλαι. ὕστερον δὲ πολλοῖς ἔτεσι τὰς
πλείστας μὲν τῶν πόλεων δημοκρατηθῆναι, τινῶν 10
δὲ ἔθνων τὰς βασιλείας διαμεῖναι μέχρι τῆς Ἀλε-
ξάνδρου διαβάσεως.

5 Νομίμων δ' ὄντων παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς ἐνίων ἐξηλ-
λαγμένων θαυμασιώτατον ἂν τις ἡγήσαιο τὸ κατα-
δειχθὲν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρ' αὐτοῖς φιλοσόφων· νε- 15
νομοθέτηται γὰρ παρ' αὐτοῖς δοῦλον μηδένα εἶναι τὸ
παράπαν, ἐλευθέρους δ' ὑπάρχοντας τὴν ἰσότητα τι-
μῶν ἐν πᾶσι. τοὺς γὰρ μαθόντας μήθ' ὑπερέχειν μήθ'
ὑποπίπτειν ἄλλοις κράτιστον ἔξειν βίον πρὸς ἀπάσας
τὰς περιστάσεις· εὐήθες γὰρ εἶναι νόμους μὲν ἐπ' 20
ἴσης τιθέναι πᾶσι, τὰς δ' ἐξουσίας ἀνωμάλους κατα-
40 σκευάζειν. τὸ δὲ πᾶν πληθὺς τῶν Ἰνδῶν εἰς ἑπτὰ 153
μέρη διήρηται, ὧν ἐστὶ τὸ μὲν πρῶτον σύστημα φι-
λοσόφων, πλήθει μὲν τῶν ἄλλων μερῶν λειπόμενον,
τῇ δ' ἐπιφανείᾳ πάντων πρωτεύον. ἀλειτούργητοι 25
γὰρ ὄντες οἱ φιλόσοφοι πάσης ὑπουργίας οὐθ' ἑτέρων
2 κυριεύουσιν οὐθ' ὑφ' ἑτέρων δεσπόζονται. παρα-
λαμβάνονται δὲ ὑπὸ μὲν τῶν ἰδιωτῶν εἰς τε τὰς ἐν
τῷ βίῳ θυσίας καὶ εἰς τὰς τῶν τετελευτηκότων ἐπιμε-
λείας, ὥς θεοῖς γεγονότες προσφιλέστατοι καὶ περὶ 30
τῶν ἐν ᾧδου μάλιστα ἐμπείρως ἔχοντες, ταύτης τε
τῆς ὑπουργίας δῶρά τε καὶ τιμὰς λαμβάνουσιν ἀξιο-

λόγους· τῷ δὲ κοινῷ τῶν Ἰνδῶν μεγάλας παρέχον-
 ται χρείας παραλαμβανόμενοι μὲν κατὰ τὸ νέον ἔτος
 ἐπὶ τὴν μεγάλην σύνοδον, προλέγοντες δὲ τοῖς πλή-
 θεσι περὶ αὐχμῶν καὶ ἐπομβρίας, ἔτι δὲ ἀνέμων
 5 εὐπνοίας καὶ νόσων καὶ τῶν ἄλλων τῶν δυναμένων
 τοὺς ἀκούοντας ὠφελῆσαι. τὰ μέλλοντα γὰρ προα- 3
 κούσαντες οἱ τε πολλοὶ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκπληροῦσιν
 αἰεὶ τὸ μέλλον ἐκλείπειν καὶ προκατασκευάζουσιν
 αἰεὶ τι τῶν χρησίμων. ὁ δὲ ἀποτυχὼν τῶν φιλοσό-
 10 φων ἐν ταῖς προορήσεσιν ἄλλην μὲν οὐδεμίαν ἀνα-
 δέχεται τιμωρίαν ἢ βλασφημίαν, ἄφρωνος δὲ διατε-
 λεῖ τὸν λοιπὸν βίον. | δεῦτερον δ' ἐστὶ μέρος τὸ τῶν 42/
 γεωργῶν, οἱ τῷ πλήθει τῶν ἄλλων πολὺν προέχειν
 δοκοῦσιν. οὗτοι δὲ πολέμων καὶ τῆς ἄλλης λειτουρ-
 15 γίας ἀφειμένοι περὶ τὰς γεωργίας ἀσχολοῦνται· καὶ
 οὐδεὶς ἂν πολέμιος περιτυχὼν γεωργῷ κατὰ τὴν
 χώραν ἀδικήσειεν ἂν, ἀλλ' ὥς κοινούς εὐεργέτας
 ἡγούμενοι πάσης ἀδικίας ἀπέχονται. διόπερ ἀδιά- 5
 φθορος ἡ χώρα διαμένουσα καὶ καρποῖς βορίθουσα
 20 πολλὴν ἀπόλαυσιν παρέχεται τῶν ἐπιτηδείων τοῖς
 ἀνθρώποις. βιοῦσι δ' ἐπὶ τῆς χώρας μετὰ τέκνων
 καὶ γυναικῶν οἱ γεωργοί, καὶ τῆς εἰς τὴν πόλιν
 καταβάσεως παντελῶς ἀφεστήκασιν. τῆς δὲ χώρας
 μισθοὺς τελοῦσι τῷ βασιλεῖ διὰ τὸ πᾶσαν τὴν Ἰν-
 25 δικὴν βασιλικὴν εἶναι, ἰδιώτη δὲ μηδενὶ γῆν ἐξεῖ-
 ναι κεκτηῆσθαι· χωρὶς δὲ τῆς μισθώσεως τετάρτην
 εἰς τὸ βασιλικὸν τελοῦσι. | τρίτον δ' ἐστὶ φῦλον τὸ
 τῶν βουκόλων καὶ ποιμένων καὶ καθόλου πάντων
 τῶν νομέων, οἱ πόλιν μὲν ἢ κώμην οὐκ οἰκοῦσι,
 30 σκηνίτῃ δὲ βίῳ χρῶνται, οἱ δ' αὐτοὶ καὶ κυνηγοῦν-
 τες καθαρὰν ποιοῦσι τὴν χώραν ὀρνέων καὶ θη-
 ρίων. εἰς ταῦτα δὲ ἀσκούντες καὶ φιλοπονοῦντες

- ἐξημεροῦσι τὴν Ἰνδικήν, πλήθουσιν πολλῶν καὶ
 παντοδαπῶν θηρίων τε καὶ ὀρνέων τῶν κατεσθιόν-
 41 των τὰ σπέρματα τῶν γεωργῶν. || τέταρτον δ' ἐστὶ
 μέρος τὸ τῶν τεχνιτῶν· καὶ τούτων οἱ μὲν εἰσιν 154
 ὄπλοποιοί, οἱ δὲ τοῖς γεωργοῖς ἢ τισὶν ἄλλοις τὰ 5
 χρήσιμα πρὸς ὑπηρεσίαν κατασκευάζουσιν. οὔτοι δὲ
 οὐ μόνον ἀτελεῖς εἰσιν, ἀλλὰ καὶ σιτομετρίαν ἐκ τοῦ
 2 βασιλικοῦ λαμβάνουσι. || πέμπτον δὲ τὸ στρατιωτικόν,
 εἰς τοὺς πολέμους εὐθετοῦν, τῷ μὲν πλήθει δεύτερον,
 ἀνέσει δὲ καὶ παιδιᾷ πλείστη χρώμενον ἐν ταῖς εἰ- 10
 ρήναις. τρέφεται δ' ἐκ τοῦ βασιλικοῦ πᾶν τὸ πλήθος
 τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πολεμιστῶν ἵππων τε καὶ
 3 ἐλεφάντων. ἕκτον δ' ἐστὶ τὸ τῶν ἐφόρων· οὔτοι δὲ
 πολυπραγμονοῦντες πάντα καὶ ἐφορῶντες τὰ κατὰ τὴν
 Ἰνδικήν ἀπαγγέλλουσι τοῖς βασιλεῦσιν, ἐὰν δὲ ἡ πό- 15
 4 λις αὐτῶν ἀβασίλευτος ἦ, τοῖς ἄρχουσιν. ἑβδομον
 δ' ἐστὶ μέρος τὸ βουλευτῶν μὲν καὶ συνεδρεῦον τοῖς
 ὑπὲρ τῶν κοινῶν βουλευομένοις, πλήθει μὲν ἐλά-
 χιστον, εὐγενείᾳ δὲ καὶ φρονήσει μάλιστα θαυμα-
 ζόμενον· ἐκ τούτων γὰρ οἱ τε σύμβουλοι τοῖς βα- 20
 σιλεῦσιν εἰσιν οἱ τε διοικηταὶ τῶν κοινῶν καὶ οἱ δι-
 κασταὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, καὶ καθόλου τοὺς ἡγε-
 5 μόνους καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐκ τούτων ἔχουσι. τὰ μὲν
 οὖν μέρη τῆς διηρημένης πολιτείας παρ' Ἰνδοῖς σχε-
 δὸν ταῦτά ἐστιν· οὐκ ἔξῃστι δὲ γαμεῖν ἐξ ἄλλου γέ- 25
 νους ἢ προαιρέσεις ἢ τέχνας μεταχειρίζεσθαι, οἷον
 στρατιώτην ὄντα γεωργεῖν ἢ τεχνίτην ὄντα φιλο-
 σοφεῖν.
- 42 Ἐχει δ' ἡ τῶν Ἰνδῶν χώρα πλείστους καὶ μεγί-
 στους ἐλέφαντας, ἀλκῇ τε καὶ μεγέθει πολὺν διαφέ- 30
 ροντας. ὀχεύεται δὲ τοῦτο τὸ ζῶον· οὐχ ὥσπερ
 τινὲς φασιν, ἐξηλλαγμένως, ἀλλ' ὁμοίως ἵπποις καὶ

τοῖς ἄλλοις τετράποσι ζώοις· κυοῦσι δὲ τοὺς μὲν
 ἐλαχίστους μῆνας ἑκκαίδεκα, τοὺς δὲ πλείστους
 ὀκτωκαίδεκα. τίκτουσι δὲ καθάπερ ἵπποι κατὰ τὸ 2
 πλείστον ἔν, καὶ τρέφουσι τὸ γεννηθὲν αἱ μητέρες
 5 ἐπ' ἔτη ἕξ. ζῶσι δ' οἱ πλείστοι καθάπερ ὁ μακρο-
 βιώτατος ἄνθρωπος, οἱ δὲ μάλιστα γηράσαντες ἔτη
 διακόσια.

Εἰσὶ δὲ παρ' Ἰνδοῖς καὶ ἐπὶ τοὺς ξένους ἄρχον- 3
 τες τεταγμένοι καὶ φροντίζοντες ὅπως μηδεὶς ξένος
 10 ἀδικῇται· τοῖς δ' ἀρρωστοῦσι τῶν ξένων ἰατροὺς
 εἰσάγουσι καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν ποιοῦνται, καὶ
 τελευτήσαντας θάπτουσιν, ἔτι δὲ τὰ καταλειφθέντα
 χρήματα τοῖς προσήκουσιν ἀποδιδόασιν. οἳ τε δι- 4
 κασταὶ τὰς κρίσεις παρ' αὐτοῖς ἀκριβῶς διαγινώ-
 15 σκουσι, καὶ πικρῶς τοῖς ἀμαρτάνουσι προσφέρονται.
 περὶ μὲν οὖν τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἀρ-
 χαιολογουμένων ἀρχεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι.

155 Περὶ δὲ τῶν Σκυθῶν τῶν οἰκούντων τὴν ὁμο- 43
 ρον χώραν ἐν μέρει διέξιμεν. οὗτοι γὰρ τὸ μὲν ἕξ
 20 ἀρχῆς ὀλίγην ἐνέμοντο χώραν, ὕστερον δὲ κατ' ὀλί-
 γον αὐξηθέντες διὰ τὰς ἀλκὰς καὶ τὴν ἀνδρείαν
 πολλὴν μὲν κατεκτήσαντο χώραν, τὸ δὲ ἔθνος εἰς
 μεγάλην ἡγεμονίαν καὶ δόξαν προήγαγον. τὸ μὲν 2
 οὖν πρῶτον παρὰ τὸν Ἀράξην ποταμὸν ὀλίγοι κα-
 25 τῶκουν παντελῶς καὶ διὰ τὴν ἀδοξίαν καταφρο-
 νούμενοι· ἕνα δὲ τῶν ἀρχαίων ἔχοντες βασιλέα φι-
 λοπόλεμον καὶ διαφέροντα στρατηγία προσεκτήσαντο
 χώραν, τῆς μὲν ὀρεινῆς ἕως πρὸς τὸν Καύκασον,
 τῆς δὲ πεδινῆς τὰ παρὰ τὸν Ὠκεανὸν καὶ τὴν Μαι-
 30 ῶτιν λίμνην καὶ τὴν ἄλλην χώραν ἕως Τανάιδος
 ποταμοῦ. ὕστερον δὲ μυθολογοῦσι Σκύθαι παρ' 3
 αὐτοῖς γενέσθαι γηγενῇ παρθένον· ταύτην δ' ἔχειν

τὰ μὲν ἄνω μέρη τοῦ σώματος μέχρι τῆς ζώνης γυναικεῖα, τὰ δὲ κατώτερα ἐχίδνης. ταύτῃ δὲ Δία μιγέντα γεννῆσαι παῖδα Σκύθην ὄνομα. τοῦτον δὲ γενόμενον ἐπιφανέστατον τῶν πρὸ αὐτοῦ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Σκύθας προσαγορευῆσαι. τῶν δὲ 5 ἀπογόνων τούτου τοῦ βασιλέως ἀδελφοὺς δύο γενέσθαι διαφόρους ἀρετῇ, καὶ τὸν μὲν Πάλον, τὸν 4 δὲ Νάπην ὠνομάσθαι. τούτων δ' ἐπιφανεῖς πράξεις κατεργασαμένων καὶ διελομένων τὴν βασιλείαν, ἀφ' ἑκατέρου τοὺς λαοὺς τοὺς μὲν Πάλους, τοὺς 10 δὲ Νάπας προσαγορευθῆναι. μετὰ δέ τινες χρόνους τοὺς ἀπογόνους τούτων τῶν βασιλέων ἀνδρεία καὶ στρατηγία διενεγκόντας πολλὴν μὲν πέραν τοῦ Ταυαίδος ποταμοῦ χώραν καταστρέψασθαι μέχρι τῆς Θράκης, ἐπὶ δὲ θάτερα μέρη στρατεύσαντας διατεῖναι 15 τῇ δυνάμει μέχρι τοῦ κατ' Αἴγυπτον Νείλου. 5 πολλὰ δὲ καὶ μεγάλα τῶν ἀνὰ μέσον τούτων ἔθνων καταδουλωσαμένους προβιβάσαι τὴν ἡγεμονίαν τῶν Σκυθῶν τῇ μὲν ἐπὶ τὸν πρὸς ἀνατολὰς Ὠκεανόν, τῇ δ' ἐπὶ τὴν Κασπίαν θάλατταν καὶ Μαιωτίν λιμνην· ἠϋξήθη γὰρ ἐπὶ πολὺ τοῦτο τὸ ἔθνος καὶ 20 βασιλεῖς ἔσχεν ἀξιολόγους, ἀφ' ὧν τοὺς μὲν Σάκας προσαγορευθῆναι, τοὺς δὲ Μασσαγέτας, τινὰς δὲ Ἀριμασπούς, καὶ τούτοις ὁμοίως ἄλλους πλείονας. 6 ὑπὸ δὲ τούτων τῶν βασιλέων πολλὰ μὲν καὶ τῶν 25 ἄλλων τῶν καταπολεμηθέντων ἔθνων μετρωκίσθαι, δύο δὲ μεγίστας ἀποικίας γενέσθαι, τὴν μὲν ἐκ τῶν Ἀσσυρίων μετασταθεῖσαν εἰς τὴν μεταξὺ χώραν τῆς τε Παφλαγονίας καὶ τοῦ Πόντου, τὴν δὲ ἐκ τῆς Μηδίας παρὰ τὸν Τάναϊν καθιδρυθεῖσαν, ἧς τοὺς 30 7 λαοὺς Σαυρομάτας ὀνομασθῆναι. τούτους δ' ὅστε-156 ρον πολλοῖς ἔτεσιν ἀϋξηθέντας πορθῆσαι πολλὴν

τῆς Σκυθίας, καὶ τοὺς καταπολεμηθέντας ἄρδην
 ἀναιροῦντας ἔρημον ποιῆσαι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς
 χώρας. μετὰ δὲ ταῦτα ἀναρχίας γενομένης κατὰ 44
 τὴν Σκυθίαν, ἐβασίλευσαν γυναῖκες ἀλκῇ διαφέ-
 5 ρουσαι. ἐν τούτοις γὰρ τοῖς ἔθνεσιν αἱ γυναῖκες
 γυμνάζονται πρὸς πόλεμον παραπλησίως τοῖς ἀνδράσι
 καὶ ταῖς ἀνδρείαις οὐδὲν λείπονται τῶν ἀνδρῶν. διὸ
 καὶ γυναικῶν ἐπιφανῶν πολλαὶ καὶ μεγάλαι πρά-
 ξεις ἐπετελέσθησαν οὐ μόνον κατὰ τὴν Σκυθίαν,
 10 ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὅμορον ταύτης χώραν. Κύρου μὲν 2
 γὰρ τοῦ Περσῶν βασιλέως πλεῖστον ἰσχύσαντος τῶν
 καθ' αὐτόν, καὶ στρατεύσαντος ἀξιολόγοις δυνάμεσιν
 εἰς τὴν Σκυθίαν, ἡ βασίλισσα τῶν Σκυθῶν τό τε στρα-
 τόπεδον τῶν Περσῶν κατέκοψε καὶ τὸν Κῦρον αἰχμιά-
 15 λωτον γενόμενον ἀνεσταύρωσε· τό τε συσταθὲν ἔθ-
 νος τῶν Ἀμαζόνων τοσοῦτον ἀνδρεία διήνεγκεν ὥστε
 μὴ πολλὴν χώραν ὅμορον καταδραμεῖν, ἀλλὰ καὶ πολ-
 λὴν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας καταστρέψασθαι.

Ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ περὶ τῶν Ἀμαζονίδων ἐμνήσθη- 3
 20 μεν, οὐκ ἀνοίκειον εἶναι νομίζομεν διελθεῖν περὶ
 αὐτῶν, εἰ καὶ διὰ τὴν παραδοξολογίαν μύθοις ὅμοια
 φανήσεται τὰ ῥηθέντα. παρὰ τὸν Θερμῶδοντα τοί- 45
 νυν ποταμὸν ἔθνους κατοικοῦντος γυναικοκρατου-
 μένου, καὶ τῶν γυναικῶν ὁμοίως τοῖς ἀνδράσι τὰς
 25 πολεμικὰς χρεῖας μεταχειριζομένων, φασὶ μίαν ἐξ
 αὐτῶν βασιλικὴν ἐξουσίαν ἔχουσαν ἀλκῇ καὶ ῥώμῃ
 διενεγκεῖν· συστησαμένην δὲ γυναικῶν στρατόπε- 2
 δον γυμνάσαι τε τοῦτο καὶ τινὰς τῶν ὁμόρων κα-
 ταπολεμῆσαι. αὐξομένης δὲ τῆς περὶ αὐτὴν ἀρετῆς
 30 τε καὶ δόξης συνεχῶς ἐπὶ τὰ πλησιόχωρα τῶν ἐθ-
 νῶν στρατεύειν, καὶ τῆς τύχης εὐροσύνης φρο-
 νήματος ἐμπίμπλασθαι, καὶ θυγατέρα μὲν Ἀρεος

αὐτὴν προσαγορεύσαι, τοῖς δὲ ἀνδράσι προσνεῖμαι
 τὰς ταλασιουργίας καὶ τὰς τῶν γυναικῶν κατ' οἴκους
 ἐργασίας. νόμους τε καταδεῖξαι, δι' ὧν τὰς μὲν γυν-
 ναῖκας ἐπὶ τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας προάγειν, τοῖς
 δὲ ἀνδράσι ταπείνωσιν καὶ δουλείαν περιάπτειν. 5
 3 τῶν δὲ γεννωμένων τοὺς μὲν ἄρρενας ἐπήρουν τὰ
 τε σκέλη καὶ τοὺς βραχίονας, ἀχρήστους κατασκευά-
 ζοντες πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας, τῶν δὲ θηλυτε-
 ρῶν τὸν δεξιὸν μαστὸν ἐπέκαον, ἵνα μὴ κατὰ τὰς
 ἀκμὰς τῶν σωματίων ἐπαιρόμενος ἐνοχλῇ· ἀφ' ἧς 10
 αἰτίας συμβῆναι τὸ ἔθνος τῶν Ἀμαζόνων ταύτης
 4 τυχεῖν τῆς προσηγορίας. καθόλου δὲ διαφέρουσιν 157
 αὐτὴν συνέσει καὶ στρατηγίᾳ πόλιν μὲν κτίσαι με-
 γάλην παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Θερμώδοντος ποτα-
 μοῦ, τοῦτομα Θεμίσκυραν, καὶ βασιλεία κατασκευά- 15
 σαι περιβόητα, κατὰ δὲ τὰς στρατείας ἐπιμελομέ-
 νην πολὺ τῆς εὐταξίας τὸ μὲν πρῶτον καταπολε-
 μῆσαι πάντα τοὺς ὁμόρους μέχρι τοῦ Τανάιδος πο-
 5 ταμοῦ. καὶ ταύτην μὲν φασὶ ταύτας τὰς πράξεις
 ἐπιτελεσάμενην, καὶ κατὰ τινα μάχην λαμπρῶς ἀγω- 20
 46 νισαμένην ἥρωικῶς τελευτῆσαι τὸν βίον. διαδεξα-
 μένην δὲ τὴν ταύτης θυγατέρα τὴν βασιλείαν ζη-
 λῶσαι μὲν τὴν ἀρετὴν τῆς μητρός, ὑπερβαλέσθαι
 δὲ ταῖς κατὰ μέρος πράξεσι. τὰς μὲν γὰρ παρθέ-
 νους ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας ἐν τε ταῖς θήραις 25
 γυμνάζειν καὶ καθ' ἡμέραν ἀσκεῖν τὰ πρὸς πόλε-
 2 μον ἀνήκοντα, καταδεῖξαι δὲ καὶ θυσίας μεγαλο-
 πρεπεῖς Ἄρει τε καὶ Ἀρτέμιδι τῇ προσαγορευομένῃ
 Ταυροπόλῳ· στρατεύσασαν δὲ εἰς τὴν πέραν του
 Τανάιδος ποταμοῦ χώραν καταπολεμῆσαι πάντα τὰ 30
 ἔθνη τὰ συνεχῇ μέχρι τῆς Θράκης· ἀνακάμψασαν
 δὲ μετὰ πολλῶν λαφύρων εἰς τὴν οἰκίαν ναοὺς

μεγαλοπρεπεῖς κατασκευάσαι τῶν προειρημένων
 θεῶν, καὶ τῶν ὑποτεταγμένων ἐπικεικῶς ἄρχουσιν
 ἀποδοχῆς τυγχάνειν τῆς μεγίστης. στρατεῦσαι δὲ καὶ 3
 ἐπὶ θάτερα μέρη, καὶ πολλὴν τῆς Ἀσίας κατακτήσα-
 5 σθαι, καὶ διατεῖναι τῇ δυνάμει μέχρι τῆς Συρίας.
 μετὰ δὲ τὴν ταύτης τελευτὴν αἰεὶ τὰς προσηκούσας τῷ
 γένει διαδεχομένας τὴν βασιλείαν ἄρξαι μὲν ἐπιφα-
 νῶς, αὐξῆσαι δὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἀμαζονίδων δυνάμει
 τε καὶ δόξῃ. μετὰ δὲ ταῦτα πολλαῖς γενεαῖς ὕστε-
 10 ρον, διαβεβοημένης κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τῆς
 περὶ αὐτὰς ἀρετῆς, Ἡρακλέα φασὶ τὸν ἐξ Ἀλκμή-
 νης καὶ Διὸς ἄθλον λαβεῖν παρ' Εὐρύσθεως τὸν
 Ἱπολύτης τῆς Ἀμαζόνος ζῶσθῃρα. διόπερ στρα- 4
 τεῦσαι μὲν αὐτόν, παρατάξει δὲ μεγάλη νικήσαντα
 15 τὸ τε στρατόπεδον τῶν Ἀμαζόνων κατακόψαι καὶ
 τὴν Ἱπολύτην μετὰ τοῦ ζῶσθῃρος ζωγρήσαντα τὸ
 ἔθνος τοῦτο τελέως συντριῖναι. διόπερ τοὺς περι-
 οικουῦντας βαρβάρους τῆς μὲν ἀσθενείας αὐτῶν κα-
 ταφρονήσαντας, τῶν δὲ καθ' ἑαυτοὺς μνησικακή-
 20 σαντας, πολεμῆσαι συνεχῶς τὸ ἔθνος ἐπὶ τοσοῦτον
 ὥστε μὴδ' ὄνομα τοῦ γένους τῶν Ἀμαζονίδων ἀπο-
 λιπεῖν. μετὰ γὰρ τὴν Ἡρακλέους στρατείαν ὀλίγοις 5
 ὕστερον ἔτεσι κατὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμόν φασι
 Πενθεσίλειαν τὴν βασιλεύουσαν τῶν ὑπολελειμμέ-
 25 158 νων Ἀμαζονίδων, Ἄρεος μὲν οὖσαν θυγατέρα, φό-
 νον δ' ἐμφύλιον ἐπιτελεσαμένην, φυγεῖν ἐκ τῆς
 πατρίδος διὰ τὸ μύθος. συμμαχήσασαν δὲ τοῖς
 Τρωσὶ μετὰ τὴν Ἑκτορος τελευτὴν πολλοὺς ἀνε-
 λεῖν τῶν Ἑλλήνων, ἀριστεύσασαν δ' αὐτὴν ἐν τῇ
 30 παρατάξει καταστρέφει τὸν βίον ἡρωικῶς ὑπ' Ἀχιλ-
 λέως ἀναιρεθεῖσαν. τῶν μὲν οὖν Ἀμαζονίδων ἐσχά- 6
 την ταύτην λέγουσιν ἀνδρείαά διενεγκεῖν, καὶ τὸ

λοιπὸν αἰεὶ τὸ ἔθνος ταπεινούμενον ἀσθενῆσαι παν-
τελῶς· διὸ καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους καιροὺς, ἐπει-
δὴν τινες περὶ τῆς αὐτῶν ἀνδρείας διεξίωσι, μύ-
θους ἡγοῦνται πεπλασμένους τὰς περὶ τῶν Ἀμαζο-
νίδων ἀρχαιολογίας.

5

- 47 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ πρὸς ἄρκτους κεκλιμένα μέρη
τῆς Ἀσίας ἠξιώσαμεν ἀναγραφῆς, οὐκ ἀνοίκειον εἶ-
ναι νομίζομεν τὰ περὶ τῶν Ὑπερβορέων μυθολο-
γούμενα διελθεῖν. τῶν γὰρ τὰς παλαιὰς μυθολο-
γίας ἀναγεγραφότων Ἑκαταῖος καὶ τινες ἕτεροί φασιν 10
ἐν τοῖς ἀντιπέρας τῆς Κελτικῆς τόποις κατὰ τὸν
Ὠκεανὸν εἶναι νῆσον οὐκ ἐλάττω τῆς Σικελίας.
ταύτην ὑπάρχειν μὲν κατὰ τὰς ἄρκτους, κατοικεῖ-
σθαι δὲ ὑπὸ τῶν ὀνομαζομένων Ὑπερβορέων ἀπὸ
τοῦ πορρωτέρω κεῖσθαι τῆς βορείου πνοῆς· οὕσαν 15
δ' αὐτὴν εὐγείον τε καὶ πάμφορον, ἔτι δὲ εὐκρα-
σίᾳ διαφέρουσιν, διττοὺς κατ' ἔτος ἐκφέρειν καρ-
2 πούς. μυθολογοῦσι δ' ἐν αὐτῇ τὴν Αἰτῶν γερονέ-
ναι· διὸ καὶ τὸν Ἀπόλλω μάλιστα τῶν ἄλλων θεῶν
παρ' αὐτοῖς τιμᾶσθαι· εἶναι δ' αὐτοὺς ὥσπερ ἰε- 20
ρεῖς τινὰς Ἀπόλλωνος διὰ τὸ τὸν θεὸν τοῦτον καθ'
ἡμέραν ὑπ' αὐτῶν ὑμνεῖσθαι μετ' ὥδῃς συνεχῶς
καὶ τιμᾶσθαι διαφερόντως. ὑπάρχειν δὲ καὶ κατὰ
τὴν νῆσον τέμενός τε Ἀπόλλωνος μεγαλοπρεπὲς καὶ
ναὸν ἀξιόλογον ἀναθήμασι πολλοῖς κεκοσμημένον, 25
3 σφαιροειδῇ τῷ σχήματι. καὶ πόλιν μὲν ὑπάρχειν
ἱερὰν τοῦ θεοῦ τούτου, τῶν δὲ κατοικούντων αὐ-
τὴν τοὺς πλείστους εἶναι καθαριστάς, καὶ συνεχῶς
ἐν τῷ ναῷ καθαρίζοντας ὕμνους λέγειν τῷ θεῷ μετ'
4 ὥδῃς, ἀποσεμνύνοντας αὐτοῦ τὰς πράξεις. ἔχειν 30
δὲ τοὺς Ὑπερβορέους ἰδίαν τινὰ διάλεκτον, καὶ πρὸς
τοὺς Ἕλληνας οἰκειότατα διακεῖσθαι, καὶ μάλιστα

πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ Ἀηλίους, ἐκ παλαιῶν χρό-
 νων παρειληφότας τὴν εὐνοίαν ταύτην. καὶ τῶν
 Ἑλλήνων τινὰς μυθολογοῦσι παραβαλεῖν εἰς Ὑπερ-
 159 βορέους, καὶ ἀναθήματα πολυτελῆ καταλιπεῖν γράμ-
 5 μασιν Ἑλληνικοῖς ἐπιγεγραμμένα. ὡσαύτως δὲ καὶ 5
 ἐκ τῶν Ὑπερβορέων Ἀβαριν εἰς τὴν Ἑλλάδα καταν-
 τήσαντα τὸ παλαιὸν ἀνασῶσαι τὴν πρὸς Ἀηλίους
 εὐνοίαν τε καὶ συγγένειαν. φασὶ δὲ καὶ τὴν σε-
 λήνην ἐκ ταύτης τῆς νήσου φαίνεσθαι παντελῶς
 10 ὀλίγον ἀπέχουσιν τῆς γῆς καὶ τινὰς ἑξοχὰς γεώδεις
 ἔχουσιν ἐν αὐτῇ φανεράς. λέγεται δὲ καὶ τὸν θεὸν 6
 δι' ἐτῶν ἑννεακαίδεκα καταντᾶν εἰς τὴν νῆσον, ἐν
 οἷς αἱ τῶν ἄστρον ἀποκαταστάσεις ἐπὶ τέλος ἄγου-
 ται· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἑννεακαίδεκαετῆ χρόνον ὑπὸ
 15 τῶν Ἑλλήνων Μέτωνος ἐνιαυτὸν ὀνομάζεσθαι. κατὰ 7
 δὲ τὴν ἐπιφάνειαν ταύτην τὸν θεὸν κιθαρίζειν τε
 καὶ χορεύειν συνεχῶς τὰς νύκτας ἀπὸ ἰσημερίας
 ἑαρινῆς ἕως πλειάδος ἀνατολῆς ἐπὶ τοῖς ἰδίῳις εὐη-
 μερήμασι τερπόμενον. βασιλεύειν δὲ τῆς πόλεως
 20 ταύτης καὶ τοῦ τεμένους ἐπάρχειν τοὺς ὀνομαζομέ-
 νους Βορεάδας, ἀπογόνους ὄντας Βορέου, καὶ κατὰ
 γένος αἰεὶ διαδέχεσθαι τὰς ἀρχάς.

Τούτων δ' ἡμῖν διενκρινημένων μεταβιβάσομεν 48
 τὸν λόγον ἐπὶ τὰ ἕτερα μέρη τῆς Ἀσίας τὰ μὴ τε-
 25 τευχότα τῆς ἀναγραφῆς, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὴν
 Ἀραβίαν. αὕτη γὰρ κεῖται μὲν μεταξὺ Συρίας καὶ
 τῆς Αἰγύπτου, πολλοῖς δὲ καὶ παντοδαποῖς ἔθνεσι
 διείληπται. τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἑω μέρη κατοικοῦ-
 σιν Ἀραβες οὓς ὀνομάζουσι Ναβαταίους, νεμόμενοι
 30 χώραν τὴν μὲν ἔρημον, τὴν δὲ ἄνυδρον, ὀλίγην δὲ
 καρποφόρον. ἔχουσι δὲ βίον ληστρικόν, καὶ πολ- 2
 λὴν τῆς ὁμόρου χώρας κατατρέχοντες ληστεύουσιν,

ὄντες δύσμαχοι κατὰ τοὺς πολέμους. κατὰ γὰρ τὴν
 ἄνυδρον χώραν λεγομένην κατεσκευακότες εὐκαιρα
 φρέατα, καὶ ταῦτα πεποιηκότες τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν
 ἄγνωστα, συμφεύγουσιν εἰς τὴν χώραν ταύτην ἀκιν-
 3 δύνως. αὐτοὶ μὲν γὰρ εἰδότες τὰ κατακεκρυμμένα 5
 τῶν ὑδάτων, καὶ ταῦτ' ἀνοίγοντες, χρῶνται θαψι-
 λέσι ποτοῖς· οἱ δὲ τούτους ἐπιδιώκοντες ἄλλοεθνεῖς
 σπανίζοντες τῆς ὑδρείας διὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν φρεά-
 των, οἱ μὲν ἀπόλλυνται διὰ τὴν σπάνιν τῶν ὑδά-
 των, οἱ δὲ πολλὰ κακοπαθήσαντες μόγις εἰς τὴν 10
 4 οἰκίαν σῶζονται. διόπερ οἱ ταύτην τὴν χώραν κα-
 τοικοῦντες Ἀραβες, ὄντες δυσκαταπολέμητοι, δια-
 τελοῦσιν ἀδούλωτοι, πρὸς δὲ τούτοις ἐπηλυν μὲν
 ἡγεμόνα τὸ παράπαν οὐ προσδέχονται, διατελοῦσι 160
 5 δὲ τὴν ἐλευθερίαν διαφυλάττοντες ἀσάλευτον. διό- 15
 περ οὗτ' Ἀσσύριοι τὸ παλαιὸν οὐδ' οἱ Μήδων καὶ
 Περσῶν, ἔτι δὲ Μακεδόνων, βασιλεῖς ἡδυνήθησαν
 αὐτοὺς καταδουλώσασθαι, πολλὰς μὲν καὶ μεγάλας
 δυνάμεις ἐπ' αὐτοὺς ἀγαρόντες, οὐδέποτε δὲ τὰς
 6 ἐπιβολὰς συντελέσαντες. ἔστι δ' ἐν τῇ χώρᾳ τῶν 20
 Ναβαταίων καὶ πέτρα καθ' ὑπερβολὴν ὀχυρά, μίαν
 ἀνάβασιν ἔχουσα, δι' ἧς κατ' ὀλίγους ἀναβαίνον-
 τες ἀποτίθενται τὰς ἀποσκευάς· λίμνη τε μεγάλη
 φέρουσα πολλὴν ἀσφαλτον, ἐξ ἧς λαμβάνουσιν οὐκ
 7 ὀλίγας προσόδους. αὕτη δ' ἔχει τὸ μὲν μῆκος στα- 25
 δίων ὥς πεντακοσίων, τὸ δὲ πλάτος ὥς ἐξήκοντα,
 τὸ δ' ὕδωρ δυσῶδες καὶ διάπικρον, ὥστε μὴ δύ-
 νασθαι μήτε ἰχθῦν τρέφειν μήτ' ἄλλο τῶν καθ'
 ὕδατος εἰωθότων ζῶων εἶναι. ἐμβαλλόντων δ' εἰς
 αὐτὴν ποταμῶν μεγάλων τῇ γλυκύτητι διαφόρων, 30
 τούτων μὲν περιγίνεται κατὰ τὴν δυσωδίαν, ἐξ αὐ-
 τῆς δὲ μέσης κατ' ἐνιαυτὸν ἐκφυσᾷ ἀσφάλτου μέ-

γεθος ποτὲ μὲν μείζον ἢ τρίπλεθρον, ἔστι δ' ὅτε
 δυοῖν πλέθρων· ἐφ' ᾧ δὲ συνήθως οἱ περιοικοῦν-
 τες βάρβαροι τὸ μὲν μείζον καλοῦσι ταῦρον, τὸ δ'
 ἔλαττον μόσχον ἐπονομάζουσιν. ἐπιπλεούσης δὲ τῆς 8
 5 ἀσφάλτου πελαγίας ὁ τύπος φαίνεται τοῖς ἐξ ἀπο-
 στήματος θεωροῦσιν οἷον εἰ νῆσος. τὴν δ' ἔκπτω-
 σιν τῆς ἀσφάλτου συμβαίνει φανεράν γίνεσθαι τοῖς
 ἀνθρώποις πρὸ ἡμερῶν εἴκοσι· κύκλω γὰρ τῆς λί-
 μνης ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ὁσμὴ προσπίπτει μετὰ
 10 πνεύματος, καὶ πᾶς ὁ περὶ τὸν τόπον ἄργυρός τε
 καὶ χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἀποβάλλει τὴν ιδιότητα τοῦ
 χρώματος. ἀλλ' αὕτη μὲν ἀποκαθίσταται πάλιν,
 ἐπειδὴν ἀναφυσήθηται συμβῇ πᾶσαν τὴν ἀσφαλ-
 τον· ὁ δὲ πλησίον τόπος ἔμπυρος ὢν καὶ δυσώδης
 15 ποιεῖ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων ἐπίνοσα καὶ παν-
 τελεῶς ὀλιγοχρόνια. ἀγαθὴ δ' ἐστὶ φοινικόφυτος 9
 ὅσην αὐτῆς συμβαίνει ποταμοῖς διειληφθαι χρησί-
 μοις ἢ πηγαῖς δυναμέναις ἀρδεύειν. γίνεται δὲ περὶ
 τοὺς τόπους τούτους ἐν αὐλῶνί τινι καὶ τὸ καλού-
 20 μενον βάλσαμον, ἐξ οὗ πρόσοδον λαμπράν λαμβά-
 161 νουσιν, οὐδαμοῦ μὲν τῆς ἄλλης οἴκουμένης εὐρι-
 σκομένου τοῦ φυτοῦ τούτου, τῆς δ' ἐξ αὐτοῦ χρείας
 εἰς φάρμακα τοῖς ἰατροῖς καθ' ὑπερβολὴν εὐθε-
 τούσης.
 25 Ἡ δ' ἐχομένη τῆς ἀνύδρου καὶ ἐρήμου χώρας 49
 Ἀραβία τοσοῦτο διαφέρει ταύτης ὥστε διὰ τὸ πλη-
 θος τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων καρπῶν τε καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἀγαθῶν εὐδαίμονα Ἀραβίαν προσαγορευθῆναι.
 κάλαμον μὲν γὰρ καὶ τὴν ἄλλην ὕλην τὴν ἀρωματί- 2
 30 ζουσιν πολλὴν φέρει, καὶ καθόλου παντοδαπὰς φύλ-
 λων εὐωδίας, καὶ τῶν ἀποσταζόντων δακρύων ὁσμαῖς
 ποικίλαις διείληπται· τὴν τε γὰρ σμύρναν καὶ τὸν

προσφιλέστατον τοῖς θεοῖς εἰς τε τὴν οἰκουμένην
 ἅπασαν διαπόμπιμον λιβανωτὸν αἱ ταύτης ἐσχατιαὶ
 3 φέρουσι. τοῦ δὲ κόστου καὶ κασίας, ἔτι δὲ κινά-
 μωμον καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, χόρτοι καὶ θά-
 μνοι βαθεῖαι τοσαῦται πεφύκασιν ὥστε τὰ παρὰ τοῖς 5
 ἄλλοις σπανίως ἐπὶ βωμοὺς θεῶν τιθέμενα παρ' ἐκεί-
 νοις καὶ κριβάνων ὑπάρχειν ἐκκαύματα, καὶ τὰ παρὰ
 τοῖς ἄλλοις μικρῷ δείγματι ὑπάρχοντα παρ' ἐκεί-
 νοις στιβάδας οἰκετικὰς ἐπὶ τῶν οἰκιῶν παρέχεσθαι.
 τό τε καλούμενον κινάμωμον διάφορον χρεῖαν πα- 10
 ρεχόμενον καὶ ῥητίνην καὶ τερέβινθος ἄπлатος εὐ-
 4 ὠδης φύεται περὶ τοὺς τόπους. ἐν δὲ τοῖς ὄρεσιν
 οὐ μόνον ἐλάτη καὶ πεύκη φύεται δαψιλῆς, ἀλλὰ
 καὶ κέδρος καὶ ἄρκευθος ἄπлатος καὶ τὸ καλούμε-
 νον βόρατον. πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι φύσεις εὐώδεις 15
 καρποφοροῦσαι τὰς ἀπορροίας καὶ προσπνεύσεις
 ἔχουσι τοῖς ἐγγίσασι προσηνεστάτας. καὶ γὰρ αὐτὸ
 τὸ τῆς γῆς ἔχει τι φυσικὸν ἔνατμον καὶ θυμιάμασιν
 5 ἠδέσιν ἐοικός. διὸ καὶ κατὰ τινας τόπους τῆς Ἀρα-
 βίας ὀρυττομένης τῆς γῆς εὐρίσκονται φλέβες εὐώ- 20
 δεις, ὧν μεταλλευομένων ἐξαίσιοι τὸ μέγεθος λα-
 τομίαι γίνονται· ἐκ δὲ τούτων τὰς οἰκίας συλλέγοντες
 κατασκευάζουσιν, αἷς ὅταν ἐκ τοῦ περιέχοντος προσ-
 πέσωσι ψεκάδες, τὸ διατηκόμενον ὑπὸ τῆς ἰκμάδος
 συρρεῖ εἰς τὰς ἀρμογάς τῶν λίθων, καὶ πηγνύμε- 25
 50 νον συμφυεῖς ἀπεργάζεται τοίχους. μεταλλεύεται
 δὲ κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ ὁ προσαγορευόμενος ἄπν-
 ρος χρυσός, οὐχ ὥσπερ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐκ ψηγμά- 162
 των καθεσόμενος, ἀλλ' εὐθὺς ὀρυττόμενος εὐρίσκε-
 ται τὸ μέγεθος καρούις κασταναῖκοις παραπλήσιος, 30
 τὴν δὲ χροάν οὕτω φλογώδης ὥστε τοὺς ἐντιμο-
 τάτους λίθους ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν ἐνδεθέντας ποιεῖν

τὰ κάλλιστα τῶν κοσμημάτων. θρεμμάτων τε παν- 2
 τοδαπῶν τοσοῦτο κατ' αὐτὴν ὑπάρχει πληθὺς ὥστε
 ἔθνη πολλὰ νομάδα βίον ἤρημένα δύνασθαι καλῶς
 διατρέφεσθαι, σίτου μὲν μὴ προσδεόμενα, τῇ δ' ἀπὸ
 5 τούτων δαφυλείᾳ χορηγούμενα. θηρίων τε πληθὺς
 ἀλκίμων ἢ προσορίζουσα τῇ Συρίᾳ τρέφει· καὶ γὰρ
 λέοντας καὶ παρδάλεις ἐν αὐτῇ πολλῶ πλείονας καὶ
 μείζους καὶ ταῖς ἀλκαῖς διαφόρους πεφυκέναι ἥπερ
 ἐν τῇ Λιβύῃ συμβέβηκε· πρὸς δὲ τούτοις οἱ καλού-
 10 μενοι Βαβυλώνιοι τίγρεις. φέρει δὲ καὶ ζῶα διφυῆ 3
 καὶ μεμιγμένα ταῖς ιδέαις, ὧν αἱ μὲν ὀνομαζόμεναι
 στρουθοκάμηλοι περιειλήφασιν τοῖς τύποις μίγματα
 πτηνῶν καὶ καμήλων ἀκολουθῶν τῇ προσηγορίᾳ.
 τὸ μὲν γὰρ μέγεθος ἔχουσι νεογενεῖ καμήλῳ παρα-
 15 πλήσιον, τὰς δὲ κεφαλὰς πεφυκνίας θριξὶ λεπταῖς,
 τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς μεγάλους καὶ κατὰ τὴν χροᾶν
 μέλανας, ἀπαρallάκτους κατὰ τὸν τύπον καὶ τὸ
 χρῶμα τοῖς τῶν καμήλων. μακροτράχηλον δ' ὑπάρ- 4
 χον θύγχεος ἔχει βραχὺ παντελῶς καὶ εἰς ὄξυ συν
 20 ηγμένον. ἐπτέρωται δὲ ταρσοῖς μαλακοῖς καὶ τε-
 τριχωμένοις, καὶ δυσὶ σκέλεσι στηριζόμενον καὶ ποσὶ
 διχήλοις χερσαῖον ἅμα φαίνεται καὶ πτηνόν. διὰ 5
 δὲ τὸ βάρος οὐ δυνάμενον ἐξῆραι καὶ πέτεσθαι κατὰ
 τῆς γῆς ὠκέως ἀκροβατεῖ, καὶ διωκόμενον ὑπὸ τῶν
 25 ἱππέων τοῖς ποσὶ τοὺς ὑποπίπτοντας λίθους οὕτως
 εὐτόνως ἀποσφενδονᾷ πρὸς τοὺς διώκοντας ὥστε
 πολλάκις καρτεραῖς πληγαῖς αὐτοὺς περιπίπτειν.
 ἐπειδὰν δὲ περικατάληπτον ᾗ, τὴν κεφαλὴν εἰς τινα 6
 θάμνον ἢ τοιαύτην σκέπην ἀποκρύπτεται, οὐχ, ὥς
 30 οἴονται τινες, ἀφροσύνη καὶ νωθρότητι ψυχῆς διὰ
 τὸ μὴ βλέπειν ἑτέρους μὴδ' αὐτὸ βλέπεσθαι δια-
 λαμβάνον ὑφ' ἑτέρων, ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ σώματος

ἔχειν τοῦτο τὸ μέρος ἀσθενέστατον σκέπην αὐτῷ
 7 πρὸς σωτηρίαν περιποιεῖ· ἀγαθὴ γὰρ ἡ φύσις δι-
 δάσκαλος ἅπασιν τοῖς ζώοις πρὸς διατήρησιν οὐ μό- 163
 νον ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν γεννωμένων, διὰ τῆς
 συγγενοῦς φιλοξωίας τὰς διαδοχὰς εἰς αἰδίου ἄγουσα 5
 51 διαμονῆς κύκλον. αἱ δὲ καλούμεναι καμηλοπαρδά-
 λεις τὴν μίξιν ἀμφοτέρων ἔχουσι τῶν ἐν τῇ προσ-
 ηγορίᾳ περιειλημμένων ζώων. τῷ μὲν γὰρ μεγέθει
 μικρότεραι τῶν καμήλων εἰσὶ καὶ βραχυτραχηλότε- 10
 ραι, τὴν δὲ κεφαλὴν καὶ τὴν τῶν ὀμμάτων διάθε-
 σιν παρδάλει παρεμφερεῖς διατετύπωνται· τὸ δὲ κατὰ
 τὴν ῥάχιν κύρτωμα παρεμφερὲς ἔχουσαι καμήλῳ
 τῷ χρώματι καὶ τῇ τριχώσει παρδάλεσιν ὅμοιασιν·
 ὁμοίως δὲ καὶ τὴν οὐρὰν μακρὰν ἔχουσαι τὴν τοῦ
 2 θηρίου φύσιν ἀποτυποῦνται. γίνονται δὲ καὶ τρα- 15
 γέλαφοι καὶ βούβαλοι καὶ ἄλλα πλείω γένη δίμορφα
 ζώων καὶ τὴν σύνθεσιν ἐκ τῶν πλείστον τὴν φύσιν
 κειχωρισμένων ἔχοντα, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος μα-
 3 κρόν ἂν εἴη γράφειν. δοκεῖ γὰρ ἡ συνεγγρίζουσα
 χώρα τῇ μεσημβρίᾳ τὴν ἀφ' ἡλίου δύναμιν ζωτικῶ- 20
 τάτην οὔσαν πολλὴν ἐμπνεῖσθαι, καὶ διὰ τοῦτο πολ-
 λῶν καὶ ποικίλων, ἔτι δὲ καλῶν ζώων φύσεις γεν-
 4 νᾶν. διὰ δὲ τὰς αὐτὰς αἰτίας κατὰ μὲν Αἴγυπτον
 τοὺς τε κροκοδείλους φύεσθαι καὶ τοὺς ποταμίους
 ἵππους, κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τὴν τῆς Λιβύης 25
 ἔρημον ἐλεφάντων τε πλήθος καὶ παντοδαπῶν ὄφειν
 τε καὶ τῶν ἄλλων θηρίων καὶ δρακόντων ἐξηλλα-
 γμένων τοῖς τε μεγέθεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς, ὁμοίως
 δὲ καὶ τοὺς περὶ τὴν Ἰνδικὴν ἐλέφαντας, ὑπερ-
 βάλλοντας τοῖς τε ὄγκοις καὶ πλήθεσιν, ἔτι δὲ ταῖς 30
 ἀλκαῖς.

52 Οὐ μόνον δ' ἐν ταύταις ταῖς χώραις ζῶα γεν-

νᾶται ταῖς ιδέαις ἐξηλλαγμένα διὰ τὴν ἀφ' ἡλίου
 συνεργίαν καὶ δύναμιν, ἀλλὰ καὶ λίθων παντοίων
 ἐκφύσεις διάφοροι ταῖς χροαῖς καὶ ταῖς λαμπρότησι
 διαφανεῖς. τοὺς γὰρ κρυστάλλους λίθους ἔχειν τὴν 2
 5 σύστασιν ἐξ ὕδατος καθαροῦ παγέντος οὐχ ὑπὸ ψύ-
 χους, ἀλλ' ὑπὸ θείου πυρὸς δυνάμεως, δι' ἣν ἀσή-
 πτους μὲν αὐτοὺς διαμένειν, βαφῆναι δὲ πολυμόρφως
 ἀναθυμιάσει πνεύματος. σμαράγδους γὰρ καὶ τὰ 3
 καλούμενα βηρύλλια κατὰ τὰς ἐν τοῖς χαλκουργείοις
 10 μεταλλείας γινόμενα διὰ τὴν ἀπὸ τῶν θείων βαφὴν
 καὶ σύνδεσιν συγχρώζεσθαι, τοὺς δὲ χρυσολίθους
 164 ὑπὸ καπνώδους ἀναθυμιάσεως ἡλίου θερμότητι φυ-
 ομένους λέγουσι τυγχάνειν τούτου τοῦ χρώματος.
 διὸ καὶ τοὺς ὀνομαζομένους ψευδοχρῶσους κατα- 4
 15 σκευάζεσθαι διὰ τοῦ θνητοῦ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων γε-
 γονότος πυρὸς βαπτομένων τῶν κρυστάλλων. τὰς
 δὲ τῶν ἀνθρώπων φύσεις φωτὸς δύναμιν ἐμπιλη-
 θεῖσαν τῇ πῆξει φασὶν ἀποτελεῖν τῷ μᾶλλον καὶ
 ἥττον τὰς ἐν αὐτοῖς διαφοράς. παραπλησίως δὲ 5
 20 καὶ τὰς τῶν ὀρνέων μορφὰς ἐπιχρώζεσθαι, τὰς μὲν
 ὀλοπορφύρους φαινομένας, τὰς δὲ κατὰ μέρος παν-
 τοίαις χροαῖς διειλημμένας· τὰ μὲν γὰρ φλόγινα,
 τὰ δὲ κροκώδη, τινὰ δὲ σμαραγδίζοντα, πολλὰ δὲ
 χρυσοειδῆ φαίνεσθαι κατὰ τὰς πρὸς τὸ φῶς ἐγκλί-
 25 σεις αὐτῶν, καὶ καθόλου πολυειδεῖς καὶ δυσερμη-
 νεύτους ἀποτελεῖσθαι χροάς· ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς κατ' 6
 οὐρανὸν ἱριδος ὁραῖσθαι γινόμενον ὑπὸ τοῦ περὶ
 τὸν ἥλιον φωτός. ἐκ δὲ τούτων τοὺς φυσιολόγους
 συλλογιζομένους ἀποφαίνεσθαι διότι καὶ τὴν ἄνω-
 30 θεν τῆς τῶν προειρημένων ἐκφύσεως ποικιλίαν ἔβα-
 ψεν ἡ συγγενὴς θερμοασία, συνεργήσαντος ἡλίου
 τοῦ ζωοποιοῦντος τὰς ἐκάστων μορφάς. καθόλου 7

δὲ καὶ τῆς περὶ τὰ ἄνθη διαφορᾶς τῆς χροῆς καὶ
 τῆς τῆς γῆς ποικιλίας τοῦτον ὑπάρχειν αἴτιον καὶ
 δημιουργόν· οὗ τὴν φυσικὴν ἐνέργειαν τὰς θνητὰς
 τέχνας μιμησαμένας βάπτειν ἕκαστα καὶ ποικίλλειν,
 8 μαθητρίας γενομένας τῆς φύσεως. τὰ μὲν γὰρ χρώ- 5
 ματα τὸ φῶς ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ ὁσμὰς τῶν καρ-
 πῶν καὶ τὰς ιδιότητες τῶν χυλῶν, ἔτι δὲ τὰ μεγέθη
 τῶν ζώων καὶ τὰς ἐκάστου διαθέσεις, πρὸς δὲ τού-
 τοις τὰς τῆς γῆς ιδιότητας, γεννᾷν τὴν περὶ τὸν
 ἥλιον θερμοσίαν, εἰς πολυτραφῇ χώραν καὶ γόνι- 10
 μον ὕδωρ ἐνθάλπουσαν καὶ δημιουργόν γινομένην
 9 τῆς ἐκάστου φύσεως. διόπερ οὔτε ἡ Παρία λύγδος
 οὔτ' ἄλλη θαυμαζομένη πέτρα τοῖς Ἀραβίοις λίθοις
 ἐξισωθῆναι δύναται, ὧν λαμπροτάτη μὲν ἡ λευ-
 κότης, βαρύτατος δὲ ὁ σταθμός, ἡ δὲ λειότης 15
 ὑπερβολὴν ἑτέροις οὐκ ἀπολείπουσα. αἰτία δὲ τῆς
 χώρας τῆς κατὰ μέρος ιδιότητος, καθάπερ προεί-
 πον, ἡ περὶ τὸν ἥλιον δύναμις, θερμοσία μὲν πῆ- 165
 ξασα, ξηρότητι δὲ πηλῆσασα, φέγγει δὲ λαμπρύνασα.
 53 διὸ καὶ τὸ τῶν ὀρνέων γένος πλείστης θερμοσίας 20
 κεκοινωνηκὸς ἐγένετο διὰ μὲν τὴν κουφότητα πτη-
 νόν, διὰ δὲ τὴν ἀφ' ἡλίου συνεργίαν ποικίλον, καὶ
 2 μάλιστα κατὰ τὰς προκειμένας ἡλίῳ χώρας. ἡ μὲν
 γὰρ Βαβυλωνία ταύρων ἐκτρέφει πλῆθος παντοίοις
 χροαῖς ἐπηνθισμένων, αἱ δὲ τῆς Συρίας ἐσχατιαὶ 25
 ψιττακοὺς καὶ πορφυρίωνας καὶ μελεαγρίδας καὶ
 ἄλλων ζώων ἰδίας φύσεις τοῖς χρώμασι καὶ ποικί-
 3 λας συγκρίσεις. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ κατὰ τὰς
 ἄλλας χώρας τῆς γῆς τὰς κατὰ τὴν ὁμοίαν κρᾶσιν
 κειμένας, λέγω δ' Ἰνδικὴν καὶ τὴν Ἑρυθρὰν θά- 30
 λατταν, ἔτι δὲ Αἰθιοπίαν καὶ τινὰ μέρη τῆς Αἰ-
 4 βύης. ἀλλὰ τῆς μὲν πρὸς ἀνατολὰς κεκλιμένης

πιοτέρας οὔσης εὐγενέστερα καὶ μείζονα φύεται ζῶα·
 τῆς δ' ἄλλης αἰὲ κατὰ τὸν τῆς ἀρετῆς λόγον ἕκαστα
 ταῖς διαθέσει γεννᾶται. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν δέν- 5
 δρων οἱ φοῖνικες κατὰ μὲν τὴν Λιβύην ἀνχυηροὺς
 5 καὶ μικροὺς ἐκφέρουσι καρπούς, τῆς δὲ Συρίας κατὰ
 μὲν τὴν Κοίλην οἱ καρυωτοὶ προσαγορευόμενοι γεν-
 νῶνται, διάφοροι κατὰ τε τὴν γλυκύτητα καὶ τὸ
 μέγεθος, ἔτι δὲ τοὺς χυμούς. τούτων δὲ πολλῶ 6
 μείζους κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Βαβυλωνίαν
 10 ὄρᾶν ἔστι γινομένους, κατὰ μὲν τὸ μέγεθος ἕξ δα-
 κτύλων ὄντας, τῇ δὲ χροᾷ τοὺς μὲν μηλίνοὺς, τοὺς
 δὲ φοινικοὺς, ἐνίοὺς δὲ πορφυρίζοντας· ὥσθ' ὑπ'
 αὐτῶν ἅμα καὶ τὴν ὄψιν τέρπεσθαι καὶ τὴν γεῦσιν
 ψυχαγωγεῖσθαι. τὰ δὲ στελέχη τῶν φοινίκων τὸ
 15 μὲν μῆκος ἄεριον ἔχει, τὴν δὲ περιφέρειαν ψιλὴν
 πανταχόθεν μέχρι τῆς κορυφῆς. ἀκρόκομα δ' ὄντα 7
 διαφόρους ἔχει τὰς ἀπὸ τῆς κόμης διαθέσεις· τὰ
 μὲν γὰρ πάντη τοὺς ῥάδικας ἔχει περικεχυμένους,
 καὶ κατὰ μέσον ἕκ τινος περιρραγέντος φλοιοῦ βο-
 20 τρυώδη καρπὸν ἀνίησι, τὰ δὲ ἐφ' ἓν μέρος ἔχοντα
 κεκλιμένας τὰς ἐπὶ τῆς κορυφῆς κόμας σχηματισμὸν
 166 ἀποτελεῖ λαμπάδος ἀπαιθυσσομένης, ἓν αὖ δ' ἐπ'
 ἀμφότερα τὰ μέρη περικλώμενα καὶ διπλῇ τῇ κα-
 ταθέσει τῶν κλάδων ἀμφίχαιτα γινόμενα γραφικὴν
 25 ἀποτελεῖ τὴν πρόσοψιν.

Τῆς δ' ὅλης Ἀραβίας τὴν μὲν ἐπὶ μεσημβρίαν 54
 νεύουσιν εὐδαίμονα προσαγορεύουσι, τὴν δ' ἐνδο-
 τέρω κειμένην νέμεται πλῆθος Ἀράβων νομάδων
 καὶ σκηνίτην βίον ἡρημένων. οὗτοι δὲ θροεματοτρο-
 30 φοῦντες ἀγέλας μεγάλας βοσκημάτων ἐναυλίζονται
 πεδίοις ἀμετρήτοις. ἡ δ' ἀνὰ μέσον ταύτης τε καὶ 2
 τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἔρημος καὶ ἄνυδρός ἐστι,

καθάπερ προείρηται· τὰ δὲ πρὸς δυσμὰς μέρη κε-
 κλιμένα τῆς Ἀραβίας διείληπται πεδίοις ἀμμώδεσιν
 ἀερίοις τὸ μέγεθος, δι' ὧν οἱ τὰς ὁδοιπορίας ποι-
 ούμενοι καθάπερ οἱ ἐν τοῖς πελάγεσι πρὸς τὰς ἀπὸ
 3 τῶν ἄρκτων σημασίας τὴν διέξοδον ποιοῦνται. τὸ δ' 5
 ὑπολειπόμενον μέρος τῆς Ἀραβίας τὸ πρὸς τὴν Συ-
 ρίαν κεκλιμένον πλήθει γεωργῶν καὶ παντοδαπῶν
 ἐμπόρων, οἱ διὰ τὰς τῶν φορτίων εὐκαίρους ἀν-
 τιδόσεις τὰ παρ' ἀμφοτέροις σπανίζοντα πρὸς δα-
 4 ψίλειαν τῶν χρησίμων διορθοῦνται. ἡ δὲ παρὰ 10
 τὸν Ὠκεανὸν Ἀραβία κείται μὲν ὑπεράνω τῆς εὐ-
 δαίμονος, ποταμοῖς δὲ πολλοῖς καὶ μεγάλοις διει-
 λημμένη πολλοὺς ποιεῖ τόπους λιμνάζοντας καὶ
 5 μεγάλων ἐλῶν περιμέτρους. τοῖς δ' ἐκ τῶν ποτα-
 μῶν ἐπακτοῖς ὕδασι καὶ τοῖς ἐκ τῶν θερινῶν ὄμ- 15
 βρων γινομένοις ἀρδεύοντες πολλὴν χώραν καὶ δι-
 πλοῦς καρποὺς λαμβάνουσι. τρέφει δὲ ὁ τόπος οὗτος
 ἐλεφάντων ἀγέλας καὶ ἄλλα ζῶα· κητώδη χερσαῖα
 καὶ δίμορφα, ταῖς ιδέαις ἐξηλλαγμένα· πρὸς δὲ τού-
 τοις θρεμμάτων παντοδαπῶν πλήθει, καὶ μάλιστα 20
 βοῶν καὶ προβάτων τῶν τὰς μεγάλας καὶ παχείας
 6 ἐχόντων οὐράς. πλεῖστα δὲ καὶ διαφορώτατα γένη
 καμήλων τρέφει, τῶν τε ψιλῶν καὶ δασέων καὶ δι-
 πλοῦν ἀνατετακότων τὸ κατὰ τὴν ῥάχιν κύρτωμα
 καὶ διὰ τοῦτο διτύλων ὀνομαζομένων, ὧν αἱ μὲν 25
 γάλα παρεχόμεναι καὶ κρεοφαγούμεναι πολλὴν παρ-
 ἔχονται τοῖς ἐγγωρίοις δαψίλειαν, αἱ δὲ πρὸς νω-
 τοφορίαν ἡσκημέναι πυρῶν μὲν ἀνὰ δέκα μεδίμνους
 νωτοφοροῦσιν, ἀνθρώπους δὲ κατακειμένους ἐπὶ
 κλίνης πέντε βαστάζουσιν· αἱ δὲ ἀνάκωλοι καὶ λα- 30
 γαραι ταῖς συστάσεσι δρομάδες εἰσὶ, καὶ διατείνουσι
 πλεῖστον ὁδοῦ μῆκος, καὶ μάλιστα πρὸς τὰς διὰ τῆς

- 167 ἀνύδρου καὶ ἐρήμου συντελουμένας ὁδοιπορίας. αἶ 7
 δ' αὐταὶ καὶ κατὰ τοὺς πολέμους εἰς τὰς μάχας
 ἔχουσαι τοξότας ἄγονται δύο ἀντικαθημένους ἀλλή-
 λους ἀντινώτους· τούτων δὲ ὁ μὲν τοὺς κατὰ πρόσ-
 5 ωπον ἀπαντῶντας, ὁ δὲ τοὺς ἐπιδιώκοντας ἀμύνε-
 ται. περὶ μὲν οὖν τῆς Ἀραβίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ
 φυομένων εἰ καὶ πεπλεονάκαμεν, ἀλλ' οὖν πολλὰ
 τοῖς φιλιαναγνωστοῦσι πρὸς φιληκοῖαν ἀπηγγέλ-
 καμεν.
- 10 Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν Ὠκεανὸν εὐρεθείσης νή- 55
 σου κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τῶν κατ' αὐτὴν πα-
 ραδοξολογουμένων πειρασόμεθα συντόμως διελθεῖν,
 προεκθέμενοι τὰς αἰτίας τῆς εὐρέσεως ἀκριβῶς.
 Ἰαμβοῦλος ἦν ἐκ παίδων παιδείαν ἐξηλωκώς, μετὰ 2
 15 δὲ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ὄντος ἐμπορίου καὶ αὐτὸς
 ἔδωκεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν· ἀναβαίνων δὲ διὰ
 τῆς Ἀραβίας ἐπὶ τὴν ἄρωματοφόρον ὑπὸ τινων
 ληστῶν συνελήφθη μετὰ τῶν συνοδοιπόρων. τὸ
 μὲν οὖν πρῶτον μετὰ τινος τῶν συνεαλωκότων ἀπε-
 20 δείχθη νομεύς, ὕστερον δ' ὑπὸ τινων Αἰθιοπῶν
 μετὰ τοῦ συνόντος ληστευθεὶς ἀπήχθη πρὸς τὴν
 παραθαλάττιον τῆς Αἰθιοπίας. οὗτοι δὲ συνηρπά- 3
 γησαν εἰς καθαρόν τῆς χώρας, ὄντες ἄλλοεθνεῖς.
 νόμιμον γὰρ ἦν τοῖς τῇδε κατοικοῦσιν Αἰθίοψι παρα-
 25 δεδομένον ἐκ παλαιῶν χρόνων, χρησιμοῖς θεῶν κε-
 κυρωμένον, διὰ γενεῶν μὲν εἴκοσιν, ἑτῶν δ' ἑξα-
 κοσίων, τῆς γενεᾶς ἀριθμουμένης τριακονταετοῦς·
 τοῦ δὲ καθαρμοῦ γινομένου δυσὶν ἀνθρώποις ἦν
 30 αὐτοῖς πλοιάριον κατεσκευασμένον τῷ μεγέθει σύμ-
 μετρον, τοὺς δ' ἐν τῇ θαλάττῃ χειμῶνας ἀναφέ-
 ρειν ἰσχύον καὶ ῥαδίως ὑπὸ δυοῖν ἀνθρώπων ὑπη-
 ρετέσθαι δυνάμενον· εἰς δὲ τοῦτο τροφὴν δυσὶν

ἀνθρώποις ἱκανὴν εἰς ἕξ μῆνας ἐνθέμενοι, καὶ τοὺς
 ἄνδρας ἐμβιβάσαντες, προσέταττον ἀνάγεσθαι κατὰ
 τὸν χρησμόν. πλεῖν δὲ διεκελεύοντο πρὸς τὴν με-
 4 σημβρίαν· ἥξειν γὰρ αὐτοὺς εἰς νῆσον εὐδαίμονα
 καὶ ἐπικεῖς ἀνθρώπους, παρ' οἷς μακαρίως ζήσε- 5
 σθαι. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐαυτῶν ἔθνος ἔφασαν, εἰ
 μὲν οἱ πεμφθέντες εἰς τὴν νῆσον διασωθῶσιν, ἕξα-
 κοσίων ἐτῶν εἰρήνης καὶ βίου κατὰ πᾶν εὐδαίμονος
 ἀπολαύσειν· εἰ δὲ καταπλαγέντες τὸ μῆκος τοῦ πε-
 λάγους εἰς τοῦπίσω ποιήσονται τὸν πλοῦν, ὥς ἄσε- 10
 βεῖς καὶ λυμεῶνας ὅλου τοῦ ἔθνους τιμωρίαις πε-
 5 ριπεσεῖσθαι ταῖς μεγίσταις. τοὺς μὲν οὖν Αἰθιοπᾶς 168
 φασὶ μεγάλην πανήγυριν ἀγαγεῖν παρὰ τὴν θά-
 λατταν, καὶ θυσίας μεγαλοπρεπεῖς ἐπιτελέσαντας
 καταστέψαι τοὺς σκεφομένους καὶ καθαρμὸν ποιη- 15
 6 σομένους τοῦ ἔθνους ἕξαποστεῖλαι. τούτους δὲ πλεύ-
 σαντας πέλαγος μέγα καὶ χειμασθέντας ἐν μηνὶ
 τέτταρσι προσενεχθῆναι τῇ προσημανθείσῃ νήσῳ,
 στρογγύλῃ μὲν ὑπαρχούσῃ τῷ σχήματι, τὴν δὲ πε-
 56 ρίμετρον ἐχούσῃ σταδίῳ ὥς πεντακισχιλίῳ. ἤδη 20
 δ' αὐτῶν ἐγγιζόντων τῇ νήσῳ τῶν ἐγχωρίων τινὰς
 ἀπαντήσαντας καταγαγεῖν τὸ σκάφος· τοὺς δὲ κατὰ
 τὴν νῆσον συνδραμόντας θαυμάζειν μὲν τὸν τῶν
 ξένων κατάπλου, προσενεχθῆναι δὲ αὐτοῖς ἐπιει-
 κῶς καὶ μεταδιδόναι τῶν παρ' αὐτοῖς χρησίμων. 25
 2 εἶναι δὲ τοὺς τὴν νῆσον οἰκοῦντας ταῖς τε τῶν σω-
 μάτων ιδιότησι καὶ ταῖς ἀγωγαῖς πολὺ διαλλάττοντας
 τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην· πάντας μὲν γὰρ
 παραπλησίους εἶναι τοῖς ἀναπλάσμασι τῶν σωμά-
 των, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος ὑπεράγειν τοὺς τέττα- 30
 ρας πήχεις, τὰ δὲ ὅσα τοῦ σώματος ἔχειν ἐπὶ
 ποσὸν καμπτόμενα καὶ πάλιν ἀποκαθιστάμενα πα-

ραπλησίως τοῖς νευρώδεσι τόποις. εἶναι δὲ τοῖς 3
 σώμασιν ἀπαλοὺς μὲν καθ' ὑπερβολήν, εὐτονωτέ-
 ρους δὲ πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν· δραξαμένων γὰρ αὐ-
 τῶν ταῖς χερσὶν ὀδηποτοῦν μηδένα δύνασθαι τὸ
 5 τοῖς δακτύλοις περιληφθὲν ἐκτρέψαι. τρίχας δ'
 ἀπλῶς μηθαμῇ τοῦ σώματος ἔχειν πλὴν ἐν τῇ κε-
 φαλῇ καὶ ὀφρύσι καὶ βλεφάροις, ἔτι δὲ καὶ πώγωνι,
 τὰ δὲ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος οὕτω λεῖα ὥστε μηδὲ
 τὸν ἐλάχιστον χνοῦν ἐν τῷ σώματι φαίνεσθαι. εἶναι 4
 10 δὲ καὶ τῷ κάλλει διαπρεπεῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τοῦ σώ-
 ματος περιγραφαῖς εὐρύθμους. καὶ τὰ μὲν τῆς ἀκοῆς
 τρήματα πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν ἔχειν εὐρυχωρέστερα,
 καὶ καθάπερ ἐπιγλωττίδας αὐτοῖς ἐκπεφυκέναι. ἰδίου 5
 δέ τι καὶ περὶ τὴν γλωτταν αὐτοὺς ἔχειν, τὸ μὲν
 15 φυσικῶς αὐτοῖς συγγεγεννημένον, τὸ δ' ἐξ ἐπινοίας
 φιλοτεχνούμενον· δίπτυχον μὲν γὰρ αὐτοὺς ἔχειν
 τὴν γλωτταν ἐπὶ ποσόν, τ' δ' ἐνδοτέρῳ προσδιαί-
 ρειν, ὥστε διπλὴν αὐτὴν γίνεσθαι μέχρι τῆς ῥίξης.
 διὸ καὶ ποικιλωτάτους αὐτοὺς εἶναι ταῖς φωναῖς, καὶ 6
 20 οὐ μόνον πᾶσαν ἀνθρωπίνην καὶ διηρθρωμένην διά-
 λεκτον μιμουμένους, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ὀρνέων πο-
 λυφωνίας καὶ καθόλου πᾶσαν ἤχου ιδιότητα προῖε-
 σθαι, τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, ἅμα πρὸς δύο
 τῶν ἐντυγχανόντων λαλεῖν ἐντελῶς, ἀποκρινομένους
 25 τε καὶ ταῖς ὑποκειμέναις περιστάσεσιν οἰκείως ὁμι-
 169 λοῦντας· τῇ μὲν γὰρ ἑτέρᾳ πτυχὶ πρὸς τὸν ἕνα, τῇ
 δ' ἄλλῃ πάλιν ὁμοίως πρὸς τὸν ἕτερον διαλέγεσθαι.
 εὐκρατότατον δ' εἶναι τὸν ἄερα παρ' αὐτοῖς, ὥς ἂν 7
 κατὰ τὸν ἰσημερινὸν οἰκοῦντας, καὶ μῆθ' ὑπὸ καύ-
 30 ματος μῆθ' ὑπὸ ψύχους ἐνοχλουμένους. καὶ τὰς
 ὀπώρας δὲ παρ' αὐτοῖς παρ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ἀκ-
 μάζειν, ὥσπερ καὶ ὁ ποιητής φησιν

ὄχνη ἐπ' ὄχνη γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μῆλῳ,
 αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλῇ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.
 εἶναι δὲ διὰ παντὸς παρ' αὐτοῖς τὴν ἡμέραν ἴσην
 τῇ νυκτί, καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας μὴ γίνεσθαι
 παρ' αὐτοῖς σκιὰν μηδενὸς διὰ τὸ κατὰ κορυφὴν 5
 57 εἶναι τὸν ἥλιον. βιοῦν δ' αὐτοὺς κατὰ συγγενείας
 καὶ συστήματα, συνήγμένων τῶν οἰκείων οὐ πλει-
 ὄνων ἢ τετρακοσίων· τούτους δ' ἐν τοῖς λειμῶσι
 διαζῆν, πολλὰ τῆς χώρας ἐχούσης πρὸς διατροφὴν·
 διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου καὶ τὴν εὐκρασίαν 10
 τοῦ ἀέρος γεννᾶσθαι τροφὰς αὐτομάτους πλείους
 2 τῶν ἱκανῶν. φύεσθαι γὰρ παρ' αὐτοῖς κάλαμον
 πολύν, φέροντα καρπὸν δαφυλῇ, παρεμφερῇ τοῖς
 λευκοῖς ὀρόβοις. τοῦτον οὖν συναγαγόντες βρέ-
 χουσιν ἐν ὕδατι θερμῷ, μέχρι ἂν τὸ μέγεθος σχῶ- 15
 σιν ὥς ὥου περισσευῶς· ἔπειτα συνθλάσαντες καὶ
 τρίψαντες ἐμπίρως ταῖς χερσὶ διαπλάττουσιν ἄρ-
 τους, οὓς ὀπτήσαντες σιτοῦνται διαφόρους ὄντας
 3 τῇ γλυκύτητι. εἶναι δὲ καὶ πηγὰς ὑδάτων δαφυλεῖς,
 τὰς μὲν θερμῶν εἰς λουτρὰ καὶ κόπων ἀφαίρεσιν 20
 εὐθέτους, τὰς δὲ ψυχρῶν τῇ γλυκύτητι διαφόρους
 καὶ πρὸς ὑγίειαν συνεργεῖν δυναμένας. ὑπάρχειν δὲ
 παρ' αὐτοῖς καὶ παιδείας πάσης ἐπιμέλειαν, μάλιστα
 4 δὲ ἀστρολογίας· γράμμασί τε αὐτοὺς χρῆσθαι κατὰ
 μὲν τὴν δύναμιν τῶν σημαινομένων εἰκοσι καὶ ὀκτὼ 25
 τὸν ἀριθμόν, κατὰ δὲ τοὺς χαρακτῆρας ἐπτά, ὧν
 ἕκαστον τετραχῶς μετασχηματίζεσθαι. γράφουσι δὲ
 τοὺς στίχους οὐκ εἰς τὸ πλάγιον ἐκτείνοντες, ὥσπερ
 ἡμεῖς, ἀλλ' ἄνωθεν κάτω καταγράφοντες εἰς ὀρ-
 θόν. πολυχρονίους δ' εἶναι τοὺς ἀνθρώπους καθ' 30
 ὑπερβολήν, ὥς ἂν ἄχρι πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν
 ἔτων ζῶντας καὶ γινομένους ἀνόσους κατὰ τὸ πλεῖ-

στον· τὸν δὲ πηρωθέντα ἢ καθόλου τι ἐλάττωμα 5
 ἔχοντα ἐν τῷ σώματι μεθιστάνειν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ
 ζῆν ἀναγκάζουσι κατὰ τινα νόμον ἀπότομον. νό-
 μιμον δ' αὐτοῖς ἐστὶ ζῆν ἄχρι ἐτῶν ὠρισμένων, καὶ
 5 τὸν χρόνον τοῦτον ἐκπληρώσαντας ἐκουσίως μεταλ-
 λάττειν ἐξηλλαγμένῳ θανάτῳ· φύεσθαι γὰρ παρ'
 αὐτοῖς ἰδιοφυῇ βοτάνην, ἐφ' ἧς ὅταν τις κοιμηθῇ,
 λεληθότως καὶ προσηνῶς εἰς ὕπνον κατενεχθεὶς ἀπο-
 170 θνήσκει. γυναῖκας δὲ μὴ γαμεῖν, ἀλλὰ κοινὰς ἔχειν, 58
 10 καὶ τοὺς γεννηθέντας παῖδας ὡς κοινοὺς τρέφοντας
 ἐπ' ἰσῆς ἀγαπᾶν· νηπίων δ' ὄντων αὐτῶν πολλάκις
 τὰς τρεφούσας διαλλάττειν τὰ βρέφη, ὅπως μηδὲ
 αἱ μητέρες ἐπιγινώσκωσι τοὺς ἰδίους. διόπερ μη-
 δεμιᾶς παρ' αὐτοῖς γινομένης φιλοτιμίας ἀστασιά-
 15 στους καὶ τὴν ὁμόνοιαν περὶ πλείστου ποιουμένους
 διατελεῖν. εἶναι δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ζῶα, μικρὰ μὲν 2
 τοῖς μεγέθεσι, παράδοξα δὲ τῇ φύσει τοῦ σώματος
 καὶ τῇ δυνάμει τοῦ αἵματος· εἶναι γὰρ αὐτὰ τῷ
 σχήματι στρογγύλα καὶ παρεμφερέστατα ταῖς χελώ-
 20 ναις, τὴν δ' ἐπιφάνειαν δυσὶ γραμμαῖς μηλίναις κε-
 χιασμένα, ἐφ' ἐκάστης δὲ ἄκρας ἔχειν ὀφθαλμὸν καὶ 3
 στόμα· διὸ καὶ τέτταρσιν ὅμμασι βλέποντα καὶ τοῖς
 ἴσοις στόμασι χρώμενα εἰς ἓνα φάρυγα συνάγειν τὰ
 σιτία, καὶ διὰ τούτου καταπινομένης τῆς τροφῆς εἰς
 25 μίαν κοιλίαν συρρεῖν ἅπαντα· ὁμοίως δὲ τὰ σπλάγ-
 χνα καὶ τᾶλλα τὰ ἐντὸς πάντα ἔχειν μοναχά. πό-
 δας δὲ ὑποκεῖσθαι κύκλῳ τῆς περιφερείας πολλούς,
 δι' ὧν δύνασθαι πορεύεσθαι πρὸς ὃ ἂν μέρος βού- 4
 ληται. τὸ δ' αἷμα τούτου τοῦ ζῴου θανμάσιον ἔχειν
 30 δύναμιν· πᾶν γὰρ τὸ διατμηθὲν ἐμπνουν σῶμα κολλᾶν
 παραχοῆμα, καὶ ἀποκοπεῖσα χεῖρ ἢ ὅμοιον εἰπεῖν τύχη,
 δι' αὐτοῦ κολλᾶσθαι προσφάτου τῆς τομῆς οὔσης,

καὶ τᾶλλα δὲ μέρη τοῦ σώματος, ὅσα μὴ κυρίοις
5 τόποις καὶ συνέχουσι τὸ ζῆν κατέχεται. ἕκαστον δὲ
τῶν συστημάτων τρέφειν ὄρνεον εὐμέγεθες ἰδιάζον
τῇ φύσει, καὶ διὰ τούτου πειράζεται τὰ νήπια τῶν
βρεφῶν ποίας τινὰς ἔχει τὰς τῆς ψυχῆς διαθέσεις·
ἀναλαμβάνουσι γὰρ αὐτὰ ἐπὶ τὰ ζῶα, καὶ τούτων
πετομένων τὰ μὲν τὴν διὰ τοῦ ἀέρος φορὰν ὑπο-
μένοντα τρέφουσι, τὰ δὲ περιναύτια γινόμενα καὶ
θάμβους πληρούμενα ῥίπτουσιν, ὥς οὔτε πολυχρό-
νια καθεστῶτα οὔτε τοῖς ἄλλοις τῆς ψυχῆς λή-
6 μασιν ἀξιόλογα. ἕκαστον δὲ συστήματος ὁ πρεσβύ-
τερος αἰὲν τὴν ἡγεμονίαν ἔχει, καθάπερ τις βασιλεύς,
καὶ τούτῳ πάντες πείθονται· ὅταν δ' ὁ πρῶτος
τελέσας τὰ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἔτη κατὰ τὸν
νόμον ἀπαλλάξῃ ἑαυτὸν τοῦ ζῆν, ὁ μετὰ τοῦτον
7 πρεσβύτατος διαδέχεται τὴν ἡγεμονίαν. ἡ δὲ περὶ
τὴν νῆσον θάλαττα, ῥοώδης οὔσα καὶ μεγάλας ἀμ-
πώτεις καὶ πλημύρας ποιουμένη, γλυκεῖα τὴν γεῦ-
σιν καθέστηκε. τῶν δὲ παρ' ἡμῖν ἄστρον τὰς ἄρ-
κτους καὶ πολλὰ καθόλου μὴ φαίνεσθαι. ἐπὶ δ' ²⁰
ἦσαν αὐταὶ νῆσοι παραπλήσιαι μὲν τοῖς μεγέθεσι,
σύμμετρον δ' ἀλλήλων διεστηκυῖαι, πᾶσαι δὲ τοῖς
59 αὐτοῖς ἔθεσι καὶ νόμοις χρώμεναι. πάντες δ' οἱ
κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς, καίπερ δαψιλεῖς ἔχοντες
πάντων χορηγίας αὐτοφυεῖς, ὅμως οὐκ ἀνέδην χρω-
25 ται ταῖς ἀπολαύσεσιν, ἀλλὰ τὴν λιτότητα διώκουσι
καὶ τὴν ἀρκουσαν τροφὴν προσφέρονται· κρέα δὲ
καὶ τᾶλλα πάντα ὀπτὰ καὶ ἐξ ὕδατος ἐφθὰ σκευά-
ζουσι· τῶν δὲ ἄλλων τῶν τοῖς μαγεύροις πεφιλο-
τεχνημένων χυμῶν καὶ τῆς κατὰ τὰς ἀρτύσεις ποι-
2 κιλίας ἀνεπινόητοι παντελῶς εἰσι. σέβονται δὲ θεοὺς
τὸπεριέχον πάντα καὶ ἥλιον καὶ καθόλου πάντα

τὰ οὐράνια. ἰχθύων δὲ παντοδαπῶν πλήθος ἀλιεύ-
 οντες ποικίλως καὶ τῶν πτηνῶν οὐκ ὀλίγα θηρεύ-
 ονσι. γίνεται δὲ παρ' αὐτοῖς ἀκροδρῶν τε πλήθος 3
 αὐτομάτων, καὶ ἐλαῖαι φύονται καὶ ἄμπελοι, ἐξ ὧν
 5 ἐλαιὸν τε ποιοῦσι δαψιλὲς καὶ οἶνον. ὄφεις τε τοῖς
 μεγέθεσι διαφέροντας, οὐδὲν δὲ ἀδικοῦντας τοὺς
 ἀνθρώπους, ἐδώδιμον ἔχειν τὴν σάρκα καὶ γλυκύ-
 τητι διαφέρουσιν. ἐσθῆτας δὲ αὐτοὺς κατασκευά- 4
 ζειν ἔκ τινων καλάμων ἐχόντων ἐν τῷ μέσῳ χνοῦν
 10 λαμπρὸν καὶ μαλακόν, ὃν συνάγοντας καὶ τοῖς θα-
 λαττίοις ὀστρέοις συγκεκομμένοις μίσγοντας θαυ-
 μαστὰ κατασκευάζειν ἱμάτια πορφυρᾷ. ζῶων δὲ 5
 παρηλλαγμένας φύσεις καὶ διὰ τὸ παράδοξον ἀπι-
 στουμένας. πάντα δὲ παρ' αὐτοῖς ὠρισμένην ἔχειν
 15 τάξιν τὰ κατὰ τὴν δίαιταν, οὐχ ἅμα πάντων τὰς
 τροφὰς καὶ τὰς αὐτὰς λαμβανόντων, διατετάχθαι δ'
 ἐπὶ τινὰς ὠρισμένας ἡμέρας ποτὲ μὲν ἰχθύων βρω-
 σιν, ποτὲ δὲ ὀρνέων, ἔστι δ' ὅτε χειρσαίων, ἐνίοτε
 δὲ ἐλαιῶν καὶ τῶν λιτοτάτων προσοψημάτων. ἐναλ- 6
 20 λὰξ δὲ αὐτοὺς τοὺς μὲν ἀλλήλοις διακονεῖν, τοὺς
 δὲ ἀλιεύειν, τοὺς δὲ περὶ τὰς τέχνας εἶναι, ἄλλους
 δὲ περὶ ἄλλα τῶν χρησίμων ἀσχολεῖσθαι, τοὺς δ'
 ἐκ περιόδου κυκλικῆς λειτουργεῖν, πλὴν τῶν ἤδη
 γεγηρακότων. ἐν τε ταῖς ἐορταῖς καὶ ταῖς εὐωχίαις 7
 25 λέγεσθαι τε καὶ ἄδασθαι παρ' αὐτοῖς εἰς τοὺς θεοὺς
 ὕμνους καὶ ἐγκώμια, μάλιστα δὲ εἰς τὸν ἥλιον, οὗ
 τὰς τε νήσους καὶ ἐαυτοὺς προσαγορεύουσι. θά- 8
 πτουσι δὲ τοὺς τελευτήσαντας ὅταν ἄμπωτις γένη-
 ται καταχωννύντες εἰς τὴν ἅμμον, ὥστε κατὰ τὴν
 30 πλημυρίδα τὸν τόπον ἐπιχώννυσθαι. τοὺς δὲ κα-
 λάμους, ἐξ ὧν ὁ καρπὸς τῆς τροφῆς γίνεται, φασὶ
 172 σπιθαμιαίους ὄντας τὸ πάχος κατὰ τὰς τῆς σελήνης

- ἀναπληρώσεις ἀναπληροῦσθαι, καὶ πάλιν κατὰ τὰς
 9 ἐλαττώσεις ἀνὰ λόγον ταπεινοῦσθαι. τὸ δὲ τῶν θερ-
 μῶν πηγῶν ὕδωρ γλυκὺ καὶ ὑγιεινὸν ὃν διαφυλάτ-
 τει τὴν θερμοσίαν, καὶ οὐδέποτε ψύχεται, ἐὰν μὴ
 ψυχρὸν ὕδωρ ἢ οἶνος συμμίσγεται. 5
- 60 Ἐπὶ δ' ἔτη μέναντας παρ' αὐτοῖς τοὺς περὶ τὸν
 Ἰαμβοῦλον ἐκβληθῆναι ἄκοντας, ὥς κακούργους καὶ
 πονηροῖς ἐθισμοῖς συντεθραμμένους. πάλιν οὖν τὸ
 πλοιάριον κατασκευάσαντας συναναγκασθῆναι τὸν
 χωρισμὸν ποιήσασθαι, καὶ τροφὴν ἐνθεμένους πλεῦ- 10
 σαι πλεόν ἢ τέτταρας μῆνας· ἐκπεσεῖν δὲ κατὰ τὴν
 2 Ἰνδικὴν εἰς ἄμους καὶ τεναγώδεις τόπους· καὶ τὸν
 μὲν ἕτερον αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος διαφθαρεῖναι,
 τὸν δὲ Ἰαμβοῦλον πρὸς τινα κώμην προσενεχθέντα
 ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀναχθῆναι πρὸς τὸν βασιλέα εἰς 15
 πόλιν Παλίβοθρα, πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχουσιν
 3 τῆς θαλάττης. ὄντος δὲ φιλέλληνος τοῦ βασιλέως
 καὶ παιδείας ἀντεχομένου, μεγάλης αὐτὸν ἀποδο-
 χῆς καταξιῶσαι· τὸ δὲ τελευταῖον μετὰ τινος ἀσφα-
 λείας τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὴν Περσίδα διελθεῖν, 20
 4 ὕστερον δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα διασωθῆναι. ὁ δὲ Ἰαμ-
 βοῦλος [οὗτος] ταῦτά τε ἀναγραφῆς ἡξίωσε καὶ περὶ
 τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν οὐκ ὀλίγα συνετάξατο τῶν
 ἀγνοουμένων παρὰ τοῖς ἄλλοις. ἡμεῖς δὲ τὴν ἐν ἀρχῇ
 τῆς βίβλου γεγεννημένην ἐπαγγελίαν τετελεκότες αὐ- 25
 τοῦ περιγράψομεν τήνδε τὴν βίβλον.

173 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Διοδώρου βίβλων.

α'. Περὶ Αἰθιοπῶν τῶν ὑπὲρ τῆς Λιβύης καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἀρχαιολογουμένων.

β'. Περὶ τῶν χρυσείων μετάλλων τῶν ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς
5 Αἰγύπτου καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ χρυσοῦ.

γ'. Περὶ τῶν κατοικούντων ἔθνων τὴν παράλιον τὴν παρὰ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον καὶ καθόλου πᾶσαν τὴν παρὰ τὸν Ὠκεανὸν μέχρι τῆς Ἰνδικῆς. ἐν δὲ τούτοις δηλοῦνται τὰ κατὰ μέρος ἔθνη τίσι νομίμοις χρῆται καὶ παρὰ τίνας
10 αἰτίας πολλὰ παρ' αὐτοῖς ἱστορεῖται παντελῶς ἐξηλλαγμένα καὶ διὰ τὸ παράδοξον ἀπιστούμενα.

δ'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ἀρχαιολογουμένων καὶ περὶ Γοργόνων καὶ Ἀμαζονίδων καὶ Ἀμμωνος καὶ Ἀτλαντος ἱστορουμένων.

15 ε'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν Νῦσαν μυθολογουμένων, ἐν οἷς ἔστι καὶ περὶ Τιτάνων καὶ Διονύσου καὶ μητρὸς θεῶν.

- 1 Τῶν πρὸ ταύτης βίβλων δυοῖν οὐσῶν ἡ μὲν
 πρώτη περιέχει τὰς κατὰ τὴν Αἴγυπτον πράξεις τῶν
 ἀρχαίων βασιλέων, καὶ τὰ μυθολογούμενα περὶ τῶν
 παρ' Αἰγυπτίοις θεῶν, πρὸς δὲ τούτοις περὶ τοῦ 5
 Νείλου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων καρπῶν τε καὶ
 παντοδαπῶν ζώων, περὶ τε τῆς τοποθεσίας τῆς Αἰ-
 γύπτου καὶ τῶν νομίμων τῶν παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις
- 2 καὶ τῶν δικαστηρίων, ἡ δὲ δευτέρα τὰς κατὰ τὴν
 Ἀσίαν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις συντελεσθείσας πρά- 10
 ξεις ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, ἐν αἷς ἐστὶν ἡ τε Σεμιράμι-
 δος γένεσις καὶ αὐξησης, καθ' ἣν ἔκτισε μὲν Βαβυλῶνα
 καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις, ἐστράτευσε δὲ ἐπὶ τὴν Ἰν-
 δικὴν μεγάλαις δυνάμεσιν· ἐξῆς δὲ περὶ τῶν Χαλ-
 daίων καὶ τῆς παρ' αὐτοῖς τῶν ἄστρον παρατηρή- 15
 σεως, καὶ περὶ τῆς Ἀραβίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πα-
 ραδόξων, περὶ τε τῆς Σκυθῶν βασιλείας, καὶ περὶ
 Ἀμαζόνων, καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τῶν Ὑπερβο-
 3 ρέων. ἐν δὲ ταύτῃ τὰ συνεχῆ τοῖς προῖστορημένοις
 προστιθέντες διεξιμεν περὶ Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Λι- 20
 βύων καὶ τῶν ὀνομαζομένων Ἀτλαντίων.
- 2 Αἰθιοπας τοίνυν ἱστοροῦσι πρώτους ἀνθρώπων
 ἀπάντων γεγονέναι, καὶ τὰς ἀποδείξεις τούτων ἐμ-
 φανεῖς εἶναί φασιν. ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἐπήλυδες
 ἔλθόντες, ἀλλ' ἐγγενεῖς ὄντες τῆς χώρας δικαίως 25
 αὐτόχθονες ὀνομάζονται, σχεδὸν παρὰ πᾶσι συμ-

φωνεῖσθαι· ὅτι δὲ τοὺς ὑπὸ τὴν μεσημβρίαν οἰ-
 κοῦντας πιθανόν ἐστὶ πρῶτους ὑπὸ τῆς γῆς ἔξω-
 γουῆσθαι προφανὲς ὑπάρχειν ἅπασι· τῆς γὰρ περὶ
 τὸν ἥλιον θερμοσίας ἀναξηραίνουσης τὴν γῆν ὑγρὰν
 5 οὖσαν, ἐτι δὲ κατὰ τὴν τῶν ὅλων γένεσιν καὶ ξω-
 γονούσης, εἰκὸς εἶναι τὸν ἐγγυτάτω τόπον ὄντα τοῦ
 ἡλίου πρῶτον ἐνεργεῖν φύσεις ἐμψύχους. φασὶ δὲ 2
 παρ' αὐτοῖς πρῶτοις καταδειχθῆναι θεοὺς τιμᾶν καὶ
 θυσίας ἐπιτελεῖν καὶ πομπὰς καὶ πανηγύρεις καὶ τᾶλλα
 10 δι' ὧν ἄνθρωποι τὸ θεῖον τιμῶσι· διὸ καὶ τὴν παρ'
 175 αὐτοῖς εὐσέβειαν διαβεβοῆσθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ-
 ποις, καὶ δοκεῖν τὰς παρ' Αἰθίοψι θυσίας μάλιστα
 εἶναι τῷ δαιμονίῳ κεχαρισμένας. μάρτυρα δὲ τού- 3
 των παρέχονται τὸν πρεσβύτατον σχεδὸν καὶ μά-
 15 λιστα τῶν ποιητῶν θαυμαζόμενον παρ' Ἑλλήσι·
 τοῦτον γὰρ κατὰ τὴν Ἰλιάδα παρεισάγειν τὸν τε
 Δία καὶ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ θεοὺς ἀποδημοῦντας
 εἰς Αἰθιοπίαν πρὸς τε τὰς θυσίας τὰς ἀπονεμομένας
 αὐτοῖς κατ' ἔτος καὶ εὐωχίαν κοινὴν παρὰ τοῖς Αἰ-
 20 θίοψι,

Ζεὺς γὰρ ἐς Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
 χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες
 ἔποντο.

λέγουσι δὲ καὶ τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας φανερώς 4
 25 αὐτοὺς κομίζεσθαι τὰς χάριτας, μηδέποτε δεσπο-
 τείας ἐπήλυδος πείραν λαβόντας· ἐξ αἰῶνος γὰρ ἐν
 ἑλευθερίᾳ μεμενηκέναι καὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους ὁμο-
 νοίᾳ, πολλῶν μὲν καὶ δυνατῶν ἐστρατευκότων ἐπ'
 αὐτούς, μηδενὸς δὲ τῆς ἐπιβολῆς καθικομένου.
 30 Καμβύσην μὲν γὰρ μεγάλη δυνάμει στρατεύσαντα 3
 τὴν τε στρατιὰν ἀποβαλεῖν ἅπασαν καὶ αὐτὸν τοῖς
 ὅλοις κινδυνεῦσαι· Σεμίραμιν δέ, τῷ μεγέθει τῶν

ἐπιβολῶν καὶ πράξεων διωνομασμένην, ἐπὶ βραχὺ
 τῆς Αἰθιοπίας προελθοῦσαν ἀπογνῶναι τὴν ἐπὶ τὸ
 σύμπαν ἔθνος στρατείαν· τοὺς τε περὶ Ἡρακλέα καὶ
 Διόνυσον ἐπιόντας ἅπασαν τὴν οἰκουμένην μόνους
 τοὺς Αἰθιοπας τοὺς ὑπὲρ Αἰγύπτου μὴ καταπολε- 5
 μῆσαι διὰ τε τὴν εὐσέβειαν τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ
 δυσκράτητον τῆς ἐπιβολῆς. φασὶ δὲ καὶ τοὺς Αἰ-
 γυπτίους ἑαυτῶν ἀποίκους ὑπάρχειν, Ὀσίριδος ἡγη-
 2 σαμένου τῆς ἀποικίας. καθόλου γὰρ τὴν νῦν οὖ-
 σαν Αἰγυπτον λέγουσιν οὐ χώραν, ἀλλὰ θάλατταν 10
 γεγονέναι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου σύστασιν·
 ὕστερον μέντοι τοῦ Νείλου κατὰ τὰς ἀναβάσεις τὴν
 ἐκ τῆς Αἰθιοπίας ἰλὺν καταφέροντος ἐκ τοῦ κατ'
 ὀλίγον προσχωσθῆναι. ὅτι δ' ἐστὶν αὐτῶν ἡ χώρα
 πᾶσα ποταμόχωστος ἐναργεστάτην ἔχειν ἀπόδειξιν 15
 3 τὴν γινομένην κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νείλου· καθ'
 ἕκαστον γὰρ ἔτος αἰεὶ νέας ἰλῦος ἀθροιζομένης πρὸς
 τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ καθορᾶται τὸ μὲν πέλα-
 γος ἐξωθούμενον τοῖς προσχώμασιν, ἡ δὲ χώρα τὴν
 αὕξησιν λαμβάνουσα. τὰ δὲ πλεῖστα τῶν νομίμων 20
 τοῖς Αἰγυπτίοις ὑπάρχειν Αἰθιοπικά, τηρουμένης
 4 τῆς παλαιᾶς συνηθείας παρὰ τοῖς ἀποικισθεῖσι. τό
 τε γὰρ τοὺς βασιλεῖς θεοὺς νομίζειν καὶ τὸ περὶ
 τὰς ταφὰς μάλιστα σπουδάζειν καὶ πολλὰ τοιαῦθ'
 ἕτερα πράττειν Αἰθιοπῶν ὑπάρχειν ἐπιτηδεύματα, 25
 τὰς τε τῶν ἀγαλμάτων ιδέας καὶ τοὺς τῶν γραμ-
 5 μάτων τύπους Αἰθιοπικοὺς ὑπάρχειν· διττῶν γὰρ 176
 Αἰγυπτίοις ὄντων γραμμάτων, τὰ μὲν δημῶδη προσ-
 αγορευόμενα πάντας μανθάνειν, τὰ δ' ἱερὰ καλού-
 μενα παρὰ μὲν τοῖς Αἰγυπτίοις μόνους γινώσκειν 30
 τοὺς ἱερεῖς παρὰ τῶν πατέρων ἐν ἀπορρήτοις μαν-
 θάνοντας, παρὰ δὲ τοῖς Αἰθίοφιν ἅπαντας τούτοις

χρῆσθαι τοῖς τύποις. τὰ τε συστήματα τῶν ἱερέων
 παραπλησίαν ἔχειν τάξιν παρ' ἀμφοτέροις τοῖς ἔθ-
 νesi· καθαρεύειν γὰρ ἅπαντας τοὺς περὶ τὴν τῶν 6
 θεῶν θεραπείαν ὄντας, ὁμοίως ἐξυρημένους καὶ τὰς
 5 στολὰς τὰς αὐτὰς ἔχοντας καὶ τὸν τοῦ σκήπτρου
 τύπον ἀροτροειδῇ καθεστῶτα, ὃν ἔχοντας τοὺς βα-
 σιλεῖς χρῆσθαι πύλοις μακροῖς ἐπὶ τοῦ πέρατος ὁμ-
 φαλὸν ἔχουσι καὶ περιεσπειραμένοις ὄφεσιν, οὓς
 καλοῦσιν ἀσπίδας· τοῦτο δὲ τὸ παράσημον ἔοικε
 10 συνεμφαίνειν ὅτι τοὺς ἐπιθέσθαι τολμήσοντας τῷ
 βασιλεῖ συμβήσεται θανατηφόροις περιπεσεῖν δῆ-
 γμασι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα λέγουσι περὶ τῆς αὐτῶν 7
 ἀρχαιότητος καὶ τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀποικίας, περὶ
 ὧν οὐδὲν κατεπείγει γράφειν.

15 *Περὶ δὲ τῶν Αἰθιοπικῶν γραμμάτων τῶν παρ' 4*
Αἰγυπτίοις καλουμένων ἱερογλυφικῶν ῥητέον, ἵνα
μηδὲν παραλίπωμεν τῶν ἀρχαιολογουμένων. συμ-
βέβηκε τοίνυν τοὺς μὲν τύπους ὑπάρχειν αὐτῶν
ὁμοίους ζώοις παντοδαποῖς καὶ ἀκρωτηρίοις ἀνθρώ-
 20 *πων, ἔτι δ' ὀργάνοις, καὶ μάλιστα τεκτονικοῖς· οὐ*
γὰρ ἐκ τῆς τῶν συλλαβῶν συνθέσεως ἡ γραμματικὴ
παρ' αὐτοῖς τὸν ὑποκείμενον λόγον ἀποδίδωσιν,
ἀλλ' ἐξ ἐμφάσεως τῶν μεταγραφομένων καὶ μετα-
φορᾶς μνήμη συνηθλημένης. γράφουσι γὰρ ἱέρακα 2
 25 *καὶ κροκόδειλον, ἔτι δ' ὄφιν καὶ τῶν ἐκ τοῦ σώμα-*
τος τῶν ἀνθρώπων ὀφθαλμὸν καὶ χεῖρα καὶ πρόσ-
ωπον καὶ ἕτερα τοιαῦτα. ὁ μὲν οὖν ἱέραξ αὐτοῖς
σημαίνει πάντα τὰ ὀξέως γινόμενα, διὰ τὸ τὸ ζῶον
τοῦτο τῶν πτηνῶν σχεδὸν ὑπάρχειν ὀξύτατον· με-
 30 *ταφέρεται τε ὁ λόγος ταῖς οἰκείαις μεταφοραῖς εἰς*
πάντα τὰ ὀξέα καὶ τὰ τούτοις οἰκεῖα παραπλησίως
τοῖς εἰρημένοις. ὁ δὲ κροκόδειλος σημαντικός ἐστι 3

πάσης κακίας, ὁ δὲ ὀφθαλμὸς δίκης τηρητῆς καὶ παντὸς τοῦ σώματος φύλαξ. τῶν δ' ἀκρωτηρίων ἢ μὲν δεξιὰ τοὺς δακτύλους ἐκτεταμένους ἔχουσα σημαίνει βίου πορισμὸν, ἢ δ' εὐώνυμος συνηγμένη
 4 τήρησιν καὶ φυλακὴν χρημάτων. ὁ δ' αὐτὸς λόγος 5 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τύπων τῶν ἐκ τοῦ σώματος καὶ τῶν ὀργανικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων· ταῖς γὰρ ἐν ἐκάστοις ἐνούσαις ἐμφάσεσι συνακολουθοῦντες, καὶ μελέτῃ πολυχρονίῳ καὶ μνήμῃ γυμνάζοντες τὰς 177 ψυχάς, ἐκτικῶς ἕκαστα τῶν γεγραμμένων ἀναγινώ- 10 σκουσι.

5 Τῶν δὲ παρ' Αἰθίοφι νομίμων οὐκ ὀλίγα δοκεῖ πολὺ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις διαφέρειν, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὴν αἵρεσιν τῶν βασιλέων. οἱ μὲν γὰρ ἱε-
 ρεῖς ἐξ αὐτῶν τοὺς ἀρίστους προκρίνουσιν, ἐκ δὲ 15 τῶν καταλεχθέντων, ὃν ἂν ὁ θεὸς κωμάζων κατὰ τινα συνήθειαν περιφερόμενος λάβῃ, τοῦτον τὸ πλῆθος αἰρεῖται βασιλέα· εὐθὺς δὲ καὶ προσκυνεῖ καὶ τιμᾷ καθάπερ θεόν, ὥς ὑπὸ τῆς τοῦ δαιμονίου
 2 προνοίας ἐγκεχειρισμένης αὐτῷ τῆς ἀρχῆς. ὁ δ' αἰ- 20 ρεθεὶς διαίτη τε χορῆται τῇ τεταγμένη κατὰ τοὺς νόμους καὶ τᾶλλα πράττει κατὰ τὸ πατριον ἔθος, οὔτ' εὐεργεσίαν οὔτε τιμωρίαν ἀπονέμων οὐδενὶ παρὰ τὸ δεδογμένον ἐξ ἀρχῆς παρ' αὐτοῖς νόμιμον. ἔθος δ' αὐτοῖς ἐστὶ μηδένα τῶν ὑποτεταγμένων θα- 25 νάτῳ περιβάλλειν, μηδ' ἂν καταδικασθεὶς ἐπὶ θανάτῳ τις φανῇ τιμωρίας ἄξιος, ἀλλὰ πέμπειν τῶν ὑπηρετῶν τινα σημεῖον ἔχοντα θανάτου πρὸς τὸν παρανενομηκότα· οὗτος δ' ἰδὼν τὸ σύσσημον, καὶ παραχορῆμα εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἀπελθὼν, ἑαυτὸν 30 ἐκ τοῦ ζῆν μεθίστησι. φεύγειν δὲ τῆς ἰδίας χώρας εἰς τὴν ὁμορον καὶ τῇ μεταστάσει τῆς πατρίδος λύειν

τὴν τιμωρίαν, καθάπερ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν, οὐδα-
 μῶς συγκεχώρηται. διὸ καὶ φασὶ τίνα, τοῦ θανα- 3
 τηφόρου σημείου πρὸς αὐτὸν ἀποσταλέντος ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως, ἐπιβαλέσθαι μὲν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας φεύ-
 5 γειν, αἰσθομένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ τῇ ζώνῃ τὸν
 τράχηλον αὐτοῦ σφιγγούσης, ταύτῃ μηδὲ καθ' ἓνα
 τρόπον τολμῆσαι προσενεγκεῖν τὰς χεῖρας, αὐτὸν
 δ' ἀγγόμενον καρτερῆσαι μέχρι τῆς τελευτῆς, ἵνα
 μὴ τοῖς συγγενέσιν ὀνειδῇ καταλίπη μείζω. πάν- 6
 10 των δ' ἐστὶ παραδοξότατον τὸ γινόμενον περὶ τὴν
 τελευτὴν τῶν βασιλέων. κατὰ γὰρ τὴν Μερόην οἱ
 περὶ τὰς τῶν θεῶν θεραπείας τε καὶ τιμὰς διατρί-
 βοντες ἱερεῖς, μεγίστην καὶ κυριωτάτην τάξιν ἔχον-
 τες, ἐπειδὴν ἐπὶ νοῦν αὐτοῖς ἔλθῃ, πέμπουσιν ἄγ-
 15 γελον πρὸς τὸν βασιλέα, κελεύοντες ἀποθνήσκειν.
 τοὺς γὰρ θεοὺς αὐτοῖς ταῦτα κεχορηματικένοι, καὶ 2
 δεῖν τὸ πρόσταγμα τῶν ἀθανάτων ὑπὸ θνητῆς φύ-
 σεως μηδαμῶς παροραθῆναι. καὶ ἑτέρους δ' ἐπι-
 φθέγγονται λόγους, οἷους ἂν ἀπλῇ διανοίᾳ προσ-
 20 δέξαιτο φύσις, ἀρχαίᾳ μὲν καὶ δυσεξαλείπτῳ συνη-
 θεῖᾳ συντεθραμμένη, λόγον δ' οὐκ ἔχουσα τὸν ἐναν-
 τιωσόμενον τοῖς οὐκ ἀναγκαίως προσταττομένοις.
 κατὰ μὲν οὖν τοὺς ἐπάνω χρόνους ὑπήκουον οἱ βα- 3
 178 σιλεῖς τοῖς ἱερεῦσιν, οὐχ ὅπλοις οὐδὲ βίᾳ κρατη-
 25 θέντες, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς τῆς δεισιδαιμονίας τοὺς
 λογισμοὺς κατισχυόμενοι· κατὰ δὲ τὸν δεύτερον
 Πτολεμαῖον ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰθιοπῶν Ἐργαμένης,
 μετεσχηκῶς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς καὶ φιλοσοφίας,
 πρῶτος ἐθάρορσε καταφρονῆσαι τοῦ προστάγμα-
 30 τος. λαβὼν γὰρ φρόνημα τῆς βασιλείας ἄξιον 4
 παρῆλθε μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὸ ἄβατον, οὗ
 συνέβαινε εἶναι τὸν χρυσοῦν ναὸν τῶν Αἰθιο-

πων, καὶ τοὺς μὲν ἱερεῖς ἀπέσφαξε, τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο καταλύσας διωρθώσατο πρὸς τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν.

- 7 Τὸ δὲ περὶ τοὺς φίλους τοῦ βασιλέως νόμιμον, καίπερ ὃν παράδοξον, διαμένειν ἔφασαν ἕως τῶν 5 καθ' ἡμᾶς χρόνων. ἔθνος γὰρ ὑπάρχειν λέγουσι τοῖς Αἰθίοψιν, ἐπὰν ὁ βασιλεὺς μέρος τι τοῦ σώματος πηρωθῇ δι' ἡνδηποτοῦν αἰτίαν, ἅπαντας τοὺς συνήθεις συναποβάλλειν τοῦτο κατὰ προαίρεσιν· αἰσχροὺς γὰρ ὑπολαμβάνειν τοῦ βασιλέως πεπηρω- 10 μένου τὸ σκέλος ἀρτίποδας εἶναι τοὺς φίλους, καὶ μὴ πάντας ἐν ταῖς ἐξόδοις συνέπεσθαι χωλοὺς ὁμοίως.
- 2 ἄτοπον γὰρ εἶναι τὸ συμπενθεῖν μὲν καὶ συλλυπεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἀγαθῶν ἀπάντων τε καὶ κακῶν κοινωνεῖν τὴν βεβαίαν φιλίαν, τῆς δ' 15 εἰς τὸ σῶμα λύπης ἁμοιρον γίνεσθαι. φασὶ δὲ σύνηθες εἶναι καὶ τὸ συντελευτᾶν ἐκουσίως τοὺς ἐταίρους τοῖς βασιλεῦσι, καὶ τοῦτον εἶναι τὸν θάνατον
- 3 ἔνδοξον καὶ φιλίας ἀληθινῆς μάρτυρα. διόπερ μὴ ῥαδίως ἐπιβουλὴν γίνεσθαι παρὰ τοῖς Αἰθίοψι κατὰ 20 τοῦ βασιλέως, ὥς ἂν τῶν φίλων ἀπάντων ἐπ' ἴσης προνοουμένων τῆς τ' ἐκείνου καὶ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας. ταῦτα μὲν οὖν τὰ νόμιμα παρὰ τοῖς Αἰθίοψιν ἔστι τοῖς τὴν μητρόπολιν αὐτῶν οἰκοῦσι καὶ νεμομένοις τὴν τε νῆσον τὴν Μερόην καὶ τὴν χώ- 25 ραν τὴν πλησίον Αἰγύπτου.
- 8 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα γένη τῶν Αἰθιόπων παμπληθῆ, τὰ μὲν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τὴν παρὰ ποταμίον τοῦ Νείλου κατοικοῦντα καὶ τὰς ἐν τῷ ποταμῷ νή- 30 σους, τὰ δὲ τὴν ὁμορον τῆς Ἀραβίας νεμόμενα, τὰ 30
- 2 δ' ἐν τοῖς μεσογείοις τῆς Αἰβύης καθιδρυμένα. οἱ πλεῖστοι δὲ τούτων καὶ μάλισθ' οἱ παρὰ τὸν ποταμὸν

οἰκοῦντες ταῖς μὲν χρόαις εἰσὶ μέλανες, ταῖς δὲ ἰδέ-
 αῖς σιμοί, τοῖς δὲ τριχώμασιν οὖλοι. καὶ ταῖς μὲν
 ψυχαῖς παντελῶς ὑπάρχουσιν ἄγριοι καὶ τὸ θηριῶ-
 δες ἐμφαίνοντες, οὐχ οὕτω δὲ τοῖς θυμοῖς ὥς τοῖς
 5 ἐπιτηδεύμασιν· αὐχμηροὶ γὰρ ὄντες τοῖς ὅλοις σώ-
 μασι τοὺς μὲν ὄνυχας ἐπὶ πολὺ παρηγμένους ἔχουσι
 τοῖς θηρίοις παραπλησίως, τῆς δὲ πρὸς ἀλλήλους
 φιλανθρωπίας πλείστον ὅσον ἀφεςτήκασιν· καὶ τὴν 3
 μὲν φωνὴν ὀξεῖαν προβάλλοντες, τῶν δὲ παρὰ τοῖς
 10 ἄλλοις ἐπιτηδευομένων εἰς βίον ἡμερον οὐδ' ὀτιοῦν
 ἔχοντες, μεγάλην ποιοῦσι πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς ἔθνη
 179 τὴν διαφοράν. καθοπλίζονται δ' αὐτῶν οἱ μὲν ἀσπί- 4
 σιν ὠμοβοῦναις καὶ μικροῖς δόρασιν, οἱ δὲ ἀκον-
 τίοις ἀναγκύλοις, ἐνίοτε δὲ ξυλίνοις τόξοις τετρα-
 15 πῆχεσιν, οἷς τοξεύουσι μὲν τῷ ποδὶ προσβαίνοντες,
 ἀναλωθέντων δὲ τῶν οἰστών σκυτάλαις ξυλίναις
 διαγωνίζονται. καθοπλίζουσι δὲ καὶ τὰς γυναῖκας,
 ὀρίζοντες αὐταῖς τεταγμένην ἡλικίαν, ὣν ταῖς πλεί-
 σταις νόμιμόν ἐστι χαλκοῦν κρῖνον φέρειν ἐν τῷ
 20 χεῖλει τοῦ στόματος. ἐσθῆτι δὲ τινες μὲν αὐτῶν 5
 ἀπλῶς οὐ χρῶνται, γυμνῆτα βίον ἔχοντες δι' αἰῶ-
 νος καὶ πρὸς μόνα τὰ κλύματα ποριζόμενοι βοή-
 θειαν αὐτουργὸν ἐκ τοῦ παραπεσόντος· τινὲς δὲ τῶν
 προβάτων τὰς οὐρὰς ἀποκόπτουντες ἐκ τῶν ὀπισθεν
 25 καλύπτουσι διὰ τούτων τὰ ἰσχία, καθάπερ αἰδῶ
 ταύτην προβαλλόμενοι· ἐνιοὶ δὲ χρῶνται ταῖς δο-
 ραῖς τῶν κτηνῶν, εἰσὶ δ' οἱ περιζώμασι μέχοι μέ-
 σου τὸ σῶμα καλύπτουσιν, ἐκ τῶν τριχῶν πλέκον-
 τες, ὥς ἂν τῶν παρ' αὐτοῖς προβάτων ὄντων μὴ
 30 φερόντων ἔρια διὰ τὴν ιδιότητα τῆς χώρας. τροφῇ 6
 δὲ χρῶνται τινὲς μὲν λαμβάνοντες τὸν γεννώμενον
 ἐν τοῖς ὕδασι καρπὸν, ὃς αὐτοφυῆς ἀνατέλλει περὶ

τε τὰς λίμνας καὶ τοὺς ἐλώδεις τόπους, τινὲς δὲ τῆς ἀπαλωτάτης ὕλης τοὺς ἀκρεμόνας περικλῶντες, οἷς καὶ τὰ σώματα σκιάζοντες περὶ τὰς μεσημβρίας καταψύχουσιν, ἔνιοι δὲ σπείροντες σήσαμον καὶ λωτόν, εἰσὶ δ' οἱ ταῖς ῥίζαις τῶν καλάμων ταῖς ἀπα- 5 λωτάταις διατρεφόμενοι. οὐκ ὀλίγοι δ' αὐτῶν καὶ ταῖς τοξείαις ἐνηθληκότες τῶν πτηνῶν εὐστόχως πολλὰ τοξεύουσι, δι' ὧν τὴν τῆς φύσεως ἔνδειαν ἀναπληροῦσιν· οἱ πλείστοι δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν βοσκημάτων κρέασι καὶ γάλακτι καὶ τυρῷ τὸν πάντα βίον 10 διαζῶσι.

9 Περὶ δὲ θεῶν οἱ μὲν ἀνώτερον Μερόης οἰκοῦντες ἐννοίας ἔχουσι διττάς. ὑπολαμβάνουσι γὰρ τοὺς μὲν αὐτῶν αἰώνιον ἔχειν καὶ ἄφθαρτον τὴν φύσιν, οἷον ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὸν σύμπαντα κόσμον, 15 τοὺς δὲ νομίζουσι θνητῆς φύσεως κεκοινωνηκέναι καὶ δι' ἀρετὴν καὶ κοινὴν εἰς ἀνθρώπους εὐεργε- 2 σίαν τετευχέναι τιμῶν ἀθανάτων· τὴν τε γὰρ Ἴσιν καὶ τὸν Πᾶνα, πρὸς δὲ τούτοις Ἡρακλέα καὶ Δία σέβονται, μάλιστα νομίζοντες ὑπὸ τούτων εὐεργε- 20 τῆσθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. ὀλίγοι δὲ τῶν Αἰθιοπῶν καθόλου θεοὺς οὐ νομίζουσιν εἶναι· διὸ καὶ τὸν ἥλιον ὡς πολεμιώτατον ὄντα κατὰ τὰς ἀνατολὰς βλασφημήσαντες φεύγουσι πρὸς τοὺς ἐλώδεις 3 τῶν τόπων. παρηλλαγμένοις δ' ἔθεσι χρῶνται καὶ 25 περὶ τοὺς παρ' αὐτοῖς τελευτῶντας· οἱ μὲν γὰρ εἰς τὸν ποταμὸν βάλλοντες ἀφιασιν, ἀρίστην ἡγούμενοι ταφὴν ταύτην, οἱ δὲ περιχέαντες ὕελον ἐν ταῖς οἰκίαις φυλάττοντες νομίζουσι δεῖν μήτε τῶν τελευτῶντων ἀγνοεῖσθαι τὰς ὄψεις τοῖς συγγενέσι 30 μήτ' ἐπιλανθάνεσθαι τοὺς προσήκοντας τῷ γένει τῶν προσφωκειωμένων, ἔνιοι δ' εἰς ὄστρακίνας σοροὺς

180 ἐμβάλλοντες κατορύττουσι κύκλῳ τῶν ἱερῶν, καὶ
 τὸν ἐπὶ τούτοις γινόμενον ὄρκον μέγιστον ἡγοῦν-
 ται. τὰς δὲ βασιλείας ἐγχειρίζουσιν οἱ μὲν τοῖς εὐ- 4
 πρεπεστάτοις, τύχης ἡγούμενοι δῶρα ἀμφοτέρω, τὴν
 5 τε μοναρχίαν καὶ τὴν εὐπρέπειαν, οἱ δὲ τοῖς ἐπι-
 μελεστάτοις κτηνοτρόφοις παραδιδόασιν τὴν ἀρχήν,
 ὥς μόνους ἄριστα τῶν ὑποτεταγμένων φροντιοῦν-
 τας, ἔνιοι δὲ τοῖς πλουσιωτάτοις τοῦτο τὸ τίμιον
 ἀπονέμουςιν, ἡγούμενοι μόνους αὐτοὺς ἐπικουρεῖν
 10 τοῖς ὄχλοις δύνασθαι διὰ τὴν ἐτοιμότητα τῆς εὐπο-
 ρίας, εἰσὶ δ' οἱ τοὺς ἀνδρείᾳ διαφέροντας αἰρουν-
 ται βασιλεῖς, κρίνοντες τοὺς ἐν πολέμῳ πλεῖστον
 δυναμένους ἀξίους εἶναι μόνους τυγχάνειν τῶν
 πρωτείων.

15 Τῆς δὲ παρὰ τὸν Νεῖλον χώρας τῆς ἐν τῇ Λι- 10
 βύῃ κειμένης ἐστὶ τι μέρος τῷ κάλλει διαφέρον.
 τροφάς τε γὰρ φέρει δαψιλεῖς καὶ ποικίλας, καὶ
 πρὸς τὰς τῶν καυμάτων ὑπερβολὰς ἔχει βοηθείας
 εὐθέτους τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι καταφυγὰς· διὸ καὶ πε-
 20 ριμάχῃτος οὗτος ὁ τόπος γίνεται τοῖς τε Αἰβυσι καὶ
 τοῖς Αἰθίοψι, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ αὐτοῦ πο-
 λεμοῦντες διατελοῦσι. φοιτᾷ δ' εἰς αὐτὸν καὶ πλη- 2
 θος ἐλεφάντων ἐκ τῆς ἄνω χώρας, ὥς μὲν ἔνιοι
 λέγουσι, διὰ τὴν δαψίλειαν καὶ τὴν ἡδονὴν τῆς
 25 νομῆς· ἔλη γὰρ θαυμαστὰ παρκετείνεται τοῖς χεί-
 λεσι τοῦ ποταμοῦ, πολλῆς καὶ παντοίας ἐν αὐτοῖς
 φυομένης τροφῆς. διόπερ ὅταν γεύσωνται τοῦ θρύου 3
 καὶ τοῦ καλάμου, διὰ τὴν γλυκύτητα τῆς τροφῆς
 μένει καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων δίαιταν καταφθείρει.
 30 δι' ἣν αἰτίαν καταναγκάζονται φεύγειν εἰς τούτους
 τοὺς τόπους, ὄντες νομάδες καὶ σκηνῖται, τὸ σύνολον
 τῷ συμφέροντι τὰς πατρίδας ὀρίζοντες. αἱ δ' ἀγέλαι 4

- τῶν εἰρημένων θηρίων τὴν μεσόγειον χώραν ἐκλεί-
 πουσι διὰ σπάνιν τροφῆς, ἅτε συντόμως τῶν φρυμέ-
 νων ἐν τῇ γῇ πάντων ἀναινομένων· διὰ γὰρ τὴν τοῦ
 καύματος ὑπερβολὴν καὶ τὴν λειψυδρίαν τῶν πηγαίων
 καὶ ποταμίων ὑδάτων σκληρὰς καὶ σπανίους συμ- 5
 5 βαίνει γίνεσθαι τὰς τροφάς. ὥς δέ τινές φασιν,
 ὄφεις θαυμαστοὶ γίνονται τό τε μέγεθος καὶ τὸ
 πλῆθος κατὰ τὴν θηριώδη καλουμένην χώραν· οὐ-
 τοι δὲ περὶ τὰς συστάσεις τῶν ὑδάτων ἐπιτίθενται
 τοῖς ἐλέφασιν, καὶ τραπέντες εἰς ἄλκην περιπλέκον- 10
 10 ται ταῖς σπείραις εἰς τὰ σκέλη, καὶ πέρας ἕως τού-
 του συνέχουσι βιαζόμενοι καὶ σφίγγοντες τοῖς δε-
 σμοῖς ἕως ἂν ἀφρίσαντα τὰ θηρία πέσῃ διὰ τὸ βά-
 ρος. ἔπειτ' ἀθροιζόμενοι τὸ πεσὼν σαρκοφαγοῦσι, 181
 15 ῥαδίως ἐπικρατοῦντες διὰ τὴν δυσκινήσιαν τοῦ ζώου. 15
 6 ἀπολειπομένου δ' ἀπορήματος διὰ τίν' αἰτίαν οὐ
 συνέπονται τοῖς ἐλέφασιν εἰς τὴν προειρημένην πα-
 ραποταμίαν διώκοντες τὰς συνήθεις τροφάς, φασὶ
 τοὺς τηλικούτους ὄφεις τὴν μὲν ἐπίπεδον τῆς χώ-
 ρας φεύγειν, περὶ δὲ τὴν ὑπώρειαν ἐν ταῖς φάραγξι 20
 20 ταῖς τὸ μῆκος ἀνηκούσαις καὶ τοῖς σπηλαίοις τοῖς
 τὸ βάθος ἔχουσι συνεχῶς ἐναυλίζεσθαι· διόπερ τοὺς
 συμφέροντας καὶ συνήθεις τόπους μηδαμῶς ἐκλεί-
 πειν, αὐτοδιδάκτου πρὸς τὰ τοιαῦτα τῆς φύσεως
 οὔσης ἅπασιν τοῖς ζώοις. περὶ μὲν οὖν Αἰθιοπίων 25
 25 καὶ τῆς χώρας αὐτῶν τοσαῦτα λέγομεν.
 11 Περὶ δὲ τῶν συγγραφέων ἡμῶν διοριστέον, ὅτι
 πολλοὶ συγγεγράφασι περὶ τε τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς
 Αἰθιοπίας, ὧν οἱ μὲν ψευδεῖ φήμῃ πεπιστευκότες,
 οἱ δὲ παρ' ἑαυτῶν πολλὰ τῆς ψυχαγωγίας ἕνεκα 30
 30 πεπλακότες, δικαίως ἂν ἀπιστοῖντο. Ἀγαθαρχίδης
 μὲν γὰρ ὁ Κνίδιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τῶν περὶ

τὴν Ἀσίαν, καὶ ὁ τὰς γεωγραφίας συνταξάμενος Ἀρτεμίδωρος ὁ Ἐφέσιος κατὰ τὴν ὁγδόην βίβλον, καὶ τινες ἕτεροι τῶν ἐν Αἰγύπτῳ κατοικούντων, ἱστορηκότες τὰ πλείστα τῶν προειρημένων ἐν πᾶσι
 5 σχεδὸν ἐπιτυγχάνουσι. καὶ γὰρ ἡμεῖς καθ' ὃν και- 3
 ρὸν παρεβάλομεν εἰς Αἴγυπτον, πολλοῖς μὲν τῶν ἱερῶν ἐνετύχομεν, οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ πρεσβευταῖς ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας παροῦσιν εἰς λόγους ἀφικόμεθα· παρ' ὧν ἀκριβῶς ἕκαστα πυνθόμενοι, καὶ τοὺς λό-
 10 γους τῶν ἱστορικῶν ἐξελέγξαντες, τοῖς μάλιστα συμφωνοῦσιν ἀκόλουθον τὴν ἀναγραφὴν πεποιήμεθα.

Περὶ μὲν οὖν Αἰθιοπῶν τῶν πρὸς τῇ δύσει κα- 4
 τοικούντων ἀρκεσθῆσόμεθα τοῖς ῥηθείσι, περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν
 15 κειμένων ἐν μέρει διέξιμεν. δοκεῖ δ' ἡμῖν ἀρμότ-
 τειν προδιελθεῖν περὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ κατασκευῆς τῆς ἐν τούτοις τοῖς τόποις γινομένης.

Περὶ γὰρ τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς 12
 ὁμορουσῆς Ἀραβίας τε καὶ Αἰθιοπίας τόπος ἐστὶν
 20 ἔχων μέταλλα πολλὰ καὶ μεγάλα χρυσοῦ συναγο-
 μένου πολλῇ κακοπαθείᾳ τε καὶ δαπάνῃ. τῆς γὰρ γῆς μελαίνης οὔσης τῇ φύσει καὶ διαφνὰς καὶ φλέ-
 βας ἐχούσης μαρμάρου τῇ λευκότητι διαφερούσας καὶ πάσας τὰς περιλαμπομένας φύσεις ὑπερβαλλού-
 25 σας τῇ λαμπρότητι, οἱ προσεδρεύοντες τοῖς μεταλ-
 λικοῖς ἔργοις τῷ πλήθει τῶν ἐργαζομένων κατασκευ-
 182άζουσι τὸν χρυσόν. οἱ γὰρ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου 2
 τοὺς ἐπὶ κακουργία καταδικασθέντας καὶ τοὺς κατὰ πόλεμον αἰχμαλωτισθέντας, ἔτι δὲ τοὺς ἀδίκους δια-
 30 βολαῖς περιπεσόντας καὶ διὰ θυμὸν εἰς φυλακὰς παραδεδομένους, ποτὲ μὲν αὐτούς, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ πάσης συγγενείας ἀθροίσαντες παραδιδόασι

πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ μεταλλείαν, ἅμα μὲν τιμω-
 ρίαν λαμβάνοντες παρὰ τῶν καταγνωσθέντων, ἅμα
 δὲ διὰ τῶν ἐργαζομένων μεγάλας προσόδους λαμ-
 3 βάνοντες. οἱ δὲ παραδοθέντες, πολλοὶ μὲν τὸ πλῆ-
 θος ὄντες, πάντες δὲ πέδαις δεδεμένοι, προσκαρ- 5
 τεροῦσι τοῖς ἔργοις συνεχῶς καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ
 δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἀνάπauσιν μὲν οὐδεμίαν λαμ-
 βάνοντες, δρασμοῦ δὲ παντὸς φιλοτίμως εἰργόμε-
 νοι· φυλακαὶ γὰρ ἐκ στρατιωτῶν βαρβάρων καὶ
 ταῖς διαλέκτοις διαφόροις χρωμένων ἐφεστήκασιν, 10
 ὥστε μηδένα δύνασθαι δι' ὁμιλίας ἢ φιλανθρωποῦ
 τινὸς ἐντεύξεως φθεῖραι τινα τῶν ἐπιστατούντων.
 4 τῆς δὲ τὸν χρυσὸν ἐχούσης γῆς τὴν μὲν σκληροτά-
 την πυρὶ πολλῷ καύσαντες καὶ ποιήσαντες χάννην
 προσάγουσι τὴν διὰ τῶν χειρῶν κατεργασίαν· τὴν 15
 δὲ ἀνειμένην πέτραν καὶ μετρίῳ πόνῳ δυναμένην
 ὑπείκειν λατομικῷ σιδήρῳ καταπονοῦσι μυριάδες
 5 ἀκληροῦντων ἀνθρώπων. καὶ τῆς μὲν ὅλης πραγ-
 ματείας ὁ τὸν λίθον διακρίνων τεχνίτης καθηγείται
 καὶ τοῖς ἐργαζομένοις ὑποδείκνυσιν· τῶν δὲ πρὸς 20
 τὴν ἀτυχίαν ταύτην ἀποδειχθέντων οἱ μὲν σώματος
 ὥμῃ διαφέροντες τυπίσι σιδηραῖς τὴν μαρμαρίζου-
 σαν πέτραν κόπτουσιν, οὐ τέχνην τοῖς ἔργοις, ἀλλὰ
 βίαν προσάγοντες, ὑπονόμους δὲ διακόπτοντες, οὐκ
 ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ὥς ἂν ἡ [διάφυσις ἢ] τῆς ἀπο- 25
 6 στιλβούσης πέτρας. οὗτοι μὲν οὖν διὰ τὰς ἐν
 ταῖς διώρυξι καμπὰς ἐν σκότει διατρίβοντες λύχνους
 ἐπὶ τῶν μετώπων πεπραγματευμένους περιφέρουσι·
 πολλαχῶς δὲ πρὸς τὰς τῆς πέτρας ιδιότητας μετα-
 σχηματίζοντες τὰ σώματα καταβάλλουσιν εἰς ἔδα- 30
 φος τὰ λατομούμενα θραύματα· καὶ τοῦτο ἀδιαλεί-
 πτως ἐνεργοῦσι πρὸς ἐπιστάτου βαρύτητα καὶ πληγὰς.

οἱ δὲ ἄνηβοι παῖδες εἰσδυόμενοι διὰ τῶν ὑπονό-13
 μων εἰς τὰ κεκοιλωμένα τῆς πέτρας ἀναβάλλου-
 σιν ἐπιπόνως τὴν ριπτούμενην κατὰ μικρὸν πέτραν
 καὶ πρὸς τὸν ἐκτὸς τοῦ στομίου τόπον εἰς ὑπαιθρον
 5 ἀποκομίζουσιν. οἱ δ' ὑπὲρ ἔτη τριάκοντα παρὰ τού-
 των λαμβάνοντες ὠρισμένον μέτρον τοῦ λατομήμα-
 183 τος ἐν ὄλμοις λιθίνοις τύπτουσι σιδηροῖς ὑπέροις,
 ἄχρῃ ἂν ὀρόβου τὸ μέγεθος κατεργάσωνται. παρὰ 2
 δὲ τούτων τὸν ὀροβίτην λίθον αἱ γυναῖκες καὶ οἱ
 10 πρεσβύτεροι τῶν ἀνδρῶν ἐκδέχονται, καὶ μύλων
 ἐξῆς πλειόνων ὄντων ἐπὶ τούτους ἐπιβάλλουσι, καὶ
 παραστάντες ἀνὰ τρεῖς ἢ δύο πρὸς τὴν κώπην ἀλῆ-
 θουσιν, ἕως ἂν εἰς σεμιδάλεως τρόπον τὸ δοθὲν
 μέτρον κατεργάσωνται. προσούσης δ' ἅπασιν ἀθε-
 15 ραπευσίας σώματος καὶ τῆς τὴν αἰδῶ περιστελλού-
 σης ἐσθῆτος μὴ προσούσης, οὐκ ἔστιν ὃς ἰδὼν οὐκ
 ἂν ἐλεήσῃε τοὺς ἀκληροῦντας διὰ τὴν ὑπερβολὴν
 τῆς ταλαιπωρίας. οὐ γὰρ τυγχάνει συγγνώμης οὐδ' 3
 ἀνέσεως ἀπλῶς οὐκ ἄρρωστος, οὐ πεπηρωμένος, οὐ
 20 γεγηρακώς, οὐ γυναικὸς ἀσθένεια, πάντες δὲ πλη-
 γαῖς ἀναγκάζονται προσκαρτερεῖν τοῖς ἔργοις, μέχρι
 ἂν κακουχούμενοι τελευτήσωσιν ἐν ταῖς ἀνάγκαις.
 διόπερ οἱ δυστυχεῖς φοβερώτερον αἰεὶ τὸ μέλλον τοῦ
 παρόντος ἡγοῦνται διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τιμω-
 25 ρίας, ποθεινότερον δὲ τοῦ ξῆν τὸν θάνατον προσ-
 δέχονται. τὸ δὲ τελευταῖον οἱ τεχνῖται παραλαβόν-14
 τες τὸν ἀληλεσμένον λίθον πρὸς τὴν ὅλην ἄγρουσι
 συντέλειαν· ἐπὶ γὰρ πλατείας σανίδος μικρὸν ἐγκε-
 κλιμένης τρίβουσι τὴν κατειργασμένην μάρμαρον
 30 ὕδωρ ἐπιχέοντες· εἴτα τὸ μὲν γεῶδες αὐτῆς ἐκτη-
 κόμενον διὰ τῶν ὑγρῶν καταρρεῖ κατὰ τὴν τῆς σα-
 νίδος ἐγκλισιν, τὸ δὲ χρυσίον ἔχον ἐπὶ τοῦ ξύλου

2 παραμένει διὰ τὸ βάρος. πολλάκις δὲ τοῦτο ποι
 οὔντες, τὸ μὲν πρῶτον ταῖς χερσὶν ἐλαφρῶς τρί-
 βουσι, μετὰ δὲ ταῦτα σπόγγοις ἀραιοῖς κούφως ἐπι-
 θλίβοντες τὸ χαῦνον καὶ γεῶδες διὰ τούτων ἀνα-
 λαμβάνουσι, μέχρι ἂν ὅτου καθαρὸν γένηται τὸ 5
 3 ψῆγμα τοῦ χρυσοῦ. τὸ δὲ τελευταῖον ἄλλοι τεχνῖ-
 ται παραλαμβάνοντες μέτρῳ καὶ σταθμῷ τὸ συνη-
 γμένον εἰς κεραμεοὺς χύτρος ἐμβάλλουσι· μίξαν-
 τες δὲ κατὰ τὸ πλήθος ἀνάλογον μολίβδου βῶλον καὶ
 χόνδρους ἁλῶν, ἔτι δὲ βραχὺ καττιτέρου, καὶ κρύ- 10
 θινον πίτυρον προσεμβάλλουσιν· ἄρμοστον δ' ἐπί-
 θημα ποιήσαντες καὶ πηλῷ φιλοπόνως περιχρίσαν-
 τες ὀπτῶσιν ἐν καμίνῳ πέντε ἡμέρας καὶ νύκτας
 4 ἴσας ἀδιαλείπτως· ἔπειτα ἐάσαντες ψυχθῆναι τῶν
 μὲν ἄλλων οὐδὲν εὗρίσκουσιν ἐν τοῖς ἀγγείοις, τὸν 15
 δὲ χρυσὸν καθαρὸν λαμβάνουσιν ὀλίγης ἀπουσίας
 γεγεννημένης. ἡ μὲν οὖν ἐργασία τοῦ χρυσοῦ περὶ
 τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου γινομένη μετὰ τοσούτων
 5 καὶ τηλικούτων πόνων συντελεῖται· αὐτὴ γὰρ ἡ
 φύσις, οἶμαι, ποιεῖ πρόδηλον ὥς ὁ χρυσὸς γένεσιν 20
 μὲν ἐπίπονον ἔχει, φυλακὴν δὲ χαλεπὴν, σπουδὴν 18
 δὲ μεγίστην, χρῆσιν δὲ ἀνὰ μέσον ἡδονῆς τε καὶ
 λύπης.

Ἡ μὲν οὖν τῶν μετάλλων τούτων εὗρεσις ἀρ-
 χαία παντελῶς ἐστίν, ὥς ἂν ὑπὸ τῶν παλαιῶν βα- 25
 6 σιλέων καταδειχθεῖσα. περὶ δὲ τῶν ἐθνῶν τῶν κα-
 τοικούντων τὴν τε παράλιον τοῦ Ἀραβίου κόλπου
 καὶ Τρωγλοδυτικὴν, ἔτι δ' Αἰθιοπίαν τὴν πρὸς με-
 15 σσημβρίαν καὶ νότον, πειρασόμεθα διεξιέναι. περὶ
 πρώτων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων ἐροῦμεν τῶν κατοι- 30
 κούντων τὴν παράλιον τὴν ἀπὸ Καρμανίας καὶ Γε-
 δρωσίας ἕως τῶν ἐσχάτων τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ τὸν

Αράβιον κόλπον ἰδρυμένον, ὃς εἰς τὴν μεσόγειον
 ἀνήκων ἄπιστον διάστημα δυσὶν ἡπείροις περικλεί-
 εται πρὸς τὸν ἑκπλουν, τῇ μὲν ὑπὸ τῆς εὐδαίμονος
 Ἀραβίας, τῇ δ' ὑπὸ τῆς Τρωγλοδυτικῆς. τούτων 2
 5 δὲ τῶν βαρβάρων τινὲς μὲν γυμνοὶ τὸ παράπαν
 βιοῦντες κοινὰς ἔχουσι τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα
 παραπλησίως ταῖς τῶν θρεμμάτων ἀγέλαις, ἡδονῆς
 δὲ καὶ πόνου τὴν φυσικὴν μόνον ἀντίληψιν ποιού-
 μενοι τῶν αἰσχυρῶν καὶ καλῶν οὐδεμίαν λαμβάνου-
 10 σιν ἔννοιαν. τὰς δὲ οἰκήσεις ἔχουσιν οὐκ ἄπωθεν 3
 τῆς θαλάττης παρὰ τὰς ῥαχίας, καθ' ἃς εἰσιν οὐ
 μόνον βαθεῖαι κοιλάδες, ἀλλὰ καὶ φάραγγες ἀνώ-
 μαλοι καὶ στενοὶ παντελῶς ἀγλῶνες σκολιαῖς ἐκ-
 τροπαῖς ὑπὸ τῆς φύσεως διειλημμένοι. τούτων
 15 δὲ τῇ χρεῖᾳ τῶν ἐγχωρίων πεφυκότων ἀρμοζόντως,
 τὰς ἐκτροπὰς καὶ διεξόδους συγκεχώκασι λίθοις με-
 γάλους, δι' ὧν ὥσπερ δικτύων τὴν θήραν τῶν ἰχ-
 θύων ποιοῦνται. ὅταν γὰρ ἡ πλημυρὶς τῆς θα- 4
 λάττης ἐπὶ τὴν χέρσον φέρεται λάβρως, ὃ ποιεῖ δις
 20 τῆς ἡμέρας περὶ τρίτην καὶ ἐνάτην μάλιστα πῶς
 ὦραν, ἡ μὲν θάλαττα πᾶσαν τὴν ῥαχίαν ἐπικλύ-
 ζουσα καλύπτει, καὶ λάβρῳ καὶ πολλῷ κύματι συν-
 αποκομίζει πρὸς τὴν χέρσον ἄπιστον πλῆθος παν-
 τοίων ἰχθύων, οἳ τὸ μὲν πρῶτον ἐν τῇ παραλίῳ
 25 μένουσι, νομῆς χάριν πλανώμενοι περὶ τὰς ὑποδύ-
 σεις καὶ τὰ κοιλώματα· ἐπὰν δ' ὁ τῆς ἀμπώτεως
 ἔλθῃ χρόνος, τὸ μὲν ὑγρὸν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον διὰ
 τῶν κεχωσμένων λίθων καὶ φαράγγων ἀπορρεῖ, οἱ
 δ' ἰχθυῖς ἐν τοῖς κοιλώμασι καταλείπονται. κατὰ δὲ 5
 30 τοῦτον τὸν καιρὸν τὸ πλῆθος τῶν ἐγχωρίων μετὰ
 τέκνων καὶ γυναικῶν εἰς τὰς ῥαχίας ἀθροίζεται κα-
 θάπερ ἀφ' ἐνὸς κελεύσματος. σχιζομένων δὲ τῶν

βαρβάρων εἰς τὰ κατὰ μέρος συστήματα, πρὸς τοὺς
 ἰδίους ἕκαστοι ἔδπους μετὰ βοῆς ἐξαισίου φέρονται,
 καθάπερ αἰφνιδίου τινὸς κυνηγίας ἐμπεπτωκυίας.
 6 εἶθ' αἱ μὲν γυναῖκες μετὰ τῶν παίδων τοὺς ἐλάτ-
 τοντας τῶν ἰχθύων καὶ πλησίον ὄντας τῆς χέρσου 5
 συλλαμβάνουσιν ῥίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, οἱ δὲ τοῖς
 σώμασιν ἀκμάζοντες προσφέρουσι τὰς χεῖρας τοῖς 185
 διὰ τὸ μέγεθος δυσκαταγωνίστοις· ἐκπίπτουσι γὰρ
 ἐκ τοῦ πελάγους ὑπερμεγέθεις οὐ μόνον σκορπιοὶ
 καὶ μύραιναι καὶ κύνες, ἀλλὰ καὶ φῶκαι καὶ πολλὰ 10
 τοιαῦτα ξένα καὶ ταῖς ὄψεσι καὶ ταῖς προσηγορίαις.
 7 ταῦτα δὲ τὰ θηρία καταμάχονται τεχνικῆς μὲν ὀπλῶν
 κατασκευῆς οὐδὲν ἔχοντες, κέρασι δὲ αἰγῶν ὀξέσι
 κατακεντοῦντες καὶ ταῖς ἀποροῶξι πέτραις ἐπιτέ-
 μνοντες· πάντα γὰρ ἡ χρεῖα διδάσκει τὴν φύσιν, 15
 οἰκείως τοῖς ὑποκειμένοις καιροῖς ἀρμοζομένην πρὸς
 16 τὴν ἐκ τῆς ἐλπίδος εὐχρηστίαν. ἐπειδὴν δ' ἀνθρώ-
 σωσιν ἰχθύων παντοδαπῶν πλῆθος, μεταφέρουσι
 τοὺς ληφθέντας καὶ πάντας ὀπτῶσιν ἐπὶ τῶν πε-
 τρῶν τῶν ἐγκεκλιμένων πρὸς μεσημβρίαν. διαπύ- 20
 ρων δ' οὐσῶν διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολήν,
 βραχὺν ἐάσαντες χρόνον στρέφουσι, καῖπειτα τῆς οὐ-
 2 ρᾶς λαμβανόμενοι σείουσι τὸν ὅλον ὄγκον. καὶ αἱ
 μὲν σάρκες θρυπτόμεναι διὰ τὴν θερμασίαν ἀπο-
 πίπτουσιν, αἱ δ' ἄκανθαι ῥιπτούμεναι πρὸς ἓνα τό- 25
 πον μέγαν σωρὸν ἀποτελοῦσιν, ἀθροιζόμεναι χρεῖας
 ἔνεκεν περὶ ἧς μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν. μετὰ δὲ
 ταῦτα τὰς μὲν σάρκας ἐπὶ τινος λεωπετρίας κατα-
 τιθέμενοι πατοῦσιν ἐπιμελῶς ἐφ' ἱκανὸν χρόνον καὶ
 3 καταμίσγουσι τὸν τοῦ παλιούρου καρπὸν· τούτου 30
 γὰρ συναναχρωσθέντος τὸ πᾶν γίνεται χρῶμα κολ-
 λῶδες· καὶ δοκεῖ τοῦτο καθάπερ ἡδύσματος παρ'

αὐτοῖς ἔχειν τάξιν. τὸ δὲ τελευταῖον τὸ καλῶς πα-
 τηθὲν εἰς πλινθίδας παραμήκεις τυποῦντες τιθέασιν
 εἰς τὸν ἥλιον· ὥς συμμέτρως ξηρανθείσας καθίσαντες
 κατευωχοῦνται, οὐ μὴν πρὸς μέτρον ἢ σταθμὸν
 5 ἐσθίουντες, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἰδίαν ἕκαστος βούλησιν,
 τὴν φυσικὴν ὄρεξιν ἔχοντες τῆς ἀπολαύσεως περι-
 γραφήν· ἀνεκλείπτους γὰρ καὶ διὰ παντὸς ἐτοίμοις 4
 χρωῶνται ταμιεύμασιν, ὥς ἂν τοῦ Ποσειδῶνος τὸ
 τῆς Δήμητρος ἔργον μετεκληφότες. ἐνίοτε δὲ τη-
 10 λικοῦτον ἐκ τοῦ πελάγους εἰς τὴν χέρσον κυλιν-
 δεῖται κύμα καὶ τὰς ῥαχίας ἐφ' ἡμέρας πολλὰς
 κατακλύζει λάβρον, ὥστε μηδένα δύνασθαι τοῖς
 τόποις προσεγγίζειν. διόπερ κατὰ τούτους τοὺς και- 5
 ροὺς σπανίζοντες τροφῆς τὸ μὲν πρῶτον τοὺς
 15 κόγχους συλλέγουσι, τηλικούτους τὸ μέγεθος ὧν
 εὐρίσκονται τινες τετραμναῖοι· τὰ μὲν γὰρ κύτη
 συντρίβουσι λίθους εὐμεγέθεις ἐμβάλλοντες, τὴν δ'
 ἐντὸς σάρκα κατεσθίουσιν ὠμὴν, τῆς γεύσεως οὐ-
 σης παρεμφεροῦς τοῖς ὀστέοις. ἐπὰν δὲ διὰ τὴν 6
 20 συνέχειαν τῶν πνευμάτων ἐπὶ πλεονα χρόνον πλή-
 θειν συμβαίνει τὸν Ὀκεανόν, καὶ τὴν εἰωθυῖαν
 θήραν τῶν ἰχθύων ἐκκλείσῃ τὸ τῆς περιστάσεως
 ἀδύνατον, ἐπὶ τοὺς κόγχους, ὥς εἴρηται, τρέπον-
 ται. εἰ δὲ ἡ ἐκ τῶν κόγχων τροφή σπανίζει, κα-
 25 186 ταφεύγουσιν ἐπὶ τὸν τῶν ἀκανθῶν σωρόν· ἐκ τού- 7
 του γὰρ ἐκλέγοντες τὰς ἐγχύλους καὶ προσφάτους
 τῶν ἀκανθῶν διαιροῦσι κατ' ἄρθρον, καὶ τὰς μὲν
 αὐτόθεν τοῖς ὁδοῦσι κατεργάζονται, τὰς δὲ σκληρὰς
 λίθοις θραύοντες καὶ προὔπεργαζόμενοι κατεσθί-
 30 οῦσι, παραπλησίαν διάθεσιν ἔχοντες τοῖς φωλεύουσι
 τῶν θηρίων. τῆς μὲν οὖν ξηρᾶς τροφῆς τὸν εἶρη- 17
 μένον τρόπον εὐποροῦσι, τῆς δ' ὑγρᾶς παράδοξον

ἔχουσι καὶ παντελῶς ἀπιστουμένην τὴν χοῆσιν. ταῖς
 μὲν γὰρ θήραις προσκαρτεροῦσιν ἐφ' ἡμέρας τέτ-
 ταρας, εὐωχούμενοι πανδημεὶ ἱλαρότητος καὶ ταῖς
 ἀνάρθροις ῥοδαῖς ἀλλήλους ψυχαγωγοῦντες· πρὸς
 δὲ τούτοις ἐπιμίσγονται τότε ταῖς γυναιξὶν αἷς ἂν ⁵
 τύχωσι παιδοποιίας ἕνεκα, πάσης ἀσχολίας ἀπολε-
 λυμένοι διὰ τὴν εὐκοπίαν [καὶ τὴν ἐτοιμότητα] τῆς
² τροφῆς. τῇ δὲ πέμπτῃ πρὸς τὴν ὑπώρειαν ἐπείγου-
 νται πανδημεὶ ποτοῦ χάριν, ἔνθα συρρύσεις ὑδάτων
 γλυκέων εἰσὶ, πρὸς αἷς οἱ νομάδες τὰς ἀγέλας τῶν ¹⁰
³ θρεμμάτων ποτίζουσιν. ἡ δὲ ὁδοιπορία τούτων
 παραπλήσιος γίνεται ταῖς ἀγέλαις τῶν βοῶν, πάν-
 των φωνὴν ἀφιέντων οὐκ ἔναρθρον, ἀλλ' ἥχον
 μόνον ἀποτελοῦσαν. τῶν δὲ τέκνων τὰ μὲν νήπια
 παντελῶς αἱ μητέρες ἐν ταῖς ἀγκάλαις φέρουσι, τὰ ¹⁵
 δὲ κεχωρισμένα τοῦ γάλακτος οἱ πατέρες, τὰ δ'
 ὑπὲρ πενταετῇ χρόνον ὄντα προάγει μετὰ τῶν γο-
 νέων σὺν παιδιᾷ, πεπληρωμένα χαρᾶς, ὥς ἂν πρὸς
⁴ τὴν ἡδίστην ἀπόλαυσιν ὁρμώμενα. ἡ γὰρ φύσις
 αὐτῶν ἀδιάστροφος οὕσα τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς ἐν- ²⁰
 δείας ἡγεῖται μέγιστον ἀγαθόν, οὐδὲν τῶν ἐπεισά-
 κτων ἡδέων ἐπιζητοῦσα. ὅταν δὲ ταῖς τῶν νομά-
 δων ποτίστραις ἐγγίσωσι καὶ τοῦ ποτοῦ πληρώσωσι
 τὰς κοιλίας, ἐπανέρχονται, μόγις βαδίζοντες διὰ
⁵ τὸ βάρος. κἀκείνην μὲν τὴν ἡμέραν οὐδενὸς γεύ- ²⁵
 ονται, κεῖται δ' ἕκαστος ὑπεργέμων καὶ δύσπνους
 καὶ τὸ σύνολον παρεμφερῆς τῷ μεθύοντι· τῇ δ'
 ἑξῆς ἐπὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἰχθύων πάλιν τροφὴν ἀνα-
 κάμπτουσι· καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἡ δίαιτα κυ-
 κλεῖται παρ' αὐτοῖς πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον. ³⁰

Οἱ μὲν οὖν τὴν παράλιον τὴν ἐντὸς τῶν στενῶν
 κατοικοῦντες οὕτω βιοῦσι, νόσοις μὲν διὰ τὴν ἀπλό-

τητα τῆς τροφῆς σπανίως περιπίπτοντες, ὀλιγοχρο-
 νιώτεροι δὲ πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν ὄντες. τοῖς δὲ 18
 τὴν ἐκτὸς τοῦ κόλπου παράλιον νεμομένοις πολλῶν
 τούτων παραδοξότερον εἶναι τὸν βίον συμβέβηκεν,
 5 ὥς ἂν ἄδιψον ἐχόντων καὶ ἀπαθῇ τὴν φύσιν. ἀπὸ
 γὰρ τῶν οἰκουμένων τόπων εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ
 τῆς τύχης ἐκτετοπισμένοι τῆς μὲν ἀπὸ τῶν ἰχθύων
 ἄγρας εὐποροῦσιν, ὑγρὰν δὲ τροφήν οὐκ ἐπιζη-
 τοῦσι. προσφερόμενοι γὰρ τὸν ἰχθὺν ἐγχυλον, μικρὰν 2
 10 ἔχοντα τῶν ὤμων τὴν παραλλαγὴν, οὐχ οἶον ὑγρὰν
 τροφήν ἐπιζητοῦσιν, ἀλλ' οὐδ' ἐννοίαν ἔχουσι ποτοῦ.
 στέργουσι δὲ τὴν ἐξ ἀρχῆς δίαιταν ὑπὸ τῆς τύχης
 αὐτοῖς προσκληρωθεῖσαν, εὐδαιμονίαν ἡγούμενοι
 τὴν ἐκ τῆς ἐνδείας αὐτοῦ τοῦ λυποῦντος ὑπεξ-
 15 αἰρεσιν. τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, ἀπαθεία 3
 187 τοσοῦτον ὑπερβάλλουσι πάντας ὥστε μὴ ῥαδίως
 πιστευθῆναι τὸν λόγον. καίτοι γε πολλοὶ τῶν ἀπ'
 Αἰγύπτου πλεόντων διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάττης ἔμ-
 ποροι μέχρι τοῦ νῦν, πολλάκις προσπεπλευκότες πρὸς
 20 τὴν τῶν Ἰχθυοφάγων χώραν, ἐξηγοῦνται σύμφωνα
 τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένοις περὶ τῶν ἀπαθῶν ἀνθρώ-
 πων. καὶ ὁ τρίτος δὲ Πτολεμαῖος, ὁ φιλοτιμηθεὶς 4
 περὶ τὴν θήραν τῶν ἐλεφάντων τῶν περὶ τὴν χώ-
 ραν ταύτην ὄντων, ἐξέπεμψεν ἕνα τῶν φίλων, ὄνομα
 25 Σιμίαν, κατασκεψόμενον τὴν χώραν· οὗτος δὲ μετὰ
 τῆς ἀρμοττοῦσης χορηγίας ἀποσταλὲς ἀκριβῶς, ὥς
 φησιν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἱστοριογράφος, ἐξή-
 τασε τὰ κατὰ τὴν παραλίαν ἔθνη. φησὶν οὖν τὸ
 τῶν ἀπαθῶν Αἰθιοπῶν ἔθνος τὸ σύνολον ποτῶ μὴ
 30 χρῆσθαι, μηδὲ τὴν φύσιν αὐτῶν ἐπιζητεῖν διὰ τὰς
 προειρημένας αἰτίας. καθόλου δ' ἀποφαίνεται μήτ' 5
 εἰς σύλλογον ἔρχεσθαι πρὸς τοὺς ἄλλοεθνείς, μήτε

τὸ ξένον τῆς ὄψεως τῶν προσπλεόντων κινεῖν τοὺς ἐγχωρίους, ἀλλ' ἐμβλέποντας ἀτενῶς ἀπαθεῖς ἔχειν καὶ ἀκινήτους τὰς αἰσθήσεις, ὥς ἂν μηδενὸς παρόντος. οὔτε γὰρ ξίφος σπασαμένου τινὸς καὶ καταφέροντος ὑπεξέφυγον, οὔθ' ὕβριν οὐδὲ πληγὰς 5 ὑπομένοντες ἠρεθίζοντο, τό τε πλῆθος οὐ συνηγανάκει τοῖς πάσχουσιν, ἀλλ' ἐνίοτε τέκνων ἢ γυναικῶν σφαττομένων ἐν ὀφθαλμοῖς ἀπαθεῖς ταῖς διαθέσεσιν ἔμενον, οὐδεμίαν ἔμφρασιν ὀργῆς ἢ πάλιν 6 ἐλέου διδόντες. καθόλου δὲ τοῖς ἐκπληκτικῶ- 10 τάτοις δεινοῖς περιπίπτοντες ἠρεμαῖοι διέμενον, βλέποντες μὲν ἀτενῶς εἰς τὰ συντελούμενα, ταῖς δὲ κεφαλαῖς παρ' ἕκαστα διανεύοντες. διὸ καὶ φασιν αὐτοὺς διαλέκτω μὲν μὴ χρῆσθαι, μιμητικῇ δὲ δηλώσει διὰ τῶν χειρῶν διασημαίνειν ἕκαστα τῶν πρὸς 15 7 τὴν χρεῖαν ἀνηκόντων. καὶ τὸ πάντων θαυμασιώτατον, φῶκαι τοῖς γένεσι τούτοις συνδιατρίβουσαι θήραν ποιοῦνται τῶν ἰχθύων καθ' αὐτὰς παραπλησίως ἀνθρώποις. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς κοιτάς καὶ τὴν τῶν γεννηθέντων ἀσφάλειαν μεγίστη πίστει 20 τὰ γένη χρῆσθαι ταῦτα πρὸς ἄλληλα· χωρὶς γὰρ ἀδικήματος ἄλλοφύλοις ξώοις ἢ συναναστροφῇ γίνεται μετ' εἰρήνης καὶ πάσης εὐλαβείας.

Οὗτος μὲν οὖν ὁ βίος, καίπερ ὢν παράδοξος, ἐκ παλαιῶν χρόνων τετήρηται τοῖς γένεσι τούτοις, εἴτε 25 ἐθισμῷ διὰ τὸν χρόνον εἴτε ἀναγκαίᾳ χρεῖᾳ διὰ τὸ 19 κατεπεῖγον ἠρμωσμένος. οἰκήσεσι δὲ τὰ ἔθνη οὐχ ὁμοίαις χρῆται, πρὸς δὲ τὰς τῆς περιστάσεως ιδιότητας διηλλαγμέναις ἐμβιοῦσι. τινὲς μὲν γὰρ ἐν σπηλαίοις κατοικοῦσι κεκλιμένοις μάλιστα πρὸς τὰς 30 ἄρκτους, ἐν οἷς καταψύχουσιν ἑαυτοὺς διὰ τε τὸ βάθος τῆς σκιᾶς καὶ διὰ τὰς περιπνεούσας αὔρας·

τὰ μὲν γὰρ πρὸς μεσημβρίαν νεύοντα, τοῖς ἵπνοις
 παραπλησίαν ἔχοντα τὴν θερμασίαν, ἀπρόσιτα τοῖς
 ἀνθρώποις ἐστὶ διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολήν. οἱ 2
 δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νεύοντων σπηλαίων σπανίζον-
 5
 187 τες ἀθροίζουσι τὰς πλευρὰς τῶν ἐκ τοῦ πελάγους
 ἐκπιπτόντων κητῶν· τῆς δὲ τούτων δαψιλείας πολ-
 λῆς οὔσης, καταπλέξαντες ἐξ ἑκατέρου μέρους κύρ-
 τας πρὸς ἀλλήλας νενευκυίας τῷ προσφάτῳ φύκει
 ταύτας διαπλέκουσι. σκεπαζομένης οὖν τῆς καμά-
 10 ρας ἐν ταύτῃ τὸ βαρύτατον τοῦ καύματος ἀναπαύ-
 ονται, τῆς κατὰ φύσιν χρείας ἀντοδιδάκτον τέχνην
 ὑφηγουμένης. τρίτος δὲ τρόπος ἐστὶ τοῖς Ἰχθυο- 3
 φάγοις τῆς σκηνώσεως τοιοῦτος. ἐλαῖαι φύονται
 πάνυ πολλαὶ περὶ τοὺς τόπους τούτους, τὰ μὲν
 15 πρὸς τὴν ῥίζαν ἔχουσαι προσκλυζόμενα τῇ θαλάττῃ,
 πυκναὶ δὲ τοῖς φυλλώμασι, τὸν δὲ καρπὸν ὁμοιον
 ἔχουσαι τῷ κασταναίῳ καρύῳ. ταύτας ἀλλήλαις 4
 συμπλέκοντες καὶ συνεχῇ σκιὰν ποιοῦντες ἰδιαζού-
 σαις σκηναῖς ἐμβιοῦσιν· ἅμα γὰρ ἐν γῇ καὶ θα-
 20 λάττῃ διατρίβοντες ἐπιτερεπῶς διεξάγουσι, τὸν μὲν
 ἥλιον φεύγοντες τῇ διὰ τῶν ἀκρεμόνων σκιᾷ, τὸ δὲ
 φυσικὸν περὶ τοὺς τόπους καῦμα τῇ συνεχεῖ τοῦ
 κύματος προσκλύσει διορθούμενοι, ταῖς δὲ περι-
 25 πνοαῖς τῶν εὐκαίρων ἀνέμων εἰς ῥαστώνην ἄγοντες
 τὰ σώματα. ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τοῦ τετάρτου 5
 μέρους τῆς σκηνώσεως. ἐκ γὰρ τοῦ παντὸς αἰῶνος
 σεσώρευται τοῦ μνίου φόρτος ἄπлатος, ὅρει παρεμ-
 φερής· οὗτος ὑπὸ τῆς συνεχοῦς τοῦ κύματος πλη-
 γῆς πεπιλημένος τὴν φύσιν ἔχει στερέμνιον καὶ συμ-
 30 πεπλεγμένην ἄμυν. ἐν τούτοις οὖν τοῖς ἀναστήμασιν
 ὑπονόμους ἀνδρομήκεις ὀρύττοντες, τὸν μὲν κατὰ
 κορυφὴν τόπον ἐῷσι στέγην, κάτωθεν δ' αὐλῶνας

παραμήκεις καὶ πρὸς ἀλλήλους συντετραμένους κατασκευάζουσιν. ἐν δὲ τούτοις ἀναψύχοντες ἑαυτοὺς ἀλύπους κατασκευάζουσι, καὶ κατὰ τὰς ἐπικλύσεις τῶν κυμάτων ἐκπηδῶντες περὶ τὴν θήραν τῶν ἰχθύων ἀσχολοῦνται· ὅταν δὲ ἄμπωτις γένηται, κα-⁵ τευωχησόμενοι τὰ ληφθέντα συμφεύγουσι πάλιν εἰς
 6 τοὺς προειρημένους αὐλῶνας. τοὺς δὲ τελευτήσαν-
 τας θάπτουσι κατὰ μὲν τὸν τῆς ἀμπώτεως καιρὸν ἑῶντες ἐρριμμένους, ὅταν δ' ἡ πλημυρὶς ἐπέλθῃ, ῥίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν τὰ σώματα. διὸ καὶ¹⁰
 τὴν ἰδίαν ταφὴν τροφὴν τῶν ἰχθύων ποιούμενοι κυκλοῦμενον ἰδιοτρόπως τὸν βίον ἔχουσι παρ' ὅλον τὸν αἰῶνα.

20 Ἐν δὲ γένος τῶν Ἰχθυοφάγων τοιαύτας ἔχει τὰς οἰκήσεις ὥστε πολλὴν ἀπορίαν παρέχεσθαι τοῖς τὰ¹⁵
 τοιαῦτα φιλοτιμουμένοις ζητεῖν· ἐν γὰρ ἀποκρήμνοις φάραγξι καθίδρυνταί τινες, εἰς ἃς ἐξ ἀρχῆς ἦν ἀδύ-
 νατον παραβάλλειν τοὺς ἀνθρώπους, ἄνωθεν μὲν ἐπεχούσης πέτρας ὑψηλῆς καὶ πανταχόθεν ἀποτό-¹⁸⁰
 μου, ἐκ πλαγίων δὲ κρημνῶν ἀπροσίτων ὑφαιρου-²⁰
 μένων τὰς παρόδους, τὴν δὲ λοιπὴν πλευρὰν τοῦ πελάγους ὀρίζοντος, ὃ περὶ μὲν διελθεῖν ἀδύνατον, σχεδίαίς δὲ οὐ χωρῶνται τὸ παράπαν, πλοίων τε τῶν
 2 παρ' ἡμῖν ὑπάρχουσιν ἀνευνόητοι. τοιαύτης δὲ ἀπο-
 ρίας περὶ αὐτοὺς οὔσης, ὑπολείπεται λέγειν αὐτό-²⁵
 χθονας αὐτοὺς ὑπάρχειν, ἀρχὴν μὲν τοῦ πρώτου γένους μηδεμίαν ἐσχηκότας, αἰὲ δ' ἐξ αἰῶνος γεγο-
 νότας, καθάπερ ἔνιοι τῶν φυσιολόγων περὶ πάντων
 3 τῶν φυσιολογουμένων ἀπεφήναντο. ἀλλὰ γὰρ περὶ
 μὲν τῶν τοιούτων ἀνεφίκτου τῆς ἐπινοίας ἡμῖν οὐ-³⁰
 σης οὐδὲν κωλύει τοὺς τὰ πλεῖστα ἀποφηνάμενους ἐλάχιστα γινώσκειν, ὥς ἂν τῆς ἐν τοῖς λόγοις

πιθανότητος τὴν μὲν ἀκοὴν πειθούσης, τὴν δ' ἀλή-
θειαν οὐδαμῶς εὐρίσκούσης.

Ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν καλουμένων Χελωνο- 21
φάγων, ὃν τρόπον ἔχουσι τὴν ὅλην διάθεσιν τοῦ βίου.
5 νῆσοι γὰρ εἰσι κατὰ τὸν Ὠκεανὸν πλησίον τῆς γῆς
κείμεναι, πολλὰ μὲν τὸ πλῆθος, μικρὰ δὲ τοῖς μεγέ-
θεσι καὶ ταπεινά, καρπὸν δὲ οὐθ' ἡμέρον οὐτ' ἄγριον
ἔχουσαι. ἐν ταύταις διὰ τὴν πυκνότητα κῦμα μὲν οὐ
γίνεται, τοῦ κλύδωνος θρανομένου περὶ τὰς ἄκρας
10 τῶν νήσων, χελωνῶν δὲ θαλαττίων πλῆθος ἐνδια-
τρίβει περὶ τοὺς τόπους τούτους, πανταχόθεν κα-
ταφεῦγον πρὸς τὴν ἐκ τῆς γαλήνης σκέπη. αὗται 2
δὲ τὰς μὲν νύκτας ἐν βυθῷ διατρίβουσιν ἀσχολού-
μεναι περὶ τὴν νομὴν, τὰς δ' ἡμέρας εἰς τὴν ἀνὰ
15 μέσον τῶν νήσων θάλατταν φοιτῶσαι κοιμῶνται
μετέωροι τοῖς κύτεσι πρὸς τὸν ἥλιον, παρεμφερῇ
τὴν πρόσοψιν ποιοῦσαι ταῖς κατεστραμμέναις ἀκά-
τοις· ἐξαίσιοι γὰρ τοῖς μεγέθεσιν ὑπάρχουσι καὶ τῶν
ἐλαχίστων ἀλιάδων οὐκ ἐλάττους. οἱ δὲ τὰς νήσους 3
20 κατοικοῦντες βάρβαροι κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν
ἡρέμα προσνήχονται ταῖς χελώναις· πρὸς ἐκάτερον
δὲ μέρος πλησιάζαντες, οἱ μὲν πιέζουσιν, οἱ δ' ἐξαί-
ρουσιν, ἕως ἂν ὑπτιον γένηται τὸ ζῶον. ἔπειθ' οἱ μὲν 4
ἐξ ἐκατέρου μέρους οἰακίζουσι τὸν ὅλον ὄγκον, ἵνα
25 μὴ στραφέν τὸ ζῶον καὶ νηξάμενον τῷ τῆς φύσεως
βοηθήματι φύγῃ κατὰ βάθους, εἰς δ' ἔχων μέριμνα
μακρὰν καὶ δήσας τῆς οὐραῆς νήχεται πρὸς τὴν γῆν
καὶ προσέλκεται μετάγων τὸ ζῶον ἐπὶ τὴν χέρσον,
συμπαρακομιζομένων τῶν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐπίθεσιν
30 πεποιημένων. ὅταν δ' εἰς τὴν νῆσον ἐκκομίσωσι, 5
τὰ μὲν ἐντὸς πάντα βραχὺν χρόνον ἐν ἡλίῳ παρο-
πτήσαντες κατενωχοῦνται, τοῖς δὲ κύτεσιν οὕσι

σκαφοειδέσι χρῶνται πρὸς τε τὸν εἰς τὴν ἡπειρον 190
 διάπλουν, ὃν ποιοῦνται τῆς ὑδρείας ἔνεκεν, καὶ
 πρὸς τὰς σκηνώσεις, τιθέντες πρηνεῖς ἐφ' ὑψηλῶν
 τόπων, ὥστε δοκεῖν τούτοις τὴν φύσιν δεδωρῆσθαι
 μιᾷ χάριτι πολλὰς χρείας· τὴν γὰρ αὐτὴν αὐτοῖς 5
 εἶναι τροφήν, ἀγρεῖον, οἰκίαν, ναῦν.

6 Οὐ μακρὰν δὲ τούτων διεστῶτες νέμονται τὴν
 παράλιον βάρβαροι βίον ἀνώμαλον ἔχοντες. δια-
 τρέφονται γὰρ ἀπὸ τῶν ἐκπιπτόντων εἰς τὴν χέρ-
 σον κητῶν, ποτὲ μὲν δαψίλειαν τροφῆς ἔχοντες διὰ 10
 τὰ μεγέθη τῶν εὐρισκομένων θηρίων, ποτὲ δὲ δια-
 λειμμάτων γινομένων κακῶς ἀπαλλάττουσιν ὑπὸ τῆς
 ἐνδείας· καθ' ὃν δὲ χρόνον ἀναγκάζονται κατεργά-
 ζεσθαι διὰ τὴν σπάνιν τῶν ἀρχαίων ὀστέων χόν-
 δρους καὶ τὰς ἄκρας τῶν πλευρῶν ἐκφύσεις. 15

Τῶν μὲν οὖν Ἰχθυοφάγων τὰ γένη τοσαῦτ' ἐστὶ
 καὶ τοιοῦτοις χρῶνται βίοις, ὥς ἐν κεφαλαίοις εἰ-
 22 πειν. ἡ δὲ κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν παράλιος συν-
 ἄπτει μὲν ἡμέρῳ καὶ καταφύτῳ χώρᾳ, τοσοῦτο δὲ
 ἐστὶ πληθὸς τῶν ἰχθύων τοῖς ἐγγχωρίοις ὥστε τοὺς 20
 ἀναλίσκοντας μὴ δύνασθαι ὁραδίως περιγενέσθαι
 2 τῆς δαψιλείας. παρὰ γὰρ τοὺς αἰγιαλοὺς ἰσθαῖσι
 καλάμους πυκνοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους διαπεπλεγμέ-
 νους, ὥστε τὴν πρόσοψιν ὁμοίαν εἶναι δικτύῳ παρὰ
 θάλατταν ἐστηκότι. κατὰ δὲ πᾶν τὸ ἔργον ὑπάρ- 25
 χουσι πυκναὶ θύραι, τῇ μὲν πλοκῇ ταρσώδεις, τὰς
 στροφὰς δ' ἔχουσai πρὸς τὰς εἰς ἑκάτερα τὰ μέρη
 κινήσεις εὐλύτους. ταύτας ὁ κλύδων φερόμενος
 μὲν εἰς τὴν γῆν κατὰ τὸν τῆς πλημυρίδος καιρὸν
 ἀνοίγει, παλισσυστῶν δὲ κατὰ τὴν ἄμπωτιν ἀπο- 30
 3 κλείει. διόπερ συμβαίνει καθ' ἑκάστην ἡμέραν
 πλημυρούσης μὲν τῆς θαλάττης ἐκ βυθοῦ τοὺς

ἰχθύς συνεκφερομένους διὰ τῶν θυρῶν παρεισπί-
 πτειν, ἀναχωρούσης δὲ μὴ δύνασθαι τοῖς ὕγροῖς
 συνδιαρρεῖν διὰ τῆς τῶν καλάμων πλοκῆς. διὸ καὶ
 παρὰ τὸν Ὠκεανὸν ἐνίοτε σωρούς ἰχθύων σπαιρόν-
 5 των ὁρᾶν ἔστι γινομένους, οὓς ἀναλεγόμενοι συν-
 εχῶς οἱ πρὸς τούτοις τεταγμένοι δαψιλεῖς ἀπολανύ-
 σεις ἔχουσι καὶ μεγάλας προσόδους. ἐνιοὶ δὲ τῶν 4
 περὶ τοὺς τόπους διατριβόντων, πεδιάδος τε καὶ
 ταπεινῆς τῆς χώρας ὑπαρχούσης, τάφρους ὀρύττου-
 10 σιν ἀπὸ θαλάττης εὐρείας ἐπὶ πολλοὺς σταδίους μέ-
 χρι τῶν ἰδίων ἐπαύλεων, ῥαβδωτὰς δὲ θύρας ἐπ’
 ἄκρας αὐτὰς ἐπιστήσαντες ἀναβαινούσης μὲν τῆς
 πλημυρίδος ἀνοίγουσιν, εἰς δὲ τοῦναντίον μετα-
 πιπτούσης κλείουσιν. εἴτα τῆς μὲν θαλάττης διὰ
 15 τῶν τῆς θύρας ἀραιωμάτων ἀπορρεούσης, τῶν δ’
 ἰχθύων ἀποληφθέντων ἐν ταῖς τάφροις, ταμιεύον-
 ται καὶ λαμβάνουσιν ὅσους ἂν προαιρῶνται καὶ καθ’
 ὃν ἂν χρόνον βούλονται.

191 Διεληλυθότες δὲ περὶ τῶν παροικούντων τὴν 23
 20 ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας παράλιον ἕως Ἀραβίου κόλ-
 που, περὶ τῶν ἐξῆς τούτοις ἔθνων διεξιμεν. κατὰ
 γὰρ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου παρὰ τὸν
 Ἄσαν καλούμενον ποταμὸν παροικεῖ τὸ τῶν Ῥιζο-
 φάγων ἔθνος. ἐκ γὰρ τῶν πλησιοχώρων τὰς ῥίζας
 25 τῶν καλάμων ὀρύττοντες οἱ βάρβαροι πλύνουσι φι-
 λοτίμως· ποιήσαντες δὲ καθαρὰς κόπτουσι λίθοις,
 μέχρι ἂν γένηται τὸ ἔργον λεῖον καὶ κολλῶδες·
 ἔπειτα περιπλάσαντες χειροπληθιαίους ὄγκους ἐν
 ἡλίῳ παροπτῶσι, καὶ ταύτῃ χρώμενοι τροφῇ πάντα
 30 τὸν βίον διατελοῦσιν. ἀνεκλείπτους δ’ ἔχοντες τὰς 2
 τῆς τροφῆς ταύτης δαψιλείας, καὶ πρὸς ἀλλήλους
 αἰεὶ εἰρήνην ἄγοντες, ὑπὸ πλήθους λεόντων πολε-

μοῦνται· ἐμπύρου γὰρ τοῦ πέριξ ἀέρος ὄντος ἐκ
 τῆς ἐρήμου πρὸς αὐτοὺς φοιτῶσι λέοντες σκιάς ἐνε-
 κεν, οἱ δὲ καὶ θήρας τῶν ἐλαττόνων θηρίων. διό-
 περ τοὺς ἐκ τῶν τελμάτων ἐξιόντας τῶν Αἰθιοπῶν
 ὑπὸ τούτων τῶν θηρίων ἀναλίσκεσθαι συμβαίνει· 5
 ἀδυνατοῦσι γὰρ ὑφίστασθαι τὰς ἀλκὰς τῶν λεόν-
 των, ὥς ἂν μηδεμίαν βοήθειαν ὅπλων ἔχοντες, καὶ
 πέρας ἄρδην ἂν αὐτῶν διεφθάρη τὸ γένος, εἰ μὴ
 3 ἢ φύσις τι αὐτοῖς αὐτόματον ἐποίησε βοήθημα. ὑπὸ
 γὰρ τὴν ἀνατολὴν τοῦ κυνὸς παραδόξως, μηδεμιᾶς 10
 γινομένης μυίας περὶ τοὺς τόπους, τοσοῦτο πλῆθος
 ἀθροίζεται κωνώπων, ὑπερέχον δυνάμει τοὺς γνω-
 ριζομένους, ὥστε τοὺς μὲν ἀνθρώπους καταφυγόν-
 τας εἰς τὰς ἐλώδεις λίμνας μηδὲν πάσχειν, τοὺς δὲ
 λέοντας πάντα φεύγειν ἐκ τῶν τόπων, ἅμα μὲν 15
 ὑπὸ τοῦ δηγμοῦ κακουχομένους, ἅμα δὲ τὸν ἀπὸ
 τῆς φωνῆς ἤχον καταπεπληγμένους.

24 Ἐπόμενοι δὲ τούτοις εἰδὼν οἱ τε Ὑλοφάγοι καὶ οἱ
 Σπερματοφάγοι καλούμενοι. τούτων δ' οἱ μὲν ὑπὸ
 τὴν θερείαν τὸν πίπτοντα καρπὸν ἀπὸ τῶν δένδρων 20
 ὄντα πολὺν ἀθροίζοντες ἀπόνως διατρέφονται, κατὰ
 δὲ τὸν ἄλλον καιρὸν τῆς βοτάνης τῆς ἐν ταῖς σκιαζομέ-
 ναις συναγκείαις φυομένης προσφέρονται τὴν προση-
 νεστάτην· στερεὰ γὰρ οὕσα τὴν φύσιν, καὶ καυλὸν
 ἔχουσα παραπλήσιον ταῖς γινομέναις βουνιάσιν, ἐκ- 25
 2 πληροὶ τὴν τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἔνδειαν. οἱ δὲ
 Ὑλοφάγοι μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπὶ τὰς νομὰς
 ἐξιόντες ἀναβαίνουνουσιν ἐπὶ τὰ δένδρα, καὶ τοὺς ἀπα-
 λοὺς τῶν ἀκρεμόνων προσφέρονται. τοιαύτην δ' ἐκ
 τῆς συνεχοῦς μελέτης τὴν ἐπ' ἄκρους τοὺς κλάδους 30
 ἀναδρομὴν ποιοῦνται πάντες ὥστε ἄπιστον εἶναι
 τὸ γινόμενον· καὶ γὰρ μεταπηδῶσιν ἀπὸ ἐτέρου ἐφ'

192 ἕτερον δένδρον ὁμοίως τοῖς ὀρνέοις, καὶ τὰς ἀνα-
 βάσεις ἐπὶ τῶν λεπτοτάτων κλάδων ποιοῦνται χω-
 ρὶς κινδύνων. ἰσχνότητι γὰρ σώματος καὶ κουφό- 3
 τητι διαφέροντες, ἐπειδὴν τοῖς ποσὶ σφάλλονται,
 5 ταῖς χερσὶν ἀντιλαμβάνονται· κἂν τύχῃσι πεσόντες
 ἀφ' ὕψους, οὐδὲν πάσχουσι διὰ τὴν κουφότητα.
 καὶ πάντα δὲ κλάδον ἔγχυλον τοῖς ὁδοῦσι κατερ-
 γαζόμενοι πέττουσιν εὐκόπως ταῖς κοιλίαις. οὗτοι 4
 δ' αἰεὶ βιοῦσι γυμνοὶ μὲν ἐσθῆτος, κοιναῖς δὲ χρώ-
 10 μενοι γυναιξίν· ἀκολούθως δὲ καὶ τοὺς γεννηθέν-
 τας παῖδας κοινούς ἡγοῦνται. διαπολεμοῦσι δὲ πρὸς
 ἀλλήλους περὶ τῶν τόπων ῥάβδοις ὥπλισμένοι, καὶ
 ταύταις ἀμυνόμενοι τοὺς ἐναντίους διασπῶσι τοὺς
 χειρωθέντας. τελευτῶσι δ' αὐτῶν οἱ πλεῖστοι λιμῶ
 15 καταπονηθέντες, ὅταν τῶν ὁμμάτων ἀπογλαυκωθέν-
 των τὸ σῶμα στερηθῇ τῆς ἀναγκαίας ἐκ ταύτης τῆς
 αἰσθήσεως χρείας.

Τὴν δὲ ἐξῆς χώραν Αἰθιοπῶν ἐπέχουσιν οἱ κα- 25
 λούμενοι Κυνηγοί, σύμμετροι μὲν κατὰ τὸ πλῆθος,
 20 βίον δ' οἰκεῖον ἔχοντες τῇ προσηγορίᾳ. θηριώδους
 γὰρ οὔσης τῆς χώρας καὶ παντελῶς λυπρᾶς, ἔτι δὲ
 ὑδάτων ῥύσεις ναματιαίων ἐχούσης ὀλίγας, καθεύ-
 δουσι μὲν ἐπὶ τῶν δένδρων διὰ τὸν ἀπὸ τῶν θη-
 ρίων φόβον, ὑπὸ δὲ τὴν ἐωθινὴν πρὸς τὰς συρρούσεις
 25 τῶν ὑδάτων μεθ' ὅπλων φοιτῶντες ἑαυτοὺς ἀποκρύ-
 βουσιν εἰς τὴν ὕλην καὶ σκοπεύουσιν ἀπὸ τῶν δέν-
 δρων. κατὰ δὲ τὸν τοῦ καύματος καιρὸν, ἐρχομένων 2
 βοῶν τε ἀγρίων καὶ παρδάλων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων
 πλήθους πρὸς τὸ ποτόν, ταῦτα μὲν διὰ τὴν ὑπερ-
 30 βολὴν τοῦ τε καύματος καὶ δίψους λάβρον προσ-
 φέρεται τὸ ὑγρόν, μέχρι ἂν ἐμπλησθῇ, οἱ δ' Αἰ-
 θίοπες, γενομένων αὐτῶν βαρέων καὶ δυσκινήτων,

καταπηδῶντες ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ χρώμενοι ξύ-
 λοις πεφυρακτωμένοις καὶ λίθοις, ἔτι δὲ τοξεύμασι,
 3 ῥαδίως καταπονοῦσι. κατὰ δὲ συστήματα ταύταις
 χρώμενοι ταῖς κυνηγίαις σαρκοφαγοῦσι τὰ λη-
 φθέντα, καὶ σπανίως μὲν ὑπὸ τῶν ἀλκιμωτάτων 5
 ζῶων αὐτοὶ διαφθείρονται, τὰ δὲ πολλὰ δόλω τὴν
 4 ἐκ βίας ὑπεροχὴν χειροῦνται. ἐὰν δὲ ποτε τῶν
 κυνηγουμένων ζῶων σπανίζωσι, τὰς δορὰς τῶν πρό-
 τερον εἰλημμένων βρέξαντες ἐπιτιθέασιν ἐπὶ πῦρ
 ἀπαλόν· σποδίσαντες δὲ τὰς τρίχας τὰ δέρματα 10
 διαιροῦσι, καὶ κατεσθίοντες βεβιασμένως ἀναπλη-
 5 ροῦσι τὴν ἔνδειαν. τοὺς δὲ ἀνῆβους παῖδας γυμνά-
 ζουσιν ἐπὶ σκοπὸν βάλλειν, καὶ μόνοις διδόασι
 τροφὴν τοῖς ἐπιτυχοῦσι. διὸ καὶ θαυμαστοὶ ταῖς
 εὐστοχίαις ἄνδρες γίνονται, κάλλιστα διδασκόμενοι 15
 ταῖς τοῦ λιμοῦ πληγαῖς.

26 Ταύτης δὲ τῆς χώρας εἰς τὰ πρὸς δυσμὰς μέρη
 πολὺ διεστηκότες Αἰθίοπες ὑπάρχουσιν Ἐλεφαντο-
 μάχοι κυνηγοί. νεμόμενοι γὰρ δρυμώδεις καὶ πυ-
 κνοὺς τοῖς δένδρεσι τόπους παρατηροῦσι τῶν ἐλε-²⁰
 φάντων τὰς εἰσόδους καὶ τὰς ἐκτροπὰς, σκοπὰς ἀπὸ 193
 τῶν ὑψηλοτάτων δένδρων ποιούμενοι· καὶ ταῖς μὲν
 ἀγέλαις αὐτῶν οὐκ ἐπιτίθενται διὰ τὸ μηδεμίαν
 ἐλπίδα ἔχειν κατορθώσεως, τοῖς δὲ καθ' ἓνα πο-
 ρεομένοις ἐπιβάλλουσι τὰς χεῖρας, παραδόξοις ἐγχει-²⁵
 2 ροῦντες τολμήμασιν. ὅταν γὰρ τὸ ζῶον διεξιὸν
 γένηται κατὰ τὸ δένδρον ἐν ᾧ συμβαίνει τὸν σκο-
 πεύοντα κεκρύφθαι, ἅμα τῷ παραλλάττειν τὸν τό-
 πον ταῖς μὲν χερσὶν ἐδράξατο τῆς οὐρᾶς, τοῖς δὲ
 ποσὶν ἀντέβη πρὸς τὸν ἀριστερὸν μηρόν· ἔχων δ' 30
 ἐκ τῶν ὤμων ἐξηρτημένον πέλεκυν, κοῦφον μὲν
 πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς μιᾶς χειρὸς πληγὴν, ὅξυν δὲ καθ'

ὑπερβολήν, τοῦτον λαβόμενος ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ νευ-
 ροκοπεῖ τὴν δεξιὰν ἰγνύν, πυκνὰς καταφέρων πλη-
 γὰς καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς οἰακίζων τὸ ἴδιον
 σῶμα. παράδοξον δὲ ὀξύτητα τοῖς ἔργοις προσφέ-
 5 ρουσιν, ὥς ἂν ἄθλου τῆς ἰδίας ψυχῆς ἐκάστῳ προ-
 κειμένου· ἢ γὰρ χειρῶσασθαι τὸ ζῶον ἢ τελευτᾶν
 αὐτὸν λείπεται, τῆς περιστάσεως οὐκ ἐπιδεχομένης
 ἕτερον ἀποτελεσμα. τὸ δὲ νευροκοπηθὲν ζῶον ποτὲ 3
 μὲν διὰ τὴν δυσκινησίαν ἀδυνατοῦν στρέφεσθαι καὶ
 10 συνεγκλινόμενον ἐπὶ τὸν πεπονθότα τόπον πίπτει
 καὶ τὸν Αἰθίοπα συναπόλλυσι, ποτὲ δὲ πρὸς πέτραν
 ἢ δένδρον ἀποθλίψαν τὸν ἄνθρωπον τῷ βάρει πιέ-
 ζει μέχρι ἂν ἀποκτείνῃ. ἔνιοι δὲ τῶν ἐλεφάντων 4
 περιαλγείς γινόμενοι τοῦ μὲν ἀμύνεσθαι τὸν ἐπι-
 15 βουλευσάντα μακρὰν ἀφεστήκασι, τὴν δὲ φυγὴν διὰ
 τοῦ πεδίου ποιοῦνται, μέχρι ἂν οὐ συνεχῶς ὁ
 προσβεβηκὼς τύπτων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τῷ πε-
 λέκει διακόψας τὰ νεῦρα ποιήσῃ πάρετον τὸ ζῶον.
 ὅταν δὲ τὸ ζῶον πέσῃ, συντρέχουσι κατὰ συστή-
 20 ματα, καὶ ζῶντος ἔτι τέμνοντες τὰς σάρκας ἐκ τῶν
 ὀπισθεν μερῶν εὐωχοῦνται. ἔνιοι δὲ τῶν πλησίον 27
 κατοικούντων χωρὶς κινδύνων θηρεύουσι τοὺς ἐλέ-
 φαντας, τέχνη τῆς βίας περιγινόμενοι. εἶωθε γὰρ
 τοῦτο τὸ ζῶον, ἐπειδὴν ἀπὸ τῆς νομῆς πληρωθῇ,
 25 πρὸς ὕπνον καταφέρεσθαι, διαφορὰν ἐχούσης τῆς περὶ
 αὐτὸ διαθέσεως πρὸς τὰ λοιπὰ τῶν τετραπόδων· οὐ 2
 γὰρ δύναται τοῖς γόνασι πρὸς τὴν γῆν συγκαθιέ-
 ναι τὸν ὅλον ὄγκον, ἀλλὰ πρὸς δένδρον ἀνακλιθὲν
 ποιεῖται τὴν διὰ τῶν ὕπνων ἀνάπαυσιν. διόπερ
 30 τὸ δένδρον διὰ τὴν γινομένην πρὸς αὐτὸ πλεονάκεις
 πρόσκλισιν τοῦ ζῶου τετριμμένον τέ ἐστι καὶ ῥύ-
 που πλήρες, πρὸς δὲ τούτοις ὁ περὶ αὐτὸ τόπος

- ἵχνη τε ἔχει καὶ σημεῖα πολλά, δι' ὧν οἱ τὰ τοι-
 αῦτα ἐρευνῶντες Αἰθίοπες γνωρίζουσι τὰς τῶν ἐλε-
 3 φάντων κοίτας. ὅταν οὖν ἐπιτύχωσι τοιούτῳ δέν-
 δρῳ, πρίζουσιν αὐτὸ παρὰ τὴν γῆν, μέχρι ἂν ὀλίγην 194
 ἔτι τὴν ῥοπὴν ἔχῃ πρὸς τὴν πτωσιν· εἰδ' οὗτοι μὲν 5
 τὰ σημεῖα τῆς ἰδίας παρουσίας ἀφανίσαντες ταχέως
 ἀπαλλάττονται, φθάνοντες τὴν ἔφοδον τοῦ ζῴου,
 ὃ δ' ἐλέφας πρὸς τὴν ἐσπέραν ἐμπλησθεὶς τῆς τρο-
 φῆς ἐπὶ τὴν συνήθη καταντᾷ κοίτην. κατακλιθεὶς
 δὲ ἀθρόω τῷ βάρει παραχορῆμα μετὰ τῆς τοῦ δέν- 10
 δρου φορᾶς ἐπὶ τὴν γῆν καταφέρεται, πεσὼν δὲ
 ὑπτιος μένει τὴν νύκτα κείμενος διὰ τὸ τὴν τοῦ
 σώματος φύσιν ἀδημιούργητον εἶναι πρὸς ἀνάστα-
 4 σιν. οἱ δὲ πρίσαντες τὸ δένδρον Αἰθίοπες ἅμ'
 ἡμέρᾳ καταντῶσι, καὶ χωρὶς κινδύνων ἀποκτείναν- 15
 τες τὸ ζῶον σκηνοποιοῦνται περὶ τὸν τόπον καὶ
 παραμένουσι μέχρι ἂν τὸ πεπτωκὸς ἀναλώσῃ.
- 28 Τούτων δὲ τῶν γενῶν τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν μέρη
 κατοικοῦσιν Αἰθίοπες οἱ προσαγορευόμενοι Σιμοί,
 τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν κεκλιμένα νέμεται τὸ τῶν 20
 2 Στρουθοφάγων γένος. ἔστι γὰρ παρ' αὐτοῖς ὄρ-
 νέου τι γένος μεμιγμένην ἔχον τὴν φύσιν τῷ χερ-
 σαίῳ ζῴῳ, δι' ἣν τῆς συνθέτου τέτευχε προσηγο-
 ρίας. τοῦτο δὲ μεγέθει μὲν οὐ λείπεται τῆς μεγί-
 25 στης ἐλάφου, τὸν δὲ αὐχένα μακρὸν ἔχον πε-
 ριφερεῖς τὰς πλευρὰς καὶ πτερωτὰς ὑπὸ τῆς φύ-
 σεως δεδημιούργηται. καὶ κεφάλαιον μὲν ἀσθενὲς
 ἔχει καὶ μικρόν, μηροῖς δὲ καὶ κώλοις ὑπάρχει καρ-
 3 τερώτατον, διχήλου τῆς βάσεως οὔσης. τοῦτο πέ-
 τεσθαι μὲν μετέωρον οὐ δύναται διὰ τὸ βάρος, τρέ- 30
 χει δὲ πάντων ὠκύτατον, μικρὸν ἄκροις τοῖς ποσὶ
 τῆς γῆς ἐπιψαῦον· μάλιστα δ' ὅταν κατ' ἀνέμου

πνοὰς ἐξαίρῃ τὰς πτέρυγας, ὑπεξάγει καθαπερεὶ τις
 ναῦς ἰστιοδρομοῦσα· τοὺς δὲ διώκοντας ἀμύνεται
 διὰ τῶν ποδῶν ἀποσφενδονῶν παραδόξως λίθους
 χειροπληθιαίους. ὅταν δ' ἐν νηνεμίᾳ διώκηται, ταχὺ 4
 5 συνιδρυσῶν τῶν πτερύγων ἀδυνατεῖ χρῆσασθαι
 τοῖς τῆς φύσεως προτερήμασι, καὶ ῥαδίως καταλαμ-
 βανόμενον ἀλίσκεται. τούτων δὲ τῶν ζώων ἀμύ- 5
 νητων ὄντων τῷ πλήθει κατὰ τὴν χώραν, οἱ βάρ-
 βαροι παντοδαπὰς μηχανὰς ἐπινοοῦσι κατ' αὐτῶν τῆς
 10 θήρας· ῥαδίως δὲ πολλῶν ἀλισκομένων ταῖς μὲν
 σαρξὶ χρωῖνται πρὸς διατροφὴν, ταῖς δὲ δοραῖς πρὸς
 ἐσθῆτα καὶ στρωμνὴν. ὑπὸ δὲ τῶν Σιμῶν ὀνομα- 6
 ζομένων Αἰθιόπων πολεμούμενοι διακινδυνεύουσι
 πρὸς τοὺς ἐπιτιθεμένους, ὅπλοις ἀμυντηρίοις χρω-
 15 μενοι τοῖς τῶν ὀρύγων κέρασι· ταῦτα δὲ μεγάλα καὶ
 τμητικὰ καθεστῶτα μεγάλην παρέχεται χρεῖαν, δα-
 195 ψιλείας οὔσης κατὰ τὴν χώραν διὰ τὸ πλῆθος τῶν
 ἐχόντων αὐτὰ ζώων.

Βραχὺ δὲ τούτων ἀπέχοντες Ἀκριδοφάγοι κατοί- 29
 20 κοῦσι τὰ συνορίζοντα πρὸς τὴν ἔρημον, ἄνθρωποι
 μικρότεροι μὲν τῶν ἄλλων, ἰσχυροὶ δὲ τοῖς ὄγκοις,
 μέλανες δὲ καθ' ὑπερβολήν. κατὰ γὰρ τὴν ἑαρι-
 νὴν ὥραν παρ' αὐτοῖς ξέφυροι καὶ λίβες παμμεγέ-
 θεις ἐκρίπτουσιν ἐκ τῆς ἐρήμου πλῆθος ἀκρίδων
 25 ἀμύθητον, τοῖς τε μεγέθεσι διαλλάττον καὶ τῇ χροῇ
 τοῦ πτερώματος εἰδεχθὲς καὶ ὁυπαρόν. ἐκ τούτου 2
 δαψιλεῖς τροφὰς ἔχουσιν ἅπαντα τὸν βίον, ἰδιοτρό-
 πως αὐτῶν ποιούμενοι τὴν θήραν. παρὰ γὰρ τὴν
 χώραν αὐτῶν ἐπὶ πολλοὺς σταδίους παρήκει χαράδρα
 30 βάθους ἔχουσα καὶ πλάτος ἀξιόλογον· ταύτην πλη-
 ροῦσιν ἀργείας ὕλης, οὔσης ἀφθόνου κατὰ τὴν χῶ-
 ραν· ἐπειθ' ὅταν τῶν προειρημένων ἀνέμων πνεόντων

προσφέρηται τὰ νέφη τῶν ἀκριδῶν, καταδιελόμενοι
 πάντα τὸν τῆς χαράδρας τόπον πυροῦσι τὸν ἐν
 3 αὐτῇ χόρτον. ἐγειρομένου δὲ καπνοῦ πολλοῦ καὶ
 δριμύτος, αἱ μὲν ἀκριδὲς ὑπερπετόμεναι τὴν χαρά-
 δραν, καὶ διὰ τὴν τοῦ καπνοῦ δριμύτητα πνιγόμε- 5
 ναι, καταπίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν ὀλίγον διαπετα-
 σθεῖσαι τόπον, τῆς δὲ τούτων ἀπωλείας ἐπὶ πλεί-
 ονας ἡμέρας γινομένης μεγάλοι διανίστανται σωροί·
 καὶ τῆς χώρας ἐχούσης ἀλμυρίδα πολλήν, πάντες
 προσφέρουσι ταύτην ἀθρόοις τοῖς σωροῖς, καὶ δια- 10
 τήξαντες οἰκείως ποιοῦσι τὴν τε γεῦσιν πρόσφορον
 καὶ τὸν ἀποθησαυρισμὸν ἄσηπτον καὶ πολυχρόνιον.
 4 ἡ μὲν οὖν διατροφή τούτοις παραχρῆμα καὶ τὸν
 ὕστερον χρόνον ἀπὸ τούτων τῶν ζώων ὑπάρχει·
 οὔτε γὰρ κτηνοτροφοῦσιν οὔτε θαλάττης ἐγγὺς οἱ- 15
 κοῦσιν οὔτε ἄλλης ἐπικουρίας οὐδεμιᾶς τυγχάνουσι·
 τοῖς δὲ σώμασιν ὄντες κοῦφοι καὶ τοῖς ποσὶν ὀξύ-
 τατοι βραχύβιοι παντελῶς εἰσιν, ὥς ἂν τῶν πολυ-
 χροنيωτάτων παρ' αὐτοῖς οὐχ ὑπερβαλλόντων ἔτη
 5 τετταράκοντα. τὸ δὲ τοῦ βίου τέλος οὐ μόνον πα- 20
 ράδοξον ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀκληρότατον.
 ὅταν γὰρ πλησιάζῃ τὸ γῆρας, ἐμφύονται τοῖς σώ-
 μασι πτερωτοὶ φθεῖρες οὐ μόνον διάφοροι τοῖς εἰ-
 δεσιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ιδέαις ἄγριοι καὶ παντελῶς
 6 εἰδεχθεῖς. ἀρξάμενον δὲ τὸ κακὸν ἀπὸ τῆς γαστρὸς 25
 καὶ τοῦ θώρακος ἐπινέμεται πάντα τὸν ὄγκον ἐν
 ὀλίγῳ χρόνῳ. ὁ δὲ πάσχων τὸ μὲν πρῶτον ὥς ὑπὸ
 ψώρας τινὸς ἐρεθιζόμενος μετρίως ὀδαξᾶσθαι φιλο-
 τιμεῖται, μεμιγμένην ἔχοντος τοῦ πάθους ἀλγηδόσι
 τὴν χαράν· μετὰ δὲ ταῦτα αἰὲ μᾶλλον τῶν ἐγγενο- 30
 μένων θηρίων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκπιπτόντων
 συνεκχεῖται πλῆθος ἰχθῶρος λεπτοῦ, τὴν δριμύτητα

παντελῶς ἔχοντας ἀνυπομόνητον. διόπερ ὁ συνε- 7
 χόμενος τῷ πάθει βιαιότερον ἀμύττει τοῖς ὄνυξι,
 στεναγμούς μεγάλους προϊέμενος. κατὰ δὲ τὰς τῶν
 χειρῶν ἐξελκώσεις τοσοῦτο πλήθος ἐκπίπτει τῶν
 5 ἔρπετων ὥστε μὴδὲν ἀνύειν τοὺς ἀπολέγοντας, ὡς
 ἂν ἄλλων ἐπ' ἄλλοις ἐκφαινομένων καθάπερ ἐκ τι-
 νος ἀγγείου πολλαχῶς κατατετρημένου. οὗτοι μὲν
 οὖν εἰς τοιαύτην διάλυσιν τοῦ σώματος καταστρέ-
 φουσι τὸν βίον δυστυχῶς, εἴτε διὰ τὴν ἰδιότητα
 10 τῆς τροφῆς εἴτε διὰ τὸν ἀέρα τοιαύτης τυγχάνον-
 τες περιπετείας.

Τῷ δὲ ἔθνει τούτῳ χώρα παρήκει κατὰ τὸ μέ- 30
 γθος πολλή καὶ κατὰ τὰς τῆς νομῆς ποικιλίας ἀγαθή.
 ἔρημος δ' ἐστὶ καὶ παντελῶς ἄβατος, οὐκ ἀπ' ἀρ-
 15 χῆς σπανίζουσα τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ'
 ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἐκ τινος ἐπομβρίας ἀκαί-
 ρου πλήθος φαλαγγίων καὶ σκορπίων ἐξενέγκασα.
 τοσοῦτο γὰρ ἱστοροῦσιν ἐπιπολάσαι τῶν εἰρημένων 2
 θηρίων πλήθος ὥστε τοὺς κατοικοῦντας ἀνθρώ-
 20 πους τὸ μὲν πρῶτον πανδημεῖ κτείνειν πᾶν τὸ τῇ
 φύσει πολέμιον, ἀπεριγενήτου δὲ τοῦ πλήθους ὄν-
 τος καὶ τῶν δηγμάτων ὀξεῖς τοῖς πληγεῖσι τοὺς θά-
 νάτους ἐπιφερόντων, ἀπογνόντας τὴν πάτριον γῆν
 τε καὶ δίαιταν φυγεῖν ἐκ τῶν τόπων. οὐ χρὴ δὲ
 25 θαυμάζειν οὐδὲ ἀπιστεῖν τοῖς λεγομένοις, πολλὰ τού-
 των παραδοξότερα κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην γε-
 γονότα διὰ τῆς ἀληθοῦς ἱστορίας παρειληφότας.
 περὶ γὰρ τὴν Ἰταλίαν μυῶν πλήθος ἀρουραίων ἐγ- 3
 γεννηθὲν τοῖς πεδίοις ἐξέβαλέ τινας ἐκ τῆς πατρίου
 30 χώρας, κατὰ δὲ τὴν Μηδίαν ἐπιπολάσαντες ἀμύ-
 θητοι στρουθοὶ καὶ τὰ σπέρματα τῶν ἀνθρώπων
 ἀφανίζοντες ἠνάγκασαν εἰς ἑτερογενεῖς τόπους μετα-

στῆναι, τοὺς δὲ καλουμένους Ἀνταριάτας βάτραχοι
 τὴν ἀρχέγονον σύστασιν ἐν τοῖς νέφεσι λαμβάνοντες
 καὶ πίπτοντες ἀντὶ τῆς συνήθους ψεκάδος ἐβιάσαντο
 τὰς πατρίδας καταλιπεῖν καὶ καταφυγεῖν εἰς τοῦτον
 4 τὸν τόπον ἐν ᾧ νῦν καθίδρυνται. καὶ μὴν τίς οὐχ 5
 ἰστόρησεν Ἡρακλεῖ τῶν ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας ἄθλων
 συντελεσθέντων ἓνα καταριθμούμενον καθ' ὃν ἐξή-
 λασεν ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης τὸ πλῆθος τῶν
 ἐπιπολασάντων ὀρνίθων ἐν αὐτῇ; ἀνάστατοι δὲ κατὰ
 τὴν Διβύην πόλεις τινὲς ἐγένοντο πλῆθους λεόν- 10
 των ἐπελθόντος ἐκ τῆς ἐρήμου.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς ἀπίστως
 διὰ τὸ παράδοξον πρὸς τὰς ἱστορίας διακειμένους· πά- 197
 λιν δὲ ἐπὶ τὰ συνεχῇ τοῖς προειρημένοις μεταβησόμεθα.

31 Τὰς δ' ἐσχατίας τῶν πρὸς μεσημβρίαν μερῶν 15
 κατοικοῦσιν ἄνδρες ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων καλού-
 μενοι Κυναμολγοί, κατὰ δὲ τὴν τῶν πλησιοχώρων
 βαρβάρων διάλεκτον Ἄγριοι. οὗτοι δὲ πώγωνας
 μὲν φέρουσι παμμεγέθεις, κυνῶν δὲ τρέφουσιν
 ἀγρίων ἀγέλας πρὸς τὴν τοῦ βίου χρεῖαν εὐθέτους. 20
 2 ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων τροπῶν τῶν θερινῶν μέχρι
 μέσου χειμῶνος Ἰνδικοὶ βόες ἀμύθητοι τὸ πλῆθος
 ἐπιφοιτῶσιν αὐτῶν τὴν χώραν, ἀδήλου τῆς αἰτίας
 οὔσης· οὐδεὶς γὰρ οἶδεν εἶθ' ὑπὸ ζῶων πολλῶν καὶ
 σαρκοφάγων πολεμούμενοι φεύγουσιν, εἴτε δι' ἐν- 25
 δειαν τροφῆς ἐκλείποντες τοὺς οἰκείους τόπους εἴτε
 δι' ἄλλην περιπέτειαν, ἣν ἡ μὲν πάντα τὰ παρά-
 δοξα γεννῶσα φύσις κατασκευάζει, τὸ δὲ τῶν ἀν-
 3 θρώπων γένος ἀδυνατεῖ τῷ νῶ συνιδεῖν. οὐ μὴν
 ἀλλὰ τοῦ πλῆθους οὐ κατισχύοντες δι' ἑαυτῶν πε- 30
 ριγενέσθαι τοὺς κύνας ἐπαφιάσι, καὶ μετὰ τούτων
 ποιούμενοι τὴν θήραν πολλὰ πάνυ τῶν ζῶων χει-

ροῦνται· τῶν δὲ ληφθέντων ἃ μὲν πρόσφατα κα-
 τεσθίουσιν, ἃ δὲ εἰς ἄλλας συντιθέντες ἀποθησαυ-
 ρίζουσι. πολλὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων διὰ τῆς
 τῶν κυνῶν ἀλκῆς θηρεύοντες ἀπὸ κρεοφαγίας τὸν
 5 βίον ἔχουσι.

Τὰ μὲν οὖν τελευταῖα γένη τῶν πρὸς μεσημ- 4
 βρίαν οἰκούντων ἐν μορφαῖς ἀνθρώπων τὸν βίον
 ἔχει θηριώδη· λείπεται δὲ διελθεῖν ὑπὲρ δύο ἔθ-
 νων, τῶν τε Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Τρωγλοδυτῶν.
 10 ἀλλὰ περὶ μὲν Αἰθιοπῶν ἀναγεγράφαμεν ἐν ἄλλοις,
 περὶ δὲ τῶν Τρωγλοδυτῶν νῦν ἐροῦμεν.

Οἱ τοίνυν Τρωγλοδύται προσαγορεύονται μὲν 32
 ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Νομάδες, βίον δ' ἔχοντες ἀπὸ
 θρεμμάτων νομαδικὸν κατὰ συστήματα τυραννοῦν-
 15 ται, καὶ μετὰ τῶν τέκνων τὰς γυναῖκας ἔχουσι κοι-
 νὰς πλὴν μιᾶς τῆς τοῦ τυράννου· τὸν δὲ ταύτῃ πλη-
 σιάσαντα πρόστιμον ὁ δυνάστης πράττεται τεταγμέ-
 νον ἀριθμὸν προβάτων. κατὰ δὲ τὸν τῶν ἐτησίῳν 2
 καιρὸν γινομένων παρ' αὐτοῖς ὄμβρων μεγάλων,
 20 ἅψ' αἵματος καὶ γάλακτος διατρέφονται, μίσγοντες
 ταῦτα καὶ βραχὺν χρόνον ἐψήσαντες. μετὰ δὲ ταῦτα
 διὰ τὴν τῶν καυμάτων ὑπερβολὴν τῆς νομῆς ξη-
 ραινομένης καταφεύγουσιν εἰς τοὺς ἐλώδεις τόπους,
 καὶ περὶ τῆς τῆς χώρας νομῆς πρὸς ἀλλήλους δια-
 25 μάχονται. τῶν δὲ βοσκημάτων τὰ πρεσβύτερα καὶ 3
 νοσεῖν ἀρχόμενα καταναλίσκοντες ἀπὸ τούτων τὸν
 ἅπαντα χρόνον διατρέφονται. διόπερ τὴν τῶν γο-
 νῶν προσηγορίαν ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ προσά-
 198 πτουσι, ταύρω δὲ καὶ βοῖ καὶ πάλιν κριῶ καὶ προβάτῳ·
 30 τούτων δὲ τοὺς μὲν πατέρας, τὰς δὲ μητέρας κα-
 λοῦσι διὰ τὸ πορίζεσθαι τὰς ἐφημέρους τροφὰς ἀεὶ
 παρὰ τούτων, ἀλλὰ μὴ παρὰ τῶν γεγεννηκότων.

ποτῶ δ' οἱ μὲν ἰδιῶται συγχρῶνται παλιούρων βρέ-
 γματι, τοῖς δὲ δυνάσταις ἀπό τινος ἄνθους κατα-
 σκευάζεται πόμα παραπλήσιον τῷ χειρίστῳ παρ'
 ἡμῖν γλεύκει. ταῖς δὲ ἀγέλαις τῶν θρεμμάτων ἐπα-
 κολουθοῦντες ἄλλην ἐξ ἄλλης χώραν ἐπιπορεύονται, 5
 4 φεύγοντες τὸ τοῖς αὐτοῖς τόποις ἐνδιατρίβειν. καὶ
 γυμνοὶ μὲν εἰσι πάντες τὰ σώματα πλὴν τῶν ἰσχύων,
 ἃ δέρμασι σκεπάζουσι· τὰ δ' αἰδοῖα πάντες οἱ Τρω-
 γλοδύται παραπλησίως τοῖς Αἰγυπτίοις περιτέμνον-
 ται πλὴν τῶν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος ὀνομαζομένων 10
 κολοβῶν· οὗτοι γὰρ μόνοι τὴν ἐντὸς τῶν στενῶν
 νεμόμενοι χώραν ἐκ νηπίου ξυροῖς ἀποτέμνονται
 33 πᾶν τὸ τοῖς ἄλλοις μέρος περιτομῆς τυγχάνον. ὅπλι-
 σμὸν δ' ἔχουσι τῶν Τρωγλοδυτῶν οἱ μὲν ὀνομαζό-
 μενοι Μεγάβαροι κυκλοτερεῖς ὠμοβοῖνας ἀσπίδας 15
 καὶ ῥόπαλον τύλους ἔχον περισιδήρους, οἱ δὲ ἄλλοι
 2 τόξα καὶ λόγχας. ταφαὶ δὲ παντελῶς ἐξηλλαγμέ-
 ναι ἐπιχωριάζουσι· τοῖς γὰρ τῶν παλιούρων λύ-
 γοις δῆσαντες τῶν τετελευτηκότων τὰ σώματα προσ-
 ἄπτουσι τὸν αὐχένα τοῖς σκέλεσι, θέντες δὲ τὸν 20
 νεκρὸν ἐπὶ τινος ἀναστήματος βάλλουσι λίθοις χει-
 ροπληθέσι γελῶντες, μέχρι ἂν ὅτου τοῖς λίθοις
 περιχώσαντες ἀποκρύψωσι τὰ σώματα· τὸ δὲ τελευ-
 ταῖον αἰγὸς κέρας ἐπιθέντες ἀπολύονται, συμπά-
 3 θειαν οὐδεμίαν λαμβάνοντες. πολемоῦσι δὲ πρὸς 25
 ἀλλήλους οὐχ ὁμοίως τοῖς Ἑλλήσιν ὑπὲρ γῆς ἢ τι-
 νων ἄλλων ἐγκλημάτων, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐπιγिनόμε-
 νης αἰὲ νομῆς. ἐν δὲ ταῖς φιλονικίαις τὸν μὲν
 πρῶτον ἀλλήλους τοῖς λίθοις βάλλουσι, μέχρι ἂν τινες
 τρωθῶσι, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸν τῶν τόξων ἀγῶνα 30
 καταντῶσι. πολλοὶ δὲ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τελευτῶσιν,
 ὥς ἂν εὐστόχως μὲν βαλλόντων διὰ τὴν ἐν τούτοις

ἄθλησιν, τὸν δὲ σκοπὸν ἔχόντων γυμνὸν τῶν σκε-
 παστηρίων ὅπλων. διαλύουσι δὲ τὴν μάχην τῶν γυ- 4
 ναικῶν αἱ πρεσβύτεραι, προαλλόμεναι μὲν εἰς τὸ
 μέσον, ἐντροπῆς δὲ τυγχάνουσαι· νόμιμον γὰρ ἔστιν
 5 αὐτοῖς ταύτας κατὰ μηδένα τῶν τρόπων τύπτειν,
 ὅθιεν ἅμα τῷ φανῆναι παύονται τοῦ τοξεύειν. οἱ 5
 δὲ διὰ τὸ γῆρας οὐ δυνάμενοι ταῖς ποίμναις ἀκο-
 λουθεῖν βοῶς οὐρά τὸν αὐχένα περισφίγγαντες ἐαν-
 τῶν ἀπολύονται τοῦ ζῆν προθύμως· τοῦ δὲ τὸν
 10 θάνατον ἀναβαλλομένου τὴν ἐξουσίαν ὁ βουλόμε-
 νος ἔχει τὸν δεσμὸν ὥς ἐπ' εὐνοίᾳ περιθεῖναι καὶ
 μετὰ νοουθετήσεως στερεῖσθαι τοῦ ζῆν. ὁμοίως δὲ 6
 νόμιμον αὐτοῖς ἔστι τοὺς πηρωθέντας ἢ νόσοις δυσ-
 199 ιάτοις συνεχομένους ἐξάγειν ἐκ τοῦ ζῆν· μέγιστον
 15 γὰρ τῶν κακῶν ἡγοῦνται τὸ φιλοψυχεῖν τὸν μηδὲν
 ἄξιον τοῦ ζῆν πράττειν δυνάμενον. διὸ καὶ πάν-
 τας ἰδεῖν ἔστι τοὺς Τρωγλοδύτας ἀρτίους μὲν τοῖς
 σώμασιν, ἰσχύοντας δ' ἔτι ταῖς ἡλικίαις, ὥς ἂν μη-
 δενὸς ὑπερβάλλοντος τὰ ἐξήκοντα ἔτη.
 20 Καὶ περὶ μὲν τῶν Τρωγλοδυτῶν ἱκανῶς εἰρήκα- 7
 μεν· εἰ δέ τις τῶν ἀναγινωσκόντων διὰ τὸν ξενι-
 σμὸν καὶ τὸ παράδοξον τῶν ἀναγεγραμμένων βίων
 ἀπιστήσῃ ταῖς ἱστορίαις, θεῖς πρὸ τῆς διανοίας
 παρ' ἄλληλα τὸν τε περὶ τὴν Σκυθίαν ἀέρα καὶ τὸν
 25 περὶ τὴν Τρωγλοδυτικὴν, καὶ τὰς ἑκατέρων διαφο-
 ρὰς ἰδῶν, οὐκ ἀπιστήσῃ τοῖς ἱστορημένοις. το- 34
 σαύτη γὰρ παραλλαγὴ τῶν παρ' ἡμῖν ἀέρων πρὸς
 τοὺς ἱστορημένους ὥστε τὴν κατὰ μέρος διαφορὰν
 ἀπιστον εἶναι. ὅπου μὲν γὰρ διὰ τὴν ὑπερβολὴν 2
 30 τοῦ ψύχους πῆγνυνται μὲν οἱ μέγιστοι ποταμοί,
 στέγοντος τοῦ κρυστάλλου διαβάσεις στρατοπέδων
 καὶ ἁμαξῶν καταγόμεων ἐφόδους, πῆγνυνται δὲ ὁ

οἶνος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χυμῶν ὥστε μαχαίραις ἀποτέμνεσθαι, καὶ τὰ τούτων θαυμασιώτερα, τὰ μὲν ἀκρωτήρια τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐσθῆτος παρατριβούσης περιρρεῖ, τὰ δὲ ὄμματα ἀμανροῦνται, τὸ δὲ πῦρ ἀλεωρὰν οὐ ποιεῖ, καὶ χαλκοὶ μὲν ἀνδριάντες ῥή- 5 γνυνται, κατὰ δὲ τινας καιροὺς διὰ τὴν πυκνότητα τῶν νεφῶν οὔτε ἀστραπὴν οὔτε βροντὴν γίνεσθαι περὶ τοὺς τόπους φασί· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τούτων παραδοξότερα συντελεῖται, τοῖς μὲν ἀγνοοῦσιν ἀπι- 3 στα, τοῖς δὲ πείραν εἰληφόσιν ἀνυπομόνητα. περὶ 10 δὲ τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου καὶ Τρωγλοδυτικῆς διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀφ' ἡλίου θερμασίας κατὰ τὸν τῆς μεσημβρίας καιρὸν οὐδὲ συνορᾶν ἀλλήλους οἱ παρεστῶτες δύνανται διὰ τὴν παχύτητα τῆς περὶ τὸν αἴρα πυκνώσεως, χωρὶς δὲ ὑποδέσεως πάντες 15 ἀδυνατοῦσι βαδίζειν, ὥς ἂν τοῖς ἀνυποδήτοις πα- 4 ραχρῆμα φλυκτίδων γινομένων. κατὰ δὲ τὸ ποτόν, ἔαν μὴ τὴν ἔνδειαν ἐτοίμως ἀφαιρῇται, ταχέως τελευτῶσιν, ὥς ἂν τῆς θερμασίας τὴν τῶν ὑγρῶν ἐν τῷ σώματι φύσιν ὀξέως ἀναλίσκουσης. πρὸς δὲ τού- 20 τοις, ὅταν τις εἰς χαλκοῦν ἀγγεῖον ἐμβαλὼν τῶν ἐδωδύμων ὀδηποτοῦν μεθ' ὕδατος εἰς τὸν ἥλιον θῇ, 5 ταχέως ἔψεται χωρὶς πυρὸς καὶ ξύλων. ἀλλ' ὅμως οἱ κατοικοῦντες ἀμφοτέρως τὰς εἰρημένας χώρας οὐχ οἶον φεύγειν βούλονται τὴν ὑπερβολὴν τῶν συμ- 25 βαινόντων αὐτοῖς κακῶν, ἀλλὰ καὶ τὸνναντίον ἐκουσίως προΐενται τὸ ζῆν ἕνεκα τοῦ μὴ βιασθῆναι 6 διαίτης ἑτέρας καὶ βίου πειραθῆναι. οὕτως αὐτο- φυεὶς ἔχει τι φίλτρον πᾶσα συνήθης χώρα, καὶ πε- 7 ριγίνεται τῆς ἐκ τῶν αἰέρων κακοπαθείας ὁ χρόνος 30 ὅ τὴν ἐκ νηπίου παραλαβὼν ἡλικίαν. τας δὲ τη- 200 λικαύτας ἐπ' ἀμφοτέρα διαφορὰς οὐ πολὺ διορίζει

τόπον διάστημα. ἀπὸ γὰρ τῆς Μαιώτιδος λίμνης,
 ἢ προσοικοῦσί τινες τῶν Σκυθῶν ἐν πάγῃ καὶ
 ψύχεσιν ὑπερβάλλουσι καθιδρυμένοι, πολλοὶ τῶν
 πλοῖζομένων οὐριοδρομοῦσαις ναυσὶ φορτίσιν εἰς
 5 μὲν Ῥόδον δεκαταῖοι καταπεπλεύκασιν, ἐξ ἧς εἰς
 Ἀλεξάνδρειαν τεταρταῖοι καταντῶσιν, ἐκ δὲ ταύτης
 κατὰ τὸν Νεῖλον πλέοντες πολλοὶ δεκαταῖοι κατην-
 τήκασιν εἰς Αἰθιοπίαν, ὥστε ἀπὸ τῶν κατεψυγμέ-
 νων μερῶν τῆς οἰκουμένης ἐπὶ τὰ θερμοτάτα μέρη
 10 μὴ πλέον εἴκοσι καὶ τεττάρων ἡμερῶν εἶναι τὸν
 πλοῦν τοῖς κατὰ τὸ συνεχὲς κομιζομένοις. διόπερ 8
 τῆς διαφορᾶς τῆς τῶν ἀέρων ἐν ὀλίγῳ διαστήματι
 μεγάλης οὔσης οὐδὲν παράδοξον καὶ τὴν δίαιταν
 καὶ τοὺς βίους, ἔτι δὲ τὰ σώματα πολὺ διαλλάτ-
 15 τειν τῶν παρ' ἡμῖν.

Ἐπεὶ δὲ τῶν ἐθνῶν καὶ βίων τὰ κεφάλαια τῶν 35
 δοκούντων εἶναι παραδόξων διεληλύθαμεν, περὶ τῶν
 ὄντων θηρίων κατὰ τὰς ὑποκειμένας χώρας ἐν μέ-
 ρει διέξιμεν. ἔστι γὰρ ζῷον ὃ καλεῖται μὲν ἀπὸ 2
 20 τοῦ συμβεβηκότος ῥινόκερος, ἀλκῇ δὲ καὶ βίᾳ πα-
 ραπλήσιον ὃν ἐλέφαντι, τῷ δὲ ὕψει ταπεινότερον,
 τὴν μὲν δορὰν ἰσχυροτάτην ἔχει, τὴν δὲ χροᾶν πυ-
 ξοειδῇ. ἐπὶ δ' ἄκρων τῶν μυκτήρων φέρει κέρας
 τῷ τύπῳ σιμόν, τῇ δὲ στερεότητι σιδήρῳ παρεμφε-
 25 ρές. τοῦτο περὶ τῆς νομῆς αἰὲ διαφερόμενον ἐλέ- 3
 φαντι τὸ μὲν κέρας πρὸς τινα τῶν πετρῶν θήγει,
 συμπεσὼν δ' εἰς μάχην τῷ προειρημένῳ θηρίῳ καὶ
 ὑποδύνον ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἀναρρήττει τῷ κέρατι
 καθάπερ ξίφει τὴν σάρκα. τῷ δὲ τοιούτῳ τρόπῳ
 30 τῆς μάχης χρώμενον ἔξαιμα ποιεῖ τὰ θηρία καὶ πολλὰ
 διαφθείρει. ὅταν δὲ ὁ ἐλέφας φθάσας τὴν ὑπὸ τὴν
 κοιλίαν ὑπόδυσιν τῇ προβοσκίδι προκαταλάβηται

τὸν ῥινόκερων, περιγίνεται ῥαδίως τύπτων τοῖς
 4 ὁδοῦσι καὶ τῇ βίᾳ πλέον ἰσχύων. αἱ δὲ σφίγγες
 γίνονται μὲν περὶ τε τὴν Τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν
 Αἰθιοπίαν, ταῖς δὲ μορφαῖς ὑπάρχουσιν οὐκ ἀνό-
 μοιοι ταῖς γραφομέναις, μόνον δὲ ταῖς δασύτησι 5
 διαλλάττουσι, τὰς δὲ ψυχὰς ἡμέρους ἔχουσαι καὶ
 πανούργους ἐπὶ πλέον καὶ διδασκαλίαν μεθοδικὴν
 5 ἐπιδέχονται. οἱ δ' ὀνομαζόμενοι κυνοκέφαλοι τοῖς
 μὲν σώμασιν ἀνθρώποις δυσειδέσι παρεμφερεῖς εἰσι,
 ταῖς δὲ φωναῖς μυγμοὺς ἀνθρωπίνους προΐενται. 10
 ἀγριώτατα δὲ ταῦτα τὰ ζῶα καὶ παντελῶς ἀτιθά-
 σευτα καθεστῶτα τὴν ἀπὸ τῶν ὀφρῶν πρόσοψιν
 αὐστηροτέραν ἔχει. ταῖς δὲ θηλείαις ἰδιωτάτον συμ- 201
 βαίνει τὸ τὴν μήτραν ἐκτὸς τοῦ σώματος φέρειν
 6 πάντα τὸν χρόνον. ὁ δὲ λεγόμενος κῆπος ὠνό- 15
 μασται μὲν ἀπὸ τῆς περὶ τὸν ὄγκον ὅλον ὥραιας
 καὶ προσηνοῦς ἡλικίας, τὸ δὲ πρόσωπον ἔχων ὅμοιον
 λέοντι τὸ λοιπὸν σῶμα φέρει πάνθηρι παραπλή-
 σιον, πλὴν τοῦ μεγέθους, ὃ παρισούται δορκάδι.
 7 πάντων δὲ τῶν εἰρημένων ζῴων ὁ σαρκοφάγος ταῦ- 20
 ρος ἀγριώτατός ἐστι καὶ παντελῶς δυσκαταμάχητος.
 τῷ μὲν γὰρ ὄγκῳ τοῦτο μεῖζόν ἐστι τῶν ἡμέρων
 ταύρων, ὁξύτητι δὲ ποδῶν οὐ λειπόμενον ἵππου, τῷ
 στόματι δὲ διεσθηκὸς ἄχρι τῶν ὠτων. τὸ δὲ χρῶμα
 πυρρὸν ἔχει καθ' ὑπερβολήν, καὶ τὰ μὲν ὅμματα 25
 γλαυκότερα λέοντος καὶ τὰς νύκτας ἀστράπτουτα,
 τὰ δὲ κέρατα φύσεως ἰδιοτρόπου κοινωνοῦντα· τὸν
 μὲν γὰρ ἄλλον χρόνον αὐτὰ κινεῖ παραπλησίως τοῖς
 ὥσιν, κατὰ δὲ τὰς μάχας ἴσθησιν ἀραρότως. τὴν δὲ
 τῆς τριχὸς ἐπαγωγὴν ἔχει τοῖς ἄλλοις ζῴοις ἐναν- 30
 8 τίαν. ἔστι δὲ τὸ θηρίον ἀλκῇ τε καὶ δυνάμει διά-
 φορον, ὥς ἂν ἐπιτιθέμενον τοῖς ἀλκιμωτάτοις τῶν

ζώων καὶ τὴν τροφήν ἔχον ἐκ τῆς τῶν χειρωθέντων
σαρκοφαγίας. διαφθείρει δὲ καὶ τὰς ποιμένας τῶν
ἐγκωρίων, καὶ καταπληκτικῶς ἀγωνίζεται πρὸς ὅλα
συστήματα τῶν ποιμένων καὶ κυνῶν ἀγέλας. λέγε- 9
5 ται δὲ καὶ τὸ δέρμα ἄτρωτον ἔχειν· πολλῶν γοῦν
ἐπιβεβλημένων λαβεῖν ὑποχείριον μηδὲνα κατισχυ-
κέναι. τὸ δ' εἰς ὄρουμα πεσὼν ἢ δι' ἄλλης ἀπά-
της χειρωθὲν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ γίνεται περιπνιγές,
καὶ τῆς ἐλευθερίας οὐδαμῶς ἀλλάττεται τὴν ἐν τῷ
10 τιθασεύεσθαι φιλανθρωπίαν. διόπερ εἰκότως οἱ
Τρωγλοδύται τοῦτο τὸ θηρίον κράτιστον κρίνουσιν,
ὥς ἂν τῆς φύσεως αὐτῷ δεδορμένης ἀλκὴν μὲν
λέοντος, ἵππου δὲ τάχος, ῥώμην δὲ ταύρου, τῆς
δὲ πάντων κρατίστης σιδήρου φύσεως οὐχ ἡττώμε-
15 νον. ὁ δὲ λεγόμενος παρ' Αἰθίοψι κροκόττας με- 10
μιγμένην μὲν ἔχει φύσιν κυνὸς καὶ λύκου, τὴν δὲ
ἀγριότητα φοβερωτέραν ἀμφοτέρων, τοῖς δὲ ὀδοῦσι
πάντων ὑπεράγει· πᾶν γὰρ ὁστῶν μέγεθος συντρί-
βει ῥαδίως. καὶ τὸ καταποθὲν διὰ τῆς κοιλίας πέτ-
20 τει παραδόξως. τοῦτο δὲ τὸ ζῷον τῶν ψευδῶς πα-
ραδοξολογούντων ἱστοροῦντες ἔνιοι μιμεῖσθαι τὴν
τῶν ἀνθρώπων διάλεκτον [ἀποφηνάμενοι] ἡμᾶς μὲν
οὐ πείθουσιν.

Ὅφειον δὲ γένη παντοδαπὰ καὶ τοῖς μεγέθεσιν 36
25 ἅπιστα θεωρεῖσθαι φασιν οἱ τὴν πλησίον τῆς ἐρή-
μου καὶ θηριώδους κατοικοῦντες. ἑκατὸν γὰρ πη-
202 χῶν τὸ μῆκος ἑορακέναι τινὲς ἀποφαινόμενοι δι-
καίως ἂν οὐχ ὑφ' ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν
ἄλλων ἀπάντων ψευδολογεῖν ὑποληφθεῖν. προσ-
30 τιθέασι γὰρ τῷ διαπιστουμένῳ πολλῷ παραδοξότερα,
λέγοντες ὅτι τῆς χώρας οὔσης πεδιάδος, ὅταν τὰ
μέγιστα τῶν θηρίων περισπειραθῇ, ποιεῖ ταῖς ἐγκυ-

κλωθείσαις ἐπ' ἀλλήλαις σπείραις ἀναστήματα πόρ-
 2 ρωθεν φαινόμενα λόφῳ παραπλήσια. τῷ μὲν οὖν
 μεγέθει τῶν ῥηθέντων θηρίων οὐκ ἂν τις ῥαδίως
 συγκατάθοιτο· περὶ δὲ τῶν μεγίστων ὄφεων τῶν
 εἰς ὄψιν ἐληλυθότων καὶ κομισθέντων ἐν τισιν ἀγ- 5
 γείοις εὐθέτοις εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ποιησόμεθα
 τὴν ἀναγραφὴν, προστιθέντες καὶ τῆς θήρας τὴν
 3 κατὰ μέρος οἰκονομίαν. ὁ γὰρ δεύτερος Πτολεμαῖος,
 περὶ τε τὴν τῶν ἐλεφάντων κυνηγίαν φιλοτιμηθεὶς
 καὶ τοῖς τὰς παραδόξους θήρας τῶν ἀλκιμωτάτων 10
 ζώων ποιουμένοις μεγάλας ἀπονέμων δωρεάς, πολλὰ
 δὲ χρήματα δαπανήσας εἰς ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν,
 ἐλέφαντάς τε συχνοὺς πολεμιστὰς περιεποίησατο καὶ
 τῶν ἄλλων ζώων ἀθεωρήτους καὶ παραδόξους φύ-
 4 σεις ἐποίησεν εἰς γινῶσιν ἔλθεῖν τοῖς Ἑλλησι. διὸ καὶ 15
 τινες τῶν κυνηγῶν, ὁρῶντες τὴν τοῦ βασιλέως με-
 γαλοψυχίαν ἐν ταῖς δωρεαῖς, συστραφέντες εἰς ἱκα-
 νὸν πλῆθος ἔκριναν παραβαλέσθαι ταῖς ψυχαῖς, καὶ
 τῶν μεγάλων ὄφεων ἓνα θηρεύσαντες ἀνακομίσαι
 ζῶντα εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον. 20
 5 μεγάλης δὲ οὔσης καὶ παραδόξου τῆς ἐπιβολῆς, ἡ
 τύχη συνεργήσασα ταῖς ἐπινοίαις αὐτῶν καὶ τὸ τέ-
 λος οἰκεῖον περιεποίησε τῆς πράξεως. σκοπεύσαντες
 γὰρ ἓνα τῶν ὄφεων τριάκοντα πηχῶν διατρίβοντα
 περὶ τὰς συστάσεις τῶν ὑδάτων, τὸν μὲν ἄλλον 25
 χρόνον ἀκίνητον τοῦ σώματος τὸ κύκλωμα τηροῦντα,
 κατὰ δὲ τὰς ἐπιφανείας τῶν διὰ τὴν δίψαν ζώων
 φοιτῶντων ἐπὶ τὸν τόπον ἄφνω διανιστάμενον, καὶ
 τῷ μὲν στόματι διαρπάζοντα, τῷ δὲ σπειράματι κα-
 ταπλέκοντα τὸν ὄγκον τῶν φανέντων ζώων, ὥστε 30
 μηδεὺν τρόπῳ δύνασθαι τὸ παραπεσὸν ἐκφυγεῖν,
 προμήκους οὖν ὄντος τοῦ ζώου καὶ νωθροῦ τὴν

φύσιν ἐλπίσαντες βρόχοις καὶ σειραῖς κυριεύσειν,
 τὸ μὲν πρῶτον παρήσαν ἐπ' αὐτὸ τεθαρορηκότες,
 ἔχοντες ἐξηρτυμένα πάντα τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν, ὥς 6
 δ' ἐπλησίαζον, αἰεὶ μᾶλλον ἐξεπλήττοντο τῷ δέει,
 5 θεωροῦντες ὄμμα πυρῶπὸν καὶ λιχμωμένην πάντη
 τὴν γλῶτταν, ἔτι δὲ τῇ τραχύτητι τῶν φολίδων
 ἐν τῇ διὰ τῆς ὕλης πορεία καὶ παρατρίψει ψό-
 φον ἐξαίσιον κατασκευάζοντα, τὸ μέγεθός τε τῶν
 ὀδόντων ὑπερφυῆς καὶ στόματος ἀγρίαν πρόσοψιν
 10 καὶ κυκλώματος ἀνάστημα παράδοξον. διόπερ τῷ 7
 φόβῳ τὰ χρώματα τῶν προσώπων ἀποβεβληκότες
 δειλῶς ἐπέβαλον τοὺς βρόχους ἀπὸ τῆς οὐράς· τὸ
 203 δὲ θηρίον ἅμα τῷ προσάψασθαι τοῦ σώματος τὸν
 κάλων ἐπεστράφη μετὰ πολλοῦ φνσήματος κατα-
 15 πληκτικῶς, καὶ τὸν μὲν πρῶτον ἀρπάζει τῷ στόματι
 μετεωρισθὲν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὰς σάρκας
 ἔτι ζῶντος κατεσιτεῖτο, τὸν δὲ δεύτερον φεύγοντα
 τῇ σπείρᾳ πόρρωθεν ἐπεσπάσατο, καὶ περιειληθὲν
 ἔσφιγγε τὴν κοιλίαν τῷ δεσμῷ· οἱ δὲ λοιποὶ πάντες
 20 ἐκπλαγέντες διὰ τῆς φυγῆς τὴν σωτηρίαν ἐπορίσαντο.
 οὐ μὴν ἀπέγνωσαν τὴν θήραν, ὑπερβαλλούσης τῆς 37
 ἀπὸ τοῦ βασιλέως χάριτος καὶ δωρεᾶς τοὺς ἀπὸ τῆς
 πείρας ἐγνωσμένους κινδύνους, φιλοτεχνίᾳ δὲ καὶ
 δόλῳ τὸ τῇ βίᾳ δυσκαταγώνιστον ἐχειρώσαντο, τοι-
 25 ἀνδε-τινὰ μηχανὴν πορισάμενοι. κατεσκεύασαν ἀπὸ
 σχοίνου πυκνῆς περιφερῆς πλόκανον, τῷ μὲν τύπῳ
 τοῖς κύρτοις ἐμφερές, τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῇ διαλή-
 ψει τῆς χώρας δυνάμενον δέξασθαι τὸν ὄγκον τοῦ
 θηρίου. κατοπτεύσαντες οὖν τὸν φωλεὸν αὐτοῦ καὶ 2
 30 τὴν ὥραν τῆς τε ἐπὶ τὴν νομὴν ἐξόδου καὶ πάλιν
 τῆς ἐπανόδου, ὥς τάχισθ' ὤρμησεν ἐπὶ τὴν ἄγρην
 τὴν συνήθη τῶν ἑτερογενῶν ζώων, τὸ μὲν προῦ-

πάρχον τοῦ φωλεοῦ στόμα λίθοις εὐμεγέθεσι καὶ γῇ
 συνωκοδόμησαν, τὸν δὲ πλησίον τῆς λόχμης τόπον
 ὑπόνομον ποιήσαντες καὶ τὸ πλόκανον εἰς αὐτὸν
 ἐνθέντες ἐναντίον ἐποίησαν τὸ στόμιον, ὥστε ἐξ
 3 ἐτοίμου τῷ θηρίῳ τὴν εἴσοδον ὑπάρχειν. κατὰ δὲ 5
 τὴν ἐπάνοδον τοῦ ζῴου, παρεσκευασμένοι τοξότας
 καὶ σφενδονήτας, ἔτι δὲ ἱππεῖς πολλοὺς, πρὸς δὲ
 τούτοις σαλπικτὰς καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν χορηγίαν,
 ἅμα τῷ προσπελάζειν τὸ μὲν θηρίον μετεωρότερον
 τῶν ἱππέων ἐξῆρε τὸν ἀνχένα, οἱ δ' ἐπὶ τὴν θήραν 10
 ἡθροισμένοι προσεγγίσει μὲν οὐκ ἐτόλμων, νενου-
 θετημένοι ταῖς προγεγεννημέναις συμφοραῖς, πόρ-
 ρωθεν δὲ πολλαῖς χερσὶν ἐφ' ἓνα καὶ μέγαν σκο-
 πὸν βάλλοντες ἐτύγχανον, καὶ τῇ τε τῶν ἱππέων
 ἐπιφανείᾳ καὶ πλήθει κυνῶν ἀλκίμων, ἔτι δὲ τῷ 15
 διὰ τῶν σαλπίγγων ἤχῳ, κατέπληττον τὸ ζῴον.
 διόπερ ὑποχωροῦντος πρὸς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ λόχ-
 μην τοσοῦτον ἐπεδίωκον ὥστε μὴ παροξύνειν ἐπὶ
 4 πλέον. ὥς δὲ τῆς ἐνωκοδομημένης φάραγγος ἤγ-
 ρισεν, ἀθρόως ψόφον μὲν πολὺν διὰ τῶν ὅπλων 20
 ἐποίησαντο, ταραχὴν δὲ καὶ φόβον διὰ τῆς τῶν
 ὄχλων ἐπιφανείας καὶ σαλπίγγων. τὸ δὲ θηρίον τὴν
 μὲν εἴσοδον οὐχ ἠϋρίσκε, τὴν δὲ τῶν κυνηγῶν ὁρμὴν
 καταπληττόμενον κατέφυγεν εἰς τὸ πλησίον κατε-
 5 σκευασμένον στόμιον. πιμπλαμένου δὲ τοῦ πλοκά- 25
 νου τῇ διαλύσει τῆς σπείρας, ἔφθασαν τῶν κυνη-
 γῶν τινες προσιππασάμενοι, καὶ πρὸ τοῦ στραφῆ-
 ναι τὸν ὄφιν ἐπὶ τὴν ἔξοδον κατελάβοντο δεσμοῖς
 τὸ στόμιον πρόμηκες ὃν καὶ πεφιλοτεχνημένον πρὸς
 ταύτην τὴν ὀξύτητα· ἐξελεύσαντες δὲ τὸ πλόκανον 30
 6 καὶ φάλαγγας ὑποθέντες μετέωρον ἐξῆραν. τὸ δὲ 204
 θηρίον ἀπειλημμένον ἐν ἀπεστενωμένῳ τόπῳ παρὰ

φύσιν συριγμὸν ἐξαίσιον ἠφίει καὶ τοῖς ὁδοῦσι τὴν
περιέχουσιν σχοῖνον κατέσπα, πάντῃ δὲ διασειόμε-
νον προσδοκίαν ἐποίησε τοῖς φέρουσιν ὥς ἐκπηδῆ-
5 καὶ κατὰπλάγυντες ἔθεσαν ἐπὶ τὴν γῆν τὸν ὄφιν,
καὶ τοὺς περὶ τὴν οὐρὰν τόπους κατακεντοῦντες
ἀντιπεριέσπων τοῦ θηρίου τὸν ἀπὸ τῶν ὁδόντων
σπαραγμὸν ἐπὶ τὴν αἰσθησιν τῶν ἀλγούντων με-
ρῶν. ἀπενέγκαντες δ' εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἔδω- 7
10 ρήσαντο τῷ βασιλεῖ, παράδοξον θέαμα καὶ τοῖς
ἀκούσασιν ἀπιστούμενον. τῇ δ' ἐνδείᾳ τῆς τροφῆς
καταπονθήσαντες τὴν ἀλκὴν τοῦ θηρίου τιθασὸν ἐκ
τοῦ κατ' ὀλίγον ἐποίησαν, ὥστε θαυμαστὴν αὐτοῦ
γενέσθαι τὴν ἐξημέρῳσιν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος τοῖς 8
15 μὲν κυνηγοῖς τὰς ἀξίας ἀπένειμε δωρεάς, τὸν δ'
ὄφιν ἔτρεφε τετιθασευμένον καὶ τοῖς εἰς τὴν βα-
σιλείαν παραβάλλουσι ξένοις μέγιστον παρεχόμενον
καὶ παραδοξότατον θέαμα. διόπερ τηλεκούτου με- 9
γέθους ὄφεως εἰς ὄψιν κοινὴν κατηντηκότος οὐκ
20 ἄξιον ἀπιστεῖν τοῖς Αἰθίοψιν οὐδὲ μῦθον ὑπολαμ-
βάνειν τὸ θρυλούμενον ὑπ' αὐτῶν. ἀποφαίνονται
γὰρ ὁρᾶσθαι κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ὄφεις τηλεκού-
τους τὸ μέγεθος ὥστε μὴ μόνον βοῦς τε καὶ ταύ-
ρους καὶ τῶν ἄλλων ζώων τὰ τηλικαῦτα τοῖς ὄγκοις
25 ἀναλίσκειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐλέφασιν εἰς ἀλκὴν συνί-
στασθαι, καὶ διὰ μὲν τῆς σπείρας ἐμπλεκομένους
τοῖς σκέλεσιν ἐμποδίζειν τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν,
τὸν δ' αὐχένα μετεωρίσαντας ὑπὲρ τὴν προβοσκίδα
τὴν κεφαλὴν ἐναντίαν ποιεῖν τοῖς τῶν ἐλεφάντων
30 ὄμμασι, διὰ δὲ τοῦ πυρωποῦ τῶν ὀφθαλμῶν ἀστραπῇ
παραπλησίας τὰς λαμπερόνας προσβάλλοντας ἀπο-

τυφλοῦν τὴν ὄρασιν, καὶ σφήλαντας ἐπὶ τὴν γῆν
σαρκοφαγεῖν τὰ χειρωθέντα τῶν ζώων.

- 38 Διευκρινηκότες δ' ἄρκούντως τὰ περὶ τὴν Αἰ-
θιοπίαν καὶ Τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν ταύταις συν-
άπτουσαν μέχρι τῆς διὰ καῦμα ἀοικήτου, πρὸς δὲ 5
ταύταις περὶ τῆς παραλίας τῆς παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν
θάλατταν καὶ τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος τὸ πρὸς με-
σημβρίαν κεκλιμένον, περὶ τοῦ καταλειμμένου μέ-
ρους, λέγω δὲ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, ποιησόμεθα
τὴν ἀναγραφὴν, τὰ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 10
βασιλικῶν ὑπομνημάτων ἐξιληφότες, τὰ δὲ παρὰ
2 τῶν αὐτοπτῶν πεπυσμένοι. τοῦτο γὰρ τὸ μέρος
τῆς οἰκουμένης καὶ τὸ περὶ τὰς Βρεττανικὰς νήσους
καὶ τὴν ἄρκτον ἥκιστα πέπτωκεν ὑπὸ τὴν κοινὴν
ἀνθρώπων ἐπίγνωσιν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν πρὸς 15
ἄρκτον κεκλιμένων μερῶν τῆς οἰκουμένης τῶν συν-205
απτόντων τῇ διὰ ψῦχος ἀοικήτῳ διεξιμεν ὅταν τὰς
3 Γαίτου Καίσαρος πράξεις ἀναγράψωμεν· οὗτος γὰρ
τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη πορρω-
τάτῳ προβιβάσας πάντα τὸν πρότερον ἀγνοοῦμε- 20
νον τόπον ἐποίησε πέσειν εἰς σύνταξιν ἱστορίας·
4 ὁ δὲ προσαγορευόμενος Ἀράβιος κόλπος ἀνεστόμω-
ται μὲν εἰς τὸν κατὰ μεσημβρίαν κείμενον Ὠκεα-
νόν, τῷ μήκει δ' ἐπὶ πολλοὺς πάνυ παρήκων στα-
δίους τὸν μυχὸν ἔχει περιοριζόμενον ταῖς ἐσχατιαῖς 25
τῆς Ἀραβίας καὶ Τρωγλοδυτικῆς. εὗρος δὲ κατὰ μὲν
τὸ στόμα καὶ τὸν μυχὸν ὑπάρχει περὶ ἑκκαίδεκα
σταδίους, ἀπὸ δὲ Πανόρμου λιμένος πρὸς τὴν ἀν-
τιπέρας ἡπειρον μακρὰς νεῶς διωγμὸν ἡμερήσιον.
τὸ δὲ μέγιστόν ἐστι διάστημα κατὰ τὸ Τύρκαιον 30
ὄρος καὶ Μακαρίαν νῆσον πελαγίαν, ὥς ἂν τῶν
5 ἡπείρων οὐχ ὁρωμένων ἀπ' ἀλλήλων. ἀπὸ δὲ τούτου

τὸ πλάτος αἰὲ μᾶλλον συγκλείεται καὶ τὴν συνα-
 γωγὴν ἔχει μέχρι τοῦ στόματος. ὁ δὲ παράπλους
 αὐτοῦ κατὰ πολλοὺς τόπους ἔχει νήσους μακράς,
 στενοὺς μὲν διαδρόμους ἐχούσας, ῥοὺν δὲ πολὺν
 5 καὶ σφοδρὸν. ἡ μὲν οὖν κεφαλαιώδης τοῦ κόλπου
 τούτου θέσις ὑπάρχει τοιαύτη. ἡμεῖς δ' ἀπὸ τῶν 6
 ἐσχάτων τοῦ μυχοῦ τόπων ἀρξάμενοι τὸν ἐφ' ἐκά-
 τερα τὰ μέρη παράπλουν τῶν ἡπείρων καὶ τὰς ἀξιο-
 λογωτάτας κατ' αὐτὰς ιδιότητας διεξιμεν· πρῶτον
 10 δὲ ληψόμεθα τὸ δεξιὸν μέρος, οὗ τὴν παραλίαν τῶν
 Τρωγλοδυτῶν ἔθνη νέμεται μέχρι τῆς ἐρήμου.

Ἀπὸ πόλεως τοίνυν Ἀρσινόης κομιζομένοις παρὰ 39
 τὴν δεξιὰν ἡπείρον ἐκπίπτει κατὰ πολλοὺς τόπους
 ἐκ πέτρας εἰς θάλατταν ὕδατα πολλά, πικρὰς ἀλ-
 15 μυρίδος ἔχοντα γεῦσιν. παραδραμόντι δὲ τὰς πη-
 γὰς ταύτας ὑπέρεκται μεγάλου πεδίου μιλιώδη
 χροάν ἔχον ὄρος καὶ τὴν ὄρασιν τῶν ἐπὶ πλέον
 ἐνατενιζόντων εἰς αὐτὸ λυμαινόμενον. ὑπὸ δὲ τὰς
 ἐσχατίας τῆς ὑπωρείας κεῖται λιμὴν σκολιὸν ἔχων
 20 τὸν εἰσπλουν, ἐπάνυμος Ἀφροδίτης. ὑπέρεκνται 2
 δὲ τούτου νῆσοι τρεῖς, ὧν δύο μὲν πλήρεις εἰσὶν
 ἐλαιῶν καὶ σύσκιοι, μία δὲ λειπομένη τῷ πλήθει
 τῶν προειρημένων δένδρων, πληθὸς δ' ἔχουσα τῶν
 ὀνομαζομένων μελεαγρίδων. μετὰ δὲ ταῦτα κόλπος 3
 25 ἐστὶν εὐμεγέθης ὁ καλούμενος Ἀκάθαρτος, καὶ πρὸς
 αὐτῷ βαθεῖα καθ' ὑπερβολὴν χερρόνησος, ἧς κατὰ
 τὸν ἀνχένα στενὸν ὄντα διακομίζουσι τὰ σκάφη πρὸς
 τὴν ἀντιπέρας θάλατταν. παρακομισθέντι δὲ τοὺς 4
 τόπους τούτους κεῖται νῆσος πελαγία μὲν τῷ δια-
 30 στήματι, τὸ δὲ μῆκος εἰς ὀγδοήκοντα σταδίου πα-
 ρεκτείνουσα, καλουμένη δὲ Ὀφιώδης, ἣ τὸ μὲν πα-
 206 λαιὸν ὑπῆρχε πλήρης παντοδαπῶν καὶ φοβερῶν

ἐρπετῶν, ἀφ' ὧν καὶ ταύτης ἔτυχε τῆς προσήγο-
 ρίας, ἐν δὲ τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ὑπὸ τῶν
 κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν βασιλέων οὕτως ἐξημερώθη
 φιλοτιμίως ὥστε μηδὲν ἔτι κατ' αὐτὴν ὁρᾶσθαι τῶν
 5 προὔπαρξάντων ζώων. οὐ παραλείπτεον δ' ἡμῖν 5
 οὐδὲ τὴν αἰτίαν τῆς περὶ τὴν ἡμέρωσιν φιλοτιμίας.
 εὐρίσκεται γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ τὸ καλούμενον
 τοπάξιον, ὅπερ ἐστὶ λίθος διαφαινόμενος ἐπιτερ-
 πῆς, ὑάλω παρεμφερῆς καὶ θαυμαστὴν ἔγχρυσον
 6 πρόσοψιν παρεχόμενος. διόπερ ἀνεπίβατος τοῖς ἄλ- 10
 λοις τηρεῖται, θανατουμένου παντὸς τοῦ προσπλεύ-
 σαντος ὑπὸ τῶν καθεσταμένων ὑπ' αὐτῶν φυλά-
 κων. οὗτοι δὲ τὸν ἀριθμὸν ὄντες ὀλίγοι βίον
 ἔχουσιν ἀτυχῇ. ἵνα μὲν γὰρ μηδεὶς λίθος διακλαπῇ
 πλοῖον οὐκ ἀπολείπεται τὸ παράπαν ἐν τῇ νήσῳ. 15
 οἱ δὲ παραπλέοντες αὐτὴν διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ βασι-
 λέως φόβον πόρρωθεν παραθέουσι. τροφαὶ δὲ αἱ
 μὲν παρακομιζόμεναι ταχέως ἐκλείπουσιν, ἕτεραι δ'
 7 ἐργῶριοι τὸ σύνολον οὐχ ὑπάρχουσι. διόπερ ὅταν
 τῶν σιτίων ὀλίγα καταλείπεται, κάθηνται πάντες 20
 οἱ κατὰ τὴν κώμην προσδεχόμενοι τὸν τῶν κοι-
 ζόντων τὰς τροφὰς κατάπλου. ὧν βραδυνόντων
 8 εἰς τὰς ἐσχάτας ἐλπίδας συστέλλονται. ὁ δὲ προει-
 ρημένος λίθος φνόμενος ἐν ταῖς πέτραις τὴν μὲν
 ἡμέραν διὰ τὸ πνῆγος οὐχ ὁρᾶται, κρατούμενος ὑπὸ 25
 τοῦ περὶ τὸν ἥλιον φέγγους, τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιγι-
 νομένης ἐν σκότει διαλάμπει καὶ πόρρωθεν δῆλός
 9 ἐστίν ἐν ᾧ ποτ' ἂν ἦ τόπων. οἱ δὲ νησοφύλακες
 κλήρῳ διηρημένοι τοὺς τόπους ἐφεδρεύουσι, καὶ τῷ
 φανέντι λίθῳ περιτιθέασιν σημείου χάριν ἄγρος τη- 30
 λικοῦτον ἡλίκον ἂν ἦ τὸ μέγεθος τοῦ στίλβοντος
 λίθου. τῆς δ' ἡμέρας περιμόντες περιτέμνουσι τὸν

σημειωθέντα τόπον τῆς πέτρας, καὶ παραδιδόασι τοῖς διὰ τῆς τέχνης δυναμένοις ἐκλεαίνειν τὸ παραδοθὲν οἰκείως.

Παραπλεύσαντι δὲ τούτους τοὺς τόπους πολλὰ 40
 5 μὲν Ἰχθυοφάγων ἔθνη κατοικεῖ τὴν παράλιον, πολλοὶ δὲ νομάδες Τρωγλοδύται. πρὸς δὲ τούτοις ὄρη παντοῖα ταῖς ιδιότησιν ὑπάρχει μέχρι λιμένος τοῦ προσαγορευθέντος σωτηρίας, ὃς ἔτυχε τῆς ὀνομασίας ταύτης ἀπὸ τῶν πρώτων πλευσάντων Ἑλλή-
 10 νων καὶ διασωθέντων. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν μερῶν 2 ἄρχεται συναγωγὴν λαμβάνειν ὁ κόλπος καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐπὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀραβίαν μέρη ποιεῖσθαι. καὶ τὴν φύσιν δὲ τῆς χώρας καὶ θαλάττης ἀλλοίαν εἶναι συμβέβηκε διὰ τὴν ιδιότητα τῶν τό-
 15 πων· ἥ τε γὰρ ἡπειρος ταπεινὴ καθοράται, μηδα- 3 μόθεν ἀναστήματος ὑπερκειμένου, ἥ τε θάλαττα 207 τεναγώδης οὖσα τὸ βάθος οὐ πλέον εὐρίσκεται τριῶν ὀργυιῶν, καὶ τῇ χρῶα παντελῶς ὑπάρχει χλωρά. τοῦτο δ' αὐτῇ φασὶ συμβαίνειν οὐ διὰ τὸ τὴν τῶν ὕγρῶν
 20 φύσιν εἶναι τοιαύτην, ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ διαφαινομένου καθ' ὕδατος μνίου καὶ φύκους. ταῖς 4
 μὲν οὖν ἐπικώποις τῶν νεῶν εὐθετός ἐστιν ὁ τόπος, κλύδωνα μὲν οὐκ ἐκ πολλοῦ κυλίῳν διαστήματος, θήρας δ' ἰχθύων ἀπλάτους παρεχόμενος· αἱ
 25 δὲ τοὺς ἐλέφαντας διάγουσαι, διὰ τὰ βάρη βαθύ- πλοι καθεστῶσαι καὶ ταῖς κατασκευαῖς ἐμβριθεῖς, με- γάλους καὶ δεινοὺς ἐπιφέρουσι κινδύνους τοῖς ἐν
 αὐταῖς πλέουσι. διάρσει γὰρ ἰστίων θέουσαι, καὶ 5
 διὰ τὴν τῶν πνευμάτων βίαν πολλάκις νυκτὸς ὥθού-
 30 μεναι, ὅτε μὲν πέτραις προσπεσοῦσαι ναυαγοῦσι, ποτὲ δ' εἰς τεναγώδεις ἰσθμοὺς ἐμπίπτουσιν· οἱ δὲ
 ναῦται παρακαταβῆναι μὲν ἀδυνατοῦσι διὰ τὸ πλέον

εἶναι τὸ βάθος ἀνδρομήκους, διὰ δὲ τῶν κοντῶν
 τῷ σκάφει βοηθοῦντες ὅταν μὴδὲν ἀνύωσιν, ἐκβάλ-
 λουσιν ἅπαντα πλὴν τῆς τροφῆς· οὐδ' οὕτω δὲ τῆς
 σωτηρίας τυγχάνοντες εἰς μεγάλην ἀπορίαν ἐμπί-
 πτουσι διὰ τὸ μῆτε νῆσον μῆτε ἄκραν ἡπείρου μῆτε 5
 ναῦν ἑτέραν πλησίον ὑπάρχουσιν ὁρᾶσθαι· ἄξενοι
 γὰρ παντελῶς οἱ τόποι καὶ σπανίους ἔχοντες τοὺς
 6 ναυσὶ διακομιζομένους. χωρὶς δὲ τούτων τῶν κακῶν
 ὁ κλύδων ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τῷ κύτει τῆς νεως τοσοῦτο
 πληῆθος ἄμμου προσβάλλει καὶ συσσωρεύει παραδό- 10
 ξως ὥστε τὸν κύκλῳ τόπον περιχώννυσθαι καὶ τὸ
 σκάφος ὥσπερ ἐπίτηδες ἐνδεσμεύεσθαι τῇ χέρσῳ.
 7 οἱ δὲ τούτῳ τῷ συμπτώματι περιπεσόντες τὸ μὲν
 πρῶτον μετρίως ὀδύρονται πρὸς κωφὴν ἐρημίαν,
 οὐ παντελῶς ἀπεγνωκότες τὴν σωτηρίαν· πολλὰ- 15
 κίς γὰρ τοῖς τοιούτοις ἐπιφανεῖς ὁ τῆς πλημυρί-
 δος κλύδων ἐξῆρεν εἰς ὕψος, καὶ τοὺς ἐσχά-
 τως κινδυνεύοντας ὥσπερ εἰ θεὸς ἐπιφανεῖς διεφύ-
 λαξεν· ὅταν δὲ ἀπὸ μὲν τῶν θεῶν ἡ προειρημένη
 μὴ παρακολουθήσῃ βοήθεια, τὰ δὲ τῆς τροφῆς λίπη, 20
 τοὺς μὲν ἀσθενεστεροὺς οἱ κατισχύοντες ἐκβάλλου-
 σιν εἰς θάλατταν, ὅπως τοῖς ὀλίγοις τὰ λειπόμενα
 τῶν ἀναγκαίων πλείους ἡμέρας ἀντέχῃ, πέρας δὲ
 πάσας τὰς ἐλπίδας ἐξαλείψαντες ἀπόλλυνται πολὺ
 χεῖρον τῶν προαποθανόντων· οἱ μὲν γὰρ ἐν ἀκαρεῖ 25
 χρόνῳ τὸ πνεῦμα τῇ δούσῃ φύσει πάλιν ἀπέδωκαν,
 οἱ δ' εἰς πολλὰς τάλαιπωρίας καταμερίσαντες τὸν
 θάνατον πολυχρονίους τὰς συμφορὰς ἔχοντες τῆς
 8 τοῦ βίου καταστροφῆς τυγχάνουσι. τὰ δὲ σκάφη
 ταῦτα τῶν ἐπιβατῶν οἰκτρῶς στερηθέντα, καθάπερ 30
 τινὰ κενοτάφια, διαμένει πολὺν χρόνον πανταχό- 208
 θεν περιχωννύμενα, τοὺς δ' ἴστούς καὶ τὰς κεραίας

μετεώρους ἔχοντα πόρρωθεν τοὺς ὀρῶντας εἰς οἶκτον καὶ συμπάθειαν ἄγει τῶν ἀπολωλότων· πρόσταγμα γάρ ἐστι βασιλέως εἶν τὰ τοιαῦτα συμπτώματα τοῖς πλέουσι διασημαίνειν τοὺς τὸν ὄλεθρον
 5 περιποιούντας τόπους. παρὰ δὲ τοῖς πλησίον κα-
 τοικοῦσιν Ἰχθυοφάγοις παραδέδοται λόγος, ἐκ προ-
 γόνων ἔχων φυλαττομένην τὴν φήμην, ὅτι μεγάλης
 τινὸς γενομένης ἀμπώτεως ἐγεώθη τοῦ κόλπου πᾶς
 ὁ τόπος ὁ τὴν γλωρὰν ἔχων τοῦ τύπου πρόσοψιν,
 10 μεταπεσούσης τῆς θαλάττης εἰς τὰναντία μέρη, καὶ
 φανείσης τῆς ἐπὶ τῷ βυθῷ χέρσου πάλιν ἐπελθοῦ-
 σαν ἑξαίσιον πλήμην ἀποκαταστῆσαι τὸν πόρον εἰς
 τὴν προὔπαρχουσαν τάξιν.

Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν τόπων τὸν μὲν ἀπὸ Πτο- 41
 15 λεμαΐδος παράπλουν ἕως τῶν Ταύρων ἀκρωτηρίων
 προειρήκαμεν, ὅτε Πτολεμαίου τὴν τῶν ἐλεφάντων
 θήραν ἀπηγγείλαμεν· ἀπὸ δὲ τῶν Ταύρων ἐπι-
 στρέφει μὲν ἡ παράλιος πρὸς τὰς ἀνατολάς, κατὰ
 δὲ τὴν θερρινὴν τροπὴν αἱ σκιαὶ πίπτουσι πρὸς με-
 20 σημβρίαν ἐναντίως ταῖς παρ' ἡμῖν ἄχρι πρὸς ὥραν
 δευτέραν. ἔχει δὲ καὶ ποταμοὺς ἡ χώρα, ῥέοντας ἐκ 2
 τῶν ὀρῶν τῶν προσαγορευομένων Ψεβαίων. διείλη-
 πται δὲ καὶ πεδίοις μεγάλοις φέρουσι μαλάχης καὶ καρ-
 δάμου καὶ φοίνικος ἄπιστα μεγέθη· ἐκφέρει δὲ καὶ
 25 καρποὺς παντοίους, τὴν μὲν γεῦσιν ἔχοντας νω-
 θράν, ἀγνοουμένους δὲ παρ' ἡμῖν. ἡ δὲ πρὸς τὴν 3
 μεσόγειον ἀνατείνουσα πλήρης ἐστὶν ἐλεφάντων καὶ
 ταύρων ἀγρίων καὶ λεόντων καὶ πολλῶν ἄλλων
 παντοδαπῶν θηρίων ἀλκίμων. ὁ δὲ πόρος νήσοις
 30 διείληπται καρπὸν μὲν οὐδένα φερούσαις ἡμερον,
 ἐκτρεφούσαις δ' ὀρνέων ἰδία γένη καὶ ταῖς προσό-
 ψεσι θαναμαστά. ἡ δ' ἐξῆς θάλαττα βαθεῖα παντελεῶς 4

ἔστι, καὶ κήτη φέρει παντοδαπὰ παράδοξα τοῖς μεγέθεσιν, οὐ μέντοι λυποῦντα τοὺς ἀνθρώπους, ἐὰν μή τις ἀκουσίως αὐτῶν ταῖς λοφιαῖς περιπέσῃ· οὐ δύνανται γὰρ διώκειν τοὺς πλέοντας, ὥς ἂν κατὰ τὴν ἐκ τῆς θαλάττης ἄρσιν ἀμανρουμένων αὐτοῖς τῶν 5 ὀμμάτων ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν ἥλιον φέγγους. ταῦτα μὲν οὖν τὰ μέρη τῆς Τρωγλοδυτικῆς ἔσχατα γνω- 209 ρίζεται, περιγραφόμενα ταῖς ἁκραῖς ἃς ὀνομάζουσι Ψεβάδας.

- 42 Τὸ δ' ἄλλο μέρος τῆς ἀντιπέρας παραλίου τὸ 10 προσκεκλιμένον. Ἀραβία πάλιν ἀναλαβόντες ἀπὸ τοῦ μυχοῦ διέξιμεν. οὗτος γὰρ ὀνομάζεται Ποσειδείου, ἰδρυσταμένου Ποσειδῶνι πελαγίῳ βωμὸν Ἀρίστωνος τοῦ πεμφθέντος ὑπὸ Πτολεμαίου πρὸς κατασκοπὴν 2 τῆς ἕως Ὠκεανοῦ παρηκούσης Ἀραβίας. ἐξῆς δὲ 15 τοῦ μυχοῦ τόπος ἐστὶ παραθαλάττιος ὁ τιμώμενος ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως πρὸς τὴν εὐχρηστίαν τὴν ἐξ αὐτοῦ. οὗτος δ' ὀνομάζεται μὲν Φοινικῶν, ἔχει δὲ πλῆθος τούτου τοῦ φυτοῦ πολύκαρπον καθ' ὑπερβολὴν καὶ πρὸς ἀπόλυσιν καὶ τρο- 20 3 φὴν διαφέρων. πᾶσα δ' ἡ σύνεγγυς χώρα σπανίζει ναματιαίων ὑδάτων καὶ διὰ τὴν πρὸς μεσημβρίαν ἐγκλισιν ἔμπυρος ὑπάρχει· διὸ καὶ τὸν κατάφυτον τόπον, ἐν ἀπανθρωποτάτοις ὄντα μέρεσι καὶ χορη- 25 γοῦντα τὰς τροφάς, εἰκότως οἱ βάρβαροι καθιερώ- 25 κασι. καὶ γὰρ ὕδατος οὐκ ὀλίγαι πηγαὶ καὶ λιβάδες ἐκπίπτουσιν ἐν αὐτῷ, ψυχρότητι χιόνος οὐδὲν λειπόμεναι· αὗται δὲ ἐφ' ἐκάτερα τὰ μέρη τὰ κατὰ τὴν γῆν χλωρὰ ποιοῦσι καὶ παντελῶς ἐπιτερεπῇ. 4 ἔστι δὲ καὶ βωμὸς ἐκ στερεοῦ λίθου παλαιὸς τοῖς 30 χρόνοις, ἐπιγραφὴν ἔχων ἀρχαίοις γράμμασιν ἀγνώστοις. ἐπιμέλονται δὲ τοῦ τεμένου ἀνὴρ καὶ γυνή,

διὰ βίου τὴν ἱερωσύνην ἔχοντες. μακρόβιοι δ' εἰ-
 σὶν οἱ τῇδε κατοικοῦντες, καὶ τὰς κοίτας ἐπὶ τῶν
 δένδρων ἔχουσι διὰ τὸν ἀπὸ τῶν θηρίων φόβον.
 παραπλεύσαντι δὲ τὸν Φοινικῶνα πρὸς ἀκρωτη- 5
 5 ρίῳ τῆς ἡπείρου νῆσός ἐστιν ἀπὸ τῶν ἐναυλιζομέ-
 νων ἐν αὐτῇ ξύων Φωκῶν νῆσος ὀνομαζομένη· το-
 σοῦτο γὰρ πλῆθος τῶν θηρίων τούτων ἐνδιατρίβει
 τοῖς τόποις ὥστε θαυμάζειν τοὺς ἰδόντας, τὸ δὲ
 προκείμενον ἀκρωτήριον τῆς νήσου κεῖται κατὰ τὴν
 10 καλουμένην Πέτραν τῆς Ἀραβίας καὶ τὴν Παλαι-
 στίνην· εἰς γὰρ ταύτην τὸν τε λίβανον καὶ τᾶλλα
 φορτία τὰ πρὸς εὐωδίαν ἀνήκοντα κατάγουσιν, ὥς
 λόγος, ἐκ τῆς ἄνω λεγομένης Ἀραβίας οἱ τε Γερ-
 ραῖοι καὶ Μιναῖοι.
 15 Τὴν δ' ἐξῆς παραθαλάττιον τὸ μὲν παλαιὸν ἐνέ- 43
 210 μοντο Μαρανῖται, μετὰ δὲ ταῦτα Γαρινδανεῖς, ὄν-
 τες πλησιόχωροι. τὴν δὲ χώραν κατέσχον τοιῶδέ
 τινι τρόπῳ· ἐν τῷ πρόσθεν λεχθέντι Φοινικῶνι συν-
 τελουμένης πανηγύρεως πενταετηρικῆς ἐφοίτων
 20 πανταχόθεν οἱ περίοικοι, καμήλων εὖ τεθραμμένων
 ἑκατόμβας τοῖς ἐν τῷ τεμένει θεοῖς θύσοντες, ὁμοίως
 δὲ καὶ τῶν ὑδάτων τῶν ἐξ αὐτοῦ κομιοῦντες εἰς
 τὰς πατρίδας διὰ τὸ παραδίδοσθαι τοῦτο τὸ ποτὸν
 παρασκευάζειν τοῖς προσενεγκαμένοις τὴν ὑγίειαν.
 25 διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας τῶν Μαρανιτῶν καταν- 2
 τησάντων εἰς τὴν πανήγυριν, οἱ Γαρινδανεῖς τοὺς
 μὲν ἀπολελειμμένους ἐν τῇ χώρᾳ κατασφάξαν-
 τες, τοὺς δ' ἐκ τῆς πανηγύρεως ἐπανιόντας ἐνε-
 δρεύσαντες διέφθειραν, ἐρημώσαντες δὲ τὴν χώραν
 30 τῶν οἰκητόρων κατεκληρούχησαν πεδία καρποφόρα
 καὶ νομὰς τοῖς κτήνεσι θαψιλεῖς ἐκτρέφοντα. αὕτη 3
 δ' ἡ παράλιος λιμένας μὲν ὀλίγους ἔχει, διείληπται

δὲ ὄρεσι πυκνοῖς καὶ μεγάλοις, ἐξ ὧν παντοίας ποι-
 κιλίας χρωμάτων ἔχουσα θαυμαστὴν παρέχεται θέαν
 4 τοῖς παραπλεύουσι. παραπλεύσαντι δὲ ταύτην τὴν
 χώραν ἐκδέχεται κόλπος Λαιανίτης, περιοικούμενος
 πολλαῖς κώμαις Ἀράβων τῶν προσαγορευομένων 5
 Ναβαταίων. οὗτοι δὲ πολλὴν μὲν τῆς παραλίου
 νέμονται, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς εἰς μεσόγειον ἀνη-
 κούσης χώρας, τὸν τε λαὸν ἀμύθητον ἔχοντες καὶ
 5 θρεμμάτων ἀγέλας ἀπίστους τοῖς πλήθεσιν. οἱ τὸ
 μὲν παλαιὸν ἐξηγον δικαιοσύνη χρώμενοι καὶ ταῖς 10
 ἀπὸ τῶν θρεμμάτων τροφαῖς ἀρκούμενοι, ὕστερον
 δὲ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας βασιλέων πλωτὸν τοῖς
 ἐμπόροις ποιησάντων τὸν πόρον τοῖς τε ναυαγοῦ-
 σιν ἐπετίθεντο καὶ ληστρικὰ σκάφη κατασκευάζον-
 τες ἐλήστευον τοὺς πλείοντας, μιμούμενοι τὰς ἀγριο- 15
 τητας καὶ παρανομίας τῶν ἐν τῷ Πόντῳ Ταύρων.
 μετὰ δὲ ταῦτα ληφθέντες ὑπὸ τετραηρικῶν σκαφῶν
 6 πελάγιοι προσηκόντως ἐκολάσθησαν. μετὰ δὲ τού-
 τους τοὺς τόπους ὑπάρχει χώρα πεδιάς κατάρρουτος,
 ἐκτρέφουσα διὰ τὰς πάντη διαρρεούσας πηγὰς ἄγρω- 20
 στιν καὶ μηδίκην, ἔτι δὲ λωτὸν ἀνδρομήκη. διὰ
 δὲ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς νομῆς οὐ μόνον
 κτηνῶν παντοδαπῶν ἀμύθητον ἐκτρέφει πλῆθος,
 ἀλλὰ καὶ καμήλους ἀγρίας, ἔτι δ' ἐλάφους καὶ δορ-
 7 κάδας. πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐντρεφομένων ζώων 25
 φοιτῶσιν ἐκ τῆς ἐρήμου λεόντων καὶ λύκων καὶ
 παρδάλων ἀγέλαι, πρὸς ἃς οἱ κτηνοτροφοῦντες
 ἀναγκάζονται καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ θηριομα- 211
 χεῖν ὑπὲρ τῶν θρεμμάτων. οὕτω τὸ τῆς χώρας εὐ-
 τύχημα τοῖς κατοικοῦσιν ἀτυχίας αἴτιον γίνεται διὰ 30
 τὸ τὴν φύσιν ὥς ἐπίπαν τοῖς ἀνθρώποις μετὰ τῶν
 ἀγαθῶν διδόναι τὰ βλάπτοντα.

Παραπλεύσαντι δὲ τὰ πεδία ταῦτα κόλπος ἐκ- 44
 δέχεται παράδοξον ἔχων τὴν φύσιν. συννεύει μὲν
 γὰρ εἰς τὸν μυχὸν τῆς χώρας, τῷ μήκει δ' ἐπὶ στα-
 δίους πεντακοσίους παρεκτείνεται, περικλειόμενος
 5 δὲ κρημνοῖς θαυμασίοις τὸ μέγεθος σκολιὸν καὶ
 δυσέξιτον ἔχει τὸ στόμα· ἀλιτενους γὰρ πέτρας τὸν
 εἶσπλουν διαλαμβανούσης οὔτ' εἰσπλεῦσαι δυνα-
 τὸν ἐστὶν εἰς τὸν κόλπον οὔτ' ἐκπλεῦσαι. κατὰ δὲ 2
 τὰς τοῦ ῥοῦ προσπτώσεις καὶ τὰς τῶν ἀνέμων μετα-
 10 βολὰς ὁ κλύδων προσπίπτων τῇ θραξίᾳ καχλάζει καὶ
 τραχύνεται πάντῃ περὶ τὴν παρήκουσαν πέτραν.
 οἱ δὲ τὴν κατὰ τὸν κόλπον χώραν νεμόμενοι, Βα-
 νιζομενεῖς ὀνομαζόμενοι, τὰς τροφὰς ἔχουσι κνην-
 γοῦντες καὶ σαρκοφαγοῦντες τὰ χερσαῖα ζῶα. ἱερὸν
 15 δ' ἀγιάτατον ἴδρυνται, τιμώμενον ὑπὸ πάντων Ἀρά-
 βων περιττότερον. ἐξῆς δὲ τῇ προειρημένῃ παρα- 3
 λίᾳ νῆσοι τρεῖς ἐπείκεινται, λιμένας ποιοῦσαι πλεί-
 ους. καὶ τούτων τὴν μὲν πρώτην ἱστοροῦσιν ὑπάρ-
 χειν ἱερὰν Ἴσιδος, ἔρημον οὖσαν, παλαιῶν δ' οἰ-
 20 κιῶν ἔχειν λιθίνας ὑποστάθμας καὶ στήλας γραμ-
 μασι βαρβαρικοῖς κεχαραγμέναις· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς
 ἄλλας ἐρήμους ὑπάρχειν· πάσας δ' ἐλαίαις καταπε-
 φυτεῦσθαι διαφόροις τῶν παρ' ἡμῖν. μετὰ δὲ τὰς 4
 νήσους ταύτας αἰγιαλὸς παρήκει κρημνώδης καὶ δυσ-
 25 παράπλους ἐπὶ σταδίου ὥς χιλίου· οὔτε γὰρ λι-
 μὴν οὔτε σάλος ἐπ' ἀγκύρας ὑπόκειται τοῖς ναυτί-
 λοις, οὐ χηλὴ δυναμένη τοῖς ἀπορουμένοις τῶν
 πλεόντων τὴν ἀναγκαίαν ὑπόδυσιν παρασχέσθαι.
 ὄρος δὲ ταύτῃ παράκειται κατὰ μὲν τὴν κορυφὴν
 30 πέτρας ἀποτομάδας ἔχον καὶ τοῖς ὕψει καταπλη-
 κτικὰς, ὑπὸ δὲ τὰς ῥίζας σπιλάδας ὀξείας καὶ πυ-
 κνὰς ἐνθαλάττους καὶ κατόπιν αὐτῶν φάραγγας ὑπο-

5 βεβρωμένους καὶ σκολιάς. συντετρογμένων δ' αὐτῶν
 πρὸς ἀλλήλας, καὶ τῆς θαλάττης βάθους ἐχούσης, ὁ
 κλύδων ποτὲ μὲν εἰσπίπτων, ποτὲ δὲ παλισσυντῶν
 βρόμῳ μεγάλῳ παραπλήσιον ἦχον ἔξίησι. τοῦ δὲ
 κύματος τὸ μὲν πρὸς μεγάλας πέτρας προσαραττό- 5
 μενον εἰς ὕψος ἴσταται καὶ τὸν ἀφρὸν θαυμαστὸν
 τὸ πλῆθος κατασκευάζει, τὸ δὲ καταπινόμενον κοί- 212
 λωμα σπασμὸν ποιεῖ καταπληκτικόν, ὥστε τοὺς
 ἀκουσίως ἐγγίσαντας τοῖς τόποις διὰ τὸ δέος οἶονεῖ
 6 προαποθνήσκειν. ταύτην μὲν οὖν τὴν παράλιον 10
 ἔχουσιν Ἀραβες οἱ καλούμενοι Θαμουδηνοί· τὴν δ'
 ἐξῆς ἐπέχει κόλπος εὐμεγέθης, ἐπικειμένων αὐτῷ
 νήσων σποράδων, τὴν πρόσοψιν ἔχουσῶν ὁμοίαν
 ταῖς καλουμέναις Ἐχινάσι νήσοις. ἐκδέχονται δὲ
 ταύτην τὴν παράλιον ἄεριοι θῖνες ἄμμου κατὰ τε 15
 7 τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος, μέλανες τὴν χροάν. μετὰ
 δὲ τούτους ὁράται χειρόνησος καὶ λιμὴν κάλλιστος
 τῶν εἰς ἱστορίαν πεπτωκότων, ὀνομαζόμενος Χαρ-
 μούθας. ὑπὸ γὰρ χηλὴν ἐξαίσιον κεκλιμένην πρὸς
 ξέφυρον κόλπος ἐστὶν οὐ μόνον κατὰ τὴν ἰδέαν 20
 θαυμαστός, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν εὐχρηστίαν πολὺ τοὺς
 ἄλλους ὑπεράγων· παρήκει γὰρ αὐτὸν ὄρος συνη-
 ρεφές, κυκλούμενον πανταχόθεν ἐπὶ σταδίους ἑκα-
 τόν, εἰσπλουν δ' ἔχει δίπλεθρον, ναυσὶ δισχιλίαις
 8 ἄκλυστον λιμένα παρεχόμενος. χωρὶς δὲ τούτων 25
 εὐνδρός τέ ἐστι καθ' ὑπερβολήν, ποταμοῦ μεΐζονος
 εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντος, καὶ κατὰ μέσον ἔχει νῆσον
 εὐνδρον καὶ δυναμένην ἔχειν κηπεύματα. καθό-
 λου δ' ἐμφερέστατός ἐστι τῷ κατὰ τὴν Καρχηδόνα
 λιμένι, προσαγορευομένῳ δὲ Κώθωνι, περὶ οὗ τὰς 30
 κατὰ μέρος εὐχρηστίας ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις πει-
 ρασόμεθα διελθεῖν. ἰχθύων δὲ πλῆθος ἐκ τῆς με-

γάλης θαλάττης εἰς αὐτὸν ἀθροίζεται διὰ τε τὴν
 νηνεμίαν καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν εἰς αὐτὸν ῥεόντων
 ὑδάτων.

Παραπλεύσαντι δὲ τοὺς τόπους τούτους ὄρη 45
 5 πέντε διεσθηκότα ἀλλήλων εἰς ὕψος ἀνατείνει, συν-
 αγομένας ἔχοντα τὰς κορυφὰς εἰς πετρώδη μαστόν,
 παραπλήσιον φαντασίαν ἀποτελοῦντα ταῖς κατ' Αἴ-
 γυπτον πυραμίσιν. ἑξῆς δ' ἐστὶ κόλπος κυκλωτε- 2
 ρῆς μεγάλους ἀκρωτηρίους περιεχόμενος, οὗ κατὰ
 10 μέσῃν τὴν διάμετρον ἀνέστηκε λόφος τραπεζοειδής,
 ἐφ' οὗ τρεῖς ναοὶ θαυμαστοὶ τοῖς ὕψεσιν ὠκοδό-
 μηται θεῶν, ἀγνοουμένων μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων,
 τιμωμένων δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως. μετὰ 3
 δὲ ταῦτα αἰγιαλὸς παρήκει κάθυγρος, ναματιαίοις
 15 καὶ γλυκέσι ρεῖθροις διειλημμένος· καθ' ὃν ἐστὶν
 ὄρος ὀνομαζόμενον μὲν Χαβῖνον, δρυμοῖς δὲ παν-
 τοδαποῖς πεπυκνωμένον. τὴν δὲ χέρσον τὴν ἐχο-
 μένην τῆς ὀρεινῆς νέμονται τῶν Ἀράβων οἱ καλού-
 μενοι Δέβαι. οὗτοι δὲ καμηλοτροφοῦντες πρὸς 4
 20 ἅπαντα χρωῶνται τὰ μέγιστα τῶν κατὰ τὸν βίον τῇ
 213 τούτῳ ζώου τούτου χρεία· πρὸς μὲν γὰρ τοὺς πολεμί-
 οὺς ἀπὸ τούτων μάχονται, τὰς δὲ κομιδὰς τῶν φορ-
 τίων ἐπὶ τούτων νωτοφοροῦντες ῥαδίως ἅπαντα
 συντελοῦσι, τὸ δὲ γάλα πίνοντες ἀπὸ τούτων δια-
 25 τρέφονται, καὶ τὴν ὅλην χώραν περιπολοῦσιν ἐπὶ
 τῶν δρομάδων καμήλων. κατὰ δὲ μέσῃν τὴν χώ- 5
 ραν αὐτῶν φέρεται ποταμὸς τοσοῦτο χρυσοῦ κατα-
 φέρων ψῆγμα φαινόμενον ὥστε κατὰ τὰς ἐκβολὰς
 τὴν ἰλὺν ἀποφάρεσθαι περιστίλβουσαν. οἱ δ' ἐγ-
 30 χώριοι τῆς μὲν ἐργασίας τῆς τοῦ χρυσοῦ παντελῶς
 εἰσιν ἄπειροι, φιλόξενοι δ' ὑπάρχουσιν, οὐ πρὸς
 πάντας τοὺς ἀφικνουμένους, ἀλλὰ πρὸς μόνους

τοὺς ἀπὸ Βοιωτίας καὶ Πελοποννήσου διὰ τινα πα-
 λαιὰν ἀφ' Ἡρακλέους οἰκειότητα πρὸς τὸ ἔθνος, ἣν
 μυθικῶς ἑαυτοὺς παρειληφέναι παρὰ τῶν προγό-
 6 νων ἱστοροῦσιν. ἡ δ' ἐξῆς χώρα κατοικεῖται ὑπὸ
 Ἀράβων Ἀλιλαίων καὶ Γασανδῶν, οὐκ ἔμπυρος οὔσα 5
 καθάπερ αἱ πλησίον, ἀλλὰ μαλακαῖς καὶ δασείαις
 νεφέλαις πολλάκις κατεχομένη· ἐκ δὲ τούτων ὑε-
 τοὶ γίνονται καὶ χειμῶνες εὐκαιροὶ καὶ ποιοῦντες
 τὴν θερυνὴν ὥραν εὐκρατον. ἡ τε χώρα πάμπορος
 ἐστὶ καὶ διάφορος κατὰ τὴν ἀρετὴν, οὐ μέντοι τυγ- 10
 χάνει τῆς ἐνδεχομένης ἐπιμελείας διὰ τὴν τῶν λαῶν
 7 ἀπειρίαν. τὸν δὲ χρυσὸν εὐρίσκοντες ἐν τοῖς φυ-
 σικοῖς ὑπονόμοις τῆς γῆς συνάγουσι πολύν, οὐ τὸν
 ἐκ τοῦ ψήγματος συντηκόμενον, ἀλλὰ τὸν αὐτοφυῆ
 καὶ καλούμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ἄπυρον. κατὰ 15
 δὲ τὸ μέγεθος ἐλάχιστος μὲν εὐρίσκεται παραπλή-
 σιος πυρῇνι, μέγιστος δὲ οὐ πολὺ λειπόμενος βα-
 5 σιλικοῦ καρύου. φοροῦσι δ' αὐτὸν περὶ τε τοὺς καρ-
 ποὺς τῶν χειρῶν καὶ περὶ τοὺς τραχήλους, τετρα-
 μένον ἐναλλάξ λίθοις διαφανέσι. καὶ τούτου μὲν 20
 τοῦ γένους ἐπιπολάζοντος παρ' αὐτοῖς, χαλκοῦ δὲ
 καὶ σιδήρου σπανίζοντος, ἐπ' ἴσης ἀλλάττονται ταῦτα
 τὰ φορτία πρὸς τοὺς ἐμπόρους.

46 Μετὰ δὲ τούτους ὑπάρχουσιν οἱ ὀνομαζόμενοι
 Κάρβαι, καὶ μετὰ τούτους Σαβαῖοι, πολυανθρω- 25
 πότατοι τῶν Ἀραβικῶν ἔθνων ὄντες. νέμονται δὲ
 τὴν εὐδαίμονα λεγομένην Ἀραβίαν, φέρουσιν τὰ
 πλεῖστα τῶν παρ' ἡμῖν ἀγαθῶν καὶ θρεμμάτων
 παντοδαπῶν ἐκτρέφουσιν πληθὺς ἀμύθητον. εὐω-
 δία τε αὐτὴν πᾶσαν ἐπέχει φυσικὴ διὰ τὸ πάντα 30
 σχεδὸν τὰ ταῖς ὁσμαῖς πρωτεύοντα φύεσθαι κατὰ
 2 τὴν χώραν ἀνέκλειπτα. κατὰ μὲν γὰρ τὴν παράλιον

214 φύεται τὸ καλούμενον βάλσαμον καὶ κασία καὶ πόα
 τις ἄλλη ἰδιάζουσιν φύσιν ἔχουσα· αὕτη δὲ πρόσ-
 φατος μὲν οὕσα τοῖς ὄμμασι προσηνεστάτην παρέ-
 χεται τέρψιν, ἐγγχρονισθεῖσα δὲ συντόμως γίνεται
 5 ἐξέτηλος. κατὰ δὲ τὴν μεσόγειον ὑπάρχουσι δρυ- 3
 μοὶ συνηγεφεῖς, καθ' οὓς ἐστὶ δένδρα μεγάλα λι-
 βανωτοῦ καὶ σμύρνης, πρὸς δὲ τούτοις φοίνικος καὶ
 καλάμου καὶ κινναμώμου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τού-
 τοις ὁμοίαν ἔχοντων τὴν εὐωδίαν· οὐδὲ γὰρ ἐξα-
 10 ριθμήσασθαι δυνατόν τὰς ἐκάστων ιδιότητάς τε καὶ
 φύσεις διὰ τὸ πλήθος καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐκ
 πάντων ἀθροισομένης ὁσμῆς. θεία γὰρ τις φαίνε- 4
 ται καὶ λόγου κρείττων ἢ προσπίπτουσα καὶ κι-
 νοῦσα τὰς ἐκάστων αἰσθήσεις εὐωδία. καὶ γὰρ τοὺς
 15 παραπλέοντας, καίπερ πολὺ τῆς χέρσου κεχωρισμέ-
 νους, οὐκ ἀμοίρους ποιεῖ τῆς τοιαύτης ἀπολαύσεως·
 κατὰ γὰρ τὴν θερυνὴν ὥραν, ὅταν ἄνεμος ἀπόγειος
 γένηται, συμβαίνει τὰς ἀπὸ τῶν σμυρνοφόρων δέν-
 δρων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἀποπνεομένας
 20 εὐωδίας διικνεῖσθαι πρὸς τὰ πλησίον μέρη τῆς θα-
 λάττης· οὐ γὰρ ὥσπερ παρ' ἡμῖν ἀποκειμένην καὶ
 παλαιὰν ἔχει τὴν τῶν ἀρωμάτων φύσιν, ἀλλὰ τὴν ἀκ-
 μάζουσιν ἐν ἄνθει νεαρὰν δύναμιν καὶ διικνουμένην
 πρὸς τὰ λεπτομερέστατα τῆς αἰσθήσεως. κομιζού- 5
 25 σης γὰρ τῆς αὔρας τὴν ἀπόρροϊαν τῶν εὐωδεστά-
 των, προσπίπτει τοῖς προσπλέονσι τὴν παράλιον
 προσηνὲς καὶ πολὺ, πρὸς δὲ τούτοις ὑγιεινὸν καὶ
 παρηλλαγμένον ἐκ τῶν ἀρίστων μίγμα, οὔτε τετμη-
 μένου τοῦ καρποῦ καὶ τὴν ἰδίαν ἀκμὴν ἐκπεπνευ-
 30 κότος, οὔτε τὴν ἀπόθεσιν ἔχοντος ἐν ἑτερογενέσιν
 ἀγγείοις, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς νεαρωτάτης ὥρας, καὶ
 τὸν βλαστὸν ἀκέραιον παρεχομένης τῆς θείας φύ-

σεως, ὥστε τοὺς μεταλαμβάνοντας τῆς ιδιότητος δο-
 κεῖν ἀπολαύειν τῆς μυθολογουμένης ἀμβροσίας διὰ
 τὸ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐωδίας μηδεμίαν ἑτέραν
 47 εὐρίσκειν οἰκίαν προσηγορίαν. οὐ μὴν ὀλόκληρον
 καὶ χωρὶς φθόνου τὴν εὐδαιμονίαν τοῖς ἀνθρώποις 5
 ἢ τύχῃ περιέθηκεν, ἀλλὰ τοῖς τηλικούτοις δωρή-
 μασι παρέξενξε τὸ βλάπτον καὶ νουθετήσον τοὺς
 διὰ τὴν συνέχειαν τῶν ἀγαθῶν εἰσθότας καταφρο-
 2 νεῖν τῶν θεῶν. κατὰ γὰρ τοὺς εὐωδεστάτους δρυ-
 μους ὄφρων ὑπάρχει πλήθος, οἱ τὸ μὲν χρῶμα φοι- 10
 νικοῦν ἔχουσι, μῆκος δὲ σπιθαμῆς, δῆγματα δὲ
 ποιοῦνται παντελῶς ἀνίατα· δάκνουσι δὲ προσπη-
 δῶντες καὶ ἀλλόμενοι πρὸς ὕψος αἱμάττουσι τὸν
 3 χρῶτα. ἴδιον δέ τι παρὰ τοῖς ἐργωρίοις συμβαίνει
 περὶ τοὺς ἡσθινηκότας ὑπὸ μακρᾶς νόσου τὰ σώ- 15
 ματα. διαπνεομένου γὰρ τοῦ σώματος ὑπ' ἀκρά-
 του καὶ τμητικῆς φύσεως, καὶ τῆς συγκρίσεως τῶν
 ὄγκων εἰς ἀραίωμα συναγομένης, ἔκλυσις ἐπακο- 215
 λουθεῖ δυσβοήθητος· διόπερ τοῖς τοιούτοις ἀσφαλ-
 τον παραθυμιῶσι καὶ τράγου πώγωνα, ταῖς ἐναν- 20
 τίαις φύσεσι καταμαχόμενοι τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 εὐωδίας. τὸ γὰρ καλὸν ποσότητι μὲν καὶ τάξει
 μετρούμενον ὠφελεῖ καὶ τέρπει τοὺς ἀνθρώπους,
 ἀναλογίας δὲ καὶ καθήκοντος καιροῦ διαμαρτὸν
 4 ἀνόνητον ἔχει τὴν δωρεάν. τοῦ δ' ἔθνους τούτου 25
 μητρόπολις ἐστὶν ἣν καλοῦσι Σάβας, ἐπ' ὄρους ὤκι-
 σμένη. βασιλέας δ' ἐκ γένους ἔχει τοὺς διαδεχο-
 μένους, οἷς τὰ πλήθη τιμὰς ἀπονέμει μεμιγμένas
 ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς. μακάριον μὲν γὰρ βίον ἔχειν
 δοκοῦσιν, ὅτι πᾶσιν ἐπιτάττοντες οὐδένα λόγον ὑπέ- 30
 χουσι τῶν πραττομένων· ἀτυχεῖς δὲ νομίζονται καθ'
 ὅσον οὐκ ἔξεστιν αὐτοῖς οὐδέποτε ἐξελθεῖν ἐκ τῶν

βασιλείων, εἰ δὲ μή, γίνονται λιθόλευστοι ὑπὸ τῶν
 ὄχλων κατὰ τινὰ χρησμὸν ἀρχαῖον, τοῦτο δὲ τὸ 5
 ἔθνος οὐ μόνον τῶν πλησιοχώρων Ἀράβων, ἀλλὰ
 καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρει πλούτῳ καὶ ταῖς
 5 ἄλλαις ταῖς κατὰ μέρος πολυτελείαις. ἐν γὰρ ταῖς τῶν
 φορτίων ἀλλαγαῖς καὶ πράξεσιν ὄγκοις ἐλαχίστοις
 πλείστην ἀποφέρονται τιμὴν ἀπάντων ἀνθρώπων
 τῶν ἀργυρικῆς ἀμείψεως ἕνεκα τὰς ἐμπορίας ποιου-
 μένων. διόπερ ἐξ αἰῶνος ἀπορρήτων αὐτῶν γεγε- 6
 10 νημένων διὰ τὸν ἐκτοπισμὸν, καὶ χρυσοῦ τε καὶ
 ἀργύρου πλήθους ἐπικεκλυκότες παρ' αὐτοῖς, καὶ
 μάλιστα ἐν Σάβαις, ἐν ἣ τὰ βασίλεια κεῖται, το-
 ρεύματα μὲν ἀργυρᾷ τε καὶ χρυσᾷ παντοδαπῶν
 ἐκπωμάτων ἔχουσι, κλῖνας δὲ καὶ τρίποδας ἀργυ-
 15 ρόποδας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἄπιστον τῇ
 πολυτελείᾳ, κιόνων τε ἀδρῶν περίστυλα, τὰ μὲν
 ἐπίχρυσα, τὰ δ' ἀργυροειδεῖς τύπους ἐπὶ τῶν κiono-
 κράνων ἔχοντα. τὰς δ' ὀροφὰς καὶ θύρας χρυσαῖς 7
 φιάλαις λιθοκολλήτοις καὶ πυκναῖς διειληφότες ἅπα-
 20 σαν τὴν τῶν οἰκιῶν κατὰ μέρος οἰκοδομίαν πεποί-
 ηνται θαυμαστὴν ταῖς πολυτελείαις. τὰ μὲν γὰρ ἐξ
 ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, τὰ δ' ἐξ ἐλέφαντος καὶ τῶν
 διαπρεπεστάτων λίθων, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν τι-
 μιωτάτων παρ' ἀνθρώποις, κατεσκευάκασιν. ἀλλὰ 8
 25 γὰρ οὗτοι μὲν ἐκ πολλῶν χρόνων τὴν εὐδαιμονίαν
 ἀσάλευτον ἔσχον διὰ τὸ παντελῶς ἀπεξενῶσθαι τῶν
 διὰ τὴν ἰδίαν πλεονεξίαν ἔρμαιον ἡγουμένων τὸν
 ἀλλότριον πλοῦτον. ἡ δὲ κατὰ τούτους θάλαττα
 λευκὴ φαίνεται τὴν χροάν, ὥσθ' ἅμα θαυμάζειν τὸ
 30 παρὰδοξον καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ συμβαίνοντος ἐπιζη-
 τεῖν. νῆσοι δ' εὐδαίμονες πλησίον ὑπάρχουσιν, 9
 ἔχουσιν πόλεις ἀτειχίστους, ἐν αἷς τὰ βοσκήματα

πάντα λευκὴν ἔχει τὴν χροάν, καὶ τοῖς θήλεσιν αὐ-
 τῶν οὐκ ἐπιφύεται τὸ καθόλου κέρασ. εἰς ταύτας 216
 δ' ἔμποροι πάντοθεν καταπλέουσι, μάλιστα δ' ἐκ
 Ποτάνας, ἣν Ἀλέξανδρος ᾤκισε παρὰ τὸν Ἰνδὸν
 ποταμόν, ναύσταθμον ἔχειν βουλόμενος τῆς παρὰ 5
 τὸν Ὠκεανὸν παραλίου. περὶ μὲν οὖν τῆς χώρας
 καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς
 εἰρημένοις.

- 48 Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ὁρωμένων πα-
 ραδόξων ἐν τοῖς τόποις οὐ παραλείπτεον. θαυμα- 10
 σιώτατον μὲν ἔστι τὸ περὶ τὴν ἄρκτον ἱστορού-
 μενον καὶ πλείστην ἀπορίαν παρεχόμενον τοῖς πλοῖ-
 ζομένοις· ἀπὸ γὰρ μηνὸς ὃν καλοῦσιν Ἀθηναῖοι
 μαιμακτηριῶνα τῶν ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἄρκτον ἀστέ-
 ρων οὐδένα φασὶν ὁρᾶσθαι μέχρι τῆς πρώτης φυ- 15
 λακῆς, τῷ δὲ ποσειδεῶνι μέχρι δευτέρας, καὶ κατὰ
 2 τοὺς ἐξῆς ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον. τῶν δ' ἄλλων τοὺς
 ὀνομαζομένους πλάνητας ἀθεωρήτους ὑπάρχειν, τοὺς
 μὲν μείζοντας τῶν παρ' ἡμῖν, ἐτέρους δὲ μηδὲ τὰς
 ὁμοίας ἀνατολὰς καὶ δύσεις ποιεῖσθαι· τὸν δ' ἥλιον 20
 οὐχ ὥσπερ παρ' ἡμῖν βραχὺ πρὸ τῆς ἰδίας ἀνατο-
 λῆς προαποστέλλειν τὸ φῶς, ἀλλ' ἔτι νυκτὸς οὔσης
 3 σκοταίου παραδόξως ἄφνω φανέντα ἐκλάμπειν· διὸ
 καὶ μηδέποθ' ἡμέραν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις γίνε-
 σθαι πρὶν ὁραθῆναι τὸν ἥλιον. ἐκ μέσου δὲ τοῦ 25
 πελάγους φασὶν ἀναφαινόμενον αὐτὸν ὁρᾶσθαι μὲν
 ἄνθρακι παραπλήσιον τῷ πυρῳδεστάτῳ, σπινθῆρας
 δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ μεγάλους ἀπορρίπτειν, καὶ τῷ τύπῳ
 μὴ δισκοειδῇ φαίνεσθαι, καθάπερ ἡμεῖς δοξάζομεν,
 ἀλλὰ κίονι τὸν τύπον ἔχειν ἐμφερῇ, μικρὸν ἐμβρι- 30
 θεστέραν ἔχοντι τὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐπιφάνειαν,
 πρὸς δὲ τούτοις μῆτ' αὐγὴν ποιεῖν μῆτ' ἀκτῖνας

βάλλειν ἄχρὶ πρώτης ὥρας, φαινομένου πυρὸς ἀλαμ-
 ποῦς ἐν σκότει· δευτέρας δ' ἀρχομένης ἀσπιδοειδῆ
 γίνεσθαι καὶ τὸ φῶς βάλλειν ἀπότομον καὶ πυρῶ-
 δες καθ' ὑπερβολήν. κατὰ δὲ τὴν δύσιν ἐναντία 4
 5 γίνεσθαι συμπτώματα περὶ αὐτόν· δοκεῖν γὰρ τοῖς
 ὁρῶσι καιναῖς ἀκτῖσι φωτίζειν τὸν κόσμον οὐκ ἔλατ-
 τον ὥρῶν δυεῖν, ὡς δ' Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἀνέ-
 γραψε, τριῶν. τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν ἥδιστον τοῖς
 ἐγχωρίοις φαίνεσθαι, ταπεινουμένου τοῦ καύματος
 10 διὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. τῶν δ' ἀνέμων ξέφυροι 5
 217 μὲν καὶ λίβες, ἔτι δ' ἀργέσται καὶ εὗροι, πνέουσι
 καθάπερ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις· νότοι δὲ κατὰ μὲν
 Αἰθιοπίαν οὔτε πνέουσιν οὔτε γνωρίζονται τὸ σύν-
 ολον, κατὰ δὲ τὴν Τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν Ἀραβίαν
 15 θερμοὶ γίνονται καθ' ὑπερβολήν, ὥστε καὶ τὰς ὑλὰς
 ἐκπυροῦν καὶ τῶν καταφευγόντων εἰς τὰς ἐν ταῖς
 καλύβαις σκιὰς ἐκλύειν τὰ σώματα. ὁ δὲ βορέας δι-
 καίως ἂν ἄριστος νομίζοιτο, δικνυόμενος εἰς πάντα
 τόπον τῆς οἰκουμένης καὶ διαμένων ψυχρός.
 20 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων οἰκεῖον ἂν εἴη 49
 διελθεῖν περὶ τῶν Λιβύων τῶν πλησίον Αἰγύπτου
 κατοικούντων καὶ τῆς ὁμόρου χώρας. τὰ γὰρ περὶ
 Κυρήνην καὶ τὰς Σύρτις, ἔτι δὲ τὴν μεσόγειον τῆς
 κατὰ τοὺς τόπους τούτους χέρσου, κατοικεῖ τέτταρα
 25 γένη Λιβύων· ὧν οἱ μὲν ὀνομαζόμενοι Νασαμῶνες
 νέμονται τὰ νεύοντα μέρη πρὸς νότον, οἱ δ' Αὐ-
 σχῖσαι τὰ πρὸς τὴν δύσιν, οἱ δὲ Μαρμαρίδαι κα-
 τοικοῦσι τὴν μεταξὺ ταινίαν Αἰγύπτου καὶ Κυρή-
 νης, μετέχοντες καὶ τῆς παραλίου, οἱ δὲ Μάκαι
 30 πολυανθρωπία τῶν ὁμοεθνῶν προέχοντες νέμονται
 τοὺς τόπους τοὺς περὶ τὴν Σύρτιν. τῶν δὲ προει- 2
 ρημένων Λιβύων γεωργοὶ μὲν εἰσιν οἷς ὑπάρχει

χώρα δυναμένη καρπὸν φέρειν θαψιλῇ, νομάδες δ' ὅσοι τῶν κτηνῶν τὴν ἐπιμέλειαν ποιούμενοι τὰς τροφὰς ἔχουσιν ἀπὸ τούτων· ἀμφοτέρω δὲ τὰ γένη ταῦτα βασιλέας ἔχει καὶ βίον οὐ παντελῶς ἄγριον οὐδ' ἀνθρωπίνης ἡμερότητος ἐξηλλαγμένον. τὸ δὲ 5
 τρίτον γένος οὔτε βασιλέως ὑπακοῦον οὔτε τοῦ δικαίου λόγον οὐδ' ἐννοίαν ἔχον ἀεὶ ληστεύει, ἀπροσδοκῆτως δὲ τὰς ἐμβολὰς ἐκ τῆς ἐρήμου ποιούμενον ἀρπάζει τὰ παρατυχόντα, καὶ ταχέως ἀνακάμπτει
 3 πρὸς τὸν αὐτὸν τόπον. πάντες δ' οἱ Αἰβυες οὗτοι 10
 θηριώδη βίον ἔχουσιν, ὑπαίθριοι διαμένοντες καὶ τὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἄγριον ἐξηλωκότες· οὔτε γὰρ ἡμέρου διαίτης οὔτ' ἐσθῆτος μετέχουσιν, ἀλλὰ δο-
 ραῖς αἰγῶν σκεπάζουσι τὰ σώματα. τοῖς δὲ δυνά-
 σταις αὐτῶν πόλεις μὲν τὸ σύνολον οὐχ ὑπάρχουσιν, 15
 πύργοι δὲ πλησίον τῶν ὑδάτων, εἰς οὓς ἀποτίθεν-
 ται τὰ πλεονάζοντα τῆς ὠφελείας. τοὺς δ' ὑποτε- 218
 ταγμένους λαοὺς κατ' ἐνιαυτὸν ἐξορκίζουσι πειθαρχή-
 σαι· καὶ τῶν μὲν ὑπακουσάντων ὡς συμμάχων φροντίζουσι, τῶν δὲ μὴ προσεχόντων θάνατον κα- 20
 4 ταγνόντες ὡς λησταῖς πολεμοῦσιν. ὁ δ' ὀπλισμὸς αὐτῶν ἐστὶν οἰκεῖος τῆς τε χώρας καὶ τῶν ἐπι-
 τηδευμάτων· κοῦφοι γὰρ ὄντες τοῖς σώμασι καὶ χώραν οἰκοῦντες κατὰ τὸ πλεῖστον πεδιάδα, πρὸς τοὺς κινδύνους ὁρμῶσι λόγχας ἔχοντες τρεῖς καὶ 25
 λίθους ἐν ἄγγεσι σκυτίνοις· ξίφος δ' οὐ φοροῦσιν οὐδὲ κράνος οὐδ' ὄπλον οὐδὲν ἕτερον, στοχαζόμενοι τοῦ προτερεῖν ταῖς ἐνικησίαις ἐν τοῖς διω-
 5 γμοῖς καὶ πάλιν ἐν ταῖς ἀποχωρήσεσι. διόπερ εὖ-
 θετοι πρὸς δρόμον εἰσὶ καὶ λιθοβολίαν, διαπε- 30
 πονηκότες τῇ μελέτῃ καὶ τῇ συνηθείᾳ τὰ τῆς φύσεως προτερήματα. καθόλου δὲ πρὸς τοὺς ἄλλο-

φύλους οὔτε τὸ δίκαιον οὔτε τὴν πίστιν κατ' οὐδένα τρόπον διατηροῦσι.

Τῆς δὲ χώρας ἡ μὲν ὁμορος τῇ Κυρήνη γεώδης 50
 ἐστὶ καὶ πολλοὺς φέρουσα καρπούς· οὐ μόνον γάρ
 5 ὑπάρχει σιτοφόρος, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἄμπελον, ἐτι
 δ' ἐλαίαν ἔχει καὶ τὴν ἀγρίαν ὕλην καὶ ποταμούς
 εὐχρηστίαν παρεχομένους· ἡ δ' ὑπὲρ τὸ νότιον μέ-
 ρος ὑπερτείνουσα, καθ' ἣν τὸ νίτρον φύεσθαι συμ-
 βέβηκεν, ἄσπορος οὔσα καὶ σπανίζουσα ναματιαίων
 10 ὑδάτων, τὴν πρόσοψιν ἔχει πελάγει παρεμφερῇ·
 οὐδεμίαν δὲ παρεχομένη ποικιλίαν κατὰ τὴν ιδέαν
 ἐρήμῳ γῇ περιέχεται, τῆς ὑπερκειμένης ἐρήμου δυσ-
 ἔξιτον ἐχούσης τὸ πέρασ. διόπερ οὐδ' ὄρνεον ἰδεῖν 2
 ἔστιν, οὐ τετράπουν ἐν αὐτῇ ζῶον πλήν δορκάδος
 15 καὶ βοός, οὐ μὴν οὔτε φυτὸν οὔτ' ἄλλο τῶν δυ-
 ναμένων ψυχαγωγῆσαι τὴν ὄρασιν, ὥς ἂν τῆς εἰς
 μεσόγειον ἀνηκούσης γῆς ἐχούσης ἐπὶ τὸ μῆκος
 ἀθρόους θῖνας. ἐφ' ὅσον δὲ σπανίζει τῶν πρὸς ἡμε-
 ρον βίον ἀνηκόντων, ἐπὶ τοσοῦτο πλήθει παντοίων
 20 ταῖς ιδέαις καὶ τοῖς μεγέθεσιν ὄψεων, μάλιστα δὲ
 τῶν τοιούτων οὓς προσαγορεύουσι κεράστας, οἳ τὰ
 μὲν δῆγματα θανατηφόρα ποιοῦνται, τὴν δὲ χροάν
 ἄμμῳ παραπλησίαν ἔχουσι· διόπερ ἐξωμωμένων 3
 αὐτῶν κατὰ τὴν πρόσοψιν τοῖς ὑποκειμένοις ἐδά-
 25 φεσιν ὀλίγοι μὲν ἐπιγινώσκουσιν, οἳ πολλοὶ δ'
 ἀγνοοῦντες πατοῦσι καὶ κινδύνους περιπίπτουσιν
 ἀπροσδοκῆτοισ. λέγεται δὲ τούτους τὸ παλαιὸν ἐπελ-
 θόντας ποτὲ πολλὴν τῆς Αἰγύπτου ποιῆσαι τὴν
 ὑποκειμένην χώραν ἀοίκητον. γίνεται δέ τι θαν- 4
 30 μάσιον περὶ τε ταύτην τὴν χέρσον καὶ τὴν ἐπέκεινα
 τῆς Σύρτεως Αἰβύην. περὶ γάρ τινας καιροὺς καὶ
 μάλιστα κατὰ τὰς νηνεμίας συστάσεις ὄρωνται κατὰ

τὸν ἀέρα παντοίων ζώων ιδέας ἐμφαίνουσαι· του-
 των δ' αἱ μὲν ἡρεμοῦσιν, αἱ δὲ κίνησιν λαμβάνουσι, 219
 καὶ ποτὲ μὲν ὑποφεύγουσι, ποτὲ δὲ διώκουσι, πᾶ-
 σαι δὲ τὸ μέγεθος ἄπλατον ἔχουσαι θαυμαστὴν κα-
 τάπληξιν καὶ ταραχὴν παρασκευάζουσιν τοῖς ἀπεί- 5
 5 ροῖς. αἱ γὰρ ἐπιδιώκουσαι τοὺς ἀνθρώπους, ἐπει-
 δὲν καταλάβονται, περιχέονται τοῖς σώμασι ψυχραὶ
 καὶ παλμῶδεις, ὥστε τοὺς μὲν ξένους ἀσυνήθεις
 ὄντας διὰ τὸ δέος ἐκπεπληγῆθαι, τοὺς δ' ἐγχωρίους
 πολλάκις συγκεκυρηκότας τοῖς τοιούτοις καταφρο- 10
 51 νεῖν τοῦ συμβαίνοντος. παραδόξου δ' εἶναι δο-
 κοῦντος τοῦ πράγματος καὶ μύθῳ πεπλασμένῳ πα-
 ραπλησίῳ, πειρῶνται τινες τῶν φυσικῶν αἰτίας
 2 ἀποδιδόναι τοῦ γινομένου τοιαύτας. ἀνέμους φασὶ
 κατὰ τὴν χώραν τοὺς μὲν τὸ σύνολον μὴ πνεῖν, 15
 τοὺς δὲ παντελῶς εἶναι βληχροὺς καὶ κωφοὺς· ὑπάρ-
 χειν δὲ καὶ περὶ τὸν ἀέρα πολλάκις ἡρεμίαν καὶ
 θαυμαστὴν ἀκινήσιαν διὰ τὸ μήτε νάπας μήτε συ-
 σκίους αὐλῶνας παρακεῖσθαι πλησίον μήτε λόφων
 ὑπάρχειν ἀναστήματα· ποταμῶν τε μεγάλων σπα- 20
 νίξειν τοὺς τόπους, καὶ καθόλου τὴν σύνεγγυς χώ-
 ραν ἅπασαν ἄκαρπον οὔσαν μηδεμίαν ἔχειν ἀναθυ-
 μιάσιν· ἐξ ὧν ἀπάντων εἰωθέναι γεννᾶσθαι τινας
 3 ἀρχὰς καὶ συστάσεις πνευμάτων. διόπερ συμπνι-
 γοῦς περιστάσεως τὴν χέρσον ἐπεχούσης, ὅπερ ὁρῶ- 25
 μεν ἐπὶ τῶν νεφῶν ἐνίοτε συμβαῖνον ἐν ταῖς νοτί-
 αῖς ἡμέραις, τυπουμένων ιδεῶν παντοδαπῶν, τοῦτο
 γίνεσθαι καὶ περὶ τὴν Λιβύην, πολλαχῶς μορφου-
 μένου τοῦ συμπίπτοντος ἀέρος· ὃν ταῖς μὲν ἀσθε-
 νέσι καὶ βληχροῖς αὔραις ὀχεῖσθαι μετεωριζόμενον 30
 καὶ παλμοὺς ποιοῦντα καὶ συγκρούοντα συστήμα-
 σιν ἑτέροις ὁμοίοις, νηνεμίας δ' ἐπιλαμβανούσης

καθίστασθαι πρὸς τὴν γῆν, βαρὺν ὄντα καὶ τετυ-
 πωμένον ὡς ἔτυχεν· ἔπειτα μηδενὸς ὄντος τοῦ δια-
 χέοντος προσπελάζειν τοῖς αὐτομάτως περιτυγχά-
 νουσι τῶν ζώων. τὰς δ' ἐφ' ἐκάτερα κινήσεις 4
 5 αὐτῶν φασὶ προαίρεσιν μὲν μηδεμίαν ἐμφαίνειν·
 ἐν ἀψύχῳ γὰρ ἀδύνατον ὑπάρχειν φυγὴν ἐκούσιον
 ἢ δίωξιν· τὰ μέντοι ζῷα λεληθότως αἰτία τῆς με-
 ταρσίας κινήσεως γίνεσθαι· προσιόντων μὲν γὰρ
 αὐτῶν τὸν ὑποκείμενον ἀέρα μετὰ βίας ἀναστέλλειν,
 10 καὶ διὰ τοῦθ' ὑποχωρεῖν τὸ συνεστηκὸς εἶδωλον
 καὶ ποιεῖν τὴν ἐμφασιν ὑποφεύγοντος· τοῖς δ' ἀνα-
 χωροῦσι κατὰ τοῦναντίον ἐπακολουθεῖν, ἀντεστραμ-
 μένης τῆς αἰτίας, ὡς ἂν τοῦ κενοῦ καὶ τῆς ἀραιώ-
 σεως ἐπισπωμένης. διόπερ εἰκέναι διώκοντι τοὺς 5
 15 ὑποχωροῦντας· ἔλκεσθαι γὰρ αὐτὸ καὶ προπίπτειν
 εἰς τὸ πρόσθεν ἄθρουν ὑπὸ τῆς παλιρρύμης· τοὺς
 δ' ὑποφεύγοντας, ὅταν ἐπιστραφῶσιν ἢ μένωσιν,
 εὐλόγως ὑπὸ τοῦ συνακολουθοῦντος εἰδώλου ψαύ-
 220 εσθαι τοῖς ὄγκοις· τοῦτο δὲ κατὰ τὴν πρὸς τὸ στε-
 20 ρέμμιον πρόσπτωσιν περιθρύβεσθαι, καὶ πανταχόθεν
 προσχεόμενον καταψύχειν τὰ σώματα τῶν περιτυγ-
 χανόντων.

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων οἰκείον ἂν εἴη 52
 τοῖς προειρημένοις τόποις διελθεῖν τὰ περὶ τὰς Ἀμα-
 25 ζόνας ἱστορούμενα τὰς γενομένας τὸ παλαιὸν κατὰ
 τὴν Λιβύην. οἱ πολλοὶ γὰρ ὑπειλήφασιν τὰς περὶ
 τὸν Θερμῶδοντα ποταμὸν ἐν τῷ Πόντῳ λεγομένας
 κατωκηκέναι μόνας ὑπάρξαι· τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ οὕ-
 τως ἔχει, διὰ τὸ πολὺν προτερεῖν τοῖς χρόνοις τὰς
 30 κατὰ Λιβύην καὶ πράξεις ἀξιολόγους ἐπιτελέσα-
 σθαι. οὐκ ἄγνοοῦμεν δὲ διότι πολλοῖς τῶν ἀνα- 2
 γινωσκόντων ἀνήκοος φανεῖται καὶ ξένη παντελῶς

ἡ περὶ τούτων ἱστορία· ἡφανισμένου γὰρ ὁλοσχε-
 ρῶς τοῦ γένους τῶν Ἀμαζονίδων τούτων πολλαῖς
 γενεαῖς πρότερον τῶν Τρωικῶν, τῶν δὲ περὶ τὸν
 Θερμῳδόντα ποταμὸν ἡκμακνιῶν μικρὸν πρὸ τού-
 των τῶν χρόνων, οὐκ ἀλόγως αἱ μεταγενέστεραι 5
 καὶ μᾶλλον γνωριζόμεναι τὴν δόξαν κεκληρονομή-
 κασι τὴν τῶν παλαιῶν καὶ παντελῶς ἀγνοουμένων
 3 διὰ τὸν χρόνον ὑπὸ τῶν πλείστων. οὐ μὴν ἀλλ'
 ἡμεῖς εὐρίσκοντες πολλοὺς μὲν τῶν ἀρχαίων ποιη-
 τῶν τε καὶ συγγραφέων, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν 10
 μεταγενεστέρων μνήμην πεποιημένους αὐτῶν, ἀνα-
 γράφειν τὰς πράξεις πειρασόμεθα ἐν κεφαλαίοις
 ἀκολούθως Διονυσίῳ τῷ συντεταγμένῳ τὰ περὶ τοὺς
 Ἀργοναύτας καὶ τὸν Διόνυσον καὶ ἕτερα πολλὰ τῶν
 ἐν τοῖς παλαιοτάτοις χρόνοις πραχθέντων. 15

4 Γέγονε μὲν οὖν πλείῳ γένῃ γυναικῶν κατὰ τὴν
 Λιβύην μάχιμα καὶ τεθνασμασμένα μεγάλως ἐπ' ἀν-
 δρεία· τό τε γὰρ τῶν Γοργόνων ἔθνος, ἐφ' ὃ λέ-
 γεται τὸν Περσέα στρατεῦσαι, παρειλήφαμεν ἀλκῇ
 διαφέρον· τὸ γὰρ τὸν Διὸς μὲν υἱόν, τῶν δὲ καθ' 20
 ἑαυτὸν Ἑλλήνων ἄριστον, τελέσαι μέγιστον ἄθλον
 τὴν ἐπὶ ταύτας στρατείαν τεκμήριον ἂν τις λάβοι
 τῆς περὶ τὰς προειρημένας γυναῖκας ὑπεροχῆς τε
 καὶ δυνάμεως· ἥ τε τῶν νῦν μελλουσῶν ἱστορεῖ-
 σθαι ἀνδρεία παράδοξον ἔχει τὴν ὑπεροχὴν πρὸς 25
 τὰς καθ' ἡμᾶς φύσεις τῶν γυναικῶν συγκρινο-
 53 μένη. φασὶ γὰρ ὑπάρξαι τῆς Λιβύης ἐν τοῖς πρὸς
 ἑσπέραν μέρεσιν ἐπὶ τοῖς πέρασιν τῆς οἰκουμένης
 ἔθνος γυναικοκρατούμενον καὶ βίον ἐξηλωκὸς οὐχ
 ὅμοιον τῷ παρ' ἡμῖν. ταῖς μὲν γὰρ γυναιξὶν ἔθος 30
 εἶναι διαπονεῖν τὰ κατὰ πόλεμον, καὶ χρόνους ὠρι-
 σμένους ὀφείλειν στρατεύεσθαι, διατηρουμένης τῆς

παρθενίας· διελθόντων δὲ τῶν ἐτῶν τῶν τῆς στρα-
 τείας προσιέναι μὲν τοῖς ἀνδράσι παιδοποιίας ἕνεκα,
 τὰς δὲ ἀρχὰς καὶ τὰ κοινὰ διοικεῖν ταύτας ἅπαντα.
 τοὺς δὲ ἄνδρας ὁμοίως ταῖς παρ' ἡμῖν γαμεταῖς τὸν 2
 5 κατοικίδιον ἔχειν βίον, ὑπηρετοῦντας τοῖς ὑπὸ τῶν
 221 συνοικουσῶν προσταττομένοις· μὴ μετέχειν δ' αὐ-
 τοὺς μήτε στρατείας μήτ' ἀρχῆς μήτ' ἄλλης τινὸς
 ἐν τοῖς κοινοῖς παρορησίας, ἐξ ἧς ἐμελλον φρονη-
 ματισθέντες ἐπιθήσεσθαι ταῖς γυναιξί. κατὰ δὲ τὰς 3
 10 γενέσεις τῶν τέκνων τὰ μὲν βρέφη παραδίδοσθαι
 τοῖς ἀνδράσι, καὶ τούτους διατρέφειν αὐτὰ γάλακτι
 καὶ ἄλλοις τισὶν ἐψήμασιν οἰκείως ταῖς τῶν νηπίων
 ἡλικίαις· εἰ δὲ τύχοι θῆλυ γεννηθέν, ἐπικάεσθαι
 αὐτοῦ τοὺς μαστούς, ἵνα μὴ μετεωρίζωνται κατὰ
 15 τοὺς τῆς ἀκμῆς χρόνους· ἐμπόδιον γὰρ οὐ τὸ τυ-
 χὸν εἶναι δοκεῖν πρὸς τὰς στρατείας τοὺς ἐξέχον-
 τας τοῦ σώματος μαστούς· διὸ καὶ τούτων αὐτὰς
 ἀπεστερημένας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀμαζόννας προσ-
 αγορεύεσθαι. μυθολογοῦσι δ' αὐτὰς ᾠκηκέναι νῆσον 4
 20 τὴν ἀπὸ μὲν τοῦ πρὸς δυσμὰς ὑπάρχειν αὐτὴν
 Ἑσπέραν προσαγορευθεῖσαν, κειμένην δὲ ἐν τῇ Τρι-
 τωνίδι λίμνῃ. ταύτην δὲ πλησίον ὑπάρχειν τοῦ πε-
 ριέχοντος τὴν γῆν Ὠκεανοῦ, προσηγορευῆσθαι δ' ἀπό-
 τινος ἐμβάλλοντος εἰς αὐτὴν ποταμοῦ Τρίτωνος·
 25 κείσθαι δὲ τὴν λίμνην ταύτην πλησίον Αἰθιοπίας
 καὶ τοῦ παρὰ τὸν Ὠκεανὸν ὄρους, ὃ μέγιστον μὲν
 ὑπάρχειν τῶν ἐν τοῖς τόποις καὶ προπεπτωκὸς εἰς
 τὸν Ὠκεανόν, ὀνομάζεσθαι δ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων
 Ἀτλαντα. τὴν δὲ προειρημένην νῆσον ὑπάρχειν μὲν 5
 30 εὐμεγέθη καὶ πλήρη καρπίμων δένδρων παντοδα-
 πῶν, ἀφ' ὧν πορίζεσθαι τὰς τροφὰς τοὺς ἐγγω-
 ρίους· ἔχειν δ' αὐτὴν καὶ κτηνῶν πλήθος, αἰγῶν

καὶ προβάτων, ἐξ ὧν γάλα καὶ κρέα πρὸς διατροφὴν ὑπάρχειν τοῖς κεκτημένοις· σίτω δὲ τὸ σύνολον μὴ χρῆσθαι τὸ ἔθνος διὰ τὸ μήπω τοῦ καρποῦ
6 τούτου τὴν χρεῖαν εὐρεθῆναι παρ' αὐτοῖς. τὰς δ' οὖν Ἀμαζόνας ἀλκῇ διαφερούσας καὶ πρὸς πόλεμον 5 ὠρμημένας τὸ μὲν πρῶτον τὰς τῇ νήσῳ πόλεις καταστρέφεσθαι πλήν τῆς ὀνομαζομένης Μήνης, ἱερᾶς δ' εἶναι νομιζομένης, ἣν κατοικεῖσθαι μὲν ὑπ' Αἰθιοπῶν Ἰχθυοφάγων, ἔχειν δὲ πρὸς ἐκφυσήματα μεγάλα καὶ λίθων πολυτελῶν πλῆθος τῶν ὀνομα- 10 ζομένων παρ' Ἑλλησιν ἀνθρώπων καὶ σαυρίων καὶ σμαράγδων, μετὰ δὲ ταῦτα πολλοὺς τῶν πλησιόχωρων Λιβύων καὶ νομάδων καταπολεμῆσαι, καὶ κτίσαι πόλιν μεγάλην τῆς Τριτωνίδος λίμνης, ἣν
54 ἀπὸ τοῦ σχήματος ὀνομάσαι Χερρόνησον. ἐκ δὲ 15 ταύτης ὀρμωμένας ἐργχειρῆσαι μεγάλαις ἐπιβολαῖς, ὁρμῆς αὐταῖς ἐμπεσούσης ἐπελθεῖν πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης. ἐπὶ πρῶτους δ' αὐτὰς στρατεῦσαι λέγεται τοὺς Ἀτλαντίους, ἄνδρας ἡμερωτάτους τῶν ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις καὶ χώραν νεμομένους εὐ- 20 δαίμονα καὶ πόλεις μεγάλας· παρ' οἷς δὴ μυθολογεῖσθαι φασὶ τὴν τῶν θεῶν γένεσιν ὑπάρξαι πρὸς τοῖς κατὰ τὸν Ὠκεανὸν τόποις, συμφώνως τοῖς παρ' Ἑλλησι μυθολόγοις, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος μικρὸν 222
2 ὕστερον διεξιμεν. τῶν οὖν Ἀμαζόνων λέγεται βα- 25 σιλεύουσαν Μύριναν συστήσασθαι στρατόπεδον πεζῶν μὲν τρισμυρίων, ἱππέων δὲ δισχιλίων, ζηλούμενης παρ' αὐταῖς περιττότερον ἐν τοῖς πολέμοις τῆς
3 ἀπὸ τῶν ἱππέων χρείας. ὅπλοις δὲ χρῆσθαι σκε- 30 παστηρίοις ὄφεων μεγάλων δοραῖς, ἐχούσης τῆς Λιβύης ταῦτα τὰ ζῶα τοῖς μεγέθεσιν ἄπιστα, ἀμυντηρίοις δὲ ξίφεσι καὶ λόγχαις, ἔτι δὲ τόξοις, οἷς μὴ

μόνον ἐξ ἐναντίας βάλλειν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς φυ-
 γὰς τοὺς ἐπιδιώκοντας εἰς τοῦπίσω τοξεύειν εὐστό-
 χως. ἐμβαλούσας δ' αὐτὰς εἰς τὴν τῶν Ἀτλαντίων 4
 χώραν τοὺς μὲν τὴν Κέρνην καλουμένην οἰκοῦν-
 5 τας παρατάξει νικῆσαι, καὶ συνεισπεσούσας τοῖς
 φεύγουσιν ἐντὸς τῶν τειχῶν κυριεῦσαι τῆς πόλεως·
 βουλομένας δὲ τῷ φόβῳ καταπλήξασθαι τοὺς περι-
 οίκους ὥμῳ προσενεχθῆναι τοῖς ἀλοῦσι, καὶ τοὺς
 μὲν ἄνδρας ἡβηδὸν ἀποσφάζαι, τέκνα δὲ καὶ γυ-
 10 ναῖκας ἐξανδραποδισαμένας κατασκάψαι τὴν πόλιν.
 τῆς δὲ περὶ τοὺς Κερναίους συμφορᾶς διαδοθείσης 5
 εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς, λέγεται τοὺς μὲν Ἀτλαντίους
 καταπλεγέντας δι' ὁμολογίας παραδοῦναι τὰς πό-
 λεις καὶ πᾶν τὸ προσταχθὲν ποιήσειν ἐπαγγείλα-
 15 σθαι, τὴν δὲ βασίλισσαν Μύριναν ἐπεικῶς αὐτοῖς
 προσενεχθεῖσαν φίλιαν τε συνθέσθαι καὶ πόλιν
 ἀντὶ τῆς κατασκαφείσης ὁμώνυμον ἑαυτῆς κτίσαι·
 κατοικίσαι δ' εἰς αὐτὴν τοὺς τε αἰχμαλώτους καὶ
 τῶν ἐγχωρίων τὸν βουλόμενον. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν 6
 20 Ἀτλαντίων δῶρά τε μεγαλοπρεπῇ δόντων αὐτῇ καὶ
 τιμὰς ἀξιολόγους κοινῇ ψηφισαμένων, ἀποδέξασθαι
 τε τὴν φιλανθρωπίαν αὐτῶν καὶ προσεπαγγείλασθαι
 τὸ ἔθνος εὐεργετήσειν. τῶν δ' ἐγχωρίων πεπολε- 7
 μημένων πολλάκις ὑπὸ τῶν ὀνομαζομένων Γοργό-
 25 νων, οὐσῶν πλησιοχώρων, καὶ τὸ σύνολον ἔφε-
 δρον ἔχοντων τοῦτο τὸ ἔθνος, φασὶν ἀξιοθεῖσαν
 τὴν Μύριναν ὑπὸ τῶν Ἀτλαντίων ἐμβαλεῖν εἰς τὴν
 χώραν τῶν προειρημένων. ἀντιταξαμένων δὲ τῶν
 Γοργόνων γενέσθαι καρτερὰν μάχην, καὶ τὰς Ἀμα-
 30 ζόνας ἐπὶ τοῦ προτερήματος γενομένας ἀνελεῖν
 μὲν τῶν ἀντιταχθεῖσῶν παμπληθεῖς, ζωογῆσαι δ'
 οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων· τῶν δ' ἄλλων εἰς τινα

δορυμώδη τόπον συμφυγουσῶν ἐπιβαλέσθαι μὲν τὴν
 Μύριναν ἐμπρῆσαι τὴν ὕλην, σπεύδουσαν ἄρδην
 ἀνελεῖν τὸ ἔθνος, οὐ δύνηθεῖσαν δὲ κρατῆσαι τῆς
 ἐπιβολῆς ἐπανελθεῖν ἐπὶ τοὺς ὄρους τῆς χώρας.
 55 τῶν δὲ Ἀμαζόνων νυκτὸς τὰ περὶ τὰς φυλακὰς 5
 ῥαθυμουσῶν διὰ τὴν εὐημερίαν, ἐπιθεμένους τὰς αἰ-
 χμαλωτίδας, σπασαμένους τὰ ξίφη τῶν δοκουσῶν 223
 κεκρατηκέναι πολλὰς ἀνελεῖν· τέλος δὲ τοῦ πλήθους
 αὐτὰς πανταχόθεν περιχυθέντος εὐγενῶς μαχομέ-
 2 νας ἀπάσας κατακοπῆναι. τὴν δὲ Μύριναν θάψα- 10
 σαν τὰς ἀναιρεθεῖσας τῶν συστρατευουσῶν ἐν τρισὶ
 πυραῖς χωμάτων μεγάλων ἐπιστῆσαι τάφους τρεῖς,
 οὓς μέχρι τοῦ νῦν Ἀμαζόνων σωροὺς ὀνομάζεσθαι.
 3 τὰς δὲ Γοργόνας ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἀὔξηθεί-
 σας πάλιν ὑπὸ Περσέως τοῦ Διὸς καταπολεμηθῆναι, 15
 καθ' ὃν καιρὸν ἐβασίλευεν αὐτῶν Μέδουσα· τὸ δὲ
 τελευταῖον ὑφ' Ἡρακλέους ἄρδην ἀναιρεθῆναι ταύ-
 τας τε καὶ τὸ τῶν Ἀμαζόνων ἔθνος, καθ' ὃν και-
 ρὸν τοὺς πρὸς ἑσπέραν τόπους ἐπελθὼν ἔθετο τὰς
 ἐπὶ τῆς Λιβύης στήλας, δεινὸν ἡγούμενος, εἰ προελό- 20
 μενος τὸ γένος κοινῇ τῶν ἀνθρώπων εὐεργετεῖν
 4 περιόψεται τινα τῶν ἔθνων γυναιικοκρατούμενα. λέ-
 γεται δὲ καὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην σεισμῶν γενο-
 μένων ἀφανισθῆναι, ῥαγέντων αὐτῆς τῶν πρὸς τὸν
 Ὠκεανὸν μερῶν κεκλιμένων. τὴν δὲ Μύριναν φασι 25
 τῆς τε Λιβύης τὴν πλείστην ἐπελθεῖν, καὶ παρα-
 βαλοῦσαν εἰς Αἴγυπτον πρὸς μὲν Ὀρὸν τὸν Ἰσίδος
 βασιλεύοντα τότε τῆς Αἰγύπτου φιλίαν συνθέσθαι,
 πρὸς δὲ Ἀραβας διαπολεμήσασαν, καὶ πολλοὺς αὐ-
 τῶν ἀνελοῦσαν, τὴν μὲν Συρίαν καταστρέψασθαι, 30
 τῶν δὲ Κιλικίων ἀπαντησάντων αὐτῇ μετὰ δώρων
 καὶ τὸ κελευόμενον ποιήσῃν ὁμολογούντων, ἔλευ-

θέρους ἀφείναι τοὺς ἐκουσίως προσχωρήσαντας, οὓς
 ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας μέχρι τοῦ νῦν Ἐλευθεροκί-
 λικας καλεῖσθαι. καταπολεμῆσαι δ' αὐτὴν καὶ τὰ 6
 περὶ τὸν Ταῦρον ἔθνη, διάφορα ταῖς ἀλκαῖς ὄντα,
 5 καὶ διὰ Φρυγίας τῆς μεγάλης ἐπὶ θάλατταν κατα-
 βῆναι· ἐξῆς δὲ τὴν παραθαλάττιον χώραν προσα-
 γαγομένην ὄρους θέσθαι τῆς στρατείας τὸν Κάικον
 ποταμόν. τῆς δὲ δορικτήτου χώρας ἐκλεξαμένην
 τοὺς εὐθέτους τόπους εἰς πόλεων κτίσεις οἰκοδο-
 10 μῆσαι πλείους πόλεις, καὶ τούτων ὁμώνυμον μίαν
 ἑαυτῇ κτίσαι, τὰς δ' ἄλλας ἀπὸ τῶν τὰς ἡγεμονίας
 τὰς μεγίστας ἔχουσῶν, Κύμην, Πιτάναν, Πριήνην.
 ταύτας μὲν οὖν οἰκίσαι παρὰ θάλατταν, ἄλλας δὲ 7
 πλείους ἐν τοῖς πρὸς μεσόγειον ἀνήκουσι τόποις.
 15 κατασχεῖν δ' αὐτὴν καὶ τῶν νήσων τινὰς, καὶ μά-
 λιστα τὴν Λέσβον, ἐν ᾗ κτίσαι πόλιν Μυτιλήνην
 ὁμώνυμον τῇ μετεχούσῃ τῆς στρατείας ἀδελφῇ.
 ἔπειτα καὶ τῶν ἄλλων νήσων τινὰς καταστρεφομέ- 8
 νην χειμασθῆναι, καὶ ποιησαμένην τῇ μητρὶ τῶν
 20 θεῶν εὐχὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας προσενεχθῆναι νήσῳ
 τινὶ τῶν ἐρήμων· ταύτην δὲ κατὰ τινα ἐν τοῖς ὀνεί-
 224 ροις φαντασίαν καθιερωῶσαι τῇ προειρημένῃ θεῷ
 καὶ βωμοὺς ἰδρύσασθαι καὶ θυσίας μεγαλοπρεπεῖς
 ἐπιτελέσαι· ὀνομάσαι δ' αὐτὴν Σαμοθράκην, ὅπερ
 25 εἶναι μεθερμηνευόμενον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλε-
 κτον ἱερὰν νῆσον· ἐνιοι δὲ τῶν ἱστορικῶν λέγουσι
 τὸ πρὸ τοῦ Σάμον αὐτὴν καλουμένην ὑπὸ τῶν κα-
 τοικούντων ἐν αὐτῇ ποτε Θρακῶν Σαμοθράκην ὀνο-
 μασθῆναι. οὐ μὲν ἀλλὰ τῶν Ἀμαζόνων ἐπανελ- 9
 30 θουσῶν εἰς τὴν ἡπειρον μυθολογοῦσι τὴν μητέρα
 τῶν θεῶν εὐαρεσθηθεῖσαν τῇ νήσῳ ἄλλους τέ τινας
 ἐν αὐτῇ κατοικίσαι καὶ τοὺς ἑαυτῆς υἱοὺς τοὺς

ὀνομαζομένους Κορύβαντας· ἐξ οὗ δ' εἰςὶ πατρὸς
 ἐν ἀπορρήτῳ κατὰ τὴν τελετὴν παραδίδοσθαι· κα-
 ταδείξαι δὲ καὶ τὰ νῦν ἐν αὐτῇ συντελούμενα μυ-
 10 στήρια καὶ τὸ τέμενος ἄστυλον νομοθετῆσαι. περὶ
 δὲ τούτους τοὺς χρόνους Μόψον τὸν Θραῖκα, φυ- 5
 γάδα γενόμενον ὑπὸ Λυκούργου τοῦ βασιλέως τῶν
 Θρακῶν, ἐμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἀμαζόνων
 μετὰ στρατιᾶς τῆς συνεκπεσούσης αὐτῶ· συστρα-
 τεῦσαι δὲ καὶ Σίπυλον τῷ Μόψῳ τὸν Σκύθην, πε-
 φυραδευμένον ὁμοίως ἐκ τῆς ὁμόρου τῇ Θρακῇ 10
 11 Σκυθίας. γενομένης δὲ παρατάξεως, καὶ τῶν περὶ
 τὸν Σίπυλον καὶ Μόψον προτερησάντων, τὴν τε
 βασιλίσσαν τῶν Ἀμαζόνων Μύριναν ἀναιρεθῆναι
 καὶ τῶν ἄλλων τὰς πλείους. τοῦ δὲ χρόνου προ-
 βαίνοντος, καὶ κατὰ τὰς μάχας αἰεὶ τῶν Θρακῶν 15
 ἐπικρατούντων, τὸ τελευταῖον τὰς περιλειφθείσας
 τῶν Ἀμαζόνων ἀνακάμψαι πάλιν εἰς Λιβύην. καὶ
 τὴν μὲν στρατείαν τῶν ἀπὸ Λιβύης Ἀμαζόνων μυ-
 θολογοῦσι τοιοῦτο λαβεῖν τὸ πέρας.
 56 Ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ περὶ τῶν Ἀτλαντίων ἐμνήσθη- 20
 μεν, οὐκ ἀνόικειον ἡγούμεθα διελθεῖν τὰ μυθολο-
 γούμεενα παρ' αὐτοῖς περὶ τῆς τῶν θεῶν γενέσεως,
 διὰ τὸ μὴ πολὺ διαλλάττειν αὐτὰ τῶν μυθολογου-
 2 μένων παρ' Ἑλλήσιν. οἱ τοίνυν Ἀτλάντιοι οἱ τοὺς
 παρὰ τὸν Ὠκεανὸν τόπους κατοικοῦντες καὶ χώ- 25
 ραν εὐδαίμονα νεμόμενοι πολὺ μὲν εὐσεβείᾳ καὶ
 φιλανθρωπία τῇ πρὸς τοὺς ξένους δοκοῦσι δια-
 φέρειν τῶν πλησιοχώρων, τὴν δὲ γένεσιν τῶν θεῶν
 παρ' αὐτοῖς γενέσθαι φασί. συμφωνεῖν δὲ τοῖς λε-
 γομένοις ὑπ' αὐτῶν καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν 30
 παρ' Ἑλλήσι ποιητῶν ἐν οἷς παρεισάγει τὴν Ἥραν
 λέγουσαν

εἶμι γὰρ ὀφιομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης,
 Ὀκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.
 μυθολογοῦσι δὲ πρῶτον παρ' αὐτοῖς Οὐρανὸν βα- 3
 σιλεῦσαι καὶ τοὺς ἀνθρώπους σποράδην οἰκοῦντας
 5 συναγαγεῖν εἰς πόλεως περίβολον, καὶ τῆς μὲν ἀνο-
 μίας καὶ τοῦ θηριώδους βίου παῦσαι τοὺς ὑπακού-
 οντας, εὐρόντα τὰς τῶν ἡμέρων καρπῶν χρείας καὶ
 226 παραθέσεις καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων οὐκ ὀλίγα·
 κατακτῆσασθαι δ' αὐτὸν καὶ τῆς οἰκουμένης τὴν πλει-
 10 στην, καὶ μάλιστα τοὺς πρὸς τὴν ἐσπέραν καὶ τὴν ἄρ-
 κτον τόπους. τῶν δὲ ἄστρον γενόμενον ἐπιμελῇ πα- 4
 ρατηρητὴν πολλὰ προλέγειν τῶν κατὰ τὸν κόσμον
 μελλόντων γίνεσθαι· εἰσηγήσασθαι δὲ τοῖς ὄχλοις
 τὸν μὲν ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου κινήσεως, τοὺς
 15 δὲ μῆνας ἀπὸ τῆς σελήνης, καὶ τὰς κατ' ἔτος ἑκα-
 στον ὥρας διδάξαι. διὸ καὶ τοὺς πολλούς, ἀγνο- 5
 οῦντας μὲν τὴν τῶν ἄστρον αἰώνιον τάξιν, θαυ-
 μάζοντας δὲ τὰ γινόμενα κατὰ τὰς προρρήσεις,
 ὑπολαβεῖν τὸν τούτων εἰσηγητὴν θείας μετέχειν
 20 φύσεως, μετὰ δὲ τὴν ἐξ ἀνθρώπων αὐτοῦ μετάστα-
 σιν διὰ τε τὰς εὐεργεσίας καὶ τὴν τῶν ἄστρον ἐπί-
 γνωσιν ἀθανάτους τιμὰς ἀπονεῖμαι· μεταγαγεῖν δ'
 αὐτοῦ τὴν προσηγορίαν ἐπὶ τὸν κόσμον, ἅμα μὲν
 τῷ δοκεῖν οἰκείως ἐσχηκέναι πρὸς τὰς τῶν ἄστρον
 25 ἐπιτολάς τε καὶ δύσεις καὶ τᾶλλα τὰ γινόμενα περὶ
 τὸν κόσμον, ἅμα δὲ τῷ μεγέθει τῶν τιμῶν ὑπερ-
 βάλλειν τὰς εὐεργεσίας, καὶ πρὸς τὸν αἰῶνα βασι-
 λεά τῶν ὅλων αὐτὸν ἀναγορεύσαντας.

Οὐρανοῦ δὲ μυθολογοῦσι γενέσθαι παῖδας ἐκ 57
 30 πλειόνων γυναικῶν πέντε πρὸς τοῖς τετραράκοντα,
 καὶ τούτων ὀκτωκαίδεκα λέγουσιν ὑπάρχειν ἐκ Τι-
 ταίας, ὄνομα μὲν ἰδίου ἔχοντας ἑκάστους, κοινῇ

δὲ πάντας ἀπὸ τῆς μητρὸς ὀνομαζομένους Τιτᾶνας.
 2 τὴν δὲ Τιταίαν, σῶφρονα οὖσαν καὶ πολλῶν ἀγα-
 θῶν αἰτίαν γενομένην τοῖς λαοῖς, ἀποθεωθῆναι
 μετὰ τὴν τελευτὴν ὑπὸ τῶν εὖ παθόντων Γῆν με-
 τονομασθεῖσαν. γενέσθαι δ' αὐτῶν καὶ θυγατέρας, 5
 ὧν εἶναι δύο τὰς πρεσβυτάτας πολὺ τῶν ἄλλων
 ἐπιφανεστάτας, τὴν τε καλουμένην Βασίλειαν καὶ
 3 Ῥέαν τὴν ὑπ' ἐνίων Πανδώραν ὀνομασθεῖσαν. τού-
 των δὲ τὴν μὲν Βασίλειαν, πρεσβυτάτην οὖσαν καὶ
 σωφροσύνη τε καὶ συνέσει πολὺ τῶν ἄλλων δια- 10
 φέρουσαν, ἐκθρέψαι πάντας τοὺς ἀδελφοὺς κοινῇ
 μητρὸς εὐνοίαν παρεχομένην· διὸ καὶ μεγάλην μη-
 τέρα προσαγορευθῆναι· μετὰ δὲ τὴν τοῦ πατρὸς
 ἐξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μετάστασιν, συγχωρούντων
 τῶν ὄχλων καὶ τῶν ἀδελφῶν, διαδέξασθαι τὴν βα- 15
 σιλείαν παρθένον οὖσαν ἔτι καὶ διὰ τὴν ὑπερ-
 βολὴν τῆς σωφροσύνης οὐδενὶ συνοικῆσαι βουλη-
 θεῖσαν. ὕστερον δὲ βουλομένην διαδόχους τῆς
 βασιλείας ἀπολιπεῖν υἱούς, Ὑπερίονι συνοικῆσαι
 4 τῶν ἀδελφῶν ἐνί, πρὸς ὃν οἰκειότατα διέκειτο. γε- 20
 νομένων δ' αὐτῇ δύο τέκνων, Ἥλιου καὶ Σελήνης,
 καὶ θαυμαζομένων ἐπὶ τε τῷ κάλλει καὶ τῇ σωφρο-
 σύνῃ, φασὶ τοὺς ἀδελφοὺς ταύτῃ μὲν ἐπ' εὐτεκνία
 φθονοῦντας, τὸν δ' Ὑπερίονα φοβηθέντας μήποτε
 τὴν βασιλείαν εἰς αὐτὸν περισπάσῃ, πρᾶξιν ἐπιτε- 25
 5 λέσασθαι παντελῶς ἀνόσιον· συνωμοσίαν γὰρ ποι-
 ησαμένους τὸν μὲν Ὑπερίονα κατασφάξαι, τὸν δ'
 Ἥλιον ὄντα παῖδα τὴν ἡλικίαν ἐμβalόντας εἰς τὸν 226
 Ὑριδανὸν ποταμὸν ἀποπνίξαι· καταφανοῦς δὲ γε-
 νομένης τῆς ἀτυχίας, τὴν μὲν Σελήνην φιλάδελφον 301
 οὖσαν καθ' ὑπερβολὴν ἀπὸ τοῦ τέρους ἑαυτὴν ῥί-
 ψαι, τὴν δὲ μητέρα ζητοῦσαν τὸ σῶμα παρὰ τὸν

ποταμὸν σύγκοπον γενέσθαι, καὶ κατενεχθεῖσαν εἰς
 ὕπνον ἰδεῖν ὄψιν, καθ' ἣν ἔδοξεν ἐπιστάντα τὸν
 Ἥλιον παρακαλεῖν αὐτὴν μὴ θορνεῖν τὸν τῶν τέ-
 κνων θάνατον· τοὺς μὲν γὰρ Τιτᾶνας τεύξεσθαι τῆς
 5 προσηκούσης τιμωρίας, ἑαυτὸν δὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν
 εἰς ἀθανάτους φύσεις μετασχηματισθήσεσθαι θεῖα
 τινὶ προνοίᾳ· ὀνομασθήσεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ἀν-
 θρώπων ἥλιον μὲν τὸ πρότερον ἐν οὐρανῷ πῦρ ἰε-
 ρὸν καλούμενον, σελήνην δὲ τὴν μήνην προσαγορευ-
 10 ομένην. διεγερθεῖσαν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις τὸν τε ὄνει- 6
 ρον καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἀτυχήματα διελθούσαν ἀξιῶ-
 σαι τοῖς μὲν τετελευτηκόσιν ἀπονεῖμαι τιμὰς ἰσο-
 θεούς, τοῦ δὲ αὐτῆς σώματος μηκέτι μηδένα δι-
 γεῖν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐμμανῆ γενομένην καὶ τῶν 7
 15 τῆς θυγατρὸς παιγνίων τὰ δυνάμενα ψόφον ἐπιτε-
 λεῖν ἀρπάσασαν πλανᾶσθαι κατὰ τὴν χώραν, λελυ-
 μένην μὲν τὰς τρίχας, τῷ δὲ διὰ τῶν τυμπάνων
 καὶ κυμβάλων ψόφῳ ἐνθεάζουσαν, ὥστε καταπλήτ-
 τεσθαι τοὺς ὁρῶντας. πάντων δὲ τὸ περὶ αὐτὴν 8
 20 πάθος ἐλεούντων, καὶ τινων ἀντεχομένων τοῦ σώ-
 ματος, ἐπιγενέσθαι πλῆθος ὄμβρου καὶ συνεχεῖς
 κεραινῶν πτώσεις· ἐνταῦθα δὲ τὴν μὲν Βασίλειαν
 ἀφανῆ γενέσθαι, τοὺς δ' ὄχλους θαυμάσαντας τὴν
 περιπέτειαν τὸν μὲν Ἥλιον καὶ τὴν Σελήνην τῇ
 25 προσηγορίᾳ καὶ ταῖς τιμαῖς μεταγαγεῖν ἐπὶ τὰ κατ'
 οὐρανὸν ἄστρα, τὴν δὲ μητέρα τούτων θεόν τε νο-
 μίσαι καὶ βωμοὺς ἰδρύσασθαι, καὶ ταῖς διὰ τῶν
 τυμπάνων καὶ κυμβάλων ἐνεργείαις καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἅπασιν ἀπομιμουμένους τὰ περὶ αὐτὴν συμβάντα
 30 θυσίας καὶ τὰς ἄλλας τιμὰς ἀπονεῖμαι.

Παραδέδοται δὲ τῆς θεοῦ ταύτης καὶ κατὰ τὴν 58
 Φρυγίαν γένεσις. οἱ γὰρ ἐγχώριοι μυθολογοῦσι τὸ

παλαιὸν γενέσθαι βασιλέα Φρυγίας καὶ Λυδίας Μή-
 ονα· γήμαντα δὲ Λινδύμην γεννῆσαι μὲν παιδίον
 θῆλυ, τρέφειν δ' αὐτὸ μὴ βουλούμενον εἰς ὄρος ἐκ-
 θεῖναι τὸ προσαγορευόμενον Κύβελον. ἐνταῦθα τῷ
 παιδίῳ κατὰ τινα θείαν πρόνοιαν τὰς τε παρδάλεις 5
 καὶ τινα τῶν ἄλλων τῶν ἀλκῇ διαφερόντων θηρίων
 2 παρέχεσθαι τὴν θηλὴν καὶ διατρέφειν, γύναια δὲ
 τινα παρὰ τὸν τόπον ποιμαίνοντα κατιδεῖν τὸ γι-
 νόμενον, καὶ θαυμάσαντα τὴν περιπέτειαν ἀνελέ- 22
 σθαι τὸ βρέφος, καὶ προσαγορεῦσαι Κυβέλην ἀπὸ 10
 τοῦ τόπου. αὐξομένην δὲ τὴν παῖδα τῷ τε κάλλει
 καὶ σωφροσύνῃ διενεγκεῖν, ἔτι δὲ συνέσει γενέσθαι
 θαυμαστὴν· τὴν τε γὰρ πολυκάλαμον σύριγγα πρῶ-
 τὴν ἐπινοῆσαι καὶ πρὸς τὰς παιδιας καὶ χορείας εὐ-
 ρεῖν κύμβαλα καὶ τύμπανα, πρὸς δὲ τούτοις κα- 15
 θαρμούς τῶν νοσοῦντων κτηνῶν τε καὶ νηπίων
 3 παίδων εἰσηγήσασθαι· διὸ καὶ τῶν βρεφῶν ταῖς
 ἐπρωδαῖς σωζομένων καὶ τῶν πλείστων ὑπ' αὐτῆς
 ἐναγκαλιζομένων, διὰ τὴν εἰς ταῦτα σπουδὴν καὶ
 φιλοστοργίαν ὑπὸ πάντων αὐτὴν ὀρεῖαν μητέρα 20
 προσαγορευθῆναι. συναναστρέφεσθαι δ' αὐτῇ καὶ
 φιλίαν ἔχειν ἐπὶ πλεον φασὶ Μαρσύαν τὸν Φρύγα,
 θαυμαζόμενον ἐπὶ συνέσει καὶ σωφροσύνῃ· καὶ τῆς
 μὲν συνέσεως τεκμήριον λαμβάνουσι τὸ μιμήσασθαι
 τοὺς φθόγγους τῆς πολυκαλάμου σύριγγος καὶ με- 25
 τενεγκεῖν ἐπὶ τοὺς αὐλοὺς τὴν ὅλην ἁρμονίαν, τῆς
 δὲ σωφροσύνης σημεῖον εἶναι φασὶ τὸ μέχρι τῆς
 4 τελευτῆς ἀπείρατον γενέσθαι τῶν ἀφροδισίων. τὴν
 οὖν Κυβέλην εἰς ἀκμὴν ἡλικίας ἐλθοῦσαν ἀγαπῆσαι
 τῶν ἐγγωρίων τινὰ νεανίσκον τὸν προσαγορευόμε- 30
 νον μὲν Ἄττιν, ὕστερον δ' ἐπικληθέντα Πάπαν·
 συνελθοῦσαν δ' εἰς ὁμίλιαν αὐτῷ λάθρα καὶ γενο-

μένην ἔγκυνον ἐπιγνώσθῃναι κατὰ τοῦτον τὸν και-
 ρὸν ὑπὸ τῶν γονέων. διόπερ ἀναχθείσης αὐτῆς εἰς 59
 τὰ βασίλεια, καὶ τοῦ πατρὸς τὸ μὲν πρῶτον ὡς
 παρθένον προσδεξαμένου, μετὰ δὲ ταῦτα γνόντος
 5 τὴν φθοράν, καὶ τὰς τε τροφούς καὶ τὸν Ἄττιν
 ἀνελόντος καὶ τὰ σώματα ἐκρίψαντος ἄταφα, φασὶ
 τὴν Κυβέλην διὰ τὴν πρὸς τὸ μειράκιον φιλοστορ-
 γίαν καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς τροφοῖς λύπην ἐμμανῆ γενο-
 μένην εἰς τὴν χώραν ἐκπηδῆσαι. καὶ ταύτην μὲν
 10 ὀλολύζουσαν καὶ τυμπανίζουσαν μόνην ἐπιέναι πᾶ-
 σαν χώραν, λελυμένην τὰς τρίχας, τὸν δὲ Μαρσύαν
 ἐλεοῦντα τὸ πάθος ἐκουσίως αὐτῇ παρακολουθεῖν
 καὶ συμπλανᾶσθαι διὰ τὴν προϋπάρχουσαν φιλίαν.
 παραγενομένους δ' αὐτοὺς πρὸς Διόνυσον εἰς τὴν 2
 15 Νῦσαν καταλαβεῖν τὸν Ἀπόλλω τυγχάνοντα μεγά-
 λης ἀποδοχῆς διὰ τὴν κιθάραν, ἣν Ἑρμῆν εὗρεῖν
 φασιν, Ἀπόλλωνα δὲ πρῶτον αὐτῇ κατὰ τρόπον
 χρῆσθαι· ἐρίζοντος δὲ τοῦ Μαρσύου πρὸς τὸν
 Ἀπόλλω περὶ τῆς τέχνης, καὶ τῶν Νυσαίων ἀπο-
 20 δειχθέντων δικαστῶν, τὸν μὲν Ἀπόλλω πρῶτον κι-
 228 θαρίσαι ψιλήν, τὸν δὲ Μαρσύαν ἐπιβαλόντα τοῖς
 αὐλοῖς καταπλῆξαι τὰς ἀκοὰς τῷ ξενίζοντι καὶ διὰ
 τὴν εὐμέλειαν δόξαι πολὺ προέχειν τοῦ προηγωνι-
 σμένου. συντεθειμένων δ' αὐτῶν παρ' ἄλληλα τοῖς 3
 25 δικασταῖς ἐπιδείκνυσθαι τὴν τέχνην, τὸν μὲν Ἀπόλ-
 λωνά φασιν ἐπιβαλεῖν τὸ δεύτερον ἀρμόττουσαν τῷ
 μέλει τῆς κιθάρας ᾠδὴν, καθ' ἣν ὑπερβαλέσθαι
 τὴν προϋπάρξασαν τῶν αὐλῶν ἀποδοχὴν· τὸν δὲ
 30 ὅτι παρὰ πᾶν τὸ δίκαιον αὐτὸς ἐλαττοῦται· δεῖν
 γὰρ γίνεσθαι τέχνης σύγκρισιν, οὐ φωνῆς, καθ'
 ἣν προσῆκει τὴν ἁρμονίαν καὶ τὸ μέλος ἐξετάζεσθαι

τῆς κιθάρας καὶ τῶν αὐλῶν· καὶ πρὸς τούτοις ἄδι-
 κον εἶναι δύο τέχνας ἅμα πρὸς μίαν συγκρίνεσθαι.
 τὸν δὲ Ἀπόλλω μυθολογοῦσιν εἰπεῖν ὥς οὐδὲν αὐ-
 4 τὸς πλεονεκτοίη· καὶ γὰρ τὸν Μαρσύαν τὸ παρα-
 πλήσιον αὐτῷ ποιεῖν, εἰς τοὺς αὐλοὺς ἐμφυσῶντα· 5
 δεῖν οὖν ἢ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἴσην ἀμφοτέροις
 δίδοσθαι τῆς κράσεως, ἢ μηδέτερον τῷ στόματι δια-
 γωνιζόμενον διὰ μόνων τῶν χειρῶν ἐνδείκνυσθαι
 5 τὴν ἰδίαν τέχνην. ἐπικρινάντων δὲ τῶν ἀκροατῶν
 τὸν Ἀπόλλω δικαιότερα λέγειν, συγκριθῆναι πάλιν 10
 τὰς τέχνας, καὶ τὸν μὲν Μαρσύαν λειφθῆναι, τὸν
 δ' Ἀπόλλω διὰ τὴν ἔριον πικρότερον χρησάμενον
 ἐκδεῖραι ζῶντα τὸν ἡττηθέντα. ταχὺ δὲ μεταμελη-
 θέντα καὶ βαρέως ἐπὶ τοῖς ὑπ' αὐτοῦπραχθεῖσιν
 ἐνέγκαντα τῆς κιθάρας ἐκρῆξαι τὰς χορδὰς καὶ τὴν 15
 6 εὐρημένην ἀρμονίαν ἀφανίσει. ταύτης δ' ὕστερον
 Μούσας μὲν ἀνευρεῖν τὴν μέσην, Λίνου δὲ τὴν λί-
 χανον, Ὀρφέα δὲ καὶ Θαμύραν ὑπάτην καὶ παρυ-
 πάτην. τὸν δ' Ἀπόλλω φασὶν εἰς τὸ ἄντρον τοῦ
 Διονύσου τὴν τε κιθάραν καὶ τοὺς αὐλοὺς ἀναθέντα, 20
 καὶ τῆς Κυβέλης ἐρασθέντα, συμπλανηθῆναι ταύτη
 7 μέχρι τῶν Ὑπερβορέων. κατὰ δὲ τὴν Φρυγίαν ἐμπε-
 σούσης νόσου τοῖς ἀνθρώποις καὶ τῆς γῆς ἀκάρπου
 γενομένης, ἐπερωτησάντων τῶν ἀτυχούντων τὸν θεὸν
 περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς προστάξαι φασὶν 25
 αὐτοῖς θάψαι τὸ Ἄττιδος σῶμα καὶ τιμᾶν τὴν Κυ-
 βέλην ὥς θεόν. διόπερ τοὺς Φρύγας ἡφανισμένου
 τοῦ σώματος διὰ τὸν χρόνον εἰδωλον κατασκευάσαι
 τοῦ μεираκίου, πρὸς ᾧ θρηνοῦντας ταῖς οἰκείαις
 τιμαῖς τοῦ πάθους ἐξιλάσκεσθαι τὴν τοῦ παρανο- 30
 μηθέντος μῆνιν· ὅπερ μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου
 8 ποιοῦντας αὐτοὺς διατελεῖν. τῆς δὲ Κυβέλης τὸ

παλαιὸν βωμοὺς ἰδρυσάμενους θυσίας ἐπιτελεῖν κατ' ἔτος· ὕστερον δὲ ἐν Πεσινοῦντι τῆς Φρυγίας κατασκευάσαι νεῶν πολυτελῆ καὶ τιμὰς καὶ θυσίας καταδείξαι μεγαλοπρεπεστάτας, Μίδου τοῦ βασιλέως
 5 εἰς ταῦτα συμφιλοκαλήσαντος· τῷ δ' ἀγάλματι τῆς θεοῦ παραστήσαι παρδάλεις καὶ λέοντας διὰ τὸ δο-
 229 κεῖν ὑπὸ τούτων πρῶτον τραφῆναι. περὶ μὲν οὖν μητρὸς θεῶν τοιαῦτα μυθολογεῖται παρὰ τε τοῖς Φρυγῇ καὶ τοῖς Ἀτλαντίοις τοῖς παρὰ τὸν Ὠκεανὸν
 10 οἰκοῦσι.

Μετὰ δὲ τὴν Ὑπερίωνος τελευταίην μυθολογοῦσι 60 τοὺς υἱοὺς τοῦ Οὐρανοῦ διελέσθαι τὴν βασιλείαν, ὧν ὑπάρχειν ἐπιφανεστάτους Ἀτλαντα καὶ Κρόνον. τούτων δὲ τὸν μὲν Ἀτλαντα λαχεῖν τοὺς παρὰ τὸν
 15 Ὠκεανὸν τόπους, καὶ τοὺς τε λαοὺς Ἀτλαντίους ὀνομάσαι καὶ τὸ μέγιστον τῶν κατὰ τὴν χώραν ὄρεων ὁμοίως Ἀτλαντα προσαγορεῦσαι. φασὶ δ' αὐτὸν τὰ 2 περὶ τὴν ἀστρολογίαν ἐξακριβῶσαι καὶ τὸν σφαιρικὸν λόγον εἰς ἀνθρώπους πρῶτον ἐξενεγκεῖν· ἀφ'
 20 ἧς αἰτίας δόξαι τὸν σύμπαντα κόσμον ἐπὶ τῶν Ἀτλαντος ὤμων ὀχεῖσθαι, τοῦ μύθου τὴν τῆς σφαίρας εὐρεσιν καὶ καταγραφὴν αἰνιττομένου. γενέσθαι δ' αὐτῷ πλείους υἱούς, ὧν ἓνα διενεγκεῖν εὐσεβείᾳ καὶ τῇ πρὸς τοὺς ἀρχομένους δικαιοσύνῃ
 25 καὶ φιλανθρωπίᾳ, τὸν προσαγορευόμενον Ἑσπερον. τοῦτον δ' ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ Ἀτλαντος ὄρους 3 ἀναβαίνοντα καὶ τὰς τῶν ἀστρῶν παρατηρήσεις ποιούμενον ἐξαίφνης ὑπὸ πνευμάτων συναρπαγέντα μεγάλων ἀφαντον γενέσθαι· διὰ δὲ τὴν ἀρετὴν αὐ-
 30 τοῦ τὸ πάθος τὰ πλήθη ἐλεήσαντα τιμὰς ἀθανάτους ἀπονεῖμαι καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἀστέρων ὁμωνύμως ἐκείνῳ προσαγορεῦσαι.

- 4 ὑπάρξαι δ' Ἀτλαντι καὶ θυγατέρας ἑπτὰ, τὰς κοι-
 νῶς μὲν ἀπὸ τοῦ πατρὸς καλουμένας Ἀτλαντίδας,
 ἰδίᾳ δ' ἐκάστην ὀνομαζομένην Μαῖαν, Ἡλέκτραν,
 Ταῦρέτην, Στερόπην, Μερόπην, Ἀλκυόνην, καὶ τε-
 λευταίαν Κελαινώ. ταύτας δὲ μιγείσας τοῖς ἐπιφα- 5
 νεστάτοις ἥρωσι καὶ θεοῖς ἀρχηγοὺς καταστήναι
 τοῦ πλείστου γένους τῶν ἀνθρώπων, τεκούσας τοὺς
 δι' ἀρετὴν θεοὺς καὶ ἥρωας ὀνομασθέντας, οἷον τὴν
 πρεσβυτάτην Μαῖαν Διὶ μιγείσαν Ἐρμῇ τεκνωῶσαι,
 πολλῶν εὐρετὴν γενόμενον τοῖς ἀνθρώποις· παρα- 10
 πλησίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας Ἀτλαντίδας γεννῆσαι παῖ-
 δας ἐπιφανεῖς, ὧν τοὺς μὲν ἐθνῶν, τοὺς δὲ πό-
 5 λεων γενέσθαι κτίστας. διόπερ οὐ μόνον παρ'
 ἐνίοις τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι
 τοὺς πλείστους τῶν ἀρχαιοτάτων ἡρώων εἰς ταύ- 15
 τας ἀναφέρειν τὸ γένος. ὑπάρξαι δ' αὐτὰς καὶ σώ-
 φρονας διαφερόντως, καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν τυχεῖν
 ἀθανάτου τιμῆς παρ' ἀνθρώποις καθιδρυθείσας ἐν
 τῷ κόσμῳ καὶ τῇ τῶν Πλειάδων προσηγορίᾳ περι-
 ληφθείσας. ἐκλήθησαν δὲ αἱ Ἀτλαντίδες καὶ νύμ- 20
 φαι διὰ τὸ τοὺς ἐγχωρίους κοινῇ τὰς γυναῖκας νύμ-
 φας προσαγορεύειν.
- 61 Κρόνον δὲ μυθολογοῦσιν, ἀδελφὸν μὲν Ἀτλαν-
 τος ὄντα, διαφέροντα δ' ἀσεβείᾳ καὶ πλεονεξίᾳ, γῆ-
 μαι τὴν ἀδελφὴν Ῥέαν, ἐξ ἧς γεννῆσαι Δία τὸν 25
 Ὀλύμπιον ὕστερον ἐπικληθέντα. γεγονέναι δὲ καὶ 230
 ἕτερον Δία, τὸν ἀδελφὸν μὲν Οὐρανοῦ, τῆς δὲ
 Κρήτης βασιλεύσαντα, τῇ δόξῃ πολὺν λειπόμενον
 2 τοῦ μεταγενεστέρου. τοῦτον μὲν οὖν βασιλεῦσαι
 τοῦ σύμπαντος κόσμου, τὸν δὲ προγενέστερον, δυ- 30
 ναστεύοντα τῆς προειρημένης νήσου, δέκα παῖδας
 γεννῆσαι τοὺς ὀνομασθέντας Κούρητας· προσαγο-

ρεῦσαι δὲ καὶ τὴν νῆσον ἀπὸ τῆς γυναικὸς Ἰδαίαν,
 ἐν ᾗ καὶ τελευτήσαντα ταφῆναι, δεικνυμένου τοῦ
 τὴν ταφὴν δεξαμένου τόπου μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς
 χρόνων. οὐ μὲν οἷ γε Κρηῖτες ὁμολογούμενα τού- 3
 5 τοῖς μυθολογοῦσι, περὶ ὧν ἡμεῖς ἐν τοῖς περὶ Κρή-
 τας τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφομεν· δυναστεῦσαι δέ
 φασι τὸν Κρόνον κατὰ Σικελίαν καὶ Λιβύην, ἔτι δὲ
 τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὸ σύνολον ἐν τοῖς πρὸς ἑσπέραν
 τόποις συστήσασθαι τὴν βασιλείαν· παρὰ πᾶσι δὲ
 10 φρουραῖς διακατέχειν τὰς ἀκροπόλεις καὶ τοὺς ὄχυ-
 ροὺς τῶν τόπων· ἀφ' οὗ δὴ μέχρι τοῦ νῦν χρόνου
 κατὰ τε τὴν Σικελίαν καὶ τὰ πρὸς ἑσπέραν νεύ-
 οντα μέρη πολλοὺς τῶν ὑψηλῶν τόπων ἀπ' ἐκείνου
 Κρόνια προσαγορεύεσθαι. Κρόνου δὲ γενόμενον 4
 15 υἱὸν Δία τὸν ἐναντίον τῷ πατρὶ βίον ζηλῶσαι, καὶ
 παρεχόμενον ἑαυτὸν πᾶσιν ἐπιεικῇ καὶ φιλάνθρω-
 πον ὑπὸ τοῦ πλήθους πατέρα προσαγορευθῆναι.
 διαδέξασθαι δ' αὐτόν φασι τὴν βασιλείαν οἱ μὲν
 ἐκουσίως τοῦ πατρὸς παραχωρήσαντος, οἱ δ' ὑπὸ
 20 τῶν ὄχλων αἰρεθέντα διὰ τὸ μῖσος τὸ πρὸς τὸν
 πατέρα· ἐπιστρατεύσαντος δ' ἐπ' αὐτόν τοῦ Κρό-
 νου μετὰ τῶν Τιτάνων κρατῆσαι τῇ μάχῃ τὸν Δία,
 καὶ κύριον γενόμενον τῶν ὅλων ἐπελθεῖν ἅπασαν
 τὴν οἰκουμένην, εὐεργετοῦντα τὸ γένος τῶν ἀνθρώ-
 25 πων. διενεργεῖν δ' αὐτόν καὶ σώματος ῥώμῃ καὶ 5
 ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις ἀρεταῖς, καὶ διὰ τοῦτο ταχὺ
 κύριον γενέσθαι τοῦ σύμπαντος κόσμου. καθόλου
 δ' αὐτόν τὴν ἅπασαν σπουδὴν ἔχειν εἰς κόλασιν μὲν
 τῶν ἀσεβῶν καὶ πονηρῶν, εὐεργεσίαν δὲ τῶν ὀχλῶν.
 30 ἀνθ' ὧν μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετὰστασιν ὄνο- 6
 μασθῆναι μὲν Ζῆνα διὰ τὸ δοκεῖν τοῦ καλῶς ζῆν
 αἴτιον γενέσθαι τοῖς ἀνθρώποις, καθιδρυθῆναι δ'

ἐν τῷ κόσμῳ τῇ τῶν εὖ παθόντων τιμῇ, πάντων προθύμως ἀναγορευόντων θεὸν καὶ κύριον εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ σύμπαντος κόσμου. τῶν μὲν οὖν παρὰ τοῖς Ἀτλαντίοις θεολογουμένων τὰ κεφάλαια ταῦτ' ἐστίν.

- 62 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ προειρήκαμεν ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς περὶ τῆς τοῦ Διόνυσου γενέσεως καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραχθέντων ἀκολούθως ταῖς ἐγκωρίοις ἱστορίαις, οἵκειον εἶναι διαλαμβάνομεν προσθεῖναι τὰ μυθολογούμενα περὶ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς 10
 2 Ἑλλήσι. τῶν δὲ παλαιῶν μυθογράφων καὶ ποιητῶν περὶ Διόνυσου γεγραφότων ἀλλήλοις ἀσύμφωνα καὶ πολλοὺς καὶ τερατώδεις λόγους καταβεβλημένων, 231
 δυσχερές ἐστιν ὑπὲρ τῆς γενέσεως τοῦ θεοῦ τούτου καὶ τῶν πράξεων καθαρῶς εἰπεῖν. οἱ μὲν γὰρ ἓνα 15
 Διόνυσον, οἱ δὲ τρεῖς γεγενῆσθαι παραδεδώκασιν, εἰς δ' οἱ γένεσιν μὲν τούτου ἀνθρωπόμορφον μηδὲ γεγενῆσθαι τὸ παράπαν ἀποφαινόμενοι, τὴν δὲ τοῦ
 3 οἴνου δόσιν Διόνυσον εἶναι νομίζοντες. διόπερ ἡμεῖς τῶν παρ' ἑκάστοις λεγομένων τὰ κεφάλαια 20
 πειρασόμεθα συντόμως ἐπιδραμεῖν.

Οἱ τοίνυν φυσιολογοῦντες περὶ τοῦ θεοῦ τούτου καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἀμπέλου καρπὸν Διόνυσον ὀνομάζοντές φασι τὴν γῆν αὐτομάτως μετὰ τῶν ἄλ- 25
 4 λων φυτῶν ἐνεγκεῖν τὴν ἄμπελον, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀρ-
 χῆς ὑπὸ τινος εὔρετοῦ φυτευθῆναι. τεκμήριον δ' εἶναι τούτου τὸ μέχρι τοῦ νῦν ἐν πολλοῖς τόποις ἀγρίας ἀμπέλους φύεσθαι, καὶ καρποφορεῖν αὐτὰς παραπλησίως ταῖς ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἐμπειρίας
 5 χειρουργουμέναις. διμήτορα δὲ Διόνυσον ὑπὸ τῶν 30
 παλαιῶν ὠνομάσθαι, μιᾶς μὲν καὶ πρώτης γενέσεως ἀριθμουμένης ὅταν τὸ φυτὸν εἰς τὴν γῆν τεθῇ

λαμβάνη τὴν αὔξησιν, δευτέρας δ' ὅταν βρῇ καὶ
 τοὺς βότρους πεπαίνη, ὥστε τὴν μὲν ἐκ γῆς, τὴν
 δ' ἐκ τῆς ἄμπελου γένεσιν τοῦ θεοῦ νομίζεσθαι.
 παραδεδωκότων δὲ τῶν μυθογράφων καὶ τρίτην 6
 5 γένεσιν, καθ' ἣν φασι τὸν θεὸν ἐκ Διὸς καὶ Δήμη-
 τρος τεκνωθέντα διασπασθῆναι μὲν ὑπὸ τῶν γηγε-
 νῶν καὶ καθεψηθῆναι, πάλιν δ' ὑπὸ τῆς Δήμητρος
 τῶν μελῶν συναρμοσθέντων ἐξ ἀρχῆς νέον γεν-
 νηθῆναι, εἰς φυσικὰς τινὰς αἰτίας μετάρουσι τοὺς
 10 τοιούτους λόγους. Διὸς μὲν γὰρ καὶ Δήμητρος αὐ- 7
 τὸν λέγεσθαι διὰ τὸ τὴν ἄμπελον ἐκ τε γῆς καὶ
 ὄμβρων λαμβάνουσαν τὴν αὔξησιν καρποφορεῖν
 τὸν ἐκ τοῦ βότρου ἀποθλιβόμενον οἶνον· τὸ δ'
 ὑπὸ τῶν γηγενῶν νέον ὄντα διασπασθῆναι δηλοῦν
 15 τὴν ὑπὸ τῶν γεωργῶν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν,
 [διὰ τὸ τοὺς ἀνθρώπους τὴν γῆν Δήμητραν νομί-
 ζειν·] τὴν δὲ κατέψησιν τῶν μελῶν μεμυθοποιῇ-
 σθαι διὰ τὸ τοὺς πλείστους ἔπειν τὸν οἶνον καὶ
 μίσγοντας εὐωδεστέραν αὐτοῦ καὶ βελτίονα τὴν φύ-
 20 σιν κατασκευάζειν· τὸ δὲ τὰ ὑπὸ τῶν γηγενῶν λυμαν-
 θέντα τῶν μελῶν ἀρμοσθέντα πάλιν ἐπὶ τὴν προ-
 γεγεννημένην φύσιν ἀποκαθίστασθαι παρεμφαίνειν
 ὅτι ἡ γῆ τὴν τρυγηθεῖσαν ἄμπελον καὶ τμηθεῖ-
 σαν ταῖς κατ' ἔτος ὥραις εἰς τὴν προὔπάρχασαν
 25 ἐν τῷ καρποφορεῖν ἀκμὴν ἀποκαθίστησι. καθόλου
 γὰρ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ μυθογράφων
 τὴν Δήμητρα γῆν μητέρα προσαγορεύεσθαι. σύμ- 8
 φωνα δὲ τούτοις εἶναι τὰ τε δηλούμενα διὰ τῶν
 Ὀρφικῶν ποιημάτων καὶ τὰ παρεισαγόμενα κατὰ
 30 τὰς τελετάς, περὶ ὧν οὐ θέμις τοῖς ἀμνήτοις ἱστο-
 ρεῖν τὰ κατὰ μέρος. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐκ Σεμέ- 9
 λης γένεσιν εἰς φυσικὰς ἀρχὰς ἀνάγουσιν, ἀπο-

φαινόμενοι Θυώνην ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τὴν γῆν ὠνο-
 μάσθαι, καὶ τεθεῖσθαι τὴν προσηγορίαν, Σεμέ- 23
 λην μὲν ἀπὸ τοῦ σεμνὴν εἶναι τῆς θεοῦ ταύτης
 τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τιμὴν, Θυώνην δὲ ἀπὸ τῶν θυ-
 10 ομένων αὐτῇ θυσιῶν καὶ θυηλῶν. δις δ' αὐτοῦ 5
 τὴν γένεσιν ἐκ Διὸς παραδεδόσθαι διὰ τὸ δοκεῖν
 μετὰ τῶν ἄλλων ἐν τῷ κατὰ τὸν Δευκαλίωνα κα-
 τακλυσμῷ φθαρῆναι καὶ τούτους τοὺς καρπούς, καὶ
 μετὰ τὴν ἐπομβρίαν πάλιν ἀναφύντων ὥσπερ εἰ δευ-
 τέραν ἐπιφάνειαν ταύτην ὑπάρχει τοῦ θεοῦ παρ' 10
 ἀνθρώποις, καθ' ἣν ἐκ τοῦ Διὸς μηροῦ γενέσθαι
 πάλιν τὸν θεὸν τοῦτον μεμυθοποιῆσθαι. οἱ μὲν
 οὖν τὴν χρεῖαν καὶ δύναμιν τοῦ κατὰ τὸν οἶνον
 εὐρήματος ἀποφαινόμενοι Διόνυσον ὑπάρχειν τοι-
 63 αὐτὰ περὶ αὐτοῦ μυθολογοῦσι. τῶν δὲ μυθογρά- 15
 φων οἱ σωματοειδῆ τὸν θεὸν παρεισάγοντες τὴν
 μὲν εὐρεσιν τῆς ἀμπέλου καὶ φυτεῖαν καὶ πᾶσαν
 τὴν περὶ τὸν οἶνον πραγματείαν συμφώνως αὐτῷ
 προσάπτουσι, περὶ δὲ τοῦ πλείους γεγονέναι Διο-
 2 νύσους ἀμφισβητοῦσιν. ἔνιοι μὲν γὰρ ἓνα καὶ τὸν 20
 αὐτὸν ἀποφαίνονται γενέσθαι τὸν τε καταδείξαντα
 τὰ κατὰ τὰς οἰνοποιίας καὶ συγκομιδὰς τῶν ξυλί-
 νων καλουμένων καρπῶν καὶ τὸν στρατευσάμενον
 ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἔτι δὲ τὸν τὰ μυστή-
 ρια καὶ τελετὰς καὶ βακχείας εἰσηγησάμενον· ἔνιοι 25
 δέ, καθάπερ προεῖπον, τρεῖς ὑποστησάμενοι γεγο-
 νέναι κατὰ διεστηκότας χρόνους, ἐκάστῳ προσά-
 3 πτουσιν ἰδίᾳ πράξεις· καὶ φασὶ τὸν μὲν ἀρχαιότα-
 τον Ἴνδον γεγονέναι, καὶ τῆς χώρας αὐτομάτως διὰ
 τὴν εὐκρασίαν φερούσης πολλὴν ἄμπελον πρῶτον 30
 τοῦτον ἀποθλίψαι βότρυας καὶ τὴν χρεῖαν τῆς περὶ
 τὸν οἶνον φύσεως ἐπινοῆσαι, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν

σύκων καὶ τῶν ἄλλων ἀκροδρύων τὴν καθήκουσαν
 ἐπιμέλειαν ποιήσασθαι, καὶ καθόλου τὰ πρὸς τὴν
 συγκομιδὴν καὶ παράθεσιν τούτων τῶν καρπῶν
 ἐπινοῆσαι. τὸν αὐτὸν δὲ καὶ καταπώγωνα λέγουσι
 5 γενέσθαι διὰ τὸ τοῖς Ἰνδοῖς νόμιμον εἶναι μέχρι τῆς
 τελευτῆς ἐπιμελῶς ὑποτρέφειν τοὺς πώγωνας. τὸν 4
 δ' οὖν Διόνυσον ἐπελθόντα μετὰ στρατοπέδου πᾶ-
 σαν τὴν οἰκουμένην διδάξαι τὴν τε φυτείαν τῆς ἀμ-
 πέλου καὶ τὴν ἐν ταῖς ληνοῖς ἀπόθλιψιν τῶν βο-
 10 τρῶων· ἄφ' οὗ Ἀθηναῖον αὐτὸν ὀνομασθῆναι. ὁμοίως
 δὲ καὶ τῶν ἄλλων εὐρημάτων μεταδόντα πᾶσι τυ-
 χεῖν αὐτὸν μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετάστασιν ἀθα-
 νάτου τιμῆς παρὰ τοῖς εὖ παθοῦσι. δεικνυσθαι 5
 δὲ παρ' Ἰνδοῖς μέχρι τοῦ νῦν τὸν τε τόπον ἐν ᾧ
 15 συνέβη γενέσθαι τὸν θεὸν καὶ προσηγορίας πόλεων
 ἀπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον· καὶ
 πολλὰ ἕτερα διαμένειν ἀξιόλογα τεκμήρια τῆς παρ'
 Ἰνδοῖς γενέσεως, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν.
 δεύτερον δὲ μυθολογοῦσι γενέσθαι Διόνυσον ἐκ 64
 20 Διὸς καὶ Περσεφόνης, ὥς δέ τινες, ἐκ Δήμητρος.
 τοῦτον δὲ παρεισάγουσι πρῶτον βοῦς ὑπ' ἄροτρον
 ζευξαι, τὸ πρὸ τοῦ ταῖς χερσὶ τῶν ἀνθρώπων τὴν
 23 γῆν κατεργαζομένων. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα φιλοτέχνως
 ἐπινοῆσαι τῶν πρὸς τὴν γεωργίαν χρησίμων, δι'
 25 ὧν ἀπολυθῆναι τοὺς ὄχλους τῆς πολλῆς κακοπα-
 θείας· ἀνθ' ὧν τοὺς εὖ παθόντας ἀπονεῖμαι τιμὰς 2
 ἰσοθέους αὐτῷ καὶ θυσίας, προθύμως ἀπάντων ἀν-
 θρώπων διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἀπονειμάν-
 των τὴν ἀθανασίαν. παράσημον δ' αὐτῷ ποιῆσαι
 30 κέρατα τοὺς κατασκευάζοντας τὰς γραφὰς ἢ τοὺς
 ἀνδριάντας, ἅμα μὲν δηλοῦντας ἑτέραν τοῦ Διονύσου
 φύσιν, ἅμα δὲ ἀπὸ τῆς περὶ τὸ ἄροτρον εὐρέσεως

ἐμφαίνοντας τὸ μέγεθος τῆς ἐπινοηθείσης τοῖς γε-
 3 ωργοῖς εὐχρηστίας. τρίτον δὲ γενέσθαι Διόνυσόν
 φασιν ἐν Θήβαις ταῖς Βοιωταῖς ἐκ Διὸς καὶ Σεμέ-
 λης τῆς Κάδμου. μυθολογοῦσι γὰρ ἐρασθέντα Δία
 μιγῆναι πλεονάκεις αὐτῇ διὰ τὸ κάλλος, τὴν δ' Ἥραν 5
 ζηλοτυποῦσαν καὶ βουλομένην τιμωρίᾳ περιβαλεῖν
 τὴν ἄνθρωπον, ὁμοιωθῆναι μὲν τινι τῶν ἀποδοχῆς
 τυγχανουσῶν παρ' αὐτῇ γυναικῶν, παρακρούσα-
 4 σθαι δὲ τὴν Σεμέλην· εἰπεῖν γὰρ πρὸς αὐτὴν ὅτι
 καθήκον ἦν τὸν μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιφανείας τε καὶ 10
 τιμῆς ποιέσθαι τὴν ὁμιλίαν ἥπερ χοῖται κατὰ τὴν
 πρὸς τὴν Ἥραν συμπεριφορὰν. διὸ καὶ τὸν μὲν Δία,
 τῆς Σεμέλης ἀξιούσης τυγχάνειν τῶν ἴσων Ἥρα τι-
 μῶν, παραγενέσθαι μετὰ βροντῶν καὶ κεραυνῶν,
 τὴν δὲ Σεμέλην οὐχ ὑπομείναςαν τὸ μέγεθος τῆς 15
 περιστάσεως τελευτῆσαι καὶ τὸ βρέφος ἐκτρώσai
 5 πρὸ τοῦ καθήκοντος χρόνου. καὶ τοῦτο μὲν τὸν
 Δία ταχέως εἰς τὸν ἑαυτοῦ μηρὸν ἐγκρύψαι· μετὰ
 δὲ ταῦτα τοῦ κατὰ φύσιν τῆς γενέσεως χρόνου τὴν
 τελείαν αὐξήσειν ποιήσαντος ἀπενεργεῖν τὸ βρέφος 20
 6 εἰς Νῦσαν τῆς Ἀραβίας. ἐνταῦθα δ' ὑπὸ νυμφῶν
 τραφέντα τὸν παῖδα προσαγορευθῆναι μὲν ἀπὸ τοῦ
 πατρὸς καὶ τοῦ τόπου Διόνυσον, γινόμενον δὲ τῷ
 κάλλει διάφορον τὸ μὲν πρῶτον ἐν χορείαις καὶ γυ-
 ναικῶν θιάσοις καὶ παντοδαπῇ τρυφῇ καὶ παιδιᾷ 25
 διατελεῖν· μετὰ δὲ ταῦτα στρατόπεδον ἐκ τῶν γυ-
 ναικῶν συναγαγόντα καὶ θύρσοις καθοπλίσαντα
 στρατείαν ἐπὶ πᾶσαν ποιήσασθαι τὴν οἰκουμένην.
 7 καταδείξαι δὲ καὶ τὰ περὶ τὰς τελετὰς καὶ μεταδοῦ-
 ναι τῶν μυστηρίων τοῖς εὐσεβέσι τῶν ἀνθρώπων 30
 καὶ δίκαιον βίον ἀσχοῦσι, πρὸς δὲ τούτοις πανταχοῦ
 πανηγύρεις ἄγειν καὶ μουσικοὺς ἀγῶνας συντελεῖν,

καὶ τὸ σύνολον συλλύοντα τὰ νείκη τῶν ἐθνῶν καὶ
 πόλεων ἀντὶ τῶν στάσεων καὶ τῶν πολέμων ὁμόνοιαν
 καὶ πολλὴν εἰρήνην παρασκευάζειν. διαβοηθείσης δὲ 65
 κατὰ πάντα τόπον τῆς τοῦ θεοῦ παρουσίας, καὶ διότι
 5 πᾶσιν ἐπιεικῶς προσφερόμενος πολλὰ συμβάλλεται
 πρὸς τὴν ἐξημέρωσιν τοῦ κοινοῦ βίου, πανδημεὶ
 συναντᾶν αὐτῷ καὶ προσδέχεσθαι μετὰ πολλῆς χα-
 ρᾶς. ὀλίγων δ' ὄντων τῶν δι' ὑπερηφανίαν καὶ 2
 ἀσέβειαν καταφρονούντων καὶ φασκόντων τὰς μὲν
 10 βᾶκχας δι' ἀκρασίαν αὐτὸν περιάγεσθαι, τὰς δὲ τε-
 λετὰς καὶ τὰ μυστήρια φθορᾶς ἔνεκα τῶν ἁλλοτρίων
 γυναικῶν καταδεικνύειν, κολάζεσθαι τοὺς τοιούτους
 ὑπ' αὐτοῦ παραχρῆμα. ἐνίοτε γὰρ τῇ τῆς θείας 3
 φύσεως ὑπεροχῇ χρώμενον τιμωρεῖσθαι τοὺς ἀσεβεῖς,
 15 ποτὲ μὲν αὐτοῖς ἐμβάλλοντα μανίαν, ποτὲ δὲ ταῖς
 τῶν γυναικῶν χερσὶ ζῶντας διαμελίζοντα· ἐνίοτε δὲ
 καὶ διὰ τῆς στρατηγικῆς ἐπινοίας παραδόξως ἀναι-
 ρεῖν τοὺς ἐναντιοπραγοῦντας. ἀναδιδόναι γὰρ ταῖς
 βᾶκχαῖς ἀντὶ τῶν θυρώσων λόγχας τῷ κιττῷ κεκαλυμ-
 20 μένας τὴν ἀκμὴν τοῦ σιδήρου· διὸ καὶ τῶν βασιλέων
 διὰ τὴν ἄγνοϊαν καταφρονούντων ὥς ἂν γυναικῶν,
 καὶ διὰ τοῦτο ἀπαρασκευῶν ὄντων, ἀνελπίστως ἐπι-
 τιθέμενον κατακοντίζειν. τῶν δὲ κολασθέντων ὑπ' 4
 αὐτοῦ φασιν ἐπιφανεστάτους εἶναι Πενθέα μὲν παρὰ
 25 τοῖς Ἑλλήσι, Μύρρανον δὲ τὸν βασιλέα παρ' Ἰν-
 δοῖς, Λυκοῦργον δὲ παρὰ τοῖς Θράξι. μυθολο-
 γοῦσι γὰρ τὸν Διόνυσον ἐκ τῆς Ἀσίας μέλλοντα
 τὴν δύναμιν διαβιβάζειν εἰς τὴν Εὐρώπην, συνθέ-
 σθαι φιλίαν πρὸς Λυκοῦργον τὸν Θράκης βασιλέα
 30 τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ· διαβιβάσαντος δὲ αὐτοῦ πρῶ-
 τας τὰς βᾶκχας ὥς εἰς φιλίαν χώραν, τὸν μὲν Λυ-
 κοῦργον παραγγεῖλαι τοῖς στρατιώταις νυκτὸς ἐπι-

θέσθαι καὶ τὸν τε Διόνυσον καὶ τὰς μαινάδας πᾶ-
 σας ἀνελεῖν, τὸν δὲ Διόνυσον παρὰ τινος τῶν ἐγ-
 χωρίων, ὃς ἐκαλεῖτο Χάροψ, μαθόντα τὴν ἐπιβου-
 λὴν καταπλαγῆναι διὰ τὸ τὴν δύναμιν ἐν τῷ πέραν
 εἶναι, παντελῶς δὲ ὀλίγους αὐτῷ τῶν φίλων συν- 5
 5 διαβεβηκέναι. διόπερ λάθρα τούτου διαπλεύσαντος
 πρὸς τὸ σφέτερον στρατόπεδον, τὸν μὲν Λυκοῦργόν
 φασιν ἐπιθέμενον ταῖς μαινάσιν ἐν τῷ καλουμένῳ
 Νυσίῳ πᾶσας ἀποκτείνει, τὸν δὲ Διόνυσον περαιώ-
 σαντα τὰς δυνάμεις μάχῃ κρατῆσαι τῶν Θρακῶν, 10
 καὶ τὸν Λυκοῦργον ζωγρήσαντα τυφλῶσαί τε καὶ
 6 πᾶσαν αἰκίαν εἰσενεγκάμενον ἀνασταυρῶσαι. μετὰ
 δὲ ταῦτα τῷ μὲν Χάροπι χάριν ἀποδιδόντα τῆς εὐ-
 εργεσίας παραδοῦναι τὴν τῶν Θρακῶν βασιλείαν
 καὶ διδάξαι τὰ κατὰ τὰς τελετὰς ὄργια· Χάροπος 15
 δ' υἱὸν γενόμενον Οἰάγρον παραλαβεῖν τὴν τε βα-
 σιλείαν καὶ τὰς ἐν τοῖς μυστηρίοις παραδεδομένας
 τελετὰς, ἃς ὕστερον Ὀρφέα τὸν Οἰάγρου μαθόντα
 παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ φύσει καὶ παιδείᾳ τῶν ἀπάν-
 των διενεγκόντα, πολλὰ μεταθεῖναι τῶν ἐν τοῖς 20
 ὀργίοις· διὸ καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Διονύσου γενομένας
 7 τελετὰς Ὀρφικὰς προσαγορευθῆναι. τῶν δὲ ποιη-
 τῶν τινες, ὧν ἔστι καὶ Ἀντίμαχος, ἀποφαίνονται
 τὸν Λυκοῦργον οὐ Θράκης, ἀλλὰ τῆς Ἀραβίας γε-
 γονέναι βασιλέα, καὶ τῷ τε Διονύσῳ καὶ ταῖς βᾶκ- 25
 χαις τὴν ἐπίθεσιν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀραβίαν Νύση 235
 πεποιθῆσθαι. τὸν δ' οὖν Διόνυσόν φασι κολάσαντα
 μὲν τοὺς ἄσεβεις, ἐπιεικῶς δὲ προσενεχθέντα τοῖς
 ἄλλοις ἀνθρώποις, ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἐπ' ἐλέφαντος
 8 τὴν εἰς Θήβας ἐπάνοδον ποιήσασθαι. τριετοῦς δὲ 30
 διαγεγενημένου τοῦ σύμπαντος χρόνου, φασὶ τοὺς
 Ἕλληνας ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας ἄγειν τὰς τριετη-

ρίδας. μυθολογοῦσι δ' αὐτὸν καὶ λαφύρων ἡθροί-
κότα πληθος ὥς ἂν ἀπὸ τηλικαύτης στρατείας, πρῶ-
τον τῶν ἀπάντων καταγαγεῖν θρίαμβον εἰς τὴν
πατρίδα.

- 5 Αὗται μὲν οὖν αἱ γενέσεις συμφωνοῦνται μά-66
λιστα παρὰ τοῖς παλαιοῖς· ἀμφισβητοῦσι δὲ καὶ πό-
λεις οὐκ ὀλίγαι Ἑλληνίδες τῆς τούτου τεκνώσεως·
καὶ γὰρ Ἡλεῖοι καὶ Νάξιοι, πρὸς δὲ τούτοις οἱ τὰς
Ἑλευθερὰς οἰκοῦντες καὶ Τήιοι καὶ πλείους ἕτεροι
10 παρ' ἑαυτοῖς ἀποφαίνονται τεκνωθῆναι. καὶ Τήιοι 2
μὲν τεκμήριον φέρουσι τῆς παρ' αὐτοῖς γενέσεως
τοῦ θεοῦ τὸ μέχρι τοῦ νῦν τεταγμένοις χρόνοις ἐν
τῇ πόλει πηγὴν αὐτομάτως ἐκ τῆς γῆς οἴνου ῥεῖν
εὐωδία διαφέροντος· τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ἱερὰν
15 Διονύσου δεικνύουσι τὴν χώραν, οἱ δὲ ναοὺς καὶ
τεμένη διαφερόντως ἐκ παλαιῶν χρόνων αὐτῷ κα-
θιδρυμένα. καθόλου δ' ἐν πολλοῖς τόποις τῆς οἰ- 3
κουμένης ἀπολελοιπότης τοῦ θεοῦ σημεῖα τῆς ἰδίας
εὐεργεσίας ἅμα καὶ παρουσίας, οὐδὲν παράδοξον
20 ἐκάστους νομίζειν οἰκειότητά τινα γεγονέναι τῷ Διο-
νύσῳ πρὸς τὴν ἑαυτῶν πόλιν τε καὶ χώραν. μαρ-
τυρεῖ δὲ τοῖς ὑφ' ἡμῶν λεγομένοις καὶ ὁ ποιητὴς
ἐν τοῖς ὕμνοις, λέγων περὶ τῶν ἀμφισβητούντων
τῆς τούτου γενέσεως καὶ ἅμα τεκνωθῆναι παρεια-
25 ἄγων ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀραβίαν Νύσῃ,
οἱ μὲν γὰρ Δρακάνῳ σ', οἱ δ' Ἰκάρῳ ἠνεμοέσση
φάσ', οἱ δ' ἐν Νάξῳ, δῖον γένος, εἰραφιῶτα,
οἱ δέ σ' ἐπ' Ἀλφειῷ ποταμῷ βαθυδινήεντι
κυσάμενην Σεμέλην τεκέειν Διὶ τερπικεραύνῳ,
30 ἄλλοι δ' ἐν Θήβῃσιν, ἄναξ, σε λέγουσι γενέσθαι,
ψευδόμενοι· σὲ δ' ἔτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
πολλὸν ἀπ' ἀνθρώπων κρύπτων λευκώλενον Ἥρην.

ἔστι δέ τις Νύση, ὑπατον ὄρος, ἀνθέον ὕλη,
τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτιοιο ῥοάων.

4 οὐκ ἄγνοῶ δ' ὅτι καὶ τῶν τὴν Λιβύην νεμομένων
παρὰ τὸν Ὠκεανὸν οἰκοῦντες ἀμφισβητοῦσι τῆς τοῦ
θεοῦ γενέσεως, καὶ τὴν Νῦσαν καὶ τὰλλα τὰ περὶ 5
αὐτοῦ μυθολογούμενα παρ' ἑαυτοῖς δεικνύουσι γε-
γεννημένα, καὶ πολλὰ τεκμήρια τούτων μέχρι τοῦ
καθ' ἡμᾶς βίου διαμένειν κατὰ τὴν χώραν φασί,
πρὸς δὲ τούτοις ὅτι πολλοὶ τῶν παλαιῶν παρ' Ἑλ-
λησι μυθογράφων καὶ ποιητῶν σύμφωνα τούτοις 10
ἱστοροῦσι καὶ τῶν μεταγενεστέρων συγγραφέων οὐκ 236
[5 ὀλίγοι. διόπερ, ἵνα μηδὲν παραλίπωμεν τῶν ἱστο-
ρημένων περὶ Διονύσου, διέξιμεν ἐν κεφαλαίοις τὰ
παρὰ τοῖς Λίβυσι λεγόμενα καὶ τῶν Ἑλληνικῶν
συγγραφέων ὅσοι τούτοις σύμφωνα γεγράφασι καὶ 15
Διονυσίῳ τῷ συνταξαμένῳ τὰς παλαιὰς μυθοποιίας.
6 οὗτος γὰρ τὰ τε περὶ τὸν Διόνυσον καὶ τὰς Ἀμα-
ζόνας, ἔτι δὲ τοὺς Ἀργοναύτας καὶ τὰ κατὰ τὸν
Ἰλιακὸν πόλεμον πραχθέντα καὶ πόλλ' ἕτερα συν-
τέτακται, παρατιθεῖς τὰ ποιήματα τῶν ἀρχαίων, τῶν 20
τε μυθολόγων καὶ τῶν ποιητῶν.

67 Φησὶ τοίνυν παρ' Ἑλλησι πρῶτον εὐρετὴν γε-
νέσθαι Λίνον ῥυθμῶν καὶ μέλους, ἔτι δὲ Κάδμου
κομίσαντος ἐκ Φοινίκης τὰ καλούμενα γράμματα
πρῶτον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταθεῖναι διάλεκτον, 25
καὶ τὰς προσηγορίας ἐκάστῳ τάξαι καὶ τοὺς χαρα-
κτῆρας διατυπῶσαι. κοινῇ μὲν οὖν τὰ γράμματα
Φοινίκεια κληθῆναι διὰ τὸ παρὰ τοὺς Ἑλληνας ἐκ
Φοινίκων μετενεχθῆναι, ἰδίᾳ δὲ τῶν Πελασγῶν
πρώτων χρησαμένων τοῖς μετατεθείσι χαρακτῆρσι 30
2 Πελασγικὰ προσαγορευθῆναι. τὸν δὲ Λίνον ἐπὶ
ποιητικῇ καὶ μελωδίᾳ θαυμασθέντα μαθητὰς σχεῖν

πολλούς, ἐπιφανεστάτους δὲ τρεῖς, Ἡρακλέα, Θαμύ-
 ραν, καὶ Ὀρφέα. τούτων δὲ τὸν μὲν Ἡρακλέα κιθα-
 ρίζειν μανθάνοντα διὰ τὴν τῆς ψυχῆς βραδυτῆτα μὴ
 δύνασθαι δέξασθαι τὴν μάθησιν, ἔπειθ' ὑπὸ τοῦ
 5 Αἰνίου πληγαῖς ἐπιτιμηθέντα διοργισθῆναι καὶ τῇ
 κιθάρᾳ τὸν διδάσκαλον πατάξαντα ἀποκτείνει, Θα- 3
 μύραν δὲ φύσει διαφόρῳ κεχορηγημένον ἐκπονεῖσαι
 τὰ περὶ τὴν μουσικὴν, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ μελω-
 δεῖν ὑπεροχὴν φάσκειν ἑαυτὸν τῶν Μουσῶν ἐμμε-
 10 λέστερον ᾄδειν. διὸ καὶ τὰς θεὰς αὐτῷ χολωθείσας
 τὴν τε μουσικὴν ἀφελέσθαι καὶ πηρῶσαι τὸν ἄνδρα,
 καθάπερ καὶ τὸν Ὀμηρον τούτοις προσμαρτυρεῖν
 λέγοντα

ἐνθα τε Μοῦσαι

15 ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήικα παῦσαν ἀοιδῆς,
 καὶ ἔτι

αἱ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν θέσαν, αὐτὰρ ἀοιδὴν
 θεσπεσίην ἀφέλοντο καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν.

περὶ δὲ Ὀρφέως τοῦ τρίτου μαθητοῦ τὰ κατὰ μέρος 4
 20 ἀναγράφομεν, ὅταν τὰς πράξεις αὐτοῦ διεξίωμεν.
 τὸν δ' οὖν Αἰνίου φασὶ τοῖς Πελασγικοῖς γράμμασι
 συνταξάμενον τὰς τοῦ πρώτου Διονύσου πράξεις καὶ
 237 τὰς ἄλλας μυθολογίας ἀπολιπεῖν ἐν τοῖς ὑπομνή-
 μασιν. ὁμοίως δὲ τούτοις χρήσασθαι τοῖς Πε- 5
 25 λασγικοῖς γράμμασι τὸν Ὀρφέα καὶ Προναπίδην
 τὸν Ὀμήρου διδάσκαλον, εὐφυῇ γεγονότα μελο-
 ποιόν· πρὸς δὲ τούτοις θυμοίτην τὸν θυμοίτου
 τοῦ Λαομέδοντος, κατὰ τὴν ἡλικίαν γεγονότα τὴν
 Ὀρφέως, πλανηθῆναι κατὰ πολλοὺς τόπους τῆς
 30 οἴκουμένης, καὶ παραβαλεῖν τῆς Λιβύης εἰς τὴν
 πρὸς ἑσπέραν χώραν ἕως Ὠκεανοῦ· θεάσασθαι δὲ
 καὶ τὴν Νῦσαν, ἐν ᾗ μυθολογοῦσιν οἱ ἐγγχώριοι

ἀρχαῖοι τραφῆναι τὸν Διόνυσον, καὶ τὰς κατὰ μέ-
 ρος τοῦ θεοῦ τούτου πράξεις μαθόντα παρὰ τῶν
 Νυσαέων συντάξασθαι τὴν Φρυγίαν ὀνομαζομένην
 ποιήσιν, ἀρχαῖοις τῇ τε διαλέκτῳ καὶ τοῖς γράμ-
 68 μασι χρησάμενον. φησὶ δ' οὖν Ἄμμωνα βασιλεύοντα 5
 τοῦ μέρους τῆς Λιβύης Οὐρανοῦ γῆμαι θυγατέρα τὴν
 προσαγορευομένην Ῥέαν, ἀδελφὴν οὖσαν Κρόνου
 τε καὶ τῶν ἄλλων Τιτάνων. ἐπιόντα δὲ τὴν βασιλείαν
 εὔρεῖν πλησίον τῶν Κεραυνίων καλουμένων ὄρων
 παρθένον τῷ κάλλει διαφέρονσαν Ἀμάλθειαν ὄνομα. 10
 2 ἐρασθέντα δ' αὐτῆς καὶ πλησιάσαντα γεννῆσαι παῖδα
 τῷ τε κάλλει καὶ τῇ ῥώμῃ θαυμαστόν, καὶ τὴν μὲν
 Ἀμάλθειαν ἀποδείξαι κυρίαν τοῦ σύνεγγυς τόπου
 παντός, ὄντος τῷ σχήματι παραπλησίον κέρατι βοός,
 ἀφ' ἧς αἰτίας Ἑσπέρου κέρας προσαγορευθῆναι· διὰ 15
 δὲ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας εἶναι πλήρη παντοδαπῆς
 ἀμπέλου καὶ τῶν ἄλλων δένδρων τῶν ἡμέρους φε-
 3 ρόντων καρπούς. τῆς δὲ προειρημένης γυναικὸς
 τὴν δυναστείαν παραλαβούσης, ἀπὸ ταύτης τὴν χώ-
 ραν Ἀμαλθείας κέρας ὀνομασθῆναι· διὸ καὶ τοὺς 20
 μεταγενεστέρους ἀνθρώπους διὰ τὴν προειρημένην
 αἰτίαν τὴν κρατίστην γῆν καὶ παντοδαποὺς καρποὺς
 πλήθουσιν ὡσαύτως Ἀμαλθείας κέρας προσαγο-
 4 ρεύειν. τὸν δ' οὖν Ἄμμωνα φοβούμενον τὴν τῆς
 Ῥέας ζηλοτυπίαν κρύψαι τὸ γεγονός, καὶ τὸν παῖδα 25
 λάθρᾳ μετενεγκεῖν εἰς τινα πόλιν Νῦσαν, μακρὰν ἀπ'
 5 ἐκείνων τῶν τόπων ἀπηρτημένην. κείσθαι δὲ ταύ-
 την ἐν τινι νήσῳ περιεχομένη μὲν ὑπὸ τοῦ Τρίτω-
 νος ποταμοῦ, περικρήμνῳ δὲ καὶ καθ' ἓνα τόπον
 ἐχούσῃ στενὰς εἰσβολὰς, ἃς ὀνομάσθαι πύλας Νυ- 30
 σίας. εἶναι δ' ἐν αὐτῇ χώραν εὐδαίμονα λειμῶσί τε
 μαλακοῖς διελημμένην καὶ πηγαίοις ὕδασιν ἀρδευο-

μένην δαυιλέσι, δένδρα τε καρποφόρα παντοῖα καὶ
 πολλήν ἄμπελον αὐτοφυῆ, καὶ ταύτης τὴν πλει-
 38 στήν ἀναδενδράδα. ὑπάρχειν δὲ καὶ πάντα τὸν 6
 τόπον εὖπνουν, ἔτι δὲ καθ' ὑπερβολὴν ὑγιεινόν.
 5 καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ἐν αὐτῷ κατοικοῦντας μακρο-
 βιωτάτους ὑπάρχειν τῶν πλησιοχώρων. εἶναι δὲ
 τῆς νήσου τὴν μὲν πρώτην εἰσβολὴν ἀλωναοειδῆ,
 σύσκιον ὑψηλοῖς καὶ πυκνοῖς δένδρεσιν, ὥστε
 τὸν ἥλιον μὴ παντάπασι διαλάμπειν διὰ τὴν συν-
 10 ἀγκειαν, αὐγὴν δὲ μόνην ὁρᾶσθαι φωτός. πάντῃ 69
 δὲ κατὰ τὰς παρόδους προχεῖσθαι πηγὰς ὑδάτων
 τῇ γλυκύτητι διαφόρων, ὥστε τὸν τόπον εἶναι
 τοῖς βουλομένοις ἐνδιατρῶσαι προσηνέστατον. ἐξῆς
 δὲ ὑπάρχειν ἄντρον τῷ μὲν σχήματι κυκλοτερές,
 15 τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῷ κάλλει θαυμαστόν. ὑπερ-
 κεῖσθαι γὰρ αὐτοῦ πανταχῇ κρημνὸν πρὸς ὕψος
 ἐξαίσιον, πέτρας ἔχοντα τοῖς χρώμασι διαφόρους.
 ἐναλλαξ γὰρ ἀποστίλβειν τὰς μὲν θαλαττίαν πορ-
 φύρα τὴν χροίαν ἐχούσας παραπλήσιον, τὰς δὲ
 20 κυανῷ, τινὰς δ' ἄλλαις φύσεσι περιλαμβομέναις,
 ὥστε μηδὲν εἶναι χρῶμα τῶν ἐωραμένων παρ' ἀν-
 θρώποις περὶ τὸν τόπον ἀθεώρητον. πρὸ δὲ τῆς 2
 εἰσόδου πεφυκέναι δένδρα θαυμαστά, τὰ μὲν κάρ-
 πιμα, τὰ δὲ ἀειθαλῆ, πρὸς αὐτὴν μόνην τὴν ἀπὸ
 25 τῆς θεᾶς τέρψιν ὑπὸ τῆς φύσεως δεδημιουργημένα.
 ἐν δὲ τούτοις ἐννεοττεύειν ὄρουα παντοδαπὰ ταῖς
 φύσεσιν, ἃ τὴν χροίαν ἔχειν ἐπιτερεπῆ καὶ τὴν με-
 λωδίαν προσηνεστάτην. διὸ καὶ πάντα τὸν τόπον
 ὑπάρχειν μὴ μόνον θεοπρεπῆ κατὰ τὴν πρόσοψιν,
 30 ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἥχον, ὥς ἂν τῆς αὐτοδιδάκτου
 γλυκυφωνίας νικώσης τὴν ἐναρμόνιον τῆς τέχνης
 μελωδίαν. διελθόντι δὲ τὴν εἴσοδον θεωρεῖσθαι 3

μὲν ἄντρον ἀναπεπταμένον καὶ τῇ κατὰ τὸν ἥλιον
 αὐγῇ περιλαμπόμενον, ἄνθη τε παντοδαπὰ πεφυ-
 κότα, καὶ μάλιστα τὴν τε κασίαν καὶ τᾶλλα τὰ δυ-
 νάμενα δι' ἐνιαυτῶν διαφυλάττειν τὴν εὐωδίαν.
 ὁρᾶσθαι δὲ καὶ νυμφῶν εὐνάς ἐν αὐτῷ πλείους ἐξ
 4 αὐτῶν παντοδαπῶν, οὐ χειροποιήτους, ἀλλ' ὑπ'
 4 αὐτῆς τῆς φύσεως ἀνειμμένας θεοπρεπῶς. κατὰ πάντα
 δὲ τὸν τῆς περιφερείας κύκλον οὗτ' ἄνθος οὔτε
 φύλλον πεπτωκὸς ὁρᾶσθαι. διὸ καὶ τοῖς θεωμένοις
 οὐ μόνον ἐπιτερεπῇ φαίνεσθαι τὴν πρόσοψιν, ἀλλὰ
 καὶ τὴν εὐωδίαν προσηνεστιάτην.

- 70 Εἰς τοῦτο οὖν τὸ ἄντρον τὸν Ἀμμωνα παραγε-
 νόμενον παραθέσθαι τὸν παῖδα καὶ παραδοῦναι
 τρέφειν Νύσῃ, μιᾷ τῶν Ἀρισταίου θυγατέρων. ἐπι-
 στάτην δ' αὐτοῦ τάξαι τὸν Ἀρισταῖον, ἄνδρα συν-
 11 ἔσει καὶ σωφροσύνη καὶ πάσῃ παιδείᾳ διαφέροντα.
 2 πρὸς δὲ τὰς ἀπὸ τῆς μητροῦς Ρέας ἐπιβουλάς φύ-
 λακα τοῦ παιδὸς καταστήσαι τὴν Ἀθηνᾶν, μικρὸν
 πρὸ τούτων τῶν χρόνων γηγενῇ φανείσαν ἐπὶ τοῦ
 Τρίτωνος ποταμοῦ, δι' ὃν Τριτωνίδα προσηγορεῖ-
 2 σθαι. μυθολογοῦσι δὲ τὴν θεὸν ταύτην ἐλομένην
 3 τὸν πάντα χρόνον τὴν παρθενίαν σωφροσύνη τε
 διενεργεῖν καὶ τὰς πλείστας τῶν τεχνῶν ἐξευρεῖν,
 ἀγχίνουσι οὖσαν καθ' ὑπερβολήν. ζηλῶσαι δὲ καὶ τὰ
 23 κατὰ τὸν πόλεμον, ἀλκῇ δὲ καὶ ῥώμῃ διαφέρουσιν
 24 ἄλλα τε πολλὰ προᾶξαι μνήμης ἄξια καὶ τὴν αἰγίδα
 προσαγορευομένην ἀνελεῖν, θηρίον τι καταπληκτι-
 4 κὸν καὶ παντελῶς δυσκαταγώνιστον. γηγενὲς γὰρ
 ὑπάρχον καὶ φυσικῶς ἐκ τοῦ στόματος ἄπλατον ἐκ-
 βάλλον φλόγα τὸ μὲν πρῶτον φανῆναι περὶ τὴν
 Φρυγίαν, καὶ κατακαῦσαι τὴν χώραν, ἣν μέχρι τοῦ
 νῦν κατακεκαυμένην Φρυγίαν ὀνομάζεσθαι. ἔπειτ'

ἐπελθεῖν τὰ περὶ τὸν Ταῦρον ὄρη συνεχῶς, καὶ
 κατακαῦσαι τοὺς ἐξῆς δρυμοὺς μέχρι τῆς Ἰνδικῆς.
 μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἐπὶ θάλατταν τὴν ἐπάνοδον
 ποιησάμενον περὶ μὲν τὴν Φοινίκην ἐμπρῆσαι τοὺς
 5 κατὰ τὸν Αἴβανον δρυμοὺς, καὶ δι' Αἰγύπτου πο-
 ρευθὲν ἐπὶ τῆς Λιβύης διελθεῖν τοὺς περὶ τὴν ἐσπέ-
 ραν τόπους, καὶ τὸ τελευταῖον εἰς τοὺς περὶ τὰ
 Κεραύνια δρυμοὺς ἐγκατασκῆψαι. ἐπιφλεγομένης δὲ 5
 τῆς χώρας πάντῃ, καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν μὲν ἀπολ-
 10 λυμένων, τῶν δὲ διὰ τὸν φόβον ἐκλειπόντων τὰς
 πατρίδας καὶ μακρὰν ἐκτοπιζομένων, τὴν Ἀθηναῖν
 φασὶ τὰ μὲν συνέσει τὰ δ' ἄλκῃ καὶ ῥώμῃ περιγε-
 νομένην ἀνελεῖν τὸ θηρίον, καὶ τὴν δορὰν αὐτοῦ
 περιψαμένην φορεῖν τῷ στήθει, ἅμα μὲν σκέπης
 15 ἕνεκα καὶ τῆς φυλακῆς τοῦ σώματος πρὸς τοὺς
 ὕστερον κινδύνους, ἅμα δ' ἀρετῆς ὑπόμνημα καὶ
 δικαίας δόξης. τὴν δὲ μητέρα τοῦ θηρίου γῆν ὁρ- 6
 γισθεῖσαν ἀνεῖναι τοὺς ὀνομαζομένους γίγαντας ἀν-
 τιπάλους τοῖς θεοῖς, οὓς ὕστερον ὑπὸ Διὸς ἀναιρε-
 20 θῆναι, συναγωνιζομένης Ἀθηναῖς καὶ Διονύσου μετὰ
 τῶν ἄλλων θεῶν. οὐ μὲν ἄλλὰ τὸν Διόνυσον ἐν 7
 τῇ Νύσῃ τρεφόμενον καὶ μετέχοντα τῶν καλλίστων
 ἐπιτηδευμάτων μὴ μόνον γενέσθαι τῷ κάλλει καὶ
 τῇ ῥώμῃ διάφορον, ἀλλὰ καὶ φιλότεχνον καὶ πρὸς
 25 πᾶν τὸ χρήσιμον εὐρετικόν. ἐπινοῆσαι γὰρ αὐτὸν 8
 ἔτι παῖδα τὴν ἡλικίαν ὄντα τοῦ μὲν οἴνου τὴν φύ-
 σιν τε καὶ χρεῖαν, ἀποθλίψαντα βότρους τῆς αὐ-
 τοφυοῦς ἀμπέλου, τῶν δ' ὠραίων τὰ δυνάμενα
 ξηραίνεσθαι καὶ πρὸς ἀποθησαυρισμὸν ὄντα χρή-
 30 σιμα, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὰς ἐκάστων κατὰ τρόπον
 φυτείας εὐρεῖν, καὶ βουληθῆναι τῷ γένει τῶν ἀν-
 θρώπων μεταδοῦναι τῶν ἰδίων εὐρημάτων, ἐλπί-

σαντα διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἀθανάτων τεύ-
ξεσθαι τιμῶν.

- 71 Τῆς δὲ περὶ αὐτὸν ἀρετῆς τε καὶ δόξης διαδι-
δομένης, λέγεται τὴν Ῥέαν ὀργισθεῖσαν Ἀμμωνι φι-
λοτιμηθῆναι λαβεῖν ὑποχείριον τὸν Διόνυσον· οὐ 5
δυναμένην δὲ κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς τὸν μὲν Ἀμ-
μωνα καταλιπεῖν, ἀπαλλαγείσαν δὲ πρὸς τοὺς ἀδελ-
2 φούς Τιτᾶνας συνοικῆσαι Κρόνον τῷ ἀδελφῷ· τοῦ-
τον δ' ὑπὸ τῆς Ῥέας πεισθέντα στρατεῦσαι μετὰ
τῶν Τιτάνων ἐπ' Ἀμμωνα, καὶ γενομένης παρατά- 10
ξεως τὸν μὲν Κρόνον ἐπὶ τοῦ προτερήματος ὑπάρ-
ξαι, τὸν δὲ Ἀμμωνα σιτοδείᾳ πιεζόμενον φυγεῖν 24
εἰς Κρήτην, καὶ γήμαντα τῶν τότε βασιλευόντων
Κουρήτων ἐνὸς θυγατέρα Κρήτην δυναστεῦσαί τε
τῶν τόπων καὶ τὸ πρὸ τοῦ τὴν νῆσον Ἰδαίαν κα- 15
3 λουμένην ἀπὸ τῆς γυναικὸς ὀνομάσαι Κρήτην. τὸν
δὲ Κρόνον μυθολογοῦσι κρατῆσαντα τῶν Ἀμμωνίων
τόπων τούτων μὲν ἄρχειν πικρῶς, ἐπὶ δὲ τὴν Νῦ-
σαν καὶ τὸν Διόνυσον στρατεῦσαι μετὰ πολλῆς δυ-
νάμεως. τὸν δὲ Διόνυσον πνθόμενον τὰ τε τοῦ 20
πατρὸς ἐλαττώματα καὶ τὴν τῶν Τιτάνων ἐπ' αὐ-
τὸν συνδρομήν, ἀθροῖσαι στρατιώτας ἐκ τῆς Νύ-
σης, ὧν εἶναι συντρόφους διακοσίους, διαφόρους
τῇ τε ἀλκῇ καὶ τῇ πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ· προσλαβέ-
σθαι δὲ καὶ τῶν πλησιοχώρων τοὺς τε Λίβνας καὶ 25
τὰς Ἀμαζόνας, περὶ ὧν προειρήκαμεν ὅτι δοκοῦσιν
ἀλκῇ διενεγκεῖν, καὶ πρῶτον μὲν στρατείαν ὑπερ-
όριον στείλασθαι, πολλὴν δὲ τῆς οἰκουμένης τοῖς
4 ὅπλοις καταστρέψασθαι. μάλιστα δ' αὐτάς φασι
παρορμηθεῖσαι πρὸς τὴν συμμαχίαν Ἀθηναίων διὰ τὸν 30
ὅμοιον τῆς προαιρέσεως ξῆλον, ὥς ἂν τῶν Ἀμαζό-
νων ἀντεχομένων ἐπὶ πολὺ τῆς ἀνδρείας καὶ παρ-

θενίας. διηρημένης δὲ τῆς δυνάμεως, καὶ τῶν μὲν
 ἀνδρῶν στρατηγούντος Διονύσου, τῶν δὲ γυναι-
 κῶν τὴν ἡγεμονίαν ἐχούσης Ἀθηνᾶς, προσπεσόντας
 μετὰ τῆς στρατιᾶς τοῖς Τιτᾶσι συνάψαι μάχην. γε-
 5 νομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς, καὶ πολλῶν παρ'
 ἀμφοτέροις πεσόντων, τρωθῆναι μὲν τὸν Κρόνον,
 ἐπικρατῆσαι δὲ τὸν Διόνυσον ἀριστεύσαντα κατὰ
 τὴν μάχην. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς μὲν Τιτᾶνας φυ- 5
 γεῖν εἰς τοὺς κατακτηθέντας ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἀμ-
 10 μωνα τόπους, τὸν δὲ Διόνυσον ἀθροίσαντα πλῆθος
 αἰχμαλώτων ἐπανελθεῖν εἰς τὴν Νῦσαν. ἐνταῦθα
 δὲ τὴν δύναμιν περιστήσαντα καθωπλισμένην τοῖς
 ἀλοῦσι κατηγορίαν ποιήσασθαι τῶν Τιτάνων, καὶ
 πᾶσαν ὑπόνοιαν καταλιπεῖν ὥς μέλλοντα κατακό-
 15 πτειν τοὺς αἰχμαλώτους. ἀπολύσαντος δ' αὐτοὺς
 τῶν ἐγκλημάτων καὶ τὴν ἐξουσίαν δόντος εἴτε συ-
 στρατεύειν εἴτε ἀπιέναι βούλονται, πάντας ἐλέσθαι
 συστρατεύειν· διὰ δὲ τὸ παράδοξον τῆς σωτηρίας
 προσκυνεῖν αὐτὸν ὥς θεόν. τὸν δὲ Διόνυσον πα- 6
 20 ράγοντα καθ' ἓνα τῶν αἰχμαλώτων καὶ διδόντα
 σπονδὴν οἴνου πάντας ἐξορκῶσαι συστρατεύσειν ἀδό-
 λως καὶ μέχρι τελευτῆς βεβαίως διαγωνιεῖσθαι· διὸ
 καὶ τούτων πρώτων ὑποσπόνδων ὀνομασθέντων
 τοὺς μεταγενεστέρους ἀπομιμουμένους τὰ τότε πρα-
 25 χθέντα τὰς ἐν τοῖς πολέμοις διαλύσεις σπονδὰς
 προσαγορεύειν.

Τοῦ δ' οὖν Διονύσου μέλλοντος στρατεύειν 72
 ἐπὶ τὸν Κρόνον καὶ τῆς δυνάμεως ἐκ τῆς Νύσης
 ἐξιούσης, μυθολογοῦσιν Ἀρισταῖον τὸν ἐπιστάτην
 30 αὐτοῦ θυσίαν τε παραστήσαι καὶ πρῶτον ἀνθρώ-
 πων ὥς θεῷ θῦσαι. συστρατεύσαι δέ φασι καὶ
 τῶν Νυσαίων τοὺς εὐγενεστάτους, οὓς ὀνομάζεσθαι

2 Σειληνούς. πρῶτον γὰρ τῶν ἀπάντων βασιλεῦ-124
 σαί φασι Σειληνόν, οὗ τὸ γένος ὅθεν ἦν ὑπὸ
 πάντων ἀγνοεῖσθαι διὰ τὴν ἀρχαιότητα. ἔχοντας
 δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ὁσφῦν οὐράν, διατελέσαι καὶ
 τοὺς ἐκρόνους τὸ παράσημον τοῦτο φοροῦντας 5
 διὰ τὴν τῆς φύσεως κοινωνίαν. τὸν δ' οὖν Διό-
 νυσον ἀναξεύξαντα μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ διελ-
 θόντα πολλὴν μὲν ἀννυδρον χώραν, οὐκ ὀλίγην δ'
 ἔρημον καὶ θηριώδη, καταστρατοπεδεῦσαι περὶ πό-
 3 λιν Λιβυκὴν τὴν ὀνομαζομένην Ζάβιρναν. πρὸς δὲ 10
 ταύτῃ γηγενὲς ὑπάρχον θηρίον καὶ πολλοὺς ἀναλί-
 σκον τῶν ἐγχωρίων, τὴν ὀνομαζομένην κάμπην,
 ἀνελεῖν καὶ μεγάλης τυχεῖν δόξης ἐπ' ἀνδρεία παρὰ
 τοῖς ἐγχωρίοις. ποιῆσαι δ' αὐτὸν καὶ χῶμα παμ-
 μέγεθες ἐπὶ τῷ φονευθέντι θηρίῳ, βουλόμενον ἀθά- 15
 νατον ἀπολιπεῖν ὑπόμνημα τῆς ἰδίας ἀρετῆς, τὸ καὶ
 4 διαμεῖναι μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων. ἔπειτα τὸν
 μὲν Διόνυσον προάγειν πρὸς τοὺς Τιτᾶνας, εὐτά-
 κτως ποιούμενον τὰς ὁδοιπορίας καὶ πᾶσι τοῖς ἐγ-
 χωρίοις φιλανθρώπως προσφερόμενον καὶ τὸ σύν- 20
 ολον ἑαυτὸν ἀποφαινόμενον στρατεύειν ἐπὶ κολάσει
 μὲν τῶν ἀσεβῶν, εὐεργεσία δὲ τοῦ κοινοῦ γένους
 τῶν ἀνθρώπων. τοὺς δὲ Λίβυας θαυμάζοντας τὴν
 εὐταξίαν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς μεγαλοπρεπές, τροφάς
 τε παρέχεσθαι τοῖς ἀνθρώποις δαψιλεῖς καὶ συστρα- 25
 5 τεύειν προθυμότατα. συνεγγιζούσης δὲ τῆς δυνά-
 μεως τῇ πόλει τῶν Ἀμμωνίων, τὸν Κρόνον πρὸ
 τοῦ τείχους παρατάξει λειφθέντα τὴν μὲν πόλιν
 νυκτὸς ἐμπρῆσαι, σπεύδοντα εἰς τέλος καταφθεῖραι
 τοῦ Διονύσου τὰ πατρῷα βασίλεια, αὐτὸν δ' ἀνα- 30
 λαβόντα τὴν γυναικα Ῥέαν καὶ τινας τῶν συνηγω-
 νισμένων φίλων λαθεῖν ἐκ τῆς πόλεως διαδράντα.

οὐ μὴν τὸν γε Διόνυσον ὁμοίαν ἔχειν τούτῳ προ-
 αἶρεσιν· λαβόντα γὰρ τὸν τε Κρόνον καὶ τὴν Ῥέαν
 αἰχμαλώτους οὐ μόνον ἀφεῖναι τῶν ἐγκλημάτων
 διὰ τὴν συγγένειαν, ἀλλὰ καὶ παρακαλέσαι τὸν λοι-
 5 πὸν χρόνον γονέων ἔχειν πρὸς αὐτὸν εὖνοιάν τε
 καὶ τάξιν καὶ συζῆν τιμωμένους ὑπ' αὐτοῦ μάλιστα
 πάντων. τὴν μὲν οὖν Ῥέαν διατελέσαι πάντα τὸν 6
 βίον ὡς υἱὸν ἀγαπῶσαν, τὸν δὲ Κρόνον ὑπουλον
 ἔχειν τὴν εὖνοιαν. γενέσθαι δ' αὐτοῖς περὶ τού-
 10 τος τοὺς χρόνους υἱόν, ὃν προσαγορευθῆναι Δία,
 τιμηθῆναι δὲ μεγάλως ὑπὸ τοῦ Διουύσου, καὶ δι'
 ἀρετὴν ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις γενέσθαι πάντων
 βασιλέα.

Τῶν δὲ Λιβύων εἰρηκότων αὐτῷ πρὸ τῆς μάχης 73
 15 ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐξέπεσεν ἐκ τῆς βασιλείας Ἄμ-
 μων, τοῖς ἐγχωρίοις προειρηκῶς εἴη τεταγμένοις
 χρόνοις ἥξειν υἱὸν αὐτοῦ Διόνυσον, καὶ τὴν τε πα-
 τρώαν ἀνακτήσεσθαι βασιλείαν καὶ πάσης τῆς οἰ-
 κουμένης κυριεύσαντα θεὸν νομισθῆσεσθαι, ὑπο-
 20 λαβὼν ἀληθῆ γεγονέναι μάντιν τό τε χρηστήριον
 242 ἰδρύσατο τοῦ πατρὸς καὶ τὴν πόλιν ἀνοικοδομήσας
 τιμὰς ὥρισεν ὡς θεῷ καὶ τοὺς ἐπιμελησομένους τοῦ
 μαντείου κατέστησε. παραδεδόσθαι δὲ τὸν Ἄμμωνα
 ἔχειν κριοῦ κεφαλὴν τετυπωμένην, παράσημον ἐσχη-
 25 κότος αὐτοῦ τὸ κράνος κατὰ τὰς στρατείας. εἰσὶ 2
 δ' οἱ μυθολογοῦντες αὐτῷ πρὸς ἀλήθειαν γενέ-
 σθαι καθ' ἑκάτερον μέρος τῶν κροτάφων κερά-
 τια· διὸ καὶ τὸν Διόνυσον, υἱὸν αὐτοῦ γεγονότα,
 τὴν ὁμοίαν ἔχειν πρόσοψιν, καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις
 30 τῶν ἀνθρώπων παραδεδόσθαι τὸν θεὸν τοῦτον γε-
 γονότα κερατίαν. μετὰ δ' οὖν τὴν τῆς πόλεως οἰ- 3
 κοδομίαν καὶ τὴν περὶ τὸ χρηστήριον κατάστασιν

πρῶτόν φασι τὸν Διόνυσον χρήσασθαι τῷ θεῷ περὶ
 τῆς στρατείας, καὶ λαβεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς χρη-
 σμὸν ὅτι τοὺς ἀνθρώπους εὐεργετῶν τεύξεται τῆς
 4 ἀθανασίας. διὸ καὶ μετεωρισθέντα τῇ ψυχῇ τὸ μὲν
 πρῶτον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον στρατεῦσαι, καὶ τῆς χώ- 5
 ρας καταστήσαι βασιλέα Δία τὸν Κρόνον καὶ Ῥέας
 παῖδα, τὴν ἡλικίαν νέον ὄντα. παρακαταστήσαι δ'
 αὐτῷ καὶ ἐπιστάτην Ὀλυμπον, ὑφ' οὗ τὸν Δία παι-
 δευθέντα καὶ πρωτεύσαντα κατ' ἀρετὴν Ὀλύμπιον
 5 προσαγορευθῆναι. τὸν δ' οὖν Διόνυσον λέγεται 10
 διδάξαι τοὺς Αἰγυπτίους τὴν τε τῆς ἀμπέλου φυ-
 τείαν καὶ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν παράθεσιν τοῦ τε
 οἴνου καὶ τῶν ἀκροδρόων καὶ τῶν ἄλλων καρπῶν.
 πάντῃ δὲ διαδιδομένης περὶ αὐτοῦ φήμης ἀγαθῆς
 μηδένα καθάπερ πρὸς πολέμιον ἀντιτάττεσθαι, πάν- 15
 τας δὲ προθύμως ὑπακούοντας ἐπαίνοισι καὶ θυσί-
 6 αῖς ὡς θεὸν τιμᾶν. τῷ δ' αὐτῷ τρόπῳ φασὶν ἐπελ-
 θεῖν τὴν οἰκουμένην, ἐξημεροῦντα μὲν τὴν χώραν
 ταῖς φυτεαῖς, εὐεργετοῦντα δὲ τοὺς λαοὺς μεγά-
 λαις τιμαῖς καὶ χάρισι πρὸς τὸν αἰῶνα. διὸ καὶ 20
 πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἄλλους
 θεοὺς τιμαῖς οὐχ ὁμοίαν ἔχοντας προαίρεσιν ἀλλή-
 λοις σχεδὸν ἐπὶ μόνου τοῦ Διονύσου συμφωνουμέ-
 νην ἀποδεικνύειν μαρτυρίαν τῆς ἀθανασίας· οὐδένα
 γὰρ οὔθ' Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων ἄμοιρον εἶναι 25
 τῆς τούτου δωρεᾶς καὶ χάριτος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπη-
 γριωμένην ἔχοντας χώραν ἢ πρὸς φυτεῖαν ἀμπέλου
 παντελῶς ἀπηλλοτριωμένην μαθεῖν τὸ κατασκευα-
 ζόμενον ἐκ τῶν κριθῶν πόμα βραχὺ λειπόμενον τῆς
 7 περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας. τὸν δ' οὖν Διόνυσόν φασι 30
 τὴν κατάβασιν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὴν θάλατταν ποι-
 ησάμενον καταλαβεῖν ἅπαντας τοὺς Τιτᾶνας ἡθροί-

κώτας δυνάμεις καὶ διαβεβηκότας εἰς Κρήτην ἐπ'
 Ἄμμωνα. προσβεβηθηκότος δὲ καὶ τοῦ Διὸς ἐκ
 τῆς Αἰγύπτου τοῖς περὶ τὸν Ἄμμωνα, καὶ πολέμου
 μεγάλου συνεστῶτος ἐν τῇ νήσῳ, ταχέως καὶ τοὺς
 5 περὶ τὸν Διόνυσον καὶ τὴν Ἀθηναῖν καὶ τινὰς τῶν
 ἄλλων θεῶν νομισθέντων συνδραμεῖν εἰς Κρήτην.
 243 γενομένης δὲ παρατάξεως μεγάλης ἐπικρατῆσαι τοὺς 8
 περὶ τὸν Διόνυσον καὶ πάντας ἀνελεῖν τοὺς Τιτᾶ-
 νας. μετὰ δὲ ταῦτα Ἄμμωνος καὶ Διονύσου μετα-
 10 στάντων ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς τὴν ἀθανα-
 σίαν, τὸν Δία φασὶ βασιλεῦσαι τοῦ σύμπαντος
 κόσμου, κεκολασμένων τῶν Τιτάνων, καὶ μηδενὸς
 ὄντος τοῦ τολμήσοντος δι' ἀσέβειαν ἀμφισβητῆσαι
 τῆς ἀρχῆς.
 15 Τὸν μὲν οὖν πρῶτον Διόνυσον ἐξ Ἄμμωνος καὶ 74
 Ἀμαλθείας γενόμενον τοιαύτας οἱ Αἰβυες ἱστοροῦ-
 σιν ἐπιτελέσασθαι πράξεις· τὸν δὲ δευτέρον φασιν
 ἐξ Ἰοῦς τῆς Ἰνάχου Διὶ γενόμενον βασιλεῦσαι μὲν
 τῆς Αἰγύπτου, καταδεῖξαι δὲ τὰς τελετάς· τελευ-
 20 ταῖον δὲ τὸν ἐκ Διὸς καὶ Σεμέλης τεκνωθέντα παρὰ
 τοῖς Ἑλλήσι ζηλωτὴν γενέσθαι τῶν προτέρων. τὰς 2
 δ' ἀμφοτέρων προαιρέσεις μιμησάμενον στρατεῦσαι
 μὲν ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, στήλας δ' οὐκ ὀλί-
 γας ἀπολιπεῖν τῶν ὄρων τῆς στρατείας· καὶ τὴν μὲν
 25 χώραν ἐξημεροῦν ταῖς φυταῖαις, στρατιωτίδας δ'
 ἐπιλέξασθαι γυναικάς, καθάπερ καὶ ὁ παλαιὸς τὰς
 Ἀμαζόνας. ἐνεργῆσαι δ' ἐπὶ πλεόν καὶ τὰ περὶ τοὺς
 ὀργιασμούς, καὶ τελετάς ἃς μὲν μεταθεῖναι πρὸς τὸ
 κρεῖττον, ἃς δ' ἐπινοῆσαι. διὰ δὲ τὸ πλῆθος τοῦ 3
 30 χρόνου τῶν προτέρων εὗρετῶν ἀγνοηθέντων ὑπὸ
 τῶν πολλῶν, τοῦτον κληρονομῆσαι τὴν τῶν προ-
 γενεστέρων προαίρεσιν τε καὶ δόξαν. οὐκ ἐπὶ τούτου

δὲ μόνου συμβῆναι τὸ προειρημένον, ἀλλὰ καὶ μετὰ
 4 ταῦτα ἐφ' Ἡρακλέους. δυοῖν γὰρ ὄντων τῶν προ-
 γενεστέρων τῶν τὴν αὐτὴν ἐσχηκότων προσηγορίαν,
 τὸν μὲν ἀρχαιότατον Ἡρακλέα μυθολογεῖσθαι γε-
 γονέναι παρ' Αἰγυπτίοις, καὶ πολλὴν τῆς οἴκου- 5
 μένης τοῖς ὅπλοις καταστρεψάμενον θέσθαι τὴν ἐπὶ
 τῆς Λιβύης στήλην, τὸν δὲ δεύτερον ἐκ Κρήτης
 ἓνα τῶν Ἰδαίων ὄντα Δακτύλων καὶ γενόμενον
 γόητα καὶ στρατηγικὸν συστήσασθαι τὸν Ὀλυμπια-
 κὸν ἀγῶνα· τὸν δὲ τελευταῖον μικρὸν πρὸ τῶν Τρωι- 10
 κῶν ἐξ Ἀλκμήνης καὶ Διὸς τεκνωθέντα πολλὴν
 ἐπελθεῖν τῆς οἴκουμένης, ὑπηρετοῦντα τοῖς Εὐρυ-
 5 σθέως προστάγμασιν. ἐπιτυχόντα δὲ πᾶσι τοῖς ἄθ-
 λοις θέσθαι μὲν καὶ στήλην τὴν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης,
 διὰ δὲ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν τῆς προαιρέσεως ὁμοι- 15
 ότητα χρόνων ἐπιγενομένων τελευτήσαντα κληρονο-
 μῆσαι τὰς τῶν ἀρχαιοτέρων πράξεις, ὥς ἐνὸς Ἡρα-
 6 κλέους γεγονότος ἐν παντὶ τῷ πρότερον αἰῶνι. ὑπὲρ
 δὲ τοῦ πλείους Διονύσους γεγονέναι σὺν ἄλλαις ἀπο-
 δείξεσι πειρῶνται φέρειν τὴν ἐκ τῆς Τιτανομαχίας· 20
 συμφωνουμένου γὰρ παρὰ πᾶσιν ὅτι Διόνυσος τῷ
 Διὶ συνηγωνίσατο τὸν πρὸς τοὺς Τιτᾶνας πόλεμον,
 οὐδαμῶς πρόπειν φασὶ τὴν τῶν Τιτάνων γενεὰν
 τιθέναι κατὰ τοὺς τῆς Σεμέλης χρόνους οὐδὲ Κάδ- 244
 μον τὸν Ἀγήνορος ἀποφαίνεσθαι πρεσβύτερον εἶναι 25
 τῶν Ὀλυμπίων θεῶν. οἱ μὲν οὖν Λίβυες περὶ Διο-
 νύσου τοιαῦτα μυθολογοῦσιν· ἡμεῖς δὲ τὴν ἐν ἀρχῇ
 πρόθεσιν τετελεκότες αὐτοῦ περιγράψομεν τὴν τρί-
 την βίβλον.

245 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Διοδώρου
βίβλων.

- α'. Προοίμιον περὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱστορουμένων
κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων
5 ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων καὶ καθόλου τῶν κατὰ πόλεμον
ἀξιόλογόν τι κατειργασμένων.
- β'. Περὶ Διονύσου καὶ Πριάπου καὶ Ἑρμαφροδίτου καὶ Μου-
σῶν.
- γ'. Περὶ Ἡρακλέους καὶ τῶν δώδεκα ἄθλων καὶ τῶν ἄλλων
10 τῶν πραχθέντων ὑπ' αὐτοῦ μέχρι τῆς ἀποθεώσεως.
- δ'. Περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν καὶ Μηδείας καὶ τῶν Πελίου θυ-
γατέρων.
- ε'. Περὶ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἡρακλέους.
- ς'. Περὶ Θησέως καὶ τῶν ἄθλων αὐτοῦ.
- 15 ζ'. Περὶ τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας.
- η'. Περὶ τῶν ἐπιγόνων τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας.
- θ'. Περὶ Νηλέως καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.
- ι'. Περὶ Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων.
- ια'. Περὶ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.
- 20 ιβ'. Περὶ τῶν Ἀσωποῦ θυγατέρων καὶ τῶν Αἰακῶ γενομέ-
νων νύων.
- ιγ'. Περὶ Πέλοπος καὶ Ταντάλου Οἰνομάου καὶ Νιόβης.
- ιδ'. Περὶ Δαρδάνου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ μέχρι Πριάμου.
- ιε'. Περὶ Δαιδάλου καὶ Μινωταύρου καὶ τῆς Μίνω στρατείας
25 εἰς Σικελίαν ἐπὶ Κώκαλον τὸν βασιλέα.
- ις'. Περὶ Ἀρισταίου καὶ Δάφνιδος καὶ Ἑρυνκος, ἔτι δὲ Ὀρίωνος.
-

1 Οὐκ ἄγνοῶ μὲν ὅτι τοῖς τὰς παλαιὰς μυθολο-
 γίας συνταττομένοις συμβαίνει κατὰ τὴν γραφὴν ἐν
 πολλοῖς ἐλαττοῦσθαι. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἀναγραφομέ-
 νων ἀρχαιότης δυσεύρετος οὕσα πολλὴν ἀπορίαν 5
 παρέχεται τοῖς γράφουσιν, ἡ δὲ τῶν χρόνων ἀπαγ-
 γελία τὸν ἀκριβέστατον ἔλεγχον οὐ προσδεχομένη
 καταφρονεῖν ποιεῖ τῆς ἱστορίας τοὺς ἀναγινώσκου-
 τας· πρὸς δὲ τούτοις ἡ ποικιλία καὶ τὸ πλῆθος τῶν
 γενεαλογουμένων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων καὶ τῶν 10
 ἄλλων ἀνδρῶν δυσέφικτον ἔχει τὴν ἀπαγγελίαν· τὸ
 δὲ μέγιστον καὶ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι συμβαί-
 νει τοὺς ἀναγεγραφότας τὰς ἀρχαιοτάτας πράξεις
 τε καὶ μυθολογίας ἀσυμφώνους εἶναι πρὸς ἀλλή-
 2 λους. διόπερ τῶν μεταγενεστέρων ἱστοριογράφων 15
 οἱ πρωτεύοντες τῇ δόξει τῆς μὲν ἀρχαίας μυθολο-
 γίας ἀπέστησαν διὰ τὴν δυσχέριαν, τὰς δὲ νεωτέ-
 3 ρας πράξεις ἀναγράφειν ἐπεχείρησαν. Ἐφορος μὲν
 γὰρ ὁ Κυμαῖος, Ἰσοκράτους ὦν μαθητής, ὑποστη-
 σάμενος γράφειν τὰς κοινὰς πράξεις, τὰς μὲν πα- 20
 λαιὰς μυθολογίας ὑπερέβη, τὰ δ' ἀπὸ τῆς Ἡρακλει-
 δῶν καθόδου πραχθέντα συνταξάμενος ταύτην ἀρ-
 χὴν ἐποίησατο τῆς ἱστορίας. ὁμοίως δὲ τούτῳ Καλ-
 λισθένης καὶ Θεόπομπος, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν
 γεγονότες, ἀπέστησαν τῶν παλαιῶν μύθων. ἡμεῖς 25
 4 δὲ τὴν ἐναντίαν τούτοις κρίσιν ἔχοντες, καὶ τὸν

ἐκ τῆς ἀναγραφῆς πόνον ὑποστάντες, τὴν πᾶσαν ἐπι-
 μέλειαν ἐποιησάμεθα τῆς ἀρχαιολογίας. μέγισται γὰρ
 καὶ πλείσται συνετελέσθησαν πράξεις ὑπὸ τῶν ἡρώων
 τε καὶ ἡμιθέων καὶ πολλῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἀνδρῶν.
⁵
²⁴⁷ ὧν διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας οἱ μεταγενέστεροι τοὺς
 μὲν ἰσοθέοις, τοὺς δ' ἡρωικαῖς θυσίαις ἐτίμησαν,
 πάντας δ' ὁ τῆς ἱστορίας λόγος τοῖς καθήκουσιν
 ἐπαίνοις εἰς τὸν αἰῶνα καθύμνησεν. ἐν μὲν οὖν 5
 ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις τρισὶν ἀνεγράψαμεν τὰς
¹⁰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι μυθολογουμένας πράξεις
 καὶ τὰ περὶ θεῶν παρ' αὐτοῖς ἱστορούμενα, πρὸς
 δὲ τούτοις τὰς τοποθεσίας τῆς παρ' ἐκάστοις χώ-
 ρας καὶ τὰ φνόμενα παρ' αὐτοῖς θηρία καὶ τᾶλλα
 ζῶα καὶ καθόλου πάντα τὰ μνήμης ἄξια καὶ πα-
¹⁵ ραδοξολογούμενα διεξιόντες, ἐν ταύτῃ δὲ τὰ παρὰ
 τοῖς Ἑλλήσιν ἱστορούμενα κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους
 χρόνους περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡρώων τε καὶ ἡμι-
 θέων καὶ καθόλου τῶν κατὰ πόλεμον ἀξιολόγον τι
 κατειργασμένων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐν εἰρήνῃ τι
²⁰ χρήσιμον πρὸς τὸν κοινὸν βίον εὐρόντων ἢ νομοθε-
 τησάντων. ποιησόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Διωνύσου 6
 διὰ τὸ καὶ παλαιὸν εἶναι σφόδρα τοῦτον καὶ μεγί-
 στας εὐεργεσίας κατατεθεῖσθαι τῷ γένει τῶν ἀν-
 θρώπων. εἴρηται μὲν οὖν ἡμῖν ἐν ταῖς προειρη-
²⁵ μέναις βίβλοις ὅτι τινὲς τῶν βαρβάρων ἀντιποιοῦνται
 τῆς γενέσεως τοῦ θεοῦ τούτου. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ
 τὸν παρ' αὐτοῖς θεὸν Ὅσιριν ὀνομαζόμενον φασιν
 εἶναι τὸν παρ' Ἑλλήσι Διόνυσον καλούμενον. τοῦ- 7
 τον δὲ μυθολογοῦσιν ἐπελθεῖν ἅπασαν τὴν οἰκου-
³⁰ μένην, εὐρετὴν γενόμενον τοῦ οἴνου, καὶ τὴν φυ-
 τεῖαν διδάξαι τῆς ἀμπέλου τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ
 ταύτην τὴν εὐεργεσίαν τυχεῖν συμφωνουμένης ἀθα-

νασίας. ὁμοίως δὲ τοὺς Ἰνδοὺς τὸν θεὸν τοῦτον παρ' ἑαυτοῖς ἀποφαίνεσθαι γεγυῖναι, καὶ τὰ περὶ τὴν φυτείαν τῆς ἀμπέλου φιλοτεχνήσαντα μεταδοῦναι τῆς τοῦ οἴνου χρήσεως τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἀνθρώποις. ἡμεῖς δὲ κατὰ μέρος τὰ περὶ τούτων εἰρηκότες νῦν τὰ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι λεγόμενα περὶ τοῦ θεοῦ τούτου διεξιμεν.

- 2 Κάδμουν μὲν γάρ φασι τὸν Ἀγήνορος ἐκ Φοινίκης ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποσταλῆναι πρὸς ζήτησιν τῆς Εὐρώπης, ἐντολὰς λαβόντα ἢ τὴν παρθένον 10 ἀγαγεῖν ἢ μὴ ἀνακάμπτειν εἰς τὴν Φοινίκην. ἐπελθόντα δὲ πολλὴν χώραν, καὶ μὴ δυνάμενον ἀνευρεῖν, ἀπογνῶναι τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν· καταντήσαντα δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν κατὰ τὸν παραδεδομένον χρησμὸν κτίσαι τὰς Θήβας. ἐνταῦθα δὲ 15 κατοικήσαντα γῆμαι μὲν Ἀρμονίαν τὴν Ἀφροδίτης, γεννῆσαι δ' ἐξ αὐτῆς Σεμέλην καὶ Ἰνὼ καὶ Αὐτόν 2 νόην καὶ Ἀγαθήν, ἔτι δὲ Πολύδωρον. τῇ δὲ Σεμέλει διὰ τὸ κάλλος Δία μιγέντα καὶ μεθ' ἡσυχίας ποιούμενον τὰς ὁμιλίας δόξαι καταφρονεῖν αὐτῆς· 20 διόπερ ὑπ' αὐτῆς παρακληθῆναι τὰς ἐπιπλοκάς ὁμοίως ποιεῖσθαι ταῖς πρὸς τὴν Ἥραν συμπεριφο- 3 ραῖς. τὸν μὲν οὖν Δία παραγενόμενον θεοπρεπῶς μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν ἐπιφανῶς ποιεῖσθαι τὴν συνουσίαν· τὴν δὲ Σεμέλην ἔγκνον οὔσαν καὶ 25 τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως οὐκ ἐνέγκασαν τὸ μὲν βρέφος ἐκτρώσαι, ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς αὐτὴν τελευτῆσαι. ἔπειτα τὸ παιδίον ἀναλαβόντα τὸν Δία παραδοῦναι τῷ Ἑρμῇ, καὶ προστάξαι τοῦτο μὲν ἀποκομίσαι πρὸς τὸ ἄντρον τὸ ἐν τῇ Νύσῃ, κείμενον μεταξὺ 30 Φοινίκης καὶ Νείλου, ταῖς δὲ νύμφαις παραδοῦναι τρέφειν καὶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐπιμέλειαν αὐτοῦ

ποιεῖσθαι τὴν ἀρίστην. διὸ καὶ τραφέντα τὸν Διό- 4
 νυσον ἐν τῇ Νύσῃ τυχεῖν τῆς προσηγορίας ταύτης
 ἀπὸ Διὸς καὶ Νύσης. καὶ τὸν Ὅμηρον ὅδε τούτοις
 μαρτυρῆσαι ἐν τοῖς ὕμνοις ἐν οἷς λέγει

5 ἔστι δέ τις Νύση, ὕπατον ὄρος, ἀνθέον ὕλῃ,
 τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτιοιο ῥοάων.

τραφέντα δ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν νυμφῶν ἐν τῇ Νύσῃ 5
 φασὶν εὐρετὴν τοῦ οἴνου γενέσθαι καὶ τὴν φυτεῖαν
 διδάξαι τῆς ἀμπέλου τοὺς ἀνθρώπους. ἐπιόντα δὲ
 10 σχεδὸν ὅλην τὴν οἰκουμένην πολλὴν χώραν ἐξημε-
 ρῶσαι, καὶ διὰ τοῦτο τυχεῖν παρὰ πᾶσι μεγίστων
 τιμῶν. εὐρεῖν δ' αὐτὸν καὶ τὸ ἐκ τῆς κριθῆς κα-
 τασκευαζόμενον πόμα, τὸ προσαγορευόμενον μὲν
 ὑπ' ἐνίων ζυῖθος, οὐ πολὺ δὲ λειπόμενον τῆς περὶ
 15 τὸν οἶνον εὐωδίας. τοῦτο δὲ διδάξαι τοὺς χώραν
 ἔχοντας μὴ δυναμένην ἐπιδέχεσθαι τὴν τῆς ἀμπέ-
 λου φυτεῖαν. περιάγεσθαι δ' αὐτὸν καὶ στρατόπε- 6
 δον οὐ μόνον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν, καὶ τοὺς
 ἀδίκους καὶ ἀσεβεῖς τῶν ἀνθρώπων κολάζειν. καὶ
 20 κατὰ μὲν τὴν Βοιωτίαν ἀποδιδόντα τῇ πατρίδι χάριτας
 ἐλευθερῶσαι πάσας τὰς πόλεις, καὶ κτίσαι πόλιν ἐπώ-
 νυμον τῆς αὐτονομίας, ἣν Ἐλευθεράς προσαγορευ-
 σαι. στρατεύσαντα δ' εἰς τὴν Ἰνδικὴν τριετὲς χρόνον 3
 τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν Βοιωτίαν ποιήσασθαι, κομί-
 25 ζοντα μὲν λαφύρων ἀξιόλογον πλῆθος, καταγαγεῖν
 δὲ πρῶτον τῶν ἀπάντων θρίαμβον ἐπ' ἐλέφαντος
 Ἰνδικοῦ. καὶ τοὺς μὲν Βοιωτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους 2
 Ἕλληνας καὶ Θρᾷκας ἀπομνημονεύοντας τῆς κατὰ
 τὴν Ἰνδικὴν στρατείας καταδειξαι τὰς τριετηρίδας
 30 θυσίας Διονύσῳ, καὶ τὸν θεὸν νομίζειν κατὰ τὸν
 χρόνον τοῦτον ποιεῖσθαι τὰς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις

- 3 ἐπιφανείας. διὸ καὶ παρὰ πολλαῖς τῶν Ἑλληνίδων
πόλεων διὰ τριῶν ἑτῶν βακχεῖά τε γυναικῶν ἀθροί-
ζεσθαι, καὶ ταῖς παρθένοις νόμιμον εἶναι θυρσο-
φορεῖν καὶ συνευθουσιάζειν εὐαξούσαις καὶ τιμώ-
σαις τὸν θεόν· τὰς δὲ γυναῖκας κατὰ συστήματα⁵
θυσιάζειν τῷ θεῷ καὶ βακχεύειν καὶ καθόλου τὴν
παρουσίαν ὑμνεῖν τοῦ Διονύσου, μιμουμένας τὰς
ἱστορουμένας τὸ παλαιὸν παρεδρεύειν τῷ θεῷ μαι-
4 νάδας. κολάσαι δ' αὐτὸν πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους
κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τοὺς δοκοῦντας ἄσε-
βεῖν, ἐπιφανεστάτους δὲ Πενθέα καὶ Λυκοῦργον.
τῆς δὲ κατὰ τὸν οἶνον εὐρέσεως καὶ δωρεᾶς κεχα-
ρισμένης τοῖς ἀνθρώποις καθ' ὑπερβολὴν διὰ τε
τὴν ἡδονὴν τὴν ἐκ τοῦ ποτοῦ καὶ διὰ τὸ τοῖς σώ-
μασιν εὐτονωτέρους γίνεσθαι τοὺς τὸν οἶνον πί-
15 νοντας, φασὶν ἐπὶ τῶν δείπνων, ὅταν ἄκρατος οἶνος
ἐπιδιδῶται, προσεπιλέγειν ἀγαθοῦ δαίμονος· ὅταν
δὲ μετὰ τὸ δείπνον διδῶται κεκραμένος ὕδατι, Διὸς
σωτῆρος ἐπιφωνεῖν. τὸν μὲν γὰρ οἶνον ἄκρατον
πινόμενον μανιώδεις διαθέσεις ἀποτελεῖν, τοῦ δ'
20 ἀπὸ Διὸς ὄμβρου μίγνεντος τὴν μὲν τέρψιν καὶ τὴν
ἡδονὴν μένειν, τὸ δὲ τῆς μανίας καὶ παραλύσεως
5 βλάπτον διορθοῦσθαι. καθόλου δὲ μυθολογοῦσι
τῶν θεῶν μερίστης ἀποδοχῆς τυγχάνειν παρ' ἀν-
θρώποις τοὺς ταῖς εὐεργεσίαις ὑπερβαλομένους κατὰ
25 τὴν εὐρεσιν τῶν ἀγαθῶν Διόνυσόν τε καὶ Δήμη-
τρα, τὸν μὲν τοῦ προσηνεστάτου ποτοῦ γενόμενον
εὐρετήν, τὴν δὲ τῆς ξηρᾶς τροφῆς τὴν κρατίστην
παραδοῦσαν τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων.
- 4 Μυθολογοῦσι δὲ τινες καὶ ἕτερον Διόνυσον γε-
30 γονέναι πολὺ τοῖς χρόνοις προτεροῦντα τούτου.
φασὶ γὰρ ἐκ Διὸς καὶ Περσεφόνης Διόνυσον γενέσθαι

τὸν ὑπὸ τινῶν Σαβάξιον ὀνομαζόμενον, οὗ τὴν τε
 γένεσιν καὶ τὰς θυσίας καὶ τιμὰς νυκτερινὰς καὶ
 κρυφίους παρεισάγουσι διὰ τὴν αἰσχύνην τὴν ἐκ τῆς
 συνουσίας ἐπακολουθοῦσαν. λέγουσι δ' αὐτὸν ἀγ- 2
 5 χινοῖα διενεγκεῖν, καὶ πρῶτον ἐπιχειρῆσαι βοῦς
 ζευγνύειν καὶ διὰ τούτων τὸν σπόρον τῶν καρπῶν
 ἐπιτελεῖν· ἅψ' οὗ δὴ καὶ κερατίαν αὐτὸν παρεισά-
 γουσι. καὶ τὸν μὲν ἐκ Σεμέλης γενόμενον ἐν τοῖς
 νεωτέροις χρόνοις φασὶ τῷ σώματι γενέσθαι τρυ-
 10 φερὸν καὶ παντελῶς ἀπαλόν, εὐπρεπεῖα δὲ πολὺ τῶν
 ἄλλων διενεγκεῖν καὶ πρὸς τὰς ἀφροδισιακὰς ἡδο-
 νὰς εὐκατάφορον γερονέναι, κατὰ δὲ τὰς στρατείας
 γυναικῶν πληθὺς περιάγεσθαι καθωπλισμένων λόγ-
 χαις τεθυρωμέναις. φασὶ δὲ καὶ τὰς Μούσας αὐτῷ 3
 15 συναποδημεῖν, παρθένους οὔσας καὶ πεπαιδευμένας
 διαφερόντως· ταύτας δὲ διὰ τε τῆς μελωδίας καὶ
 25 τῶν ὀρχήσεων, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἐν παιδείᾳ
 καλῶν ψυχαγωγεῖν τὸν θεόν. φασὶ δὲ καὶ παιδα-
 γωγὸν καὶ τροφέα συνέπεσθαι κατὰ τὰς στρατείας
 20 αὐτῷ Σειληνόν, εἰσηγητὴν καὶ διδάσκαλον γινομέ-
 νον τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, καὶ μεγάλα
 συμβάλλεσθαι τῷ Διονύσῳ πρὸς ἀρετὴν τε καὶ δό-
 ξαν. καὶ κατὰ μὲν τὰς ἐν τοῖς πολέμοις μάχας 4
 ὅπλοις αὐτὸν πολεμικοῖς κεκοσμηθῆναι καὶ δοραῖς
 25 παρδάλεων, κατὰ δὲ τὰς ἐν εἰρήνῃ πανηγύρεις καὶ
 ἑορτὰς ἐσθῆσιν ἀνθειναῖς καὶ κατὰ τὴν μαλακότητα
 τρυφεραῖς χρῆσθαι. πρὸς δὲ τὰς ἐκ τοῦ πλεονά-
 ζοντος οἴνου κεφαλαλγίας τοῖς πίνουσι γινομένας
 διαδεδέσθαι λέγουσιν αὐτὸν μίτρα τὴν κεφαλὴν,
 30 ἅψ' ἧς αἰτίας καὶ μιτρηφόρον ὀνομάζεσθαι· ἀπὸ δὲ
 ταύτης τῆς μίτρας ὕστερον παρὰ τοῖς βασιλεῦσι
 καταδειχθῆναι τὸ διάδημά φασι. διμήτορα δ' αὐτὸν 5

προσαγορευθῆναι λέγουσι διὰ τὸ πατρὸς μὲν ἑνὸς
 ὑπάρξαι τοὺς δύο Διονύσους, μητέρων δὲ δυοῖν.
 κεκληρονομηκέναι δὲ τὸν νεώτερον καὶ τὰς τοῦ προ-
 γενεστέρου πράξεις· διόπερ τοὺς μεταγενεστέρους
 ἀνθρώπους, ἀγνοοῦντας μὲν τάληθές, πλανηθέντας 5
 δὲ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ἕνα γεγονέναι νομίσαι Διόνυ-
 5 σον. τὸν δὲ νάρθηκα προσάπτουσιν αὐτῷ διὰ τινὰς
 τοιαύτας αἰτίας. κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς εὗρεσιν τοῦ
 οἴνου μήπω τῆς τοῦ ὕδατος κράσεως εὗρημένης
 ἄκρατον πίνειν τὸν οἶνον· κατὰ δὲ τὰς τῶν φίλων 10
 συνναστροφὰς καὶ εὐωχίας τοὺς συνεορτάζοντας
 δασιλῇ τὸν ἄκρατον ἐμφορησαμένους μανιώδεις
 γίνεσθαι, καὶ ταῖς βακτηρίαις ξυλίναις χρωμένους
 6 ταύταις ἀλλήλους τύπτειν. διὸ καὶ τινῶν μὲν τραυ-
 ματιζομένων, τινῶν δὲ καὶ τελευτώντων ἐκ τῶν 15
 καιρίων τραυμάτων, προσκόψαντα τὸν Διόνυσον
 ταῖς τοιαύταις περιστάσεσι τὸ μὲν ἀποστῆσαι τοῦ
 πίνειν δασιλῇ τὸν ἄκρατον ἀποδοκιμάσαι διὰ τὴν
 ἡδονὴν τοῦ ποτοῦ, καταδείξαι δὲ νάρθηξι χρῆσθαι
 καὶ μὴ ξυλίναις βακτηρίαις. 20

5 Ἐπωνυμίας δ' αὐτῷ τοὺς ἀνθρώπους πολλὰς
 προσάψαι, τὰς ἀφορμὰς ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπι-
 τηδευμάτων λαβόντας. Βακχεῖον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν
 συνεπομένων βακχῶν ὀνομάσαι, Ἀθηναῖον δὲ ἀπὸ
 τοῦ πατῆσαι τὰς σταφυλὰς ἐν ληνῷ, Βρόμιον δὲ 25
 ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν γένεσιν αὐτοῦ γενομένου βρό-
 μου· ὁμοίως δὲ καὶ πυριγενῇ διὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν
 2 ὀνομάσθαι. Θρίαμβον δ' αὐτὸν ὀνομασθῆναι φα-
 σιν ἀπὸ τοῦ πρῶτον τῶν μνημονευομένων καταγα-
 γεῖν ἀπὸ τῆς στρατείας θρίαμβον εἰς τὴν πατρίδα, 30
 τὴν ἐξ Ἰνδῶν ποιησάμενον ἐπάνοδον μετὰ πολλῶν
 λαφύρων. παραπλησίως δὲ καὶ τὰς λοιπὰς προσ- 251

ηγορίας ἐπιθετικὰς αὐτῷ γεγενῆσθαι, περὶ ὧν μα-
 κρόν ἂν εἴη λέγειν καὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας
 ἀνοίκειον. δῖμορφον δ' αὐτὸν δοκεῖν ὑπάρχειν διὰ
 τὸ δύο Διονύσους γεγονέναι, τὸν μὲν παλαιὸν κα-
 5 ταπώγωνα διὰ τὸ τοὺς ἀρχαίους πάντας παγωνο-
 τροφεῖν, τὸν δὲ νεώτερον ὥραϊον καὶ τρυφερόν καὶ
 νέον, καθότι προεΐρηται. ἔνιοι δὲ λέγουσιν ὅτι τῶν 3
 μεθυόντων διττὰς διαθέσεις ἔχόντων, καὶ τῶν μὲν
 ἱλαρῶν, τῶν δὲ ὀργίλων γινομένων, δῖμορφον ὠνο-
 10 μάσθαι τὸν θεόν. καὶ Σατύρους δέ φασιν αὐτὸν
 περιάγεσθαι, καὶ τούτους ἐν ταῖς ὀρχήσεσι καὶ ταῖς
 τραγωδίαις τέρψιν καὶ πολλὴν ἡδονὴν παρέχεσθαι
 τῷ θεῷ. καθόλου δὲ τὰς μὲν Μούσας τοῖς ἐκ τῆς 4
 παιδείας ἀγαθοῖς ὠφελούσας τε καὶ τερπούσας, τοὺς
 15 δὲ Σατύρους τοῖς πρὸς γέλωτα συνεργοῦσιν ἐπιτη-
 δεύμασι χρωμένους, παρασκευάζειν τῷ Διονύσῳ τὸν
 εὐδαίμονα καὶ κεχαρισμένον βίον. καθόλου δὲ τοῦ-
 τον θυμελικῶν ἀγῶνων φασὶν εὐρετὴν γενέσθαι, καὶ
 θέατρα καταδειξαι, καὶ μουσικῶν ἀκροαμάτων σύ-
 20 στημα ποιήσασθαι· πρὸς δὲ τούτοις ἀλειτουργήτους
 ποιῆσαι καὶ τοὺς ἐν ταῖς στρατείαις μετάχειριζομέ-
 νους τι τῆς μουσικῆς ἐπιστήμης· ἀφ' ὧν τοὺς με-
 ταγενεστέρους μουσικὰς συνόδους συστήσασθαι τῶν
 περὶ τὸν Διόνυσον τεχνιτῶν, καὶ ἀτελεῖς ποιῆσαι
 25 τοὺς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντας. καὶ περὶ μὲν Διο-
 νύσου καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ μυθολογουμένων ἀρκε-
 σθησόμεθα τοῖς ῥηθείσι στοχαζόμενοι τῆς συμμε-
 τρίας.

Περὶ δὲ Πριάπου καὶ τῶν μυθολογουμένων περὶ 6
 30 αὐτοῦ νῦν διέξιμεν, οἰκεῖον ὁρῶντες τὸν περὶ τού-
 του λόγον ταῖς Διονυσιακαῖς ἱστορίαις. μυθολο-
 γοῦσιν οὖν οἱ παλαιοὶ τὸν Πριάπον υἱὸν εἶναι

Διονύσου καὶ Ἀφροδίτης, πιθανῶς τὴν γένεσιν ταύ-
 την ἐξηγούμενοι· τοὺς γὰρ οἰνωθέντας φυσικῶς ἐν-
 2 τετάσθαι πρὸς τὰς ἀφροδισιακὰς ἡδονάς. τινὲς δέ
 φασι τὸ αἰδοῖον τῶν ἀνθρώπων τοὺς παλαιοὺς μυ-
 θωδῶς ὀνομάζειν βουλομένους Πριάπον προσαγο- 5
 ρεῦσαι. ἔνιοι δὲ λέγουσι τὸ γεννητικὸν μόριον, αἴ-
 τιον ὑπάρχον τῆς γενέσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ δια-
 μωνῆς εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα, τυχεῖν τῆς ἀθανάτου
 3 τιμῆς. οἱ δ' Αἰγύπτιοι περὶ τοῦ Πριάπου μυθο-
 λογοῦντές φασι τὸ παλαιὸν τοὺς Τιτᾶνας ἐπιβου- 10
 λεύσαντας Ὅσιριδι τοῦτον μὲν ἀνελεῖν, τὸ δὲ σῶμα
 αὐτοῦ διελόντας εἰς ἴσας μερίδας καὶ λαβόντας
 ἀπενεγκεῖν ἐκ τῆς οἰκείας λαθραίως, μόνον δὲ τὸ
 αἰδοῖον εἰς τὸν ποταμὸν ῥίψαι διὰ τὸ μηδένα βου- 252
 λεσθαι τοῦτο ἀνελέσθαι. τὴν δὲ Ἴσιν τὸν φόνον 15
 τοῦ ἀνδρὸς ἀναζητοῦσαν, καὶ τοὺς μὲν Τιτᾶνας
 ἀνελούσαν, τὰ δὲ τοῦ σώματος μέρη περιπλάσασαν
 εἰς ἀνθρώπου τύπον, ταῦτα μὲν δοῦναι θάψαι τοῖς
 ἱερεῦσι καὶ τιμᾶν προστάξαι ὥς θεὸν τὸν Ὅσιριν,
 τὸ δὲ αἰδοῖον μόνον οὐ δυναμένην ἀνευρεῖν καταδεί- 20
 ξαι ὥς θεὸν τιμᾶν καὶ ἀναθεῖναι κατὰ τὸ ἱερὸν ἐν-
 τεταμένον. περὶ μὲν οὖν τῆς γενέσεως τοῦ Πριάπου
 καὶ τῆς τιμῆς τοιαῦτα μυθολογεῖται παρὰ τοῖς πα-
 4 λαιοῖς τῶν Αἰγυπτίων. τοῦτον δὲ τὸν θεὸν τινὲς
 μὲν Ἰθύφαλλον ὀνομάζουσι, τινὲς δὲ Τύχωνα. τὰς 25
 δὲ τιμὰς οὐ μόνον κατὰ πόλιν ἀπονέμουσιν αὐτῶ
 ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἀγροικίας, ὅπω-
 ροφύλακα τῶν ἀμπελώνων ἀποδεικνύντες καὶ τῶν
 κήπων, ἔτι δὲ πρὸς τοὺς βασκαίνοντάς τι τῶν κα-
 λῶν τοῦτον κολαστὴν παρεισάγοντες. ἐν τε ταῖς 30
 τελεταῖς οὐ μόνον ταῖς Διονυσιακαῖς, ἀλλὰ καὶ ταῖς
 ἄλλαις σχεδὸν ἀπάσαις οὗτος ὁ θεὸς τυγχάνει τιμῆς

τινος, μετὰ γέλωτος καὶ παιδιᾶς παρεισαγόμενος ἐν
 ταῖς θυσίαις. παραπλησίως δὲ τῷ Πριάπῳ τινὲς 5
 μυθολογοῦσι γεγενῆσθαι τὸν ὀνομαζόμενον Ἑρμα-
 φρόδιτον, ὃν ἐξ Ἑρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γεννηθέντα
 5 τυχεῖν τῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γονέων συντεθείσης
 προσηγορίας. τοῦτον δ' οἱ μὲν φασιν εἶναι θεὸν
 καὶ κατὰ τινας χρόνους φαίνεσθαι παρ' ἀνθρώποις,
 καὶ γεννᾶσθαι τὴν τοῦ σώματος φύσιν ἔχοντα με-
 μιγμένην ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικός· καὶ τὴν μὲν εὐ-
 10 πρόπειαν καὶ μαλακότητα τοῦ σώματος ἔχειν γυναικί
 παρεμφερῇ, τὸ δὲ ἀρρενωπὸν καὶ δραστικὸν ἀνδρὸς
 ἔχειν· ἔνιοι δὲ τὰ τοιαῦτα γένη ταῖς φύσεσιν ἀπο-
 φαίνονται τέρατα ὑπάρχειν, καὶ γεννώμενα σπανίως
 προσημαντικὰ γίνεσθαι ποτὲ μὲν κακῶν ποτὲ δ'
 15 ἀγαθῶν. καὶ περὶ μὲν τῶν τοιούτων ἄλλις ἡμῖν
 ἐχέτω.

Περὶ δὲ τῶν Μουσῶν, ἐπειδήπερ ἐμνήσθημεν 7
 ἐν ταῖς τοῦ Διονύσου πράξεσιν, οἰκτεῖον ἂν εἴη διελ-
 θεῖν ἐν κεφαλαίοις. ταύτας γὰρ οἱ πλείστοι τῶν
 20 μυθογράφων καὶ μάλιστα δεδοκιμασμένοι φασὶ θυ-
 γατέρας εἶναι Διὸς καὶ Μνημοσύνης· ὀλίγοι δὲ τῶν
 ποιητῶν, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ Ἀλκμάν, θυγατέρας ἀπο-
 φαίνονται Οὐρανοῦ καὶ Γῆς. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ 2
 τὸν ἀριθμὸν διαφωνοῦσιν· οἱ μὲν γὰρ τρεῖς λέγου-
 25 σιν, οἱ δὲ ἐννέα, καὶ κεκράτηκεν ὁ τῶν ἐννέα ἀρι-
 θμὸς ὑπὸ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν βεβαιούμε-
 νος, λέγω δὲ Ὅμηρον τε καὶ Ἡσιόδου καὶ τῶν ἄλ-
 λων τῶν τοιούτων. Ὅμηρος μὲν γὰρ λέγει

Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ·
 30 Ἡσιόδος δὲ καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀποφαίνεται
 λέγων

Κλειώ τ' Εὐτέρπη τε Θάλεια τε Μελπομένη τε

Τερψιχόρη τ' Ἐρατώ τε Πολύμνιά τ' Οὐρανίη τε 25
 Καλλιόπη θ', ἣ σφεων προφερεστάτη ἐστὶν ἀπα-
 σέων.

3 τούτων δ' ἐκάστη προσάπτουσι τὰς οἰκείας διαθέ-
 σεις τῶν περὶ μουσικὴν ἐπιτηδευμάτων, οἶον ποιη- 5
 τικὴν, μελωδίαν, ὀρχήσεις καὶ χορείας, ἀστρολογίαν
 τε καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων. παρθένους
 δ' αὐτὰς οἱ πλείστοι γεγονέναι μυθολογοῦσι διὰ
 τὸ τὰς κατὰ τὴν παιδείαν ἀρετὰς ἀφθόρους δοκεῖν
 4 εἶναι. Μούσας δ' αὐτὰς ὠνομάσθαι ἀπὸ τοῦ μυεῖν 10
 τοὺς ἀνθρώπους, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀπὸ τοῦ διδάσκειν
 τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα καὶ ὑπὸ τῶν ἀπαιδευτῶν
 ἀγνοούμενα. ἐκάστη δὲ προσηγορίᾳ τὸν οἰκεῖον λό-
 γον ἀπονέμουντες φασιν ὠνομάσθαι τὴν μὲν Κλειῶ
 διὰ τὸ τὸν ἐκ τῆς ποιήσεως τῶν ἐγκωμιαζομένων 15
 ἐπαινὸν μέγα κλέος περιποιεῖν τοῖς ἐπαινουμένοις,
 Εὐτέρπην δὲ ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροαμένους
 τοῖς ἀπὸ τῆς παιδείας ἀγαθοῖς, Θάλειαν δὲ ἀπὸ τοῦ
 θάλλειν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους τοὺς διὰ τῶν ποιη-
 μάτων ἐγκωμιαζομένους, Μελπομένην δὲ ἀπὸ τῆς 20
 μελωδίας, δι' ἧς τοὺς ἀκούοντας ψυχαγωγεῖσθαι,
 Τερψιχόρην δὲ ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροατὰς τοῖς
 ἐκ παιδείας περιγινομένοις ἀγαθοῖς, Ἐρατὴ δὲ ἀπὸ
 τοῦ τοὺς παιδευθέντας ποθεῖν τοὺς καὶ ἐπεράστους ἀπο-
 τελεῖν, Πολύμνιαν δὲ ἀπὸ τοῦ διὰ πολλῆς ὑμνήσεως 25
 ἐπιφανεῖς κατασκευάζειν τοὺς διὰ τῶν ποιημάτων ἀπα-
 θανατιζομένους τῇ δόξῃ, Οὐρανίαν δὲ ἀπὸ τοῦ τοὺς
 παιδευθέντας ὑπ' αὐτῆς ἐξαίρεσθαι πρὸς οὐρανόν· τῇ
 γὰρ δόξῃ καὶ τοῖς φρονήμασι μετεωρίζεσθαι τὰς ψυ-
 χὰς εἰς ὕψος οὐράνιον· Καλλιόπην δὲ ἀπὸ τοῦ καλὴν 30
 ὅπα προῖεσθαι, τοῦτο δ' ἐστὶ τῇ εὐεπείᾳ διάφορον
 οὐσαν ἀποδοχῆς τυγχάνειν ὑπὸ τῶν ἀκούντων.

Τούτων δ' ἡμῖν ἀρκούντως εἰρημένων μεταβι-
 βάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς Ἡρακλέους πράξεις.
 οὐκ ἄγνοῶ δ' ὅτι πολλὰ δύσχρηστα συμβαίνει τοῖς 8
 ἱστοροῦσι τὰς παλαιὰς μυθολογίας, καὶ μάλιστα τὰς
 5 περὶ Ἡρακλέους. τῷ μὲν γὰρ μεγέθει τῶν κατερ-
 γασθέντων ὁμολογουμένως οὗτος παραδέδοται πάν-
 τας τοὺς ἐξ αἰῶνος ὑπερᾶραι τῇ μνήμῃ παραδοθέν-
 τας· δυσέφικτον οὖν ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκα-
 στον τῶν πραχθέντων ἀπαγγεῖλαι καὶ τὸν λόγον
 10 ἐξισῶσαι τοῖς τηλικούτοις ἔργοις, οἳ διὰ τὸ μέγεθος
 ἑπαθλον ἦν ἡ ἀθανασία. διὰ δὲ τὴν παλαιότητα 2
 καὶ τὸ παράδοξον τῶν ἱστορουμένων παρὰ πολλοῖς
 ἀπιστουμένων τῶν μύθων, ἀναγκαῖον ἢ παραλι-
 254 πόντας τὰ μέγιστα τῶν πραχθέντων καθαιρεῖν τι
 15 τῆς τοῦ θεοῦ δόξης ἢ πάντα διεξιόντας τὴν ἱστο-
 ρίαν ποιεῖν ἀπιστουμένην. ἔνιοι γὰρ τῶν ἀναγι- 3
 νωσκόντων οὐ δικαίᾳ χρώμενοι κρίσει τὰκριβὲς ἐπι-
 ζητοῦσιν ἐν ταῖς ἀρχαίαις μυθολογίαις ἐπ' ἴσης τοῖς
 πραττομένοις ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, καὶ τὰ
 20 δισταζόμενα τῶν ἔργων διὰ τὸ μέγεθος ἐκ τοῦ καθ'
 αὐτοὺς βίου τεκμαιρόμενοι, τὴν Ἡρακλέους δύνα-
 μιν ἐκ τῆς ἀσθενείας τῶν νῦν ἀνθρώπων θεωροῦ-
 σιν, ὥστε διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ μεγέθους τῶν
 ἔργων ἀπιστεῖσθαι τὴν γραφὴν. καθόλου μὲν γὰρ 4
 25 ἐν ταῖς ἱστορουμέναις μυθολογίαις οὐκ ἐκ παντὸς
 τρόπου πικρῶς τὴν ἀλήθειαν ἐξεταστέον. καὶ γὰρ
 ἐν τοῖς θεάτροις, πεπεισμένοι μήτε Κενταύρους δι-
 φνεῖς ἐξ ἑτερογενῶν σωμάτων ὑπάρξαι μήτε Γηρυ-
 όνην τρισώματον, ὅμως προσδεχόμεθα τὰς τοιαύτας
 30 μυθολογίας, καὶ ταῖς ἐπισημασίαις συναύξομεν τὴν
 τοῦ θεοῦ τιμὴν. καὶ γὰρ ἄτοπον Ἡρακλέα μὲν ἔτι 5
 κατ' ἀνθρώπους ὄντα τοῖς ἰδίοις ἐξημερῶσαι τὴν

οἰκουμένην, τοὺς δ' ἀνθρώπους ἐπιλαθομένους τῆς κοινῆς εὐεργεσίας συκοφαντεῖν τὸν ἐπὶ τοῖς καλλίστοις ἔργοις ἔπαινον, καὶ τοὺς μὲν προγόνους διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς ὁμολογουμένην αὐτῷ συγχωρῆσαι τὴν ἀθανασίαν, ἡμᾶς δὲ πρὸς τὸν θεὸν 5 μηδὲ τὴν πατροπαράδοτον εὐσέβειαν διαφυλάττειν. ἀλλὰ γὰρ τῶν τοιούτων λόγων ἀφέμενοι διεξιμεν αὐτοῦ τὰς πράξεις ἀπ' ἀρχῆς ἀκολούθως τοῖς ἀρχαιοτάτοις τῶν ποιητῶν τε καὶ μυθολόγων.

- 9 Τῆς Ἀκρισίου τοίνυν Δανάης καὶ Διὸς φασι 10 γενέσθαι Περσέα· τούτῳ δὲ μιγεῖσαν τὴν Κηφέως Ἀνδρομέδαν Ἡλεκτρύωνα γεννῆσαι, ἔπειτα τούτῳ τὴν Πέλοπος Εὐρυδίκην συνοικήσασαν Ἀλκμήνην τεκνῶσαι, καὶ ταύτῃ Δία μιγέντα δι' ἀπάτης Ἡρα- 2 κλέα γεννῆσαι. τὴν μὲν οὖν ὅλην τοῦ γένους ῥί- 15 ξαν ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν γονέων εἰς τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἀναφέρειν λέγεται τὸν εἰρημένον τρόπον. τὴν δὲ γεγενημένην περὶ αὐτὸν ἀρετὴν οὐκ ἐν ταῖς πράξεσι θεωρηθῆναι μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς γενέσεως γινώσκεσθαι. τὸν γὰρ Δία μισγόμενον Ἀλ- 20 κμήνη τριπλασίαν τὴν νύκτα ποιῆσαι, καὶ τῷ πλήθει τοῦ πρὸς τὴν παιδοποιίαν ἀναλωθέντος χρόνου προσημῆναι τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ γεννηθησομένου 3 ῥώμης. καθόλου δὲ τὴν ὁμιλίαν ταύτην οὐκ ἐρω- 25 τικῆς ἐπιθυμίας ἔνεκα ποιήσασθαι, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων γυναικῶν, ἀλλὰ τὸ πλεον τῆς παιδοποιίας χάριν. διὸ καὶ βουλόμενον τὴν ἐπιπλοκὴν νόμιμον ποιήσασθαι βιάσασθαι μὲν μὴ βουληθῆναι, πείσαι δ' οὐδαμῶς ἐλπίζειν διὰ τὴν σωφροσύνην· τὴν ἀπάτην οὖν προκρίναντα διὰ ταύτης παρακρού- 30 σασθαι τὴν Ἀλκμήνην, Ἀμφιτρύωνι κατὰ πᾶν ὁμοιω- 255 4 θέντα. διελθόντος δὲ τοῦ κατὰ φύσιν χρόνου ταῖς

ἐγκύοις, τὸν μὲν Δία πρὸς τὴν Ἥρακλέους γένεσιν
 ἐνεχθέντα τῇ διανοίᾳ προειπεῖν παρόντων ἀπάντων
 τῶν θεῶν ὅτι τὸν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν Περσεϊ-
 δῶν γεννώμενον ποιήσει βασιλέα, τὴν δ' Ἥραν
 5 ζηλοτυπούσαν, καὶ συνεργὸν ἔχουσαν Εἰλείθυιαν
 τὴν θυγατέρα, τῆς μὲν Ἀλκμήνης παρακατασχεῖν
 τὰς ὠδῖνας, τὸν δ' Εὐρυσθέα πρὸ τοῦ καθήκοντος
 χρόνου πρὸς τὸ φῶς ἀγαγεῖν. τὸν δὲ Δία κατα- 5
 στρατηγηθέντα βουλευθῆναι τὴν τε ὑπόσχεσιν βε-
 10 βαιῶσαι καὶ τῆς Ἥρακλέους ἐπιφανείας προνοηθῆ-
 ναι· διό φασιν αὐτὸν τὴν μὲν Ἥραν πείσαι συγ-
 χωρῆσαι βασιλέα μὲν ὑπάρξαι κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπό-
 σχεσιν Εὐρυσθέα, τὸν δ' Ἥρακλέα τεταγμένον ὑπὸ
 τὸν Εὐρυσθέα τελέσαι δῶδεκα ἄθλους οὓς ἂν Εὐ-
 15 ρυσθεὺς προστάξῃ, καὶ τοῦτο πράξαντα τυχεῖν τῆς
 ἀθανασίας. Ἀλκμήνη δὲ τεκοῦσα, καὶ φοβηθεῖσα 6
 τὴν τῆς Ἥρας ζηλοτυπίαν, ἐξέθηκε τὸ βρέφος εἰς
 τὸν τόπον ὃς νῦν ἀπ' ἐκείνου καλεῖται πεδίον Ἥρα-
 κλειον. καθ' ὃν δὲ χρόνον Ἀθηνᾶ μετὰ τῆς Ἥρας
 20 προσιοῦσα, καὶ θαυμάσασα τοῦ παιδίου τὴν φύσιν,
 συνέπεισε τὴν Ἥραν ὑποσχεῖν τὴν θηλήν. τοῦ δὲ
 παιδὸς ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν βιαιότερον ἐπισπασαμένου
 τὴν θηλήν, ἥ μὲν Ἥρα διαλγῆσασα τὸ βρέφος ἔρρι-
 ψεν, Ἀθηνᾶ δὲ κομίσασα αὐτὸ πρὸς τὴν μητέρα
 25 τρέφειν παρεκελεύσατο. θαυμάσαι δ' ἂν τις εἰκό- 7
 τως τὸ τῆς περιπετείας παράδοξον· ἥ μὲν γὰρ στερ-
 ρειν ὀφείλουσα μήτηρ τὸ ἴδιον τέκνον ἀπώλλυεν,
 ἥ δὲ μητρυνῆς ἔχουσα μῖσος δι' ἄγνοιαν ἔσωζε τὸ
 τῇ φύσει πολέμιον.
 30 Μετὰ δὲ ταῦτα ἥ μὲν Ἥρα δύο δράκοντας ἀπέ- 10
 στείλε τοὺς ἀναλώσοντας τὸ βρέφος, ὃ δὲ παῖς οὐ
 καταπλαγείς ἐκατέρᾳ τῶν χειρῶν τὸν αὐχένα σφίγξας

ἀπέπνιξε τοὺς δράκοντας. διόπερ Ἀργεῖοι πνυθόμενοι τὸ γεγρονὸς Ἡρακλέα προσηγόρευσαν, ὅτι δι' Ἡραν ἔσχε κλέος, Ἀλκαῖον πρότερον καλούμενον. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις οἱ γονεῖς τοῦνομα περιτιθέασι, τούτῳ δὲ μόνῳ ἡ ἀρετὴ τὴν προσηγορίαν ἔθετο. 5
2 μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀμφιτρύων φυγαδευθεὶς ἐκ Τίρυνθος μετώκησεν εἰς Θήβας· ὁ δ' Ἡρακλῆς τραφεὶς καὶ παιδευθεὶς καὶ μάλιστα ἐν τοῖς γυμνασίοις διαπονηθεὶς ἐγένετο ῥώμῃ τε σώματος πολὺν προέχων τῶν ἄλλων ἀπάντων καὶ ψυχῆς λαμπρότητι 10 περιβόητος, ὅς γε τὴν ἡλικίαν ἔφηβος ὢν πρῶτον μὲν ἡλευθέρωσε τὰς Θήβας, ἀποδιδούς ὡς πατρίδι 3 τὰς προσηκούσας χάριτας. ὑποτεταγμένων γὰρ τῶν Θηβαίων Ἐργίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Μινυῶν, καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ὠρισμένους φόρους τελούντων, οὐ 15 καταπλαγείς τὴν τῶν δεδουλωμένων ὑπεροχὴν 256 ἐτόλμησε πρᾶξιν ἐπιτελέσαι περιβόητον· τοὺς γὰρ παραγενομένους τῶν Μινυῶν ἐπὶ τὴν ἀπαίτησιν τῶν δασμῶν καὶ μεθ' ὕβρεως εἰσπραττομένους ἀκρωτη- 4 ριάσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως. Ἐργίνου δ' ἐξαι- 20 τοῦντος τὸν αἴτιον, Κρέων βασιλεύων τῶν Θηβαίων, καταπλαγείς τὸ βάρος τῆς ἐξουσίας, ἔτοιμος ἦν ἐκδιδόναι τὸν αἴτιον τῶν ἐγκλημάτων. ὁ δ' Ἡρακλῆς πείσας τοὺς ἡλικιώτας ἐλευθεροῦν τὴν πατρίδα, κατέσπασεν ἐκ τῶν ναῶν τὰς προσηλωμένας πανο- 25 πλίας, ἃς οἱ πρόγονοι σκῦλα τοῖς θεοῖς ἦσαν ἀνατεθεικότες· οὐ γὰρ ἦν εὐρεῖν κατὰ τὴν πόλιν ἰδιωτικὸν ὄπλον διὰ τὸ τοὺς Μινύας παρωπλικέναι τὴν πόλιν, ἵνα μηδεμίαν λαμβάνωσιν οἱ κατὰ τὰς Θή- 5 βασ ἀποστάσεως ἔννοιαν. ὁ δὲ Ἡρακλῆς πνυθόμε- 30 νος Ἐργίνον τὸν βασιλέα τῶν Μινυῶν προσάγειν τῇ πόλει μετὰ στρατιωτῶν, ἀπαντήσας αὐτῷ κατὰ

τινα στενοχωρίαν, καὶ τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολε-
 μίων δυνάμεως ἄχρηστον ποιήσας, αὐτόν τε τὸν
 Ἑργῖνον ἀνείλε καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ σχεδὸν ἅπαν-
 τας ἀπέκτεινεν. ἄφνω δὲ προσπεσὼν τῇ πόλει
 5 τῶν Ὀρχομενίων καὶ παρεισπεσὼν ἐντὸς τῶν πυλῶν
 τὰ τε βασιλεία τῶν Μινυῶν ἐνέπρησε καὶ τὴν πό-
 λιν κατέσκαψε. περιβοήτου δὲ τῆς πράξεως γενο- 6
 μένης καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ πάντων θαυμα-
 ζόντων τὸ παράδοξον, ὁ μὲν βασιλεὺς Κρέων θαυ-
 10 μάσας τὴν ἀρετὴν τοῦ νεανίσκου τὴν τε θυγατέρα
 Μεγάραν συνώκισεν αὐτῷ καὶ καθάπερ υἱῷ γνη-
 σίῳ τὴν πόλιν ἐπέτρεψεν, Εὐρυσθεὺς δ' ὁ τὴν βα-
 σιλείαν ἔχων τῆς Ἀργείας ὑποπτεύσας τὴν Ἡρα-
 κλέους αὐξήσιν μετεπέμπετό τε αὐτὸν καὶ προσέταττε
 15 τελεῖν ἄθλους. οὐχ ὑπακούοντος δὲ τοῦ Ἡρακλέους, 7
 Ζεὺς μὲν ἀπέστειλε διακελευόμενος ὑπουργεῖν Εὐ-
 ρυσθεῖ, Ἡρακλῆς δὲ παρελθὼν εἰς Δελφοὺς καὶ
 περὶ τούτων ἐπερωτήσας τὸν θεόν, ἔλαβε χρησμόν
 τὸν δηλοῦντα διότι τοῖς θεοῖς δέδοκται δώδεκα
 20 ἄθλους τελέσαι προστάτιοντος Εὐρυσθέως, καὶ
 τοῦτο πράξαντα τεύξεσθαι τῆς ἀθανασίας.

Τούτων δὲ προσταχθέντων ὁ μὲν Ἡρακλῆς 11
 ἐνέπεσεν εἰς ἀθυμίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν· τό τε γὰρ
 τῷ ταπεινοτέρῳ δουλεύειν οὐδαμῶς ἄξιον ἔκρινε
 25 τῆς ἰδίας ἀρετῆς, τό τε τῷ Διὶ καὶ πατρὶ μὴ
 πείθεσθαι καὶ ἀσύμφορον ἐφαίνετο καὶ ἀδύνατον.
 εἰς πολλὴν οὖν ἀμηχανίαν ἐμπέμποντος αὐτοῦ, Ἡρα-
 κλῆς μὲν ἔπεμψεν αὐτῷ λύτταν· ὁ δὲ τῇ ψυχῇ δυσφορῶν
 εἰς μανίαν ἐνέπεσε. τοῦ πάθους δ' αὐξομένου τῶν
 30 φρενῶν ἐκτὸς γενόμενος τὸν μὲν Ἰόλαον ἐπεβάλετο
 κτείνειν, ἐκείνου δὲ φυγόντος, καὶ τῶν παίδων τῶν
 ἐκ Μεγάρας πλησίον διατριβόντων, τούτους ὡς πο-

- 2 λεμίους κατετόξευσε. μόγῃς δὲ τῆς μανίας ἀπολυ-
 θείς, καὶ ἐπιγνοὺς τὴν ἰδίαν ἄγνοιαν, περιαλγῆς ἦν
 ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς. πάντων δ' αὐτῷ
 συλλυπουμένων καὶ συμπενθούντων, ἐπὶ πολὺν
 χρόνον κατὰ τὴν οἰκίαν ἡσύχαζεν, ἐκκλίνων τὰς τῶν
 3 ἀνθρώπων ὁμιλίας τε καὶ ἀπαντήσεις. τέλος δὲ
 τοῦ χρόνου τὸ πάθος πρᾶνναντος κρίνας ὑπομέ-
 νειν τοὺς κινδύνους παρεγένετο πρὸς Εὐρυσθέα,
 καὶ πρῶτον ἔλαβεν ἄθλον ἀποκτεῖναι τὸν ἐν Νεμέᾳ
 λέοντα. οὗτος δὲ μεγέθει μὲν ὑπερφυῆς ἦν, ἄτρω-
 τος δὲ ὢν σιδήρῳ καὶ χαλκῷ καὶ λίθῳ τῆς κατὰ
 χεῖρα βιαζομένης προσεδεῖτο ἀνάγκης. διέτριβε δὲ
 μάλιστα μεταξὺ Μυκηναῶν καὶ Νεμέας περὶ ὄρος τὸ
 καλούμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Τρητόν· εἶχε
 γὰρ περὶ τὴν ῥίξαν διώρυχα διηνεκῇ, καθ' ἣν εἰώ-
 4 θει φωλεύειν τὸ θηρίον. ὁ δ' Ἡρακλῆς καταντή-
 σας ἐπὶ τὸν τόπον προσέβαλεν αὐτῷ, καὶ τοῦ θη-
 ρίου συμφυγόντος εἰς τὴν διώρυχα συνακολουθῶν
 αὐτῷ καὶ τὸ ἕτερον τῶν στομίων ἐμφράξας συνε-
 πλάκη, καὶ τὸν αὐχένα σφίγξας τοῖς βραχίουσιν ἀπέ-
 πνιξε. τὴν δὲ δορὰν αὐτοῦ περιθέμενος, καὶ διὰ
 τὸ μέγεθος ἅπαν τὸ ἴδιον σῶμα περιλαβών, εἶχε
 σκεπαστήριον τῶν μετὰ ταῦτα κινδύνων.
- 5 Δεύτερον δ' ἔλαβεν ἄθλον ἀποκτεῖναι τὴν Λερ-
 ναίαν ὕδραν, ἧς ἐξ ἐνὸς σώματος ἑκατὸν αὐχένες ἔχον-
 6 τες κεφαλὰς ὄφεων διετετύπωντο. τούτων δ' εἰ μία
 διαφθαρείη, διπλασίας ὁ τμηθεὶς ἀνίει τόπος· δι' ἣν
 αἰτίαν ἀήττητος ὑπάρχειν διείληπτο, καὶ κατὰ λό-
 γον· τὸ γὰρ χειρωθὲν αὐτῆς μέρος διπλάσιον ἀπε-
 6 δίδου βοήθημα. πρὸς δὲ τὴν δυστραπελίαν ταύτην
 ἐπινοήσας τι φιλοτέχνημα προσέταξεν Ἰολάῳ τὸ
 ἀποτμηθὲν μέρος λαμπάδι καομένη ἑπικάειν, ἵνα

τὴν ὄυσιν ἐπίσχη τοῦ αἵματος. οὕτως οὖν χειρω-
σάμενος τὸ ζῶον εἰς τὴν χολὴν ἀπέβαπτε τὰς ἀκί-
δας, ἵνα τὸ βληθὲν βέλος ἔχη τὴν ἐκ τῆς ἀκίδος
πληγὴν ἀνίατον.

5 Τρίτον δὲ πρόσταγμα ἔλαβεν ἐνεργεῖν τὸν Ἑρ- 12
μᾶνθιον κάπρον ζῶντα, ὃς διέτριβεν ἐν τῇ Λαμπεῖα
τῆς Ἀρκαδίας. ἐδόκει δὲ τὸ πρόσταγμα τοῦτο πολ-
λὴν ἔχειν δυσχέρειαν· ἔδει γὰρ τὸν ἀγωνιζόμενον
τοιούτῳ θηρίῳ τοσαύτην ἔχειν περιουσίαν ὥστε ἐπ'
10 αὐτῆς τῆς μάχης ἀκριβῶς στοχάζεσθαι τοῦ καιροῦ.
ἔτι μὲν γὰρ ἰσχύοντα ἀφείς αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὁδόν-
των ἂν ἐκινδύνευσε, πλεον δὲ τοῦ δέοντος καταπο-
λεμήσας ἀπέκτεινεν, ὥστε τὸν ἄθλον ὑπάρχειν ἀσυν-
τέλεστον. ὅμως δὲ κατὰ τὴν μάχην ταμιευσάμενος 2
15 ἀκριβῶς τὴν συμμετρίαν ἀπήνεγκε τὸν κάπρον
ζῶντα πρὸς Εὐρυσθέα· ὃν ἰδὼν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῶν
258 ὤμων φέροντα, καὶ φοβηθεὶς, ἔκρουσεν ἑαυτὸν εἰς
χαλκοῦν πίθον.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἡρακλῆς κατηγω- 3
20 νίσατο τοὺς ὀνομαζομένους Κενταύρους διὰ τοιαύ-
τας αἰτίας. Φόλος ἦν Κένταυρος, ἀφ' οὗ συνέβη
τὸ πλησίον ὄρος Φολόην ὀνομασθῆναι· οὗτος ξε-
νίοις δεχόμενος Ἡρακλέα τὸν κατακεχωσμένον οἴνου
πίθον ἀνέωξε. τοῦτον γὰρ μυθολογοῦσι τὸ πα-
25 λαιὸν Διόνυσον παρατεθεῖσθαι τινι Κενταύρῳ, καὶ
προστάξαι τότε ἀνοῖξαι ὅταν Ἡρακλῆς παραγένη-
ται. διόπερ ὕστερον τέτταρσι γενεαῖς ἐπιξενωθέν-
τος αὐτοῦ μνησθῆναι τὸν Φόλον τῆς Διονύσου
παραγγελίας. ἀνοιχθέντος οὖν τοῦ πίθου, καὶ τῆς 4
30 εὐωδίας διὰ τὴν παλαιότητα καὶ δύναμιν τοῦ οἴνου
προσπεσούσης τοῖς πλησίον οἰκοῦσι Κενταύροις,
συνέβη διοιστρηθῆναι τούτους· διὸ καὶ προσπε-

σόντες ἄθροοι τῇ οἰκῇσει τοῦ Φόλου καταπληκτι-
 5 κῶς ὥρμησαν πρὸς ἄρπαγὴν. ὁ μὲν οὖν Φόλος
 φοβηθεὶς ἐκρυψεν ἑαυτόν, ὁ δ' Ἡρακλῆς παραδό-
 ξως συνεπλάκη τοῖς βιαζομένοις· ἔδει γὰρ διαγω-
 νίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀπὸ μὲν μητρὸς θεοὺς ὄντας, 5
 τὸ δὲ τάχος ἔχοντας ἵππων, ῥώμῃ δὲ δισωμάτων
 θῆρας, ἐμπειρίαν δὲ καὶ σύνεσιν ἔχοντας ἀνδρῶν.
 τῶν δὲ Κενταύρων οἱ μὲν πεύκας αὐτορρίζους ἔχον-
 τες ἐπῆσαν, οἱ δὲ πέτρας μεγάλας, τινὲς δὲ λαμπρά-
 6 δας ἡμμένας, ἕτεροι δὲ βουφόνους πελέκεις. ὁ δ' 10
 ἀκαταπλήκτως ὑποστὰς ἀξίαν τῶν προκατειργασμέ-
 νων συνεστήσατο μάχην. συνηγωνίζετο δ' αὐτοῖς
 ἡ μήτηρ Νεφέλη πολὺν ὄμβρον ἐκχέουσα, δι' οὗ
 τοὺς μὲν τετρασκελεῖς οὐκ ἐβλαπτε, τῷ δὲ δυσὶν
 ἡρμισμένῳ σκέλεσι τὴν βάσιν ὀλισθηρὰν κατεσκεύα- 15
 ζεν. ἀλλ' ὅμως τοὺς τοιούτοις προτερήμασι πλεο-
 νεκτοῦντας Ἡρακλῆς παραδόξως κατηγωνίστατο, καὶ
 τοὺς μὲν πλείστους ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ὑπολειφθέν-
 7 τας φυγεῖν ἠνάγκασε. τῶν δ' ἀναιρεθέντων Κεν-
 ταύρων ὑπῆρχον ἐπιφανέστατοι Δάφνις καὶ Ἀργεῖος 20
 καὶ Ἀμφίων, ἔτι δὲ Ἴπποτίων καὶ Ὀρειος καὶ Ἴσο-
 πλής καὶ Μελαγχαίτης, πρὸς δὲ τούτοις Θηρεὺς καὶ
 Δούπων καὶ Φρίξος. τῶν δὲ διαφυγόντων τὸν κίν-
 δυνον ὕστερον ἕκαστος τιμωρίας ἤξιώθη· Ὀμαδος
 μὲν γὰρ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὴν Εὐρουσθέως ἀδελφὴν Ἀλ- 25
 κύνονην βιασάμενος ἀνηρέθη. ἐφ' ᾧ συνέβη θαν-
 μασθῆναι τὸν Ἡρακλέα διαφερόντως· τὸν μὲν γὰρ
 ἐχθρὸν κατ' ἰδίαν ἐμίσησε, τὴν δὲ ὑβριζομένην
 8 ἐλεῶν ἐπιεικέα διαφέρειν ὑπελάμβανεν. ἴδιον δέ
 τι συνέβη καὶ περὶ τὸν Ἡρακλέους φίλον τὸν ὄνο- 30
 μαζόμενον Φόλον. οὗτος γὰρ διὰ τὴν συγγένειαν 259
 θάπτων τοὺς πεπτωκότας Κενταύρους, καὶ βέλος

ἐκ τινος ἔξαιρῶν, ὑπὸ τῆς ἀκίδος ἐπλήγη, καὶ τὸ
 τραῦμα ἔχων ἀνίατον ἐτελεύτησεν. ὃν Ἡρακλῆς με-
 γαλοπρεπῶς θάψας ὑπὸ τὸ ὄρος ἔθηκεν, ὃ στήλης
 ἐνδόξου γέγονε κρεῖττον. Φολὴ γὰρ ὀνομαζόμενον
 5 διὰ τῆς ἐπωνυμίας μηνύει τὸν ταφέντα καὶ οὐ δι'
 ἐπιγραφῆς. ὁμοίως δὲ καὶ Χείρωνα τὸν ἐπὶ τῇ ἰα-
 τρικῇ θαυμαζόμενον ἀκουσίως τόξου βολῇ διέφθειρε.
 καὶ περὶ μὲν τῶν Κενταύρων ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω.

Μετὰ δὲ ταῦτ' ἔλαβε πρόσταγμα τὴν χρυσόκε- 13
 10 ρων μὲν οὔσαν ἔλαφον, τάχει δὲ διαφέρουσαν, ἀγα-
 γεῖν. τοῦτον δὲ τὸν ἄθλον συντελῶν τὴν ἐπίνοϊαν
 ἔσχευ οὐκ ἀχρηστοτέραν τῆς κατὰ τὸ σῶμα ῥώμης.
 οἱ μὲν γὰρ φασιν αὐτὴν ἄρκυσιν ἔλεῖν, οἱ δὲ διὰ
 τῆς στιβείας χειρώσασθαι καθεύδουσιν, τινὲς δὲ
 15 συνεχεῖ διωγμῷ καταπονῆσαι· πλὴν ἄνευ βίας καὶ
 κινδύνων διὰ τῆς κατὰ τὴν ψυχὴν ἀγχινοίας τὸν
 ἄθλον τοῦτον κατειργάσατο.

Ὁ δ' Ἡρακλῆς πρόσταγμα λαβὼν τὰς ἐκ τῆς 2
 Στυμφαλίδος λίμνης ὄρνιθας ἐξελάσαι, τέχνη καὶ
 20 ἐπινοία ῥαδίως συνετέλεσε τὸν ἄθλον. ἐπεπόλασε
 γὰρ, ὥς ἔοικεν, ὄρνιθων πλῆθος ἀμύθητον, καὶ
 τοὺς ἐν τῇ πλησίον χώρᾳ καρποὺς ἐλυμαίνετο. βία
 μὲν οὖν ἀδύνατον ἦν χειρώσασθαι τὰ ζῶα διὰ τὴν
 ὑπερβολὴν τοῦ πλῆθους, φιλοτέχνου δ' ἐπινοίας
 25 ἡ πρᾶξις προσεδεῖτο. διόπερ κατασκευάσας χαλκὴν
 πλαταγὴν, καὶ διὰ ταύτης ἐξαίσιον κατασκευάζων
 ψόφον, ἐξεφόβει τὰ ζῶα, καὶ πέρας τῇ συνεχείᾳ
 τοῦ κρότου ῥαδίως ἐκπολεμήσας καθαράν ἐποίησε
 τὴν λίμνην.

30 Τελέσας δὲ καὶ τοῦτον τὸν ἄθλον ἔλαβε παρ' 3
 Εὐρυσθέως πρόσταγμα τὴν αὐλὴν τὴν Ἀνγέου κα-
 θῆραι μηδενὸς βοηθοῦντος· αὕτη δ' ἐκ πολλῶν

χρόνων ἡθροισμένην κόπρον εἶχεν ἄπλατον, ἣν ὕβρεως ἔνεκεν Εὐρυσθεὺς προσέταξε καθῆραι. ὁ δ' Ἡρακλῆς τὸ μὲν τοῖς ὤμοις ἐξενεγκεῖν ταύτην ἀπεδοκίμασεν, ἐκκλίνων τὴν ἐκ τῆς ὕβρεως αἰσχύνην· ἐπαγαγὼν δὲ τὸν Ἀλφειὸν καλούμενον 5 ποταμὸν ἐπὶ τὴν αὐλήν, καὶ διὰ τοῦ ρεύματος ἐκκαθήρας αὐτήν, χωρὶς ὕβρεως συνετέλεσε τὸν ἄθλον ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. διὸ καὶ θαυμάσαι τις ἂν τὴν ἐπίνοιαν· τὸ γὰρ ὑπερήφανον τοῦ προστάγματος χωρὶς αἰσχύνης ἐπετέλεσεν, οὐδὲν ὑπομείνας ἀνά- 10 ξιον τῆς ἀθανασίας.

4 Μετὰ δὲ ταῦτα λαβὼν ἄθλον τὸν ἐκ Κρήτης ταῦρον ἀγαγεῖν, οὗ Πασιφάνην ἐρασθῆναι φασί, 260 πλεύσας εἰς τὴν νῆσον, καὶ Μίνω τὸν βασιλέα συνεργὸν λαβὼν, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Πελοπόννησον, τὸ 15 τηλικούτου πέλαγος ἐπ' αὐτῷ ναυστοληθεῖς.

14 Τελέσας δὲ τοῦτον τὸν ἄθλον τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα συνεστήσατο, κάλλιστον τῶν τόπων πρὸς τηλικαύτην πανήγυριν προκρίνας τὸ παρὰ τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν πεδίον, ἐν ᾧ τὸν ἀγῶνα τοῦτον τῷ 20 Διὶ τῷ πατρίῳ καθιέρωσε. στεφανίτην δ' αὐτὸν ἐποίησεν, ὅτι καὶ αὐτὸς εὐηργέτησε τὸ γένος τῶν 2 ἀνθρώπων οὐδένα λαβὼν μισθόν. τὰ δὲ ἀθλήματα πάντα αὐτὸς ἀδηρίτως ἐνίκησε, μηδενὸς τολμήσαντος αὐτῷ συγκριθῆναι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρε- 25 τῆς, καίπερ τῶν ἀθλημάτων ἐναντίων ἀλλήλοις ὄντων· τὸν γὰρ πύκτην ἢ παγκρατιαστὴν τοῦ σταδιέως δύσκολον περιγενέσθαι, καὶ πάλιν τὸν ἐν τοῖς κούφοις ἀθλήμασι πρωτεύοντα τοὺς ἐν τοῖς βαρέσιν ὑπερέχοντας δυσχερὲς καταπονῆσαι. διόπερ εἰκό- 30 τως ἐγένετο τιμιώτατος ἀπάντων τῶν ἀγώνων οὗτος, τὴν ἀρχὴν ἀπ' ἀγαθοῦ λαβὼν.

Οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπεῖν οὐδὲ τὰς ὑπὸ τῶν θεῶν 3
 δοθείσας αὐτῷ δωρεὰς διὰ τὴν ἀρετὴν. ἀπὸ γὰρ
 τῶν πολέμων τραπέντος αὐτοῦ πρὸς ἀνέσεις τε καὶ
 πανηγύρεις, ἔτι δὲ ἑορτὰς καὶ ἀγῶνας, ἐτίμησαν
 5 αὐτὸν δωρεαῖς οἰκείαις ἕκαστος τῶν θεῶν, Ἀθηνᾶ
 μὲν πέπλῳ, Ἥφαιστος δὲ ῥοπάλῳ καὶ θώρακι· καὶ
 πρὸς ἀλλήλους ἐφιλοτιμήθησαν οἱ προειρημένοι θεοὶ
 κατὰ τὰς τέχνας, τῆς μὲν πρὸς εἰρηνικὴν ἀπόλυν-
 σιν καὶ τέρψιν, τοῦ δὲ πρὸς τὴν τῶν πολεμικῶν
 10 κινδύνων ἀσφάλειαν. τῶν δ' ἄλλων Ποσειδῶν μὲν
 ἵππους ἐδωρήσατο, Ἑρμῆς δὲ ξίφος, Ἀπόλλων δὲ
 τόξον τε ἔδωκε καὶ τοξεύειν ἐδίδαξε, Διμήτηρ δὲ
 πρὸς τὸν καθαρόν τοῦ Κενταύρων φόνου τὰ μικρὰ
 μυστήρια συνεστήσατο, τὸν Ἡρακλέα τιμῶσα.

15 Ἴδιον δὲ τι συνέβη καὶ κατὰ τὴν γένεσιν τοῦ 4
 θεοῦ τούτου συνετελεσθῆναι. Ζεὺς γὰρ πρώτη μὲν
 ἐμίγῃ γυναικὶ θνητῇ Νιόβῃ τῇ Φορωνέως, ἐσχάτῃ
 δ' Ἀλκμήνῃ· ταύτην δ' ἀπὸ Νιόβης ἐκκαϊδεκάτην
 οἱ μυθογράφοι γενεαλογοῦσιν· ὥστε τοῦ γενναῦν ἀν-
 20 θρώπους ἐκ μὲν τῶν ταύτης προγόνων ἤρξατο, εἰς
 αὐτὴν δὲ ταύτην κατέληξεν· ἐν ταύτῃ γὰρ τὰς πρὸς
 θνητὴν ὁμιλίαν κατέλυσε, καὶ κατὰ τοὺς ὕστερον
 χρόνους οὐδένα τούτων γεννήσειν ἄξιον ἐλπίζων
 οὐκ ἐβουλήθη τοῖς κρείττοσιν ἐπεισάγειν τὰ χεῖρω.

25 Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ τὴν Παλλήνην γιγάν- 15
 261 των ἐλομένων τὸν πρὸς τοὺς ἀθανάτους πόλεμον,
 Ἡρακλῆς τοῖς θεοῖς συναγωνισάμενος, καὶ πολλοὺς
 ἀνελὼν τῶν γηγενῶν, ἀποδοχῆς ἔτυχε τῆς μεγίστης.
 Ζεὺς γὰρ τοὺς μὲν συναγωνισαμένους τῶν θεῶν
 30 μόνους ὠνόμασεν Ὀλυμπίους, ἵνα τῇ ταύτης τιμῇ
 ὁ ἀγαθὸς κοσμηθεὶς ἐπωνυμία διαφέρῃ τοῦ χείρονος·
 ἠξίωσε δὲ ταύτης τῆς προσηγορίας τῶν ἐκ θνητῶν

γυναικῶν γενομένων Διόνυσον καὶ Ἡρακλέα, οὐ μόνον ὅτι πατρὸς ἦσαν Διός, ἀλλὰ διότι καὶ τὴν προαίρεσιν ὁμοίαν ἔσχον, εὐεργετήσαντες μέγала τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων.

2 Ζεὺς δέ, Προμηθέως παραδόντος τὸ πῦρ τοῖς ἀνθρώποις, δεσμοῖς κατελάβετο καὶ παρέστησεν αἶ-
τὸν τὸν ἐσθίοντα τὸ ἥπαρ αὐτοῦ. Ἡρακλῆς δὲ ὁρῶν
τῆς τιμωρίας αὐτὸν τυγχάνοντα διὰ τὴν τῶν ἀν-
θρώπων εὐεργεσίαν, τὸν μὲν αἶτὸν κατετόξευσε,
τὸν δὲ Δία πείσας λῆξαι τῆς ὀργῆς ἔσωσε τὸν κοι-
νὸν εὐεργέτην.

3 Μετὰ δὲ ταῦτα ἔλαβεν ἄθλον ἀγαγεῖν τὰς Διο-
μήδους τοῦ Θρακὸς ἵππους. αὗται δὲ χαλκᾶς μὲν
φάτνας εἶχον διὰ τὴν ἀγριότητα, ἀλύσεισι δὲ σιδη-
ραῖς διὰ τὴν ἰσχὺν ἐδεσμεύοντο, τροφὴν δ' ἐλάμ-
βανον οὐ τὴν ἐκ γῆς φυομένην, ἀλλὰ τὰ τῶν ξέ-
νων μέλη διαιρούμεναι τροφὴν εἶχον τὴν συμφορὰν
τῶν ἀκληροῦντων. ταύτας ὁ Ἡρακλῆς βουλόμενος
χειρώσασθαι τὸν κύριον Διομήδην παρέβαλε, καὶ
ταῖς τοῦ παρανομεῖν διδάξαντος σαρκὶν ἐκπληρώσας 20

4 τὴν ἔνδειαν τῶν ζώων εὐπειθεὶς ἔσχευ. Εὐρυσθεὺς
δέ, ἀχθεισὼν πρὸς αὐτὸν τῶν ἵππων, ταύτας μὲν
ἰεράς ἐποίησεν Ἦρας, ὧν τὴν ἐπιγονὴν συνέβη δια-
μεῖναι μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνης βασι-
λείας.

16 Τοῦτον δὲ τὸν ἄθλον ἐπιτελέσας μετ' Ἰάσονος
συνεξέπλευσε συστρατεύσων ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον
δέρος εἰς Κόλχους. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τῇ
τῶν Ἀργοναυτῶν στρατείᾳ τὰ κατὰ μέρος διεξιμεν.
Ἡρακλῆς δὲ λαβὼν πρόσταγμα τὸν Ἱππολύτης τῆς 30
Ἀμαζόνος ἐνεγκεῖν ζωστήρα, τὴν ἐπὶ τὰς Ἀμαζόνας
στρατείαν ἐποίησατο. πλεύσας οὖν εἰς τὸν ἀπ' ἐκείνου

Εὐξεινον κληθέντα Πόντον, καὶ καταπλεύσας ἐπὶ
 τὰς ἐκβολὰς τοῦ Θερμώδοντος ποταμοῦ, πλησίον
 Θेमίσκυρας πόλεως κατεστρατοπέδευσεν, ἐν ᾗ τὰ
 βασιλεία τῶν Ἀμαζόνων ὑπῆρχε. καὶ τὸ μὲν πρῶ- 2
 5 τον ἦτοι παρ' αὐτῶν τὸν προστεταγμένον ζωστήρα·
 ὥς δ' οὐχ ὑπήκουον, συνῆψε μάχην αὐταῖς. τὸ μὲν
 οὖν ἄλλο πλῆθος αὐτῶν ἀντετάχθη τοῖς πολλοῖς,
 αἱ δὲ τιμιώταται κατ' αὐτὸν ταχθεῖσαι τὸν Ἡρακλέα
 μάχην καρτερὰν συνεστήσαντο. πρώτη μὲν γὰρ αὐτῶ
 10 συνάψασα μάχην Ἀελλὰ καὶ διὰ τὸ τάχος ταύτης
 τετευχυῖα τῆς προσηγορίας, ὀξύτερον εὗρεν αὐτῆς
 τὸν ἀντιταχθέντα. δευτέρα δὲ Φιλιππὶς εὐθύς ἐκ
 τῆς πρώτης συστάσεως καιρίῳ πληγῇ περιπεσοῦσα
 διεφθάρη. μετὰ δὲ ταῦτα Προθὴ συνῆψε μάχην,
 15 ἣν ἐκ προκλήσεως ἔφασαν ἐπτάκις νενικηκέναι τὸν
 ἀντιταξάμενον. πεσούσης δὲ καὶ ταύτης, τετάρτην
 ἐχειρώσατο τὴν ὀνομαζομένην Ἐρίβοιαν. αὕτη δὲ
 διὰ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀνδραγαθίαν
 καυχωμένη μηδενὸς χρεῖαν ἔχειν βοηθοῦ, ψευδῇ τὴν
 20 ἐπαγγελίαν ἔσχε κρείττονι περιπεσοῦσα. μετὰ δὲ 3
 ταύτας Κελαινὴ καὶ Εὐρυβία καὶ Φοίβη, τῆς Ἀρ-
 τέμιδος οὔσαι συγκυνηγοὶ καὶ διὰ παντὸς εὐστόχως
 ἀκοντίζουσαι, τὸν ἕνα σκοπὸν οὐκ ἔτρωσαν, ἀλλ' ἑα-
 ταῖς συνασπίζουσαι τότε πᾶσαι κατεκόπησαν. μετὰ δὲ
 25 ταύτας Δηιάνειραν καὶ Ἀστερίαν καὶ Μάρπην, ἔτι
 δὲ Τέκμησαν καὶ Ἀλκίππην ἐχειρώσατο. αὕτη δὲ
 ὁμόσασα παρθένος διαμενεῖν τὸν μὲν ὄρκον διε-
 τήρησε, τὸ δὲ ζῆν οὐ διεφύλαξεν. ἡ δὲ τὴν στρα-
 τηγίαν ἔχουσα τῶν Ἀμαζόνων Μελανίππη καὶ θαν-
 30 μαζομένη μάλιστα δι' ἀνδρείαν ἀπέβαλε τὴν ἡγε-
 μονίαν. Ἡρακλῆς δὲ τὰς ἐπιφανεστάτας τῶν Ἀμα- 4
 ζονίδων ἀνελὼν καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος φυγεῖν

συναναγκάσας, κατέκοψε τὰς πλείστας, ὥστε παν-
τελῶς τὸ ἔθνος αὐτῶν συντριβῆναι. τῶν δὲ αἰχμα-
λωτίδων Ἀντιόπην μὲν ἐδώρῃσατο Θησεῖ, Μελανίπ-
πην δὲ ἀπελύτρωσεν ἀντιλαβὼν τὸν ζωστῆρα.

- 17 Εὐρυσθέως δὲ προστάξαντος ἄθλον δέκατον τὰς 5
Γηρυόνου βοῦς ἀγαγεῖν, ἃς νέμεσθαι συνέβαινε
τῆς Ἰβηρίας ἐν τοῖς πρὸς τὸν Ὠκεανὸν κεκλιμένοις
μέρεσιν, Ἡρακλῆς θεωρῶν τὸν πόνον τοῦτον με-
γάλης προσδεόμενον παρασκευῆς καὶ κακοπαθείας,
συνεστήσατο στόλον ἀξιόλογον καὶ πλήθος στρα- 10
2 τιωτῶν ἀξιόχρεων ἐπὶ ταύτην τὴν στρατείαν. διε-
βεβόητο γὰρ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ὅτι Χρυ-
σάωρ ὁ λαβὼν ἀπὸ τοῦ πλούτου τὴν προσηγορίαν
βασιλεύει μὲν ἀπάσης Ἰβηρίας, τρεῖς δ' ἔχει συνα-
γωνιστὰς υἱούς, διαφέροντας ταῖς τε δώμασι τῶν 15
σώματων καὶ ταῖς ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀν-
δραγαθίαις, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τῶν υἱῶν ἕκαστος
μεγάλας ἔχει δυνάμεις συνεστῶσας ἐξ ἔθνων μαχί-
μων· ὧν δὴ χάριν ὁ μὲν Εὐρυσθέυς νομίζων δυσέ-
φικτον εἶναι τὴν ἐπὶ τούτους στρατείαν, προσετε- 20
3 τάχει τὸν προειρημένον ἄθλον. ὁ δ' Ἡρακλῆς
ἀκολούθως ταῖς προκατειργασμέναις πράξεσι τεθαρ- 26
ρηκότως ὑπέστη τοὺς κινδύνους. καὶ τὰς μὲν δυ-
νάμεις ἠθροισεν εἰς Κρήτην, κεκρικῶς ἐκ ταύτης
ποιεῖσθαι τὴν ὁρμὴν· σφόδρα γὰρ εὐφυῶς ἡ νῆσος 25
αὕτη κεῖται πρὸς τὰς ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην στρα-
τείας. πρὸ δὲ τῆς ἀναγωγῆς τιμηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγ-
χωρίων μεγαλοπρεπῶς, καὶ βουλόμενος τοῖς Κρησὶ
χαρίσασθαι, καθαρὰν ἐποίησε τὴν νῆσον τῶν θη-
ρίων. διόπερ ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις οὐδὲν ἔτι 30
τῶν ἀγρίων ζώων ὑπῆρχεν ἐν τῇ νήσῳ, οἷον ἄρ-
κτων, λύκων, ὄφεων ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων.

ταῦτα δ' ἔπραξεν ἀποσεμνύνων τὴν νῆσον, ἐν ᾗ
 μυθολογοῦσι καὶ γενέσθαι καὶ τραφῆναι τὸν Δία.
 ποιησάμενος οὖν τὸν ἐκ ταύτης πλοῦν κατήρην εἰς 4
 τὴν Λιβύην, καὶ πρῶτον μὲν Ἀνταῖον τὸν δῶμη
 5 σώματος καὶ παλαίστρας ἐμπειρία διαβεβοημένον καὶ
 τοὺς ὑπ' αὐτοῦ καταπαλαισθέντας ξένους ἀποκτείναντα
 προκαλεσάμενος εἰς μάχην καὶ συμπλακείς
 διέφθειρεν. ἀκολουθῶς δὲ τούτοις τὴν μὲν Λιβύην
 πλήθουσιν ἀγρίων ζώων, πολλὰ τῶν κατὰ τὴν ἔρη-
 10 μον χώραν χειρωσάμενος, ἐξημέρωσεν, ὥστε καὶ
 γεωργίαις καὶ ταῖς ἄλλαις φυτεαῖς ταῖς τοὺς καρ-
 πούς παρασκευαζούσαις πληρωθῆναι πολλὴν μὲν ἀμ-
 πελόφυτον χώραν, πολλὴν δὲ ἐλαιοφόρον· καθόλου
 δὲ τὴν Λιβύην διὰ τὸ πλήθος τῶν κατὰ τὴν χώραν
 15 θηρίων ἀοίκητον πρότερον οὖσαν ἐξημερώσας ἐποίη-
 ησε μηδεμιᾶς χώρας εὐδαιμονία λείπεσθαι. ὁμοίως 5
 δὲ καὶ τοὺς παρανομοῦντας ἀνθρώπους ἢ δυνάστας
 ὑπερηφάνους ἀποκτείνας τὰς πόλεις ἐποίησεν εὐ-
 δαίμονας. μυθολογοῦσι δ' αὐτὸν διὰ τοῦτο μισῆ-
 20 σαι καὶ πολεμῆσαι τὸ γένος τῶν ἀγρίων θηρίων
 καὶ παρανόμων ἀνδρῶν, ὅτι παιδὶ μὲν ὄντι νηπίῳ
 συνέβη τοὺς ὄφεις ἐπιβούλους αὐτῷ γενέσθαι, ἀν-
 δρωθέντι δὲ πεσεῖν ὑπ' ἐξουσίαν ὑπερηφάνου καὶ
 ἀδίκου μονάρχου τοῦ τοὺς ἄθλους προστάττοντος.
 25 Μετὰ δὲ τὸν Ἀνταῖον θάνατον παρελθὼν εἰς 18
 Αἴγυπτον ἀνέειλε Βούσιριν τὸν βασιλέα ξενοκτο-
 νοῦντα τοὺς παρεπιδημοῦντας. διεξιὼν δὲ τὴν ἄνυ-
 δρον τῆς Λιβύης, καὶ περιτυχὼν χώρα καταρρύττω
 καὶ καρποφόρῳ, πόλιν ἔκτισε θαυμαστὴν τῷ μεγέ-
 30 θει, τὴν ὀνομαζομένην Ἑκατόμυλον, ᾗ ἔθηκε τὴν
 προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν κατ' αὐτὴν πυ-
 λῶν. διαμεμένηκε δὲ ἡ ταύτης τῆς πόλεως εὐδαι-

- μονία μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν, ἐν οἷς Καρχηδόνιοι δυνάμεσιν ἀξιολόγοις καὶ στρατηγοῖς ἀγαθοῖς στρατεύσαντες ἐπ' αὐτὴν κύριοι κατέστησαν.
- 2 ὁ δ' Ἡρακλῆς πολλὴν τῆς Λιβύης ἐπελθὼν παρῆλθεν ἐπὶ τὸν πρὸς Γαδείροις Ὠκεανόν, καὶ στή- 5
λας ἔθετο καθ' ἑκατέραν τῶν ἡπείρων. συμπαρα-
πλέοντος δὲ τοῦ στόλου διαβὰς εἰς τὴν Ἰβηρίαν, 264
καὶ καταλαβὼν τοὺς Χρυσάορος υἱοὺς τρισὶ δυνά-
μεσι μεγάλας κατεστρατοπεδευκότας ἐκ διαστήμα-
τος, πάντας τοὺς ἡγεμόνας ἐκ προκλήσεως ἀνελὼν 10
καὶ τὴν Ἰβηρίαν χειρωσάμενος ἀπήλασε τὰς διωνο-
3 μασμένας τῶν βοῶν ἀγέλας. διεξιὼν δὲ τὴν τῶν
Ἰβήρων χώραν, καὶ τιμηθεὶς ὑπὸ τινος τῶν ἐγχω-
ρίων βασιλέως, ἀνδρὸς εὐσεβεῖα καὶ δικαιοσύνη δια-
φέροντος, κατέλιπε μέρος τῶν βοῶν ἐν δωρεαῖς τῷ 15
βασιλεῖ. ὁ δὲ λαβὼν ἀπάσας καθιέρωσεν Ἡρακλεῖ,
καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τούτων ἔθυσεν αὐτῷ τὸν καλ-
λιστευόντα τῶν ταύρων· τὰς δὲ βοῆς τηρουμένας
συνέβη ἱερὰς διαμεῖναι κατὰ τὴν Ἰβηρίαν μέχρι τῶν
καθ' ἡμᾶς καιρῶν. 20
- 4 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ τῶν Ἡρακλέους στηλῶν ἐμνή-
σθημεν, οἴκειον εἶναι νομίζομεν περὶ αὐτῶν διελθεῖν.
Ἡρακλῆς γὰρ παραβαλὼν εἰς τὰς ἄκρας τῶν ἡπείρων
τὰς παρὰ τὸν Ὠκεανὸν κειμένας τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς
Εὐρώπης ἔγνω τῆς στρατείας θέσθαι στήλας ταύτας. 25
βουλόμενος δ' ἀείμνηστον ἔργον ἐπ' αὐτῷ συντελέσαι,
5 φασὶ τὰς ἄκρας ἀμφοτέρως ἐπὶ πολὺν προσχωῶσαι· διὸ
καὶ πρότερον διεστηκυίας ἀπ' ἀλλήλων πολὺ διά-
στημα, συναγαγεῖν τὸν πόρον εἰς στενόν, ὅπως ἀλιτε-
νοὺς καὶ στενοῦ γενομένου κωλύηται τὰ μεγάλα κήτη 30
διεκπίπτειν ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς τὴν ἐντὸς θά-
λατταν, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἔργων μένη

αείμνηστος ἡ δόξα τοῦ κατασκευάσαντος, ὥς δέ τι-
 νές φασι, τοῦναντίον τῶν ἡπείρων ἀμφοτέρων συν-
 εξευγμένων διασκάψαι ταύτας, καὶ τὸν πόρον ἀνοί-
 ξαντα ποιῆσαι τὸν Ὠκεανὸν μίσγεσθαι τῇ καθ' ἡμᾶς
 5 θαλάττῃ. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐξέσται σκοπεῖν ὥς
 ἂν ἕκαστος ἑαυτὸν πείδῃ. τὸ παραπλήσιον δὲ τοῦ- 6
 τοις ἔπραξε πρότερον κατὰ τὴν Ἑλλάδα. περὶ μὲν γὰρ
 τὰ καλούμενα Τέμπη τῆς πεδιάδος χώρας ἐπὶ πο-
 λὺν τόπον λιμναζούσης διέσκαψε τὸν συνεχῇ τό-
 10 πον, καὶ κατὰ τῆς διώρυχος δεξιόμενος ἅπαν τὸ
 κατὰ τὴν λίμνην ὕδωρ ἐποίησε τὰ πεδία φανῆναι
 τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν·
 ἐν δὲ τῇ Βοιωτίᾳ τοῦναντίον ἐμφράξας τὸ περὶ τὸν 7
 Μινύειον Ὀρχομενὸν ῥεῖθρον ἐποίησε λιμνάζειν τὴν
 15 χώραν καὶ φθαρῆναι τὰ κατ' αὐτὴν ἅπαντα. ἀλλὰ
 τὰ μὲν κατὰ τὴν Θετταλίαν ἔπραξεν εὐεργετῶν
 τοὺς Ἕλληνας, τὰ δὲ κατὰ τὴν Βοιωτίαν τιμωρίαν
 λαμβάνων παρὰ τῶν τὴν Μινυάδα κατοικούντων
 διὰ τὴν τῶν Θηβαίων καταδούλωσιν.
 20 Ὁ δ' Ἡρακλῆς τῶν μὲν Ἰβήρων παρέδωκε τὴν 19
 βασιλείαν τοῖς ἀρίστοις τῶν ἐγχωρίων, αὐτὸς δ'
 ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν καὶ καταντήσας εἰς τὴν
 Κελτικὴν καὶ πᾶσαν ἐπελθὼν κατέλυσε μὲν τὰς
 συνήθεις παρανομίας καὶ ξενοκτονίας, πολλοῦ δὲ
 25 πλήθους ἀνθρώπων ἐκ παντὸς ἔθνους ἐκουσίως
 συστρατεύοντος ἔκτισε πόλιν εὐμεγέθη τὴν ὀνο-
 μασθεῖσαν ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν στρατείαν ἄλλης Ἀλη-
 σίαν. πολλοὺς δὲ καὶ τῶν ἐγχωρίων ἀνέμιξεν εἰς 2
 τὴν πόλιν· ὧν ἐπικρατησάντων τῷ πλήθει πάντας
 30 τοὺς ἐνοικοῦντας ἐκβαρβαρωθῆναι συνέβη. οἱ δὲ
 Κελτοὶ μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν τιμῶσι ταύτην τὴν
 πόλιν, ὥς ἀπάσης τῆς Κελτικῆς οὖσαν ἐστίαν καὶ

- μητρόπολιν. διέμεινε δ' αὕτη πάντα τὸν ἀφ' Ἡρα-
κλέους χρόνον ἐλευθέρα καὶ ἀπόρρητος μέχρι τοῦ
καθ' ἡμᾶς χρόνου· τὸ δὲ τελευταῖον ὑπὸ Γαῖου Καί-
σαρος τοῦ διὰ τὸ μέγεθος τῶν πράξεων θεοῦ προσ-
αγορευθέντος ἐκ βίας ἀλοῦσα συνηναγκάσθη μετὰ 5
πάντων τῶν ἄλλων Κελτῶν ὑποταγῆναι Ῥωμαίοις.
- 3 ὁ δ' Ἡρακλῆς τὴν ἐκ τῆς Κελτικῆς πορείαν ἐπὶ τὴν
Ἰταλίαν ποιούμενος, καὶ διεξιὼν τὴν ὄρεινὴν τὴν
κατὰ τὰς Ἀλπεις, ὥδοποίησε τὴν τραχύτητα τῆς ὁδοῦ
καὶ τὸ δύσβατον, ὥστε δύνασθαι στρατοπέδοις καὶ 10
4 ταῖς τῶν ὑποξυγίων ἀποσκευαῖς βάσιμον εἶναι. τῶν
δὲ τὴν ὄρεινὴν ταύτην κατοικούντων βαρβάρων
εἰωθότων τὰ διεξιόντα τῶν στρατοπέδων περικό-
πτειν καὶ ληστεύειν ἐν ταῖς δυσχωρίαις, χειρωσά-
μενος ἅπαντας καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς παρανομίας¹⁵
ἀνελὼν ἐποίησεν ἀσφαλῆ τοῖς μεταγενεστέροις τὴν²⁶⁵
ὁδοιπορίαν. διελθὼν δὲ τὰς Ἀλπεις καὶ τῆς νῦν
καλουμένης Γαλατίας τὴν πεδιάδα διεξιὼν ἐποίη-
σατο τὴν πορείαν διὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς.
- 20 Οἱ δὲ ταύτην τὴν χώραν κατοικοῦντες Αἴγυες²⁰
νέμονται γῆν τραχεῖαν καὶ παντελῶς λυπρὰν· τῶν
δ' ἐγχωρίων ταῖς ἐργασίαις καὶ ταῖς τῆς κακοπα-
θείας ὑπερβολαῖς φέρει καρποὺς πρὸς βίαν ὀλίγους.
διὸ καὶ τοῖς ὄγκοις εἰσὶ συνεσταλμένοι καὶ διὰ τὴν
συνεχῇ γυμνασίαν εὐτονοί· τῆς γὰρ κατὰ τὴν τρυ-²⁵
φὴν ῥαστώνης πολὺν κεχωρισμένοι ἐλαφροὶ μὲν ταῖς
εὐκινήσιαις εἰσίν, ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι ταῖς
2 ἀλκαῖς διάφοροι. καθόλου δὲ τῶν πλησιοχώρων τὸ
πονεῖν συνεχῶς ἡσκηκότων, καὶ τῆς χώρας πολλῆς
ἐργασίας προσδεομένης, εἰθίκασι τὰς γυναῖκας τῶν³⁰
κακοπαθειῶν τῶν ἐν ταῖς ἐργασίαις κοινωνοὺς ποι-
εῖσθαι. μισθοῦ δὲ παρ' ἀλλήλοις ἐργαζομένων τῶν

τε ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, ἰδίον τι καὶ παρά-
 δοξον καθ' ἡμᾶς συνέβη περὶ μίαν γυναῖκα γενέ-
 σθαι. ἔγκυος γὰρ οὐσα καὶ μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐρ- 3
 γαζομένη μισθοῦ, μεταξὺ συνεχομένη ταῖς ὠδίσιν
 5 ἀπῆλθεν εἰς τινὰς θάμνους ἀθορύβως· ἐν οἷς τε-
 κοῦσα, καὶ τὸ παιδίον φύλλοις ἐνειλήσασα, τοῦτο
 266 μὲν ἀπέκρυπεν, αὐτὴ δὲ συμμίξασα τοῖς ἐργαζο-
 μένοις τὴν αὐτὴν ἐκείνοις ὑπέμεινε κακοπάθειαν,
 οὐδὲν δηλώσασα περὶ τοῦ συμβεβηκότος. τοῦ βρέ-
 10 φους δὲ κλαυθμυριζομένου, καὶ τῆς πράξεως φα-
 νεράς γενομένης, ὁ μὲν ἐφεστικῶς οὐδαμῶς ἠδύ-
 νατο πείσαι παύσασθαι τῶν ἔργων· ἡ δ' οὐ πρό-
 τερον ἀπέστη τῆς κακοπαθείας, ἕως ὁ μισθωσάμε-
 νος ἐλεήσας καὶ τὸν μισθὸν ἀποδοὺς ἀπέλυσε τῶν
 15 ἔργων.

Ἡρακλῆς δὲ διελθὼν τὴν τε τῶν Λιγύων καὶ τὴν 21
 τῶν Τυρρηνῶν χώραν, καταντήσας πρὸς τὸν Τίβε-
 ριν ποταμὸν κατεστρατοπέδευσεν οὗ νῦν ἡ Ῥώμη
 ἐστίν. ἀλλ' αὕτη μὲν πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον ὑπὸ
 20 Ῥωμύλου τοῦ Ἄρεος ἐκτίσθη, τότε δὲ τινες τῶν
 ἐγχωρίων κατῴκουν ἐν τῷ νῦν καλουμένῳ Παλατίῳ,
 μικρὰν παντελῶς πόλιν οἰκοῦντες. ἐν ταύτῃ δὲ 2
 τῶν ἐπιφανῶν ὄντες ἀνδρῶν Κάκιος καὶ Πινάριος
 ἐδέξαντο τὸν Ἡρακλέα ξενίοις ἀξιολόγοις καὶ δω-
 25 ρεαῖς κεχαρισμέναις ἐτίμησαν· καὶ τούτων τῶν ἀν-
 δρῶν ὑπομνήματα μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν διαμένει
 κατὰ τὴν Ῥώμην. τῶν γὰρ νῦν εὐγενῶν ἀνδρῶν
 τὸ τῶν Πιναρίων ὀνομαζόμενον γένος διαμένει παρὰ
 τοῖς Ῥωμαίοις, ὥς ὑπάρχον ἀρχαιότατον, τοῦ δὲ
 30 Κακίου ἐν τῷ Παλατίῳ κατάβασίς ἐστίν· ἔχουσα λι-
 θίνην κλίμακα τὴν ὀνομαζομένην ἀπ' ἐκείνου Κα-
 κίαν, οὐσαν πλησίον τῆς τότε γενομένης οἰκίας

3 τοῦ Κακίου. ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς ἀποδεξάμενος τὴν
 εὐνοίαν τῶν τὸ Παλάτιον οἰκούντων, προεῖπεν αὐ-
 τοῖς ὅτι μετὰ τὴν ἑαυτοῦ μετάστασιν εἰς θεοὺς τοῖς
 εὐξαμένοις ἐκδεκατεύσειν Ἡρακλεῖ τὴν οὐσίαν συμ-
 βήσεται τὸν βίον εὐδαιμονέστερον ἔχειν. ὁ καὶ συν- 5
 ἔβη κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους διαμεῖναι μέχρι τῶν
 4 καθ' ἡμᾶς χρόνων· πολλοὺς γὰρ Ῥωμαίων οὐ μό-
 νον τῶν συμμέτρους οὐσίας κεκτημένων, ἀλλὰ καὶ
 τῶν μεγαλοπλούτων τινὰς εὐξαμένους ἐκδεκατεύ-
 σειν Ἡρακλεῖ, καὶ μετὰ ταῦτα γενομένους εὐδαί- 10
 μονας, ἐκδεκατεῦσαι τὰς οὐσίας οὕσας ταλάντων
 τετρακισχιλίων. Λεύκολλος γὰρ ὁ τῶν καθ' αὐτὸν
 Ῥωμαίων σχεδόν τι πλουσιώτατος ὢν διατιμησάμε-
 νος τὴν ἰδίαν οὐσίαν κατέθυσεν τῷ θεῷ πᾶσαν τὴν
 δεκάτην, εὐωχίας ποιῶν συνεχεῖς καὶ πολυδαπά- 15
 νους. κατεσκεύασαν δὲ καὶ Ῥωμαῖοι τούτῳ τῷ θεῷ
 παρὰ τὸν Τίβεριν ἱερὸν ἀξιόλογον, ἐν ᾧ νομίζουσι
 συντελεῖν τὰς ἐκ τῆς δεκάτης θυσίας. 267

5 Ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς ἀπὸ τοῦ Τιβέρεως ἀναξεύξας,
 καὶ διεξιὼν τὴν παράλιον τῆς νῦν Ἰταλίας ὀνομα- 20
 ζομένης, κατήντησεν εἰς τὸ Κυμαῖον πεδῖον, ἐν ᾧ
 μυθολογοῦσιν ἄνδρας γενέσθαι ταῖς τε ῥώμαις προέ-
 χοντας καὶ ἐπὶ παρανομία διωνομασμένους, οὓς ὀνο-
 μάζεσθαι γίγαντας. ὠνομάσθαι δὲ καὶ τὸ πεδῖον 25
 τοῦτο Φλεγραῖον ἀπὸ τοῦ λόφου τοῦ τὸ παλαιὸν
 ἐκφυσῶντος ἄπλατον πῦρ παραπλησίως τῇ κατὰ
 τὴν Σικελίαν Αἴτνῃ· καλεῖται δὲ νῦν ὁ λόφος Οὐε-
 σουούιος, ἔχων πολλὰ σημεῖα τοῦ κεκαῦσθαι κατὰ

6 τοὺς ἀρχαίους χρόνους. τοὺς δ' οὖν γίγαντας πν-
 δομένους τὴν Ἡρακλέους παρουσίαν ἀθροισθῆναι 30
 πάντας καὶ παρατάξασθαι τῷ προειρημένῳ. θαν-
 μαστῆς δὲ γενομένης μάχης κατὰ τε τὴν ῥώμην καὶ

τὴν ἀλκὴν τῶν γιγάντων, φασὶ τὸν Ἡρακλέα, συ-
μαχοῦντων αὐτῷ τῶν θεῶν, κρατῆσαι τῇ μάχῃ, καὶ
τοὺς πλείστους ἀνελόντα τὴν χώραν ἐξημερῶσαι.
μυθολογοῦνται δ' οἱ γίγαντες γηγενεῖς γεγενῆσθαι 7
5 διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ κατὰ τὸ σῶμα μεγέθους.
καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν Φλέγρα φονευθέντων γιγάν-
των τοιαῦτα μυθολογοῦσιν τινες, οἷς καὶ Τίμαιος ὁ
συγγραφεὺς ἠκολούθησεν.

Ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐκ τοῦ Φλεγραίου πεδίου κατελ- 22
10 θὼν παρὰ τὴν θάλατταν κατεσκεύασεν ἔργα περὶ
τὴν Ἰορδανὸν ὀνομαζομένην λίμνην, ἱερὰν δὲ Φερ-
σεφόνης νομιζομένην. κεῖται μὲν οὖν ἡ λίμνη με-
ταξὺ Μισηνοῦ καὶ Δικαιαρχείων, πλησίον τῶν θερ-
μῶν ὑδάτων, ἔχει δὲ τὴν μὲν περίμετρον ὥς πέντε
15 σταδίων, τὸ δὲ βάθος ἄπιστον· ἔχουσα γὰρ ὕδωρ
καθαρώτατον φαίνεται τῇ χροῇ κυανοῦν διὰ τὴν
ὑπερβολὴν τοῦ βάθους. μυθολογοῦσιν δὲ τὸ μὲν 2
παλαιὸν γεγενῆσθαι νεκυομαντεῖον πρὸς αὐτῇ, ὃ
τοῖς ὕστερον χρόνοις καταλελυθῆναι φασίν. ἀναπε-
20 πταμένης δὲ τῆς λίμνης εἰς τὴν θάλατταν, τὸν Ἡρα-
κλέα λέγεται τὸν μὲν ἔκρουεν ἐγχῶσαι, τὴν δ' ὁδὸν
τὴν νῦν οὖσαν παρὰ θάλατταν κατασκευάσαι, τὴν
ἀπ' ἐκείνου καλουμένην Ἡρακλείαν.

Ταῦτα μὲν οὖν ἔπραξε περὶ ἐκείνους τοὺς τό- 3
25 πους. ἐντεῦθεν δ' ἀναξενύξας κατήντησε τῆς Πο-
σειδωνιατῶν χώρας πρὸς τινα πέτραν, πρὸς ἣ μυ-
θολογοῦσιν ἰδιὸν τι γενέσθαι καὶ παράδοξον. τῶν
γὰρ ἐγχωρίων τινὰ κυνηγὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν θή-
ραν ἀνδραγαθήμασι διωνομασμένον ἐν μὲν τοῖς ἔμ-
30 προσθεν χρόνοις εἰωθέναι τῶν ληφθέντων θηρίων
268 τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πόδας ἀνατιθέναι τῇ Ἀρτέ-
μιδι καὶ προσηλοῦν τοῖς δένδροις, τότε δ' οὖν

ὑπερφυῇ κάπρον χειρωσάμενον, καὶ τῆς θεοῦ κα-
 ταφρονήσαντα, εἰπεῖν ὅτι τὴν κεφαλὴν τοῦ θηρίου
 ἑαυτῷ ἀνατίθῃσι, καὶ τοῖς λόγοις ἀκολούθως ἐκ
 τινος δένδρου κρεμάσαι ταύτην, αὐτὸν δέ, κανμα-
 τώδους περιστάσεως οὔσης, κατὰ μεσημβρίαν εἰς 5
 ὕπνον τραπῆναι· καθ' ὃν δὴ χρόνον τοῦ δεσμοῦ
 λυθέντος αὐτομάτως πεσεῖν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὸν
 4 κοιμώμενον καὶ διαφθεῖραι. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἂν τις
 θαυμάσειε τὸ γεγονός, ὅτι τῆς θεᾶς ταύτης πολλὰ
 περιστάσεις μνημονεύονται περιέχουσαι τὴν κατὰ 10
 τῶν ἀσεβῶν τιμωρίαν. τῷ δ' Ἡρακλεῖ διὰ τὴν εὐ-
 5 σέβειαν τοῦναντίον συνέβη γενέσθαι. καταντήσαν-
 τος γὰρ αὐτοῦ πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ῥηγίνης καὶ
 Λοκρίδος, καὶ διὰ τὸν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας κόπον
 ἀναπαυόμενον, φασὶν ὑπὸ τῶν τεττίγων αὐτὸν 15
 ἐνοχλούμενον εὔξασθαι τοῖς θεοῖς ἀφανεῖς γενέσθαι
 τοὺς ἐνοχλοῦντας αὐτόν· καὶ διὰ τοῦτο, τῶν θεῶν
 βεβαιωσάντων τὴν εὐχήν, μὴ μόνον κατὰ τὸ παρὸν
 ἀφανεῖς γενέσθαι τούτους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ὕστε-
 ρον χρόνον ἅπαντα μηδένα κατὰ τὴν χώραν φαί- 20
 νεσθαι τέττιγα.

6 Ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς καταντήσας ἐπὶ τὸν πορθμὸν
 κατὰ τὸ στενωτάτον τῆς θαλάττης τὰς μὲν βοῦς
 ἐπεραίωσεν εἰς τὴν Σικελίαν, αὐτὸς δὲ ταύρου κέ-
 ρως λαβόμενος διενήξατο τὸν πόρον, ὄντος τοῦ δια- 25
 στήματος σταδίων τριῶν καὶ δέκα, ὡς Τίμαιός φησι.

23 μετὰ δὲ ταῦτα βουλόμενος ἐγκυκλωθῆναι πᾶσαν
 Σικελίαν, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἀπὸ Πελωριάδος
 ἐπὶ τὸν Ἑρυνά. διεξιόντος δ' αὐτοῦ τὴν παρά-
 λιον τῆς νήσου, μυθολογοῦσι τὰς Νύμφας ἀνεῖναι 30
 θερμὰ λουτρὰ πρὸς τὴν ἀναπαυσιν τῆς κατὰ τὴν
 ὁδοιπορίαν αὐτῷ γενομένης κακοπαθείας. τούτων

δὲ ὄντων διττῶν, τὰ μὲν Ἰμεραῖα, τὰ δ' Ἐγεσταῖα
 προσαγορεύεται, τὴν ὀνομασίαν ἔχοντα ταύτην ἀπὸ
 τῶν τόπων. τοῦ δ' Ἡρακλέους πλησιάσαντος τοῖς 2
 κατὰ τὸν Ἔρυκα τόποις, προεκαλέσατο αὐτὸν Ἐρυξ
 5 εἰς πάλην, υἱὸς [μὲν] ὦν Ἀφροδίτης καὶ Βούτα τοῦ
 τότε βασιλεύοντος τῶν τόπων. γενομένης δὲ τῆς
 φιλοτιμίας μετὰ προστίμου, καὶ τοῦ μὲν Ἐρυκος
 269 διδόντος τὴν χώραν, τοῦ δ' Ἡρακλέους τὰς βοῦς,
 τὸ μὲν πρῶτον ἀγανακτεῖν τὸν Ἐρυκα, διότι πολὺν
 10 λείπονται τῆς ἀξίας αἱ βόες, συγκρινομένης τῆς
 χώρας πρὸς αὐτάς· πρὸς ταῦτα δὲ τοῦ Ἡρακλέους
 ἀποφαινομένου διότι, ταύτας ἂν ἀποβάλλῃ, στερεή-
 σεται τῆς ἀθανασίας, εὐδοκήσας ὁ Ἐρυξ τῇ συν-
 θήκῃ καὶ παλαίσας ἐλείφθῃ καὶ τὴν χώραν ἀπέ-
 15 βαλεν. ὁ δ' Ἡρακλῆς τὴν μὲν χώραν παρέθετο τοῖς 3
 ἐγχωρίοις, συγχωρήσας αὐτοῖς λαμβάνειν τοὺς καρ-
 πούς, μέχρι ἂν τις τῶν ἐγγόνων αὐτοῦ παραγενό-
 μενος ἀπαιτήσῃ· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. πολ-
 λαῖς γὰρ ὕστερον γενεαῖς Δωριεὺς ὁ Λακεδαιμόνιος
 20 καταντήσας εἰς Σικελίαν καὶ τὴν χώραν ἀπολαβὼν
 ἔκτισε πόλιν Ἡράκλειαν. ταχὺ δ' αὐτῆς αὐξομένης,
 οἱ Καρχηδόνιοι φθονήσαντες ἅμα καὶ φοβηθέντες
 μήποτε πλέον ἰσχύσασα τῆς Καρχηδόνας ἀφέλῃται
 τῶν Φοινίκων τὴν ἡγεμονίαν, στρατεύσαντες ἐπ'
 25 αὐτὴν μεγάλαις δυνάμεσι καὶ κατὰ κράτος ἐλόντες
 κατέσκαψαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος
 ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν. τότε δ' ὁ 4
 Ἡρακλῆς ἐγκυκλούμενος τὴν Σικελίαν, καταντή-
 σας εἰς τὴν νῦν οὔσαν τῶν Συρακοσίων πόλιν
 30 καὶ πυθόμενος τὰ μυθολογούμενα κατὰ τὴν τῆς
 Κόρης ἀρπαγὴν, ἔθυσέ τε ταῖς θεαῖς μεγαλοπρε-
 πῶς καὶ εἰς τὴν Κυάνην τὸν καλλιστεύοντα τῶν

ταύρων καθαρίσας κατέδειξε θύειν τοὺς ἐγχωρίους
κατ' ἐνιαυτὸν τῇ Κόρῃ καὶ πρὸς τῇ Κυάνῃ λαμ-
5 πρῶς ἄγειν πανήγυριν τε καὶ θυσίαν. αὐτὸς δὲ
μετὰ τῶν βοῶν διὰ τῆς μεσογείου διεξιὼν, καὶ τῶν
ἐγχωρίων Σικανῶν μεγάλας δυνάμεις ἀντιταξα- 5
μένων, ἐνίκησεν ἐπιφανεῖ παρατάξει καὶ πολλοὺς
ἀπέκτεινεν, ἐν οἷς μυθολογοῦσί τινες καὶ στρατη-
γοὺς ἐπιφανεῖς γεγενῆσθαι τοὺς μέχρι τοῦ νῦν ἡρωι-
κῆς τιμῆς τυγχάνοντας, Λεύκασπιν καὶ Πεδιακρά-
την καὶ Βουφόναν καὶ Γλυχάταν, ἔτι δὲ Βυταίαν 10
καὶ Κρυτιδᾶν.

24 Μετὰ δὲ ταῦτα διελθὼν τὸ Λεοντίνον πεδίον,
τὸ μὲν κάλλος τῆς χώρας ἐθαύμασε, πρὸς δὲ τοὺς
τιμῶντας αὐτὸν οἰκείως διατιθέμενος ἀπέλιπε παρ'
αὐτοῖς ἀθάνατα μνημεῖα τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας. 15
ἰδίον δέ τι συνέβη γενέσθαι περὶ τὴν πόλιν τῶν
Ἀγυριναίων. ἐν ταύτῃ γὰρ τιμηθεὶς ἐπ' ἴσης τοῖς 270
Ὀλυμπίοις θεοῖς πανηγύρεσι καὶ θυσίαις λαμπραῖς,
καίπερ κατὰ τοὺς ἔμπροσθεν χρόνους οὐδεμίαν θυ-
σίαν προσδεχόμενος, τότε πρῶτως συννευδόκησε, τοῦ 20
δαιμονίου τὴν ἀθανασίαν αὐτῷ προσημαίνοντος.
2 ὁδοῦ γὰρ οὔσης οὐκ ἄπωθεν τῆς πόλεως πετρώ-
δους, αἱ βόες τὰ ἴχνη καθάπερ ἐπὶ κηροῦ τινος
ἀπετυποῦντο. ὁμοίως δὲ καὶ αὐτῷ τῷ Ἡρακλεῖ
τούτου συμβαίνοντος, καὶ τοῦ ἄθλου δεκάτου τε- 25
λουμένου, νομίσας ἤδη τι λαμβάνειν τῆς ἀθανα-
σίας, προσεδέχετο τὰς τελουμένας ὑπὸ τῶν ἐγχω-
3 ρίων κατ' ἐνιαυτὸν θυσίας. διόπερ τοῖς εὐδοκιμου-
μένοις τὰς χάριτας ἀποδιδούς, πρὸ μὲν τῆς πόλεως
κατεσκεύασε λίμνην, ἔχουσιν τὸν περίβολον στα- 30
δίῳ τεττάρῳ, ἣν ἐπώνυμον αὐτῷ καλεῖσθαι προσ-
έταξεν. ὥσανύτως δὲ καὶ τῶν βοῶν τοῖς ἀποτυπω-

θεῖσιν ἰχνεσι τὴν ἐφ' ἑαυτοῦ προσηγορίαν ἐπιθείς,
 τέμενος καθιέρωσεν ἥρῳι Γηρουνῇ, ὃ μέχρι τοῦ
 νῦν τιμᾶται παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. Ἰολάου τε τοῦ 4
 ἀδελφιδοῦ συστρατεύοντος τέμενος ἀξιόλογον ἐποί-
 5 ησε, καὶ τιμὰς καὶ θυσίας κατέδειξεν αὐτῷ γίνε-
 σθαι κατ' ἐνιαυτὸν τὰς μέχρι τοῦ νῦν τηρουμένας·
 πάντες γὰρ οἱ κατὰ ταύτην τὴν πόλιν οἰκοῦντες ἐκ
 γενετῆς τὰς κόμας ἱερὰς Ἰολάῳ τρέφουσι, μέχρι ἂν
 ὅτου θυσίαις μεγαλοπρεπέσι καλλιερήσαντες τὸν
 10 θεὸν ἴλεων κατασκευάσωσι. τοσαύτη δ' ἐστὶν ἀγνεία 5
 καὶ σεμνότης περὶ τὸ τέμενος ὥστε τοὺς μὴ τε-
 λούντας τὰς εἰθισμένας θυσίας παῖδας ἀφώνους γί-
 νεσθαι καὶ τοῖς τετελευτηκόσιν ὁμοίους. ἀλλ' οὗ-
 τοι μὲν, ὅταν εὔξηται τις ἀποδώσειν τὴν θυσίαν
 15 καὶ ἐνέχυρον τῆς θυσίας ἀναδείξῃ τῷ θεῷ, παρα-
 χρῆμα ἀποκαθίσταθαί φασι τοὺς τῇ προειρημένῃ
 νόσῳ κατεχομένους. οἱ δ' οὖν ἐγχώριοι τούτοις 6
 ἀκολούθως τὴν μὲν πύλην, πρὸς ἣ τὰς ἀπαντήσεις
 καὶ θυσίας τῷ θεῷ παρέστησαν, Ἡρακλείαν προσ-
 20 ηγόρευσαν, ἀγῶνα δὲ γυμνικὸν καὶ ἵππικὸν καθ'
 ἕκαστον ἔτος μετὰ πάσης προθυμίας ποιοῦσι. παν-
 δήμου δὲ τῆς ἀποδοχῆς ἐλευθέρων τε καὶ δούλων
 γινομένης, κατέδειξαν καὶ τοὺς οἰκέτας ἰδίᾳ τιμῶν-
 τας τὸν θεὸν διάσους τε συνάγειν καὶ συνιόντας
 25 εὐωχίας τε καὶ θυσίας τῷ θεῷ συντελεῖν.

Ὁ δ' Ἡρακλῆς μετὰ τῶν βοῶν περαιωθεὶς εἰς 7
 τὴν Ἰταλίαν προῆγε διὰ τῆς παραλίας, καὶ Λακίνιον
 μὲν κλέπτοντα τῶν βοῶν ἀνείλε, Κρότωνα δὲ ἀκου-
 σίως ἀποκτείνας ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς καὶ τάφον αὐ-
 30 τοῦ κατεσκεύασε· προεῖπε δὲ τοῖς ἐγχωρίοις ὅτι καὶ
 κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους ἔσται πόλις ἐπίσημος
 271 ὁμώνυμος τῷ τετελευτηκότι. αὐτὸς δ' ἐγκυκλωθεὶς 25

τὸν Ἀδρίαν καὶ περὶ περιελθὼν τὸν προειρημένον
κόλπον κατήντησεν εἰς τὴν Ἑπειρον, ἐξ ἧς πο-
ρευθεὶς εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τετελεκὼς τὸν
δέκατον ἄθλον, ἔλαβε πρόσταγμα παρ' Εὐρουσθέως
τὸν ἐξ ἄδου Κέρβερον πρὸς τὸ φῶς ἀγαγεῖν. πρὸς
δὲ τοῦτον τὸν ἄθλον ὑπολαβὼν συνοίσειν αὐτῷ,
παρῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ μετέσχε τῶν ἐν Ἐλευ-
σίνι μυστηρίων, Μουσαίου τοῦ Ὀρφέως υἱοῦ τότε
προεσθηκότος τῆς τελετῆς.

Ἐπεὶ δ' Ὀρφέως ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοίκειόν ἐστι
παρεκβάντας βραχέα περὶ αὐτοῦ διελθεῖν. οὗτος
γὰρ ἦν υἱὸς μὲν Οἰάγρου, Θράξ δὲ τὸ γένος, παι-
δεία δὲ καὶ μελωδία καὶ ποιήσει πολὺ προέχων τῶν
μνημονευομένων· καὶ γὰρ ποίημα συνετάξατο θαυ-
μαζόμενον καὶ τῇ κατὰ τὴν ᾠδὴν εὐμελείᾳ διαφέρον. ἐπὶ
τοσοῦτο δὲ προέβη τῇ δόξῃ ὥστε δοκεῖν τῇ με-
λωδίᾳ θέλγειν τὰ τε θηρία καὶ τὰ δένδρα. περὶ
δὲ παιδείαν ἀσχοληθεὶς, καὶ τὰ περὶ τῆς θεολογίας
μυθολογούμενα μαθὼν, ἀπεδήμησε μὲν εἰς Αἴγυπτον,
καὶ κεῖ πολλὰ προσεπιμαθὼν μέγιστος ἐγένετο τῶν
Ἑλλήνων ἐν τε ταῖς θεολογίαις καὶ ταῖς τελεταῖς
καὶ ποιήμασι καὶ μελωδίαις. συνεστρατεύσατο δὲ
καὶ τοῖς Ἀργοναύταις, καὶ διὰ τὸν ἔρωτα τὸν πρὸς
τὴν γυναῖκα καταβῆναι μὲν εἰς ἄδου παραδόξως
ἐτόλμησε, τὴν δὲ Φερσεφόνην διὰ τῆς εὐμελείας
ψυχαγωγῆσας ἔπεισε συνεργῆσαι ταῖς ἐπιθυμίαις,
καὶ συγχωρῆσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τετελευτηκυῖαν
ἀναγαγεῖν ἐξ ἄδου παραπλησίως τῷ Διονύσῳ· καὶ
γὰρ ἐκεῖνον μυθολογοῦσιν ἀναγαγεῖν τὴν μητέρα
Σεμέλην ἐξ ἄδου, καὶ μεταδόντα τῆς ἀθανασίας
Θυώνην μετονομάσαι. ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ Ὀρφέως
διεληλύθαμεν, μεταβησόμεθα πάλιν ἐπὶ τὸν Ἡρακλέα.

Οὗτος γὰρ κατὰ τοὺς παραδεδομένους μύθους 26
 καταβὰς εἰς τοὺς καθ' ἕδου τόπους, καὶ προσδε-
 χθὲς ὑπὸ τῆς Φερσεφόνης ὡς ἂν ἀδελφός, Θησέα
 μὲν ἀνήγαγεν ἐκ δεσμῶν μετὰ Πειρίθου, χαρισα-
 5 μένης τῆς Κόρης, τὸν δὲ κύνα παραλαβὼν δεδε-
 μένον παραδόξως ἀνήγαγε καὶ φανερόν κατέστησεν
 ἀνθρώποις. τελευταῖον δ' ἄθλον λαβὼν ἐνεργεῖν 2
 τὰ τῶν Ἑσπερίδων χρυσᾶ μῆλα, πάλιν ἐπλευσεν εἰς
 τὴν Λιβύην. περὶ δὲ τῶν μῆλων τούτων διαπε-
 10 φωνήκασιν οἱ μυθογράφοι, καὶ τινὲς μὲν φασιν ἔν
 272 τισι κήποις τῶν Ἑσπερίδων ὑπάρχει κατὰ τὴν Λι-
 βύην μῆλα χρυσᾶ, τηρούμενα συνεχῶς ὑπὸ τινος
 δράκοντος φοβερωτάτου, τινὲς δὲ λέγουσι ποιμένας
 προβάτων κάλλει διαφερούσας κεκτῆσθαι τὰς Ἑσπε-
 15 ρίδας, χρυσᾶ δὲ μῆλα ἀπὸ τοῦ κάλλους ὠνομάσθαι
 ποιητικῶς, ὥσπερ καὶ τὴν Ἀφροδίτην χρυσῇν κα-
 λεῖσθαι διὰ τὴν εὐπρέπειαν. ἔνιοι δὲ λέγουσι πρό- 3
 βата τὴν χροάν ἰδιάζουσαν ἔχοντα καὶ παρόμοιον
 χρυσῷ τετευχέναι ταύτης τῆς προσηγορίας, Δράκοντα
 20 δὲ τῶν ποιμνίων ἐπιμελητὴν καθεσταμένον, καὶ ῥώμῃ
 σώματος καὶ ἀλκῇ διαφέροντα, τηρεῖν τὰ πρόβατα καὶ
 τοὺς ληστεύειν αὐτὰ τολμῶντας ἀποκτείνειν. ἀλλὰ
 περὶ μὲν τούτων ἐξέσται διαλαμβάνειν ὡς ἂν ἕκαστος
 ἑαυτὸν πείθῃ. ὁ δ' Ἡρακλῆς τὸν φύλακα τῶν μῆλων 4
 25 ἀνελών, καὶ ταῦτα ἀποκομίσας πρὸς Εὐρυσθέα, καὶ
 τοὺς ἄθλους ἀποτετελεκώς, προσεδέχετο τῆς ἀθανα-
 σίας τεύξεσθαι, καθάπερ ὁ Ἀπόλλων ἔχρησεν.

Ἡμῖν δ' οὐ παραλείπτεον τὰ περὶ Ἀτλαντος μυ- 27
 θολογούμενα καὶ τὰ περὶ τοῦ γένους τῶν Ἑσπερί-
 30 δων. κατὰ γὰρ τὴν Ἑσπερίτιν ὀνομαζομένην χώραν
 φασὶν ἀδελφοὺς δύο γενέσθαι δόξῃ διωνομασμέ-
 νους, Ἑσπερον καὶ Ἀτλанта. τούτους δὲ κεκτῆσθαι

πρόβατα τῷ μὲν κάλλει διάφορα, τῇ δὲ χροῶ ξανθὰ
 καὶ χρυσοειδῇ· ἀφ' ἧς αἰτίας τοὺς ποιητὰς τὰ πρόβατα
 2 μῆλα καλοῦντας ὀνομάσαι χρυσᾶ μῆλα. τὸν μὲν οὖν
 Ἑσπερον θυγατέρα γεννήσαντα τὴν ὀνομαζομένην
 Ἑσπερίδα συνοικίσει τῷ ἀδελφῷ, ἀφ' ἧς τὴν χώραν
 Ἑσπερίτιν ὀνομασθῆναι· τὸν δ' Ἀτλαντα ἐκ ταύτης
 ἐπὶ γένῃσαι θυγατέρας, ἃς ἀπὸ μὲν τοῦ πατρὸς
 Ἀτλαντίδας, ἀπὸ δὲ τῆς μητρὸς Ἑσπερίδας ὀνομασθῆ-
 ναι. τούτων δὲ τῶν Ἀτλαντίδων κάλλει καὶ σωφροσύνῃ
 διαφερουσῶν, λέγουσι Βούσιριν τὸν βασιλέα τῶν Αἰ-
 γυπτίων ἐπιθυμῆσαι τῶν παρθένων ἐγκρατῇ γενέ-
 σθαι· διὸ καὶ ληστὰς κατὰ θάλατταν ἀποστέλλαντα
 διακελεύσασθαι τὰς κόρας ἀρπάσαι καὶ διακομίσαι
 3 πρὸς ἑαυτόν. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν Ἡρακλέα τε-
 λούντα τὸν ὕστατον ἄθλον Ἀνταῖον μὲν ἀνελεῖν ἐν
 τῇ Λιβύῃ τὸν συναναγκάζοντα τοὺς ξένους διαπαλαί-
 ειν, Βούσιριν δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον τῷ Διὶ σφα-
 γιάζοντα τοὺς παρεπιδημοῦντας ξένους τῆς προση-
 κούσης τιμωρίας καταξιῶσαι· μετὰ δὲ ταῦτα ἀνὰ
 τὸν Νεῖλον πλεύσαντα εἰς τὴν Αἰθιοπίαν τὸν βασι-
 λεύοντα τῶν Αἰθιοπῶν Ἡμαθίωνα κατάρχοντα μάχης
 ἀποκτεῖναι, τὸ δ' ὕστατον ἐπανελθεῖν πάλιν ἐπὶ τὸν
 ἄθλον. τοὺς δὲ ληστὰς ἐν κήπῳ τινὶ παιζούσας
 τὰς κόρας συναρπάσαι, καὶ ταχὺ φυγόντας εἰς τὰς
 4 ναῦς ἀποπλεῖν. τούτοις δ' ἐπὶ τινος ἀκτῆς δειπνο-
 ποιούμενοις ἐπιστάντα τὸν Ἡρακλέα, καὶ παρὰ τῶν
 παρθένων μαθόντα τὸ συμβεβηκός, τοὺς μὲν λη-
 στὰς ἅπαντας ἀποκτεῖναι, τὰς δὲ κόρας ἀποκομίσαι
 πρὸς Ἀτλαντα τὸν πατέρα· ἀνθ' ὧν τὸν Ἀτλαντα
 χάριν τῆς εὐεργεσίας ἀποδιδόντα μὴ μόνον δοῦναι
 τὰ πρὸς τὸν ἄθλον καθήκοντα προθύμως, ἀλλὰ καὶ 27
 τὰ κατὰ τὴν ἀστρολογίαν ἀφθόνως διδάξαι. περι-

τότερον γὰρ αὐτὸν τὰ κατὰ τὴν ἀστρολογίαν ἐκ-
 πεποιηκότα καὶ τὴν τῶν ἄστρον σφαῖραν φιλο-
 τέχνως εὐρόντα ἔχειν ὑπόληψιν ὡς τὸν κόσμον ὅλον
 ἐπὶ τῶν ὤμων φοροῦντα. παραπλησίως δὲ καὶ τοῦ
 5 Ἡρακλέους ἐξενέγκαντος εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸν σφαι-
 ρικὸν λόγον, δόξης μεγάλης τυχεῖν, ὡς διαθεδεγμέ-
 νον τὸν Ἀτλαντικὸν κόσμον, αἰνιττομένων τῶν ἀν-
 θρώπων τὸ γερονός.

Τοῦ δ' Ἡρακλέους περὶ ταῦτ' ὄντος φασὶ τὰς 28
 10 ὑπολειφθεῖσας Ἀμαζόνας περὶ τὸν Θερμῶδοντα πο-
 ταμὸν ἀθροισθεῖσας πανδημεὶ σπεῦσαι τοὺς Ἕλλη-
 νας ἀμύνασθαι περὶ ὧν Ἡρακλῆς στρατεύσας διειρ-
 γάσατο. διαφορώτατα δὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐφιλοτι-
 μοῦντο διὰ τὸ τὸν Θησέα καταδεδουλωσθαι τὴν
 15 ἡγεμόνα τῶν Ἀμαζόνων Ἀντιόπην, ὡς δ' ἔνιοι γρά-
 φουσιν, Ἰππολύτην. συστρατευσάντων δὲ τῶν Σκυ- 2
 θῶν ταῖς Ἀμαζόσι συνέβη δύναμιν ἀξιόλογον ἀθροι-
 σθῆναι, μεθ' ἧς αἱ προηγούμεναι τῶν Ἀμαζονίδων
 περαιωθεῖσαι τὸν Κιμμέριον Βόσπορον προῆγον διὰ
 20 τῆς Θράκης. τέλος δὲ πολλὴν τῆς Εὐρώπης ἐπελ-
 θοῦσαι κατήντησαν εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ κατεστρα-
 τοπέδευσαν ὅπου νῦν ἐστὶ τὸ καλούμενον ἀπ' ἐκεί-
 νων Ἀμαζονεῖον. Θησεὺς δὲ πνυθόμενος τὴν τῶν 3
 Ἀμαζόνων ἔφοδον ἐβοήθει ταῖς πολιτικαῖς δυνά-
 25 μεσιν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Ἀμαζονίδα Ἀντιό-
 πην, ἐξ ἧς ἦν πεπαιδοποιημένος υἱὸν Ἰππόλυτον.
 συνάψας δὲ μάχην ταῖς Ἀμαζόσι, καὶ τῶν Ἀθηναίων
 ὑπερεχόντων ταῖς ἀνδραγαθίαις, ἐνίκησαν οἱ περὶ
 τὸν Θησέα, καὶ τῶν ἀντιταχθεῖσων Ἀμαζονίδων ἄς
 30 μὲν κατέκοψαν, ἄς δὲ τῆς Ἀττικῆς ἐξέβαλον. συν- 4
 ἔβη δὲ καὶ τὴν Ἀντιόπην συναγωνισαμένην τῷ
 ἀνδρὶ Θησεῖ, καὶ κατὰ τὴν μάχην ἀριστεύουσαν,

ἡρωικῶς καταστρέψαι τὸν βίον. αἱ δ' ὑπολειφθεῖσαι τῶν Ἀμαζόνων ἀπογνοῦσαι τὴν πατρῴαν γῆν, ἐπανῆλθον μετὰ τῶν Σκυθῶν εἰς τὴν Σκυθίαν καὶ μετ' ἐκείνων κατῴκησαν. ἡμεῖς δὲ ἀρκούντως περὶ τούτων διεληλυθότες ἐπάνιμεν πάλιν ἐπὶ τὰς Ἡρα- κλέους πράξεις.

- 29 Τετελεκότος γὰρ αὐτοῦ τοὺς ἄθλους, καὶ τοῦ θεοῦ χρήσαντος συμφέρειν πρὸ τῆς εἰς θεοὺς μεταλλαγῆς ἀποικίαν εἰς Σαρδῶν πέμψαι καὶ τοὺς ἐκ τῶν Θεσπιάδων αὐτῷ γενομένους υἱοὺς ἡγεμόνας ποιῆσαι ταύτης, ἔκρινε τὸν ἀδελφιδοῦν Ἰόλαον ἐκπέμψαι μετὰ τῶν παίδων διὰ τὸ παντελῶς νέους εἶναι. ἀναγκαῖον δ' ἡμῖν φαίνεται προδιελθεῖν περὶ τῆς γενέσεως τῶν παίδων, ἵνα τὸν περὶ τῆς ἀποικίας λόγον καθαρώτερον ἐκθέσθαι δυνηθῶμεν. Θέσπιος ἀνὴρ ἦν τὸ γένος ἐπιφανὴς ἐκ τῶν Ἀθηναίων, υἱὸς Ἐρεχθέως, βασιλεύων δὲ τῆς ὁμωνύμου χώ- ρας ἐγέννησεν ἐκ πλειόνων γυναικῶν θυγατέρας πεντήκοντα. Ἡρακλέους δ' ἔτι παιδὸς ὄντος τὴν ἡλικίαν, καὶ ῥώμῃ σώματος ὑπερφυοῦς ὄντος, ἐφιλοτιμήθη τὰς θυγατέρας ἐκ τούτου τεκνοποιήσασθαι. διὸ καλέσας αὐτὸν ἐπὶ τινα θυσίαν καὶ λαμπρῶς ἐστιάσας, ἀπέστειλε κατὰ μίαν τῶν θυγατέρων· αἷς ἀπάσαις μιγείς καὶ ποιήσας ἐγκύους ἐγένετο πατὴρ υἱῶν πεντήκοντα. ὧν λαβόντων τὴν κοινὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῶν Θεσπιάδων, καὶ γενομένων ἐνηλίκων, ἔκρινεν ἐκπέμπειν τούτους εἰς τὴν ἀποικίαν τὴν εἰς Σαρδόνα κατὰ τὸν χρησμόν. ἡγουμένου δὲ τοῦ στόλου παντὸς Ἰολάου, καὶ συνεστρατευμένου σχεδὸν ἀπάσας τὰς στρατείας, ἐπέ- τρεψεν αὐτῷ τὰ περὶ τοὺς Θεσπιάδας καὶ τὴν ἀποικίαν. τῶν δὲ πεντήκοντα παίδων δύο μὲν

κατέμειναν ἐν ταῖς Θήβαις, ὧν τοὺς ἀπογόνους φασὶ
μέχρι τοῦ νῦν τιμᾶσθαι, ἐπὶ δ' ἐν Θεσπιαῖς, οὓς
ὀνομάζουσι δημόχους, ὧν καὶ τοὺς ἀπογόνους
ἡγήσασθαι φασὶ τῆς πόλεως μέχρι τῶν νεωτέρων
5 καιρῶν. τοὺς δὲ λοιποὺς ἅπαντας Ἰόλαος ἀναλα- 5
βὼν καὶ πολλοὺς ἄλλους τοὺς βουλομένους κοινω-
νεῖν τῆς ἀποικίας, ἐπλευσεν εἰς τὴν Σαρδόναν. κρα-
τήσας δὲ μάχῃ τῶν ἐγχωρίων, κατεκληρούχησε τὸ
κάλλιστον τῆς νήσου, καὶ μάλιστα τὴν πεδιάδα χώ-
10 ραν, ἣν μέχρι τοῦ νῦν καλεῖσθαι Ἰολαεῖον. ἐξῆ- 6
μερώσας δὲ τὴν χώραν καὶ καταφυτεύσας δένδροις
καρπίμοις κατεσκεύασε περιμάχητον· ἐπὶ τοσοῦτον
γὰρ ἡ νῆσος διωνομάσθη τῇ τῶν καρπῶν ἀφθονίᾳ
ὥστε Καρχηδονίους ὕστερον αὐξηθέντας ἐπιθυμῆ-
15 σαι τῆς νήσου, καὶ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ κινδύνους
ὑπὲρ αὐτῆς ἀναδέξασθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν
τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν. τότε δ' ὁ Ἰόλαος 30
καταστήσας τὰ περὶ τὴν ἀποικίαν, καὶ τὸν Δαίδα-
λον ἐκ τῆς Σικελίας μεταπεμψάμενος, κατεσκεύασεν
20 ἔργα πολλὰ καὶ μεγάλα μέχρι τῶν νῦν καιρῶν δια-
μένοντα καὶ ἀπὸ τοῦ κατασκευάσαντος Δαιδάλεια
καλούμενα. ὠκοδόμησε δὲ καὶ γυμνάσια μεγάλα
καὶ πολυτελῆ, καὶ δικαστήρια κατέστησε καὶ τᾶλλα
τὰ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν συντείνοντα. ὠνόμασε δὲ 2
25 καὶ τοὺς λαοὺς Ἰολαεῖους, ἀφ' ἑαυτοῦ θέμενος τὴν
προσηγορίαν, συγχωρησάντων τῶν Θεσπιαδῶν, καὶ
δόντων αὐτῷ τοῦτο τὸ γέρας καθ' ἁπερεῖ τιμι πατρί.
διὰ γὰρ τὴν πρὸς αὐτοὺς σπουδὴν ἐπὶ τοσοῦτον
εὐνοίας προήχθησαν ὥστ' ἐπώνυμον αὐτῷ περι-
30 θεῖναι τὴν τοῦ γονέως προσηγορίαν· διόπερ ἐν τοῖς
ὕστερον χρόνοις οἱ τὰς θυσίας τελοῦντες τούτῳ
275 τῷ θεῷ προσαγορεύουσιν αὐτὸν Ἰόλαον πατέρα,

3 καθάπερ οἱ Πέρσαι τὸν Κῦρον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ
 μὲν Ἰόλαος ἐπανιῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ προσπλεύ-
 σας τῇ Σικελίᾳ, οὐκ ὀλίγον χρόνον διέτριψεν ἐν
 τῇ νήσῳ. καθ' ὃν δὴ χρόνον καὶ τινες τῶν συν-
 αποδημούντων αὐτῷ διὰ τὸ κάλλος τῆς χώρας κα- 5
 τέμειναν ἐν τῇ Σικελίᾳ, καὶ τοῖς Σικανοῖς κατα-
 μιγέντες ἐν ταύτῃ κατώκησαν, τιμώμενοι διαφερόν-
 τως ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. ὁ δ' Ἰόλαος μεγάλης ἀπο-
 δοχῆς τυγχάνων καὶ πολλοὺς εὐεργετῶν ἐν πολλαῖς
 τῶν πόλεων, ἐτιμήθη τεμένεσι καὶ τιμαῖς ἡρωικαῖς. 10
 4 ἴδιον δέ τι καὶ παράδοξον συνέβη γενέσθαι κατὰ
 τὴν ἀποικίαν ταύτην· ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἔχρησεν αὐ-
 τοῖς ὅτι πάντες οἱ τῆς ἀποικίας ταύτης μετασχόντες
 καὶ οἱ τούτων ἔκγονοι διατελέσουσιν ἅπαντα τὸν
 αἰῶνα διαμένοντες ἐλεύθεροι, τὸ δ' ἀποτέλεσμα 15
 τούτων ἀκολούθως τῷ χρησμῷ διέμεινε μέχρι τῶν
 5 καθ' ἡμᾶς καιρῶν. οἱ μὲν γὰρ λαοὶ διὰ τὸ πλη-
 θος τοῦ χρόνου, πλειόνων τῶν βαρβάρων ὄντων
 τῶν μετεσχηκότων τῆς ἀποικίας, ἐξεβαρβαρώθησαν,
 καὶ μεταστάντες εἰς τὴν ὀρεινὴν ἐν ταῖς δυσχω- 20
 ραῖς κατώκησαν, ἐθίσαντες δ' ἑαυτοὺς τρέφεσθαι
 γάλακτι καὶ κρέασι καὶ πολλὰς ἀγέλας κτηνῶν
 τρέφοντες οὐκ ἐπεδέοντο σίτου· κατασκευάσαντες
 δ' οἰκῆσεις ἑαυτοῖς καταγείους καὶ τὴν τοῦ βίου
 διεξαγωγὴν ἐν τοῖς ὀρύγμασι ποιούμενοι τοὺς ἐκ 25
 6 τῶν πολέμων κινδύνους ἐξέφυγον. διὸ καὶ πρό-
 τερον μὲν Καρχηδόνιοι, μετὰ δὲ ταῦτα Ῥωμαῖοι
 πολλάκις πολεμήσαντες τούτοις τῆς προθέσεως διή-
 μαρτον.

Καὶ περὶ μὲν Ἰολάου καὶ Θεσπιαδῶν, ἔτι δὲ τῆς 30
 ἀποικίας τῆς εἰς Σαρδόνα γενομένης ἀρκεσθησό-
 μεθα τοῖς ῥηθεῖσι, περὶ δ' Ἡρακλέους τὰ συνεχῆ

τοῖς προειρημένοις προσθήσομεν. τελέσας γὰρ τοὺς 31
 ἄθλους τὴν μὲν ἑαυτοῦ γυναῖκα Μεγάραν συνάκι-
 σεν Ἰολάῳ, διὰ τὴν περὶ τὰ τέκνα συμφορὰν ὑπο-
 πτευσάμενος τὴν ἐξ ἐκείνης παιδοποιῖαν, ἑτέραν δὲ
 5 ἐξήτει πρὸς τέκνων γένεσιν ἀνύποπτον. διόπερ
 ἐμνήστευσεν Ἰόλῃν τὴν Εὐρύτου τοῦ δυναστεύσαν-
 τος Οἰχαλίας. ὁ δ' Εὐρυτος διὰ τὴν ἐκ τῆς Με- 2
 γάρας γενομένην ἀτυχίαν εὐλαβηθεὶς, ἀπεκρίθη
 βουλευέσθαι περὶ τοῦ γάμου. ὁ δ' ἀποτυχὼν τῆς
 10 μνηστείας διὰ τὴν ἀτιμίαν ἐξήλασε τὰς ἵππους τοῦ
 Εὐρύτου. Ἰφίτου δὲ τοῦ Εὐρύτου τὸ γεγονὸς ὑπο- 3
 πτευσάμενος καὶ παραγενομένου κατὰ ζήτησιν τῶν ἵπ-
 πων εἰς Τίρυνθα, τοῦτον μὲν ἀναβιβάσας ὁ Ἡρακλῆς
 276 ἐπὶ τινα πύργον ὑψηλὸν ἐκέλευσεν ἀφορᾶν μὴ που
 15 νεμόμεναι τυγχάνουσιν, οὐ δυναμένου δὲ κατα-
 νοῆσαι τοῦ Ἰφίτου, φήσας αὐτὸν ψευδῶς κατητιᾶ-
 σθαι τὴν κλοπὴν κατεκρήμυνισεν ἀπὸ τοῦ πύργου.
 διὰ δὲ τὸν τούτου θάνατον Ἡρακλῆς νοσήσας πα- 4
 ρῆλθεν εἰς Πύλον πρὸς Νηλέα, καὶ παρεκάλεσεν
 20 αὐτὸν καθῆραι τὸν φόνον. ὁ μὲν οὖν Νηλεὺς βου-
 λευσάμενος μετὰ τῶν υἱῶν ἔλαβε πάντας πλὴν Νέ-
 στορος τοῦ νεωτάτου συγκαταينوῦντας μὴ προσδέ-
 ξασθαι τὸν καθαρόν. ὁ δ' Ἡρακλῆς τότε μὲν 5
 παρελθὼν πρὸς Διήφοβον τὸν Ἱπολύτου καὶ πεί-
 25 σας αὐτὸν ἐκαθάρθη, οὐ δυνάμενος δὲ ἀπολυθῆναι
 τῆς νόσου ἐπρωῶτησε τὸν Ἀπόλλω περὶ τῆς θερα-
 πείας. τούτου δὲ χρήσαντος ὅτι ῥᾶον οὕτως ἀπο-
 λυθήσεται τῆς νόσου, εἰ πραθεὶς δικαίως τὴν ἑαυ-
 τοῦ τιμὴν ἀποδοίῃ τοῖς Ἰφίτου παισίν, ἀναγκαζό-
 30 μενος πείθεσθαι ὑπὸ τῆς νόσου τῷ χρησμῷ μετὰ
 τινων φίλων ἐπλευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν. ἐκεῖ δ' ὑπο-
 μείνας ἐκουσίως ὑπὸ τινος τῶν φίλων ἐπράθη, καὶ

παρθένου δοῦλος ἐγένετο Ὀμφάλης τῆς Ἰαρδάνου,
 βασιλευούσης τῶν τότε Μαιόνων, νῦν δὲ Αὐδῶν
 6 ὀνομαζομένων. καὶ τὴν μὲν τιμὴν ὁ ἀποδόμενος
 τὸν Ἡρακλέα τοῖς Ἰφίτου παισὶν ἀπέδωκε κατὰ τὸν
 χρησμόν, ὁ δ' Ἡρακλῆς ὑγιασθεὶς καὶ δουλεύων 5
 τῇ Ὀμφάλῃ τοὺς κατὰ τὴν χώραν ληστεύοντας ἐκό-
 7 λασε. τοὺς μὲν γὰρ ὀνομαζομένους Κέρκωπας, λη-
 στεύοντας καὶ πολλὰ κακὰ διεργαζομένους, οὓς μὲν
 ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ζωγρήσας δεδεμένους παρέδωκε
 τῇ Ὀμφάλῃ. Συλέα δὲ τοὺς παριόντας ξένους συν- 10
 αρπάζοντα καὶ τοὺς ἀμπελῶνας σκάπτειν ἀναγκά-
 ζοντα τῷ σκαφεῖω πατάξας ἀπέκτεινεν. Ἰτώνων δὲ
 λεηλατούντων πολλὴν τῆς ὑπὸ Ὀμφάλῃ χώρας, τὴν τε
 λείαν ἀφείλετο καὶ τὴν πόλιν ἐξ ἧς ἐποιοῦντο τὴν
 ὁρμὴν ἐκπορθήσας ἐξηνδραποδίσατο καὶ κατέσκαψεν. 15
 8 ἢ δ' Ὀμφάλῃ ἀποδεχομένη τὴν ἀνδρείαν τὴν Ἡρα-
 κλέους, καὶ πνυθομένη τίς ἐστὶ καὶ τίνων, ἐθαύμασε
 τὴν ἄρετήν, ἐλεύθερον δ' ἀφείσα καὶ συνοικήσασα
 αὐτῷ Λάμον ἐγέννησε. προὔπηρχε δὲ τῷ Ἡρακλεῖ κατὰ
 τὸν τῆς δουλείας καιρὸν ἐκ δούλης υἱὸς Κλεόδαιος. 20
 32 Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπανελθὼν εἰς Πελοπόννη-
 σον ἐστράτευσεν εἰς Ἴλιον, ἐγκαλῶν Λαομέδοντι
 τῷ βασιλεῖ. οὗτος γὰρ Ἡρακλέους στρατεύοντος
 μετὰ Ἰάσονος ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρος, καὶ τὸ
 κῆτος ἀνελόντος, ἀπεστέρησε τῶν ὁμολογημένων 25
 ἵππων, περὶ ὧν ἐν τοῖς Ἀργοναύταις τὰ κατὰ 277
 2 μέρος μικρὸν ὕστερον διέξιμεν. καὶ τότε μὲν διὰ
 τὴν μετ' Ἰάσονος στρατείαν ἀσχοληθεὶς, ὕστερον
 δὲ λαβὼν καιρὸν ἐπὶ τὴν Τροίαν ἐστράτευσεν,
 ὥς μὲν τινὲς φασί, ναυσὶ μακραῖς ὀκτωκαίδεκα, 30
 ὥς δὲ Ὅμηρος γέγραπεν, ἐξ ταῖς ἀπάσαις, ἐν οἷς
 παρεισάγει τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τληπόλεμον λέγοντα

ἀλλ' οἷόν τινά φασι βίην Ἡρακληεῖν
 εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα,
 ὅς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν ἔνεχ' ἵππων Λαομέδοντος
 5 ἔξ οἷης σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν
 ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς καταπλεύσας εἰς τὴν Τρωάδα 3
 αὐτὸς μὲν μετὰ τῶν ἀρίστων προῆγεν ἐπὶ τὴν πό-
 λιν, ἐπὶ δὲ τῶν νεῶν ἀπέλιπεν ἡγεμόνα τὸν Ἀμ-
 φιαράου υἱὸν Οἰκλέα. Λαομέδων δέ, ἀπροσδοκῆ-
 10 του τῆς παρουσίας τῶν πολεμίων γενομένης, δύ-
 ναμιν ἀξιόλογον συναγαγεῖν ἐξεκλείσθη διὰ τὴν
 ὀξύτητα τῶν καιρῶν, ἀθροίσας δὲ ὅσους ἐδύνατο,
 μετὰ τούτων ἦλθεν ἐπὶ τὰς ναῦς, ἐλπίζων, εἰ ταύ-
 τας ἐμπρήσειε, τέλος ἐπιθήσειν τῷ πολέμῳ. τοῦ
 15 δὲ Οἰκλέους ἀπαντήσαντος, ὁ μὲν στρατηγὸς Οἰ-
 κλῆς ἔπεσεν, οἱ δὲ λοιποὶ συνδιωχθέντες εἰς τὰς
 ναῦς ἔφθασαν ἀναπλεύσαντες ἀπὸ τῆς γῆς. Λαο- 4
 μέδων δὲ ἐπανελθὼν καὶ πρὸς τῇ πόλει τοῖς μεθ'
 Ἡρακλέους συμβαλὼν αὐτός τε ἔπεσε καὶ τῶν συν-
 20 αργωνιζομένων οἱ πλείους. Ἡρακλῆς δὲ τὴν πόλιν
 ἔλὼν κατὰ κράτος καὶ πολλοὺς ἐν χειρῶν νόμῳ κα-
 τασφάξας, Πριάμῳ τὴν βασιλείαν ἀπέδωκε τῶν
 Ἰλιαδῶν διὰ τὴν δικαιοσύνην. οὗτος γὰρ μόνος τῶν 5
 υἱῶν τοῦ Λαομέδοντος ἐναντιούμενος τῷ πατρὶ τὰς
 25 ἵππους ἀποδοῦναι συνεβούλευσεν τῷ Ἡρακλεῖ κατὰ
 τὰς ἐπαγγελίας. ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐστεφάνωσε Τελα-
 μῶνα ἀριστείοις, δούς αὐτῷ τὴν Λαομέδοντος θυ-
 γατέρα Ἡσιόνην. οὗτος γὰρ κατὰ τὴν πολιορκίαν
 30 κλέους προσβαλόντος κατὰ τὸ καρτερώτατον μέρος
 τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως.

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρακλῆς μὲν ἐπανελθὼν εἰς 33

Πελοπόννησον ἐστράτευσεν ἐπ' Αὐγέαν διὰ τὴν
 ἀποστέρησιν τοῦ μισθοῦ. γενομένης δὲ μάχης πρὸς
 τοὺς Ἡλείους, τότε μὲν ἄπρακτος ἐπανῆλθεν εἰς
 Ὠλενον πρὸς Δεξαμενόν· τῆς δὲ τούτου θυγατρὸς 278
 Ἰπολύτης συνοικισομένης Ἀζᾶνι, συνδειπνῶν Ἡρα- 5
 κλῆς καὶ θεασάμενος ἐν τοῖς γάμοις ὑβρίζοντα τὸν
 Κένταυρον Εὐρυτίωνα καὶ τὴν Ἰπολύτην βιαζόμε-
 2 νον, ἀπέκτεινεν. εἰς Τίρυνθα δὲ Ἡρακλέους ἐπα-
 νελθόντος, Εὐρυσθεὺς αἰτιασάμενος αὐτὸν ἐπιβου-
 λεύειν τῇ βασιλείᾳ προσέταξεν ἀπελθεῖν ἐκ Τίρυν- 10
 θος αὐτόν τε καὶ τὴν Ἀλκμήνην καὶ Ἰφικλέα καὶ
 Ἰόλαον. διόπερ ἀναγκασθεὶς ἔφυγε μετὰ τούτων
 3 καὶ κατῴκησε τῆς Ἀρκαδίας ἐν Φενεῷ. ἐντεῦθεν
 δὲ ὀρμώμενος, καὶ πυθόμενος ἐξ Ἥλιδος πομπὴν
 ἀποστέλλεσθαι Ποσειδῶνι εἰς Ἴσθμόν, καὶ ταύτης 15
 ἀφηγεῖσθαι Εὐρυτον τὸν Αὐγέου, προσπεσὼν ἄφνω
 τὸν Εὐρυτον ἀπέκτεινε περὶ Κλεωνάς, ἔνθα νῦν
 4 ἔστιν ἱερὸν Ἡρακλέους. μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας
 ἐπὶ τὴν Ἥλιν τὸν τε βασιλέα ἐφόνευσεν Αὐγέαν,
 καὶ τὴν πόλιν ἐλὼν κατὰ κράτος Φυλέα τὸν Αὐ- 20
 γέου μετεπέμψατο, καὶ τούτῳ τὴν βασιλείαν παρέ-
 δωκεν· ἦν γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς πεφυγαδευμένος
 καθ' ὃν καιρὸν δικαστὴς γενόμενος τῷ πατρὶ πρὸς
 Ἡρακλέα περὶ τοῦ μισθοῦ τὸ νίκημα ἀπέδωκεν Ἡρα-
 5 κλεῖ. μετὰ δὲ ταῦτα Ἰποκόων μὲν ἐφυγάδευσεν 25
 ἐκ τῆς Σπάρτης τὸν ἀδελφὸν Τυνδάρεων, Οἰωνὸν
 δὲ τὸν Λικυμνίου φίλον ὄντα Ἡρακλέους οἱ υἱοὶ
 τοῦ Ἰποκόωντος εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἀπέ-
 κτειναν· ἐφ' οἷς ἀγανακτήσας Ἡρακλῆς ἐστράτευ-
 σεν ἐπ' αὐτούς· μεγάλη δὲ μάχη νικήσας παμπλη- 30
 θεὶς ἀπέκτεινε. τὴν δὲ Σπάρτην ἐλὼν κατὰ κρά-
 τος, κατήγαγεν ἐπὶ τὴν βασιλείαν Τυνδάρεων τὸν

πατέρα τῶν Διοσκόρων, καὶ τὴν βασιλείαν ὡς δο-
 ρίκτητον Τυνδάρεω παρέθηκετο, προστάξας τοῖς ἄφ'
 ἑαυτοῦ γενομένοις φυλάττειν. ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ 6
 τῶν μεθ' Ἡρακλέους ὀλίγοι παντελῶς, ἐν οἷς ἦσαν
 5 ἐπιφανεῖς ἄνδρες Ἴφικλος καὶ Κηφεὺς καὶ Κηφέως
 υἱοὶ τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἑπτακαίδεκα· τρεῖς γὰρ ἀπὸ
 τῶν εἴκοσι μόνον διεσώθησαν· τῶν δ' ἐναντίων
 αὐτός τε ὁ Ἴπποκόων καὶ μετ' αὐτοῦ δέκα μὲν υἱοί,
 τῶν δ' ἄλλων Σπαρτιατῶν παμπληθεῖς. ἀπὸ δὲ 7
 10 ταύτης τῆς στρατείας ἐπανιῶν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν,
 καὶ καταλύσας παρ' Ἀλεω τῷ βασιλεῖ, τῇ θυγατρὶ
 τούτου λάθρα μιγείς Αὖγῃ καὶ ταύτην ποιήσας ἔγ-
 κυον εἰς Στύμφαλον ἐπανῆλθεν. Ἀλεως δ' ἀγνοῶν 8
 τὸ πεπραγμένον, ὡς ὁ τῆς γαστροῦς ὄγκος ἐμήνυσσε
 15 τὴν φθοράν, ἐξήτει τὸν φθείραντα. τῆς δ' Αὖγης
 ἀποφαινομένης ὅτι βιάσαιτο αὐτὴν Ἡρακλῆς, ἀπι-
 στήσας τοῖς ὑπὸ ταύτης λεγομένοις ταύτην μὲν
 παρέδωκε Ναυπλίῳ φίλῳ καθεστῶτι, καὶ προσέ-
 ταξε καταποντίσαι. Αὖγῃ δ' ἀπαγομένη εἰς Ναυ- 9
 20 πλίαν, καὶ γενομένη κατὰ τὸ Παρθένιον ὄρος, ὑπὸ
 279 τῶν ὠδίνων καταβαρουμένη παρῆλθεν εἰς τὴν
 πλησίαν ὕλην ὡς ἐπὶ τινα χρεῖαν ἀναγκαίαν· τε-
 κοῦσα δὲ παιδίον ἄρρεν ἀπέλιπε τὸ βρέφος εἰς
 τινας θάμνους κρύψασα. μετὰ δὲ ταῦτα Αὖγῃ μὲν
 25 ἀπηλλάγη μετὰ Ναυπλίῳ, καὶ καταντήσασα τῆς
 Ἀργείας εἰς τὸν ἐν Ναυπλίᾳ λιμένα παραδόξου σω-
 τηρίας ἔτυχεν· ὁ γὰρ Ναύπλιος καταποντίσαι μὲν 10
 αὐτὴν κατὰ τὰς ἐντολὰς οὐκ ἔκρινε, ξένοις δέ τισι
 Καρσὶν ἀναγομένοις εἰς τὴν Ἀσίαν δωρήσασθαι·
 30 οὗτοι δ' ἀπαγαρόντες εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπέδοντο τὴν
 Αὖγην τῷ βασιλεῖ τῆς Μυσίας Τεύθραντι. τὸ δὲ 11
 ἀπολειφθὲν ἐν τῷ Παρθενίῳ βρέφος ὑπὸ τῆς Αὖγης

βουκόλοι τινὲς Κορύθου τοῦ βασιλέως εὐρόντες ὑπό-
 τινος ἐλάφου τῷ μαστῷ τρεφόμενον, ἐδωρήσαντο τῷ
 δεσπότῃ. ὁ δὲ Κόρυθος παραλαβὼν τὸ παιδίον
 ἄσμένως ὡς ἰδιον υἱὸν ἔτρεφε, προσαγορεύσας Τή-
 λεφον ἀπὸ τῆς τρεφούσης ἐλάφου. Τήλεφος δ' ἀν- 5
 δρωθεὶς καὶ τὴν μητέρα μαθεῖν σπεύδων, παρῆλ-
 θεν εἰς Δελφούς, καὶ χρησμὸν ἔλαβε πλεῖν εἰς τὴν
 12 Μυσίαν πρὸς Τεύθραντα τὸν βασιλέα. ἀνευρὼν
 δὲ τὴν μητέρα, καὶ γνωσθεὶς τίνος ἦν πατρός, ἀπο-
 δοχῆς ἐτύγχανε τῆς μεγίστης. ὁ δὲ Τεύθρας ἅπαις 10
 ὧν ἀρρέων παίδων τὴν θυγατέρα Ἀργιόπην συνώ-
 κισε τῷ Τηλέφῳ, καὶ διάδοχον ἀπέδειξε τῆς βασιλείας.
 34 Ἑρακλῆς δὲ μετὰ τὴν ἐν Φενεῷ κατοίκησιν ἔτει
 πέμπτῳ, δυσφορῶν ἐπὶ τῷ τετελευτηκέναι Οἰωνὸν
 τὸν Αἰκυμνίου καὶ Ἰφικλον τὸν ἀδελφόν, ἀπῆλθεν 15
 ἐκουσίως ἐξ Ἀρκαδίας καὶ πάσης Πελοποννήσου,
 συναπελθόντων δ' αὐτῷ πολλῶν ἐκ τῆς Ἀρκαδίας,
 ἀπῆλθε τῆς Αἰτωλίας εἰς Καλυδῶνα κάκει κατόκη-
 σεν. οὐκ ὄντων δ' αὐτῷ παίδων γνησίων οὐδὲ γα-
 μετῆς γυναικός, ἔγημε Δηϊάνειραν τὴν Οἰνέως, τε- 20
 τελευτηκότος ἤδη Μελεάγρου. οὐκ ἀνοίκειον δ' εἶναι
 νομίζομεν βραχὺ παρεκβάντας ἡμᾶς ἀπαγγεῖλαι τὴν
 2 περὶ τὸν Μελεάγρον περιπέτειαν. Οἰνεὺς γάρ, γε-
 νομένης αὐτῷ εὐκαρπίας τοῦ σίτου, τοῖς μὲν ἄλ-
 λοις θεοῖς ἐτέλεσε θυσίας, μόνης δὲ τῆς Ἀρτέμιδος 25
 ὀλιγώρησεν· δι' ἣν αἰτίαν ἡ θεὸς αὐτῷ μηνίσασα
 τὸν διαβεβοημένον Καλυδῶνιον ὕν ἀνῆκεν, ὑπερ-
 3 φυῇ τὸ μέγεθος. οὗτος τὴν σύνεγγυς χώραν κατα-
 φθείρων τὰς κτήσεις ἔλυμαίνετο· διόπερ Μελεά-
 γρος ὁ Οἰνέως, τὴν μὲν ἡλικίαν μάλιστα ἀκμάζων, 30
 ῥώμῃ δὲ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρων, παρέλαβε πολλοὺς
 τῶν ἀριστέων ἐπὶ τὴν τούτου κυνηγίαν. πρώτου

δὲ Μελεάγρου τὸ θηρίον ἀκοντίσαντος, ὁμολογού-
 μενον αὐτῷ τὸ πρωτεῖον συνεχωρήθη· τοῦτο δ' ἦν
 ἡ δορὰ τοῦ ξύου. μετεχούσης δὲ τῆς κυνηγίας Ἀτα- 4
 λάντης τῆς Σχοινέως, ἐρασθεὶς αὐτῆς ὁ Μελέα-
 5 γρος παρεχώρησε τῆς δορᾶς καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἀρι-
 280 στεῖαν ἐπαίνου. ἐπὶ δὲ τοῖς πραχθεῖσιν οἱ Θεστίου
 παῖδες συγκυνηγοῦντες ἡγανάκτησαν, ὅτι ξένην γυ-
 ναῖκα προετίμησεν αὐτῶν, παραπέμψας τὴν οἰκειό-
 τητα. διόπερ ἀκυροῦντες τοῦ Μελεάγρου τὴν δω-
 10 ρεὰν ἐνήδρευσαν Ἀταλάντῃ, καὶ κατὰ τὴν εἰς
 Ἀρκαδίαν ἐπάνοδον ἐπιθέμενοι τὴν δορὰν ἀφεί-
 λοντο. Μελέαγρος δὲ διὰ τε τὸν πρὸς τὴν Ἀτα- 5
 λάντην ἔρωτα καὶ διὰ τὴν ἀτιμίαν παροξυνθεὶς,
 ἐβοήθησε τῇ Ἀταλάντῃ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον πα-
 15 ρεκάλει τοὺς ἡρπακότας ἀποδοῦναι τῇ γυναικὶ τὸ
 δοθὲν ἀριστεῖον· ὥς δ' οὐ προσεῖχον, ἀπέκτεινεν
 αὐτούς, ὄντας τῆς Ἀλθαίας ἀδελφούς. διόπερ ἡ
 μὲν Ἀλθαία γενομένη περιαλγῆς ἐπὶ τῇ τῶν ὀμεί-
 μων ἀναιρέσει ἀρὰς ἔθετο, καθ' ἧς ἡξίωσεν ἀπο-
 20 θανεῖν Μελέαγρον· καὶ τοὺς ἀθανάτους ὑπακού-
 σαντας ἐπενεγκεῖν αὐτῷ τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν.
 ἔνιοι δὲ μυθολογοῦσιν ὅτι κατὰ τὴν Μελεάγρου γέ- 6
 νεσιν τῇ Ἀλθαίᾳ τὰς Μοῖρας καθ' ὕπνους ἐπιστά-
 σας εἰπεῖν ὅτι τότε τελευτήσῃ Μελέαγρος ὁ υἱὸς
 25 αὐτῆς, ὅταν ὁ δαλὸς κατακαυθῇ. διόπερ τεκοῦσαν,
 καὶ νομίσασαν ἐν τῇ τοῦ δαλοῦ φυλακῇ τὴν σωτη-
 ρίαν τοῦ τέκνου κεῖσθαι, τὸν δαλὸν ἐπιμελῶς τη-
 ρεῖν. ὕστερον δ' ἐπὶ τῷ φόνῳ τῶν ἀδελφῶν παρο- 7
 ξυνθεῖσαν τὸν δαλὸν κατακαῦσαι καὶ τῷ Μελεάγρῳ
 30 τῆς τελευτῆς αἰτίαν καταστήναι· αἰεὶ δὲ μᾶλλον ἐπὶ
 τοῖς πεπραγμένοις λυπουμένην τὸ τέλος ἀγχόνη τὸν
 βίον καταστρέφαι. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις 35

Ἰππόνουν ἐν Ὠλένῳ πρὸς τὴν θυγατέρα Περίβοιαν, φάσκουσιν αὐτὴν ἐξ Ἄρεος ὑπάρχειν ἔγκυνον, διενεχθέντα πέμψαι ταύτην εἰς Αἰτωλίαν πρὸς Οἰνέα καὶ παρακελεύσασθαι ταύτην ἀφανίσει τὴν ταχίστην. ὁ δ' Οἰνεὺς ἀπολωλεκῶς προσφάτως υἱὸν 5 καὶ γυναιῖκα, τὸ μὲν ἀποκτεῖναι τὴν Περίβοιαν ἀπέγνω, γήμας δ' αὐτὴν ἐγέννησεν υἱὸν Τυδέα.

Τὰ μὲν οὖν περὶ Μελέαγρον καὶ Ἀλθαίαν, ἔτι 3 δ' Οἰνέα τοιαύτης ἔτυχε διεξόδου. Ἡρακλῆς δὲ τοῖς Καλυδωνίοις βουλόμενος χαρίσασθαι τὸν Ἀχελῷον 10 ποταμὸν ἀπέστρεψε, καὶ ῥύσιν ἄλλην κατασκευάσας ἀπέλαβε χώραν πολλὴν καὶ πάμπορον, ἀρδεύουμένην ὑπὸ τοῦ προειρημένου ῥείθρου. διὸ καὶ 4 τῶν ποιητῶν τινες μυθοποιῆσαι τὸ πραχθέν· παρεισήγαγον γὰρ τὸν Ἡρακλέα πρὸς τὸν Ἀχελῷον 15 συνάψαι μάχην, ὁμοιωμένου τοῦ ποταμοῦ ταύρῳ, κατὰ δὲ τὴν συμπλοκὴν θάτερον τῶν κεράτων κλάσαντα δωρήσασθαι τοῖς Αἰτωλοῖς, ὃ προσαγορεῦσαι κέρας Ἀμαλθείας. ἐν ᾧ πλάττουσι πλῆθος ὑπάρχειν 20 πάσης ὀπωρινῆς ὥρας, βοτρυῶν τε καὶ μῆλων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, αἰνιττομένων τῶν ποιη- 281 τῶν κέρας μὲν τοῦ Ἀχελῷου τὸ διὰ τῆς διώρυχος φερόμενον ῥείθρον, τὰ δὲ μῆλα καὶ τὰς ῥόας καὶ τοὺς βότρους δηλοῦν τὴν καρποφόρον χώραν τὴν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρδευομένην καὶ τὸ πλῆθος τῶν καρ- 25 ποφορούντων φυτῶν· Ἀμαλθείας δ' εἶναι κέρας οἰονεῖ τινος ἀμαλακιστίας, δι' ἧς τὴν εὐτονίαν τοῦ κατασκευάσαντος δηλοῦσθαι.

36 Ἡρακλῆς δὲ τοῖς Καλυδωνίοις συστρατεύσας ἐπὶ Θεσπρωτοὺς πόλιν τε Ἐφύραν κατὰ κράτος εἴλε 30 καὶ Φυλέα τὸν βασιλέα τῶν Θεσπρωτῶν ἀπέκτεινε. λαβὼν δὲ αἰχμάλωτον τὴν θυγατέρα τοῦ Φυλέως

ἐπεμίγη ταύτῃ καὶ ἐτέκνωσε Τληπόλεμον. μετὰ δὲ 2
 τὸν Δηιανείρας γάμον τρισὶν ὕστερον ἔτεσι δειπνῶν
 παρ' Οἰνεῖ, διακονοῦντος Εὐρυνόμου τοῦ Ἀρχιτέ-
 λους υἱοῦ, παιδὸς τὴν ἡλικίαν, ἀμαρτάνοντος δὲ
 5 ἐν τῷ διακονεῖν, πατάξας κονδύλῳ, καὶ βαρυτέρας
 τῆς πληγῆς γενομένης, ἀπέκτεινεν ἀκουσίως τὸν
 παῖδα. περιαλγῆς δὲ γενόμενος ἐπὶ τῷ πάθει πά- 3
 λιν ἐκ τῆς Καλυδῶνος ἐκουσίως ἔφυγε μετὰ τῆς
 γυναικὸς Δηιανείρας καὶ Ὑλλου τοῦ ἐκ ταύτης, παιδὸς
 10 ὄντος τὴν ἡλικίαν. ἐπεὶ δὲ πορευόμενος ἦλθε πρὸς
 τὸν Εὐήνῳ ποταμῷ, κατέλαβε Νέσσον τὸν Κέν-
 ταυρον μισθοῦ διαβιβάζοντα τὸν ποταμῷ. οὗτος 4
 δὲ πρώτην διαβιβάσας τὴν Δηιάνειραν, καὶ διὰ τὸ
 κάλλος ἐρασθεὶς, ἐπεχείρησε βιάσασθαι ταύτην. ἐπι-
 15 βοωμένης δ' αὐτῆς τὸν ἄνδρα, ὁ μὲν Ἡρακλῆς ἐτό-
 ξευσε τὸν Κένταυρον, ὁ δὲ Νέσσος μεταξὺ μισγό-
 μενος, καὶ διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς πληγῆς εὐθύς ἀπο-
 θνήσκων, ἔφησε τῇ Δηιανείρᾳ δῶσειν φίλτρον, ὅπως
 μηδεμιᾶ τῶν ἄλλων γυναικῶν Ἡρακλῆς θελήσῃ πλη-
 20 σιάσαι. παρεκελεύσατο οὖν λαβοῦσαν τὸν ἐξ αὐ- 5
 τοῦ πεσόντα γόνον, καὶ τούτῳ προσμίξασαν ἔλαιον
 καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ἀκίδος ἀποστάξον αἶμα, χρῆσαι τὸν
 χιτῶνα τοῦ Ἡρακλέους. οὗτος μὲν οὖν ταύτην τὴν
 ὑποθήκην δοὺς τῇ Δηιανείρᾳ παραχρῆμα ἐξέπνευ-
 25 σεν· ἡ δὲ κατὰ τὴν γενομένην τοῦ Νέσσου παραγ-
 γελίαν εἰς ἄγρος ἀναλαβοῦσα τὸν γόνον, καὶ τὴν
 ἀκίδα βάψασα, λάθρᾳ τοῦ Ἡρακλέους ἐφύλαττεν.
 ὁ δὲ διαβὰς τὸν ποταμὸν κατήντησε πρὸς Κήνκα
 τὸν τῆς Τραχίνος βασιλέα, καὶ μετὰ τούτου κα-
 30 τῶκησεν, ἔχων τοὺς αἰεὶ συστρατεύοντας τῶν Ἀρ-
 κάδων.

Μετὰ δὲ ταῦτα Φύλαντος τοῦ Δρυόπων βασιλέως 37

δόξαντος εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν παρανενομηκέναι,
 στρατεύσας μετὰ τῶν Μηλιέων τὸν τε βασιλέα τῶν
 Δρυόπων ἀνείλε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκ τῆς χώρας ἐξα-
 ναστήσας Μηλιεῦσι παρέδωκε τὴν χώραν· τὴν δὲ
 Φύλαντος θυγατέρα λαβὼν αἰχμάλωτον καὶ μιγείς 5
 αὐτῇ υἱὸν Ἀντίοχον ἐγέννησεν. ἐτέκνωσε δὲ καὶ 2
 ἐκ τῆς Δηιανείρας νεωτέρους τοῦ Ὑλλου υἱοὺς δύο,
 2 Γληνέα καὶ Ὀδίτην. τῶν δ' ἐκπεσόντων Δρυόπων
 οἱ μὲν εἰς τὴν Εὐβοίαν καταπτήσαντες ἐκτίσαν πό-
 λιν Κάρυστον, οἱ δ' εἰς Κύπρον τὴν νῆσον πλεύ- 1
 σαντες καὶ τοῖς ἐργωρίοις ἀναμιχθέντες ἐνταῦθα
 κατῴκησαν, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν Δρυόπων καταφυ-
 γόντες ἐπὶ τὸν Εὐρυσθέα βοηθείας ἔτυχον διὰ τὴν
 ἔχθραν τὴν πρὸς Ἡρακλέα· τούτου γὰρ αὐτοῖς
 συνεργοῦντος τρεῖς πόλεις ᾤκισαν ἐν Πελοπον- 15
 3 νήσῳ, Ἀσίνην καὶ Ἐρμιόνην, ἔτι δ' Ἡϊόνα. μετὰ
 δὲ τὴν Δρυόπων ἀνάστασιν, πολέμου συνεστῶτος
 τοῖς Δωριεῦσι τοῖς τὴν Ἑστιάϊωτιν καλουμένην οἰ-
 κοῦσιν, ὧν ἐβασίλευεν Αἰγίμιος, καὶ τοῖς Λαπίθαις
 τοῖς περὶ τὸν Ὀλυμπον ἰδρυμένοις, ὧν ἐδυνάστευε 20
 Κόρωνος ὁ Καινέως, ὑπερεχόντων δὲ τῶν Λαπι-
 θῶν πολὺ ταῖς δυνάμεσιν, οἱ Δωριεῖς κατέφυγον
 ἐπὶ τὸν Ἡρακλέα, καὶ σύμμαχον αὐτὸν ἐκάλεσαν ἐπὶ
 τρίτῳ μέρει τῆς Δωρίδος χώρας καὶ τῆς βασιλείας·
 πείσαντες δὲ κοινῇ τὴν ἐπὶ τοὺς Λαπίθας στρα- 25
 τείαν ἐποιήσαντο. ὁ δ' Ἡρακλῆς ἔχων αἰὲν τοὺς
 μεθ' ἑαυτοῦ στρατεύσαντας Ἀρκάδας, καὶ μετὰ τού-
 των χειρωσάμενος τοὺς Λαπίθας, αὐτόν τε τὸν βα-
 σιλέα Κόρωνον ἀνείλε καὶ τῶν ἄλλων τοὺς πλεί-
 στους κατακόψας ἠνάγκασεν ἐκχωρῆσαι τῆς ἀμφισ- 30
 4 βητησίμου χώρας. τούτων δὲ πραχθέντων, Αἰγίμιος
 μὲν τὸ ἐπιβάλλον τῆς χώρας τρίτον μέρος παρέθετο

καὶ παρεκελεύσατο φυλάττειν τοῖς ἀπ' αὐτοῦ· ἐπα-
 νιῶν δ' εἰς Τραχῖνα, καὶ προκληθεὶς ὑπὸ Κύνου
 τοῦ Ἄρεος, τοῦτον μὲν ἀπέκτεινεν, ἐκ δὲ τῆς Ἰώ-
 νου πορευόμενος καὶ διὰ τῆς Πελασγιώτιδος γῆς
 5 βαδίζων Ὀρμενίῳ τῷ βασιλεῖ συνέμιξεν, οὗ τὴν
 θυγατέρα ἐμνήστευεν Ἀστυδάμειαν· οὐ προσέχον-
 τος δ' αὐτοῦ διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν γαμετὴν Δηιάνει-
 ραν τὴν Οἰνέως, στρατεύσας ἐπ' αὐτὸν τὴν τε πό-
 λιν εἶλε καὶ τὸν ἀπειθοῦντα βασιλέα ἀπέκτεινε,
 10 τὴν δὲ Ἀστυδάμειαν αἰχμάλωτον λαβὼν, καὶ μιγείς
 αὐτῇ, Κτήσιππον υἱὸν ἐγέννησε. ταῦτα δὲ δια- 5
 πραξάμενος ἐστράτευσεν εἰς τὴν Οἰχαλίαν ἐπὶ τοὺς
 Εὐρύτου παῖδας, ὅτι τὴν Ἰόλην μνηστεύσας ἀπέ-
 τυχε· συναγωνιζομένων δ' αὐτῷ τῶν Ἀρκάδων,
 15 τὴν τε πόλιν εἶλε καὶ τοὺς Εὐρύτου παῖδας ἀπέ-
 283 κτεινε, Τοξέα καὶ Μολίονα καὶ Κλυτίον. λαβὼν
 δὲ καὶ τὴν Ἰόλην αἰχμάλωτον ἀπῆλθε τῆς Εὐβοίας
 ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Κηναῖον.

Ἐνταῦθα δὲ θυσίαν ἐπιτελῶν ἀπέστειλε Λίχαν 38
 20 τὸν ὑπηρέτην εἰς Τραχῖνα πρὸς τὴν γυναικα Δη-
 άνειραν· τούτῳ δὲ προστεταγμένον ἦν αἰτῆσαι χι-
 τῶνα καὶ ἱμάτιον, οἷς εἰώθει χρῆσθαι πρὸς τὰς θυ-
 σίας. ἡ δὲ Δηιάνειρα πνυθομένη τοῦ Λίχα τὴν πρὸς
 Ἰόλην φιλοστοργίαν καὶ βουλομένη πλέον ἑαυτὴν
 25 ἀγαπᾶσθαι, τὸν χιτῶνα ἔχρισε τῷ παρὰ τοῦ Κεν-
 ταύρου δεδομένῳ πρὸς ἀπώλειαν φίλτρῳ. ὁ μὲν 2
 οὖν Λίχας ἀγνοῶν περὶ τούτων ἀπήνεγκε τὴν ἐσθῆτα
 πρὸς τὴν θυσίαν· ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐνδὺς τὸν κεχρι-
 μένον χιτῶνα, καὶ κατ' ὀλίγον τῆς τοῦ σπηπτικοῦ
 30 φαρμάκου δυνάμεως ἐνεργούσης, περιέπεσε συμ-
 φορᾷ τῇ μεγίστῃ. τῆς γὰρ ἀκίδος τὸν ἐκ τῆς ἐχί-
 δνης ἰὸν ἀνεληφυσίας, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ χιτῶνος

διὰ τὴν θερμοσίαν τὴν σάρκα τοῦ σώματος λυμαι-
 νομένου, περιαλγῆς γενόμενος ὁ Ἡρακλῆς τὸν μὲν
 διακονήσαντα Αἰχάν ἀπέκτεινε, τὸ δὲ στρατόπεδον
 3 ἀπολύσας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Τραχίνα. αἰεὶ δὲ μᾶλ-
 λον τῇ νόσῳ βυρυνόμενος αὐτὸς, μὲν ἀπέστειλεν 5
 εἰς Δελφοὺς Δικύμνιον καὶ Ἰόλαον ἐπερωτήσοντας
 τὸν Ἀπόλλωνα τί χρὴ περὶ τῆς νόσου πράττειν,
 Δηϊάνειρα δὲ τὸ μέγεθος τῆς Ἡρακλέους συμφορᾶς
 καταπεπληγμένη, καὶ συνειδυῖα ἑαυτῇ τὴν ἀμαρ-
 τίαν, ἀγχόνη τὸν βίον κατέστρεψεν. ὁ δὲ θεὸς 10
 ἐχορησε κοιμισθῆναι τὸν Ἡρακλέα μετὰ τῆς πολεμι-
 κῆς διασκευῆς εἰς τὴν Οἴτην, κατασκευάσαι δὲ πλη-
 σίον αὐτοῦ πυρὰν εὐμεγέθη· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν
 4 ἔφησε Διὶ μελήσειν. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἰόλαον ποι-
 ησάντων τὰ προστεταγμένα καὶ ἐκ διαστήματος ἀπο- 15
 θεωρούντων τὸ ἀποβησόμενον, ὁ μὲν Ἡρακλῆς
 ἀπογνοὺς τὰ καθ' ἑαυτόν, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν
 πυρὰν, παρεκάλει τὸν αἰεὶ προσιόντα ὑφάψαι τὴν
 πυρὰν. οὐδενὸς δὲ τολμῶντος ὑπακοῦσαι μόνος Φι-
 λοκτήτης ἐπέλσθη· λαβὼν δὲ τῆς ὑπουργίας χάριν τὴν 20
 τῶν τόξων δωρεὰν ἤψε τὴν πυρὰν. εὐθύς δὲ καὶ
 κεραυνῶν ἐκ τοῦ περιέχοντος πεσόντων, ἡ πυρὰ
 5 πᾶσα κατεφλέχθη. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν περὶ τὸν
 Ἰόλαον ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ὀστολογίαν, καὶ μηδὲν
 ὅλως ὀστοῦν εὐρόντες, ὑπέλαβον τὸν Ἡρακλέα τοῖς 25
 χρησμοῖς ἀκολουθῶς ἐξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεθε-
 39 στάσθαι· διόπερ ὥς ἤρωι ποιήσαντες ἀγισμοὺς καὶ 28
 χῶματα κατασκευάσαντες ἀπηλλάγησαν εἰς Τραχίνα.
 μετὰ δὲ τούτους Μενόιτιος ὁ Ἄκτορος υἱός, φίλος
 ὢν Ἡρακλεῖ, κάπρον καὶ ταῦρον καὶ κριὸν θύσας 30
 ὥς ἤρωι κατέδειξε κατ' ἐνιαυτὸν ἐν Ὀποῦντι θύειν
 καὶ τιμᾶν ὥς ἤρωα τὸν Ἡρακλέα. τὸ παραπλήσιον

δὲ ποιησάντων καὶ τῶν Θηβαίων, Ἀθηναῖοι πρῶτοι
 τῶν ἄλλων ὥς θεὸν ἐτίμησαν θυσίαις τὸν Ἡρακλέα,
 καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις παρὰδειγμα τὴν ἑαυτῶν
 εἰς τὸν θεὸν εὐσέβειαν ἀποδείξαντες προετρέψαντο
 5 τὸ μὲν πρῶτον ἅπαντας Ἑλλήνας, μετὰ δὲ ταῦτα
 καὶ τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἀνθρώπους ἅπαντας
 ὥς θεὸν τιμᾶν τὸν Ἡρακλέα. προσθετέον δ' ἡμῖν 2
 τοῖς εἰρημένοις ὅτι μετὰ τὴν ἀποθέωσιν αὐτοῦ Ζεὺς
 Ἥραν μὲν ἔπεισεν υἱοποιήσασθαι τὸν Ἡρακλέα καὶ
 10 τὸ λοιπὸν εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον μητρὸς εὐνοίαν
 παρέχεσθαι, τὴν δὲ τέκνωσιν γενέσθαι φασὶ τοι-
 αύτην· τὴν Ἥραν ἀναβᾶσαν ἐπὶ κλίνην καὶ τὸν
 Ἡρακλέα προσλαβομένην πρὸς τὸ σῶμα διὰ τῶν
 ἐνδυμάτων ἀφείναι πρὸς τὴν γῆν, μιμουμένην τὴν
 15 ἀληθινὴν γένεσιν· ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν ποιεῖν τοὺς
 βαρβάρους ὅταν θετὸν υἱὸν ποιείσθαι βούλονται.
 τὴν δ' Ἥραν μετὰ τὴν τέκνωσιν μυθολογοῦσι συν- 3
 οικίσαι τὴν Ἥβην τῷ Ἡρακλεῖ, περὶ ἧς καὶ τὸν
 ποιητὴν τεθεικέναι κατὰ τὴν Νεκυίαν

20 εἰδῶλον, αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι
 τέρεται ἐν θαλίαις καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην.
 τὸν δ' οὖν Ἡρακλέα λέγουσι καταλεγόμενον ὑπὸ 4
 τοῦ Διὸς εἰς τοὺς δώδεκα θεοὺς μὴ προσδέξασθαι
 τὴν τιμὴν ταύτην· ἀδύνατον γὰρ ἦν τοῦτον κατα-
 25 λεχθῆναι μὴ πρότερον ἐνὸς τῶν δώδεκα θεῶν ἐκ-
 βληθέντος· ἄτοπον οὖν εἶναι προσδέξασθαι τιμὴν
 ἑτέρῳ θεῷ φέρουσαν ἀτιμίαν.

Περὶ μὲν οὖν Ἡρακλέους εἰ καὶ πεπλεονάκαμεν,
 ἀλλ' οὖν οὐδὲν τῶν μυθολογουμένων περὶ αὐτοῦ
 30 παραλελοίπαμεν. περὶ δὲ τῶν Ἀργοναυτῶν, ἐπειδὴ 40
 τούτοις Ἡρακλῆς συνεστράτευσεν, οἰκεῖον ἂν εἴη
 διελθεῖν περὶ αὐτῶν.

Ἰάσωνα γενέσθαι λέγουσιν υἱὸν μὲν Αἰσωνος,
 ἀδελφιδοῦν δὲ Πελίου τοῦ Θετταλῶν βασιλέως,
 ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ ψυχῆς λαμπρότητι διενέγκαντα
 τῶν ἡλικιωτῶν ἐπιθυμησαί τι πρᾶξαι μνήμης ἄξιον.
 2 ὁρῶντα δὲ τῶν πρὸ αὐτοῦ Περσέα καὶ τινας ἄλλους 5
 διὰ τὰς ὑπερορίους στρατείας καὶ τὸ παράβολον 285
 τῶν ἄθλων δόξης ἀειμνήστου τετευχότας, ζηλῶσαι
 τὰς προαιρέσεις αὐτῶν. διὸ καὶ τὴν ἐπιβολὴν ἀνα-
 κοινωσάμενον τῷ βασιλεῖ ταχέως λαβεῖν αὐτὸν
 συγκάταινον, οὐχ οὕτω τοῦ Πελίου σπεύδοντος προ- 10
 αγαγεῖν εἰς ἐπιφάνειαν τὸν νεανίσκον ὥς ἐλπίζον-
 τος ἐν ταῖς παραβόλοις στρατείαις διαφθαρῆσεσθαι.
 3 αὐτὸν μὲν γὰρ ἐκ φύσεως ἐστερεῖσθαι παίδων ἀρ-
 ρένων, τὸν δ' ἀδελφὸν εὐλαβεῖσθαι μήποτε συνερ-
 γὸν ἔχων τὸν υἱὸν ἐπίθῃται τῇ βασιλείᾳ. κρύ- 15
 πτοντα δὲ τὴν ὑποψίαν ταύτην, καὶ τὰ πρὸς τὴν
 στρατείαν χρήσιμα χορηγήσειν ἐπαγγειλάμενον, πα-
 ρακαλεῖν ἄθλον τελέσαι στείλάμενον τὸν πλοῦν εἰς
 Κόλχους ἐπὶ τὸ διαβεβοημένον τοῦ κριοῦ δέρος χρυ-
 4 σόμαλλον. τὸν δὲ Πόντον κατ' ἐκείνους τοὺς χρό- 20
 νους περιοικούμενον ὑπὸ ἐθνῶν βαρβάρων καὶ παν-
 τελῶς ἀγρίων ἄξενον προσαγορεύεσθαι, ξενοκτο-
 5 νούντων τῶν ἐγχωρίων τοὺς καταπλέοντας. Ἰάσωνα
 δὲ δόξης ὀρεγόμενον καὶ τὸν ἄθλον δυσέφικτον
 μὲν, οὐ κατὰ πᾶν δ' ἀδύνατον κρίνοντα, καὶ διὰ 25
 τοῦτο μᾶλλον αὐτὸν ἐπιφανέστερον ἔσεσθαι δια-
 λαμβάνοντα, παρασκευάσασθαι τὰ πρὸς τὴν ἐπι-
 41 βολήν. καὶ πρῶτον μὲν περὶ τὸ Πήλιον ναυπηγή-
 σασθαι σκάφος, πολὺ τῷ μεγέθει καὶ τῇ λοιπῇ
 κατασκευῇ τὴν τότε συνήθειαν ὑπερβάλλον, διὰ τὸ 30
 σχεδίαις πλεῖν τοὺς τότε ἀνθρώπους καὶ μικροῖς
 παντελῶς ἀκατίοις. διὸ καὶ τῶν ἰδόντων αὐτὸ τότε

καταπληττομένων, καὶ τῆς φήμης διαδοθείσης κατὰ
τὴν Ἑλλάδα περὶ τε τοῦ ἄθλου καὶ τῆς κατὰ τὴν
ναυπηγίαν ἐπιβολῆς, οὐκ ὀλίγους τῶν ἐν ὑπεροχαῖς
νεανίσκων ἐπιθυμῆσαι μετασχεῖν τῆς στρατείας. Ἰά- 2
5 σονα δὲ καθελκύσαντα τὸ σκάφος καὶ κοσμήσαντα
πᾶσι τοῖς ἀνήκουσι πρὸς ἑκπληξιν λαμπρῶς, ἐκλέ-
ξαι τῶν ὀρεγομένων τῆς αὐτῆς προαιρέσεως τοὺς
ἐπιφανεστάτους ἀριστεῖς, ὥστε σὺν αὐτῷ τοὺς ἅπαν-
τας εἶναι πεντήκοντα καὶ τέτταρας. τούτων δ'
10 ὑπάρχειν ἐνδοξοτάτους Κάστορα καὶ Πολυδεύκην,
ἔτι δ' Ἡρακλέα καὶ Τελαμῶνα, πρὸς δὲ τούτοις
Ὀρφέα καὶ τὴν Σχοινέως Ἀταλάντην, ἔτι δὲ τοὺς
Θεσπίου παῖδας καὶ αὐτὸν τὸν στελλόμενον τὸν
πλοῦν ἐπὶ τὴν Κολχίδα. τὴν δὲ ναῦν Ἀργῶ προσ- 3
15 αγορευθῆναι κατὰ μὲν τινὰς τῶν μυθογράφων ἀπὸ
τοῦ τὸ σκάφος ἀρχιτεκτονήσαντος Ἄργου καὶ συμ-
286 πλεύσαντος ἕνεκα τοῦ θεραπεύειν αἰὲ τὰ πονοῦντα
μέρη τῆς νεῶς, ὡς δ' ἔνιοι λέγουσιν ἀπὸ τῆς περὶ
τὸ τάχος ὑπερβολῆς, ὡς ἂν τῶν ἀρχαίων ἀργὸν τὸ
20 ταχὺ προσαγορευόντων. τοὺς δ' οὖν ἀριστεῖς συν-
ελθόντας ἐλέσθαι σφῶν αὐτῶν στρατηγὸν Ἡρακλέα,
προκρίναντας κατ' ἀνδρείαν. ἔπειτα ἐκ τῆς Ἰωλ- 42
κοῦ τὸν ἑκπλοῦν ποιησαμένους, καὶ παραλλάξαντας
τόν τε Ἄθω καὶ Σαμοθράκην, χειμῶνι περιπεσεῖν,
25 καὶ προσενεχθῆναι τῆς Τρωάδος πρὸς Σίγειον. ἐν-
ταῦθα δ' αὐτῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησαμένων, εὗρε-
θῆναί φασι παρθένον δεδεμένην παρὰ τὸν αἰγιαλὸν
διὰ τοιαύτας αἰτίας. λέγεται τὸν Ποσειδῶνα διὰ 2
τὴν μυθολογουμένην τῶν Τρωικῶν τειχῶν κατα-
30 σκευὴν μηνίσαντα Λαομέδοντι τῷ βασιλεῖ κῆτος
ἀνεῖναι ἐκ τοῦ πελάγους πρὸς τὴν χώραν· ὑπὸ δὲ
τούτου τοὺς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν διατρίβοντας καὶ

τοὺς γεωργοῦντας τὴν παραθαλάττιον παραδόξως
 συναρπάζεσθαι· πρὸς δὲ τούτοις λοιμὸν ἔμπεσεῖν
 εἰς τὰ πλήθη καὶ καρπῶν παντελῇ φθοράν, ὥστε
 πάντας ἐκπλήττεσθαι τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως.
 3 διὸ καὶ συντρεχόντων τῶν ὄχλων εἰς ἐκκλησίαν καὶ 5
 ζητούντων ἀπαλλαγὴν τῶν ἀτυχημάτων, λέγεται τὸν
 βασιλέα πέμψαι πρὸς τὸν Ἀπόλλω τοὺς ἐπερωτή-
 σοντας περὶ τῶν συμβεβηκότων. ἐκπεσόντος οὖν
 χρησμοῦ μῆνιν ὑπάρχειν Ποσειδῶνος, καὶ τότε ταύ-
 την λήξειν ὅταν οἱ Τρῶες τὸ λαχὸν τῶν τέκνων ἔκου- 10
 σίως παραδῶσι βορὰν τῷ κῆτει, φασὶν ἀπάντων
 εἰς τὸν κλῆρον ἐμβαινόντων ἐπανελθεῖν εἰς Ἡσιό-
 4 νην τὴν τοῦ βασιλέως θυγατέρα· διόπερ τὸν Λαο-
 μέδοντα συναναγκασθέντα παραδοῦναι τὴν παρθέ-
 νον καὶ δεσμοῖς καταλαβόμενον ἀπολιπεῖν παρὰ τὸν 15
 5 αἰγιαλόν. ἐνταῦθα δὲ τὸν μὲν Ἡρακλέα μετὰ τῶν ἄρ-
 γοναυτῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησάμενον, καὶ μαθόντα
 παρὰ τῆς κόρης τὴν περιπέτειαν, ἀναρρῆξαι μὲν
 τοὺς περὶ τὸ σῶμα δεσμούς, ἀναβάντα δ' εἰς τὴν
 πόλιν ἐπαγγείλασθαι τῷ βασιλεῖ διαφθερεῖν τὸ κῆ- 20
 6 τος. τοῦ δὲ Λαομέδοντος ἀποδεξαμένου τὸν λόγον
 καὶ δωρεὰν δώσειν ἐπαγγειλαμένου τὰς ἀνικῆτους
 ἵππους, φασὶ τὸ μὲν κῆτος ὑφ' Ἡρακλέους ἀναιρε-
 θῆναι, τῇ δ' Ἡσιόνη δοθῆναι τὴν ἔξουσίαν εἴτε
 βούλοιτο μετὰ τοῦ σώσαντος ἀπελθεῖν εἴτε μετὰ 25
 τῶν γονέων καταμένειν ἐν τῇ πατρίδι. τὴν μὲν
 οὖν κόρην ἐλέσθαι τὸν μετὰ τοῦ ξένου βίον, οὐ
 μόνον τῆς συγγενείας τὴν εὐεργεσίαν προκρίνασαν,
 ἀλλὰ καὶ φοβουμένην μὴ πάλιν φανέντος κήτους
 πρὸς τὴν ὁμοίαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐκτεθῆ τιμωρίαν. 30
 7 τὸν δ' Ἡρακλέα δώροις καὶ τοῖς προσήκουσι ξενίοις
 λαμπρῶς τιμηθέντα τὴν Ἡσιόνην καὶ τὰς ἵππους

287 παραθέσθαι τῷ Λαομέδοντι, συνταξάμενον μετὰ
τὴν ἐκ Κόλχων ἐπάνοδον ἀπολήψεσθαι, αὐτὸν δ'
ἀναχθῆναι μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν κατὰ σπουδὴν
ἐπὶ τὸν προκείμενον ἄθλον.

5 Ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου χειμῶνος, καὶ τῶν 43
ἀριστέων ἀπογινωσκόντων τὴν σωτηρίαν, φασὶν
Ὅρφέα, τῆς τελετῆς μόνον τῶν συμπλεόντων μετε-
σχηκότα, ποιήσασθαι τοῖς Σαμόθραξι τὰς ὑπὲρ τῆς
σωτηρίας εὐχάς. εὐθύς δὲ τοῦ πνεύματος ἐνδόν- 2
10 τος, καὶ δυοῖν ἀστέρων ἐπὶ τὰς τῶν Διοσκόρων
κεφαλὰς ἐπιπεσόντων, ἅπαντας μὲν ἐκπλαγῆναι τὸ
παράδοξον, ὑπολαβεῖν δὲ θεῶν προνοίᾳ τῶν κιν-
δύνων ἑαυτοὺς ἀπηλλάχθαι. διὸ καὶ τοῖς ἐπιγίνο-
μένοις παραδοσίμου γεγεννημένης τῆς περιπετείας,
15 αἰετὸς τοὺς χειμαζομένους τῶν πλεόντων εὐχάς μὲν
τίθεσθαι τοῖς Σαμόθραξι, τὰς δὲ τῶν ἀστέρων παρ-
ουσίας ἀναπέμπειν εἰς τὴν τῶν Διοσκόρων ἐπιφά-
νειαν. οὐ μὴν ἀλλὰ τότε λήξαντος τοῦ χειμῶνος 3
ἀποβῆναι μὲν τοὺς ἀριστεῖς τῆς Θράκης εἰς τὴν
20 ὑπὸ Φινέως βασιλευμένην χώραν, περιπεσεῖν δὲ
δυοὶ νεανίσκοις ἐπὶ τιμωρίᾳ διωρυγμένοις καὶ μά-
στιξι πληγὰς συνεχεῖς λαμβάνουσι· τούτους δ' ὑπάρ-
χειν Φινέως υἱοὺς καὶ Κλεοπάτρας, ἣν φασιν ἐξ
Ὠρειθυίας τῆς Ἐρεχθέως γεννηθῆναι καὶ Βορέου,
25 διὰ δὲ μητρὸς τὸλμαν καὶ διαβολὰς ψευδεῖς τυγ-
χάνοντας ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀδίκως τῆς προειρημένης
τιμωρίας· τὸν γὰρ Φινέα γεγαμηκότα Ἰδαίαν τὴν 4
Δαρδάνου τοῦ Σκυθῶν βασιλέως θυγατέρα, καὶ
διὰ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα πάντα χαριζόμενον, πι-
30 στεῦσαι διότι τῇ μητρὶ βίαν ἐφ' ὕβρει προσήγα-
γον οἱ πρόγονοι, βουλόμενοι τῇ μητρὶ χαρίζεσθαι.
τῶν δὲ περὶ τὸν Ἡρακλέα παραδόξως ἐπιφανέντων, 5

φασὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἀνάγκαις ὄντας ἐπικαλέσα-
 σθαι καθάπερ θεοὺς τοὺς ἀριστεῖς, καὶ τὰς αἰτίας
 δηλώσαντας τῆς τοῦ πατρὸς παρανομίας δεῖσθαι τῶν
 44 ἀτυχημάτων αὐτοὺς ἐξελέσθαι. τὸν δὲ Φινέα πι-
 κρῶς ἀπαντήσαντα τοῖς ξένοις παραγγεῖλαι μηδὲν 5
 τῶν καθ' ἑαυτὸν πολυπραγμονεῖν· μηδένα γὰρ πα-
 τέρα λαβεῖν παρ' υἱῶν ἐκουσίως τιμωρίαν, εἰ μὴ
 τῷ μεγέθει τῶν ἀδικημάτων ὑπέροχοντο τὴν φυσι-
 2 κὴν τῶν γονέων εἰς τέκνα φιλοστοργίαν. ἐνταῦθα
 συμπλέοντας τοῖς περὶ τὸν Ἡρακλέα τοὺς ἐπικα- 10
 λουμένους μὲν Βορεάδας, ἀδελφοὺς δὲ ὄντας Κλεο-
 πάτρας, λέγεται διὰ τὴν συγγένειαν πρώτους ὀρ-
 μῆσαι πρὸς τὴν βοήθειαν, καὶ τοὺς μὲν περικειμέ-
 νους τοῖς νεανίσκοις δεσμοὺς περιορῆξαι, τοὺς δὲ
 3 ἐναντιουμένους τῶν βαρβάρων ἀποκτείνει. ὁρμή- 15
 σαντος δὲ τοῦ Φινέως πρὸς μάχην, καὶ τοῦ πλήθους
 τῶν Θρακῶν συνδραμόντος, φασὶ τὸν Ἡρακλέα πάν-
 των ἄριστα διαγωνισάμενον αὐτόν τε τὸν Φινέα 288
 καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους ἀνελεῖν, τὸ δὲ τελευ-
 ταῖον κρατήσαντα τῶν βασιλείων τὴν μὲν Κλεο- 20
 πάτραν τῆς φυλακῆς προαγαγεῖν, τοῖς δὲ Φινεί-
 δαις ἀποκαταστήσαι τὴν πατρῴαν ἀρχήν· βουλομέ-
 νων δ' αὐτῶν τὴν μητροιὰν μετ' αἰκίας ἀποκτείνει,
 πείσαι τῆς μὲν τιμωρίας ταύτης ἀποστήναι, πρὸς δὲ
 τὸν πατέρα πέμψαντας εἰς τὴν Σκυθίαν ἐκείνους 25
 παρακαλέσαι τῶν εἰς αὐτοὺς ἀνομημάτων λαβεῖν
 4 κόλασιν. οὗ γενηθέντος τὸν μὲν Σκύθην τῆς θυ-
 γατρὸς καταγνῶναι θάνατον, τοὺς δ' ἐκ τῆς Κλεο-
 πάτρας υἱοὺς ἀπενέγκασθαι παρὰ τοῖς Θραξὶ δόξαν
 ἐπιεικείας. οὐκ ἄγνωσθαι δὲ διότι τινὲς τῶν μυθογρά- 30
 φων τυφλωθῆναί φασι τοὺς Φινείδας ὑπὸ τοῦ πα-
 τρός, καὶ τὸν Φινέα τῆς ὁμοίας τυχεῖν συμφορᾶς

ὑπὸ Βορέου. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν Ἡρακλέα τινὲς 5
 παραδεδώκασιν πρὸς ὕδρεϊαν ἐξελθόντα κατὰ τὴν
 Ἀσίαν ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν ἐπὶ τῆς χώρας ἀπολει-
 φθῆναι. καθόλου γὰρ τοὺς παλαιοὺς μύθους οὐχ
 5 ἀπλὴν οὐδὲ συμπεφωνημένην ἱστορίαν ἔχειν συμ-
 βέβηκε· διόπερ οὐ χροὴ θαυμάζειν, ἐάν τινα τῶν 6
 ἀρχαιολογουμένων μὴ συμφώνως ἅπασιν τοῖς ποιη-
 ταῖς καὶ συγγραφεῦσι συγκρίνωμεν. οὐ μὴν ἀλλὰ
 καὶ τοὺς Φινεΐδας λέγεται τὴν βασιλείαν παραδόν-
 10 τας τῇ μητρὶ Κλεοπάτρᾳ συστρατεῦσαι τοῖς ἀριστεύ-
 σιν. ἀναχθέντας δ' αὐτοὺς ἐκ τῆς Θράκης καὶ κο- 7
 μισθέντας εἰς τὸν Πόντον προσχεῖν τῇ Ταυρικῇ,
 τὴν ἀγριότητα τῶν ἐγχωρίων ἀγνοοῦντας· νόμιμον
 γὰρ εἶναι τοῖς τὴν χώραν ταύτην οἰκοῦσι βαρβάροις
 15 θύειν Ἀρτέμιδι Ταυροπόλῳ τοὺς καταπλέοντας ξέ-
 νους· παρ' οἷς φασὶ τὴν Ἰφιγένειαν ἐν τοῖς ὕστε-
 ρον χρόνοις ἰέρεϊαν τῆς εἰρημένης θεοῦ καταστα-
 θεῖσαν θύειν τοὺς ἀλισκομένους.

Ἐπιζητούσης δὲ τῆς ἱστορίας τὰς τῆς ξενοκτο- 45
 20 νίας αἰτίας, ἀναγκαῖον βραχεὰ διελθεῖν, ἄλλως τε
 καὶ τῆς παρεκβάσεως οἰκείας ἐσομένης ταῖς τῶν Ἀρ-
 γοναυτῶν πράξεσι. φασὶ γὰρ Ἡλίου δύο γενέσθαι
 παῖδας, Αἰήτην τε καὶ Πέρσην· τούτων δὲ τὸν μὲν
 Αἰήτην βασιλεῦσαι τῆς Κολχίδος, τὸν δ' ἕτερον τῆς
 25 Ταυρικῆς, ἀμφοτέρους δὲ διενεγκεῖν ὠμότητι. καὶ 2
 Πέρσου μὲν Ἐκάτην γενέσθαι θυγατέρα, τόλμη καὶ
 παρανομία προέχουσιν τοῦ πατρός· φιλοκύνηγον
 δ' οὔσαν ἐν ταῖς ἀποτυχίαις ἀνθρώπους ἀντὶ τῶν
 θηρίων κατατοξεύειν. φιλότεχνον δ' εἰς φαρμά-
 30 κων θανασίμων συνθέσεις γενομένην τὸ καλούμε-
 νον ἀκόνιτον ἐξευρεῖν, καὶ τῆς ἐκάστου δυνάμεως
 πείραν λαμβάνειν μίσγουσιν ταῖς διδομέναις τοῖς

- ξένους τροφαῖς. ἐμπειρίαν δὲ μεγάλην ἐν τούτοις
 ἔχουσαν πρῶτον μὲν τὸν πατέρα φαρμάκῳ διαφθεῖ-
 ραι καὶ διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν, ἔπειτ' Ἀρτέ-
 μιδος ἱερὸν ἰδρυσάμενην, καὶ τοὺς καταπλέοντας
 ξένους θύεσθαι τῇ θεῷ καταδείξασαν, ἐπ' ὡμότητι ⁵ 289
 3 διονομασθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα συνοικήσασαν Αἰήτη
 γεινῆσαι δύο θυγατέρας, Κίρκην τε καὶ Μήδειαν,
 ἔτι δ' υἱὸν Αἰγιάλεια. καὶ τὴν μὲν Κίρκην εἰς
 φαρμάκων παντοδαπῶν ἐπίνοιαν ἐκτραπείδαν ἔξεν-
 ρεῖν ῥιζῶν παντοίας φύσεις καὶ δυνάμεις ἀπιστου- 10
 μένας· οὐκ ὀλίγα μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἐκάτης
 διδαχθῆναι, πολὺ δὲ πλείω διὰ τῆς ἰδίας ἐπιμελείας
 ἔξενροῦσαν μηδεμίαν ὑπερβολὴν ἀπολιπεῖν ἑτέρα
 4 πρὸς ἐπίνοιαν φαρμακείας. δοθῆναι δ' αὐτὴν εἰς
 γάμον τῷ βασιλεῖ τῶν Σαρματῶν, οὓς ἔνιοι Σκύ- 15
 θας προσαγορεύουσι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον τὸν ἄν-
 δρα φαρμάκοις ἀνελεῖν, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν βασι-
 λείαν διαδεξαμένην πολλὰ κατὰ τῶν ἀρχομένων ὥμα
 5 πρᾶξαι καὶ βίαια. διόπερ ἐκπεσοῦσαν τῆς βασι-
 λείας κατὰ μὲν τινὰς τῶν μυθογράφων φυγεῖν 20
 ἐπὶ τὸν Ὠκεανόν, καὶ νῆσον ἔρημον καταλαβομένην
 ἐνταῦθα μετὰ τῶν συμφυγουσῶν γυναικῶν καθι-
 δρουθῆναι, κατὰ δέ τινὰς τῶν ἱστορικῶν ἐκλιποῦσαν
 τὸν Πόντον κατοικῆσαι τῆς Ἰταλίας ἀκρωτήριον τὸ
 μέχρι τοῦ νῦν ἀπ' ἐκείνης Κίρκαιον ὀνομαζόμενον. 25
 46 τὴν δὲ Μήδειαν ἱστοροῦσι μαθεῖν παρὰ τε τῆς μη-
 τρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς ἀπάσας τὰς τῶν φαρμάκων
 δυνάμεις, προαιρέσει δ' ἐναντιωτάτῃ χρῆσθαι· δια-
 τελεῖν γὰρ τοὺς καταπλέοντας τῶν ξένων ἔξαιρου-
 μένην ἐκ τῶν κινδύνων, καὶ ποτὲ μὲν παρὰ τοῦ 30
 πατρὸς αἰτεῖσθαι δεήσει καὶ χάριτι τὴν τῶν μελ-
 λόντων ἀπόλλυσθαι σωτηρίαν, ποτὲ δ' αὐτὴν ἐκ

τῆς φυλακῆς ἀφιεῖσαν προνοεῖσθαι τῆς τῶν ἀτυ-
 χούντων ἀσφαλείας· τὸν γὰρ Αἰήτην τὰ μὲν διὰ
 τὴν ἰδίαν ὁμότητα, τὰ δ' ὑπὸ τῆς γυναικὸς Ἑκά-
 τῃς πεισθέντα, προσδέξασθαι τὸ τῆς ξενοκτονίας
 5 νόμιμον. ἀντιπραττούσης δὲ τῆς Μηδείας αἰεὶ 2
 μᾶλλον τῇ προαίρεσει τῶν γονέων, φασὶ τὸν Αἰή-
 την ὑποπτέυσαντα τὴν ἐκ τῆς θυγατρὸς ἐπιβουλήν
 εἰς ἐλευθέραν αὐτὴν ἀποθέσθαι φυλακὴν· τὴν δὲ
 Μῆδειαν διαδραῖσαν καταφυγεῖν εἰς τι τέμενος Ἥλιον
 10 κείμενον παρὰ θάλατταν. καθ' ὃν δὴ χρόνον τοὺς 3
 Ἀργοναύτας ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς κομισθέντας νυκτὸς
 καταπλεῦσαι τῆς Κολχίδος εἰς τὸ προειρημένον τέ-
 μενος. ἔνθα δὴ περιτυχόντας τῇ Μηδείᾳ πλανω-
 μένῃ περὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ μαθόντας παρ' αὐτῆς
 15 τὸ τῆς ξενοκτονίας νόμιμον, ἀποδέξασθαι μὲν τὴν
 ἡμερότητα τῆς παρθένου, δηλώσαντας δὲ αὐτῇ τὴν
 ἑαυτῶν ἐπιβολὴν πάλιν παρ' ἐκείνης μαθεῖν τὸν
 ὑπάρχοντα αὐτῇ κίνδυνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς διὰ τὴν
 πρὸς τοὺς ξένους εὐσέβειαν. κοινοῦ δὲ τοῦ συμ- 4
 20 φέροντος φανέντος, τὴν μὲν Μῆδειαν ἐπαγγεῖλα-
 σθαι συνεργήσειν αὐτοῖς μέχρι ἂν συντελέσωσι τὸν
 προκείμενον ἄθλον, τὸν δὲ Ἰάσονα διὰ τῶν ὄρκων
 290 δοῦναι πίστειν ὅτι γήμας αὐτὴν ἔξει σύμβιον ἅπαντα
 τὸν τοῦ ξῆν χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς Ἀργο- 5
 25 ναύτας ἀπολιπόντας φυλακὰς τῆς νεώς, νυκτὸς ὁρ-
 μῆσαι μετὰ τῆς Μηδείας ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρος·
 περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος οἰκεῖον ἂν εἴη διελθεῖν, ἵνα
 μηδὲν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ὑποκειμένην ἱστο-
 ρίαν ἀγνοῇται.

30 Φρῆξον τὸν Ἀθάμαντος μυθολογοῦσι διὰ τὰς 47
 ὑπὸ τῆς μητρειᾶς ἐπιβουλὰς ἀναλαβόντα τὴν ἀδελ-
 φὴν Ἑλλην φυγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος. περαιουμένων

δ' αὐτῶν κατὰ τινα θεῶν πρόνοιαν ἐκ τῆς Εὐρώ-
 πης εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ κριοῦ χρυσομάλλου, τὴν μὲν
 παρθένον ἀποπεσεῖν εἰς τὴν θάλατταν, ἣν ἀπ' ἐκεί-
 νης Ἑλλήσποντον ὀνομασθῆναι, τὸν δὲ Φρίξον εἰς
 τὸν Πόντον πορευθέντα καταχθῆναι μὲν πρὸς τὴν 5
 Κολχίδα, κατὰ δέ τι λόγιον θύσαντα τὸν κριὸν ἀνα-
 2 θεῖναι τὸ δέρος εἰς τὸ τοῦ Ἄρεος ἱερὸν. μετὰ δὲ
 ταῦτα βασιλεύοντι τῆς Κολχίδος Αἰήτη χρησμὸν ἐκ-
 πεσεῖν ὅτι τότε καταστρέψει τὸν βίον ὅταν ξένοι
 καταπλεύσαντες τὸ χρυσομάλλου δέρος ἀπενέγκωσι. 10
 διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας καὶ διὰ τὴν ἰδίαν ὤμο-
 τητα καταδείξαι θύειν τοὺς ξένους, ἵνα διαδοθείσης
 τῆς φήμης εἰς ἅπαντα τόπον περὶ τῆς Κόλχων
 ἀγριότητος μηδεὶς τῶν ξένων ἐπιβῆναι τολμήσῃ τῆς
 χώρας. περιβαλεῖν δὲ καὶ τῷ τεμένει τεῖχος καὶ 15
 φύλακας πολλοὺς ἐπιστῆσαι τῶν ἐκ τῆς Ταυρικῆς·
 ἀφ' ὧν καὶ τερατώδεις παρὰ τοῖς Ἑλλήσι πλασθῆ-
 3 ναι μύθους. διαβεβοῆσθαι γὰρ ὅτι πυρίπνοοι ταῦροι
 περὶ τὸ τέμενος ὑπῆρχον, δράκων δ' αὐτοῖς ἐτήρει
 τὸ δέρος, ἀπὸ μὲν τῶν Ταύρων μετενεχθείσης τῆς 20
 ὁμωνυμίας ἐπὶ τὴν τῶν βοῶν ἰσχύν, ἀπὸ δὲ τῆς
 κατὰ τὴν ξενοκτονίαν ὤμότητος πυρπνεῖν τοὺς
 ταύρους μυθολογηθέντος· παραπλησίως δὲ τοῦ τη-
 ροῦντος τὸ τέμενος Δράκοντος ὀνομαζομένου, με-
 τενηνοχέειν τοὺς ποιητὰς ἐπὶ τὸ τερατώδες καὶ 25
 4 ταπληκτικὸν τοῦ ζώου. τῆς ὁμοίας δὲ μυθολογίας
 ἔχεσθαι καὶ τὰ περὶ τοῦ Φρίξου λεγόμενα. δια-
 πλεῦσαι γὰρ αὐτόν φασιν οἱ μὲν ἐπὶ νεῶς προτο-
 μὴν ἐπὶ τῆς πρῶρας ἐχούσης κριοῦ, καὶ τὴν Ἑλλην
 δυσφοροῦσαν ἐπὶ τῇ ναυτίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ 30
 τοίχου τῆς νεῶς ἐκκύπτουσιν, εἰς τὴν θάλατταν
 5 προπεσεῖν. ἔνιοι δὲ φασὶ τὸν βασιλέα τῶν Σκυ-

θῶν, ὄντα γαμβρὸν Αἰήτου, παρὰ τοῖς Κόλχοις ἐπι-
 δημῆσαι καθ' ὃν καιρὸν ἁλῶναι συνέβη τὸν Φρίξον
 μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ, ἐρωτικῶς δὲ σχόντα τοῦ
 παιδὸς λαβεῖν αὐτὸν ἐν δωρεᾷ παρ' Αἰήτου, καὶ
 5 καθάπερ υἱὸν γνήσιον ἀγαπήσαντα καταλιπεῖν αὐτῷ
 τὴν βασιλείαν. τὸν δὲ παιδαγωγὸν ὀνομαζόμενον
 Κριὸν τυθῆναι τοῖς θεοῖς, καὶ τοῦ σώματος ἐκδα-
 291 ρέντος προσηλωθῆναι τῷ νεῷ τὸ δέσμα κατὰ τι νό-
 μιμον. μετὰ δὲ ταῦτα Αἰήτῃ γενομένου χρησμοῦ, 6
 10 καθ' ὃν ἐσημαίνετο τότε τελευτήσῃν αὐτὸν ὅταν ξέ-
 νοι καταπλεύσαντες τὸ τοῦ Κριοῦ δέρος ἀπενέγκωσι,
 τὸν βασιλέα φασὶ τειχίσαι τὸ τέμενος καὶ φρουρὰν
 ἐγκαταστήσαι, πρὸς δὲ τούτοις χρυσᾶσαι τὸ δέρος,
 ἵνα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐπι-
 15 μελεστάτης ἀξιωθῇ φυλακῆς. ταῦτα μὲν οὖν ἐξέ-
 σται τοὺς ἀναγινώσκοντας κρίνειν πρὸς τὰς ἰδίας
 ἕκαστον προαιρέσεις.

Τὴν δὲ Μήδειαν ἱστοροῦσι καθηγῆσασθαι τοῖς 48
 Ἀργοναύταις πρὸς τὸ τοῦ Ἄρεος τέμενος, ἀπέχον
 20 ἐβδομήκοντα σταδίους ἀπὸ τῆς πόλεως, ἣν καλεῖ-
 σθαι μὲν Σύβαριν, ἔχειν δὲ τὰ βασίλεια τῶν Κόλ-
 χων. προσελθοῦσαν δὲ ταῖς πύλαις κεκλειμέναις
 νυκτὸς τῇ Ταυρικῇ διαλέκτῳ προσφωνῆσαι τοῖς
 φρουροῖς. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀνοιζάντων προθύ- 2
 25 μως ὥς ἂν βασιλέως θυγατρί, φασὶ τοὺς Ἀργοναύ-
 τας εἰσπεσόντας ἐσπασμένοις τοῖς ξίφεσι πολλοὺς
 μὲν φονεῦσαι τῶν βαρβάρων, τοὺς δ' ἄλλους διὰ
 τὸ παράδοξον καταπληξαμένους ἐκβαλεῖν ἐκ τοῦ
 30 ἐπείρεσθαι κατὰ σπουδὴν. παραπλησίως δὲ τού- 3
 τοις καὶ τὴν Μήδειαν ἐν τῷ τεμένει τὸν μυθολο-
 γούμενον ἄνπνον δράκοντα περισπειραμένον τὸ

δέρος φαρμάκοις ἀποκτείναι, καὶ μετ' Ἰάσονος τὴν
 4 ἐπὶ θάλατταν κατάβασιν ποιήσασθαι. τῶν δὲ δια-
 φυρόντων Ταύρων ἀπαγγειλάντων τῷ βασιλεῖ τὴν
 γενομένην ἐπίθεσιν, φασὶ τὸν Αἰήτην μετὰ τῶν
 περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν διώξαντα τοὺς Ἕλληνας κα- 5
 ταλαβεῖν πλησίον τῆς θαλάττης· ἐξ ἐφόδου δὲ συν-
 ἄψαντα μάχην ἀνελεῖν ἓνα τῶν Ἀργοναυτῶν Ἴφι-
 τον τὸν Εὐρυσθέως ἀδελφὸν τοῦ τοὺς ἄθλους Ἡρα-
 κλεῖ προστάξαντος, ἔπειτα τοῖς ἄλλοις τῷ πλήθει
 τῶν συναγωνιζομένων περιχυθέντα καὶ βιαίότερον 10
 5 ἐγκείμενον ὑπὸ Μελεάγρου φονευθῆναι. ἔνθα δὲ
 πεσόντος τοῦ βασιλέως καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπαρθέν-
 των, τραπῆναι πρὸς φυγὴν τοὺς Κόλχους, καὶ κατὰ
 τὸν διωγμὸν τοὺς πλείστους αὐτῶν ἀναιρεθῆναι.
 γενέσθαι δὲ καὶ τῶν ἀριστέων τραυματίας Ἰάσωνα 15
 καὶ Λαέρτην, ἔτι δὲ Ἀταλάντην καὶ τοὺς Θεσπιά-
 δας προσαγορευομένους. τούτους μὲν οὖν φασιν
 ὑπὸ τῆς Μηδείας ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τισὶ ῥίξαις [καὶ
 βοτάναις] θεραπευθῆναι, τοὺς δ' Ἀργοναύτας ἐπι-
 σιτισαμένους ἐκπλεῦσαι, καὶ μέσον ἤδη τὸ Ποντι- 20
 κὸν πέλαγος ἔχοντας περιπεσεῖν χειμῶνι παντελῶς
 6 ἐπικινδύνῳ. τοῦ δ' Ὀρφέως, καθάπερ καὶ πρότε-
 ρον, εὐχὰς ποιησαμένου τοῖς Σαμόθραξι, λῆξαι μὲν
 τοὺς ἀνέμους, φανῆναι δὲ πλησίον τῆς νεὸς τὸν
 προσαγορευόμενον θαλάττιον Γλαῦκον. τοῦτον δ' 25
 ἐπὶ δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας συνεχῶς τῇ νηὶ
 συμπλεύσαντα προειπεῖν μὲν Ἡρακλεῖ περὶ τῶν
 ἄθλων καὶ τῆς ἀθανασίας, τοῖς δὲ Τυνδαρίδαις,
 ὅτι προσαγορευθήσονται μὲν Διόσκοροι, τιμῆς δ'
 7 ἰσοθέου τεύξονται παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις. καθό- 30
 λου δ' ἐξ ὀνόματος προσφωνήσαντα πάντας τοὺς
 Ἀργοναύτας εἰπεῖν ὥς διὰ τὰς Ὀρφέως εὐχὰς θεῶν

προνοία φανείς αὐτοῖς σημαίνει τὰ μέλλοντα γενή-
 σεσθαι· συμβουλεύειν οὖν αὐτοῖς, ὅταν τῆς γῆς
 ἄψωνται, τὰς εὐχὰς ἀποδοῦναι τοῖς θεοῖς, δι'
 οὓς τετεύχασι δις ἤδη τῆς σωτηρίας. ἔπειτα τὸν 49
 5 μὲν Γλαῦκον δῦναι πάλιν εἰς τὸ πέλαγος, τοὺς δ'
 Ἀργοναύτας κατὰ στόμα τοῦ Πόντου γενομένους
 προσπλεῦσαι τῇ γῇ, βασιλεύοντος τότε τῆς χώρας
 Βύζαντος, ἀφ' οὗ καὶ τὴν πόλιν τῶν Βυζαντίων
 ὠνομάσθαι. ἐνταῦθα δὲ βωμοὺς ἰδρυσάμενους καὶ 2
 10 τοῖς θεοῖς τὰς εὐχὰς ἀποδόντας καθιερωῶσαι τὸν τό-
 πον τὸν ἔτι καὶ νῦν τιμώμενον ὑπὸ τῶν παρα-
 πλεόντων. μετὰ δὲ ταῦτα ἀναχθέντας, καὶ διαπλεύ- 3
 σαντας τὴν τε Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον,
 προσενεχθῆναι τῇ Τρωάδι. ἐνταῦθα δ' Ἡρακλέους
 15 πέμψαντος εἰς τὴν πόλιν Ἰφικλόν τε τὸν ἀδελφὸν
 καὶ Τελαμῶνα τὰς τε ἵππους καὶ τὴν Ἡσιόνην ἀπαι-
 τήσοντας, λέγεται τὸν Λαομέδοντα τοὺς μὲν πρεσ-
 βευτὰς εἰς φυλακὴν ἀποδέσθαι, τοῖς δὲ ἄλλοις Ἀρ-
 γοναύταις δι' ἐνέδρας βουλευῖν θάνατον· καὶ τοὺς
 20 μὲν ἄλλους υἱοὺς ἔχειν τῇ πράξει συνεργούς, Πριά-
 μον δὲ μόνον ἐναντιοπραγοῦντα· τοῦτον γὰρ ἀπο-
 φήνασθαι δεῖν τὰ πρὸς τοὺς ξένους δίκαια τηρεῖν,
 καὶ τὴν τε ἀδελφὴν καὶ τὰς ὁμολογημένας ἵππους
 ἀποδιδόναι. οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσέχοντος, φασὶν 4
 25 εἰς τὴν φυλακὴν δύο ξίφη παρενέγκαντα λάθρα
 δοῦναι τοῖς περὶ τὸν Τελαμῶνα, καὶ τὴν τοῦ πα-
 τρός προαίρεσιν ἐξηγησάμενον αἴτιον γενέσθαι τῆς
 σωτηρίας αὐτοῖς. εὐθύς γὰρ τοὺς περὶ τὸν Τελα- 5
 μῶνα φονεῦσαι μὲν τῶν φυλάκων τοὺς ἀντεχομέ-
 30 νους, φυγόντας δ' ἐπὶ θάλατταν ἀπαγγεῖλαι τὰ
 κατὰ μέρος τοῖς Ἀργοναύταις. διόπερ' αὐτούς μὲν
 ἐτοίμους γενομένους πρὸς μάχην ἀπαντῆσαι τοῖς ἐκ

6 τῆς πόλεως ἐκχεομένοις μετὰ τοῦ βασιλέως· γε-
 νομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν ἀριστέων δια-
 τὰς ἀρετὰς ἐπικρατούντων, μυθολογοῦσι τὸν Ἡρα-
 κλέα πάντων ἄριστα διαγωνίσασθαι· τὸν τε γὰρ
 Λαιομέδοντα φονεῦσαι, καὶ τῆς πόλεως ἐξ ἐφόδου 5
 κρατήσαντα κολάσαι μὲν τοὺς μετασχόντας τῷ βα-
 σιλεῖ τῆς ἐπιβουλῆς, Πριάμῳ δὲ διὰ τὴν δικαιοσύ-
 νην παραδοῦναι τὴν βασιλείαν, καὶ φιλίαν συνθέ-
 7 μενον ἐκπλεῦσαι μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν. ἔνιοι δὲ
 τῶν ἀρχαίων ποιητῶν παραδεδώκασιν οὐ μετὰ τῶν 10
 Ἀργοναυτῶν, ἀλλ' ἰδίᾳ στρατεύσαντα τὸν Ἡρακλέα
 ναυσὶν ἐξ ἔνεκα τῶν ἵππων ἐλεῖν τὴν Τροίαν· προσ-
 μαρτυρεῖν δὲ τούτοις καὶ Ὅμηρον ἐν τοῖσδε τοῖς
 ἔπεσιν,

ἀλλ' οἷόν τινά φασι βίην Ἡρακληεῖν 15
 εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμοννα, θυμολέοντα, 293
 ὅς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν ἔνεχ' ἵππων Λαιομέδοντος
 ἐξ οἷης σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν
 Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγνιάς.

8 τοὺς δ' Ἀργοναύτας φασὶν ἐκ τῆς Τρωάδος ἀναχ- 20
 θέντας εἰς Σαμοθράκην κομισθῆναι, καὶ τοῖς με-
 γάλοις θεοῖς τὰς εὐχὰς ἀποδόντας πάλιν ἀναθεῖ-
 ναι τὰς φιάλας εἰς τὸ τέμενος τὰς ἔτι καὶ νῦν δια-
 μενούσας.

50 Τῆς δὲ τῶν ἀριστέων ἀνακομιδῆς ἀγνοουμένης 25
 ἔτι κατὰ τὴν Θετταλίαν, φασὶ προσπεσεῖν φήμην
 ὅτι πάντες οἱ μετὰ Ἰάσονος στρατεύσαντες ἐν τοῖς
 κατὰ Πόντον τόποις ἀπολώλασι. διόπερ τὸν Πε-
 λλίαν καιρὸν ἔχειν ὑπολαμβάνοντα τοὺς ἐφέδρους
 τῆς βασιλείας πάντας ἄρδην ἀνελεῖν. τὸν μὲν γὰρ 30
 πατέρα τὸν Ἰάσονος ἀναγκάσαι πιεῖν αἶμα ταύρου,
 τὸν δὲ ἀδελφὸν Πρόμαχον, παῖδα τὴν ἡλικίαν ὄντα,

φρονεῦσαι· Ἀμφινόμην δὲ τὴν μητέρα μέλλουσιν
 ἀναιρεῖσθαι φασιν ἑπανδρον καὶ μνήμης ἀξίαν ἐπι-
 τελέσασθαι πρᾶξιν· καταφυγοῦσαν γὰρ ἐπὶ τὴν 2
 ἐστίαν τοῦ βασιλέως καὶ καταρασαμένην παθεῖν
 5 αὐτὸν ἄξια τῶν ἀσεβημάτων, ξίφει πατάξασαν ἑαυ-
 τῆς τὸ στήθος ἥρωικῶς καταστρέψαι τὸν βίον. τὸν 3
 δὲ Πελίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ πᾶσαν τὴν Ἰάσονος
 συγγένειαν ἄρδην ἀνελόντα ταχὺ τὴν προσήκουσαν
 τοῖς ἀσεβήμασι κομίσασθαι τιμωρίαν. τὸν γὰρ Ἰά-
 10 σονα καταπλεύσαντα νυκτὸς τῆς Θετταλίας εἰς ὄρ-
 μον οὐ μακρὰν μὲν τῆς Ἰωλκοῦ κείμενον, ἀθεώρη-
 τον δὲ τοῖς ἐκ τῆς πόλεως, μαθεῖν παρὰ τινος τῶν
 κατὰ τὴν χώραν τὰ γενόμενα περὶ τοὺς συγγενεῖς
 ἀτυχήματα. πάντων δὲ τῶν ἀριστεῶν ἐτοιμῶν ὄν-
 15 των βοηθεῖν τῷ Ἰάσονι καὶ πάντα κίνδυνον ἀνα-
 δέχεσθαι, περὶ τῆς ἐπιθέσεως ἐμπεσεῖν αὐτοῖς ἀμ-
 φισβήτησιν· τοὺς μὲν γὰρ συμβουλεύειν παραχρῆμα 4
 βιασαμένους εἰς τὴν πόλιν ἀπροσδοκῆτως ἐπιθέσθαι
 τῷ βασιλεῖ, τινὰς δ' ἀποφαίνεσθαι δεῖν στρατιώτας
 20 ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος ἕκαστον συλλέξαντα κοινὸν
 ἄρασθαι πόλεμον· ἀδύνατον γὰρ εἶναι πεντήκοντα
 καὶ τρισὶν ἀνδράσι περιγενέσθαι βασιλέως δυνάμιν
 ἔχοντος καὶ πόλεις ἀξιολόγους. τοιαύτης δ' οὔσης 5
 ἐν αὐτοῖς ἀπορίας, λέγεται τὴν Μήδειαν ἐπαγγέ-
 25 λασθαι δι' ἑαυτῆς τὸν τε Πελίαν ἀποκτενεῖν δόλῳ
 καὶ τὰ βασίλεια παραδώσειν τοῖς ἀριστεύουσιν ἀκιν-
 δύνως. ἐνταῦθα πάντων θαυμασάντων τὸν λόγον 6
 καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπιβολῆς μαθεῖν ζητούντων,
 εἰπεῖν ὅτι κομίζει μεθ' ἑαυτῆς πολλὰς καὶ παραδό-
 30 ξους δυνάμεις φαρμάκων ὑπὸ τε τῆς μητρὸς Ἑκά-
 της εὖρημένους καὶ τῆς ἀδελφῆς Κίρκης· καὶ ταύ-
 ταις μὲν μηδέποτε χρῆσθαι πρότερον πρὸς ἀπώλειαν

ἀνθρώπων, νυνὶ δὲ δι' αὐτῶν ἀμυνεῖσθαι ῥαδίως
 τοὺς ἄξιους τιμωρίας. προειποῦσαν δὲ τοῖς ἄρι-
 7 στεῦσι τὰ κατὰ μέρος τῆς ἐπιθέσεως, ἐκ τῶν βασι- 294
 λείων αὐτοῖς ἐπαγγείλασθαι σημαίνει τῆς μὲν ἡμέ-
 ρας καπνῶ, τῆς δὲ νυκτὸς πυρὶ, πρὸς τὴν ὑπερκει- 5
 51 μένην τῆς θαλάττης σκοπὴν. αὐτὴν δὲ κατασκευά-
 σασαν Ἀρτέμιδος εἰδωλον κοῖλον, εἰς μὲν τοῦτο
 παντοδαπὰς φύσεις φαρμάκων κατακρύψαι, ἑαυτῆς
 δὲ τὰς μὲν τρίχας δυνάμεσί τισι χρίσασαν ποιῆσαι
 πολιάς, τὸ δὲ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα ῥυτίδων πλη- 10
 ρες, ὥστε τοὺς ἰδόντας δοκεῖν εἶναί τινα παντελῶς
 πρεσβῦτιν· τὸ δὲ τελευταῖον ἀναλαβοῦσαν τὴν θεὸν
 διεσκευασμένην καταπληκτικῶς εἰς ὄχλων δεισιδαί-
 μονίαν εἰς τὴν πόλιν εἰσβαλεῖν ἅμ' ἡμέρα. ἐνθα-
 2 ζούσης δ' αὐτῆς, καὶ τοῦ πλήθους κατὰ τὰς ὁδοὺς 15
 συντρέχοντος, παραγγέλλειν πᾶσι δέχεσθαι τὴν θεὸν
 εὖσεβῶς· παρεῖναι γὰρ αὐτὴν ἐξ Ὑπερβορέων ἐπ'
 ἀγαθῶ δαίμονι τῇ τε πόλει πάσῃ καὶ τῷ βασιλεῖ.
 πάντων δὲ προσκυνούντων καὶ τιμώντων τὴν θεὸν
 3 θυσίαις, καὶ τὸ σύνολον τῆς πόλεως ἀπάσης συνεν- 20
 θεαζούσης, εἰσβαλεῖν τὴν Μήδειαν εἰς τὰ βασίλεια,
 καὶ τὸν τε Περίαν εἰς δεισιδαίμονα διάθεσιν ἐμβα-
 λεῖν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ διὰ τῆς τερατείας εἰς
 τοιαύτην κατάπληξιν ἀγαγεῖν ὥστε πιστεῦσαι διότι
 πάρεστιν ἡ θεὸς εὐδαίμονα ποιήσουσα τὸν οἶκον 25
 τοῦ βασιλέως· ἀπεφαίνετο γὰρ ἐπὶ δρακόντων ὄχου-
 4 μένην τὴν Ἀρτεμιν δι' ἄερος ὑπερπετασθῆναι πολλὰ
 μέρη τῆς οἰκουμένης, καὶ πρὸς καθίδρυσιν ἑαυτῆς
 καὶ τιμὰς αἰωνίους ἐκλελέχθαι τὸν εὖσεβέστατον
 ἀπάντων τῶν βασιλέων· προστεταχέναι δ' αὐτῇ καὶ 30
 τὸ γῆρας ἀφελοῦσαν τὸ Πελίου διὰ τινων δυνά-
 μεων νέον παντελῶς ποιῆσαι τὸ σῶμα καὶ πολλὰ

ἕτερα πρὸς μακάριον καὶ Θεοφιλῇ βίον δωρήσασθαι.
 ἐκπληττομένου δὲ τοῦ βασιλέως τὸ παράδοξον τῶν 5
 λόγων, ἐπαγγείλασθαι τὴν Μήδειαν παραχοῆμα ἐπὶ
 τοῦ σώματος ἑαυτῆς τὰς τούτων πίστεις παρέξε-
 5 σθαι. εἰποῦσαν γὰρ μιᾷ τῶν Πελλίου θυγατέρων
 καθαρὸν ἐνεγκεῖν ὕδωρ, καὶ τῆς παρθένου τὸ ῥη-
 θέν εὐθύς ἐπὶ τέλος ἀγαγούσης, φασὶν εἰς οἰκίσκον
 τινὰ συγκλείσασαν ἑαυτὴν καὶ περινιψαμένην τὸ
 σῶμα πᾶν ἀποκλύσασθαι τὰς τῶν φαρμάκων δυνά-
 10 μεις· ἀποκατασταθεῖσαν δ' εἰς τὴν προϋπάρχουσαν
 διάθεσιν καὶ φανείσαν τῷ βασιλεῖ καταπλήξασθαι
 τοὺς ὀρώντας, καὶ δόξαι τινὲ θεῶν προνοίᾳ μετηλ-
 λαχέναι τὸ γῆρας εἰς παρθένου νεότητα καὶ κάλλος
 περιέβλεπτον. ποιῆσαι δ' αὐτὴν καὶ διὰ τινων φαρ- 6
 15 μάκων εἰδῶλα φαντασθῆναι τῶν δρακόντων, ἐφ' ὧν
 ἀποφαίνεσθαι τὴν θεὸν κομισθεῖσαν δι' ἄερος ἐξ
 295 Ὑπερβορέων ἐπιξενωθῆναι τῷ Πελλίᾳ. τῶν δὲ ἐνε-
 γημάτων ὑπὲρ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν φανέντων,
 καὶ τοῦ βασιλέως μεγάλης ἀποδοχῆς ἀξιούντος τὴν
 20 Μήδειαν καὶ τὸ σύνολον πιστεύσαντος ἀληθῆ λέ-
 γειν, φασὶν αὐτὴν κατὰ μόνας ἐντυχοῦσαν τῷ Πε-
 λλίᾳ παρακαλέσαι ταῖς θυγατράσι διακελεύεσθαι
 συνεργεῖν καὶ πράττειν ἅπερ ἂν αὐταῖς προστάτῃ·
 προσήκειν γὰρ τῷ τοῦ βασιλέως σώματι μὴ δουλι-
 25 καῖς χερσίν, ἀλλὰ ταῖς τῶν τέκνων θεραπευθέντα
 τυχεῖν τῆς παρὰ θεῶν εὐεργεσίας. διόπερ τοῦ Πε- 7
 λίου ταῖς θυγατράσι διαρρηδὴν εἰπόντος πάντα
 πράττειν ὅσα ἂν ἡ Μήδεια προστάτῃ περὶ τὸ σῶμα
 τοῦ πατρός, τὰς μὲν παρθένους ἐτοίμους εἶναι τὸ
 30 κελευόμενον ἐπιτελεῖν, τὴν δὲ Μήδειαν νυκτὸς ἐπι- 52
 γενομένης καὶ τοῦ Πελλίου πρὸς ὕπνον τραπέντος
 λέγειν ὥς ἀναγκαῖον ἐν λέβητι καθεψῆσαι τὸ σῶμα

τοῦ Πελλίου. προσάντως δὲ τῶν παρθένων δεξαμέ-
 νων τὸν λόγον, ἑτέραν αὐτὴν ἐπινοῆσαι πίστιν τῶν
 ὑπ' αὐτῆς λεγομένων· τρεφομένου γὰρ κριοῦ πο-
 λυετοῦς κατὰ τὴν οἰκίαν, ἐπαγγείλασθαι ταῖς κό-
 ραῖς τοῦτον πρότερον καθεψῆσειν καὶ ποιήσειν ἀπ' 5
 2 ἀρχῆς ἄρνα. συγκαταθεμένων δ' αὐτῶν, μυθολο-
 γοῦσι τὴν Μήδειαν κατὰ μέλη διελοῦσαν τὸ σῶμα
 τοῦ κριοῦ καθεψῆσαι, καὶ διὰ τινων φαρμάκων
 παρακρουσαμένην ἐξελεῖν ἐκ τοῦ λέβητος ἄρνός εἰ-
 δωλον. ἔνταῦθα τῶν παρθένων καταπλαγισῶν, 10
 καὶ πίστεις τῆς ἐπαγγελίας ἡγησαμένων ἐνδεχομέ-
 νας ἔχειν, ὑπουργῆσαι τοῖς προστάγμασι. καὶ τὰς
 μὲν ἄλλας ἀπάσας τὸν πατέρα τυπτούσας ἀποκτεῖ-
 ναι, μόνην δ' Ἀλκῆστιν δι' εὐσεβείας ὑπερβολὴν
 3 ἀποσχέσθαι τοῦ γεννήσαντος. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν 15
 Μήδειάν φασι τοῦ μὲν τὸ σῶμα κατακόπτειν ἢ κα-
 θέψειν ἀποστῆναι, προσποιησαμένην δὲ δεῖν πρό-
 τερον εὐχὰς ποιήσασθαι τῇ σελήνῃ, τὰς μὲν παρ-
 θένους ἀναβιβάσαι μετὰ λαμπάδων ἐπὶ τὸ μετεω-
 ρότατον τέγος τῶν βασιλείων, αὐτὴν δὲ τῇ Κολχίδι 20
 διαλέκτῳ κατευχὴν τινα μακρὰν διερχομένην ἐγγρο-
 νίζειν, ἀναστροφὴν διδοῦσαν τοῖς μέλλουσι ποιεῖ-
 4 σθαι τὴν ἐπίθεσιν. διὸ καὶ τοὺς Ἀργοναύτας ἀπὸ
 τῆς σκοπῆς καταμαθόντας τὸ πῦρ, καὶ νομίσαντας
 συντετελέσθαι τὴν ἀναίρεσιν τοῦ βασιλέως, ὁρμήσαι 25
 δρόμῳ πρὸς τὴν πόλιν, παρεισελθόντας δ' ἐντὸς
 τοῦ τείχους ἐσπασμένοις τοῖς ξίφεσιν εἰς τὰ βασί-
 λεια καταντῆσαι καὶ τοὺς ἐναντιομένους τῶν φυ-
 λάκων ἀνελεῖν. τὰς δὲ τοῦ Πελλίου θυγατέρας ἄρτι
 καταβεβηκυίας ἀπὸ τοῦ τέγους πρὸς τὴν καθέψη- 30
 σιν, καὶ παραδόξως ἐν τοῖς βασιλείοις ἰδούσας τὸν
 τε Ἰάσονα καὶ τοὺς ἀριστεῖς, περιλαγείς ἐπὶ τῇ συμ- 296

φορᾷ γενέσθαι· οὔτε γὰρ ἀμύνασθαι τὴν Μήδειαν
 εἶχον ἐξουσίαν οὔτε τὸ πραχθὲν αὐταῖς μύσος δι'
 ἀπάτην διορθώσασθαι. διόπερ ταύτας μὲν ὀρμήσαι 5
 λέγεται στερίσκειν αὐτάς τοῦ ζῆν, τὸν δὲ Ἰάσονα
 5 κατελεήσαντα τὰ πάθη παρακατασχεῖν αὐτάς, καὶ
 θαρρεῖν παρακαλέσαντα δεικνύειν ὥς ἐκ κακίας
 μὲν οὐδὲν ἥμαρτον, ἀκουσίως δὲ δι' ἀπάτην ἠτύ-
 χησαν. καθόλου δὲ πᾶσι τοῖς συγγενέσιν ἐπαγγειλά- 53
 μενον ἐπιεικῶς καὶ μεγαλοψύχως προσενεχθήσεσθαι,
 10 συναγαγεῖν εἰς ἐκκλησίαν τὰ πλήθη. ἀπολογησά-
 μενον δὲ περὶ τῶν πεπραγμένων, καὶ διδάξαντα
 διότι τοὺς προαδικήσαντας ἡμύνατο, τιμωρίαν ἐλάτ-
 τουνα λαβὼν ὧν αὐτὸς πέπονθεν, Ἀκάστω μὲν τῷ
 Πελίου τὴν πατρῴαν βασιλείαν παραδοῦναι, τῶν
 15 δὲ τοῦ βασιλέως θυγατέρων ἀξιῶσαι αὐτὸν φρον- 2
 τίδα ποιήσασθαι. καὶ πέρας συντελέσαι τὴν ὑπό-
 σχεσιν αὐτὸν φασὶ μετὰ τινα χρόνον συνοικίσαντα
 πάσας τοῖς ἐπιφανεστάτοις· Ἀλκηστιν μὲν γὰρ τὴν
 πρεσβυτάτην ἐκδοῦναι πρὸς γάμον Ἀδμήτῳ τῷ Φέ-
 20 ρητος Θετταλῷ, Ἀμφινόμην δὲ Ἀνδραίμονι Λεον-
 τέως ἀδελφῷ, Εὐάδην δὲ Κάνῃ τῷ Κεφάλου, Φυ- 1200
 λακέων τότε βασιλεύοντι. ταῦτα μὲν αὐτὸν ὕστερον
 προᾶξει, τότε δὲ μετὰ τῶν ἀριστεύων εἰς Ἴσθμὸν τὸν
 ἐν Πελοποννήσῳ πλεύσαντα θυσίαν ἐπιτελέσαι τῷ
 25 Ποσειδῶνι καὶ καθιερωῖσαι τὴν Ἀργῶ τῷ θεῷ.
 ἀποδοχῆς δὲ μεγάλης τυγχάνοντα παρὰ τῷ βασι- 3
 λεί τῶν Κορινθίων Κρέοντι μετασχεῖν τῆς πολι-
 τείας καὶ τὸν λοιπὸν χρόνον ἐν τῇ Κορίνθῳ κα-
 τοικῆσαι.
 30 Μελλόντων δὲ τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς τὰς πατρί- 4
 δας διαχωρίζεσθαι, φασὶ τὸν Ἡρακλέα συμβουλευ-
 σαι τοῖς ἀριστεύσι πρὸς τὰ παράδοξα τῆς τύχης

ἀλλήλοις ὄρκους δοῦναι συμμαχήσειν, ἐάν τις βοή-
 θείας προσδεηθῇ· ἐκλέξασθαι δὲ καὶ τῆς Ἑλλάδος
 τὸν ἐπιφανέστατον τόπον εἰς ἀγώνων θέσιν καὶ
 πανήγυριν κοινήν, καὶ καθιερώσαι τὸν ἀγῶνα τῷ
 5 μεγίστῳ τῶν θεῶν Διὶ Ὀλυμπίῳ. συνομοσάντων δὲ 5
 τῶν ἀριστεῶν περὶ τῆς συμμαχίας, καὶ τὴν διάτα-
 ξιν τῶν ἀγώνων ἐπιτρεψάντων Ἡρακλεῖ, φασὶ τοῦ-
 του τον τόπον προκρῖναι πρὸς τὴν πανήγυριν τῆς
 τῶν Ἡλείων χώρας τὸν παρὰ τὸν Ἀλφειόν. διὸ καὶ
 τὴν παραποταμίαν καθιερώσαντα τῷ μεγίστῳ τῶν 10
 θεῶν, Ὀλυμπίαν ἀπ' ἐκείνου προσαγορεῦσαι. ὑπο- 297
 στησάμενον δ' ἱππικὸν ἀγῶνα καὶ γυμνικόν, τὰ τε
 περὶ τῶν ἄθλων διατάξαι καὶ θεωροὺς ἀποστεῖλαι
 τοὺς ταῖς πόλεσι προεροῦντας τὴν θέαν τῶν ἀγῶ-
 6 νων. διὰ δὲ τὴν παρὰ τοῖς Ἀργοναύταις γενομέ- 15
 νην ἀποδοχὴν αὐτοῦ κατὰ τὴν στρατείαν οὐ με-
 τρίως δοξασθέντος, προσγενέσθαι τὴν ἐκ τῆς Ὀλυμ-
 πιακῆς πανηγύρεως δόξαν, ὥστε πάντων τῶν Ἑλ-
 λήνων ἐπιφανέστατον ὑπάρχειν καὶ παρὰ ταῖς
 πλείσταις πόλεσι γνωσθέντα πολλοὺς ἔχειν ἐπιθυ- 20
 μητὰς τῆς φιλίας, οὓς προθύμους εἶναι μετασχεῖν
 7 παντὸς κινδύνου. ταχὺ δ' ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ στρα-
 τηγίᾳ θαυμασθέντα στρατόπεδόν τε κράτιστον συ-
 στήσασθαι καὶ πᾶσαν ἐπελθεῖν τὴν οἰκουμένην
 εὐεργετοῦντα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· ἀνθ' ὧν 25
 τυχεῖν αὐτὸν συμφωνουμένης ἀθανασίας. τοὺς δὲ
 ποιητὰς διὰ τὴν συνήθη τερατολογίαν μυθολογῆ-
 σαι μόνον τὸν Ἡρακλέα καὶ γυμνὸν ὄπλων τελέσαι
 τοὺς τεθρυλημένους ἄθλους.

54 Ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ θεοῦ τούτου τὰ μυθολογού- 30
 μενα πάντα διήλθομεν, νυνὶ δὲ προσθετέον ἡμῖν
 ὑπὲρ Ἰάσονος τὸν ὑπολειπόμενον λόγον. φασὶ γὰρ

αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ κατοικοῦντα καὶ συμβιώσαντα
 δεκαετῇ χρόνον Μηδεῖα γεννῆσαι παῖδας ἐξ αὐτῆς,
 τοὺς μὲν πρεσβυτάτους δύο διδύμους Θετταλὸν τε
 καὶ Ἀλκιμένην, τὸν δὲ τρίτον πολὺ νεώτερον τοῦ-
 5 των Τίσανδρον. τοῦτον μὲν οὖν τὸν χρόνον ἴστο- 2
 ροῦσιν ἀποδοχῆς ἀξιοθῆναι τὴν Μήδειαν ὑπὸ τοῦ
 ἀνδρὸς διὰ τὸ μὴ μόνον κάλλει διαφέρειν αὐτήν,
 ἀλλὰ καὶ σωφροσύνῃ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς κεκο-
 σμησθαι· μετὰ δὲ ταῦτα αἰεὶ μᾶλλον τοῦ χρόνου
 10 τὴν φυσικὴν εὐπρέπειαν ἀφαιρουμένου, λέγεται τὸν
 Ἰάσονα Γλαύκης ἐρασθέντα τῆς Κρέοντος θυγατρὸς
 μνηστεῦσαι τὴν παρθένον. συγκαταθεμένου δὲ τοῦ 3
 πατρὸς καὶ τάξαντος ἡμέραν τοῖς γάμοις, τὸ μὲν
 πρῶτον ἐπιβαλέσθαι φασὶν αὐτὸν πείθειν τὴν Μή-
 15 δειαν ἐκουσίως παραχωρῆσαι τῆς συμβιώσεως· βού-
 λεσθαι γὰρ ἄλλην γαμεῖν οὐκ ἀποδοκιμάσαντα τὴν
 πρὸς αὐτὴν ὁμιλίαν, ἀλλὰ τοῖς τέκνοις σπεύδοντα
 συγγενῇ τὸν τοῦ βασιλέως οἶκον ποιῆσαι. ἀγα- 4
 νακτούσης δὲ τῆς γυναικὸς καὶ θεοὺς μαρτυρομέ-
 20 298 νης τοὺς ἐπόπτας γενομένους τῶν ὄρκων, φασὶ τὸν
 Ἰάσονα καταφρονήσαντα τῶν ὄρκων γῆμαι τὴν τοῦ
 βασιλέως θυγατέρα. τὴν δὲ Μήδειαν ἐξελαυνομέ- 5
 νην ἐκ τῆς πόλεως, καὶ μίαν ἡμέραν παρὰ τοῦ
 Κρέοντος λαβοῦσαν εἰς τὴν τῆς φυγῆς παρασκευήν,
 25 εἰς μὲν τὰ βασίλεια νυκτὸς εἰσελθεῖν ἀλλοιώσασαν
 τοῖς φαρμάκοις τὴν αὐτῆς ὄψιν, καὶ τὴν οἰκίαν
 ὑφάψαι, ῥίξιόν τι προσθεῖσαν, εὐρημένον μὲν ὑπὸ
 Κίρκης τῆς ἀδελφῆς, δύναμιν δ' ἔχον, ἐπὰν ἐξαφθῇ,
 δυσκατάσβεστον. ἄφνω δὲ φλεγομένων τῶν βασι-
 30 λείων, τὸν μὲν Ἰάσονα ταχέως ἐκπηδῆσαι, τὴν δὲ
 Γλαύκην καὶ τὸν Κρέοντα τοῦ πυρὸς περικαταλα-
 βόντος διαφθαρῆναι. τινὲς δὲ τῶν συγγραφέων 6

φασὶ τοὺς μὲν υἱοὺς τῆς Μηδείας δῶρα κομίσαι
 τῇ νύμφῃ φαρμάκοις κεχοιμένα, τὴν δὲ Γλαύκην
 δεξαμένην καὶ τῷ σώματι περιθεμένην αὐτὴν τε
 συμφορᾷ περιπεσεῖν καὶ τὸν πατέρα βοηθοῦντα καὶ
 6 τοῦ σώματος ἀψάμενον τελευτῆσαι. τὴν δὲ Μή- 5
 δειαν ἀποτυχοῦσαν τοῖς πρώτοις ἐγχειρήμασιν οὐκ
 ἀποστῆναι τῆς Ἰάσονος τιμωρίας. ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ
 προελθεῖν αὐτὴν ὀργῆς ἅμα καὶ ζηλοτυπίας, ἔτι δ'
 ὁμότητος, ὥστ' ἐπεὶ διέφυγε τὸν μετὰ τῆς νύμφης
 κίνδυνον, τῇ σφαγῇ τῶν κοινῶν τέκνων ἐμβαλεῖν 10
 αὐτὸν εἰς τὰς μεγίστας συμφοράς· πλὴν γὰρ ἐνὸς
 τοῦ διαφυγόντος τοὺς ἄλλους υἱοὺς ἀποσφάξαι, καὶ
 τὰ σώματα τούτων ἐν τῷ τῆς Ἥρας τεμένει θά-
 ψαι, καὶ μετὰ τῶν πιστοτάτων θεραπαινίδων ἔτι
 νυκτὸς μέσης φυγεῖν ἐκ τῆς Κορίνθου, καὶ διεκ- 15
 πεσεῖν εἰς Θήβας πρὸς Ἡρακλέα· τοῦτον γὰρ
 μεσίτην γεγονότα τῶν ὁμολογιῶν ἐν Κόλχοις ἐπηγ-
 55 γέλθαι βοηθήσειν αὐτῇ παρασπονδουμένη. ἐν το-
 σοῦτῳ δὲ τὸν μὲν Ἰάσονα στερηθέντα τέκνων καὶ
 γυναικὸς δόξαι πᾶσι δίκαια πεπονθέναι· διὸ καὶ 20
 μὴ δυνάμενον ἐνεργεῖν τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς
 ἐκ τοῦ ζῆν ἑαυτὸν μεταστῆσαι. τοὺς δὲ Κορινθίους
 ἐκπεπληχθαι μὲν τὴν δεινότητα τῆς περιπετείας,
 μάλιστα δ' ἀπορεῖν περὶ τῆς ταφῆς τῶν παίδων.
 διόπερ ἀποστείλάντων αὐτῶν Πυθῶδε τοὺς ἐπερω- 25
 τήσοντας τὸν θεὸν ὅπως χρηστέον ἐστὶ τοῖς σώμασι
 τῶν παίδων, προστάξαι τὴν Πυθίαν ἐν τῷ τεμένει
 τῆς Ἥρας αὐτοὺς θάψαι καὶ τιμῶν ἡρωικῶν αὐτοὺς
 2 ἀξιοῦν. ποιησάντων δὲ τῶν Κορινθίων τὸ προσ-
 ταχθέν, φασὶ Θετταλὸν μὲν τὸν διαφυγόντα τὸν 30
 ἀπὸ τῆς μητρὸς φόνον ἐν Κορίνθῳ τραφέντα μετὰ
 ταῦτα ἐπανελθεῖν εἰς Ἰωλκόν, οὔσαν Ἰάσονος πα- 29

τρίδα· ἐν ἣ καταλαβόντα προσφάτως Ἀκαστον τὸν
 Πελίου τετελευτηκότα παραλαβεῖν κατὰ γένος προσ-
 ἤκουσαν τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν τετα-
 γμένους ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορεύσαι Θετταλούς. οὐκ 3
 5 ἄγνοῶ δὲ διότι περὶ τῆς τῶν Θετταλῶν προσηγο-
 ρίας οὐ ταύτην μόνην τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ δια-
 φώνους ἑτέρας παραδεδοῖσθαι συμβέβηκε, περὶ ὧν
 ἐν οἰκειότεροις μνησθῆσόμεθα καιροῖς. τὴν δ' οὖν 4
 Μῆδειαν ἐν Θήβαις φασὶ καταλαβοῦσαν Ἡρακλέα
 10 μαυικῶ πάθει συνεχόμενον καὶ τοὺς υἱοὺς ἀπειταγ-
 κότα, φαρμάκοις αὐτὸν ἰάσασθαι. τοῦ δ' Εὐρυ-
 σθέως ἐπικειμένου τοῖς προστάγμασιν, ἀπογνοῦσαν
 τὴν κατὰ τὸ παρὸν ἐκ τούτου βοήθειαν καταφυ-
 γεῖν εἰς Ἀθήνας πρὸς Αἰγέα τὸν Πανδίωνος. ἐν- 5
 15 ταῦθα δ' οἱ μὲν φασιν αὐτὴν Αἰγεῖ συνοικήσασαν
 γεννηῆσαι Μῆδον τὸν ὕστερον Μηδίας βασιλεύσαντα,
 τινὲς δ' ἱστοροῦσιν ὑφ' Ἰππότου τοῦ Κρέοντος ἐξαι-
 τουμένην τυχεῖν κρίσεως καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπο-
 λυθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα Θησέως ἐπανελθόντος ἐκ 6
 20 Τροίξῃνος εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐγκληθεῖσαν ἐπὶ φαρ-
 μακείᾳ φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως· δόντος δ' Αἰγέως
 τοὺς παραπέμψοντας εἰς ἣν βούλοιτο χώραν, εἰς
 τὴν Φοινίκην κομισθῆναι. ἐντεῦθεν δ' εἰς τοὺς 7
 25 ἄνω τόπους τῆς Ἀσίας ἀναβᾶσαν συνοικήσαί τινι
 τῶν ἐπιφανῶν βασιλέων, ἐξ οὗ γεννηῆσαι παῖδα
 Μῆδον· καὶ τὸν παῖδα μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τε-
 λευτὴν διαδεξάμενον τὴν βασιλείαν θαυμασθῆναι
 τε κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ
 Μήδους ὀνομάσαι.
 30 Καθόλου δὲ διὰ τὴν τῶν τραγῳδῶν τερατείαν 56
 ποικίλη τις καὶ διάφορος ἱστορία περὶ Μηδείας ἐξε-
 νήνεται, καὶ τινες χαρίζεσθαι βουλόμενοι τοῖς

- Ἀθηναίοις φασὶν αὐτὴν ἀναλαβοῦσαν τὸν ἐξ Αἰγέως Μῆδον εἰς Κόλχους διασωθῆναι· κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Αἰήτην ἐκ τῆς βασιλείας ὑπὸ τᾶδελφου Πέρσου βιαίως ἐκπεπιτωκότα τὴν ἀρχὴν ἀνακτήσασθαι, Μῆδον τοῦ Μηδείας ἀνελόντος τὸν Πέρσην· μετὰ δὲ ταῦτα δυνάμεως ἐγκρατῇ γενόμενον τὸν Μῆδον πολλὴν ἐπελθεῖν τῆς ὑπὲρ τὸν Πόντον Ἀσίας, καὶ κατασχεῖν τὴν ἀπ' ἐκείνου προσαγορευθεῖσαν
- 2 Μηδίαν. ἀλλὰ γὰρ τὸ πάσας τὰς ἀποφάσεις τῶν περὶ τῆς Μηδείας μυθολογησάντων ἀναγράφειν οὐκ ἀναγκαῖον ἅμα καὶ μακρὸν εἶναι κρίνοντες τὰ κατα-
- 3 λειπόμενα τῆς περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν ἱστορίας προσ-
θήσομεν. οὐκ ὀλίγοι γὰρ τῶν τε ἀρχαίων συγγρα-
φέων καὶ τῶν μεταγενεστέρων, ὧν ἐστὶ καὶ Τίμαιος, φασὶ τοὺς Ἀργοναύτας μετὰ τὴν τοῦ δέρου ἀρπα-
γὴν πνυθόμενους ὑπ' Αἰήτου προκατεिल्ῆφθαι ναυσὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, πρᾶξιν ἐπιτελέσασθαι παρά-
δοξον καὶ μνήμης ἀξίαν. ἀναπλεύσαντας γὰρ αὐ-
τοὺς διὰ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγάς, καὶ κατὰ τόπον τινὰ τὴν ναῦν διελκύσαντας, καθ' ἑτέ-
ρου πάλιν ποταμοῦ τὴν ῥύσιν ἔχοντος εἰς τὸν Ὠκεανὸν καταπλεῦσαι πρὸς τὴν θάλατταν, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων ἐπὶ τὴν δύσιν κομισθῆναι τὴν γῆν ἔχοντας ἐξ εὐωνύμων, καὶ πλησίον γενομένους Γαδείρων εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν εἰσπλεῦσαι. ἀποδεί-
- 4 ξεις δὲ τούτων φέρουσι, δεικνύντες τοὺς παρὰ τὸν Ὠκεανὸν κατοικοῦντας Κελτοὺς σεβομένους μάλιστα τῶν θεῶν τοὺς Διοσκόρους· παραδόσιμον γὰρ αὐτοὺς ἔχειν ἐκ παλαιῶν χρόνων τὴν τούτων τῶν θεῶν παρουσίαν ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ γεγεννημένην. εἶναι δὲ καὶ τὴν παρὰ τὸν Ὠκεανὸν χώραν οὐκ ὀλίγας ἔχουσαν προσηγορίας ἀπὸ τε τῶν Ἀργοναυτῶν καὶ τῶν

Διοσκόρων. παραπλησίως δὲ καὶ τὴν ἐντὸς Γαδεΐ- 5
 ρων ἥπειρον ἔχειν ἐμφανῇ σημεῖα τῆς τούτων ἀνα-
 κοιμίδης. περὶ μὲν γὰρ τὴν Τυρρηνίαν καταπλεύ-
 σαντας αὐτοὺς εἰς νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Αἰθά-
 λειαν τὸν ἐν αὐτῇ λιμένα, κάλλιστον ὄντα τῶν ἐν
 ἐκείνοις τοῖς τόποις, Ἀργῶν ἀπὸ τῆς νεῶς προσ-
 αγορεῦσαι, καὶ μέχρι τῶνδε τῶν χρόνων διαμένειν 6
 αὐτοῦ τὴν προσηγορίαν. παραπλησίως δὲ τοῖς εἰρη-
 μένοις κατὰ μὲν τὴν Τυρρηνίαν ἀπὸ σταδίων ὀκτα-
 κοσίων τῆς Ῥώμης ὀνομάσαι λιμένα Τελαμῶνα, κατὰ
 δὲ Φορμίας τῆς Ἰταλίας Αἰήτην τὸν νῦν Καϊήτην
 προσαγορευόμενον. πρὸς δὲ τούτοις ὑπ' ἀνέμων
 αὐτοὺς ἐκριφέντας εἰς τὰς Σύρτεις, καὶ μαθόντας
 παρὰ Τρίτωνος τοῦ τότε βασιλεύοντος τῆς Λιβύης
 τὴν ιδιότητα τῆς θαλάττης καὶ τὸν κίνδυνον ἐκφυ-
 γόντας, δωρήσασθαι χαλκοῦν τρίποδα τὸν ἀρχαίοις
 μὲν κεχαραγμένον γράμμασι, μέχρι δὲ τῶν νεωτέ-
 ρων χρόνων διαμείναντα παρὰ τοῖς Εὐεσπερίταις.
 οὐ παραλείπτεον δ' ἡμῖν ἀνεξέλεγκτον τὴν ἱστορίαν 7
 τῶν ἀποφνηαμένων τοὺς Ἀργοναύτας ἀνὰ τὸν Ἰστρον
 πλεύσαντας μέχρι τῶν πηγῶν κατενεχθῆναι διὰ
 τῆς ἀντιπροσώπου ρύσεως πρὸς τὸν Ἀδριατικὸν
 κόλπον. τούτους γὰρ ὁ χρόνος ἤλεγξεν ὑπολαβόν- 8
 τας τὸν ἐν τῷ Πόντῳ πλείοσι στόμασιν ἐξερευγό-
 μενον Ἰστρον καὶ τὸν εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλοντα
 τὴν ρύσιν ἔχειν ἀπὸ τῶν αὐτῶν τόπων. Ῥωμαίων
 γὰρ καταπολεμησάντων τὸ τῶν Ἰστρῶν ἔθνος, εὐρέθη
 τὰς πηγὰς ἔχων ὁ ποταμὸς ἀπὸ τετταράκοντα στα-
 δίων τῆς θαλάττης. ἀλλὰ γὰρ τοῖς συγγραφεῦσιν
 αἰτίαν τῆς πλάνης φασὶ γενέσθαι τὴν ὁμωνυμίαν
 τῶν ποταμῶν.

Ἡμῖν δ' ἀρκούντως ἐξεργασμένοις τὴν περὶ τῶν 57

Ἀργοναυτῶν ἱστορίαν καὶ τὰ ὑφ' Ἡρακλέους πρα-
 χθέντα οἰκείον ἂν εἶη κατὰ τὴν γενομένην ἐπαγ-
 γελίαν ἀναγράψαι τὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ πράξεις.
 2 μετὰ τὴν Ἡρακλέους τοίνυν ἀποθῆωσιν οἱ παῖδες
 αὐτοῦ κατῴκουν ἐν Τραχίνι παρὰ Κήνκι τῷ βασιλεῖ. 5
 μετὰ δὲ ταῦτα Ὕλλου καὶ τινων ἐτέρων ἀνδρωθέν-
 των, Εὐρυσθεὺς φοβηθεὶς μὴ πάντων ἐνηλίκων
 γενομένων ἐκπέσῃ τῆς ἐν Μυκῆναις βασιλείας, ἔγνω
 τοὺς Ἡρακλείδας ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος φυγαδεῦσαι.
 3 διὸ Κήνκι μὲν τῷ βασιλεῖ προηγόρευσε τοὺς τε 10
 Ἡρακλείδας καὶ τοὺς Λικυμνίου παῖδας ἐκβαλεῖν,
 ἔτι δὲ Ἰόλαον καὶ τὸ σύστημα τῶν Ἀρκάδων τῶν
 Ἡρακλεῖ συνεστρατευκότων, ἢ ταῦτα μὴ ποιοῦντα
 4 πόλεμον ἀναδέξασθαι. οἱ δ' Ἡρακλεῖδαι καὶ οἱ μετ'
 αὐτῶν θεωροῦντες αὐτοὺς οὐκ ἀξιωμαχοὺς ὄντας 15
 Εὐρυσθεῖ πολεμεῖν, ἔγνωσαν ἐκουσίως φεύγειν ἐκ
 τῆς Τραχίνος· ἐπιόντες δὲ τῶν ἄλλων πόλεων τὰς
 ἀξιολογωτάτας ἐδέοντο δέξασθαι σφᾶς αὐτοὺς συν-
 οίκους. μηδεμιᾶς δὲ τολμῶσης ὑποδέξασθαι, μό-
 νοι τῶν ἄλλων Ἀθηναῖοι διὰ τὴν ἔμφυτον αὐτοῖς 20
 ἐπιείκειαν προσεδέξαντο τοὺς Ἡρακλείδας· κατῴκι-
 σαν δὲ αὐτοὺς μετὰ τῶν συμφυγόντων εἰς Τρικό-
 ρυθον πόλιν, ἥτις ἐστὶ μία τῆς ὀνομαζομένης Τε-
 5 τραπόλεως. μετὰ δέ τινα χρόνον ἀπάντων τῶν
 Ἡρακλέους παίδων ἡνδρωμένων, καὶ φρονήματος 25
 ἐμφυομένου τοῖς νεανίσκοις διὰ τὴν ἀφ' Ἡρακλέους
 δόξαν, ὑφορώμενος αὐτῶν τὴν αὕξησιν Εὐρυσθεὺς
 6 ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς μετὰ πολλῆς δυνάμεως. οἱ
 δ' Ἡρακλεῖδαι, βοηθούντων αὐτοῖς τῶν Ἀθηναίων,
 προστησάμενοι τὸν Ἡρακλέους ἀδελφιδοῦν Ἰόλαον, 30
 καὶ τούτῳ τε καὶ Θησεῖ καὶ Ὕλλῳ τὴν στρατηγίαν
 παραδόντες, ἐνίκησαν παρατάξει τὸν Εὐρυσθέα.

κατὰ δὲ τὴν μάχην πλείστοι μεν τῶν μετ' Εὐρυ-
 σθέως κατεκόπησαν, αὐτὸς δ' Εὐρυσθέης, τοῦ ἄρ-
 02ματος κατὰ τὴν φυγὴν συντριβέντος, ὑπὸ Ὑλλου
 τοῦ Ἡρακλέους ἀνῆρέθη· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ
 5 Εὐρυσθέως πάντες κατὰ τὴν μάχην ἐτελεύτησαν.
 μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Ἡρακλεῖδαι πάντες περιβοήτῳ 58
 μάχῃ νενικηκότες τὸν Εὐρυσθέα, καὶ διὰ τὴν εὐη-
 μερίαν συμμάχων εὐπορήσαντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ
 τὴν Πελοπόννησον Ὑλλου στρατηγοῦντος. Ἀτρεὺς 2
 10 δὲ μετὰ τὴν Εὐρυσθέως τελευτὴν καταλαβόμενος
 τὴν ἐν Μυκῆναις βασιλείαν, καὶ προσλαβόμενος
 συμμάχους Τεγεάτας καὶ τινας ἄλλους, ἀπήντησε
 τοῖς Ἡρακλεΐδαις. κατὰ δὲ τὸν Ἰσθμὸν τῶν στρα- 3
 τοπέδων ἀθροισθέντων, Ὑλλος μὲν ὁ Ἡρακλέους
 15 εἰς μονομαχίαν προεκαλέσατο τῶν πολεμίων τὸν
 βουλόμενον, ὁμολογίας θέμενος τοιαύτας, εἰ μὲν
 Ὑλλος νικήσει τὸν ἀντιταχθέντα, παραλαβεῖν Ἡρα-
 κλεΐδας τὴν Εὐρυσθέως βασιλείαν, εἰ δὲ Ὑλλος λει-
 φθεῖη, μὴ κατιέναι τοὺς Ἡρακλεΐδας εἰς Πελοπόν-
 20 νησον ἐντὸς ἐτῶν πεντήκοντα. καταβάντος δ' εἰς 4
 τὴν πρόκλησιν Ἐχέμου τοῦ βασιλέως τῶν Τεγεατῶν,
 καὶ τῆς μονομαχίας γενομένης, ὁ μὲν Ὑλλος ἀνῆ-
 ρέθη, οἱ δὲ Ἡρακλεῖδαι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἀπέ-
 στησαν τῆς καθόδου καὶ τὴν εἰς Τρικόρουθον ἐπά-
 25 νοδον ἐποιήσαντο. μετὰ δέ τινες χρόνους Λικύμνιος 5
 μὲν μετὰ τῶν παίδων καὶ Τληπολέμου τοῦ Ἡρα-
 κλέους, ἐκουσίως τῶν Ἀργείων αὐτοὺς προσδεξα-
 μένων, ἐν Ἀργεὶ κατώκησαν· οἱ δ' ἄλλοι πάντες
 ἐν Τρικορῷθῳ κατοικήσαντες, ὥς ὁ πεντηκονταετῆς
 30 χρόνος διῆλθε, κατῆλθον εἰς Πελοπόννησον· ὧν
 τὰς πράξεις ἀναγράφομεν, ὅταν εἰς ἐκείνους τοὺς
 χρόνους παραγεννηθῶμεν. Ἀλκμήνη δ' εἰς Θήβας 6

- καταντήσασα, καὶ μετὰ ταῦτα ἄφαντος γενομένη,
τιμῶν ἰσοθέων ἔτυχε παρὰ τοῖς Θηβαίοις. τοὺς δ'
ἄλλους Ἡρακλείδας φασὶν ἐλθόντας παρ' Αἰγίμιον
τὸν Δώρου τὴν πατρώαν τῆς χώρας παρακαταθή-
7 κην ἀπαιτήσαντας μετὰ Δωριέων κατοικῆσαι. Τλη- 5
πόλεμον δὲ τὸν Ἡρακλέους ἐν Ἀργεὶ κατοικοῦντα
λέγουσιν ἀνελεῖν Δικύμνιον τὸν Ἡλεκτρώωνος ἐρί-
σαντα περὶ τινων, διὰ δὲ τὸν φόνον τοῦτον ἐξ Ἀρ-
γους φυρόντα εἰς Ῥόδον μετοικῆσαι· τὴν δὲ νῆσον
ταύτην τότε κατῴκουν Ἕλληνες οἱ ὑπὸ Τριόπα τοῦ 10
8 Φόρβαντος κατοικισθέντες. τὸν δ' οὖν Τληπόλεμον
κοινῇ μετὰ τῶν ἐγχωρίων τριμερῇ ποιῆσαι τὴν Ῥό-
δον, καὶ τρεῖς ἐν αὐτῇ καταστήσαι πόλεις, Αἴνδον,
Ἰήλυσον, Κάμειρον· βασιλεῦσαι δ' αὐτὸν πάντων 30
τῶν Ῥοδίων διὰ τὴν τοῦ πατρὸς Ἡρακλέους δόξαν, 15
καὶ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους μετ' Ἀγαμέμνονος
ἐπὶ τὴν Τροίαν στρατεῦσαι.
- 59 Ἐπεὶ δὲ περὶ Ἡρακλέους καὶ τῶν ἀπογόνων αὐ-
τοῦ διήλθομεν, οἰκεῖον ἂν εἴη περὶ Θησέως εἰπεῖν
διὰ τὸ τοῦτον ζηλωτὴν γενέσθαι τῶν Ἡρακλέους 20
ἄθλων. Θησεὺς τοίνυν γεγωνὼς Αἰθρας τῆς Πι-
θέως καὶ Ποσειδῶνος, τραφεὶς ἐν Τροίῃ παρὰ
Πιτθεὶ τῷ μητροπάτορι, καὶ τὰ μυθολογούμενα
σύμβολα ἀνερρημένος τὰ ὑπὸ Αἰγέως ὑπὸ τινι πέτρᾳ
τεθειμένα, κατήντησεν εἰς τὰς Ἀθήνας. διεξιὼν 25
δ', ὥς φασι, τὴν παραθαλάττιον, καὶ ζηλωτὴς ὢν
τῆς Ἡρακλέους ἀρετῆς, ἐπεβάλετο τελεῖν ἄθλους
2 περιέχοντας ἀποδοχὴν τε καὶ δόξαν. πρῶτον μὲν
οὖν ἀνεῖλε τὸν ὀνομαζόμενον Κορυνήτην, χρώμε-
νον τῇ προσαγορευομένῃ κορύνῃ, ὅπερ ἦν ὄπλον 30
ἀμυντήριον, καὶ τοὺς παριόντας ἀποκτείνοντα, δεύ-
3 τερον δὲ τὸν ἐν Ἰσθμῷ κατοικοῦντα Σίνιν. οὗτος

γαρ δύο πίτυς κάμπτων, καὶ πρὸς ἑκατέραν τὸν
 ἓνα βραχίονα προσδεσμεύων, ἄφνω τὰς πίτυς ἤφρει·
 διόπερ τῶν σωμάτων διὰ τὴν βίαν ἀποσπωμένων
 συνέβαινε τοὺς ἀτυχοῦντας μετὰ μεγάλης τιμωρίας
 5 τελευτᾶν. τρίτον δὲ τὴν ἐν Κρομμυῶνι ὑπάρχου- 4
 σαν ὕν ἀγρίαν, διαφέρουσαν ἀλκῇ τε καὶ μεγέθει
 καὶ πολλοὺς ἀνθρώπους ἀναιροῦσαν, ἀπέκτεινεν.
 ἐκόλασε δὲ καὶ Σκείρωνα τὸν οἰκοῦντα τῆς Μεγα-
 ρίδος τὰς ὀνομαζομένας ἀπ' ἐκείνου Σκειρωνίδας
 10 πέτρας· οὗτος γὰρ εἰώθει τοὺς παριόντας ἀναγκά-
 ζειν ἀπονίπτειν ἑαυτὸν ἐπὶ τινος ἀποκρήμνου τό-
 που, λακτίσματι δὲ ἄφνω τύπτων περιεκύλιε κατα
 τῶν κρημνῶν εἰς θάλατταν κατὰ τὴν ὀνομαζομένην
 χελώνην. ἀνεῖλε δὲ καὶ περὶ τὴν Ἐλευσίνα Κερ- 5
 15 κυνόνα τὸν διαπαλαίοντα τοῖς παριοῦσι καὶ τὸν ἡτ-
 τηθέντα διαφθείροντα. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν ὀνομα-
 ζόμενον Προκρούστην ἀπέκτεινε, τὸν οἰκοῦντα ἐν
 τῷ λεγομένῳ Κορυδαλλῷ τῆς Ἀττικῆς· οὗτος δὲ
 τοὺς παριόντας ὁδοιπόρους ἠνάγκαζεν ἐπὶ τινος κλί-
 20 νης ἀναπίπτειν, καὶ τῶν μὲν μακροτέρων τὰ προέ-
 χοντα μέρη τοῦ σώματος ἀπέκοπτε, τῶν δ' ἐλαττό-
 νων τοὺς πόδας προέκρουεν, ἄφ' οὔπερ Προκρού-
 στης ὠνομάσθη. κατορθώσας δὲ τὰ προειρημένα 6
 κατήντησεν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ τὸν Αἰγέα διὰ τῶν
 25 304 συμβόλων ἀνεγνώρισε. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν ἐν Μα-
 ραθῶνι ταῦρον, ὃν Ἡρακλῆς τελῶν ἄθλον ἐκ Κρή-
 τος ἀπήγαγεν εἰς Πελοπόννησον, συμπλακεῖς καὶ
 κρατήσας τοῦ ζώου ἀπήγαγεν εἰς τὰς Ἀθήνας·
 τοῦτον δ' Αἰγεὺς παραλαβὼν ἔθυσεν Ἀπόλλωνι.
 30 Λεῖπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ Μινωταύρου τοῦ 60
 ἀναιρεθέντος ὑπὸ Θησέως, ἵνα συντελέσωμεν τὰς
 τοῦ Θησέως πράξεις. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ προσανα-

δραμόντας τοῖς χρόνοις τὰ συμπεπλεγμένα τούτοις διελθεῖν, ἵνα σαφὴς ἡ σύμπασα γένηται διήγησις.

- 2 Τέκταμος ὁ Δώρου τοῦ Ἑλληνος τοῦ Δευκαλίωνος εἰς Κρήτην πλεύσας μετὰ Αἰολέων καὶ Πελασγῶν ἐβασίλευσε τῆς νήσου, γήμας δὲ τὴν Κρηθέως 5 θυγατέρα ἐγέννησεν Ἀστέριον. οὗ βασιλεύοντος ἐν τῇ Κρήτῃ Ζεὺς, ὥς φασιν, Εὐρώπην ἀρπάσας ἐκ Φοινίκης καὶ διακομίσας εἰς Κρήτην ἐπὶ ταύρου, μίγεις αὐτῇ τρεῖς υἱοὺς ἐγέννησε, Μίνω καὶ Ῥαδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Εὐ- 10 ρώπην Ἀστέριος ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἐγημεν. ἅπαις δὲ ὦν τοὺς τοῦ Διὸς παῖδας υἰοποιησάμενος διαδόχους τῆς βασιλείας ἀπέλιπε. τούτων δὲ Ῥαδάμανθους μὲν τοῖς Κρησὶν ἐνομοθέτησε, Μίνως δὲ διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν καὶ γήμας Ἰτώνην 15 τὴν Λυκτίου Λύκαστου ἐγέννησεν, ὃς διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν καὶ γήμας Ἰδὴν τὴν Κορύβαντος ἐγέννησε Μίνωα τὸν δεύτερον, ὃν τινες Διὸς υἱὸν ἀναγράφουσιν. οὗτος πρῶτος Ἑλλήνων ναυτικὴν δύναμιν ἀξιόλογον συστησάμενος ἐθαλαττοκράτησε. 20
- 4 γήμας δὲ Πασιφάην τὴν Ἥλιου καὶ Κρήτης ἐγέννησε Δευκαλίωνα καὶ Κατρεά καὶ Ἀνδρόγεω καὶ Ἀριάδνην, καὶ ἕτερα τέκνα ἔσχε πλείονα νόθα. τῶν δὲ Μίνως υἱῶν Ἀδρόγεω μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας κατήντησε Παναθηναίων συντελουμένων, Αἰγέως βα- 25 σιλεύοντος, ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσι νικήσας τοὺς ἀθλητὰς ἅπαντας συνήθης ἐγένετο τοῖς Πάλλαντος παισίν.
- 5 ἐνταῦθ' ὁ μὲν Αἰγεὺς ὑποπτεύσας τὴν Ἀνδρόγεω φιλίαν, μήποθ' ὁ Μίνως βοηθήσας τοῖς υἱοῖς τοῦ Πάλλαντος ἀφέληται τὴν ἀρχήν, ἐπεβούλευσε τῷ 30 Ἀνδρόγεῳ. βαδίζοντος οὖν αὐτοῦ εἰς τὰς Θήβας ἐπὶ τινα θεωρίαν, ἐδολοφόνησεν αὐτὸν διὰ τινων

ἐγγχωρίων περὶ Οἰνόην τῆς Ἀττικῆς. Μίνως δὲ πν- 61
 θόμενος τὴν κατὰ τὸν υἱὸν συμφοράν, ἤκεν εἰς τὰς
 Ἀθήνας δίκας αἰτῶν τοῦ Ἀνδρόγεω φόνου. οὐδε
 νὸς δ' αὐτῷ προσέχοντος, πρὸς μὲν Ἀθηναίους πό
 5 λεμον συνεστήσατο, ἄρὰς δὲ ἐποιήσατο τῷ Διὶ γε
 νέσθαι κατὰ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων αὐχμὸν καὶ
 λιμόν. ταχὺ δὲ περὶ τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Ἑλλάδα
 305 γενομένων αὐχμῶν καὶ φθαρέντων τῶν καρπῶν,
 συνελθόντες οἱ τῶν πόλεων ἡγεμόνες ἐπηρώτησαν
 10 τὸν θεὸν πῶς ἂν δύναιτο τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆναι.
 ὁ δ' ἔχρησεν ἐλθεῖν αὐτοὺς πρὸς Αἰακὸν τὸν Διὸς
 καὶ Αἰγίνης τῆς Ἀσωποῦ θυγατρὸς, καὶ κελεύειν
 ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς ποιήσασθαι. ὦν πραξάντων τὸ 2
 προσταχθέν, ὁ μὲν Αἰακὸς ἐπετέλεσε τὰς εὐχὰς, καὶ
 15 ὁ αὐχμὸς παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν ἐπαύσατο,
 παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις μόνοις διέμεινεν· οὐ δὲ
 χάριν ἡναγκάσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν θεὸν ἐπερω-
 τῆσαι περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς. εἰδ' ὁ μὲν
 θεὸς ἔχρησεν, ἔαν τοῦ Ἀνδρόγεω φόνου τῷ Μίνῳ
 20 δίκας δῶσιν ὥς ἂν ἐκεῖνος δικάσῃ· ὑπακουσάντων 3
 δὲ τῷ θεῷ τῶν Ἀθηναίων, προσέταξεν αὐτοῖς ὁ
 Μίνως δίδόναι κόρους ἑπτὰ καὶ τὰς ἴσας κόρας δι'
 ἑτῶν ἑννέα βορὰν τῷ Μινωταύρῳ ὅσον ἂν χρόνον
 ζῇ τὸ τέρας. δόντων δ' αὐτῶν, ἀπηλλάγησαν τῶν
 25 κακῶν οἱ κατὰ τὴν Ἀττικὴν, καὶ ὁ Μίνως πολεμῶν
 ἐπαύσατο τὰς Ἀθήνας. διελθόντων δὲ ἑτῶν ἑννέα 4
 πάλιν ὁ Μίνως ἦλθεν εἰς τὴν Ἀττικὴν μετὰ μεγά-
 λου στόλου, καὶ τοὺς δις ἑπτὰ κόρους ἀπαιτήσας
 ἔλαβε. μελλόντων δ' ἐκπλεῖν τῶν περὶ τὸν Θησέα,
 30 ὁ Αἰγεὺς συνέθετο πρὸς τὸν κυβερνήτην [καὶ προσ-
 ἔταξεν αὐτῷ], ἔαν μὲν ὁ Θησεὺς νικήσῃ τὸν Μι-
 νώταυρον, καταπλεῖν αὐτοὺς λευκοῖς ἰστίοις, ἔαν

δὲ ἀπόληται, μέλασι, καθάπερ καὶ πρότερον ποιεῖν
 εἰώθεσαν. καταπλευσάντων δὲ αὐτῶν εἰς Κρήτην
 Ἀριάδνη μὲν ἢ θυγάτηρ τοῦ Μίνως ἠράσθη τοῦ
 Θησεῦς εὐπρεπείᾳ διαφέροντος, Θησεὺς δ' εἰς λό-
 γους ἐλθὼν αὐτῇ καὶ ταύτην συνεργὸν λαβὼν, τὸν 5
 τε Μινώταυρον ἀπέκτεινε καὶ τὴν ἔξοδον τὴν τοῦ
 5 λαβυρίνθου παρ' αὐτῆς μαθὼν διεσώθη. ἀνακο-
 μιζόμενος δ' εἰς τὴν πατρίδα καὶ κλέψας τὴν Ἀριάδ-
 νην ἔλαθεν ἐκπλεύσας νυκτός, καὶ κατῆρεν εἰς
 νῆσον τὴν τότε μὲν Δίαν, νῦν δὲ Νάξον προσα- 10
 γορευομένην. καθ' ὃν δὴ χρόνον μυθολογοῦσι Διό-
 νυσον ἐπιφανέντα, καὶ διὰ τὸ κάλλος τῆς Ἀριάδνης
 ἀφελόμενον τοῦ Θησεῦς τὴν παρθένον, ἔχειν αὐτὴν
 6 ὥς γυναῖκα γαμετὴν ἀγαπωμένην διαφερόντως. μετὰ
 γοῦν τὴν τελευταίαν αὐτῆς διὰ τὴν φιλοστοργίαν 15
 ἀθανάτων καταξιῶσαι τιμῶν, καταστερίσαντα τὸν
 ἐν οὐρανῷ στέφανον Ἀριάδνης. τοὺς δὲ περὶ τὸν
 Θησεῖα φασὶ διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς κόρης δυσφο-
 ροῦντας ἰσχυρῶς, καὶ διὰ τὴν λύπην ἐπιλαθομέ-
 νους τῆς Αἰγέως παραγγελίας, τοῖς μέλασιν ἰστίοις 20
 7 καταπλεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Αἰγέα δὲ θεασάμενον 306
 τὸν κατάπλουν, καὶ δόξαντα τεθυηκέναι τὸν υἱόν,
 ἡρωικὴν ἄμα προᾶξιν καὶ συμφορὰν ἐπιτελέσασθαι·
 ἀναβάντα γὰρ εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ διὰ τὴν ὑπερ-
 βολὴν τῆς λύπης προσκόψαντα τῷ ξῆν, ἑαυτὸν κα- 25
 8 τακρημνίσαι. μετὰ δὲ τὴν Αἰγέως τελευταίαν Θη-
 σεὺς διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν ἤρχετο τοῦ πλήθους
 νομίμως καὶ πολλὰ πρὸς αὔξησιν τῆς πατρίδος ἐπρα-
 ξεν. ἐπιφανέστατον δὲ συνετελέσθη τὸ τοὺς δή-
 μους, ὄντας μικροὺς μὲν τοῖς μεγέθεσι, πολλοὺς δὲ 30
 9 τὸν ἀριθμὸν, μεταγαγεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀπὸ γὰρ
 τούτων τῶν χρόνων Ἀθηναῖοι διὰ τὸ βάρος τῆς

πόλεως φρονήματος ἐνεπίμπλαντο καὶ τῆς τῶν Ἑλ-
λῆνων ἡγεμονίας ὠρέχθησαν. ἡμεῖς δὲ περὶ τού-
των ἀρκούντως διεληλυθότες τὰ λειπόμενα τῶν περὶ
Θησέα γενομένων ἀναγράψομεν.

5 Δευκαλίων ὁ πρεσβύτατος τῶν Μίνωος παίδων, 62
δυναστεύων τῆς Κρήτης καὶ ποιησάμενος πρὸς
Ἀθηναίους συμμαχίαν, συνώκισε τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν
Φαίδραν Θησεῖ. μετὰ δὲ τὸν γάμον Ἰππόλυτον μὲν
τὸν ἐκ τῆς Ἀμαξονίδος γενόμενον υἱὸν ἐπεμψεν εἰς
10 Τροιζῆνα τρέφεσθαι παρὰ τοῖς Αἰθρας ἀδελφοῖς, ἐκ
δὲ Φαίδρας Ἀκάμαντα καὶ Δημοφῶντα ἐγέννησε.
μικρὸν δ' ὕστερον Ἰππολύτου ἐπανελθόντος εἰς τὰς 2
Ἀθήνας πρὸς τὰ μυστήρια, Φαίδρα διὰ τὸ κάλλος
ἐρασθεῖσα αὐτοῦ τότε μὲν ἀπελθόντος εἰς Τροι-
15 ζῆνα ἰδρύσατο ἱερὸν Ἀφροδίτης παρὰ τὴν ἀκρόπο-
λιν, ὅθεν ἦν καθορᾶν τὴν Τροιζῆνα, ὕστερον δὲ
παρὰ τῷ Πιτθεῖ μετὰ τοῦ Θησέως καταλύσασα ἡξίου
τὸν Ἰππόλυτον μιγῆναι αὐτῇ. ἀντειπόντος δ' ἐκεί-
νου φασὶ τὴν Φαίδραν ἀγανακτῆσαι, καὶ ἐπανελ-
20 θοῦσαν εἰς τὰς Ἀθήνας εἰπεῖν τῷ Θησεῖ διότι
ἐπεβάλετο Ἰππόλυτος αὐτῇ μιγῆναι. Θησέως δὲ δι- 3
στάζοντος περὶ τῆς διαβολῆς, καὶ τὸν Ἰππόλυτον
μεταπεμπομένου πρὸς τὸν ἔλεγχον, Φαίδρα μὲν φο-
βηθεῖσα τὸν ἐξετασμὸν ἀνεκρέμασεν ἑαυτήν, Ἰππό-
25 λυτος δὲ ἄρματηλατῶν, ὥς ἤκουσε τὰ περὶ τῆς δια-
βολῆς, συνεχύθη τὴν ψυχὴν, καὶ διὰ τοῦτο τῶν
ἵππων ταραχθέντων καὶ ἐπισπασαμένων αὐτὸν ταῖς
ἡνίαις, συνέβη τὸν μὲν δίφρον συντριβῆναι, τὸ δὲ
μειράκιον ἐμπλακέν τοῖς ἱμάσιν ἐλκυσθῆναι καὶ τε-
30 λευτῆσαι. Ἰππόλυτος μὲν οὖν διὰ σωφροσύνην τὸν 4
βίον καταστρέψας παρὰ Τροιζηνίοις ἔτυχεν ἰσο-
θέων τιμῶν, Θησεὺς δὲ μετὰ ταῦτα καταστασια-

σθαις καὶ φυγὼν ἐκ τῆς πατρίδος ἐπὶ τῆς ξένης
 ἐτελεύτησεν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι μεταμεληθέντες τὰ τε
 ὅστ' αὐτὸν μετήνεγκαν καὶ τιμαῖς ἰσοθέοις ἐτίμησαν αὐ-
 τόν, καὶ τέμενος ἄσυλον ἐποίησαν ἐν ταῖς Ἀθήναις
 τὸ προσαγορευόμενον ἀπ' ἐκείνου Θησεῖον. 5

- 63 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὸν περὶ Θησεῶς λόγον ἀποδεδώ-
 καμεν, ἐν μέρει διεξιμεν περὶ τε τῆς κατὰ τὴν Ἑλένην 307
 ἀρπαγῆς καὶ τῆς μνηστείας Φερσεφόνης ὑπὸ Πειρί-
 θου· αὐταὶ γὰρ αἱ πράξεις συμπεπλεγμέναι ταῖς Θη-
 σεῶς εἰσὶ. Πειρίθου γὰρ ὁ Ἰξίωνος, ἀποθανούσης 10
 αὐτοῦ τῆς γυναικὸς Ἰπποδαμείας καὶ καταλιπούσης
 υἱὸν Πολυποίτην, παρῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας πρὸς
 2 Θησέα. καταλαβὼν δὲ τετελευτηκυῖαν τὴν γυναῖκα
 τοῦ Θησεῶς Φαίδραν ἔπεισεν αὐτὸν ἀρπάζειν τὴν
 Λήδας καὶ Διὸς Ἑλένην, δεκαετὴ μὲν τὴν ἡλικίαν 15
 οὔσαν, εὐπρεπεῖα δὲ πασῶν διαφέρουσαν. παρα-
 γευόμενοι δ' εἰς Λακεδαίμονα μετὰ πλειόνων, καὶ
 καιρὸν εὖθετον λαβόντες, ἥρπασαν τὴν Ἑλένην κοινῇ
 3 καὶ ἀπήγαγον εἰς τὰς Ἀθήνας. ἔπειτα πρὸς ἀλλή-
 λους ὁμολογίας ἔθεντο διακληρώσασθαι, καὶ τὸν 20
 μὲν λαχόντα γῆμαι τὴν Ἑλένην, τῷ δ' ἑτέρῳ συμ-
 πράξαι περὶ ἑτέρας γυναικὸς, ὑπομένοντα πάντα κίν-
 δυνον. περὶ δὲ τούτων δόντες ἀλλήλοις ὅρκους
 ἔλαχον, καὶ συνέβη τῷ κλήρῳ λαχεῖν Θησέα. οὗ-
 τος μὲν οὖν κύριος κατέστη τῆς παρθένου τὸν τρό- 25
 πον τοῦτον· τῶν δ' Ἀθηναίων ἀγανακτούντων ἐπὶ
 τῷ γεγονότι, φοβηθεὶς ὁ Θησεὺς ὑπεξέθετο τὴν
 Ἑλένην εἰς Ἀφιδναν, μίαν τῶν Ἀττικῶν πόλεων.
 παρακατέστησε δ' αὐτῇ τὴν μητέρα Αἰθραν καὶ τῶν
 ἄλλων φίλων τοὺς ἀρίστους, φύλακας τῆς παρθ- 30
 4 νου. Πειρίθου δὲ κρίναντος μνηστεῦσαι Φερσεφό-
 νην καὶ παρακαλοῦντος συναποδημῆσαι, τὸ μὲν

πρῶτον ὁ Θησεὺς μετέπειθεν ἀποτρέπων τῆς πρά-
 ξεως αὐτὸν διὰ τὴν ἀσέβειαν· τοῦ δὲ Πειρίθου βια-
 ζομένου συνηναγκάσθη διὰ τοὺς ὅρκους ὁ Θησεὺς
 μετασχεῖν τῆς πράξεως. καὶ πέρας καταβάντων αὐ-
 5 τῶν εἰς τοὺς καθ' ἄδου τόπους, συνέβη διὰ τὴν
 ἀσέβειαν ἀμφοτέρους δεθῆναι, καὶ Θησέα μὲν ὕστε-
 ρον διὰ τὴν Ἡρακλέους χάριν ἀπολυθῆναι, Πειρί-
 θουν δὲ διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐν ἄδου διατελεῖν τιμω-
 ρίας αἰωνίου τυγχάνοντα· ἔνιοι δὲ τῶν μυθογράφων 5
 10 φασὶν ἀμφοτέρους μὴ τυχεῖν τοῦ νόστου. καθ' ὃν
 δὴ χρόνον λέγουσι τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἑλένης Διοσ-
 κόρους στρατεύσαντας ἐπὶ τὴν Ἀφιδναν καὶ τὴν
 πόλιν ἐλόντας ταύτην μὲν κατασκάψαι, τὴν δ' Ἑλέ-
 νην ἀπαγαγεῖν εἰς Λακεδαίμονα παρθένον οὖσαν,
 15 καὶ μετ' αὐτῆς δούλην τὴν μητέρα Θησέως Αἴθραν.

Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκοῦντως εἰρηκότες τὰ 64
 περὶ τῶν ἐπὶ τῇ Θήβας ἱστορήσομεν, ἀναλαβόν-
 τες τὰς ἐξ ἀρχῆς αἰτίας τοῦ πολέμου. Λαίος ὁ Θη-
 βῶν βασιλεὺς γήμας Ἰοκάστην τὴν Κρέοντος, καὶ
 20 χρόνον ἱκανὸν ἄπαις ὢν, ἐπηρώτησε τὸν θεὸν περὶ
 τέκνων γενέσεως. τῆς δὲ Πυθίας δούσης χρησμὸν
 αὐτῷ μὴ συμφέρειν γενέσθαι τέκνα· τὸν γὰρ ἐξ αὐ-
 τοῦ τεκνωθέντα παῖδα πατροκτόνον ἔσεσθαι καὶ
 308 πᾶσαν τὴν οἰκίαν πληρώσειν μεγάλων ἀτυχημάτων·
 25 ἐπιλαθόμενος τοῦ χρησμοῦ καὶ γεννήσας υἱόν, ἐξέ-
 δηκε τὸ βρέφος διαπερονήσας αὐτοῦ τὰ σφυρὰ σι-
 δήρω· δι' ἣν αἰτίαν Οἰδίπους ὕστερον ὠνομάσθη.
 οἱ δ' οἰκέται λαβόντες τὸ παιδίον ἐκθεῖναι μὲν οὐκ 2
 ἠθέλησαν, ἐδώρῃσαντο δὲ τῇ Πολύβου γυναικί, οὗ
 30 δυναμένη γεννῆσαι παῖδας. μετὰ δε ταῦτα ἀνδρω-
 θέντος τοῦ παιδός, ὁ μὲν Λαίος ἐκρινεν ἐπερωτῆ-
 σαι τὸν θεὸν περὶ τοῦ βρέφους τοῦ ἐκτεθέντος, ὁ

δὲ Οἰδίπους μαθὼν παρὰ τινος τὴν καθ' ἑαυτὸν
 ὑποβολήν, ἐπεχείρησεν ἐπερωτῆσαι τὴν Πυθίαν περὶ
 τῶν κατ' ἀλήθειαν γονέων. κατὰ δὲ τὴν Φωκίδα
 τούτων ἀλλήλοις ἀπαντησάντων, ὁ μὲν Λάιος ὑπερ-
 ηφάνως ἐκχωρεῖν τῆς ὁδοῦ προσέταττεν, ὁ δ' Οἰ- 5
 δίπους ὀργισθεὶς ἀπέκτεινε τὸν Λάιον, ἀγνοῶν
 3 ὅτι πατὴρ ἦν αὐτοῦ. καθ' ὃν δὴ χρόνον μυθολο-
 γοῦσι σφίγγα, δίμορφον θηρίον, παραγενομένην
 εἰς τὰς Θήβας αἰνιγμα προτιθέναι τῷ δυναμένῳ
 λῦσαι, καὶ πολλοὺς ὑπ' αὐτῆς δι' ἀπορίαν ἀναιρεῖ- 10
 σθαι. προτιθεμένου δὲ ἐπάθλου φιλανθρωποῦ τῷ
 λύσαντι γαμεῖν τὴν Ἰοκάστην καὶ βασιλεύειν τῶν
 Θηβῶν, ἄλλον μὲν μηδένα δύνασθαι γινῶναι τὸ
 προτεθειμένον, μόνον δὲ Οἰδίπουν λῦσαι τὸ αἰ-
 νιγμα. ἦν δὲ τὸ προτεθεὶς ὑπὸ τῆς σφιγγός, τί ἐστι 15
 4 τὸ αὐτὸ δίπουν, τρίπουν καὶ τετράπουν. ἀπορου-
 μένων δὲ τῶν ἄλλων ὁ Οἰδίπους ἀπεφώνησε ἄν-
 θρωπον εἶναι τὸ προβληθέν· νήπιον μὲν γὰρ αὐτὸν
 ὑπάρχοντα τετράπουν εἶναι, ἀνῆλθοντα δὲ δίπουν,
 γηράσαντα δὲ τρίπουν, βακτηρία χρόνον διὰ τὴν 20
 ἀσθένειαν. ἐνταῦθα τὴν μὲν σφίγγα κατὰ τὸν μυ-
 θολογούμενον χρησμὸν ἑαυτὴν κατακρημνίσαι, τὸν
 δὲ Οἰδίπουν γήμαντα τὴν ἀγνοουμένην ὑφ' ἑαυτοῦ
 μητέρα γεννῆσαι δύο μὲν υἱοὺς Ἐτεοκλέα καὶ Πο-
 λυνείκην, δύο δὲ θυγατέρας Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμή- 25
 65 νην. τῶν δ' υἱῶν ἀνδρωθέντων, καὶ τῶν περὶ τὴν
 οἰκίαν ἀσεβημάτων γνωσθέντων, τὸν μὲν Οἰδίπουν
 ὑπὸ τῶν υἱῶν ἔνδον μένειν ἀναγκασθῆναι διὰ τὴν
 αἰσχύνην, τοὺς δὲ νεανίσκους παραλαβόντας τὴν
 ἀρχὴν ὁμολογίας θῆσθαι πρὸς ἀλλήλους παρ' ἐνιαυ- 30
 τὸν ἄρχειν. πρεσβυτέρου δ' ὄντος Ἐτεοκλέους, τοῦ-
 τον πρῶτον ἄρξαι, καὶ διελθόντος τοῦ χρόνου μὴ

βούλεσθαι παραδιδόναι τὴν βασιλείαν. τὸν δὲ Πο- 2
 λυνείκην κατὰ τὰς ὁμολογίας ἀπαιτεῖν τὴν ἀρχήν·
 τοῦ δὲ ἀδελφοῦ μὴ ὑπακούοντος φυγεῖν εἰς Ἄργος
 πρὸς Ἀδραστον τὸν βασιλέα. καθ' ὃν δὴ χρόνον
 5 φασὶ Τυδέα τὸν Οἰνέως ἐν Καλυδῶνι τοὺς ἀνεψιούς
 309 ἀνελόντα Ἀλκίθουν καὶ Λυκωπέα φυγεῖν ἐκ τῆς
 Αἰτωλίας εἰς Ἄργος. Ἀδραστον δὲ ἀμφοτέρους ὑπο- 3
 δεξάμενον φιλοφρόνως κατὰ τι λόγιον συνοικί-
 σαι τὰς θυγατέρας αὐτοῖς, Ἀργεῖαν μὲν Πολυνεί-
 10 κει, Δηϊπύλην δὲ Τυδεῖ. εὐδοκιμούντων δὲ τῶν
 νεανίσκων καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ὑπὸ τοῦ βασιλέως
 τυγχανόντων, φασὶ τὸν Ἀδραστον χαριζόμενον αὐ-
 τοῖς ἐπαγγεῖλασθαι κατὰξιν ἀμφοτέρους εἰς τὰς
 πατρίδας. κρίναντος δ' αὐτοῦ πρῶτον καταγαγεῖν 4
 15 τὸν Πολυνείκην, ἄγγελον εἰς τὰς Θήβας ἀποστεῖλαι
 Τυδέα πρὸς Ἐτεοκλέα περὶ τῆς καθόδου. ἐνταῦθά
 φασὶ τὸν μὲν Τυδέα ἐνεδρευθέντα κατὰ τὴν ὁδὸν
 ὑπὸ Ἐτεοκλέους πεντήκοντα ἀνδράσιν ἅπαντας
 ἀνελεῖν, καὶ παραδόξως εἰς τὸ Ἄργος διασω-
 20 θῆναι, τὸν δὲ Ἀδραστον πυθόμενον τὰ συμβάντα
 παρασκευάσασθαι τὰ πρὸς τὴν στρατείαν, πείσαντα
 μετασχεῖν τοῦ πολέμου Καπανέα τε καὶ Ἴππομέ-
 δοντα καὶ Παρθενοπαῖον τὸν Ἀταλάντης τῆς Σχοι-
 νέως. τοὺς δὲ περὶ τὸν Πολυνείκην ἐπιβαλέσθαι 5
 25 πείθειν Ἀμφιαράον τὸν μάντιν συστρατεύειν αὐ-
 τοῖς ἐπὶ τὰς Θήβας· τοῦ δὲ προοινώσκοντος ὡς
 ἀπολείται συστρατεύσας αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο
 μὴ συγχωροῦντος, Πολυνείκην φασὶ τὸν χρυσοῦν
 ὄρμον, ὃν Ἀφροδίτην μυθολογοῦσιν Ἀρμονίαν δω-
 30 ρήσασθαι, δοῦναι τῇ γυναικὶ τῇ Ἀμφιαράου, ὅπως
 τὸν ἄνδρα πείσῃ συμμαχῆσαι. καθ' ὃν δὴ χρόνον 6
 Ἀμφιαράου πρὸς Ἀδραστον στασιάζοντος περὶ τῆς

βασιλείας, ὁμολογίας θέσθαι πρὸς ἀλλήλους, καθ'
 ὥς ἐπέτρεπον κρίναι περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων
 Ἐριφύλην, γυναῖκα μὲν οὖσαν Ἀμφιαράου, ἀδελ-
 φὴν δὲ Ἀδράστου. τῆς δὲ τὸ νίκημα περιθείσης
 Ἀδράστῳ, καὶ περὶ τῆς ἐπὶ Θήβας στρατείας ἀπο- 5
 φηναμένης δεῖν στρατεύειν, ὁ μὲν Ἀμφιάραος δό-
 ξας ὑπὸ τῆς γυναικὸς προδεδόσθαι συστρατεύσειν
 μὲν ὁμολόγησεν, ἐντολὰς δὲ ἔδωκεν Ἀλκμαίῳ τῷ
 υἱῷ μετὰ τὴν ἑαυτοῦ τελευτὴν ἀνελεῖν τὴν Ἐριφύ-
 7 λην. οὗτος μὲν οὖν ὕστερον κατὰ τὰς τοῦ πατρὸς 10
 ἐντολὰς ἀνείλε τὴν μητέρα, καὶ διὰ τὴν συνείδησιν
 τοῦ μύθους εἰς μανίαν περιέστη· οἱ δὲ περὶ τὸν
 Ἀδραστον καὶ Πολυνείκην καὶ Τυδέα προσλαβόμε-
 νοι τέτταρας ἡγεμόνας, Ἀμφιάραον καὶ Καπανέα καὶ
 Ἴππομέδοντα, ἔτι δὲ Παρθενοπαῖον τὸν Ἀταλάντης 15
 τῆς Σχοινέως, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὰς Θήβας, ἔχοντες
 8 δύναμιν ἀξιόλογον. μετὰ δὲ ταῦτα Ἐτεοκλῆς μὲν
 καὶ Πολυνείκης ἀλλήλους ἀνείλον, Καπανεὺς δὲ
 βιαζόμενος καὶ διὰ κλίμακος ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ τεῖ-
 χος ἐτελεύτησεν, Ἀμφιάραος δὲ χανούνης τῆς γῆς 20
 ἐμπεσὼν εἰς τὸ χάσμα μετὰ τοῦ ἄρματος ἄφαντος 31
 9 ἐγένετο. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων ἀπο-
 λομένων πλὴν Ἀδράστου, καὶ πολλῶν στρατιωτῶν
 πεσόντων, οἱ μὲν Θηβαῖοι τὴν ἀναίρεσιν τῶν νε-
 κρῶν οὐ συνεχώρησαν, ὁ δὲ Ἀδραστος καταλιπὼν 25
 ἀτάφους τοὺς τετελευτηκότας ἐπανῆλθεν εἰς Ἀργος.
 ἀτάφων δὲ μενόντων τῶν ὑπὸ τὴν Καδμείαν πε-
 πτωκότων σωμάτων, καὶ μηδενὸς τολμῶντος θά-
 πτειν, Ἀθηναῖοι διαφέροντες τῶν ἄλλων χρηστό-
 τητι πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν Καδμείαν πεπτωκότας 30
 ἔθαψαν.

66 Οἱ μὲν οὖν ἐπὶ ἐπὶ Θήβας τοιοῦτον τὸ πέ-

ρας ἔσχον. οἱ δὲ τούτων παῖδες, ἐπίγονοι ὀνο-
 μασθέντες, τὸν τῶν πατέρων θάνατον ἐπεξιόν-
 τες ἔγνωσαν στρατεύειν κοινῇ ἐπὶ τὰς Θήβας,
 λαβόντες χρησμὸν παρ' Ἀπόλλωνος πολεμεῖν τὴν
 5 προειρημένην πόλιν στρατηγὸν ἔχοντας Ἀλκμαί-
 ωνα τὸν Ἀμφιαράου. ὁ δ' Ἀλκμαίων αἵρεθεὶς 2
 ὑπ' αὐτῶν στρατηγὸς ἐπρωώτησε τὸν θεὸν περὶ τῆς
 ἐπὶ τὰς Θήβας στρατείας καὶ περὶ τῆς Ἐριφύλης τῆς
 μητρὸς κολάσεως. τοῦ δὲ Ἀπόλλωνος χρήσαντος 3
 10 ἀμφοτέρω τὰ προειρημένα πράξαι διὰ τὸ μὴ μόνον
 τὸν χρυσοῦν ὄρμον δέξασθαι κατὰ τῆς ἀπωλείας
 τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ πέπλον λαβεῖν αὐτὴν κατὰ
 τῆς τοῦ υἱοῦ τελευτῆς. Ἀφροδίτης γάρ, ὥς φασι,
 τὸ παλαιὸν δωρησαμένης Ἀρμονίᾳ τῇ Κάδμου τόν
 15 τε ὄρμον καὶ πέπλον, ἀμφοτέρω ταῦτα προσδέξα-
 σθαι τὴν Ἐριφύλην, τὸν μὲν ὄρμον παρὰ Πολυνεί-
 κους λαβοῦσαν, τὸν δὲ πέπλον παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ
 Πολυνείκους Θερσάνδρου, ὅπως πείσῃ τὸν υἱὸν
 στρατεύειν ἐπὶ τὰς Θήβας. ὁ δ' οὖν Ἀλκμαίων οὐ
 20 μόνον ἀθροίσας ἑξ Ἀργεὺς στρατιώτας, ἀλλὰ καὶ
 ἐκ τῶν πλησίον πόλεων, ἀξιολόγῳ δυνάμει ἐστρά-
 τευσεν ἐπὶ τὰς Θήβας. ἀντιταχθέντων δὲ τῶν Θη- 4
 βαίων ἐγένετο μάχη καρτερὰ, καθ' ἣν ἐνίκησαν οἱ
 περὶ τὸν Ἀλκμαίωνα. οἱ δὲ Θηβαῖοι λειψθέντες τῇ
 25 μάχῃ καὶ πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀποβαλόντες συνε-
 τρίβησαν ταῖς ἐλπίσιν. οὐκ ὄντες δ' ἀξιόμαχοι σύμ-
 βουλον ἔλαβον Τειρεσίαν τὸν μάντιν, ὃς ἐκέλευσε
 φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως. μόνως γὰρ οὕτω σωθήσε-
 σθαι. οἱ μὲν οὖν Καδμεῖοι κατὰ τὴν τοῦ μάντεως 5
 30 ὑποθήκην ἐξέλιπον τὴν πόλιν, καὶ νυκτὸς συνέφυ-
 311 γον εἰς τι χωρίον τῆς Βοιωτίας ὀνομαζόμενον Τιλ-
 φωσσαῖον. ἔπειθ' οἱ μὲν ἐπίγονοι τὴν πόλιν ἐλόντες

- διήρπασαν, καὶ τῆς Τειρεσίου θυγατρὸς Δάφνης
 ἐγκρατεῖς γενόμενοι ταύτην ἀνέθεσαν εἰς Δελφοὺς
 κατὰ τινὰ εὐχὴν ἀκροθίνιον τῷ θεῷ. αὕτη δὲ
 τὴν μαντικὴν οὐχ ἥττον τοῦ πατρὸς εἰδυῖα, πολὺ
 μᾶλλον ἐν τοῖς Δελφοῖς διατρίψασα τὴν τέχνην ἐπηύ- 5
 7 ξησε, φύσει δὲ θαυμαστῇ κεχορηγημένη χρησμοὺς
 ἔγραψε παντοδαπούς, διαφόρους ταῖς κατασκευαῖς·
 παρ' ἧς φασὶ καὶ τὸν ποιητὴν Ὅμηρον πολλὰ τῶν
 ἐπῶν σφετερισάμενον κοσμηῆσαι τὴν ἰδίαν ποιήσιν.
 ἐνθεαζούσης δ' αὐτῆς πολλάκις καὶ χρησμοὺς ἀπο- 10
 φαινομένης, φασὶν ἐπικληθῆναι Σίβυλλαν· τὸ γὰρ
 67 ἐνθεάζειν κατὰ γλῶτταν ὑπάρχειν σιβυλλαίνειν. οἱ
 δ' ἐπίγονοι τὴν στρατείαν ἐπιφανῇ πεποιημένοι μετὰ
 πολλῶν λαφύρων ἀνέκαμψαν εἰς τὰς πατρίδας. τῶν
 δὲ Καδμείων τῶν συμφυγόντων εἰς τὸ Τίλφωσ- 15
 σαῖον Τειρεσίας μὲν ἐτελεύτησεν, ὃν θάψαντες
 λαμπρῶς οἱ Καδμεῖοι τιμαῖς ἰσοθέοις ἐτίμησαν· αὐ-
 τοὶ δὲ μεταναστάντες ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ Δωριεῖς
 ἐστράτευσαν, καὶ μάχῃ νικήσαντες τοὺς ἐγχωρίους
 ἐκείνους μὲν ἐξέβαλον ἐκ τῶν πατρίδων, αὐτοὶ δ' 20
 ἐπὶ τινὰς χρόνους κατοικήσαντες, οἱ μὲν ἐν αὐτῇ
 κατέμειναν, οἱ δ' ἐπανῆλθον εἰς τὰς Θήβας, Κρέον-
 τος τοῦ Μενοικέως βασιλεύοντος. οἱ δ' ἐκ τῶν πα-
 τρίδων ἐξελαθέντες ὕστερόν τισι χρόνοις κατῆλθον
 εἰς τὴν Δωρίδα καὶ κατώκησαν ἐν Ἐρινεῷ καὶ Κυ- 25
 τινίῳ καὶ Βοιῷ.
- 2 Πρὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων Βοιωτὸς ὁ Ἄρνης
 καὶ Ποσειδῶνος καταντήσας εἰς τὴν τότε μὲν Αἰο-
 λίδα, νῦν δὲ Θετταλίαν καλουμένην, τοὺς μεθ' ἑαν-
 τοῦ Βοιωτοὺς ὠνόμασε. περὶ δὲ τῶν Αἰολέων τού- 30
 των ἀναγκαῖον προσαναδραμόντας τοῖς χρόνοις τὰ
 3 κατὰ μέρος ἐκθέσθαι. ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις

τῶν Αἰόλου τοῦ Ἑλλήνος τοῦ Δευκαλίωνος υἱῶν οἱ
 μὲν ἄλλοι κατῴκησαν ἐν τοῖς προειρημένοις τόποις,
 Μίμας δὲ μείνας ἐβασίλευσε τῆς Αἰολίδος. Μίμαν- 4
 τος δὲ Ἰππότης γενόμενος ἐκ Μελανίππης ἐτέκνω-
 5 σεν Αἰόλον· τούτου δὲ Ἄρνη γενομένη θυγάτηρ
 Ποσειδῶνι μιγεῖσα ἔγκυος ἐγένετο. Αἰόλος δ' ἀπι-
 στῶν εἰ Ποσειδῶνι ἐμίγη καὶ τῇ φθορᾷ μεμφόμε-
 12 νος, παρέδωκε τὴν Ἄρνην Μεταποντίῳ ξένῳ κατὰ
 τύχην παρεπιδημοῦντι, προστάξας ἀπάγειν εἰς Με-
 10 ταπόντιον. τούτου δὲ πράξαντος τὸ προσταχθέν,
 ἡ Ἄρνη τρεφομένη ἐν Μεταποντίῳ ἐγέννησεν Αἰό-
 λον καὶ Βοιωτόν, οὓς ὁ Μεταπόντιος, ἅπαις ὦν,
 κατὰ τινα χρησμὸν υἱοποιήσατο. οὗτοι δὲ ἀνδρω- 5
 θέντες, στάσεως γενομένης ἐν τῷ Μεταποντίῳ, βία
 15 κατέσχον τὴν βασιλείαν. ὕστερον δὲ τῆς Ἄρνης
 διενεχθείσης πρὸς Αὐτολύτην τὴν γυναῖκα τοῦ Με-
 ταποντίου, βοηθοῦντες τῇ μητρὶ τὴν Αὐτολύτην
 ἀνείλον. δεινῶς δὲ φέροντος τοῦ Μεταποντίου τὸ
 συμβεβηκός, πλοῖα παρασκευασάμενοι καὶ τὴν Ἄρ-
 20 νην ἀναλαβόντες ἐξέπλευσαν μετὰ πολλῶν φίλων.
 Αἰόλος μὲν οὖν τὰς ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει κα- 6
 λουμένας ἀπ' αὐτοῦ Αἰολίδας νήσους κατέσχε, καὶ
 πόλιν ἔκτισε τὴν ὀνομαζομένην ἀπ' αὐτοῦ Αἰπάραν.
 Βοιωτὸς δὲ πλεύσας πρὸς Αἰόλον τὸν τῆς Ἄρνης
 25 πατέρα, καὶ τεκνωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, παρέλαβε τῆς
 Αἰολίδος τὴν βασιλείαν· καὶ τὴν μὲν χώραν ἀπὸ
 τῆς μητρὸς Ἄρνην, τοὺς δὲ λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Βοιω-
 τοὺς ὠνόμασε. Βοιωτοῦ δὲ Ἰτωνος γενόμενος ἐτέ- 7
 κνωσεν υἱοὺς τέτταρας, Ἰππάλκιμον καὶ Ἥλεκτρύ-
 30 ωνα, ἔτι δὲ Ἀρχίλυκον καὶ Ἀλεγήνωρα. τούτων δ'
 Ἰππάλκιμος μὲν ἐγέννησε Πηνέλεων, Ἥλεκτρώων
 δὲ Αἴητον, Ἀλεγήνωρ δὲ Κλονίον, Ἀρχίλυκος δὲ

Προθοήνορα καὶ Ἀρκεσίλαον τοὺς ἐπὶ Τροίαν στρα-
τευσαμένους ἡγεμόνας τῶν ἀπάντων Βοιωτῶν.

- 68 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων, πειρασόμεθα
διελθεῖν περὶ Σαλμωνέως καὶ Τυροῦς καὶ τῶν ἀπο-
γόνων ἕως Νέστορος τοῦ στρατεύσαντος ἐπὶ Τροίαν. 5
Σαλμωνεύς ἦν υἱὸς Αἰόλου τοῦ Ἑλλήνος τοῦ Δευ-
καλίωνος· οὗτος δ' ἐκ τῆς Αἰολίδος ὀρμηθεὶς μετὰ
πλειόνων Αἰολέων ὤκησε τῆς Ἡλείας παρὰ τὸν Ἀλ-
φειὸν ποταμόν, καὶ πόλιν ἔκτισεν ἀφ' ἑαυτοῦ Σαλ-
μώνειαν. γήμας δὲ Ἀλκιδίκην τὴν Ἀλέου ἐγέννησε 10
θυγατέρα τὴν προσαγορευθεῖσαν Τυρώ, κάλλει δια-
2 φέρουσαν. τῆς δὲ γυναικὸς Ἀλκιδίκης ἀποθανού-
σης ἐπέγημε τὴν ὀνομαζομένην Σιδηρώ· αὕτη δὲ
χαλεπῶς διετέθη πρὸς τὴν Τυρώ, ὥς ἂν μητρονιά. 313
μετὰ δὲ ταῦτα Σαλμωνεύς, ὕβριστὴς ὢν καὶ ἄσε- 15
βῆς, ὑπὸ μὲν τῶν ὑποτεταγμένων ἐμισήθη, ὑπὸ δὲ
3 Διὸς διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐκεραυνώθη. τῇ δὲ Τυροῖ,
παρθένῳ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους οὔσῃ, Ποσει-
δῶν μιγείς παῖδας ἐγέννησε Πελίαν καὶ Νηλέα. ἡ
δὲ Τυρὼ συνοικήσασα Κρηθεὶ ἐτέκνωσεν Ἀμυθάονα 20
καὶ Φέρητα καὶ Αἴσωνα. Κρηθέως δὲ τελευτήσαν-
τος ἐστασίασαν περὶ τῆς βασιλείας Πελίας τε καὶ
Νηλεὺς· τούτων δὲ Πελίας μὲν Ἰωλκοῦ καὶ τῶν
πλησιοχώρων ἐβασίλευσε, παραλαβὼν δὲ Νηλεὺς
Μελάμποδα καὶ Βιάντα τοὺς Ἀμυθάονος καὶ Ἀγλαΐας 25
υἱοὺς καὶ τινας ἄλλους τῶν Ἀχαιῶν καὶ Φθιωτῶν
καὶ τῶν Αἰολέων ἐστράτευσεν εἰς Πελοπόννησον.
4 καὶ Μελάμπους μὲν μάντις ὢν τὰς Ἀργείας γυναι-
κας μανείσας διὰ τὴν Διονύσου μῆνιν ἐθεράπευ-
σεν, ἀντὶ δὲ ταύτης τῆς εὐεργεσίας χάριν ἔλαβε 30
παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ἀργείων Ἀναξαγόρου τοῦ
Μεγαπένθους τὰ δύο μέρη τῆς βασιλείας· κατοι-

κήσας δὲ ἐν Ἀργεὶ κοινὴν ἐποίησατο τὴν βασιλείαν
 Βίαντι τῷ ἀδελφῷ. γήμας δὲ Ἰφιδάνειραν τὴν Με- 5
 γαπένθους ἐτέκνωσεν Ἀντιφάτην καὶ Μαντώ, ἔτι
 δὲ Βιάντα καὶ Προνόην. Ἀντιφάτου δὲ καὶ Ζευξίπ-
 πης τῆς Ἰπποκόωντος Οἰκλῆς καὶ Ἀμφάλης ὑπῆρ-
 ξαν, Οἰκλέους δὲ καὶ Ὑπερμνήστρας τῆς Θεσπίου
 Ἰφιδάνειρα καὶ Πολύβοια καὶ Ἀμφιάραος ἐγένοντο.
 Μελάμπους μὲν οὖν καὶ Βίας καὶ οἱ ἀπ' ἐκείνων
 οὕτω τῆς ἐν Ἀργεὶ βασιλείας μετέσχον, Νηλεὺς δὲ 6
 10 μετὰ τῶν συνακολουθησάντων παραγενόμενος εἰς
 Μεσσήνην πόλιν ἔκτισε Πύλον, δόντων αὐτῷ τῶν
 ἐγγωρίων. ταύτης δὲ βασιλεύων, καὶ γήμας Χλῶ-
 ριν τὴν Ἀμφίουρος τοῦ Θηβαίου, παῖδας ἐγέννησε
 δώδεκα, ὧν ἦν πρεσβύτατος μὲν Περικλύμενος,
 15 νεώτατος δὲ Νέστωρ ὁ ἐπὶ Τροίαν στρατεύσας.

Περὶ μὲν οὖν τῶν Νέστορος προγόνων ἀρκε-
 σθησόμεθα τοῖς ῥηθείσι, στοχαζόμενοι τῆς συμμε-
 τρίας, περὶ δὲ τῶν Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων ἐν 69
 μέρει διέξιμεν. Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος κατὰ τοὺς μύ-
 20 θους παῖδες ἐγένοντο πλείους ποταμῶν ἐπάνυμοι,
 314 ἐν οἷς καὶ Πηνειός, ἀφ' οὗ συνέβη τὸν ἐν Θεττα-
 λίᾳ Πηνειὸν ὀνομασθῆναι. οὗτος δὲ μίγεις νύμφη
 τῇ προσαγορευομένῃ Κρεούσῃ παῖδας ἐγέννησεν
 Ὑψέα καὶ Στίλβην, ἣ μίγεις Ἀπόλλων Λαπίθην καὶ
 25 Κένταυρον ἐγέννησε. καὶ τούτων Λαπίθης μὲν κα- 2
 τοικῶν περὶ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν ἐβασίλευσε τῶν
 τόπων τούτων, γήμας δὲ Ὀρσινόμην τὴν Εὐρυνό-
 μου ἐγέννησεν υἱοὺς δύο, Φόρβαντα καὶ Περίφαντα.
 οὗτοι μὲν οὖν ἐνταῦθα ἐβασίλευσαν, οἱ δὲ σύμ-
 30 παντες λαοὶ ἀπὸ Λαπίθου Λαπίθαι προσηγορεύθη-
 σαν. τῶν υἱῶν δὲ τῶν Λαπίθου Φόρβας μὲν εἰς
 Ὠλενον παρῆλθεν, ἐξ ἧς μεταπεμψάμενος αὐτὸν

Ἀλέκτωρ ὁ τῆς Ἥλειας βασιλεὺς βοηθόν, φοβούμε-
 νος τὴν Πέλοπος δυναστείαν, τῆς ἐν Ἥλιδι βασι-
 3 λείας μετέδωκεν· ἐκ δὲ Φόρβαντος ὑπῆρξαν υἱοὶ
 δύο, Αἰγεὺς καὶ Ἀκτωρ, οἱ τὴν Ἥλειων βασιλείαν
 παραλαβόντες. ὁ δ' ἕτερος τῶν Λαπίθου παίδων 5
 Περίφας γήμας Ἀστυάγνιαν τὴν Ὑψέως ἐγέννησεν
 ὀκτὼ παῖδας, ὧν ἦν πρεσβύτατος Ἀντίων, ὃς μι-
 γεῖς Περιμήλα τῇ Ἀμυντιάονος ἐγέννησεν Ἰξίονα. οὗ-
 4 τος δ', ὥς φασιν, ὑποσχόμενος ἔδνα πολλὰ δώσειν
 Ἥιονεϊ ἔγρημε τὴν Ἥιονέως θυγατέρα Δίαν, ἐξ ἧς 10
 ἐγέννησε Πειρίθουν. ἔπειθ' ὁ μὲν Ἰξίων οὐκ ἀπέ-
 δωκε τὰ ἔδνα τῇ γυναικί, ὁ δ' Ἥιονεὺς τὰς ἵππους
 ἀντὶ τούτων ἠνεχύρασεν. ὁ δ' Ἰξίων τὸν Ἥιονέα
 μετεπέμψατο ἐπαγγελλόμενος πάντα ὑπακούσεσθαι,
 καὶ τὸν Ἥιονέα παραγενόμενον ἔβαλεν εἰς βόθρον 15
 πυρὸς μεστόν. διὰ δὲ τὸ μέγεθος τῆς παρανομίας
 μηδένα βούλεσθαι καθῆραι τὸν φόνον. τέλος δὲ
 ὑπὸ τοῦ Διὸς κατὰ τοὺς μύθους ἀγνισθεῖς, ἠρώσθη
 μὲν τῆς Ἥρας καὶ κατετόλμησεν ὑπὲρ συνουσίας
 5 λόγους ποιεῖσθαι. ἔπειτα τὸν μὲν Δία εἰδῶλον 20
 ποιήσαντα τῆς Ἥρας νεφέλην ἔξαποστεῖλαι, τὸν δὲ
 Ἰξίονα τῇ νεφέλῃ μιγέντα γεννῆσαι τοὺς ὀνομαзо-
 μένους Κενταύρους ἀνθρωποφυεῖς. τέλος δὲ μυ-
 θολογοῦσι τὸν Ἰξίονα διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἡμαρτη-
 μένων ὑπὸ Διὸς εἰς τροχὸν ἐνδεσθῆναι, καὶ τελευ- 25
 70 τήσαντα τὴν τιμωρίαν ἔχειν αἰώνιον. τοὺς δὲ Κεν-
 ταύρους τινὲς μὲν φασιν ἐν τῷ Πηλίῳ τραφῆναι
 ὑπὸ Νυμφῶν, ἀνδρωθέντας δὲ καὶ μιγέντας ἵπποις
 θηλείαις γεννῆσαι τοὺς ὀνομαзоμένους διφυεῖς ἵπ-
 ποκενταύρους· τινὲς δὲ λέγουσι τοὺς ἐκ Νεφέλης 30
 καὶ Ἰξίονος γεννηθέντας Κενταύρους πρώτους ἵπ-
 πεύειν ἐπιχειρήσαντας Ἴποκενταύρους ὠνομάσθαι

καὶ εἰς πλάσμα μύθου καταταχθῆναι ὡς διφυεῖς ὄν-
 τας. φασὶ δὲ τούτους ὡς συγγενεῖς ὑπάρχοντας 2
 ἀπαιτῆσαι τὸν Πειρίθου τὸ μέρος τῆς πατρῴας
 315 ἀρχῆς· οὐκ ἀποδιδόντος δὲ τοῦ Πειρίθου πόλεμον
 5 ἐξενεγκεῖν πρὸς αὐτόν τε καὶ τοὺς Λαπίδας. ὅστε- 3
 ρον δὲ διαλυθέντων αὐτῶν Πειρίθους μὲν γήμας
 Ἰπποδάμειαν τὴν Βούτου, καὶ καλέσαντος εἰς τοὺς
 γάμους τὸν τε Θησέα καὶ τοὺς Κενταύρους, φασὶ
 μεθυσθέντας ἐπιβαλέσθαι ταῖς κεκλημέναις γυναιξὶ
 10 καὶ βία μίσγεσθαι, διὰ δὲ τὴν παρανομίαν τὸν τε
 Θησέα καὶ τοὺς Λαπίδας παροξυνθέντας οὐκ ὀλί-
 γους μὲν ἀνελεῖν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς
 πόλεως. διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν τῶν Κενταύρων 4
 πανδημεὶ στρατευσάντων ἐπὶ τοὺς Λαπίδας καὶ πολ-
 15 λούς ἀνελόντων, τοὺς ὑπολειφθέντας φυγεῖν εἰς
 Φενεὸν τῆς Ἀρκαδίας, τινὰς δὲ εἰς Μαλέαν ἐκπε-
 σόντας ἐνταῦθα κατοικῆσαι. τοὺς δὲ Κενταύρους
 μετεωρισθέντας τοῖς προτερήμασι, καὶ ὀρμωμένους
 ἐκ τῆς Φολόης, λήξασθαι τοὺς παριόντας τῶν Ἑλ-
 20 λήνων καὶ πολλοὺς τῶν περιόικων ἀναιρεῖν.

Τούτων δὲ ἡμῖν διευκρινημένων πειρασόμεθα 71
 διελθεῖν περὶ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. *Ασκληπιῶν*
 μυθολογοῦσι τοίνυν Ἀσκληπιὸν Ἀπόλλωνος υἱὸν
 ὑπάρχειν καὶ Κορωνίδος, φύσει δὲ καὶ ἀγχινοῖα
 25 διενεγκόντα ζηλῶσαι τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, καὶ
 πολλὰ τῶν συντεινόντων πρὸς ὑγίειαν ἀνθρώπων
 ἐξευρεῖν. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ προβῆναι τῇ δόξῃ ὥστε
 πολλοὺς τῶν ἀπεγνωσμένων ἀρρώστων παραδόξως
 θεραπεύειν, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὺς δοκεῖν τῶν τε-
 31 τελευτηκότων ποιεῖν πάλιν ζῶντας. διὸ καὶ τὸν 2
 μὲν Ἄδην μυθολογοῦσιν ἐγκαλοῦντα τῷ Ἀσκληπιῷ
 κατηγορίαν αὐτοῦ ποιήσασθαι πρὸς τὸν Δία ὡς τῆς

ἐπαρχίας αὐτοῦ ταπεινουμένης· ἐλάττους γὰρ αἰὲν
 γίνεσθαι τοὺς τετελευτηκότας, θεραπευομένους ὑπὸ
 3 τοῦ Ἀσκληπιοῦ. καὶ τὸν μὲν Δία παροξυνθέντα
 κεραννῶσαι τὸν Ἀσκληπιὸν καὶ διαφθεῖραι, τὸν δὲ
 Ἀπόλλωνα διὰ τὴν ἀναίρεσιν τούτου παροξυνθέντα 5
 φρονεῦσαι τοὺς τὸν κεραννὸν τῷ Διὶ κατασκευάσαν-
 τας Κύνκλωπας· ἐπὶ δὲ τῇ τούτων τελευτῇ παροξυν-
 θέντα τὸν Δία προστάξαι τῷ Ἀπόλλωνι θητεῦσαι
 παρ' ἀνθρώπῳ, καὶ ταύτην τὴν τιμωρίαν λαβεῖν
 4 παρ' αὐτοῦ τῶν ἐγκλημάτων. Ἀσκληπιοῦ δὲ φασι 10
 γενομένους υἱοὺς Μαχάονα καὶ Ποδαλείριον, καὶ
 τὴν τέχνην ἐκπονήσαντας, ἐπὶ Τροίαν συστρατεῦ-
 σαι τοῖς περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα· κατὰ δὲ τὸν πόλε-
 μον μεγάλας χρείας αὐτοὺς παρασχέσθαι τοῖς Ἑλ-
 λησι, θεραπεύοντας ἐμπειρότατα τοὺς τιτρωσχομέ- 15
 νους, καὶ διὰ τὰς εὐεργεσίας ταύτας ὑπὸ τῶν Ἑλ-
 λήνων μεγάλης τυχεῖν δόξης· ἀτελεῖς δ' αὐτοὺς 316
 ἀφεῖναι τῶν κατὰ τὰς μάχας κινδύνων καὶ τῶν ἄλ-
 λων λειτουργγιῶν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐν τῷ θε-
 rapeύειν εὐχρηστίας.

20

Περὶ μὲν οὖν Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ τοῖς
 72 ῥηθεῖσιν ἀρκεσθῆσόμεθα, περὶ δὲ τῶν Ἀσωποῦ θυ-
 γατέρων καὶ τῶν Αἰακῶ γενομένων υἱῶν νῦν διέξι-
 μεν. Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος κατὰ τοὺς μύθους ἐγένοντο
 παῖδες [ἄλλοι τε] πλείους ἐπώνυμοι ποταμῶν, ἐν οἷς 25
 ὑπάρξει Πηνειὸν καὶ Ἀσωπὸν. Πηνειὸς μὲν οὖν κα-
 τοικήσας περὶ τὴν νῦν οὔσαν Θετταλίαν ἐπώνυμον
 ἑαυτοῦ τὸν προειρημένον ποταμὸν ἐποίησεν· Ἀσωπὸς
 δὲ ἐν Φλιοῦντι κατοικήσας ἐγῆμε Μετώπην τὴν Αἰ-
 δωνος, ἐξ ἧς ἐγένοντο δύο μὲν υἱοί, Πελασγὸς καὶ 30
 Ἴσμηνός, θυγατέρες δὲ δώδεκα, Κόρυρα καὶ Σα-
 λαμίς, ἔτι δ' Αἰγίνα καὶ Πειρήνη καὶ Κλεώνη, πρὸς

δὲ ταύταις Θήβη τε καὶ Τάναγρα καὶ Θέσπεια καὶ
 Ἀσωπὶς, ἔτι δὲ Σινώπη, πρὸς δὲ ταύταις Ὀρνία καὶ
 Χαλκίς. τούτων δ' Ἰσμηνὸς μὲν εἰς Βοιωτίαν ἐλ- 2
 θὼν κατῴκησε περὶ τὸν ποταμὸν τὸν ἀπ' ἐκείνου
 5 τὴν ὁμωνυμίαν λαβόντα, τῶν δὲ θυγατέρων Σι-
 νώπη μὲν ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀρπαγείσα ἀπηνέχθη
 πρὸς τοῦτον τὸν τόπον οὗ νῦν ἐστὶν ἡ ἀπ' ἐκείνης
 ὀνομασθεῖσα πόλις Σινώπη· ἐκ δὲ ταύτης καὶ Ἀπόλ-
 λωνος γενόμενος υἱὸς Σύρος ἐβασίλευσε τῶν ἀπ' 3
 10 ἐκείνου Σύρων ὀνομασθέντων. Κόρυκτος δὲ ὑπὸ 3
 Ποσειδῶνος ἀπηνέχθη εἰς νῆσον τὴν ἀπ' ἐκείνης
 Κόρυκτον ὀνομαζομένην· ἐκ ταύτης δὲ καὶ Ποσει-
 δῶνος ἐγένετο Φαίαξ, ἀφ' οὗ τοὺς Φαίακας συνέβη
 τυχεῖν ταύτης τῆς προσηγορίας. Φαίακος δ' ἐγέ- 4
 15 νετο Ἀλκίνοος ὁ τὸν Ὀδυσσεά καταγαγὼν εἰς τὴν
 Ἰθάκην. Σαλαμὶς δὲ ὑπὸ Ποσειδῶνος ἀρπαγείσα
 ἐκομίσθη εἰς τὴν ἀπ' αὐτῆς νῆσον Σαλαμίνα προσ-
 αγορευθεῖσαν· αὕτη δὲ μιγείσα Ποσειδῶνι Κυχρεά
 ἐγέννησεν, ὃς βασιλεύσας τῆς νήσου ταύτης καὶ γε-
 20 νόμενος ἐπιφανῆς ἀπέκτεινεν ὄφιν ὑπερφυῆ τὸ μέ-
 γεθος καὶ λυμαινόμενον τοὺς ἐγχωρίους. Αἶγινα 5
 δὲ ἐκ Φλιοῦντος ὑπὸ Διὸς ἀρπαγείσα εἰς νῆσον
 ἀπεκομίσθη τὴν ἀπ' ἐκείνης Αἶγιναν ὀνομασθεῖσαν,
 ἐν ταύτῃ δὲ Διὶ μιγείσα ἐτέκνωσεν Αἰακόν, ὃς ἐβα-
 25 σίλευσε τῆς νήσου. τούτου δ' ἐγένοντο υἱοὶ Πη- 6
 λεὺς καὶ Τελαμών. τούτων δὲ Πηλεὺς δίσκῳ βα-
 λὼν ἀπέκτεινεν ἀκουσίως Φῶκον ὁμοπάτριον ἀδελ-
 φόν, ἐξ ἄλλης δὲ μητρὸς γεγεννημένον. διὰ δὲ τὸν
 φόνον Πηλεὺς ὑπὸ τοῦ πατρὸς φυγαδευθεὶς ἔφυγε
 30 τῆς νῦν Θετταλίας καλουμένης εἰς Φθίαν, καὶ κα-
 θαρθεὶς ὑπὸ Ἀκτορος τοῦ βασιλέως διεδέξατο τὴν
 317 βασιλείαν, ἄπαιδος ὄντος τοῦ Ἀκτορος. ἐκ δὲ Πη-

λέως καὶ Θέτιδος γενόμενος Ἀχιλλεύς ἐστράτευσε μετ'
 7 Ἀγαμέμνονος εἰς Τροίαν. Τελαμὼν δὲ φυγὼν ἐξ Αἰ-
 γίνης κατήντησεν εἰς Σαλαμῖνα, καὶ γήμας Κυχρέως
 τοῦ βασιλέως τῶν Σαλαμινίων θυγατέρα Γλαύκην ἐβα-
 σίλευσε τῆς νήσου. τῆς δὲ γυναικὸς Γλαύκης ἀποθα- 5
 νούσης ἐγήμεν ἐξ Ἀθηναίων Ἐρίβοιαν τὴν Ἀλκάρου, ἐξ
 ἧς ἐγέννησεν Αἶαντα τὸν ἐπὶ Τροίαν στρατεύσαντα.

73 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων πειρασόμεθα
 διελθεῖν περὶ Πέλοπος καὶ Ταντάλου καὶ Οἰνομάου·
 ἀναγκαῖον δὲ τοῖς χρόνοις προσαναδραμόντας ἡμᾶς 10
 ἀπ' ἀρχῆς ἐν κεφαλαίοις ἅπαντα διελθεῖν. κατὰ
 γὰρ τὴν Πελοπόννησον ἐν πόλει Πίσῃ Ἄρης Ἀρ-
 πίνῃ τῇ Ἀσωποῦ θυγατρὶ μιγείς ἐγέννησεν Οἰνό-
 2 μαιον. οὗτος δὲ θυγατέρα μονογενῇ γεννήσας ὠνό-
 μασεν Ἰπποδάμειαν. χρηστηριαζομένῳ δὲ αὐτῷ περὶ 15
 τῆς τελευτῆς ἔχρησεν ὁ θεὸς τότε τελευτήσῃ αὐ-
 τὸν ὅταν ἡ θυγάτηρ Ἰπποδάμεια συνοικήσῃ. εὐ-
 λαβούμενον οὖν αὐτὸν περὶ τοῦ γάμου τῆς θυγα-
 τρὸς κρῖναι ταύτην παρθένον διαφυλάττειν, ὑπο-
 λαμβάνοντα μόνως οὕτως ἐκφεύξεσθαι τὸν κίνδυν- 20
 3 νον. διόπερ πολλῶν μνηστευομένων τὴν κόρην, ἅθ-
 λον προετίθει τοῖς βουλομένοις αὐτὴν γῆμαι τοι-
 οῦτον· ἔδει τὸν μὲν ἡττηθέντα τελευτῆσαι, τὸν δ'
 ἐπιτυχόντα γαμεῖν τὴν κόρην. ὑπεστήσατο δὲ ἱπ-
 ποδρομίαν ἀπὸ τῆς Πίσῃς μέχρι τοῦ κατὰ Κόριν- 25
 θον Ἰσθμοῦ πρὸς τὸν βωμὸν τοῦ Ποσειδῶνος, τὴν δ'
 ἄφεςιν τῶν ἵππων ἐποίησε τοιαύτην. ὁ μὲν Οἰνό-
 μαος ἔθυε κριὸν τῷ Διὶ, ὁ δὲ μνηστευόμενος ἐξώρμα
 τέθριππον ἐλαύνων ἄρμα· ἀγισθέντων δὲ τῶν ἱε-
 ρῶν, τότε ἄρχεσθαι τοῦ δρόμου τὸν Οἰνόμαον καὶ 30
 διώκειν τὸν μνηστήρα, ἔχοντα δόρυ καὶ ἡνίοχον τὸν
 Μυρτίλον· εἰ δ' ἐφίκοιτο καταλαβεῖν τὸ διωκόμενον

ἄρμα, τύπτειν τῷ δόρατι καὶ διαφθείρειν τὸν μνη-
 στῆρα. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς αἰὲ μνηστευομέ- 4
 νους καταλαμβάνων διὰ τὴν ὀξύτητα τῶν ἵππων
 πολλοὺς ἀνῆρει. Πέλοψ δὲ ὁ Ταντάλου καταντήσας
 5 εἰς Πῖσαν, καὶ θεασάμενος τὴν Ἱπποδάμειαν, ἐπε-
 θύμησε τοῦ γάμου· φθείρας δὲ τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰ-
 νομάου Μυρτίλον, καὶ λαβὼν συνεργὸν πρὸς τὴν
 νίκην, ἔφθασε παραγενόμενος ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν πρὸς
 τὸν τοῦ Ποσειδῶνος βωμόν. ὁ δ' Οἰνόμαος τὸ λό- 5
 10 γιον τετελέσθαι νομίζων, καὶ διὰ τὴν λύπην ἀθυ-
 μήσας, αὐτὸν ἐκ τοῦ ξῆν μετέστησε. τούτῳ δὲ
 τῷ τρόπῳ Πέλοψ γήμας τὴν Ἱπποδάμειαν παρέλαβε
 τὴν ἐν Πίσῃ βασιλείαν, καὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ
 σύνεσιν αἰὲ μᾶλλον αὐξόμενος τοὺς πλείστους τῶν
 15 318 κατὰ τὴν Πελοπόννησον οἰκούντων προσηγάγετο, καὶ
 τὴν χώραν ἀφ' ἑαυτοῦ Πελοπόννησον προσηγόρευσεν.
 Ἐπειδὴ δὲ Πέλοπος ἐμνήσθημεν, ἀναγκαῖόν ἐστι 74
 καὶ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ταντάλου διελθεῖν, ἵνα
 μηδὲν τῶν ἀκοῆς ἀξίων παραλίπωμεν. Τάνταλος
 20 Διὸς μὲν ἦν υἱός, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ διαφέρων
 κατώκει τῆς Ἀσίας περὶ τὴν νῦν ὀνομαζομένην Πα-
 φλαγονίαν. διὰ δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ πατρὸς Διὸς εὐ-
 γένειαν, ὥς φασι, φίλος ἐγένετο τῶν θεῶν ἐπὶ
 πλέον. ὕστερον δὲ τὴν εὐτυχίαν οὐ φέρων ἀνθρῶ- 2
 25 πίνως, καὶ μετασχὼν κοινῆς τραπέξης καὶ πάσης
 παρρησίας, ἀπήγγελλε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρὰ τοῖς
 ἀθανάτοις ἀπόρρητα. δι' ἣν αἰτίαν καὶ ζῶν ἐκο-
 λάσθη καὶ τελευτήσας αἰωνίου κατὰ τοὺς μύθους
 τιμωρίας ἠξιώθη, καταταχθεὶς εἰς τοὺς ἀσεβεῖς.
 30 τούτου δ' ἐγένετο Πέλοψ υἱὸς καὶ Νιόβη θυγάτηρ·
 αὕτη δ' ἐγέννησεν υἱοὺς ἑπτὰ καὶ θυγατέρας τὰς
 ἴσας, εὐπρεπεῖα διαφερούσας. ἐπὶ δὲ τῷ πλήθει

- τῶν τέκνων μέγα φρουαττομένη πλεονάκῃς ἐκανχᾶτο
 καὶ τῆς Αἰητοῦς ἑαυτὴν εὐτεκνοτέραν ἀπεφαίνετο.
 3 εἶθ' ἡ μὲν Αἰητὼ κατὰ τοὺς μύθους χολωσαμένη
 προσέταξε τῷ μὲν Ἀπόλλωνι κατατοξεῦσαι τοὺς υἱοὺς
 τῆς Νιόβης, τῇ δ' Ἀρτέμιδι τὰς θυγατέρας. τού- 5
 των δ' ὑπακουσάντων τῇ μητρὶ καὶ κατὰ τὸν αὐ-
 τὸν καιρὸν κατατοξευσάντων τὰ τέκνα τῆς Νιόβης,
 συνέβη τὴν προειρημένην ὕφ' ἑνα καιρὸν ὀξέως
 4 ἅμα εὐτεκνον καὶ ἄτεκνον γενέσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ
 Τάνταλος μισηθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν ἐξέπεσεν ἐκ τῆς 10
 Παφλαγονίας ὑπὸ Ἴλου τοῦ Τρωός, ἀναγκαῖόν ἐστι
 καὶ τὰ περὶ τὸν Ἴλον καὶ τοὺς προγόνους αὐτοῦ
 διελθεῖν.
- 75 Τῆς Τρωάδος χώρας πρῶτος ἐβασίλευσε Τεῦ-
 κρος, υἱὸς ὦν Σκαμάνδρου τοῦ ποταμοῦ καὶ Ἰδαίας 15
 νύμφης, ἀνὴρ ἐπιφανής, καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαν-
 τοῦ Τεύκρου προσηγόρευσε. Τεύκρου δ' ἐγένετο
 θυγάτηρ Βάτεια· ταύτην δὲ Δάρδανος ὁ Διὸς γήμας,
 καὶ τὴν βασιλείαν διαδεξάμενος, τοὺς μὲν λαοὺς
 ἀφ' ἑαυτοῦ ὠνόμασε Δαρδάνους, πόλιν δὲ οἰκίσας 20
 2 ἐπὶ θαλάττης ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Δάρδανον. τού-
 του δ' Ἐριχθόνιος υἱὸς γενόμενος εὐδαιμονία καὶ
 πλούτῳ πολὺ διήνεγκε· περὶ οὗ καὶ ὁ ποιητὴς Ὅμη-
 ρός φησι,
 ὃς δὴ ἀφνειότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων· 25
 τοῦ τρισχίλια ἵπποι ἔλος κάτα βουκολέοντο.
- 3 Ἐριχθονίου δ' υἱὸς γενόμενος Τρῶς τοὺς λαοὺς ὠνό-
 μασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Τρῶας. τούτου δ' ἐγένοντο τρεῖς
 υἱοί, Ἴλος, Ἀσδάρακος, Γανυμήδης. Ἴλος μὲν οὖν
 ὥκισεν ἐν πεδίῳ πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν ἐν τῇ 30
 Τρωάδι, Ἴλιον ἀφ' ἑαυτοῦ θέμενος τὴν προσηγο- 319
 4 ρίαν. Ἴλου δὲ γενόμενος υἱὸς Λαουέδων Τιθωνὸν

καὶ Πρίαμον ἐγέννησεν· ὦν Τιθωνὸς μὲν στρατεύ-
 σας εἰς τὰ πρὸς ἑω μέρη τῆς Ἀσίας καὶ διατείνας
 ἕως Αἰθιοπίας ἐμυθολογήθη ἐξ Ἡοῦς τεκνωσαί
 Μένονα τὸν τοῖς Τρωσὶ βοηθήσαντα καὶ ὑπὸ Ἀχιλ-
 5 λέως ἀναιρεθέντα, Πρίαμος δ' Ἐκάβην γήμας σὺν
 ἄλλοις πλείοσιν υἱοῖς ἐγέννησεν Ἐκτορα τὸν ἐπιση-
 μότατον γενόμενον ἐν τῷ Τρωικῷ πολέμῳ. Ἀσδά- 5
 ρακος δὲ Δαρδάνων βασιλεύσας Κάπυον ἐγέννησεν,
 ἐξ οὗ τεκνωθεὶς Ἀγκίστης ἐξ Ἀφροδίτης Αἰνείαν
 10 ἐγέννησε τὸν ἐπιφανέστατον τῶν Τρώων. Γανυ-
 μῆδης δὲ τῶν ἀπάντων εὐπρεπείᾳ διαφέρων ὑπὸ
 τῶν θεῶν ἀνηρπάγη τῷ Διὶ οἶνοχοεῖν.

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων πειρασόμεθα 6
 διεξιέναι περὶ Δαϊδάλου καὶ Μινωταύρου καὶ τῆς
 15 Μίνως στρατείας εἰς Σικελίαν ἐπὶ Κώκαλον τὸν
 βασιλέα. Δαίδαλος ἦν τὸ μὲν γένος Ἀθηναῖος, εἰς 76
 τῶν Ἐρεχθιδῶν ὀνομαζόμενος· ἦν γὰρ υἱὸς Μη-
 τίονος τοῦ Εὐπαλάμου τοῦ Ἐρεχθέως· φύσει δὲ 2
 πολὺ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑπεραίρων ἐξήλωσε τὰ
 20 τε περὶ τὴν τεκτονικὴν τέχνην καὶ τὴν τῶν ἀγαλ-
 μάτων κατασκευὴν καὶ λιθοουργίαν. εὖρετῆς δὲ
 γενόμενος πολλῶν τῶν συνεργούντων εἰς τὴν τέχνην,
 κατεσκεύασεν ἔργα θαυμαζόμενα κατὰ πολλοὺς τό-
 πους τῆς οἰκουμένης. κατὰ δὲ τὴν τῶν ἀγαλμά-
 25 των κατασκευὴν τοσοῦτο τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων
 διήνεγκεν ὥστε τοὺς μεταγενεστέρους μυθολογήσαι
 περὶ αὐτοῦ διότι τὰ κατασκευαζόμενα τῶν ἀγαλμά-
 των ὁμοιότατα τοῖς ἐμψύχοις ὑπάρχειν· βλέπειν τε
 γὰρ αὐτὰ καὶ περιπατεῖν, καὶ καθόλου τηρεῖν τὴν
 30 τοῦ ὅλου σώματος διάθεσιν, ὥστε δοκεῖν εἶναι τὸ
 κατασκευασθὲν ἔμψυχον ζῶον. πρῶτος δὲ ὁματώ- 3
 σας καὶ διαβεβηκότα τὰ σκέλη ποιήσας, ἔτι δὲ τὰς

χεῖρας διατεταμένας ποιῶν, εἰκότως ἐθαυμάζετο
 παρὰ τοῖς ἀνθρώποις· οἱ γὰρ πρὸ τούτου τεχνῖται
 κατεσκεύαζον τὰ ἀγάλματα τοῖς μὲν ὄμμασι μεμυ-
 κότα, τὰς δὲ χεῖρας ἔχοντα καθειμένας καὶ ταῖς
 4 πλευραῖς κεκολλημένας. ὁ δ' οὖν Δαίδαλος κατὰ 5
 τὴν φιλοτεχνίαν θαυμαζόμενος ἔφυγεν ἐκ τῆς πα-
 τρίδος, καταδικασθεὶς ἐπὶ φόνῳ διὰ τοιαύτας αἰτίας.
 τῆς ἀδελφῆς τοῦ Δαιδάλου γενόμενος υἱὸς Τάλως
 ἐπαιδεύετο παρὰ Δαιδάλῳ, παῖς ὢν τὴν ἡλικίαν·
 5 εὐφυνέστερος δ' ὢν τοῦ διδασκάλου τὸν τε κερα- 10
 μευτικὸν τροχὸν εὗρε καὶ σιαγόνι περιτυχὼν ὄφρας,
 καὶ ταύτῃ ξυλήφιον μικρὸν διαπρίσας, ἐμιμήσατο 320
 τὴν τραχύτητα τῶν ὀδόντων· διόπερ κατασκευα-
 σάμενος ἐκ σιδήρου πρίονα, καὶ διὰ τούτου πρίζων
 τὴν ἐν τοῖς ἔργοις ξυλίνην ὕλην, ἔδοξεν εὐχρηστον 15
 εὕρηκέναι μέγα πρὸς τὴν τεκτονικὴν τέχνην. ὁμοίως
 δὲ καὶ τὸν τόρνον εὗρων καὶ ἑτερά τινα φιλοτεχνή-
 6 ματα, δόξαν ἀπηνέγκατο μεγάλην. ὁ δὲ Δαίδαλος
 φθονήσας τῷ παιδί, καὶ νομίζων αὐτὸν πολὺν τῇ
 δόξῃ προέξειν τοῦ διδασκάλου, τὸν παῖδα ἐδολο- 20
 φόνησε. θάπτων δ' αὐτὸν καὶ περικατάληπτος γε-
 νόμενος, ἐπηρωτήθη τίνα θάπτει, καὶ ἔφησεν ὄφιν
 καταχωννύειν. θαυμάσαι δ' ἂν τις τὸ παράδοξον,
 ὅτι διὰ τὸ ζῶον ἔξ οὗ τοῦ πρίονος ἐνεθυμήθη τὴν
 κατασκευὴν, διὰ τούτου καὶ τοῦ φόνου τὴν ἐπί- 25
 7 γνωσιν συνέβη γενέσθαι. κατηγορηθεὶς δὲ καὶ κα-
 ταδικασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν φόνου, τὸ μὲν
 πρῶτον ἔφυγεν εἰς ἓνα τῶν κατὰ τὴν Ἀττικὴν δή-
 μων, ἐν ᾧ τοὺς κατοικοῦντας ἀπ' ἐκείνου Δαιδα-
 77 λίδας ὀνομασθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα διαδράς εἰς 30
 Κρήτην, καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ τέχνῃ δόξαν θαυμαζό-
 μενος, φίλος ἐγένετο Μίνως τοῦ βασιλέως. κατὰ

δὲ τὸν παραδεδομένον μῦθον Πασιφάης τῆς Μίνω-
 νως γυναικὸς ἐρασθείσης τοῦ ταύρου, μηχάνημα
 ποιήσας ὁμοιωμένον βοῖ συνήργησε τῇ Πασιφάῃ
 πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν. μυθολογοῦσι γὰρ πρὸ τοῦ- 2
 5 των τῶν χρόνων Μίνωα κατ' ἐνιαυτὸν συνήθως
 καθιεροῦν τὸν κάλλιστον τῶν γινομένων ταύρων
 τῷ Ποσειδῶνι καὶ θύειν τοῦτον τῷ θεῷ· γενομέ-
 νου δὲ τότε ταύρου κάλλει διαφέροντος ἕτερον
 τῶν ἡττόνων ταύρων θῦσαι· τὸν δὲ Ποσειδῶνα
 10 μηνίσαντα τῷ Μίνῳ ποιῆσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
 Πασιφάην ἐρασθῆναι τοῦ ταύρου. διὰ δὲ τῆς τοῦ- 3
 του φιλοτεχνίας τὴν Πασιφάην μιγεῖσαν τῷ ταύρῳ
 γεννῆσαι τὸν μυθολογούμενον Μινώταυρον. τοῦ-
 του δὲ φασὶ διφυῇ γεγονέναι, καὶ τὰ μὲν ἀνώτερα
 15 μέρη τοῦ σώματος ἄχρι τῶν ὠμῶν ἔχειν ταύρου, τὰ
 δὲ λοιπὰ ἀνθρώπου. τῷ δὲ τέρατι τούτῳ πρὸς 4
 διατροφὴν λέγεται κατασκευάσαι Δαίδαλον λαβύ-
 ρινθον, τὰς διεξόδους σκολιὰς ἔχοντα καὶ τοῖς ἀπεί-
 ροις δυσευρέτους, ἐν ᾧ τρεφόμενον τὸν Μινώταυ-
 20 ρον τοὺς ἐξ Ἀθηναίων ἀποστελλομένους ἑπτὰ κόρους
 καὶ κόρας ἑπτὰ κατεσθίειν, περὶ ὧν προειρήκαμεν.
 τὸν οὖν Δαίδαλον πυθόμενον τὴν ἀπειλήν τοῦ 5
 Μίνω διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς βοός φασὶ φοβη-
 θέντα τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἐκ τῆς Κρήτης ἐκ-
 25 πλεῦσαι, συνεργοῦσης τῆς Πασιφάης καὶ πλοῖον
 δούσης πρὸς τὸν ἔκπλουν. μετὰ δὲ τούτου τὸν 6
 υἱὸν Ἴκαρον φυγόντα κατενεχθῆναι πρὸς τινα νῆ-
 σον πελαγίαν, πρὸς ἣν τὸν Ἴκαρον παραβόλως ἀπο-
 βαίνοντα πεσεῖν εἰς θάλατταν καὶ τελευτῆσαι, ἀφ'
 30 οὗ καὶ τὸ πέλαγος Ἰκάριον ὀνομασθῆναι καὶ τὴν
 321 νῆσον Ἰκαρίαν κληθῆναι. τὸν δὲ Δαίδαλον ἐκ τῆς
 νήσου ταύτης ἐκπλεύσαντα κατενεχθῆναι τῆς Σικε-

λίας πρὸς χώραν ἧς βασιλεύοντα Κῳκάλον ἀναλα-
 βεῖν τὸν Δαίδαλον, καὶ διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ δόξαν
 7 ποιήσασθαι φίλον ἐπὶ πλέον. τινὲς δὲ μυθολο-
 γοῦσι, κατὰ τὴν Κρήτην ἔτι Δαιδάλου διατρίβον-
 τος καὶ ὑπὸ τῆς Πασιφάης κρυπτομένου, Μίνωα 5
 μὲν τὸν βασιλέα βουλόμενον τιμωρίας ἀξιῶσαι τὸν
 Δαίδαλον, καὶ μὴ δυνάμενον εὑρεῖν, τὰ τε πλοῖα
 πάντα τὰ κατὰ τὴν νῆσον ἐρευνᾶν καὶ χρημάτων
 πληθὺς ἐπαγγέλλεσθαι δώσειν τῷ τὸν Δαίδαλον
 8 ἀνευρόντι. ἔνταῦθα τὸν Δαίδαλον ἀπογνόντα τὸν 10
 διὰ τῶν πλοίων δρασμόν, κατασκευάσαι παραδόξως
 πτέρυγας πεφιλοτεχνημένας καὶ διὰ κηροῦ θαυμα-
 στῶς ἡσκημένας· ἐπιθέντα δὲ ταύτας τῷ τε τοῦ
 υἱοῦ σώματι καὶ τῷ ἑαυτοῦ παραδόξως ἐκπετασθῆ-
 ναι καὶ διαδραῖναι τὸ πλησίον τῆς Κρήτης νήσου 15
 9 πέλαγος. καὶ τὸν μὲν Ἴκαρον διὰ τὴν νεότητα με-
 τέωρον τὴν πτῆσιν ποιούμενον πεσεῖν εἰς τὸ πέλα-
 γος, τακέντος διὰ τὸν ἥλιον τοῦ συνέχοντος τὰς
 πτέρυγας κηροῦ, αὐτὸν δὲ παρὰ τὴν θάλατταν πε-
 τόμενον καὶ παρ' ἑκάστον τέγγοντα τὰς πτέρυγας 20
 διασωθῆναι παραδόξως εἰς τὴν Σικελίαν. ἀλλὰ
 περὶ μὲν τούτων εἰ καὶ παραδόξός ἐστιν ὁ μῦθος,
 78 ὅμως ἐκρίναμεν μὴ παραλιπεῖν αὐτόν. Δαίδαλος
 δὲ παρὰ τῷ Κωκάλῳ καὶ τοῖς Σικανοῖς διέτριψε
 πλείω χρόνον, θαυμαζόμενος ἐν τῇ κατὰ τὴν τέχνην 25
 ὑπερβολῇ. κατεσκεύασε δ' ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ τινὰ
 τῶν ἔργων ἃ μέχρι τοῦ νῦν διαμένει. πλησίον μὲν
 γὰρ τῆς Μεγαρίδος φιλοτέχνως ἐποίησε τὴν ὀνομα-
 ζομένην κολυμβήθραν, ἐξ ἧς μέγας ποταμὸς εἰς τὴν
 πλησίον θάλατταν ἐξερεύγεται καλούμενος Ἀλαβῶν. 30
 2 κατὰ δὲ τὴν νῦν Ἀκραγαντίνην ἐν τῷ Καμικῷ κα-
 λουμένῳ πόλιν ἐπὶ πέτρᾳ οὖσαν πασῶν ὀχυρωτά-

την κατεσκεύασε καὶ παντελῶς ἐκ βίας ἀνάλωτον·
 στενὴν γὰρ καὶ σκολιὰν τὴν ἀνάβασιν αὐτῆς φιλο-
 τεχνήσας ἐποίησε δύνασθαι διὰ τριῶν ἢ τεττάρων
 ἀνθρώπων φυλάττεσθαι. διόπερ ὁ Κώκαλος ἐν 3
 5 ταύτῃ ποιήσας τὰ βασίλεια καὶ τὰ χρήματα κατα-
 τιθέμενος ἀνάλωτον ἔσχεν αὐτὴν διὰ τὴν ἐπίνοιαν
 τοῦ τεχνίτου. τρίτον δὲ σπήλαιον κατὰ τὴν Σελι-
 νουντίαν χώραν κατεσκεύασεν, ἐν ᾧ τὴν ἀτμίδα
 τοῦ κατ' αὐτὴν πυρὸς οὕτως εὐστόχως ἐξέλαβεν
 10 ὥστε διὰ τὴν μαλακότητα τῆς θερμασίας ἐξιδροῦν
 λεληθότως, καὶ κατὰ μικρὸν τοὺς ἐνδιατρίβοντας
 μετὰ τέρψεως θεραπεύειν τὰ σώματα μηδὲν παρε-
 νοχλουμένους ὑπὸ τῆς θερμότητος. κατὰ δὲ τὸν 4
 Ἑρυνκα πέτρας οὔσης ἀποτομάδος εἰς ὕψος ἑξαίσιον,
 15 καὶ τῆς κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης στενοχωρίας
 322 ἀναγκασούσης ἐπὶ τὸ τῆς πέτρας ἀπόκημνον ποιή-
 σασθαι τὴν οἰκοδομίαν, κατεσκεύασεν ἐπ' αὐτοῦ
 τοῦ κρημνοῦ τοῖχον, προβιβάσας παραδόξως τὸ ὑπερ-
 κείμενον τοῦ κρημνοῦ. χρυσοῦν τε κηρίον τῇ Ἀφρο- 5
 20 δίτῃ τῇ Ἑρυνκίῃ φασὶν αὐτὸν φιλοτεχνῆσαι περι-
 τῶς εἰργασμένον καὶ τῷ κατ' ἀλήθειαν κηρίῳ ἀπα-
 ρεγχειρήτως ὁμοιωμένον. ἄλλα τε πολλὰ φασιν
 αὐτὸν φιλοτεχνῆσαι κατὰ τὴν Σικελίαν, ἃ διὰ τὸ
 πλῆθος τοῦ χρόνου διέφθαρται.
 25 Μίνως δὲ ὁ τῶν Κρητῶν βασιλεὺς θαλαττοκρα- 79
 τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, καὶ πυνθόμενος τὴν
 Δαιδάλου φυγὴν εἰς Σικελίαν, ἔγνω στρατεύειν
 ἐπ' αὐτήν. παρασκευασάμενος δὲ δύναμιν ναυτι-
 κὴν ἀξιόλογον ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Κρήτης, καὶ κα-
 30 τῆρε τῆς Ἀκραγαντίνης εἰς τὴν ἀπ' ἐκείνου Μινώαν
 καλουμένην. ἀποβιβάσας δὲ τὴν δύναμιν καὶ πέμ-
 ψας ἀγγέλους πρὸς Κώκαλον τὸν βασιλέα ἐξήτει

2 τὸν Δαίδαλον εἰς τιμωρίαν. ὁ δὲ Κώκαλος εἰς σύλ-
 λογον προσκαλεσάμενος καὶ πάντα ποιήσειν ἐπαγ-
 γειλάμενος ἐπὶ τὰ ξένια παρέλαβε τὸν Μίνω. λου-
 μένου δ' αὐτοῦ, Κώκαλος μὲν παρακατασχὼν πλείονα
 χρόνον ἐν τῷ θερμῷ τὸν Μίνωα διέφθειρε, καὶ τὸ 5
 σῶμα ἀπέδωκε τοῖς Κρησί, πρόφασιν ἐνεγκὼν τοῦ
 θανάτου διότι κατὰ τὸν λουτρῶνα ὠλίσθηκε καὶ
 3 πεσὼν εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ
 ταῦτα οἱ μὲν συνεστρατευμένοι τὸ σῶμα τοῦ βασι-
 λέως ἔθαψαν μεγαλοπρεπῶς, καὶ διπλοῦν τάφον 10
 οἰκοδομήσαντες κατὰ μὲν τὸν κεκρυμμένον τόπον
 ἔθεσαν τὰ ὀστᾶ, κατὰ δὲ τὸν ἀνεωγμένον ἐποίησαν
 Ἀφροδίτης νεών. οὗτος δ' ἐπὶ γενεᾶς πλείους ἐτι-
 μᾶτο, θυόντων τῶν ἐγχωρίων ὡς Ἀφροδίτης ὄντος
 4 τοῦ νεώ. κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους καιροὺς κτισθεῖ- 15
 σης μὲν τῆς τῶν Ἀκραγαντίνων πόλεως, γνωσθεῖ-
 σης δὲ τῆς τῶν ὀστέων θέσεως, συνέβη τὸν μὲν τά-
 φον καθαιρεθῆναι, τὰ δ' ὀστᾶ τοῖς Κρησὶν ἀποδο-
 θῆναι, Θήρωνος δυναστεύοντος τῶν Ἀκραγαντίνων.
 5 οὐ μὲν ἀλλ' οἱ κατὰ τὴν Σικελίαν Κρηῖτες μετὰ τὴν 20
 Μίνωος τελευτὴν ἐστασίασαν διὰ τὴν ἀναρχίαν,
 τῶν δὲ νεῶν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Κώκαλον Σικανῶν
 ἐμπυρισθεισῶν τὴν μὲν εἰς τὰς πατρίδας ἐπάνοδον
 ἀπέγνωσαν, κρίναντες δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ κατοικεῖν,
 οἱ μὲν ἐνταῦθα πόλιν ὥκισαν ἣν ἀπὸ τοῦ βασι- 25
 λέως αὐτῶν Μινῶαν ὠνόμασαν, οἱ δὲ διὰ τῆς με-
 σορείου πλανηθέντες καὶ καταλαβόμενοι χωρίον ὄχυ- 323
 ρὸν ἔκτισαν πόλιν ἣν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ πόλει ῥεού-
 6 σης πηγῆς ὠνόμασαν Ἑγγυον. ὕστερον δὲ μετὰ
 τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν Μηριόνου τοῦ Κρητὸς προσ- 30
 ενεχθέντος τῇ Σικελίᾳ, προσεδέξαντο τοὺς κατα-
 πλεύσαντας Κρηῖτας διὰ τὴν συγγένειαν καὶ τῆς

πολιτείας μετέδοσαν, ὀρμώμενοι δ' ἐξ ὀχυρᾶς πό-
 λεως καὶ καταπολεμήσαντές τινας τῶν περιοίκων
 ἱκανὴν κατεκτήσαντο χώραν. αἰεὶ δὲ μᾶλλον αὐξά- 7
 νόμενοι, καὶ κατασκευάσαντες ἱερὸν τῶν Μητέρων,
 5 διαφόρως ἐτίμων τὰς θεάς, ἀναθήμασι πολλοῖς κο-
 σμοῦντες τὸ ἱερὸν αὐτῶν. ταύτας δὲ ἀφιδρυθῆ-
 ναί φασιν ἐκ τῆς Κρήτης διὰ τὸ καὶ παρὰ τοῖς
 Κρησὶ τιμᾶσθαι τὰς θεάς ταύτας διαφερόντως. μυ- 80
 θολογοῦσι δ' αὐτὰς τὸ παλαιὸν θρέψαι τὸν Δία
 10 λάθρᾳ τοῦ πατρὸς Κρόνου, ἀνθ' ὧν αὐτὰς εἰς τὸν
 οὐρανὸν ἀναβιβασθῆναι καὶ καταστερισθείσας ἄρ-
 κτους προσαγορευθῆναι· περὶ ὧν καὶ τὸν Ἄρατον 2
 συμφωνοῦντα τούτοις τεθεικέναι κατὰ τὴν τῶν
 ἄστρον ποιήσιν,

15 ἔμπαλιν εἰς ὥμους τετραμμέναι· εἰ ἔτεόν γε
 Κρήτηθεν κεῖναι γε Διὸς μεγάλου ἰότητι
 οὐρανὸν εἰσανέβησαν, ὃ μιν τότε κουρίζοντα
 Δίκτῳ ἐν εὐώδει ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο
 ἄντρῳ ἐγκατέθεντο καὶ ἔτρεφον εἰς ἐνιαυτόν,
 20 Δικταῖοι Κούρητες ὅτε Κρόνον ἐψεύσαντο.

οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπεῖν τὴν περὶ τὰς θεάς ἀγνείαν 3
 τε καὶ τὴν κατ' ἀνθρώπους ἐπιφάνειαν. τιμᾶσι
 δ' αὐτὰς οὐ μόνον οἱ ταύτην τὴν πόλιν οἰκοῦντες,
 ἀλλὰ καὶ τινες τῶν ἄλλων περιοίκων θυσίαις τε
 25 μεγαλοπρεπέσι καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς ἀποσεμνύνουσι
 τὰς θεάς. ἐνίαις δὲ πόλεσι καὶ πυθόχρηστοι χρη- 4
 σμοὶ προσέταξαν τιμᾶν τὰς θεάς· ἔσεσθαι γὰρ τοῖς
 τοιούτοις τοὺς τε τῶν ἰδιωτῶν βίους εὐδαίμονας
 καὶ τὰς πόλεις εὐθηνήσειν. τέλος δὲ προβαινούσης
 30 ἐπὶ πολὺ τῆς κατὰ τὰς θεάς ἐπιφανείας, οἱ μὲν ἐγ-
 χώριοι πολλοῖς ἀναθήμασι χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς

- διετέλεσαν τιμῶντες ἄχρι τῶνδε τῶν ἱστοριῶν γρα-
 4 φομένων. νεῶν μὲν γὰρ αὐταῖς κατεσκευάσαν οὐ
 μόνον τῷ μεγέθει διάφορον, ἀλλὰ καὶ τῇ πολυτε-
 λείᾳ τῇ κατὰ τὴν οἰκοδομίαν θαυμαζόμενον· οὐκ
 ἔχοντες γὰρ κατὰ τὴν ἰδίαν χώραν λίθον ἀξιόλογον 5
 παρὰ τῶν ἀστυγειτόνων Ἀγυριναίων ἥγαγον, τῶν
 μὲν πόλεων διεστηκυιῶν ὡς ἑκατὸν σταδίους, τῆς 324
 δὲ ὁδοῦ δι' ἧς ἀνάγκη κομίζεσθαι τοὺς λίθους
 ὑπαρχούσης τραχείας καὶ παντελῶς δυσπορεύτου·
 δι' ἣν αἰτίαν κατασκευάσαντες ἀμάξας τετρακύκλους 10
 5 ἑκατὸν ζεύγεσι βοῶν ἐκόμισαν τὸν λίθον. διὰ γὰρ
 τὸ πλῆθος τῶν ἱερῶν χρημάτων εὐπορούμενοι, τῇ
 δασιλείᾳ τῆς εὐπορίας ὑπερεῖδον τῶν ἀναλωμάτων·
 βραχὺ γὰρ πρὸ ἡμῶν εἶχον αἱ θεαὶ βοῦς μὲν ἱερὰς
 τρισχιλίας, χώρας δὲ πλῆθος ὥστε λαμβάνειν μεγά- 15
 λας προσόδους.
- 81 Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως διεληλυθότες
 περὶ Ἀρισταίου γράφειν ἐγχειρήσομεν. Ἀρισταῖος
 γὰρ ἦν υἱὸς μὲν Ἀπόλλωνος καὶ Κυρῆνης τῆς
 Ὑψέως θυγατρὸς τοῦ Πηνειοῦ· περὶ δὲ τῆς γενέ- 20
 σεως αὐτοῦ μυθολογοῦσιν οὔτως. Ἀπόλλωνα,
 περὶ τὸ Πήλιον τρεφομένης κόρης ὄνομα Κυρῆνης
 κάλλει διαφερούσης, ἐρασθῆναι τῆς παρθένου, καὶ
 μετενεγκεῖν αὐτὴν τῆς Λιβύης εἰς ταύτην τὴν χώ-
 ραν, ἐν ᾗ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους τινὰ κτίσαντα 25
 2 πόλιν ἀπ' ἐκείνης ὀνομάσαι Κυρῆνην. τὸν δ' οὖν
 Ἀπόλλω κατὰ ταύτην τὴν χώραν ἐκ Κυρῆνης γεν-
 νήσαντα υἱὸν Ἀρισταῖον τοῦτον μὲν νήπιον ὄντα
 παραδοῦναι ταῖς Νύμφαις τρέφειν· ταύτας δὲ τῷ
 παιδί τρεῖς ὀνομασίας προσάψαι· καλεῖν γὰρ αὐτὸν 30
 Νόμιον, Ἀρισταῖον, Ἀγρεά. τοῦτον δὲ παρὰ τῶν
 Νυμφῶν μαθόντα τὴν τε τοῦ γάλακτος πῆξιν καὶ

τὴν κατασκευὴν τῶν σμηνῶν, ἔτι δὲ τῶν ἐλαιῶν
 τὴν κατεργασίαν, διδάξαι πρῶτον τοὺς ἀνθρώπους.
 διὰ δὲ τὴν εὐχρηστίαν τὴν ἐκ τούτων τῶν εὐρημά- 3
 των τοὺς εὐεργετηθέντας ἀνθρώπους τιμῆσαι τὸν
 5 Ἀρισταῖον ἰσοθέοις τιμαῖς, καθὰ καὶ τὸν Διόνυ-
 σον. μετὰ δὲ ταῦτά φασιν αὐτὸν εἰς Βοιωτίαν κα-
 ταντήσαντα γῆμαι τῶν Κάδμου θυγατέρων Αὐ-
 τονόην, ἐξ ἧς φασιν Ἀκτέωνα γενέσθαι τὸν κατὰ
 τοὺς μύθους ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν διασπασθέντα.
 10 τὴν δ' αἰτίαν ἀποδιδόασι τῆς ἀτυχίας οἱ μὲν ὅτι 4
 κατὰ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν διὰ τῶν ἀνατιθεμέ-
 νων ἀκρωτηρίων ἐκ τῶν κυνηγίων προηρῆτο τὸν
 γάμον κατεργάσασθαι τῆς Ἀρτέμιδος, οἱ δ' ὅτι τῆς
 Ἀρτέμιδος αὐτὸν πρωτεύειν ταῖς κυνηγίαις ἀπε-
 15 φήνατο. οὐκ ἀπίθανον δὲ ἐπ' ἀμφοτέροις τούτοις 5
 μνηῖσαι τὴν θεόν· εἴτε γὰρ τοῖς ἀλίσκομένοις πρὸς
 τὴν ἀκοινῶνητον τοῖς γάμοις κατεχρῆτο πρὸς τὸ συν-
 τελέσαι τὴν ἰδίαν ἐπιθυμίαν, εἴτε καὶ ταύτης ἐτόλμη-
 σεν εἰπεῖν αἰρετώτερον αὐτὸν εἶναι κυνηγόν, ἢ καὶ
 20 325 θεοὶ παρακεχωρήκασι τῆς ἐν τούτοις ἀμίλλης, ὁμο-
 λογουμένην καὶ δικαίαν ὀργὴν ἔσχε πρὸς αὐτὸν ἡ
 θεός. καθόλου δὲ πιθανῶς εἰς τὴν τῶν ἀλίσκομέ-
 νων θηρίων μεταμορφωθείς ιδέαν ὑπὸ τῶν καὶ
 τᾶλλα θηρία χειρουμένων κυνῶν διεφθάρη. τὸν δὲ 82
 25 Ἀρισταῖον φασι μετὰ τὴν Ἀκτέωνος τελευτὴν ἐλ-
 θεῖν εἰς τὸ χρηστήριον τοῦ πατρός, καὶ τὸν Ἀπόλλω
 προειπεῖν αὐτῷ τὴν εἰς Κέων νῆσον μετάβασιν ἐσο-
 μένην αὐτοῦ καὶ τὰς ἐσομένας παρὰ τοῖς Κείοις
 τιμάς. τὸν δὲ πλεῦσαι μὲν εἰς τὴν νῆσον ταύτην, 2
 30 λοιμοῦ δὲ τὴν Ἑλλάδα κατασχόντος ποιήσασθαι τὴν
 θυσίαν ὑπὲρ ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων. γενομένης
 δὲ τῆς θυσίας κατὰ τὴν τοῦ σειρίου ἄστρου ἐπιτο-

λήν, καθ' ἣν συνέβαινε πνεῖν τοὺς ἐτησίας, λῆξαι
 3 τὰς λοιμικὰς νόσους. τοῦτο δ' ἂν τις συλλογιζό-
 μενος εἰκότως θαυμάσαι τὸ τῆς περιπετείας ἴδιον.
 ὁ γὰρ ὑπὸ τῶν κυνῶν ἰδὼν τὸν υἱὸν τετελευτηκότα,
 οὗτος τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἄστρον τὸ τὴν αὐτὴν 5
 ἔχον προσηγορίαν καὶ φθείρειν νομιζόμενον τοὺς
 ἀνθρώπους ἔπαυσε, καὶ τοῖς ἄλλοις αἴτιος ἐγένετο τῆς
 4 σωτηρίας. λέγουσι δὲ τὸν Ἀρισταῖον ἐκρόνους ἐν
 τῇ Κέφῳ καταλιπόντα, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Λι-
 βύην ἐπανελθόντα, ὑπὸ τῆς μητρὸς Νύμφης* τὴν 10
 ἀναγωγὴν ποιησάμενον εἰς τὴν Σαρδῶ νήσον κα-
 ταπλεῦσαι. ἐν δὲ ταύτῃ κατοικήσαντα, καὶ τὴν νῆ-
 σον διὰ τὸ κάλλος στέρξαντα, φυτεῦσαί τε αὐτὴν
 καὶ τὸ πρότερον ἐξηγριωμένην ἡμερῶσαι. γεννη-
 σαι δ' ἐν αὐτῇ δύο παῖδας, Χάρμον καὶ Καλλίκαρ- 15
 5 πον. μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλας τε νήσους ἐπελθεῖν καὶ
 κατὰ τὴν Σικελίαν διατρίψαί τινα χρόνον, διὰ τε
 τὴν ἀφθουσίαν τῶν ἐν τῇ νήσῳ καρπῶν καὶ τὸ πλῆ-
 θος τῶν ἐν αὐτῇ βοσκομένων κτηνῶν φιλοτιμηθῆ-
 ναι τοῖς ἐγχωρίοις ἐνδείξασθαι τὰς ἰδίας εὐεργεσίας. 20
 διὸ καὶ παρὰ τοῖς τὴν Σικελίαν οἰκοῦσι διαφερόν-
 τως φασὶ τιμηθῆναι τὸν Ἀρισταῖον ὡς θεόν, καὶ
 μάλιστα ὑπὸ τῶν συγκομιζόντων τὸν τῆς ἐλαίας
 6 καρπόν. τὸ δὲ τελευταῖον μυθολογοῦσιν αὐτὸν εἰς
 Θράκην παραβαλόντα πρὸς Διόνυσον μετασχεῖν τῶν 25
 ὀργίων, καὶ συνδιατρίψαντα τῷ θεῷ πολλὰ μαθεῖν
 παρ' αὐτοῦ τῶν χρησίμων· περὶ δὲ τὸ ὅρος τὸ κα-
 λούμενον Αἴμον οἰκήσαντά τινα χρόνον ἄφαντον
 γενέσθαι, καὶ τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν οὐ μόνον
 ἐνταῦθα παρὰ τοῖς βαρβάροις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς 30
 Ἕλλησι.

83 Καὶ περὶ μὲν Ἀρισταίου τοῖς ῥηθείσιν ἀρκεσθῆ-

326 σόμεθα, περὶ δὲ Δάφνιδος καὶ Ἑρυνκος πειρασόμεθα 83
 διελθεῖν. Ἑρυνὰ φασιν υἱὸν μὲν γενέσθαι Ἀφροδίτης
 καὶ Βούτα, βασιλέως τινὸς ἐγχωρίου δόξῃ διαφέ-
 ροντος· τοῦτον δὲ διὰ τὴν ἀπὸ τῆς μητρὸς εὐγέ-
 5 νειαν θαυμασθῆναί τε ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καὶ βα-
 σιλεῦσαι μέρους τῆς νήσου. κτίσαι δὲ καὶ πόλιν
 ἀξιόλογον ὁμώνυμον αὐτῷ, κειμένην ἐπὶ τινος ὑψη-
 λοῦ τόπου· κατὰ δὲ τὴν ἄκραν τὴν ἐν τῇ πόλει τῆς
 μητρὸς ἱερὸν ἰδρῦσασθαι, καὶ κοσμηῆσαι τῇ τε κα-
 10 τασκευῇ τοῦ νεῷ καὶ τῷ πλήθει τῶν ἀναθημάτων.
 τὴν δὲ θεὸν διὰ τε τὴν ἀπὸ τῶν ἐγχωρίων εὐσέ- 2
 βειαν καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τεκνωθέντος υἱοῦ τιμὴν
 ἀγαπήσαι περιττότερον τὴν πόλιν· διόπερ αὐτὴν
 Ἀφροδίτην Ἑρυνκίην ὀνομασθῆναι. θαυμάσαι δ'
 15 ἂν τις εἰκότως ἀναλογισάμενος τὴν περὶ τὸ ἱερὸν
 τοῦτο γενομένην δόξαν· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τεμένη 3
 ἀνθήσαντα ταῖς δόξαις πολλάκις διὰ περιστάσεις
 τινὰς τεταπείνωται, μόνον δὲ τοῦτο τῶν ἐξ αἰῶνος
 ἀρχὴν λαβὼν οὐδέποτε διέλιπε τιμώμενον, ἀλλὰ καὶ
 20 τούναντίον αἰεὶ διετέλεσε πολλῆς τυγχάνον αὐξή-
 σεως. μετὰ γὰρ τὰς προειρημένας ὑπὸ Ἑρυνκος τι- 4
 μὰς ὕστερον Αἰνείας ὁ Ἀφροδίτης πλέων εἰς Ἰτα-
 λίαν καὶ προσορμισθεὶς τῇ νήσῳ πολλοῖς ἀναθή-
 μασι τὸ ἱερὸν, ὥς ἂν ἰδίας μητρὸς ὑπάρχον, ἐκό-
 25 σμησε· μετὰ δὲ τοῦτον ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τιμῶντες
 οἱ Σικανοὶ τὴν θεὸν θυσίαις τε μεγαλοπρεπέσι συν-
 εχῶς καὶ ἀναθήμασιν ἐκόσμου· μετὰ δὲ ταῦτα Καρ-
 χηδόνιοι, μέρους τῆς Σικελίας κυριεύσαντες, οὐ
 διέλιπον τιμῶντες τὴν θεὸν διαφερόντως. τὸ δὲ
 30 τελευταῖον Ῥωμαῖοι, πάσης Σικελίας κρατήσαντες,
 ὑπερεβάλουντο πάντας τοὺς πρὸ αὐτῶν ταῖς εἰς ταύ-
 την τιμαῖς. καὶ τοῦτο εἰκότως ἐποιοῦν· τὸ γὰρ 5

γένος εἰς ταύτην ἀναπέμποντες, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ταῖς πράξεσιν ἐπιτυχεῖς ὄντες, τὴν αἰτίαν τῆς αὐξήσεως ἡμείβοντο ταῖς προσηκούσαις χάρισι καὶ τι-
 6 μαῖς. οἱ μὲν γὰρ καταντώντες εἰς τὴν νῆσον ὕπα-
 τοι καὶ στρατηγοὶ καὶ πάντες οἱ μετὰ τινος ἔξουσίας 5
 ἐπιδημοῦντες, ἐπειδὴν εἰς τὸν Ἑρυνκα παραβάλλωσι,
 μεγαλοπρεπέσι θυσίαις καὶ τιμαῖς κοσμοῦσι τὸ τέ-
 μενος, καὶ τὸ σκυθρωπὸν τῆς ἔξουσίας ἀποθέμενοι
 μεταβάλλουσιν εἰς παιδιὰς καὶ γυναικῶν ὁμιλίας
 μετὰ πολλῆς ἰλαρότητος, μόνως οὕτω νομίζοντες 10
 κεχαρισμένην τῇ θεῷ ποιήσῃ τὴν ἑαυτῶν παρου-
 7 σίαν· ἥ τε σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων εἰς τὰς τῆς
 θεοῦ τιμὰς φιλοτιμηθεῖσα τὰς μὲν πιστοτάτας τῶν
 κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεων οὔσας ἑπτακαίδεκα χρυ-
 σοφορεῖν ἐδογματίσε τῇ Ἀφροδίτῃ καὶ στρατιώτας 15
 διακοσίους τηρεῖν τὸ ἱερόν.

Καὶ περὶ μὲν Ἑρυνκος εἰ καὶ πεπλεονάκαμεν, 327
 ἀλλ' οὖν οἰκείαν πεποιήμεθα τὴν περὶ τῆς θεᾶς
 84 ἀπάγγελίαν· νυνὶ δὲ περὶ Δάφνιδος πειρασόμεθα
 διελθεῖν τὰ μυθολογούμενα. Ἡραῖα γὰρ ὄρη κατὰ 20
 τὴν Σικελίαν ἐστίν, ἃ φασὶ κάλλει τε καὶ φύσει
 καὶ τόπων ιδιότητι πρὸς θερυνὴν ἄνεσιν καὶ ἀπό-
 λαυσιν εὖ πεφυκέναι. πολλὰς τε γὰρ πηγὰς ἔχειν
 τῇ γλυκύτητι τῶν ὑδάτων διαφόρους καὶ δένδρεσι
 παντοίοις πεπληρωσθαι. εἶναι δὲ καὶ δρυῶν μεγά- 25
 λων πλῆθος, φερουσῶν καρπὸν τῷ μεγέθει διαλ-
 λάττοντα, διπλασιάζοντα τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις χώ-
 ραις φυομένων. ἔχειν δὲ καὶ τῶν ἡμέρων καρπῶν
 αὐτομάτων, ἀμπέλου τε πολλῆς φυομένης καὶ μή-
 2 λων ἀμυθήτου πλήθους. διὸ καὶ στρατόπεδόν ποτε 30
 Καρχηδονίων ὑπὸ λιμοῦ πιεζόμενον διαθρέψαι, πα-
 ρεχομένων τῶν ὀρεῶν πολλὰς μυριάσι χορηγίαν εἰς

τροφὴν ἀνέκλειπτον. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ χώρᾳ συναγ-
 κείας δένδρων οὔσης θεοπρεποῦς καὶ Νύμφαις ἄλ-
 σους ἀνειμένον μυθολογοῦσι γεννηθῆναι τὸν ὀνο-
 μαζόμενον Δάφνιν, Ἑρμοῦ μὲν καὶ Νύμφης υἱόν,
 5 ἀπὸ δὲ τοῦ πλήθους καὶ τῆς πυκνότητος τῆς φθο-
 μένης δάφνης ὠνομάσθαι Δάφνιν. τοῦτον δ' ὑπὸ 3
 Νυμφῶν τραφέντα, καὶ βοῶν ἀγέλας παμπληθεῖς
 κεκτημένον, τούτων ποιεῖσθαι πολλὴν ἐπιμέλειαν·
 ἀφ' ἧς αἰτίας βουκόλον αὐτὸν ὀνομασθῆναι. φύ-
 10 σσει δὲ διαφόρῳ πρὸς εὐμέλειαν κεχορηγημένον ἐξευ-
 ρεῖν τὸ βουκολικὸν ποίημα καὶ μέλος, ὃ μέχρι τοῦ
 νῦν κατὰ τὴν Σικελίαν τυγχάνει διαμένον ἐν ἀπο-
 δοχῇ. μυθολογοῦσι δὲ τὸν Δάφνιν μετὰ τῆς Ἀρ- 4
 τέμιδος κυνηγεῖν, ὑπηρετοῦντα τῇ θεῷ κεχαρισμέ-
 15 νως, καὶ διὰ τῆς σύριγγος καὶ βουκολικῆς μελω-
 δίας τέρπειν αὐτὴν διαφερόντως. λέγουσι δὲ αὐ-
 τοῦ μίαν τῶν Νυμφῶν ἐρασθεῖσαν προειπεῖν, ἐὰν
 ἄλλη τινὶ πλησιάσῃ, στερήσεσθαι τῆς ὁράσεως· κα-
 κείνον ὑπὸ τινος θυγατρὸς βασιλέως καταμεθυ-
 20 σθέντα, καὶ πλησιάσαντα αὐτῇ, στερηθῆναι τῆς ὁρά-
 σεως κατὰ τὴν γεγεννημένην ὑπὸ τῆς Νύμφης πρόρ-
 ρησιν.

Καὶ περὶ μὲν Δάφνιδος ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω,
 περὶ δὲ Ὠρίωνος τὰ μυθολογούμενα νῦν διέξιμεν. 85
 25 λέγεται γὰρ τοῦτον σώματος μεγέθει καὶ ὁρμῇ πολὺν
 τῶν μνημονευομένων ἡρώων ὑπεράγοντα φιλοκύ-
 νηγον γενέσθαι καὶ κατασκευάσαι μεγάλα ἔργα διὰ
 τὴν ἰσχὺν καὶ φιλοδοξίαν. κατὰ μὲν γὰρ τὴν Σι-
 κελίαν κατασκευάσαι Ζάγκλῳ τῷ τότε βασιλεύοντι
 30 τῆς τότε μὲν ἀπ' αὐτοῦ Ζάγκλης, νῦν δὲ Μεσσή-
 νης ὀνομαζομένης, ἄλλα τε καὶ τὸν λιμένα προσ-
 χώσαντα τὴν ὀνομαζομένην Ἀκτὴν ποιῆσαι. ἐπεὶ 2

δὲ τῆς Μεσσήνης ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοίκειον προσ- 328
 θεῖναι νομίζομεν τοῖς προκειμένοις τὰς περὶ τὸν
 πορθμὸν διηγήσεις. φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ μύθο-
 3 γράφοι τὴν Σικελίαν τὸ πρὸ τοῦ χερρόνησου οὐ-
 σαν ὕστερον γενέσθαι νῆσον διὰ τοιαύτας αἰτίας. 5
 τὸν ἰσθμὸν κατὰ τὸ στενώτατον ὑπὸ δυοῖν πλευ-
 ρῶν θαλάττης προσκλυζόμενον ἀναρραγῆναι, καὶ
 τὸν τόπον ἀπὸ τούτου Ῥήγιον ὀνομασθῆναι, καὶ
 τὴν ὕστερον πολλοῖς ἔτεσι κτισθεῖσαν πόλιν τυχεῖν
 4 τῆς ὁμωνύμου προσηγορίας. ἔνιοι δὲ λέγουσι σει- 10
 σμῶν μεγάλων γενομένων διαρραγῆναι τὸν ἀν-
 χένα τῆς ἡπείρου, καὶ γενέσθαι τὸν πορθμὸν διειρ-
 γούσης τῆς θαλάττης τὴν ἡπείρου ἀπὸ τῆς νήσου.
 5 Ἡσίοδος δὲ ὁ ποιητὴς φησι τοῦναντίον ἀναπεπτα-
 μένου τοῦ πελάγους Ὠρίωνα προσχῶσαι τὸ κατὰ 15
 τὴν Πελωρίδα κείμενον ἀκρωτήριον, καὶ τὸ τέμε-
 νος τοῦ Ποσειδῶνος κατασκευάσαι, τιμώμενον ὑπὸ
 τῶν ἐργαζίων διαφερόντως· ταῦτα δὲ διαπραξά-
 μενον εἰς Εὐβοίαν μεταναστῆναι, ἀκεῖ κατοικῆ-
 σαι· διὰ δὲ τὴν δόξαν ἐν τοῖς κατ' οὐρανὸν ἀστροῖς 20
 καταριθμηθέντα τυχεῖν ἀθανάτου μνήμης. περὶ οὗ
 6 καὶ ὁ ποιητὴς Ὅμηρος ἐν τῇ Νεκυίᾳ μιμνησκόμενός
 φησι

τὸν δὲ μέτ' Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα
 7 θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα, 25
 οὗς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν ὄρεσσι,
 χερσὶν ἔχων ῥόπαλον παγχάλκεον, αἶέν ἀαγές.
 ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοῦ μεγέθους ἐμφανίζων, καὶ
 προεκθεμένος τὰ περὶ τοὺς Ἀλφάδας, ὅτι ἐνναετεῖς
 ἦσαν τὸ μὲν εὖρος πηχῶν ἐννέα, τὸ δὲ μῆκος τῶν 30
 ἰσῶν ὀργυιῶν, ἐπιφέρει

τοὺς δὲ μηκίστους θρέψε ξείδωρος ἄρουρα
 καὶ πολὺ καλλίστους μετὰ γε κλυτὸν Ὠρίωνα.
 ἡμεῖς δὲ κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν περὶ τῶν ἡρώων
 καὶ ἡμιθέων ἀρκοῦντως εἰρηκότες αὐτοῦ περιγρά- 35
 ψομεν τήνδε τὴν βίβλον.

